

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 98

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediariek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

OKTOBER 1967.

Nummer 1.
13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Eerste Les

Wijsbegeerte en praktijk

VANDAAG EN MORGEN

Denken

Aanpassing

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Eerste Les.

Het occulte of duistere is het niet-erkende deel van het bestaande. Elke mens maakt deel uit van de totaliteit van bestaan, niet slechts van het erkende deel ervan. Wil men doordringen tot datgene, wat als verborgen, als duister wordt beschouwd, zo zal men zich de beelden van dat Al eigen moeten maken, aan de hand waarvan men zich kan oriënteren in de totaliteit en afstand kan doen van de eenzijdige gerichtheid en beperktheid, die normalerwijze het menselijk denken bevat.

De voorstellingen van het Al zijn velerlei. Ik wil beginnen met een eenvoudige opzet te geven, die u als schema kunt gebruiken voor alle volgende lessen.

1. De kern van het Al is een gedachte. Wij noemen dit de goddelijke Gedachte. Deze gedachte is zo veelomvattend, dat een kleiner begrip niet in staat is die gedachte in één ogenblik te overzien. Hierdoor ontstaat het besef "tijd", waarbij mag worden gesteld, dat naarmate het bewustzijn minder omvat tijd een meer vaste betekenis krijgt binnen het eigen bestaan.
2. De kern van al hetgeen wij kennen en beleven - in welke sfeer dan ook - is kracht. Wij noemen deze kracht goddelijke Kracht. In feite is zij datgene, wat in de Gedachte tot uiting komt. Alle kracht kan in alle vorm optreden. Er is dus geen beperking of eenzijdigheid t.a.v. de kracht, die in de goddelijke Gedachte bestaat.
Een ieder, die deze kracht als een niet-gerichte waarde kan beseffen en bevatten, zal eveneens in staat zijn om met deze kracht op gerichte wijze de gewenste processen en resultaten tot stand te brengen.
3. Elke indeling van het heelal, van geestelijke werelden en sferen of van krachten, vloeit niet voort uit het wezen daarvan, maar uit het wezen van de beschouwer. Hij, die het Al beziet, erkent daarin verschillen van waarde. Deze verschillen van waarde zijn het product van zijn eigen vermogen tot beschouwing.

Dan een tweetal zeer korte regels, die toch wel bij de afronding van dit beeld behoren:

- a. Ik ben datgene, wat ik denk te zijn, zolang ik volledig reageer en handel in overeenstemming met mijn voorstelling.
- b. Waar ik aarzel, twijfel of tekort schiet t.a.v. het beeld van mijzelf of van de wereld, dat ik in mij draag, zal ik falen en zal ik dus het door mij gewilde of begeerde niet bereiken.

In deze regels ligt een overzicht besloten van het Al in zijn totaliteit. Alle indelingen, die wij in deze en toekomstige lessen gebruiken, zijn dus methoden om vanuit een beperkt besef toch de totaliteit te benaderen.

Alle pogingen tot definitie van sfeer en kracht, die wij ongetwijfeld zullen moeten gebruiken, zijn niet bepalingen van die kracht in haar wezen, maar van de verhouding, die zij t.o.v. ons bezit. Want wijzelf nemen een zeer centraal

punt in bij al hetgeen wij beleven, wat wij zijn en wat wij doen. Uit een oneindigheid van mogelijkheden kiezen wij voor onszelf datgene, wat wij willen waarmaken. Hierbij is onze vrijheid uit de aard der zaak beperkt door ons besef. Maar wij kunnen beseffen en wij kunnen waarmaken wat wij willen. Dit in wezen niet gelimiteerd-zijn van de mens is een van de belangrijkste grondslagen van alle occultisme en magie.

Op het ogenblik dat ik een beperktheid, een gerichtheid of zelfs een voorbestemd-zijn ga aannemen, kom ik nl. tot een niet-persoonlijk handelen, een niet-persoonlijk beïnvloeden van de feiten en is mijn besef van nul en generlei waarde, daar het op het totale verloop der dingen geen invloed uitoefent. Dan is mijn besef alleen voor mijzelf van belang. En zelfs deze belangrijkheid is in vele gevallen nog vraagwaardig.

Om mij een voorstelling te maken van het hogere of om mij een beeld te vormen van mijn mogelijkheden zal ik altijd moeten uitgaan van een gelijkenis. Het is nl. niet gemakkelijk - zo het al mogelijk is - om te overzien wat een bepaalde daad als gevolgen met zich zal brengen, mits wij deze ontleden naar een verdere toekomst. Het is niet zo eenvoudig een denkbeeld te koesteren en de totale betekenis ervan voor ons wezen te beseffen. Gaan wij uit van het meest eenvoudige standpunt, dan kunnen wij zeggen:

Voor ons en vanuit onszelven zijn alle waarden vergelijkbaar. Als zodanig is de hogere wereld voor ons het gesublimeerde beeld van onze eigen wereld. Onze eigen wereld is volgens ons besef een afleiding van hetgeen wij als hogere wereld beschouwen. De beide beelden, die wij in ons dragen, beantwoorden niet geheel aan de waarheid, maar datgene, wat als waarheid rond ons bestaat, is in beide gevallen de dragende factor voor ons voorstellingsvermogen en zal in beide gevallen bepalen wat onze actiemogelijkheid zal zijn.

Nu komen wij van hieruit eigenlijk vanzelf op de mens, zijn wezen en zijn gedrag. Een mens onderscheidt niet slechts de wereld, maar ook zichzelf in tegendelen. Dat wil zeggen, dat het beeld, dat wij van het eigen "ik" maken, altijd uiteenvalt in onze goede en kwade zijden; dat de wereld altijd verdeeld is in licht en duister, in goed en kwaad. Deze dingen vloeien - gezien het voorgaande - uit onszelven voort. Het is dus eenvoudig te stellen, dat er geen goed en geen kwaad zijn. Maar voor onszelven bestaan deze waarden wel degelijk. Zonder dit is een levensinterpretatie niet mogelijk. Het resultaat is dus, dat ons persoonlijk gevoel van goed en kwaad veel meer dan een eventueel algemeen geldende maatstaf of zelfs als de een of andere zogenaamde of reële openbaring bepalend zal zijn niet slechts voor ons leven en ons voortbestaan, maar voor onze erkenning van leven en voortbestaan.

Geluk is in het leven: harmonische erkenning van feiten en mogelijkheden. Ongeluk, leed en smart zijn: niet-harmonische erkenningen van feiten en mogelijkheden.

Wij maken dus voor onszelf het beeld uit van goed en kwaad. Wij leven daarin en zijn daaraan door ons bewustzijn gebonden. Occult gezien betekent dit, dat wij alleen kunnen streven volgens datgene, wat wij "goed" noemen, daar alleen dit voor ons een blijvende waarde heeft en geluk of harmonie met zich kan brengen. Zodra wij iets doen, wat volgens ons besef of wezen "kwaad" is, zal dit - of het goed is of niet - een rol blijven spelen in ons bestaan en zullen wij - ongeacht de gevolgen - hierdoor in onszelf een disharmonie ondervinden, die eerst moet worden gecompenseerd, voordat geluk mogelijk is.

Stel nu, dat deze waarden niet alleen gelden voor het stoffelijk "ik". Zij gelden voor de totaliteit van het ego. En dit betekent, dat zij ook alle andere werelden mede omvatten. Dan kunnen wij zeggen: Het vermogen plus de beleving van de geest - in welke sfeer dan ook - zal worden bepaald door haar eigen herinneringen omtrent goed of kwaad volgens haar eigen norm. Dit is van belang.

Er zijn in het leven heel veel dingen, die de wereld goed of kwaad noemt en die ons persoonlijk niets zeggen. Ook wanneer wij in deze dingen verward geraken en daardoor in de ogen van onze medemensen helden, heiligen, zondaars of

slechte mensen worden, heeft dit geen invloed op ons voortbestaan en in wezen geen invloed op ons vermogen tot gelukkig zijn.

Wie zich bezighoudt met de verborgen krachten van het Al en met het gebruik daarvan, zal dan ook tot zijn verbazing moeten constateren, dat in alle mogelijkheden (of deze magisch, ritueel, esoterisch zijn, dan wel eenvoudig ontwikkeling van wat men gaven noemt) hij daarbij afhankelijk zal zijn niet van hetgeen de wereld denkt en niet van hetgeen buiten hem klaarblijkelijk kenbaar wordt, maar van hetgeen hij in zichzelf gevoelt. Wij kunnen t.a.v. alle begaafdheden (of dit helderziendheid, helderhorendheid of iets anders is), alle krachten en vermogens (of dit nu is hypnotiseren, paranormaal genezen dan wel het dwingen van geesten, het bezweren van demonen etc.) dus zeggen:

Dat, wat ik in mijzelf als juist ervaar, is te verwezenlijken. Dat, waaraan ik twijfel of wat ik niet als juist ervaar, is niet te verwezenlijken. Mijn gaven komen niet voort uit iets, wat buiten mij ligt, maar zij komen voort uit mijn persoonlijke aanvaarding van levensaspecten, zonder enig voorbehoud of twijfel daartegenover te zetten, en zonder ook te twifelen aan de goede, de positieve waarde, die daarin is gelegen.

Dit is natuurlijk alleen maar een beginpunt; dat zult u begrijpen. U moet een basis hebben, een punt van uitgang. Hierin ligt de bepaling van uw mogelijkheden. Indien u zich laat bepalen door hetgeen er buiten u bestaat of geschiedt, dan bent u daaraan gebonden; niet door de dwang van buitenaf, maar door uw eigen reactie daarop, uw aanvaarding ervan.

Feiten, zoals een mens die ziet, zijn in wezen geen feiten. Als iemand u wil doden, dan kan hij dit misschien doen. Maar als voor uw besef de dood niet bestaat, kan hij u niet doden. De doodsangst en al wat er mee gepaard gaat (het lijden, de verschuiving van bewustzijn, die u "dood" pleegt te noemen) vloeit niet voort uit het wezen van de overgang, maar uit uw reactie op de overgang. Het zal u dus duidelijk zijn, dat de omstandigheden buiten u weliswaar door u niet kunnen worden beheerst, maar dat hun betekenis voor u wel degelijk door u kan worden beheerst en geleid. De grondslag van alle occultisme is de beheersing van jezelf om door die beheersing van jezelf de betekenis van de wereld voor jezelf te kunnen vastleggen naar eigen besef en wil.

Iemand, die zich op een geest beroept, zal uit die geest kracht kunnen putten, indien voor zijn bewustzijn die geest macht representeert, die geest t.a.v. het "ik" als harmonisch kan worden ervaren en de uitdrukking van de kracht van die geest binnen het kader valt van het voor het "ik" mogelijke, zonder dat daaraan voorwaarden worden gesteld. Ook dit moet u goed begrijpen.

Wij kunnen natuurlijk in vele gevallen iets voorwaardelijk stellen. Maar niet, indien het gaat om onze verhouding t.o.v. hogere krachten of onze uiting van goddelijke waarden, krachten en wetten. Deze dingen zijn er. Niemand van u zal het in zijn hoofd halen om te zeggen: De wet van de zwaartekracht, zoals wij die op aarde kennen, werkt behalve dan en dan en dan. Wij zeggen: Die wet is er, primair. Deze wet moeten we aannemen. En nu kunnen wij ons voorstellen, dat de zwaartekracht teniet wordt gedaan, gedeeltelijk wordt opgeheven door een magnetisch veld, een wervelend magnetisch veld misschien, dat deze onder omstandigheden anders is, maar deze wijzigingen komen voort uit de omstandigheden. De wet zelf is onaantastbaar.

Op dezelfde wijze moet men in het occultisme uitgaan van de onaantastbaarheid van de grondwetten, die daarin bestaan. De wet is altijd dezelfde. Zij kan meer omvatten dan wij beseffen. Maar datgene, wat wij ervan erkennen en uitdrukken, is in zijn wezen onveranderlijk. De variaties van betekenis zijn geen variaties van de wet. Ze zijn variaties van onszelf of het toevoegen van andere krachten of omstandigheden.

Indien ik dus occult iets wil bereiken wat schijnbaar tegen goddelijke of natuurwetten ingaat, dan kan ik nooit trachten die wet te veranderen of op te heffen. Maar ik kan onder deze wet en in overeenstemming met deze wet andere krachten toevoegen aan de werking van de wet, waardoor het verschijnsel in strijd

lijkt te zijn met de wet.

Uit al hetgeen ik tot nu toe heb gezegd, vloeien er een paar punten voort, die u - naar ik hoop - goed in u geheugen wilt prenten. Ik zal ze in een logische volgorde presenteren.

1. Goddelijke wetten en alle, als deel van het Goddelijke erkende, wetmatigheden zijn in hun wezen onveranderlijk. Wij kunnen echter omstandigheden scheppen, waardoor deze wet niet meer geldt; ofwel het resultaat van deze wet plus een andere wet maakt het mogelijk te bereiken wat schijnbaar volgens de wet niet mogelijk was.
2. Bij onze benadering van goddelijke krachten, goddelijke wetten, sferen, entiteiten en al wat dies meer zij, speelt ons eigen besef een rol. Dit is niet datgene, wat wij uit de wereld leren of in de wereld zien. Het is ons aanvoelen van de waarden plus ons vermogen om dit in de termen van de wereld, waarin wij leven, te interpreteren. Hierdoor alleen worden de eigen mogelijkheden bepaald. Hierdoor alleen is het mogelijk een juiste keuze te doen uit de vele mogelijkheden, die er voor ons bestaan.
3. Zogenaamde gaven en vermogens, waarover in het occultisme veel wordt gesproken, zijn slechts normale eigenschappen van het ego. Zij zijn niet exceptioneel en worden niet onder bijzondere voorwaarden verworven. Zij zijn delen van het "ik", die ontwikkeld kunnen worden in overeenstemming met het besef van het "ik".

Eerste noodzaak tot het verwerven van gaven is: het aanvaarden ervan. Elke conditie, gesteld t.a.v. een z.g. gave, betekent dat zij niet volledig en misschien in het geheel niet tot uiting zal kunnen komen.

Nu wij met deze 3 regels tevens uw eigen houding en gedrag t.a.v. het occultisme enigszins hebben omschreven en bepaald, wil ik dan eindigen met een korte beschouwing over God en goddelijke Kracht. Deze dingen namelijk zijn eveneens kernwaarden in het totaal occulte gebeuren.

God is de Totaliteit. Er kan niets buiten God bestaan. Goede en kwade krachten ontleen gelijkelijk hun vermogen aan deze Godheid. Goed en kwaad vloeien niet uit de Godheid voort, maar uit onszelf. Dientengevolge kunnen wij elke macht of kracht, waarmee wij worden geconfronteerd, door onze verhouding t.a.v. die kracht inhoud en betekenis geven volgens ons eigen willen. Het is onze houding, die bepaalt hoe de goddelijke Kracht zich zal openbaren. Riten, gebeden, incantaties, moedra's enz. zijn uitdrukkingsmiddelen voor iets, wat in ons reeds bestaat. Het is een - menselijk gezien - aanvaardbaar maken van het werken van een kracht, hetzij in, door of buiten jezelf. Op dezelfde wijze zijn leersystemen - of dit nu is yoga, bepaalde vormen van occultisme, godsdienst of geheimleer - in wezen maar een omschrijving of een formulering van hetgeen er in jezelf bestaat.

In de benadering van God heeft het geen zin iets te aanvaarden, omdat het geschreven staat of omdat je het geleerd hebt. Zolang dit alleen maar een accepteren is op gezag, zonder dat het "ik" daarbij in staat is de werkelijkheid ook voor zich aan te voelen, heeft nl. dat deel van het Goddelijke of van de kracht van het Goddelijke voor ons geen enkel bewijskracht of gelding. Een verstandelijke beredenering kan ons niet helpen hier tot resultaten te komen. Wij moeten innerlijk iets als volledig waar aanvoelen. Door dit aanvoelen van de volledige waarheid zullen wij ermee kunnen werken en over alle krachten beschikken. Technisch gezien ligt de zaak ongeveer (ik vereenvoudig hier wat, dus daarom "ongeveer") als volgt:

Er is overal energie. Deze energie is gezien vanuit ons standpunt, ons vermogen en ons behoeven, voor ons althans oneindig. Deze energie is latent, rustend. Zij komt alleen dan tot uiting, indien er een tegenwaarde wordt geschapen. Indien ik in mijzelf, vanuit mijzelf of door mijzelf een tegenwaarde schep, zal hierdoor, zonder dat ik zelf daar nog verder bij betrokken ben, reeds een actie (!n kenbaar worden van de aanwezige energie of kracht) plaatsvinden.

Als ik bid, en dit bidden is vóór mij geen uitdrukking van actie, dan zal er niets gebeuren. Als ik bid, en dit voor mij een zodanige concentratie is, dat het element van vraag, van ontvankelijkheid, van verheerlijking desnoods, door mij in sterke mate wordt uitgestraald, zo wordt de latente kracht rond mij verstoord. Er ontstaat een verschil van evenwicht, een potentiaalverschil. Dit potentiaalverschil wordt door een actie van deze goddelijke Energie of Kracht opgeheven. Indien ik dus op aarde iets doe, dat voor mij (vanuit mijn besef en mijn praktijk) uitbeeldt wat ik in de hogere kracht verlang, zo zal ik hierdoor deze kracht tot ontlading brengen. De gevolgen daarvan worden dan niet bepaald door mijn voorstellingsvermogen, maar door de feitelijke waarde (de actie), die ik heb geschapen. Hier is dus het "zo boven, zo beneden" wel degelijk tot uitdrukking te brengen. Wat ik op aarde vanuit mijn bewustzijn en in volledige waarheid voor mij schep, activeer ik in de goddelijke Kracht, zodat het ook in de door mij niet besepte werelden en sferen voor mij, vanuit mij en door mij actief is.

Hier ligt dus een waarde van God in, die men meestal voorbijgaat. Men stelt God als een waarde, die vanuit zichzelf ageert buiten ons om en waarbij dan eventueel het "ik" de mogelijkheid heeft om dit ageren enigszins te wijzigen of te richten door zijn smeekbeden aan en zijn aanvaarden van de Godheid. Maar dit is niet juist. Het is mijn eigen wezen, dat het antwoord van de Godheid bepaalt. Daanom kun je zeggen:

De goddelijke Energie, die voor ons de totale uiting is van de goddelijke Kracht en het goddelijk Scheppingsvermogen, toont zich alleen in antwoord op de verstoringen van het daarin heersende evenwicht, die wij tot stand brengen. De acties zullen altijd een compensatie zijn, zodat de evenwichtigheid wordt bereikt in de kracht zelf en volgens de waarden van die kracht in of rond ons.

Dit is niet alleen oorzaak-en-gevolg. Dit heeft eigenlijk niets meer te maken met de wet van oorzaak-en-gevolg, zoals die gewoonlijk wordt geïnterpreteerd. Dit is de onvermijdelijkheid van de compensatie: God, goddelijke Kracht, is rust. Actie mijnerzijds verstoort die rust en zal dus een compensatie vergen, opdat die rust in het Goddelijke weer tot stand kan komen.

Nu heb ik een gedachtenwereld. Deze gedachtenwereld op zich is voor mij in voorstellingen weliswaar een uitdrukking van het Goddelijke, maar in zichzelf besloten zijnde is zij een punt van rust. Ook de mens, die innerlijk tot het uiterste verdeeld is, met zichzelf in strijd is, die onder waanvoorstellingen en angstdromen lijdt, zal - zolang deze in hem berusten - daarmee niet de goddelijke waarde, de goddelijke Energie, verstoren. Er ontstaat geen verschil van potentiaal en daarmee geen goddelijke correctie. Die goddelijke correctie komt eerst, wanneer het naar buiten treedt.

De vraag, die hieruit kan volgen, is dan: Of deze reactie van het Goddelijke dan in het geheel niet plaatsvindt t.a.v. het denken. En daarop geldt het volgende antwoord:

Zodra mijn denken een niet-meer-in-zichzelf-gesloten keten is, zal ik met mijn denken een deel van mijn persoonlijke energie (eventueel van mijn beelden) naar buiten toe projecteren. Ik breng ze dus in de wereld. Of die energie daarbij in verschijning treedt in een astrale, een hogere of een lagere wereld of in de wereld van de mens zelf, doet niet ter zake. Zonder dat ik verder - stoffelijk gezien - actief ben, zal het ontsnappen van die kracht dus een evenwichtsverstoring betekenen. En deze evenwichtsverstoring brengt uit de latent aanwezige kosmische Kracht een compensatie, waardoor in deze goddelijk of kosmische Kracht de rust weer ontstaat.

U kunt dus met uw denken en uw daden zeer veel tot stand brengen. Dit toeschrijven aan een bewust willende God, is misschien wel verkeerd. Het is zo gemakkelijk te zeggen, dat de dingen gebeuren, omdat God ze wil. Ik geloof, dat het eenvoudiger is te zeggen, dat de dingen gebeuren, omdat God zo IS. Het is de onveranderlijkheid van Zijn Wezen en niet in de eerste plaats Zijn Wil, die ingrijpt. Gelukkig misschien. Hoe zou je in het occultisme, in het werken met deze z.g. verborgen en bovennatuurlijke waarden anders ooit iets kunnen bereiken?

Zodra wij een goddelijke Wil die ingrijpt aannemen, is er sprake van een willekeur. Ik kan u garanderen, dat op dat z.g. occulte terrein daarvan geen sprake is. Er is geen willekeurig beantwoorden vanuit de Godheid. Er is een vaste norm, een vaste wet, waardoor de kracht, die wij als de goddelijke beschouwen, optreedt in reactie op ons wezen.

Grondstelling:

Datgene, wat ik ben en kenbaar maak naar buiten toe door gedachten, acties of op welke andere voorstelbare wijze dan ook, impliceert een directe beantwoording vanuit de goddelijke Energie.

Aanvullende regel:

Daar mijn relaties met mens, wereld en geest voor mij een uiting van kracht zijn, zal in elk contact met anderen de goddelijke Kracht meespelen. Naarmate ik bewuster gebruik maak van het feit, dat die kracht optreedt, zal ik het resultaat van mijn contact met anderen beter kunnen bepalen.

Dan mag ik zo langzamerhand afsluiten.

Ik weet, dat wij het begrip "magie" hier nog niet hebben behandeld.

Magie is eveneens een gebruik maken van wetten; van dezelfde wetten, die wij besproken hebben. Occultisme wordt vaak beschouwd als een innerlijke waarde, terwijl magie als naar buiten toe gericht wordt beschouwd. In wezen zijn het twee uitingen van een en dezelfde kracht. Zij berusten op dezelfde mogelijkheden en waarden in de mens en zullen - mede door het begrip en het aanvoelen van de mens - in hun werking en resultaten gelimiteerd zijn. Zoek daarom in het occultisme nimmer naar de ingrijpende kracht van buitenaf, maar ga steeds uit van de in u berustende mogelijkheden. Voor zover oorzaak-en-gevolg, verwezenlijking van vrije wil e.d. in het geding komen, is dit volledig juist.

Dat er een God is, behoeven wij niet te bestrijden. Dat die God bewustzijn heeft, eveneens niet. Maar wij hebben met deze problemen alleen te maken in zoverre zij voor ons, in onze praktijk, in onze werkelijkheid van belang zijn. En ook in occultisme en wijsbegeerte zullen wij verstandig doen niet te ver uit te stijgen boven datgene, wat onze eigen wereld limiteert, wat de kracht van onze wereld inhoudt en wat de uiting in onze wereld mogelijk maakt.

In deze eerste en betrekkelijk eenvoudige inleiding heb ik getracht u een beeld te geven van grondslagen en grondwaarden. In volgende lessen zullen wij trachten dit uit te bouwen tot een begrip van de verschillende delen van het Al, zoals deze zich voor de mens en vanuit het menselijk voorstellingsvermogen openbaren.

Wij mogen daarbij echter bovenstaande, algemeen geldende waarheden nooit uit het oog verliezen. Onze voorstelling bepaalt onze wereld, dat is waar. Maar de wet of de kracht, die geldt, is algemeen. Geen enkele waarheid, die ik stelde of zal stellen, is voor u onomstotelijk waar. Het is uw eigen erkenning ervan - niet slechts uw aanvaarding - die voor u het gebruik van deze wetten en regels zal bepalen. De beperking van uw vermogens komen uit uzelf voort, evenals de openbaring daarvan.

Ik eindig dan ook dit eerste deel van deze reeks met het uitspreken van de hoop, dat u door de beelden, die u worden gegeven, heen zult zoeken naar uw eigen waarheid; en vanuit die waarheid zult komen tot een bewuste wisselwerking met de oneindige Kracht rond ons, die wij kennen als de goddelijke Kracht; zo waarmakend de mogelijkheden, die fragmenten van de goddelijke Gedachte zijn, waarin wij bestaan.

: - : - :

WIJSBEGEERTE EN PRAKTIJK.

Wanneer men het Al theoretisch beschouwt en tracht een begrip te krijgen van alle waarden, die daarin bestaan, zo zal zich op den duur aan de mens een aantal mogelijkheden en feiten gaan openbaren. Deze openbaring ligt binnen het eigen begripsvermogen en houdt dus nog niet in, dat men in staat is daarmee onmiddellijk te werken. Vergelijkenderwijze kan men stellen:

Door meditatie kan ik een zeer goed inzicht krijgen in een bepaald probleem. Ik kan de waarde daarvan zeer goed en juist leren beseffen, zonder dat ik onmiddellijk de mogelijkheid vind om de in mij bereikte wijsheid nu ook praktisch om te zetten in toepassing op het dagelijks leven in mijn eigen wereld.

De occulte wetten, die de basis vormen zowel van de wijsgerige beschouwingen als van de praktijk, houden zich bezig met wat men kan noemen: de kosmische energie. Deze kosmische energie moge een eenheid zijn vanuit theoretisch standpunt - en voor het juiste begrip moet dit aanvaarden van de eenheid m.i. dan ook wel worden bereikt - maar vanuit het eigen denken, eigen leven en eigen praktisch werken toont de zaak zich toch enigszins anders.

Wij hebben daar in de eerste plaats te maken met de Godheid, die wij ons voorstellen als een Triade. Daarnaast hebben wij te maken met een veelal hiërarchisch voorgestelde hemelwereld, waarin vele entiteiten bestaan met eigen functies en scheppende mogelijkheden. Daaronder groepeeren zich een groot aantal werelden en sferen, die de weerkaatsing zijn van een goddelijke werkelijkheid. Eén van deze werelden is de onze.

Nu zal het duidelijk zijn dat iemand, die kracht zoekt en deze onvervormd krijgt, daarbij een veel grotere intensiteit aan kracht verwerft en veel minder beperkingen zal ondervinden in het gebruik van die kracht dan iemand, die via vele voorstellingen een dergelijke kracht moet realiseren. Dit komt in de praktijk erop neer dat iemand, die gelooft en in dit geloof de kracht onmiddellijk aanvaardt, ook zonder zijn redelijk besef omtrent die kracht of de nodige wijsheid de intensiteit van die kracht zonder meer kan waarmaken. Het impliceert verder dat de mens, die bepaalde sferen en entiteiten inschakelt, daarbij a.h.w. een trap bouwt vanuit zichzelf tot deze totale Kracht. Dit betekent, dat de totale Kracht telkenmale wordt gebroken door de omzetting in de begrippen van een andere sfeer. Bij een directe geloofsaanvaarding is de kracht onmiddellijk aanwezig en zal zonder enig verlies of neveneffect worden omgezet in de kracht van de wereld, waarin men leeft.

Indien ik echter uitga van een hoge sfeer, in die sfeer de kracht zoek en mij dan vervolgens realiseer hoe deze kracht via vele sferen op den duur de materiële vorm zal krijgen, zal de werkelijke intensiteit van de kracht in het begin gelijk zijn; maar afdalend naar een lagere sfeer wordt zij getransformeerd en zet zich ten dele om in waarden van die sfeer. Wat er over blijft is minder. En zo zal bij elke volgende sfeer een vermindering van intensiteit en van directe werking worden verondersteld.

De mens die bidt en dit doet via de ingreep van vele heiligen b.v., zal de goddelijke Kracht niet onmiddellijk ontvangen en daardoor een verminderd resultaat hebben. Maar er is ook een andere kant aan deze zaak. Want de mens, die niet onmiddellijk in God kan geloven, Hem niet in Zijn volheid kan aanvaarden, kan vaak een heilige, een lagere godheid, een tussenpersoon wel aanvaarden. En daar het geloof (dus de totale overgave aan de kracht) noodzakelijk is om deze werkzaam te maken, is het duidelijk dat men - ofschoon het beste resultaat wordt bereikt door onmiddellijk het Goddelijke zelf te stellen - in de praktijk vaak beter bereikt door gebruik te maken van een voor het "ik" aanvaardbare bemiddelaar, waarin men gelooft, wiens bestaan een grotere zekerheid voor het "ik" vormt dan dat van het ten slotte toch wel zeer vage Goddelijke.

Hier ziet u reeds hoe moeilijk het wordt een wijsbegeerte om te zetten in praktijk. In de wijsbegeerte werken wij met begrippen. En ons begeren naar wijsheid

en inzicht wordt tot een gespecialiseerde maar zeer theoretische kennis, die niet altijd aan ons eigen wezen zal kunnen beantwoorden. Practisch geldt daarom in het occultisme:

Ga niet slechts uit van uzelf, maar ga ook uit van de geloofsmogelijkheden en -waarden, die in uzelf schuilen.

Nu is er t.a.v. het Goddelijke - dat naar ik meen in het eerste onderwerp in het geding is gekomen - natuurlijk heel veel te zeggen. Maar wie het Onbegrensde begrensd wil omschrijven, zal altijd tekort schieten. Men heeft vooral wijsgerig de neiging zich bezig te houden met het onbepaalde, maar men is niet in staat daar een reële conclusie te bereiken. Men zoekt a.h.w. naar de revolutie van bovenaf. Men wil de omwenteling vanuit het hoogste besef van het Goddelijke tot stand brengen; en een dergelijke revolutie is in de praktijk zo goed als onmogelijk. Een revolutie op de wereld wordt opgebouwd door de bestaande onrust plus de hervormingszin van vele schijnbaar onbelangrijke en niet-krachtige entiteiten. De vele mensen, die ontevreden zijn, bouwen tezamen de revolutie, die een inhoud kan krijgen en dan de totaliteit anders kan omschrijven.

Alle werken met occulte waarden is in feite een tot stand brengen van een revolutie tegen het verstand. Wie zich wil bezighouden met de grote en onbegrepen problemen, zal in de praktijk weinig of niets bereiken. Wie daarentegen durft uitgaan van de kleine, nog hanteerbare problemen en voornamelijk daarin werkt, bouwt voor zich een kracht op, waardoor op den duur het hoogste bereikbaar is.

Dan kan ik nu mijn eerste stelling variëren en zeggen: De mens, die niet onmiddellijk kan geloven in en putten uit de directe goddelijke Kracht - hoezeer zij ook voor hem voortdurend in verschijning treedt - zal er goed aan doen te werken met lagere waarden, waar hij in gelooft en op vertrouwt. Door deze lagere waarden voortdurend aan te vullen zal hij op den duur de directe benadering van de goddelijke Kracht mogelijk maken.

Nu is dit misschien nog niet zo practisch als u zoudt wensen. Maar laat ons dan eenvoudig de mens zien met zijn z.g. logisch en redelijk denken.

Wanneer een logisch en redelijk denkend mens helderziend waarneemt, dan zal hij door de beperktheid van die waarnemingen en het onmogelijk controleerbare daarvan heel snel moeten beslissen: dit is niet echt, dit bestaat niet. Indien hij dit besluit neemt, sluit hij zijn gave voor zich af. De mens heeft hier dus door zijn verstandelijkheid a.h.w. de gave verworpen. Hij heeft een eigenschap, die hij bezat, zodanig uit het bewustzijn verbannen, dat zij niet tot uiting komt en - verkommerende - op de duur daar niet meer actief kan zijn. Dit geldt als voorbeeld voor alles, wat met de praktijk van het occulte in verband staat.

Wij kunnen niet uitgaan van de logica, ofschoon we deze kunnen gebruiken om tot een benadering te komen. Wij kunnen een probleem logisch zodanig benaderen, dat we het probleem tenminste zien; oplossen kunnen we het logisch niet. Het bevat te veel waarden, die buiten het verstandelijk denken liggen. Zoals ons wezen te veel eigenschappen bevat, waarmee wij verstandelijk geen weg weten, zolang wij mens zijn. Hebben wij ze nu logisch benaderd, dan moeten wij in staat zijn afstand te doen van deze logica en uit te gaan van de waarde van de niet-logische ervaring, de niet-logische mogelijkheid.

Ik geef u nu enkele voorbeelden van schijnbaar onlogische acties en reacties van mensen, die directe resultaten hebben:

De Boeddha wordt bij zijn stervende vader geroepen. Hij weigert te komen. Volkomen onlogisch. Hij schiet hier tekort t.a.v. wat hij zelf de pijlers van het bewustzijn noemt. Maar niet-logisch en niet-menselijk wéét hij, dat zijn vader nog niet zal sterven. Nemen wij deze onlogische factor mede als juist aan, dan is het gedrag van de Boeddha geheel verantwoord.

Jezus geneest een mens. Hij geneest die mens niet door te zeggen: Gij zijt beter, maar door te zeggen: Uw zonden zijn u vergeven. Onlogisch. Kan Jezus zonden vergeven? Wat hebben zonden met een kwaal te maken? Maar wie zich bezighoudt met psychologie, kan begrijpen dat de basis van een kwaal maar al te vaak

is gelegen in de onevenwichtigheid, ontstaan door schuldgevoelens. Jezus' "Ik vergeef u uwe zonden" is niet logisch. Maar het is een middel om het geestelijk evenwicht te herstellen; en eerst dan is de genezing mogelijk. Hier blijkt wederom het schijnbaar onlogische volkomen logisch te zijn, zodra wij rekening houden met factoren, die in het denken van de mens nog niet als logisch aanwezig zijn of waren ten tijde van het gebeuren.

Voor u mag dus gelden, dat menige schijnbaar zinloze handeling of actie volkomen zinvol is, indien zij voortvloeit uit de erkenning van noodzaak en past in een voor u wel logisch probleem. Want de problemen van uw wereld kunnen door het denken van deze wereld worden omgrensd. U kunt ze misschien niet in alle consequenties geheel overzien, maar u kunt ze aanduiden.

Wanneer ik het probleem logisch heb benaderd en de oplossing daarvoor niet met logische middelen mogelijk is, dan blijkt heel vaak dat - onlogisch aangevoeld - er een methode bestaat om toch een oplossing te vinden. Het is dan dwaasheid te zeggen: Dit is niet logisch, dus is het niet aanvaardbaar. Het is beter honderdmaal te proberen en éénmaal te slagen via het onlogische dan honderdmaal niet te proberen en te falen via de logica.

Het leven van de mens is niet afhankelijk van zijn besef alleen. Het zijn de resultaten die tellen. Resultaten zowel innerlijk als van het leven naar buiten toe. Als je de mens - occult bezien - in het leven stelt, dan is hij iemand, die op verschillende vlakken van bewustzijn gelijktijdig moet functioneren. Hij moet eerstens beantwoorden aan het dierlijk vlak van het bestaan, zijnde de geaardheid van zijn voertuigen. Daarnaast moet hij beantwoorden aan het redelijk vlak van bestaan, daar zijn denkvermogen voor hem het enige middel is om zijn dierlijke bevoertuiging in de wereld te handhaven. Maar rust en vrede kan hij daarin niet verkrijgen, tenzij ook nog wordt beantwoord aan een hogere, meer emotionele waarde, die ik dan als geestelijk zou willen beschouwen; geestelijk geopenbaard op b.v. mentaal vlak. En dan blijken daar nog meer waarden te zijn.

De mens moet dus complex reageren en kan daarbij de hem bekende waarden niet buiten beschouwing laten. Het menselijk lichaam met zijn reacties en behoeften is een kenbare factor. Dientengevolge moet het logisch worden betrokken in het geheel. De erkenning van wereld en wereldverhoudingen, zoals dit verstandelijk geschiedt, is een beheersbare en grotendeels kenbare factor. Zij moet daarom logisch worden ingevoegd in het geheel. Eerst waar in deze beide waarden geen voldoende mogelijkheid tot oplossing van problemen of erkenning van waarden aanwezig is, moeten wij een beroep doen op de aanvullende en niet-logische waarden. Misschien mag ik dit verduidelijken.

U bent helderziend. Dit is gesteld. Dan zult u eerst met eigen ogen moeten zien, moeten uitgaan van eigen dierlijke mogelijkheden, verstandelijk de consequenties trekken van het geziene en waar de hiaat optreedt en men dus niet verder kan, zal men dit z.g. helderzien, dit paranormaal vermogen, mogen inschakelen. Hieruit leid ik dus de praktische grondregel af: Paranormale kwaliteiten zijn ten allen tijde de aanvulling van de direct kenbare en beheersbare kwaliteiten van de mens.

Voor krachten geldt precies hetzelfde. Ik heb een zekere lichamelijke kracht en kan daarover een betrekkelijk grote mate van beheersing verkrijgen. Dan zal ik eerst met de beheersing van mijn spierenstelsel moeten werken en met mijn lichamelijke kracht. Daar deze alleen als dommekracht niet voldoende is, zal ik met mijn verstand moeten nagaan in hoeverre deze kracht kan worden gebruikt voor het gestelde doel. Eerst wanneer er hier geen mogelijkheden zijn, zal ik - en dan op het terrein waar dus het onmogelijke begint - de paranormale krachten mogen inschakelen.

U ziet, dat de wijsbegeerte voor de praktijk grondslagen geeft, doordat zij de mogelijkheid aantoonst op het terrein van het niet-meer-logisch mogelijke. Zij geeft een achtergrond, waardoor u van innerlijke waarden en krachten gebruik kunt maken, indien u verder tekort schiet. Op het ogenblik echter, dat we deze wijsbegeerte gaan zien als al-bepalend voor ons bestaan en geen rekening houden

met hetgeen in eigen wereld en eigen denken zonder meer mogelijk is, zullen wij tekort schieten, omdat wij met occulte waarden en krachten alleen dan met succes werken, indien zij gebaseerd zijn op een verantwoord en zo volledig mogelijk in eigen wereld juist reageren met de middelen van die wereld.

Dit zal u ongetwijfeld nog niet zeer praktisch voorkomen. Maar wanneer wij verder gaan doordringen in de geheimen van het leven en in de geheimen van die wereld, die men altijd als duister of bovenmenselijk beschouwt, dan zult u meer en meer tot de realisatie komen, dat dit inderdaad het begin is van alle praktijk.

Ik stel nu een paar regels, die eenvoudige en praktische waarden bevatten. Delen daarvan zult u ongetwijfeld kennen, maar in deze cursus zullen wij ze volledigheidshalve noemen.

1. Alle stoffelijk gebeuren kan - mits voor het "ik" harmonisch met het gestelde doel - worden gebruikt als uitgangspunt om daardoor z.g. paranormale krachten of gaven te wekken.
2. Alle beroep op z.g. bovennatuurlijke krachten wordt beperkt door het eigen vermogen van harmonisch zijn. Onderworpenheid kan daarbij even schadelijk zijn als een gevoel van macht. Degeen, die op basis van gelijkwaardigheid de geestelijke krachten weet te benaderen, zal de grootste resultaten verkrijgen, omdat hij een zo groot mogelijke harmonie bezit en in dit benaderen ook zijn persoonlijkheid als gelijke in het geheel zo juist mogelijk zal inzetten.
3. Alle mededelingen, boodschappen, waarschuwingen en leringen, die wij verkrijgen uit een hogere wereld - hetzij van de geest langs mediamieke weg, door inspiratieve waarden, door geestelijke belevingen tijdens uittreding of op enigerlei andere wijze - zijn richtlijnen, die nimmer bindend zijn.
4. Alle waarden uit het geestelijke deel van het bestaan verkregen, niet behorend tot onze eigen verstandelijke wereld, zijn voor ons een punt van begin. Wij zullen nl. constateren wat ons is gegeven als waarschuwing of als kennis en dit verwerken in onze verstandelijke wereld. Wij zullen het daarna aanpassen aan onze stoffelijke vermogens en zo komen tot een daadprojectie, die voor de eigen persoonlijkheid juist is.
Noot bij dit laatste punt:

Elk wezen in de kosmos, zelfs de hoogste geest die niet de Alomvattende Godheid is, reageert volgens eigen bewustzijn en geaardheid. Het is duidelijk, dat zelfs waar harmonieën bestaan verschillen in bewustzijn en geaardheid niet geheel uitgesloten zijn. Daar een ieder om waarlijk en juist te leven en om zo groot mogelijke resultaten te boeken in dit leven op zijn eigen wezen en persoonlijkheid is aangewezen, zal hij of zij dus alle geestelijke krachten, waarden, inzicht e.d. moeten herleiden tot zijn/haar eigen praktisch vermogen (het voor het "ik" aanvaardbare) en moeten maken tot een deel van eigen bestaan.

Hierbij kunnen we nog enkele zeer eenvoudige punten aanstippen, die misschien niet geheel occult zijn, maar die toch erg bruikbaar zijn voor iemand, die het occultisme wil beoefenen.

Ten eerste: Een groot gedeelte van het lichamelijk onbehagen kan worden opgelost door bewuste ontspanning van het lichaam. Bewuste ontspanning van het lichaam betekent, dat het denken een zodanig beheersende - noem het mijnentwege ook suggestieve - inwerking heeft op het lichaam, dat daarin harmonische, ontspannen omstandigheden ontstaan. Tijdens een dergelijke rust zijn b.v. ontspanningsprocessen veel sneller mogelijk, is oxygenatie van weefsels eveneens sneller mogelijk, zodat genezing daaruit kan voortkomen.

Ten tweede: Indien ik die ontspanning eenmaal beoefend heb, zal ik verder ontdekken, dat er voor mij vaak uitingsnoodzaken zijn. Een uitingsnoodzaak kan zelden volledig gericht geschieden. Maar het denkbeeld of de intentie, die in

de uiting de hoofdrol speelt, bepaalt de waarde van de uiting voor mijn wezen en zal daarmee een actie voor mij volledig richten op een doel. Dit betekent, dat alle door mij beseftte krachten en mogelijkheden op dit doel eveneens worden gericht. Daarom: intentie is het meest belangrijke. Gebruik de juiste intentie bij alle dingen en u zult resultaten verkrijgen, waarbij z.g. bovennatuurlijke krachten mede een rol spelen.

Ten derde: Ik zou willen opmerken, dat in vele gevallen het denkproces staakt op het ogenblik, dat volgens het eigen bewustzijn nog mogelijkheden aanwezig moeten zijn. Wanneer het denkproces dan bewust wordt gestaakt, kan het zich voortzetten op een hoger en vaak ook sneller niveau van referentie. Wie in het bewuste denken vastloopt, zal het z.g. onderbewustzijn verder moeten laten werken. Niet alleen blijkt dan het redelijk resultaat, de redelijke kennis, de juiste herinnering weer beschikbaar te komen, maar daarnaast zien wij vaak associatieve beelden optreden. De associaties, die ontstaan na het afbreken van een onvoltooide denkketen - mits daarop wederom een redelijke uitkomst wordt gevonden - zijn een aanwijzing voor de juiste wijze van handelen en reageren, indien wij hogere krachten of niet-algemeen erkende eigenschappen van de mens willen inschakelen bij het overwogen probleem.

Dit zijn enkele, werkelijk praktische punten, die in deze formulering toepasselijk blijken voor iedere persoon en die de omstandigheden volledig juist weergeven.

Nu kan ik natuurlijk daarovergaan filosoferen. En ik kan vertellen, hoe het hogere deel van de eigen persoonlijkheid een zeer grote rol speelt bij deze processen. Maar voor de praktische occultist zou ik willen stellen:

Niet zozeer de verklaring van het verschijnsel als wel de mogelijkheid om een verschijnsel beheerst tot stand te brengen is van belang. In het leven tellen de resultaten veel meer dan de overwegingen. Een mens, die zich te veel tot overwegingen beperkt en teweinig tot praktische resultaten komt, zal ergens een fout moeten hebben gemaakt. Wie in de juistheid van zijn bestaan gelooft, zal dit bewezen moeten zien.

Let wel: niet de intenties van anderen zijn hier bepalend noch de beoordeling van anderen, maar de eenvoudige aanwijzingen, die voor u altijd een juist resultaat weergeven. Ze zijn als volgt:

Indien ik mij gelukkig of tevreden gevoel met wat ik bereik, heb ik geestelijk de juiste krachten ingeschakeld.

Indien ik voor mijzelf een slagen constateer en bereid ben een dergelijk slagen met zijn consequenties ook verder te aanvaarden, is het duidelijk dat ik - ongeacht het redelijk of niet-redelijk zijn van de door mij gevonden oplossing of van mijn handelwijze - daarin voor mijzelf geestelijke waarde heb gevonden en dus daaruit ook geestelijke krachten kan putten.

Wanneer ik als mens bepaalde waarnemingen of gevoelens heb, die schijnen te behoren tot bovenzintuiglijke waarnemingen en daarin niet voldoende vertrouwen heb, zal ik moeten nagaan hoe groot de incidens van juistheid is. Naarmate het aantal redelijk juiste erkenningen op onredelijke basis groter wordt, zal ik leren beter daarop te vertrouwen. Want z.g. occulte gaven hebben eerst dan waarde, indien men daarnaar zonder aarzeling of twijfel durft handelen en ze dus durft invoegen in zijn redelijke en praktische levensprocessen.

Het wordt nu tijd voor mij om ook aan mijn bijdrage een einde te gaan maken. Ik zou dit graag enigszins wijsgerig willen doen en citeer daartoe enkele, volgens mij belangrijke richtlijnen en waarheden.

Niet wat gij zijt, doch de wijze, waarop gij dit zijt, is belangrijk.
Wie waar maakt wat hij is, leeft juist. Wie slechts uiterlijkheden schept, die niet de innerlijke waarheid dekken, leeft onjuist.

Wie roept tot God in zijn hulpeloosheid, zal alleen door zijn geloof gered kunnen worden. Wie durft werken met God als de Kracht, die hem scheidt en inhoud geeft aan zijn wezen, zal voortdurend juist-ter de vorming vinden, die beantwoordt aan zijn taak in de Godheid en daarmee de juiste waarden van tevredenheid, geluk en besef van juiste waarde in het "ik" bevordert.

Deze citaten maken duidelijk, dat de plaats van de mens niet alleen afhankelijk is van uiterlijkheden of resultaten, maar vooral van het beantwoorden aan een wet, die hem regeert. Deze wet werd eens als volgt omschreven:

"Hij, die zich in alle dingen uit, geeft zichzelf in alle dingen antwoord op datgene, wat hij zichzelf vraagt.

"Indien wij als deel van het geheel antwoorden op de vraag, die het geheel ons stelt, zo vervullen wij ons juiste wezen en onze juiste taak. Wie echter niet beantwoordt aan de vraag, die hem wordt gesteld, doch tracht te beantwoorden aan het geheel, zal falen. Want hij kan niet aan de totaliteit beantwoorden, zonder eerst de vraag, die tot hem wordt gericht, te beantwoorden."

Alweer een citaat, dat echter duidelijk maakt, dat elk van ons een speciale mogelijkheid en een speciale taak heeft. Die taak en mogelijkheid zullen niet altijd in overeenstemming zijn met hetgeen de mens wil, begeert of denkt. Maar wij moeten eerst het antwoord vinden op deze speciale vraag van de Godheid aan onszelf. Wij moeten eerst waarlijk bewust zijn van onze huidige noodzaak tot juist leven of denken volgens die vraag, vóór wij verder kunnen gaan.

"Hij, die streeft naar bezit, verliest alle dingen. Doch hij, die streeft te zijn in betekenis, verwerft alle dingen. Rijkdom vloeit voort uit de bestreving, niet uit het bezit. Daarom is het belangrijk te streven en niet te bezitten."

Dat is duidelijk. Wij kunnen ons nooit iets eigen maken en het voor onszelf behouden; dan degenerereert het, dan gaat het ons domineren en beheersen.

Als deel van de Godheid worden wij door onze illusies omtrent een ander deel van de Godheid in onze mogelijkheden beperkt. Maar indien wij in de Totaliteit actief zijn, zullen wij uit de Totaliteit datgene kunnen ontvangen, wat nodig is om onszelf uit te drukken. Wij zijn dan rijk, omdat in al onze behoeften zijn voorzien, omdat al onze noodzaken worden vervuld. Dit moge wijsgerig zijn, maar het heeft in ieder geval deze praktische betekenis:

Degeen, die gaven zoekt omwille van het bezit van de gaven, zal deze niet verwerven, of in het gebruik ervan zo tekort schieten, dat hij zou wensen ze niet te bezitten. Maar wie zoekt anderen te dienen volgens zijn besef van juist leven, verwerft gaven, die - indien hij ze durft en kan gebruiken - hem de mogelijkheid geven in het gehele leven te beantwoorden aan noodzaak en taak, en zo dus perfect in te passen in dat deel van de schepping, waarin hij op dit moment bestaat.

Een volgende maal hoop ik met u in te gaan op enkele meer praktische aspecten van het hedendaagse leven en daarmee ook op de praktische occulte mogelijkheden van deze tijd. Ik zou u zeer dankbaar zijn, indien u daartoe ook kennis zoudt willen nemen van de inhoud van Cursus II, speciaal voor zover deze actuele ontwikkelingen betreft. Het zal u ongetwijfeld helpen gemakkelijker te begrijpen wat ik u wil leren en het zal u daarnaast een juister beeld geven van de voor u mogelijke toepassing van de praktische aanwijzingen, die ik u hoop te verschaffen.

VANDAAG EN MORGEN

Inleiding.

Indien men een overzicht wil gewinnen van de historie der mensheid, zou men in de eerste plaats begrip moeten hebben voor de oorzaak-en-gevolg-werkingen, die er in de volkeren, maar ook in de totaliteit van het menselijk bestaan optreden. Het heden bepaalt grotendeels wat er morgen gebeurt. Het denken van vandaag vormt het gedachtenbeeld, dat morgen werkelijkheid wordt. Hiervan uitgaande zullen wij in de komende reeks lezingen trachten u een beeld te geven van de wereld, zoals zij nu is in onze ogen. Daarnaast zullen wij proberen duidelijk te maken wat o.i. daaruit verder voortvloeit. En aangezien de actualiteit in het heden voor u het belangrijkste is t.a.v. de acute problemen, zullen wij ook trachten daaraan in de komende tijd voldoende aandacht te besteden. Neemt u echter dit element in de cursus niet al te zwaar. Het is eerder illustratief bedoeld dan als verklarende en werkelijke materie voor le-
ring.

Ik wil dan deze inleiding beginnen met u enkele facetten te noemen, die in de huidige maatschappij een zeer grote rol spelen. U zult dat waarschijnlijk van mij negatief vinden. Maar deze negatieve aspecten zijn bepalend voor de vruchten van morgen. Het is al heel lang geleden, dat iemand zei, dat het graan in de aarde moet vallen en daar sterven, opdat de nieuwe halm wordt geboren. En op dezelfde wijze is het juist wat vandaag ondergaat, wat vandaag ziek is en op sterven na dood, dat bepaalt hoe het morgen zal zijn; want de beelden van morgen vloeien voort uit de nood van vandaag plus de erkenningsmogelijkheid, die vandaag en morgen bestaat.

Een van de belangrijkste aspecten voor het westen in deze tijd is wel de stad. De stad, eens een levend organisme van in nauw verband samenwerkende en -wonende mensen, is langzaam maar zeker geworden tot een lichaam vol aderverkalking. Verkeersproblemen hopen zich op. Communicatieproblemen tussen stads-mensen worden steeds groter. Werkelijk begrip bestaat niet meer en een voortdu-
rende neiging tot centralisatie maakt zowel de steden als ook het bewind van naties steeds minder plooibaar en daardoor kwetsbaarder voor alle onverwachte of onvoorziene ontwikkelingen.

De neiging gezag te beschouwen als een recht, waarbij de verplichting slechts op de tweede plaats komt, grijpt eveneens overal rond zich. In de wereld van vandaag zien wij onnoemelijk veel kleine staatjes ontstaan, wier hele wezen wordt gedragen door de machtsdrift van een betrekkelijk kleine groepering of zelfs van enkele mensen. Deze kleine staten en staatjes, deze gemeenschappen, die zich tegenover de wereld willen stellen en zich t.a.v. de wereld afzonderen, hebben in zich geen reële bestaansmogelijkheid. Deze groepen in staatkundig verband zijn in wezen afhankelijk van de goedertieren hulp van anderen, zonder dat zij daarbij een vaste verbintenis, verplichting of verhouding willen accepteren. Het is duidelijk, dat een dergelijk spel onvruchtbaar is en voert tot een zeer negativistisch beleid, gepaard gaand met een zeer irreële instelling t.a.v. we-
reld en leven bij de onderdanen.

In de maatschappelijke groeperingen overal ter wereld zien wij de z.g. eiland-
mentaliteit ontstaan. Deze isoleert groepen van het volk van elkander en doet het wederkering begrip en daarmee ook de mogelijkheid tot een reële samenwerking steeds

meer afnemen. Dit zijn problemen, die vandaag aan de dag economisch en sociaal een rol spelen en die daarnaast ook allerhande politieke eigenaardigheden hebben doen ontstaan.

Op zichzelf zijn het verschijnselen, die niet zo belangrijk zijn, maar zij geven een mentaliteit weer. En het is juist het denkproces van de mens, waardoor zijn gehele habitus, gewoonteleven en gedrag worden bepaald. Deze habitus van de tijd is absoluut negatief; zij is zelfs destructief. Dit element van vernietiging, dat in het menselijk denken als een ziekte is binnengeslopen, tast uit de aard der zaak niet alleen maar de concrete waarden van het bestaan aan, ook de ideële waarden zullen eronder moeten lijden. Zo zullen wij zien, dat deze mentaliteit zowel in godsdienstig opzicht als t.a.v. sociaal bewustzijn, begrippen als naastenliefde en solidariteit een zeer grote rol speelt.

Wij zien het isolationisme van de groepen groeien, waarbij niet alleen maar een superioriteitsbesef meespreekt, maar ook een uit elkander groeien van geestelijke inhoud. Deze op zichzelf negatieve en schijnbaar vernietigende werkingen, die over de gehele wereld kenbaar zijn, vormen echter de ouverture van een nieuwe tijd.

Zoals een massaal accoord, gevormd door enkele dissonanten, vaak de inleiding kan zijn voor een melodie (vergelijkt u b.v. eens de introductie van de wals van Ravel met het vooromschrevene), zo zien wij dat juist door het geheel wegvallen van mogelijkheden en waarden de mens wordt gedwongen tot aanpassing. Deze aanpassing zal eerst geestelijk moeten zijn, voordat zij ook meer concreet stoffelijk kan worden uitgedrukt.

De geestelijke omwenteling is m.i. aan de gang. Zij voert ons tot ontwikkelingen, welke de toekomst niet zo ongunstig doen zien als voorgaand beeld u misschien zou doen vermoeden. Het is het overbodige, dat gaat wegvallen. Het is het isolement, dat verbroken moet worden. Het is het begrip van maatschappelijkheid, dat een totaal nieuwe inhoud moet krijgen. Daarnaast ook de waarde, die wij God noemen, welke in de mens een nieuwe plaats van node heeft.

Deze dingen brengt de toekomst. Morgen brengt geen nieuwe mensheid, maar wel een nieuw besef in de mensheid. Zij brengt geen absoluut veranderde en vernieuwde wereld, maar zij brengt een groei- en veranderingsproces, dat in betrekkelijk korte tijd het aanzien der aarde wijzigt.

Het Aquarius-tijdperk, dat nu aan de gang is, kan ons een hoofdlijn geven bij het beschouwen van de invloeden, die kosmisch optreden. Wij kunnen daarin de tendensen vanuit de kosmos en hogere sferen beschrijven, die bij deze verandering betrokken zijn. Indien ik dan ook in deze cursus naast het geestelijk element de meer materiële aspecten de nodige aandacht geef, dan is dit vooral gedaan om u duidelijk te maken hoezeer uw innerlijke en uw uiterlijke wereld met elkaar verbonden en verwant zijn, en om u in staat te stellen uit uw eigen leven en beleven ook conclusies te trekken, zelfs ten aanzien van eigen toekomst.

-:-

HOOFDSTUK I.

D E N K E N.

1e Deel.

Denken bestaat uit het samenvoegen van begrippen. Naarmate die begrippen concreter geformuleerd zijn, logischer ineenvoegen en t.a.v. elkander eenvoudiger worden geplaatst en gestipuleerd, brengt het denken concretere resultaten voort. Een genie is niet iemand, die boven het denken staat, maar die bij een scherpe formulering van het bestaande en gewenste de verhoudingen zo eenvoudig weet vast te leggen, dat hij kan zien wat er gebeurt en daaruit dan zijn conclusies kan trekken.

In de wereld van vandaag is het denken vaak nogal verward. De denkbeelden b.v. omtrent noodzaken en feiten zijn zo verward en zo weinig reëel t.o.v. elkaar geplaatst, dat wij - zelfs in een nabije omgeving als in Nederland - voorbeelden te over vinden van een mentaliteit, die uiterlijk misschien nog aanvaardbaar en goed in wezen de problemen ontvlucht en juist hierdoor in zich vernietigende tendensen draagt. Als ik u hiervan een voorbeeld mag geven:

Nederland is ervan overtuigd, dat steeds meer moet worden gedaan aan ontwikkelingshulp. Op zichzelf is dit volledig aanvaardbaar en niemand kan daartegen enig bezwaar opperen. Nederland is gelijktijdig ervan overtuigd, dat zijn eigen leef-klimaat voortdurend moet worden verbeterd en dat projecten moeten worden aangepakt, die dit kleine land voorbereiden op het jaar 1999. (Het jaar 2000 heb ik niet genoemd om Bellamy's niet in verwarring te brengen.) Zij hebben daarbij de opvatting, dat men - gezien de huidige wereld-situatie - een zeer groot deel van de beschikbare gelden moet beleggen in wat men noemt: defensie. En defensie in deze tijd is potentiële, grotendeels mechanische agressiviteit.

Als men een rekening als deze opmaakt, blijken er zeer vele tekorten. Je kunt nl. niet al die dingen gelijktijdig doen. Nu kan men wel een wissel op de toekomst trekken, maar de toekomst kan men niet voorzien en dientengevolge is het trekken van die wissel zeer riskant; het kan noodtoestanden doen ontstaan.

Men zou in wezen een keuze moeten doen. Wat is belangrijker: defensie, planning op lange termijn, onmiddellijke bijstand aan onderontwikkelde gebieden, etc. Deze keuze wordt vermeden. Niet alleen ontstaat hierdoor een deflationair proces voor de valuta en indirect voor de waarde van de arbeid, van de productie en van het totale bezit binnen de gemeenschap, maar daarnaast ontstaat het denkbeeld, dat men door illusoir geld te creëren dingen kan financieren; en dat is niet waar.

Hier hebben we dus een voorbeeld van een onlogisch denken, waarbij in een veelheid van argumenten en voorkeuren de feiten eigenlijk ten ondergaan. Ik geloof, dat juist hierdoor een zodanige overbelasting zal ontstaan van het in zich socialistisch gerichte staatsbestel, dat men ofwel weer zal moeten terugkeren tot het "ieder voor zich en God voor ons allen", dan wel het gehele volk zodanige beperkingen zal moeten opleggen, dat het niet meer geneigd is deze te aanvaarden. Een revolutie is in beide gevallen te verwachten. Een dergelijke revolutie zal - gezien het Nederlandse temperament - niet gewelddadig zijn, maar eerder herinneren aan de manifestatiedrift in de tijd van Nieuwenhuis of b.v. Treub. Twee figuren, die elk voor zich nogal manifesteerden en elk op eigen wijze.

Wat daaruit voortvloeit is: een Nederland, dat niet meer in staat is zich als zelfstandigheid te handhaven en dus vele van zijn illusies moet prijsgeven.

Maar vóór die tijd hebben de meeste mensen hun illusies reeds verloren.
Dat is in feite nu al het geval.

Als er in de oude tijd werd gesproken over de noodzaak van solidariteit en de werkgevers advertenties plaatsten, waarin zij aandrongen op het niet verder staken van de arbeiders uit verkeerde solidariteit, dan was er een eenheid van denken en men begreep waar het om ging. Als tegenwoordig een dergelijke leuze wordt gelanceerd van hetzij staken of kiezen, dan luistert men niet meer naar de argumenten. Men is doof geworden voor de boodschap, die de mensen kunnen krijgen door de veelheid van woorden, waarin zij die boodschap verkonden en de vele tegenstrijdigheden, die zij voortdurend trachten te ontgaan, omdat zij de moed niet hebben tot een concrete en reële stem. Anders gezegd misschien: Nederland bezit zowel bij de leiding van de arbeid (de werkgevers) als in zijn gehele bestuur vele uitstekende politici, maar helaas geen staatslieden.

Dit is een proces, dat zich langzaam ontwikkelt. Maar wie oog heeft voor de feiten, ziet reeds vandaag een ontwrichting ontstaan, waarbij de uiterste (vergeef mij de formulering, ik gebruik oude termen) kapitalistische bestreving onmiddellijk staat tegenover de uiterste socialistische bestreving. Extremisme naar alle zijden is groeiend. Dit extremisme is voor velen niet meer te dragen. Zij onttrekken zich geheel aan de maatschappij en aan de maatschappelijke moraliteit, die voor het behoud van die maatschappij zo belangrijk is. Dit is een voorbeeld. Ik wil daaraan de conclusie voor de toekomst meteen verbinden.

In Nederland ontstaat een enorme gisting, waarbij steeds meer heethoofden steeds meer niet te verwezenlijken idealen propageren, en in de praktijk wordt steeds minder gedaan wat nodig is. Het eindresultaat is een gemeenschap, die uit elkaar valt. De bevolkingsophoping - vooral in westen van Nederland - zal in de volgende 20 jaren aanleiding geven tot een voortdurend grotere minachting van wetgeving en openbare orde en op de duur leiden tot een onregeerbaarheid van Nederland. Het revolutionair proces, dat hieruit zal voortkomen, zal in wesen een zeer vrijzinnige, idealistisch godsdienstige formulering kennen en zich baseren op het vermogen van de mens om dienstbaar te zijn. Vele sociale verzekeringen zullen dan al aan overbelasting overleden zijn. En vele grote dromen, die men vandaag nog koestert, zullen zijn gestorven, zoals b.v. Bijzonder Onderwijs, dat dan door te velen wordt aangevallen en daardoor bij gebrek aan leerkrachten en niet aan leerlingen langzaam maar zeker verdwijnt.

Dit is een beeld van een gedachtengang, die niet alleen een oriëntatie inhoudt t.a.v. Nederland; het is een oriëntatie t.a.v. de wereld.

Wanneer ik denk, dan moet ik feiten zien. Naarmate ik minder feiten kan zien, worden mijn acties willekeuriger en de resultaten van die acties voor mij minder aanvaardbaar en minder berekenbaar. Het z.g. kans-element in de samenleving vergroot zich, maar ook voor de enkeling vergroot zich dat. Het is duidelijk, dat niemand geneigd is om in het leven voortdurend een soort Russische roulette te spelen met eigen geluk als inzet.

Meer en meer zal de mens teruggrijpen naar hetgeen voor hem belangrijk is. En dat lijkt misschien op een tijdelijke toename van egoïsme. De mensen zullen zeggen: Waarom zou ik rekening houden met anderen? Zij doen het immers met mij ook niet.

Zij zullen zeggen: Waarom zou ik mij onderwerpen aan een gestrengte God, als die God zoveel onrecht toelaat?

Zij zullen uitroepen: Waarom zou ik genoeg nemen met de voorschriften, die mijn beleven en mijn persoonlijk leven aan banden leggen! Ik wil beloven volgens mijn eigen waarden.

Een negativiteit misschien, omdat men vooral aan het begin van een dergelijke reactie niet meer in staat is de verhoudingen van oorzaak-en-gevolg te zien. Maar naarmate ik meer zelfstandig ga handelen, zal ik ook meer zelfstandig de resultaten moeten beoordelen. Er ontstaat dus een nieuwe oriëntatie. Ik mag u een voorbeeld geven:

Een paar jongelui voelen zich balorig. Zij vallen op straat iemand aan.

Maar nu blijkt, dat zij verschillende keren iemand aanvallen, die b.v. jiu jitsu, judo of iets anders beheerst en die de heren uit zelfverdediging een fatsoenlijk pak slaag en een rustperiode in het ziekenhuis bezorgt. Wat is het gevolg? Als die jongelui desondanks hun ongenoegen op anderen willen gaan uitleven, zullen zij voortaan uitkijken; en naarmate de krachtfiguren minder geneigd zijn dat gedrag ook tegenover anderen te tolereren, zullen zij minder kans krijgen om zich uit te leven en dus hun agressie op een andere wijze in de maatschappij moeten stellen. Het is gewoon een ervaringsproces. Maar dit gaat niet alleen op, als het gaat om straatschenderijen, dit gaat evenzeer op, als het gaat om godsdienst.

Als ik God op een bepaalde wijze erken en de goddelijke Kracht zo wel gemanifesteerd zie (al is het door een toeval) en op alle andere wijzen niet, dan zal ik kiezen voor de manier, waarop voor mij een kracht, die ik God kan noemen, waarheid is. Ik zal niet meer kiezen voor de formalistische voorstelling van hemel en hel en misschien zelfs een al te persoonlijk voortbestaan gaan verwerpen, maar ik zal aan de andere kant gevoel krijgen voor een innerlijke inhoud, een innerlijk wezen, dat mijn gerichtheid in de wereld bepaalt en mij daardoor geluk geeft.

Ik kan t.a.v. de maatschappelijke moraliteit protesteren en juist al datgene doen, wat andere vies, ongepast, onmogelijk vinden, maar ik zal er ook de gevolgen van ondergaan. Ik zal ontdekken, dat bepaalde vrijheden voor mij geluk betekenen, maar dat vele andere mij alleen maar ongenoegen brengen. Het zal u duidelijk zijn, dat ook hier een soort scholing is.

Oorzaak-en-gevolg-denken zal dan ook in de 70-iger jaren reeds, maar zeker na 1970, 1974 aanmerkelijk toenemen. Dit houdt in: een vergroting van realiteitszin, een vereenvoudiging van vele denkprocessen en een aanmerkelijke beperking van het overbodige. Dit alleen reeds zal zowel voor het gedachtenleven van de mens als voor zijn maatschappelijke omgeving een revolutionaire omwenteling betekenen. Daar de vereenvoudigingsprocessen in de materie altijd achterlopen bij die welke in het gedachtenleven plaatsvinden, mogen wij wel stellen, dat ongeveer in 1984/'85 dit proces maatschappelijk zo ver is doorgedrongen, dat men ook in naam en formulering de maatschappij gaat aanpassen aan deze vernieuwing.

--:-

2e Deel.

Bij de toename van de mechanische communicatie-middelen en de vergroting van onderwijs-mogelijkheid overal ter wereld is er een situatie ontstaan, waardoor de afstanden op aarde geslonken zijn. Dit wil zeggen, dat men in steeds grotere mate kennis neemt van hetgeen elders aanwezig is. Wereldpolitiek was nog geen 70 jaar geleden iets vaags, dat door deftige heren in besloten kamers werd geregeld. Tegenwoordig is het iets, waar de hele wereld in opgaat. De gebeurtenissen in andere landen waren - zelfs nog rond 1900 - iets, waarvan je enkele weken later dan wel eens kennis nam, of als het vlug ging binnen een week. Tegenwoordig hoort men vaak om 1 uur iets, dat 5 minuten voordien pas geschiedde. Hierdoor is de wereld enerzijds dus een grotere eenheid geworden, maar anderzijds wordt daardoor juist de begripshiaat veel sterker kenbaar dan zij ooit tevoren is geweest.

Als wij het denken van de Aziaat moeten vergelijken met dat van de westerling, dan komen wij tot de conclusie, dat er geheel differente waarden en waarдерingen bestaan. De neger op zijn beurt heeft weer een andere wijze van leven, reageren en denken dan de blanke, ook al kunnen deze verschillen in maatschappelijk verband tot een uiterlijk minimum worden teruggebracht. Maar de achtergronden zijn anders.

Wat gebeurt er nu? De westerling waardeert de Aziaat en zijn problemen niet vanuit een Aziatisch, maar vanuit een westers standpunt. Hij zal hulp willen ver-

lenen of willen corrigeren, maar doet dit vanuit zijn eigen achtergrond en zal daardoor heel vaak het tegenovergestelde veroorzaken van wat hij tracht te bereiken.

Ten aanzien van de neger-mentaliteit is dat hetzelfde. Ik weet zelfs, dat er op het ogenblik een staatje is, waarin de eigen productiviteit en de neiging tot arbeid steeds meer afneemt, omdat men de conclusie heeft getrokken: hoe meer wij zelf doen, hoe minder wij krijgen; en het is eenvoudiger te krijgen dan te verdienen. Indien men die mentaliteit zou begrijpen, zou men op een andere wijze hulp en assistentie verlenen, dat is duidelijk.

Daarbij zijn ook de verhoudingen t.a.v. leven (het leven van de mens, van dieren e.d.) overal verschillend. Er zijn landen, waar zelfs de rat een heilig dier kan zijn, waar de slang wordt vereerd, en waar de tijger als voorvader (of wat dat betreft ook het schaap, de koe, de aap of zelfs een of ander insect) belangrijker is dan de mens. Er zijn landen, waar het dier alleen maar iets is om mee te spelen, om te gebruiken; en er zijn ook landen, waar men het dier een zodanig menselijke inhoud begint toe te kennen, dat het vaak wordt vereerd boven de mens. Ik mag u herinneren aan gevallen hier in Nederland en Engeland, waarbij men woedender was, omdat een aantal katjes, die verwilderd waren, werd afgemaakt, dan om het feit dat een vader zijn kind bijna liet verhongeren. De verontwaardiging om wat het dier was aangedaan, was veel groter.

U zult begrijpen, dat met een dergelijke wijze van denken het contact te-loor gaat. De communicatie is in feite groter, maar in begrippen steeds kleiner. Men heeft weinig tijd. De opgejaagdheid, die ook in de communicatie tussen vastelanden, landen en mensen tot uiting komt, laat vaak niet meer de mogelijkheid toe tot begrip te komen. Ik wil u ook hiervan een voorbeeld geven.

Als u naar b.v. Zuid-Amerika gaat en u wilt een zaak afsluiten, dan zult u door degene, die u bezoekt, worden ontvangen als een gast. Het sociale contact, het met elkaar spreken, het samen eten, drinken, uitgaan desnoods, schijnt de boventoon te voeren. Maar hierdoor ontstaat er een verhouding, waardoor men elkaar en elkanders argumenten en noodzaken beter kan aanvoelen, zodat door het schijnbare tijdverlies en speelsheid van het zaken doen in feite een juister antwoord aan elkanders eisen en noodzaken mogelijk is gebleken.

In de Oriënt zien wij hetzelfde. Daar is het spel van loven en bieden nog steeds in ere. Men denkt, dat het gaat om geld of om een sport, maar het is meer. Het is een langzaam naar elkaar toegroeien, niet alleen t.a.v. de prijs, maar ook van waardering en begrip. Het product wordt hierdoor voor de koper a.h.w. meer waard, doordat hij tijd heeft te beseffen wat hij eraan heeft; en voor de verkoper zit hierin de mogelijkheid om voor zijn product een waardering te krijgen en in het contact met de koper ook te beseffen hoe hij het best kan produceren en verkopen. Tijdverspilling is dus ook dit loven en bieden - dat helaas steeds meer moet plaats maken voor de vastgestelde prijzen - zeker niet.

In de godsdienst hebben wij precies hetzelfde. Als ik God moet vereren in een vaste vorm en die vorm geen deel uitmaakt van mijn bestaan, kan ik niet werkelijk met God leven. Hier is langzaam maar zeker in de wereld een scheidslijn ontstaan tussen wat ik dan geloof of godsdienst mag noemen en het z.g. dagelijks leven.

In de oudheid was dat anders. De mens leefde a.h.w. met zijn goden. Zij waren voor hem belangrijk als een aanvulling op zijn bestaan en zijn vermogens. Zoals in de middeleeuwen het amusement in feite vaak was: de kerkgang, de markt, de kermis. Het geestelijke spel evenals het wat meer wereldse spel behoorden bij de kerk, bij God. God stond in de wereld. Hij staat daar nu niet. Het resultaat is, dat ook hier een zekere gejaagdheid is opgetreden, waardoor men (m.i. ver-keerd) sociale aspecten gaat gebruiken om God te étaleren, en niet zoekt naar een injecteren van het Godsbegrip in het normale bestaan.

Het is duidelijk, dat hierdoor een vervlakking op velerlei gebieden is ontstaan, en vele mensen, geconfronteerd met het onbegrepen (het onbegrepen van een godsdienst, die haar formuleringen nog uit de late Middeleeuwen heeft, het onbegrip voor andere volkeren met hun denkwijzen en gebruiken evenzeer), verlan-

gens gaan koesteren, die nooit te vervullen zijn; illusies, die niet stoelen op een werkelijkheid, maar op een verkeerd begripen ervan. Hierdoor ontwikkelen zich b.v. technische projecten in landen, die - gezien hun bevolking en de mogelijkheden van die bevolking - voor een technische ontwikkeling in feite niet geschikt zijn. Het betekent, dat hier een splitsing gaat ontstaan van wat men zou kunnen noemen: een fabrieksproletariaat tegenover anderen.

Deze fabrieksproleten zullen weliswaar veel gezag hebben en hard schreeuwen, maar zij zullen in de ogen van anderen uitgeworpenen zijn, kastelozen.

Het is duidelijk, dat wanneer een dergelijke ontwikkeling eenmaal aan de gang is, de mens voor zich een tegenwicht tracht te gewinnen.

Het is opvallend, dat in landen waar men b.v. heeft geprobeerd fabrieken te vestigen (ik denk hier b.v. aan bepaalde projecten in Indonesië), de eigen en meer kunstzinnige productiviteit van de bevolking niet is gedaald, maar is gestegen; en dat terwijl men in de landbouwgebieden, waar men zijn gewone gang van leven nog kent, eigenlijk veel van het eigen product terzijde schuift voor het massa-product uit andere delen van de wereld.

Wij zien dit in de godsdienst, waar men op een gegeven ogenblik "God is dood" als een kreet gebruikt om eigenlijk de godsdienst zoals hij is te verwerpen om hem als een leer boven het leven af te wijzen, en gelijktijdig te zoeken naar een daadwerkelijke betekenis in het leven, die het Godsbegrip en de godsdienst meer en meer verloren hebben.

Hier hebben wij te maken met een geestelijke omwenteling, die eveneens vaak negatieve aspecten heeft. Maar deze negatieve aspecten zullen via heel veel verschillende wegen leiden tot een absolute vernieuwing. Deze vernieuwing zult u m.i. op bepaalde terreinen binnen zeer korte tijd reeds kunnen vaststellen. Ik meen, dat ik hiermede dit hoofdstuk mag besluiten.

Dan volgt hier een feitenlijst of noot behorende bij het eerste Hoofdstuk:

Een geestelijke omwenteling, die zeer snel en sterk verloopt, maakt zich op het ogenblik kenbaar in Azië, met als brandpunten China en India. Gelijktijdig ontstaat er een veel grotere erkenning van de eigen waarden als gevolg van de conflicten in Vietnam en de reeds nu daarop volgende conflicten, die b.v. Laos en Sikhim betreffen. De prognose luidt hier:

Binnen $1\frac{1}{2}$ jaar zal een toenemend verzet tegen de verwesterlijking van de maatschappij zowel in India als ook in China kenbaar worden.

In China maakt zich dit duidelijk in een terugzoeken naar de tradities.

In India zal het zich duidelijk maken door een weigering bepaalde hervormingen in westerse zin aan te brengen, zelfs indien dit betekent dat in het land grote onlusten worden en dat landen van buitenaf weigeren om als voorheen verdere steun aan dit land te verlenen.

Voor China zijn weinig controleerbare feiten te geven t.a.v. de geestelijke ontwikkeling. Toch zullen wij ontdekken, dat de z.g. variant op het "rode Boekje" (een omwerking en aanvulling van de Maoïstische spreuken) een beroep gaat doen op b.v. de I King (?), zodat de oude klassieke waarden mede worden verwerkt in het huidige politiek-proletarisch strijdgeschrift; en als resultaat daarvan een zekere vorm van geloofigheid weer gaat ontstaan, vooral bij de zeer jeugdigen. Dit zal het fanatisme niet doen afnemen, naar brengt wel in China een aantal filosofische leraren voort, die niet als voorheen alleen de partij-politiek filosofisch onderlijnen, maar die trachten de volksmentaliteit door de filosofie richting en inhoud te geven, ook binnen het kader van menselijke waarden en bestaan.

Voor India is dit eenvoudiger. Dit zal overigens tezamen met o.m. Pakistan en bepaalde andere islamitische landen een versterkte missionering in de westerse wereld beginnen. In de komende 4 à 5 jaar zult u kennis maken met een toenemend aantal z.g. heilige mannen: hindoes, boeddhisten (vooral vanuit Ceylon zal het boeddhisme sterk worden gepredikt in Europa) en daarnaast ook vanuit India zelf. Bovendien ook een grote islamitische zending, die zich echter niet meer als doel stelt te bekeren tot hun inzichten, maar om de westerling bekend te

maken met de geestelijke praktijken en mogelijkheden van hun denkrichting. De resultaten hiervan zijn overigens m.i. voor het westerse denken zeer zeker goed te noemen. De vruchten daarvan zult u kunnen plukken in een periode van 5 à 6 jaar, als mede hierdoor een beter begrip voor en gebruik van mystieke krachten is ontstaan.

De algemene revolutie, zoals deze zich in steeds sterkere mate in Zuid-Amerika toont, zal ook in dit en in het komende jaar hier en daar op explosieve wijze voortgang vinden. Men zal zeer veel wijten aan Castro en vele malen zal men ook Amerika en in het bijzonder de C.I.A. van de Ver. Staten beschuldigen van een onjuist ingrijpen in interne aangelegenheden. Belangrijker is echter dat de massa's, die in hun ontevredenheid tot nu toe vaak een zekere gelatenheid vertoonden ofwel zich in wanhoop absoluut verzetten, hier zullen komen tot een eigen vorm van bijna magische godsdienstigheid, waarin naast vele bijgelovigheden enkele grote geestelijke ideeën een rol spelen. Deze worden overigens vanuit de Witte Broederschap op het ogenblik sterk geënt op de bestaande geloofsvormen, waarbij vooral meer magische geloofsvormen op het moment de voorkeur hebben.

Hieruit vloeit voort, dat juist de z.g. onderontwikkelde bevolking in een zeer snel tempo een zekere ontwikkeling gaat gewinnen, die niets gemeen heeft met schoolse wijsheid, maar wel met inzicht in de werkelijke levenswaarden. Hierdoor zullen politieke, maar vooral geestelijke omwentelingen plaatsvinden en o.m. de kerken zullen worden gedwongen in 3 à 4 jaar hun houding zo totaal te veranderen, dat wij zullen kunnen spreken van een bijna afgescheiden speciaal Zuid-Amerikaan katholicisme, waarin bepaalde vormen van fetichisme e.d. een geheel eigen rol gaan spelen.

Het denken van de mens ontwikkelt zich en vormt hem opnieuw, zodat hij zijn wereld en haar problemen op een andere en voor de leiders van die wereld onverwachte wijze zal gaan benaderen.

-:-

Werkopdracht.

Ga het bovenstaande na. Tracht voor uzelf andere voorbeelde te vinden van verkeerd werkelijkheidsbegrip (zoals t.a.v. Nederland b.v. werd geïllustreerd) en verkeerde interpretatie van anderen, zoals ik deze heb getracht aan te tonen op internationaal terrein.

Tracht voor uzelf een formulering te vinden van eigen gedragslijn, waarbij onwerkelijkheid zoveel mogelijk wordt vermeden, zonder dat een werkelijke dienstbaarheid aan de wereld onmogelijk wordt.

:--:--:

A A N P A S S I N G.

Het begrip aanpassing betekent voor velen in feite een vorm van onderwerping. Het is dit zeer zeker niet. Aanpassing wil zeggen: met behoud van eigen mogelijkheden, wilsvrijheid en actievrijheid een zo groot mogelijke harmonie met de lopende ontwikkeling tot stand brengen en behouden.

Indien u zich dus wilt aanpassen aan zich wijzigende omstandigheden, dan kunt u dit nimmer doen door eenvoudig deze omstandigheden zonder meer te accepteren. Echter zult u, wat vele mensen niet doen, een scheiding moeten maken

tussen datgene, wat voor u geldt en datgene, wat voor de wereld buiten u geldt. U bent niet in staat vanuit uw eigen wezen de acties te begrijpen, of misschien zelfs goed te keuren, van jongeren of van andersdenkenden.

Aanpassing nu betekent niet, dat u dan toch maar uw eigen standpunt moet laten varen, maar dat u moet trachten een zodanig begrip voor de ander op te brengen, dat u daar, waar positieve mogelijkheden bestaan, met die ander kunt samenwerken, terwijl u niet tracht oude toestanden te continueren, die in wezen niet meer houdbaar zijn door het inzicht van anderen.

Aanpassingsmoeilijkheden kent men in de moderne maatschappij meer dan genoeg. Indien u mij toestaat om ook hier enkele voorbeelden uit het heden te citeren, dan zou ik willen wijzen op de noodzaak zich aan te passen aan een veel grotere massaliteit van verkeer, van vermaak, kortom, van al datgene, wat tot het meer publieke en openbare leven behoort.

De mens, die zelf van zijn eigen waarde overtuigd is, is geneigd van de wereld een aanpassing te vergen aan zichzelf. Dit nu is onmogelijk. Aanpassing kan daarom als volgt worden uitgedrukt:

Wanneer u een televisieprogramma beziet, dan zal daarvan misschien voor u 1/10 passend en geschikt zijn. Dit geconstateerd hebbende, zult u de andere delen niet bekijken en uw tijd gebruiken voor dingen, die volgens uw wezen en voor uw wezen vruchtbaarder zijn. De aanpassing ligt hier dus niet in het dan toch maar willen verwerken en aanvaarden, maar in het terzijde stellen van de niet-harmonische elementen.

De basis van maatschappij, maar ook van geestelijk zijn en geestelijke ontwikkeling, wordt uitgedrukt in het woord harmonie. Dit wil zeggen: samengaan en samenwerking. Samengaan en samenwerking komen voort uit het op het juiste moment met elkaar in overeenstemming komen. Een typisch voorbeeld hiervan kunt u vinden in een orkest. Daar zou op een bepaald ogenblik de trompet een dissonant kunnen vormen met b.v. de fagot en de hobo, want ieder speelt zijn eigen partij, een eigen melodie, met eigen maat-ideeën. Doordat echter de maatindeling nu zodanig verschoven is, dat de instrumenten in plaats van elkaar te bestrijden elkaar aanvullen, zien wij een patroon ontstaan, waarin de fagot een zekere grondmelodie produceert, waartegenin de trompet zijn eigen melodie zet op een duidelijke, heldere en begrijpelijke wijze, terwijl de hobo juist in de pauze van de trompet diens melodie op een andere wijze verwerkt en zo aan het orchesterale geheel a.h.w. een bijzondere toon, een bijzondere tint geeft.

Als instrumenten in een orkest moeten samenspelen, worden zij afgestemd. Dat wil zeggen, dat men uitgaat van een grondtoon, die voor alle een gelijke waarde heeft. Wie aanpassing wil vinden in de maatschappij of in het geestelijk leven, zal moeten uitgaan van een grondbegrip, dat voor allen aanvaardbaar en bruikbaar is. Hij zal dan echter, uitgaande van dit grondbegrip, zijn eigen actie moeten voeren, zijn eigen wil tot uitdrukking moeten brengen op een zodanige wijze, dat hij anderen daardoor niet stoort, integendeel, waar dit mogelijk is, anderen in hun actie of begrip ondersteunt of aanvult. Uit dit voorbeeld zal u duidelijk zijn geworden, wat onder het begrip "aanpassing" moet worden verstaan.

Er zijn natuurlijk ook nog andere punten, waarbij dit begrip "aanpassing" bruikbaar is. En ook hier weer een voorbeeld:

U werkt b.v. in een laboratorium. U tracht daar een bepaald resultaat te behalen. Dit resultaat is volgens uw denken het best te bereiken met een aantal instrumenten, dat u echter niet bezit. U kunt nu zeggen, dat hierdoor de proef onmogelijk is. U kunt ook trachten om voor wat er niet aanwezig is een nog aanvaardbare vervanging te vinden. Degeen, die werkt met de bereikbare en aanvaardbare vervanging voor de waarden, die hij als noodzakelijk of ideëel beschouwt, past zich aan de omstandigheden en mogelijkheden aan. Hij zal dan misschien niet het maximale resultaat verkrijgen, dat hij zich voorstelde bij het ontwerpen van zijn proefneming, maar hij zal daarentegen in ieder geval een proefneming doen, die hen in staat stelt verder te werken.

Degeen, die voortdurend eist dat alles is afgestemd op zijn behoefte en zijn mogelijkheden, bereikt niets. Aanpassing betekent dus ook een zekere mate van

improvisatie. Improviseren betekent gebruik maken van de middelen, mogelijkheden en omstandigheden, die op dit moment en op deze plaats bereikbaar zijn voor de uitvoering van een taak, die men nú noodzakelijk acht.

U ziet, dat in het begrip "aanpassing" onnoemelijk veel begrippen aanwezig zijn, die anders worden gesteld of omschreven. Aanpassing is leven met de werkelijkheid, zonder daarbij jezelf te verloochenen in dien zin, dat je je eigen waarde of betekenis ontkent.

Wie zich wil aanpassen aan de moderne wereld-situatie b.v., zal in de eerste plaats moeten accepteren, dat - gezien de huidige ontwikkelingen - zeer veel in de heersende mores, in de heersende wetten, in de heersende voorstelling van zaken onaanvaardbaar moet zijn voor anderen. Dit eenmaal aanvaard hebbende, mag hij constateren wat voor hem waardevol is en dan - zoekend naar de overeenstemming, die met anderen nog mogelijk is - zal hij daarop zijn acties, denken en daden voornamelijk baseren.

Ik heb hiermee dus ook duidelijk gemaakt, dan men zich in de moderne tijd niet mag laten leiden door wat men elders als geloof, als waarheid of als noodzaak poneert, maar dat men moet uitgaan van hetgeen men in zichzelf als geloof, als waarheid of noodzaak erkent. Hiervan uitgaande zal men moeten zoeken naar de mogelijkheid om op zekere punten - niet op alle, dat is nu eenmaal niet bereikbaar - samen te werken met die andere.

U ziet dus, dat aanpassing in dit geval eigenlijk is: niet een je zondermeer onderwerpen, maar het zoeken naar een mogelijkheid tot beperkte harmonie. Wie dit op geestelijk terrein doet, zal al heel gauw concluderen, dat er enige moeilijkheden liggen. Want werkwijzen op magisch, esoterisch of religieus terrein, die voor de een volledig aanvaardbaar zijn, zullen voor de ander haast onbegrijpelijk zijn. Is het dan toch mogelijk om in de opvattingen en denkbeelden van die andere, hoe godsdienstig, magisch, esoterisch of mijnentwege stoffelijk deze ook zijn, voor zich een mogelijkheid tot erkenning en beperkte samenwerking te vinden, dan kan men zeggen, dat er een juiste aanpassing van het "ik" is gevonden aan de ander.

In de wereld van de materie zowel als van de geest komt maar heel weinig tot stand door de perfecte harmonie van entiteiten. Het meest wordt tot stand gebracht door wat men de aanpassing daarvan zou kunnen noemen, daar zij de positieve waarden in de ander erkennende en volgens hun eigen wezen daarmede samenwerkende, weliswaar niet het hele terrein van mogelijkheden bestrijkende, maar op enkele punten een zodanige ontwikkeling en ook bewustwording bereiken, dat hieruit de mogelijkheid tot een verdere ontplooiing zonder meer ontstaat.

Voor degenen, die moeilijkheden hebben met aanpassing, wil ik dan nog het volgende stipuleren:

Een groot gedeelte van uw denken en uw wereldbeschouwing bestaat uit illusies en verwachtingen. Dit zijn beelden, die u in uzelf hebt gefixeerd. U behoeft uw illusies en verwachtingen niet terzijde te stellen, maar u moet bereid zijn het niet waar-worden van de illusie als een feit te accepteren en het beschaamd-worden van de verwachting - geheel of ten dele - eveneens te aanvaarden. Uw voorstellingswereld immers, houdt niet alleen de bereiking in, maar deels ook het proces, de weg tot de bereiking. Het zal u, indien u zich aanpast, steeds weer blijken dat het resultaat, dat u zich voorstelt, wèl realiseerbaar is, maar niet langs de door u gekozen weg. Kies een andere weg, aanvaard de mogelijke wegen, houd uw doel voor ogen en u bereikt. Ook in deze zin kan worden gezegd, dat aanpassing noodzakelijk is voor bereiking en zeker ook de grondslag vormt voor bewustwording.

:--:~:

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 93

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediariek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

NOVEMBER 1967.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Het persoonlijk zijn

De innerlijke werkelijkheid als praktische waarde

Lotusknop

VANDAAG EN MORGEN.

Spreken

De daad

Status

Goed en kwaad (Parabel)

Nummer 2.
13e jaargang.

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Tweede Les.

HET PERSOONLIJK ZIJN.

De wereld bestaat voor de mens altijd in een vorm, die wij orde kunnen noemen. Nu is orde een eigenaardig iets. Men zou kunnen zeggen, dat het een soort Januskop is: twee gezichten. Eén daarvan is het gezicht, dat men algemeen kent en aanvaardt; het andere gezicht is voor de meeste mensen iets afschrikwekkends. Toch moeten wij toegeven, dat ook het andere gezicht orde inhoudt. Om u een voorbeeld te geven:

Als wij een gemiddelde moraal, een gemiddeld gedrag hebben, dan is dit een uitdrukking van de orde, waarin wij onze wereld zien: een aantal samenhangen. Deze samenhangen bestaan voor ons. Ze worden door ons met velen gedeeld. Maar dat neemt niet weg, dat tegenover deze orde, die algemeen naar buiten toe wordt erkend, er een andere vorm van orde bestaat. Die andere vorm van orde kunt u misschien uitdrukken in een hippie, een provo of de een of andere zeer reactionaire persoon, waarvan men aanneemt, dat hij zich tegen de openbare orde verzet. Maar je kunt niet leven zonder een orde, zelfs indien die een zuiver persoonlijke is. Want als er absoluut geen orde zou zijn, zou er voor ons in het leven ook geen berekenbaarheid zijn.

Een persoonlijke orde impliceert, dat ik punt A bereikende, automatisch weet dat punt B komt. Ik neem dus een vaste samenhang aan. Mijn hele reageren, mijn denken, mijn wijze van leven is gebaseerd op een dergelijke aanname. Of die aanname er nu een is, die ik met de gemeenschap deel, of een die ik alleen in mijzelf erken, maakt heel weinig uit. Er is orde. Dan zal het u ook duidelijk zijn, dat deze orde niet alleen maar de uiterlijke verschijnselen bevat.

In de vorige les hebben wij erop gewezen, dat interpretatie een zeer belangrijk aandeel heeft in de beoordeling t.a.v. goed - kwaad, licht - duister, enz. Maar heb ik die beoordeling eenmaal, dan maakt zij voor mij deel uit van de ordening van het leven. Het is dus een associatie-gewoonte. Deze gewoonte van associëren brengt mij ertoe tussen oorzaak-en-gevolg een vaste, bepaalde samenhang te poneren. Of deze samenhang onvermijdelijk is of niet, doet daarbij niet terzake. Ik neem eenvoudig de gewoonte aan om tussen oorzaak-en-gevolg een vaste samenhang te stellen. Elke andere samenhang wijs ik af. Ik erken daarin geen orde, omdat zij niet behoort tot het aangezicht van ordening of orde, dat ik voor mij aanvaardbaar acht.

Het zal u nu waarschijnlijk beginnen te dagen. Want orde in denken is iets, dat door de occultist eigenlijk wordt veranderd. Ook in het occultisme bestaat wel degelijk een ordening, maar die is niet gelijk aan de erkende orde van allen. Het verschil ligt niet in de werkelijk bestaande mogelijkheden, maar in de wijze waarop die mogelijkheden, hun samenwerking en hun verhouding worden beseft en geaccepteerd. Misschien kan ik u een voorstelling geven van de werkelijkheid.

De werkelijkheid is God. God kunnen wij ons voorstellen als een bol. Nu is er een cirkel in deze bol. Deze cirkel kan - en met een zekere reden en waarheid zelfs - zeggen: Ik ben het beeld van God. Een tweede cirkel kan zich binnen die-

zelfde bol bevinden, maar ten opzichte van de eerste een hoek maken. Deze zal met evenveel recht kunnen zeggen: Ik ben een beeld van God, in zijn eigen concept. De wegen, die beide volgen, kunnen verschillend zijn. Ze zullen elkaar op een zeker punt beroeren. Die punten van beroering zullen wij eenvoudigheidshalve de polen noemen.

Nu kunt u zich een globe voorstellen met daarop alle lijnen, die de polen snijden. U kunt zich ook voorstellen, dat elk daarvan een mens is, een denkwijze. Zolang de polen gelijk blijven, kan er worden gesproken van een gemeenschappelijk krachtveld. Mijn associatie tussen punt A (zuidpool) en punt B (noordpool) kan weliswaar een andere zijn, maar indien ik A concipieer, is B daarin (mijn ordening) besloten.

Stel nu, dat er iemand komt, die er helemaal niets voor voelt om deze wijze van denken te volgen. Hij gaat zich b.v. gedragen als een evenaar. Dan zal een ieder zeggen: Ja, ik weet wel dat dit bestaat, het is wel een invloed, maar het is niet redelijk, want noord- en zuidpool komen er niet in voor. Maar het typerende is nu, dat de lijn rond de equator precies gelijk is aan de lijn, die wij kunnen trekken van pool tot pool. Het wezen blijft gelijk. De pretentie "ik ben Gods evenbeeld" blijft gelijk, maar het totaal van waarderingen en daarmee van verhoudingen is anders geworden. Op het ogenblik, dat dus één van de over de polen lopende cirkels zou besluiten zich rond de evenaar te groeperen, zullen andere zeggen, dat deze cirkel niet meer aanvaardbaar is. Die aanvaardbaarheid ligt dus in het ontbreken van een gemeenschappelijk contactpunt; ze ligt echter niet in de werkelijke en innerlijke waarde.

Nu is het duidelijk, dat ik - als ik A en B als noodzakelijk stel - mijn eigen waarde eveneens fixeer. Het normaal redelijk of logisch denken is een zekere fixatievorm. Dit is opvallend als men nagaat hoezeer de mensen - ondanks hun meningsverschillen en argumenteren - ten slotte allen terecht komen op dezelfde punten.

Elk geloof gaat uit van dezelfde grondwaarheden en trekt daaruit gelijkwaardige (in feite dezelfde) consequenties voor het bestaan van de mens. De uitdrukking, de verbinding tussen God en de mens is weliswaar anders (de lijn is anders), maar het wezen (de beide punten) hebben ze gelijk. Zij delen één wereld.

Met staatkundige systemen is het precies hetzelfde. Zij hebben een ander systeem, een ander denkbild, maar ook zij gaan uit van punt A en gaan naar punt B. Zij hebben een punt van contact. Hierdoor zijn zij voor elkaar redelijke wezens. Op het ogenblik, dat er een verschuiving optreedt, waardoor een van de cirkels - onverschillig op welke wijze - punt A en punt B zou vermijden, is het wezen, het systeem of de godsdienst niet-redelijk geworden; het is niet meer acceptabel.

Als wij ons met het occultisme willen bezighouden, dan moeten we begrijpen, dat het occultisme qua inhoud precies dezelfde waarde bezit als elke andere werelderkenning. Alles wat in occultisme, in magie als oorzaak-en-gevolg-werking en als mogelijkheid wordt gesteld, heeft binnen het Goddelijke een gelijke inhoud, een gelijke waarschijnlijkheid, een gelijke weerspiegeling van de Oneindigheid als elk ander systeem. Maar het beroert de andere systemen niet. Hierdoor is het redelijk contact verbroken. Er is geen uitwisseling van gegevens mogelijk. Het verschil in weg is niet zo belangrijk, maar het ontbreken van precies gelijke punten wel. Omdat het snijpunt niet daar ligt, waar alle lijnen snijden, maar t.a.v. elk leven (elke persoonlijkheid) op een ander punt, is geen menselijk logische oorzaak-en-gevolg-werking meer te beredeneren en is het ook niet meer mogelijk om de menselijke waardering, de menselijke logica hierop toe te passen. De enige mogelijkheid voor de mens, die zich aan de werkelijke ordening van zijn wereld vastklampt, is dan ook: verwerping.

U wilt aan occultisme doen. Maar u wilt dat inpassen in uw eigen cirkelgang. U wilt de polen A en B handhaven. Anders gezegd: Voor u is het occultisme niet een wereldverandering, maar slechts een verandering van procedure tussen de logisch vastliggende punten. Zolang dit het geval is, moogt u niet aannemen dat u zich kunt onttrekken aan de algemeen geldende wetten. Want deze wetten zijn nu juist weer de uitdrukking van de ordening, die wij erkennen.

Het is misschien wel heel eigenaardig, dat juist de christenen ertoe zijn gekomen om Vrouwe Justitia zo eigenaardig af te beelden; nl. als een geblinddoekte

vrouw, die niet kan zien wat de weegschaal doet. Ze hebben waarschijnlijk niet begrepen wat dat precies betekent. Maar voor ons kan dit beeld wel eens erg belangrijk worden. De wereld weegt, maar kan niet zien wat zij weegt en kan de eigenlijke uitslag niet zien. Anders gezegd: Ofschoon de weg van de werkelijkheid voor de mens nog mogelijk is, zal hij door zijn gebondenheid aan een zekere polariteit niet in staat zijn de werkelijke uitslag van de weegschaal waar te nemen.

Als ik nu terug wil naar het occultisme en ik moet een verklaring geven van de vreemde verschijnselen, die men duister noemt, dan moet ik wel beginnen met aan te nemen, dat ik dus van de norm afwijk. Deze afwijking kan tijdelijk of blijvend zijn. Maar altijd wanneer die afwijking plaatsvindt, zal ik niet meer beantwoorden aan de normale ordening. Dit houdt in, dat mijn normale gewoonte voor mij niet meer belangrijk is. Ja, meer: wil ik werkelijk occult actief zijn, dan vervalt voor mij de gewoonte.

Conclusie:

1. Alle occultisme is een vervanging van het bestaande ordebesef door een andere in wezen gelijkwaardig maar op een ander niveau gebaseerde ordening.
2. Alles, wat ik ordening pleeg te noemen, is een voor mij bestaande uitdrukking van de goddelijke totaliteit, zoals ik die in mij erken; waarbij de elementen daarvan in een volgorde zijn gesteld, die voor mij een verklaring vormt van het algemeen optredende feit. De fout, die ik maak, is dat ik aanneem dat de feiten en hun verhouding het aantal goddelijke facetten, die zich openbaren, bepalen. In werkelijkheid ligt het omgekeerd: het is de samenvoeging van de goddelijke facetten, welke oorzaak-en-gevolg ofwel de voor mij uitgedrukte polariteit zullen vastleggen.

Dit alles is een beetje speculatief. Het zijn beelden. Beelden zijn nooit helemaal de werkelijkheid. Maar de theorie, die wij hieruit hebben afgeleid (het feit, dat de goddelijke waarden niet in een vaste volgorde bestaan maar door ons worden gegroepeerd tot datgene, wat voor ons orde, dus vaste volgorde en verhouding is) zou een goed punt van uitgang kunnen zijn voor de beschouwing van bepaalde magische en occulte concepten.

Een van de meest belangrijke punten, die wij in de geestelijke wetenschappen tegenkomen, is empathie: een gevoel van eenheid, van verbondenheid. Dit gevoel van eenheid of verbondenheid wordt dan wel eens uitgedrukt als: ik zie niet slechts een bloem, een vogel of wat anders, maar ik ben tijdelijk die vogel, die bloem en al dat andere; en als gevolg daarvan ken ik dus de vreugde en ook de problemen van het leven, zoals het in die bloem bestaat.

Die empathie is natuurlijk maar betrekkelijk, want de menselijke interpretatie van het leven in de bloem zal altijd de menselijke associatie en daarmee een menselijke ordening bevatten, die voor de bloem niet bestaat. Toch is dit empathisch denken in zoverre belangrijk, dat het voor mij het uitbeelden van een andere levensgang mogelijk maakt. Dit uitbeelden van deze andere levensgang betekent: afstand doen van mijn normale ordening.

Als ik empathisch denk, dan kan ik niet meer - zoals de mens dat noemt - objectief zijn. Om u een voorbeeld te geven: Een rechter, die zelf eens een misdadiger is geweest en voor zijn misdaad werd bestraft, zal tegenover degenen, die hij moet veroordelen, met te veel begrip en dus te zachtmoedig optreden, of met te veel aan verwerping en daarmee een onnatuurlijke hardheid. Wij zullen ontdekken, dat de rechters, die de grootste bezwaren hebben tegen de verkeersovertredingen van anderen, vaak degenen zijn, die zich aan dergelijke overtredingen bij voortduring schuldig maken. Zij verwerpen in de ander hun eigen gedrag. Dit is gewoon psychologisch verklaarbaar.

Als ik nu een empathie met iets heb, wat niet menselijk is, dan is de menselijke objectiviteit voor mij niet meer mogelijk. Mijn interpretatie baseert zich niet meer op de menselijk objectieve feiten, samenhangen en beredeneringen, maar op mijn beleving. Door mijn beleving stel ik andere maatstaven, andere verbindingen van oorzaak-en-gevolg, andere voorstellingen omtrent het mogelijke; en als resultaat

daarvan een in wezen occult denken. Want occult denken is - ik heb het zo even reeds gezegd - een afwijking van de gangbare normalisering van oorzaak-en-gevolg; de bekende polariteit: als A oorzaak is, is B als gevolg onvermijdelijk geworden.

Naarmate de empathie groter is en meeromvattend, zal zij in het "ik" de besefte mogelijkheden vergroten. En dit betekent, dat de keuze van mogelijkheid eveneens groter wordt. Daardoor zal in het eigen besef de waarde van het zijnde veranderen. En daar het "ik" voor zichzelf (ik verwijs u weer naar de eerste les) in feite de waarneming (niet de objectiviteit) creëert - dat doet iedere mens - creëer ik voor mijzelf een andere feitenwaardering, zie ik een andere samenhang en komt er door mijn andere relatie in feite een totaal andere gevolgwerking uit de bus.

Oorzaak-en-gevolg zijn geen onveranderlijke waarden; zij zijn zeer veranderlijke waarden. Maar de veranderlijkheid ervan is afhankelijk van mijn eigen "ik". Het is mijn eigen innerlijke wereld, die hierin de hoofdrol speelt. Zolang ik iets als onmogelijk verwerp, is het onmogelijk. Zodra ik iets als mogelijk constateer, zal het mogelijk zijn, indien ik de tussenliggende fasen (dus het persoonlijk proces in mijzelf) kan aanpassen aan mijn concept.

De occultist kan nimmer volstaan met te stellen, dat het gevolg van een bepaalde zelfgeschapen oorzaak een andere waarde zal hebben dan logisch beredeneerd is. Zodra de occultist in zijn oorzaak-en-gevolg-werkingen tracht een gevolg tegen zijn logica in te bepalen, zal hij niet in staat zijn dat te doen. Hij mag dan denken en dromen wat hij wil, maar hij wordt altijd weer met de norm, die voor iedereen geldt, geconfronteerd. Op het ogenblik, dat er een afwijking in zijn logica ontstaat, die echter niet algemeen is maar alleen geldt t.a.v. de ene oorzaak en het daaruit voortkomende ene gevolg, ontstaat er een zodanige andere reactie binnen de werkelijkheid, dat hij voor zich en vanuit zich het gewenste gevolg kan waarmaken.

Conclusie:

In het occultisme is niet slechts de eigen wil, maar ook het eigen vermogen om een logische samenhang in een bepaalde richting te erkennen, bepalend voor de gevolgen, die men tot stand kan brengen of zal ondergaan.

Wil ik dus de eigenwereld voor mijzelf bepalen, dan moet ik uitgaan van een voor mij bestaande logica. Of deze logica algemeen aanvaardbaar te maken is of niet, maakt weinig uit. Denkt u maar aan vrouwenlogica, die langs onbegrijpelijke en verstandelijk vaak zeer stomme gevolgtrekkingen op een fantastische manier tot een juiste conclusie komt aan de hand van wat wij zien als de onjuiste beredenering. In feite zit daarin een mate van occulte werking.

Vrouwenlogica is geen logica, zegt de man. Maar waarom? Indien haar uitgangspunt en gevolgtrekking juist is, moet het tussenliggen een logica zijn (het moet een vaste orde hebben), want anders is de afleiding van het gevolg uit de oorzaak onmogelijk.

Hieruit volgt, dat er vele soorten logica, vele denkprocessen mogelijk zijn. Waarom moeten we dan aannemen, dat de menselijk gangbare processen, de gangbare ordening terzake, onveranderlijk is? De logica van de vrouw voert tot een feit, dat voor de man langs een andere weg en vaak moeizamer eveneens beredeneerbaar zou zijn, omdat ze ten slotte leven in eenzelfde factuele wereld. Maar indien ik die factuele wereld nu eens ga verschuiven, wat gebeurt er dan? Indien ik de feiten van die wereld van hun betekenis voor mij beroof, het algemeen gangbare substitueer door iets anders, wat gebeurt er dan? Dan blijft die logica, die logische mogelijkheid bestaan. Maar het gevolg verandert in betekenis. Indien het gevolg in betekenis verandert, verandert het in energie, gezien vanuit mijzelf. Indien het in mij een andere vorm van energie betekent, dan betekent het een andere wijze, waarop ik datgene projecteer, wat er in mij is. Ook hiervoor verwijs ik naar de eerste les.

Projectie is in feite een vaststelling van het overbodige. De meeste mensen denken dat zij wensen projecteren, of dat zij bewustzijn projecteren. Maar dat is niet helemaal waar. Datgene, wat in mij perfect harmonisch is, wat tot mijn eigen vlak van leven behoort, dat wordt door mij niet als feit erkend; dat is voor mij alleen kracht. Slechts datgene, wat door mij niet als feit wordt erkend, wat voor mij niet een werkelijk deel van mijn wezen is, komt voor projectie in aanmerking.

Dit werp ik uit mij en tracht ik in de projectie in mijn wereld voor mij weer aan te passen aan mijn besef van die wereld. Een curieus feit dus.

Als ik iemand wil genezen en dit is voor mij volkomen normaal, dan zal ik er verder niet over nadenken, of die ander wordt genezen of niet. Ik zal mijn krachten niet op die ander richten; dat is helemaal niet nodig. Het feit, dat ik de erkenning van ziekte heb, impliceert voor mij genezing. Het enige, dat ik nog kan doen, is reageren op de ander met zijn verwondering. Maar voor mij is het geen feit. Het is eenvoudig een deel van het zijn. Het is geen afzonderlijk feit meer. Maar op het ogenblik, dat ik die genezing in mijzelf eigenlijk als onlogisch ervaar, kan ik op een punt komen, waarbij ik in mijzelf eigenlijk zoveel dingen verwerp, dat ik ze beschouw als een te bundelen energie. En nu ga ik een voorstelling, die volgens mijn innerlijke wereld, mijn logica, niet helemaal reëel is, uitdrukken als een kracht buiten mij. Daardoor ontstaat er een genezingsproces of iets wat daarmee samenhangt. Dit wordt door mij dan als buiten mij staand ervaren en kan als zodanig een aanleiding zijn tot een wijziging van mijn volgend punt van uitgang. Hier staan we dus wel voor een heel eigenaardig verschijnsel.

De geestelijke genezer, die een mens wil genezen en die hiervoor zijn kracht en energie inzet, doet dit, omdat de genezing voor hem geen feit is; omdat zij niet een logisch voortvloeiend is uit de erkenning: ziekte en de wil tot helpen.

De magiër, die met heel veel kracht een geest moet oproepen en dat tot stand brengt, heeft al die omslag nodig, omdat hij zijn gevoel van onvermogen tot communicatie met die geest moet uitdrukken. En dan kunnen wij dus zeggen:

In het occultisme vormt datgene, wat wij innerlijk niet als logische mogelijkheid aanvoelen, maar dat onze voorstellingswereld descndanks kan beheersen, voor ons de kracht, waardoor een langzame verschuiving van voorstellingwereld mogelijk wordt en zo het oorspronkelijk schijnbaar niet bereikbare bereikbaar wordt.

Als u dit hebt kunnen volgen, zal de volgende regel u niet verbazen:

De grootste prestatie van occulte geaardheid zal voor de mens niet voortkomen uit zijn erkende macht maar uit zijn frustratie. Het is zijn frustratie, die hem ertoe brengt het geheel van zijn gevoelens van onvermogen zodanig te bundelen, dat hieruit een wil ontstaat, waarin alle voor het "ik" niet-harmonische en alle niet absoluut noodzakelijke kracht in het "ik" wordt geprojecteerd op de buitenwereld. Deze projectie krijgt voor het "ik" een grotere waarschijnlijkheid naarmate de kracht groter is (of de frustratie groter), waardoor de uiting tot stand komt. Het totaal van het eigen besef in occulte zin is dus een voortdurende verschuiving van begripswaarden binnen het Goddelijke, tot stand komend door de projectie van eigen frustratie, waardoor de totale aanpassing van het "ik" aan een goddelijke ordening wordt geredigeerd door het begrip van eigen onvermogen.

Dat lijkt misschien wel weer heel diepzinnig. Maar zo diepzinnig als het lijkt, is het zeker niet. Ik heb u al gezegd, dat wij vandaag enigszins speculatief moeten denken. Dit is niet te vermijden, omdat we in wijsgerigheden altijd ergens moeten speculeren. We moeten beginnen met de feiten voor te stellen en te trachten ze te begrijpen. En als ik al het voorgaande zo mooi heb geformuleerd, dan moet dat hierop neerkomen:

Ik leef feitelijk in mijn innerlijke wereld. Maar mijn innerlijke wereld heeft volgens mijn besef (en niet volgens de noodzakelijke geaardheid van die innerlijke wereld) een analogie met iets, wat ik buiten mij als waar veronderstel. Of die veronderstelling al dan niet doeltreffend is, doet niet terzake. Indien ik die gelijkwaardigheid veronderstel, ontstaat er een biading tussen mijn wereld en de buitenwereld. En dat houdt in, dat oorzaak-en-gevolg binnen mij en buiten mij voor mijn besef dus gelijkwaardig zullen zijn, zodat ik mij bind aan een algemene orde, aan een normalisering a.h.w. van reactie, van gewoonteprocessen en wat daar verder bij hoort. Maar op het ogenblik, dat ik met die wereld niet tevreden ben, moet ik dus iets veranderen.

Nu kan ik dat op twee manieren doen. Ik kan komen tot wat men noemt de rationalisatie, waardoor ik het feit dat volgens mij onvermijdelijk is mijzelf ga verklaren als noodzakelijk voortvloeiend uit de oorzaak en daarbij de voor mij niet aanvaardbare elementen tracht te maken tot een positieve waarde. Ik kan echter ook uitgaan van het standpunt, dat - indien iets voor mij niet aanvaardbaar is - er een middel

moet zijn om het te veranderen. Dat middel is binnen de eigen wereld de voorstelling, de idee, de idealisatie. Het verschil tussen mijn ervaren werkelijkheid en mijn realisatie vormt de kracht, waarmee ik de idealisatie kan trachten te verwezenlijken. Het is dus de beweging, die in mij ontstaat.

Als ik nu even terug mag keren tot het beeld van de bol, dat ik in het eerste gedeelte van mijn betoog gebruikte, dan kan ik zeggen: Wij hebben geen vaste plaats in die bol. Elk "ik" kan worden voorgesteld als een cirkel. Die cirkel is de twee-dimensionale weergave van het wezen van de bol. Maar elke houding en elke verhouding binnen de bol is mogelijk. Zolang de cirkel haar eigen omtrek behoudt, is haar placering binnen de bol niet belangrijk voor haar weergave van de totaliteit van de bol in dit twee-dimensionale vlak. Dan is elke ordening, welke noodzakelijke raakpunten stelt, op zichzelf eigenlijk al irreëel. En wat meer is, dan zal elk proces van leven dat niet een voor het "ik" volledige en harmonische erkenning van oorzaak-en-gevolg-werking heeft, zodat het besef a.h.w. de begrenzing van eigen cirkel omvat, door de frustratie komen tot een verplaatsing van zichzelf binnen de bol.

En nu stellen we ons eens een bol voor, zoals u die misschien wel eens hebt gezien bij sommige goochelaars of bij bepaalde mechanische tricks. We hebben een groot aantal cirkels, die - in beweging zijnde - voortdurend van hoek veranderen. Doordat ze t.o.v. elkaar steeds in beweging zijn, blijft de bol uitgebeeld, maar het raakvlak binnen de bol verandert voor elke cirkel voortdurend. Dit is nu wat er in het leven plaatsvindt.

Als ik over een ordening spreek, dan is dit in feite geen werkelijke fixatie. Het is een voortdurend veranderende waarde. Zolang ik die veranderende waarde algemeen stel, lijkt het of een gesoldeerde kooi, die een bol voorstelt, zich voortdurend wentelt. Maar dat is niet noodzakelijk, want de binding is niet vast. Ik kan binnen het Goddelijke elk willekeurig standpunt innemen. En als ik voor mij een juiste acclimatisatie heb gevonden, dan is voor mij oorzaak-en-gevolg orde; dan heb ik a.h.w. mijn plaats gevonden. Die plaats omvat dan in het "ik" de scheppende beheersing op twee-dimensionaal vlak, die in de bol (God) op drie-dimensionaal vlak zou kunnen bestaan. Er is voor mij dan geen noodzaak meer om een orde te creëren. Er is geen ideaal meer denkbaar. Er is slechts bestaan.

Als ik in deze toestand empathisch ben (dus met begrip een andere cirkel, een ander vlak van wereldbeschouwing of beleving zie), dan zal deze empathie voor mij nimmer een verstoring van mijn eigen orde betekenen. Zij betekent slechts, dat ik de beweging (de frustratie van die andere wereldorde, dat andere denkvlak) kan opvangen. Ik kan helpen om de beweging van de ander te normaliseren.

Conclusie:

In het occultisme kan ik niet het werkelijke wezen of leven van een ander veranderen, maar wel diens relatie tot de totaliteit en daarmee vooral zijn eigen bewogenheid binnen de eeuwige Totaliteit.

Dit lijkt allemaal niet erg praktisch, dat weet ik wel. Maar in het tweede gedeelte krijgt u ongetwijfeld nog iets over de praktijk. Voor ons gaat het hier om het begrip. Laat mij nu deze les besluitende trachten dit begrip samen te vatten in een aantal eenvoudige punten.

1. Mijn leven is een in zich besloten geheel, dat voor mij kan worden uitgedrukt als de voortdurend in mij erkende relatie tussen oorzaak-en-gevolg, waarbij de naam oorzaak-en-gevolg kan wisselen, maar de baan van gevolg naar oorzaak en van oorzaak naar gevolg altijd de gelijke is.
2. De energie en de mogelijkheid tot besef tussen oorzaak-en-gevolg is altijd dezelfde.
3. Elke vanuit het "ik" ontstane verandering van deze oorzaak-en-gevolg-waardering t.a.v. een gemeenschap of een geloof op zichzelf betekent niets, mits in de eigen wereld de consequentie bewaard blijft. Daar, waar het "ik" de relatie oorzaak-en-gevolg voor zich niet volledig kan aanvaarden, ontstaat de z.g. frustratie, waardoor een denkbeeld wordt geprojecteerd, dat niet als reëel wordt gezien. Dit heet: wil. Met deze

wil brengen wij niet de wereld buiten ons in beweging, maar veranderen wij onze relatie t.a.v. de wereld.

4. De werkelijk occulte kracht vloeit niet voort uit het willen van iets, dat anders is dan in de normwereld van de mensen, maar uit een ander normbesef dan de mensen bezitten. Zodra mijn wezen een voldoende empathie (een gevoel van eenheid) met de ander kan bereiken, zal al hetgeen voor mij occult normaal is, voor de ander kenbaar worden, maar in diens als normaal geldende oorzaak-en-gevolg-sequentie niet als zodanig worden aanvaard en daardoor motivering en frustratie scheppen.

5. Elk occult verschijnsel, dat uit ons voortkomt, betekent voor anderen een verandering van levensvlak. Hierdoor zullen de occulte verschijnselen de gefixeerde menselijke wereld voortdurend in beweging houden; en in deze voortdurende beweging van de menselijke denkwereld een ieder op den duur ertoe brengen zijn eigen harmonische erkenning van het Goddelijke, waarvan hij zichzelf als deel en als een afbeelding beschouwt, waar te maken zodanig, dat naar buiten toe geen motivering meer behoeft te ontstaan, omdat het frustratieverschijnsel afwezig is. Ons streven is niet naar een verandering, maar naar de stabilisatie volgens onze eigen harmonische inhoud.

Wie dus het occultisme alleen wil gebruiken om daarmee verschijnselen te veroorzaken, moet zich realiseren dat hij het nooit erg ver zal brengen. Maar wie gebruik wil maken van dat wat men occultisme noemt om zijn eigen oriëntatie in de wereld te vinden en door empathie (een gevoel van verbondenheid met verplaatsing van het "ik" in de ander of in het andere) wil komen tot een harmonische Godserkenning in de Totaliteit, die zal juist door zijn zoeken naar de Totaliteit voor zich de harmonie tot stand brengen, waarin geen waarschijnlijkheden of onwaarschijnlijkheden meer bestaan, maar alleen een logische en eeuwige samenhang, waarbij in feite de polen van het bestaan niet meer zijn: oorzaak-en-gevolg, maar God en mens, die - a.h.w. in waarde met elkander wisselend - voortdurend de totaliteit van de schepping uitdrukken.

Met deze les wil ik nu volstaan. Ik hoop echter, dat u dit alles niet als stelling wilt beschouwen, maar als een aanleiding tot overdenking. Slechts wie in zich tot een realisatie komt, kan voor zich een begrip krijgen van eigen orde; daardoor van eigen oorzaak-en-gevolg-verhouding; en zo ook - met een zekere erkenning misschien ook van eigen frustratie - komen tot een harmonische realisatie van het "ik" in de Totaliteit.

:--:

DE INNERLIJKE WERKELIJKHEID ALS PRACTISCHE WAARDE.

Al wat ik in mijzelf als mogelijk concipieer, is mogelijk. Maar helaas is het niet altijd mogelijk volgens de wijze, waarop ik mij de verwezenlijking voorstel. Het is nl. in het "ik" altijd zo, dat elke voorstelling - hoe fantastisch zij ook moge lijken - te realiseren is, mits tussen dat, wat u nu bent, wat u nu ziet, een brug kan worden gebouwd van denkbeelden, die voor u logisch en aanvaardbaar blijven en die voor u in verband met uw doel praktische betekenis hebben.

Dit is natuurlijk voor de meeste mensen niet bruikbaar om hun werkelijke wensdromen waar te maken. Want de wensdroom van de mens is over het algemeen juist zijn projectie van hetgeen hij als onmogelijk veronderstelt. Maar in kleinere dingen kun-

nen wij daar toch heel veel mee doen. En de wijze, waarop wij dan te werk moeten gaan, wil ik trachten u vanavond enigszins te beschrijven.

Wanneer ik begin met mij een soort droombeeld te maken, dan moet ik uitgaan van wat ik nu ben. Dat wil zeggen: elke verandering, die in mij zou moeten geschieden om het droombeeld waar te maken, moet ik opbouwen vanuit mijn huidige zelferkenning. Mijn punt van uitgang is altijd dat wat ik nu ben, dat wat ik nu kan, dat wat ik nu als mogelijk zie.

Ik weet wel, dat die dingen op zichzelf niet zoveel betekenis behoeven te hebben. Maar de grote moeilijkheid is dat elke voorstelling als punt van uitgang, die van de werkelijkheid zoals ik die erken verschilt, het mij onmogelijk maakt de volgende stappen als reëel te zien. En elk occult werken betekent het opbouwen van een realiteit, ook indien dat maar een eigen realiteit is.

Punt 1 is dus: Erken uzelf, uw mogelijkheden en de volgens u bestaande waarschijnlijkheden op dit ogenblik.

Punt 2: Stel u het doel voor, dat u wilt waarmaken. Doe dit niet al te vaag, maar doe dit zo verpersoonlijkt en zo omschreven mogelijk. Hierdoor krijgt u een beeld waar u naar toe wilt.

Nu is de aardigheid hierbij, dat ik niet moet beginnen uit te gaan van wat ik nu ben, maar ik moet met mijn denken teruggaan van mijn nauw omschreven ideaal naar de mogelijkheden van vandaag. Het is dus a.h.w. een teruggaan van een doel om te vinden welke stappen er vanuit het heden mogelijk zijn. Zou ik vanuit het heden vertrekken, dan is mijn aantal keuzemogelijkheden oneindig groot. Maar ga ik uit van een vastomschreven doel, daar ik zelf, zoals ik nu in de werkelijkheid sta, reeds daarin kies, dan zal ik de juiste weg voor mij veel eenvoudiger en gemakkelijker uitstippelen. Heb ik deze weg uitgestippeld, dan ben ik dus gelijktijdig op het moment "nu" aangekomen. Het laatste denkbeeld, dat ik heb gehad, uitgaande van het doel, voordat ik zei "en zo is het", is de eerste stap, die ik moet zetten.

Het is dus eigenlijk heel eenvoudig: om in het occultisme een bepaald doel waar te maken, beredeneer ik vanuit het omschreven doel de relatie met het "ik", zoals het nu bestaat; en dat laatste, dat vóór de erkenning komt, kan ik waarmaken. Hierdoor ontstaat dus een verwezenlijking, een uitdrukking met daad, met gedachte, met woord, met wil, met wilskracht, met aanroeping en incantatie, wat u maar wilt noemen. En dat is voor mij iets, wat ik in verband met mijn doel als reëel mogelijk erken.

Nu zoudt u zeggen: Dan moet ik zeker verder gaan. Neen. Als ik deze eerste daad heb gesteld, ga ik mij weer afvragen: Wat ben ik nu? Hoe ben ik nu? Wat is mijn doel? En ik ga weer terug. Op deze wijze zal ik elke keer vanuit het bereikte punt de kortste weg naar mijn doel kiezen volgens het bereikte besef. De hele weg blijft voor mij logisch en consequent. Want het doel, dat ik heb gekozen en heb omschreven, blijft steeds het zelfde. Daarvoor moet ik zorgen.

De evolutie, die in mij kan ontstaan, wordt daar voortdurend bij in berekend. Ook wat voor mij onverwacht is, doordat ik elke keer eerst handel, mijzelf besef en dan verder ga. Hierdoor ontstaat er wat je kunt noemen: een gewoonte van occult denken. Want het is een gewoonte. En naarmate ik meer gewend ben om steeds naar het doel te gaan en terug te redeneren, totdat ik de fase heb "dat kan ik nu doen", zal ik ook sneller achtereenvolgens kunnen handelen. Op den duur kan dit proces zich zo snel afspelen, dat de ene handeling haast zonder enige onderbreking overgaat in de volgende. Er ontstaat dan het persoonlijk magisch ritueel. Een ritueel, dat uit daden is voortgekomen, die in eigen concept logisch, verantwoord en goed zijn; die de verwezenlijking van het doel volgens eigen besef voortdurend waarmaken en die niets in het eigen "ik" - zoals het nu bestaat - verloochenen.

Wanneer u dus een bepaald doel wilt waarmaken, kies een doel dat u zelf nog als bereikbaar acht. Vraag u af, wat er eigenlijk aan de verwezenlijking van het doel nog aan mogelijkheden ontbreekt, als u uzelf beschouwt. U zult ontdekken, dat u de mogelijkheden steeds meer beperkt. Een juiste actie volgens de innerlijke waarde is altijd bereikbaar. Elke juiste actie, gebaseerd op innerlijke waarde, zal door de gerichtheid op het doel de verwezenlijking van het doel dichterbij brengen. Naarmate men leert het proces van erkenning omtrent jezelf en het doel voortdurend

te versnellen, zal het mogelijk zijn een gesteld doel op een voor anderen niet kenbare wijze steeds sneller waar te maken. Als wij aan het ogenblik zijn gekomen, dat de actie uit de erkenning gewoon voortvloeit en een vloeiend geheel vormt, krijgen we te maken met het mirakel, aangezien voor anderen de symbolische waarde van hetgeen wij doen niet kenbaar is en als zodanig ook de logische sequentie die daarin zit. U kunt alles waar maken, wat u nog als mogelijk erkent en waarvan u zich een voldoende voorstelling kunt maken.

De innerlijke wereld geeft ons dus wel zeer veel praktische mogelijkheden. Want de mens denkt zeer vele dingen, die hij wel als mogelijk beseft, maar die hij niet kan associëren met wat hij nu is. In feite is dus in de innerlijke wereld het z.g. occulte bereiken eerder een kwestie van het afbreken van grenzen dan van het opbouwen van krachten. En daarmee kon ik vanzelf aan een volgend stukje praktijk:

Wanneer ik als mens reageer onder invloed van b.v. paniek, blij ik veel sterker, veel sneller te zijn en veel meer uithoudingsvermogen te bezitten dan ik normaal als mens denk te hebben. Deze capaciteiten zijn altijd in mij aanwezig. Ze komen echter alleen onder bepaalde invloeden naar buiten. Kennelijk is mijn besef van eigen mogelijkheden hetgeen mij belet mijn krachten werkelijk tot het uiterste te gebruiken.

Wat voor de materie geldt, geldt in zekere zin ook voor de geest. Want de geest, in zich haar eigen wereld bouwend en vormend, stelt tussen zich en de werkelijke mogelijkheden, die in haar schuilen, ook steeds het begrip "onmogelijk". Onmogelijk is een begrenzing, die wij nooit zonder meer kunnen verwerpen. U kunt wel zeggen dat iets mogelijk is, maar u blijft voelen dat het onmogelijk is.

De begrenzingen in het "ik" kunnen nimmer worden aangetast door een berekeneerde of emotionele verwerping zonder meer; zij kunnen slechts teniet worden gedaan door een streven, dat een klein deel als mogelijk ziet of dat tot het onmogelijke zou kunnen voeren. Men groeit a.h.w. door de begrenzing van ideeën als "onmogelijk" heen, zoals een grasspriet zich voorzichtig door de steenlaag heenboort, totdat zij voedsel vindt. Het begrip "onmogelijk" blijft voor ons in onze wereld altijd bestaan. Maar door onze actie hebben wij op een bepaald vlak het begrip "onmogelijk" doorbroken. De praktijk geeft ons de kracht om het onmogelijke mogelijk te maken. Het blijft dan ook voor onszelf miraculeus. Wij mogen bij het occulte streven dus niet zonder meer uitgaan van de voorstelling, die wij ons mentaal maken. Deze voorstellingen en beredeneringen in de mentaliteit geschapen, in het denken voortgebracht, hebben alleen dan betekenis, indien zij door een praktijk worden gesteund, die zowel emotioneel, factueel als mentaal mogelijk is.

Hieruit kunt u uw tweede les trekken:

In de praktijk zal ik nimmer het z.g. onmogelijke kunnen waar maken. Maar ik kan wel in het z.g. onmogelijke kleine mogelijkheden ontdekken. Elk punt in het totaal onmogelijke, dat mij als mogelijk voorkomt, is te verwezenlijken en zal mij daardoor een verder doordringen in het schijnbaar onmogelijke ook feitelijk doen beleven en aan de hand van die beleving laten presteren.

Hier komt dan de grote vraag: Wat wij moeten doen ten aanzien van b.v. de z.g. begaafdheden.

Vele mensen wensen een bepaalde gave te hebben. Maar nu komt de grote moeilijkheid: zij stellen zich deze gave voor als iets; dat buiten de norm ligt. Zij vragen zich dus niet af, of iets van die z.g. gave misschien nu al ergens kan worden waargemaakt. Maar ze zeggen: Ik wil het geheel hebben. Vergelijkend gesproken: Wie de bloem wil hebben en slechts het zaad bezit, moet het zaad de gelegenheid geven zich te ontplooiden en te groeien. Dit geldt ook voor u. Daarom zullen wij bij gaven niet in de eerste plaats moeten afgaan op wat wij zouden willen hebben, maar op wat wij denken reeds enigermate te bezitten. Datgene, wat wij als een mogelijkheid in onszelf hebben erkend, kunnen wij verder exploiteren en uitbouwen. Hierdoor is het mogelijk de grens te doorbreken van de gave, die buiten mijn bereik ligt of die ik niet bezit. Ik schep een nieuw besef van werkelijkheid. In dit nieuwe besef zal vaak de gave, die ik eens als bewonderenswaard heb gezien, mij voorkomen als het normaal gebruiken van mijn vaardigheden. Zodra dit het geval is, bezit ik de gave. Hieruit vloeit voort:

De z.g. occulte gaven of de paranormale begaafdheden van de mens kunnen worden ontwikkeld, mits hij uitgaat van een gave, die hij reeds bezit of meent te bezitten, en deze steeds verder ontvouwt, totdat voor hem het begrip "onmogelijk" niet meer bestaat. Zodra u het gevoel heeft op één gebied het onmogelijke te kunnen waar maken, kunt u vanuit de bereiking naar elke andere gave kijken.

Voorbeeld: U wilt een mens genezen. U leert die mens op afstand, via contact of op andere wijze te genezen en daarmee het schijnbaar onmogelijk waar te maken. Dan gaat u uit van dezelfde procedure om die mens te genezen, maar u voegt daarbij b.v. het begrip "zien". Dan ontstaat er in u een beeld. Stel daaraan geen eisen van helderheid of duidelijkheid. Laat het in u ontstaan. U zult ontdekken, dat u steeds meer gaat zien, en misschien ook gaat horen. Maar u moet eerst op één punt door de grens van verstandelijkheid en beperktheid heenbreken.

Daaruit kunnen wij weer een les leren:

Bij het praktisch gebruik van de z.g. occulte mogelijkheden gaat het er om eerst op één enkel punt het occulte voor onszelf tot een volledige waarheid te maken. Zodra dit het geval is, kunnen wij vanuit het occult bereikte alle andere vormen voor ons als mogelijk stellen. Zij zullen dan worden verwezenlijkt in relatie tot hetgeen wij reeds als mogelijk zien.

Dan zien wij bij de mens vanzelf ook de noodzaak ontstaan om de innerlijke wereld te kennen en te omschrijven. Men noemt dit vaak esoterie, maar in wezen maakt het ook deel uit van het occulte.

Als ik mijzelf innerlijk wil zien door het scheppen van analogieën met mijn wereld, zal ik mijn wereld altijd als begrenzing stellen voor mijn erkenning omtrent mijn wezen. Daarom moet het beeld van het innerlijk wezen zoveel mogelijk zelfstandig worden opgebouwd. Eenvoudig gezegd:

Uw innerlijk wezen moet niet worden erkend aan de hand van de materie, zoals u die kent en meent te zijn, maar als het ideaal van innerlijk bestaan. Dan zult u zien dat de eerste wet of regel, die ik u heb genoemd, ook hier geldt. Want op het ogenblik, dat ik dit ideaal van mij heb erkend, zal ik een bepaalde mogelijkheid erkennen in de feiten, die ik beschouw als mijn realiteit. Dat is de uiterlijke wereld. Dat is ook de mentale wereld. Ik kan nu dus vanuit mijn mentale, mijn materiële wereld op één punt dit innerlijke ideaal benaderen. Ook hier zal ik dus steeds trachten waar te maken wat ik in mijzelf zie; en als ik het heb gedaan, onmiddellijk vragen: Wat is mijn ideaal? Waar sta ik zelf nu? Wat is de benaderingsweg? U zult zien, dat u op die manier betrekkelijk eenzijdig tot de kern van uw eigen wezen doordringt. Wat u aan zelfkennis hebt, is dan niet algemeen, niet universeel volgens het menselijk denken, maar u bereikt de kern van uw wezen.

Nu het eigenaardige: Zodra het bewustzijn (de uitwisseling a.h.w. van begrip tussen het ware "ik" (dat begonnen is als ideaal) en het stoffelijke "ik") mogelijk is geworden, zal de totale erkenning van het geestelijk "ik" daaruit volgen, omdat elke geestelijke constatering en waarneming vanuit dit centrale punt alle facetten van het geestelijk ego omvat. Op deze wijze is dus ook de innerlijke bewustwording langs een eenzijdige weg inderdaad te versnellen. Hier moeten wij echter voorzichtig zijn en daarom geldt:

Bij de poging om de innerlijke waarheid te erkennen zal een eenzijdige benadering vaak de meest juiste zijn. Maar deze eenzijdigheid moet zijn gebaseerd op het eigen denkbeeld omtrent innerlijk wezen en het besef van huidig zijn en bestaan. De weg kan niet worden gebouwd aan de hand van de gedachten van anderen, maar alleen aan de hand van de in u bestaande denk- en associatieprocessen. Niet de emoties, die anderen als juist beschrijven, doch uw natuurlijke emotionaliteit alleen kan hiervoor als steun en dragende kracht dienen.

Elke zelferkenning is een op zich eenzijdig proces, waarvan de eenzijdigheid wordt bepaald door de zelferkenning in eigen wereld van de persoon, die streeft. Is de zelferkenning volledig, dan zullen alle krachten en vermogens van het innerlijk "ik" automatisch kunnen worden geprojecteerd in het stoffelijk "ik". En wat meer is, dan kan het stoffelijk "ik" vanuit de geest op zeer vele punten worden gevisualiseerd en zal hiermee de daadkracht van het "ik" in de materie op zeer vele punten ook onmiddellijk zijn geopenbaard.

Dit laatste is misschien wat duister. Maar u hebt wel eens gehoord van iemand,

die zijn geest uitzendt om ergens anders een boodschap te doen en die dan daar wordt waargenomen. Als u dit gaat stellen als het uit je lichaam stappen met een voertuig en dan snel van b.v. Singapore naar Melbourne gaan of van Honkon naar New York, dan denkt u dat veel te primitief. Indien ik mij bewust ben van mijzelf, zal elk besef omtrent mijn wereld en haar noodzaken mijn "ik" projecteren op die plaats. Er is geen sprake van een uittreding in de gebruikelijke zin van het woord. Er is sprake van een zelferkenning plus een erkenning van stoffelijke noodzaak. De projectie geschiedt altijd onmiddellijk en nimmer middellijk. De tussenruimten - hetzij in tijd of in afstand - worden a.h.w. opgeheven. Misschien is het goed dit te onthouden, ook al zult u daar nog niet aan toe zijn. Want hiermede is ook de zelferkenning in een geheel nieuw licht komen te staan.

Wij weten dat de oude Grieken hebben gezegd: Ken uzelve. Maar aan de andere kant hebben filosofen ook weer gezegd: Ja, maar als ik mijzelf ken, wat dan? Er moet een consequentie zijn. Als ik mijzelf ken, houdt er iets op te bestaan; dan is het dus een niets. Dat is trouwens ook al een oud probleem.

U weet misschien, dat een groot filosofisch probleem altijd is geweest: de kwestie van de tegenstelling tot iets (of het zijnde) is het niets. En het was Nietzsche, die ten slotte de oplossing vond en stelde: Maar het niets in zichzelf is iets. Daardoor ging hij dus het negatieve als een volledig zelfstandige en eigen waarde beschouwen. Zo kwam hij tot de mogelijkheid om het oude Griekse begrip "niets" te hanteren; en ook tot de zelferkenning, die eigenlijk een overschrijven van het mens-zijn met zich brengt (dus een niets-zijn in menselijke zin kan compenseren) door te zeggen: Wat je in de wereld achterlaat aan illusies en verbondenheid met de mensheid, wordt gecompenseerd. Dat schijnbaar negatieve is een werking in zichzelf. En als wij nu praktisch in het occultisme willen werken, dan moeten wij dit dus ook proberen te onthouden.

Mijn zelfkennis houdt vaak een ontkenning in van datgene, wat ik eens als mijn zelf heb beschouwd. Maar het vergroot mijn mogelijkheden, waaronder dat van wat ik eens als mijn "ik" heb gezien. Dat zou dus ook betekenen: als ik zeg, dat ik iets niet kan, dat ik dan door te zeggen dat ik iets niet kan ook aanduid, dat ik iets wel kan.

Dat is een eigenaardige redenering. Maar als ik niet kan spreken, dan moet ik wel kunnen zwijgen of kunnen zingen. Ik moet iets anders kunnen. En dat is nu iets, waarvan u in de praktijk gebruik kunt maken, indien u in uw leven geestelijke krachten wilt activeren. Want veelal kijken wij naar iets, wat we niet kunnen. We zouden het willen, maar we kunnen het niet. Nu kunnen wij dus zeggen: Wij willen dit en wij kunnen dit niet; dan is er dus iets, wat wij wel kunnen. Wat kan ik wel? Daardoor komt u vanuit het negatief benaderen van de wens, de droom of de noodzaak tot een positieve benadering. In plaats van dat u opsomt wat u niet hebt of niet kunt, gaat u opsommen wat u wel kunt.

In het occultisme is datgene, wat men voor zichzelf als mogelijkheid of als eigenschap erkent altijd een punt van uitgang, vanwaaruit bereiking mogelijk is. Voelt u zich machteloos, vraag u af op welk punt dan die machteloosheid niet bestaat, of uit welke positieve eigenschap of waarde dit hulpeloos-zijn voortkomt. Definieer dit. Als u dit heeft gedaan, heeft u dat punt gevonden, waarop u zelf actief kunt zijn.

Alle occulte bereiking is een eigen activiteit, gebaseerd op het positief besef van eigen wezen in de voor het "ik" thans normale wereld plus het denkbeeld van het doel.

Nu zal er een doel zijn, dat ook niet zo gemakkelijk te benaderen is. Ook daarmee hebben wij met ons streven heel veel moeilijkheden. Ik kan mij voorstellen, dat een mens zegt: "Ik wil streven naar wereldvrede", maar dat hij zich die wereldvrede niet als reëel kan voorstellen, omdat wat hij kent eigenlijk onvrede is. Voor hem is vrede in feite niet een positieve waarde, maar een negeren van de onvrede. Het zal duidelijk zijn, dat ik dan niet kan uitgaan van vrede. Als ik echter uitga van onvrede en daar wat aan doe, dan bereik ik wat.

Als ik ziek ben en ik heb geen voorstelling van gezondheid, dan kan ik duizendmaal streven om mij door mijn wil gezond te maken; ik zal niet slagen. Maar als

ik beseft dat ik ziek ben, kan ik mij wel voorstellen, dat ik minder ziek ben. En doordat ik steeds minder ziek kan zijn, kan ik gezond worden. Het is eigenlijk een handigheidje. Maar een handigheidje - laat mij u verzekeren - dat altijd bruikbaar blijkt.

Als u iets wilt en het lijkt onmogelijk, vraag u af, wat wèl mogelijk is. Als u zegt: "dit is onmogelijk", dan moet er dus een andere mogelijkheid zijn. Die andere mogelijkheid is het punt van uitgang.

Iemand, die naar het onbereikbare streeft, zal bijna altijd stranden. Hij zal falen, omdat hij geen voldoende geloof en vertrouwen in zichzelf heeft. Iemand, die uitgaat van een als reëel erkend - zij het negatief - verschijnsel en dit vermindert, bereikt dezelfde toestand wel, omdat het voor hem voorstelbaar logisch en aanvaardbaar is.

Nog eenvoudiger gezegd: U neemt aan, dat u niet helderziend bent. U zoudt het graag willen zijn, maar het is onmogelijk helderziend te zijn. (Onder ons gezegd: begeert u het niet te zeer. Het heeft vaak ook zijn negatieve invloeden op de mensen.) Maar stel u voor: Ik kan dus niet helder zien, ik kan geesten enz. niet zien. Maar ik kan misschien wel wat minder blind zijn voor de eenvoudige verschijnselen. Ik kan wat meer letten op het ongewone. Maar als ik daarop let, dan schakel ik een zekere onachtzaamheid uit en maak dus een aanvaarding van de geestelijke wereld eenvoudiger mogelijk. Ik kan zo een zekere helderziendheid bereiken.

Als ik de toekomst wil voorspellen, dan kan ik dat niet. Ik zeg: De toekomst is voor mij onbenaderbaar. Maar het heden is dat voor mij wel. Als ik uit het heden tracht alle eigenschappen te elimineren, die ik niet kan bepalen, dan houd ik een concept over van "dit is vandaag nog wel essentieel". Als ik deze dingen voor de toekomst uitdruk, zie ik tot mijn verbazing dat ik ze weer aanvul. Ik maak van het geraamte weer een figuur, een persoonlijkheid. Doordat ik uitga van het geraamte en dit aanvul, het bekleed met de spieren van de feiten, kom ik tot een prognose, die in het begin uit de aard der zaak beperkt is. Maar op den duur zal de erkenning van de vaste tendens van vandaag het mij mogelijk maken ook een vaste omschrijving van de toekomst te geven. Deze is niet gebaseerd op de feiten alleen, maar wordt door mijn gevoeligheid, die ik normalerwijze pleeg te ontkennen, aangevuld tot een feitelijke omschrijving.

U kunt dus veel meer dan u denkt, indien u bij de benadering niet uitgaat van het ideaal, maar van het dichtst bij zijnde. Dan is er nog iets, waarop ik u vandaag graag wil wijzen:

Over positief en negatief denken is meermalen met u gesproken. Een positief denken heeft alleen dan waarde, indien ook positieve feiten voortdurend in de werkelijkheid kunnen worden erkend. Als u dus ergens mee bezig bent en u wilt graag dat het slaagt, dan moet u voortdurend niet alleen denken dat uw doel positief, dus bereikbaar is (u moet zeggen: Ik kan dit), maar u moet ook tegen uzelf zeggen: Want ik heb dit gedaan en dan kan ik ook dat doen. Alles is dus een geleidelijke opbouw.

Ik wil deze praktische raadgevingen nu gaan samenvatten en hoop, dat mijn wijze van betogen en verklaren u genoeg aanspreekt om daarmee zelf eventueel ook proeven te nemen, indien u dat wenst.

1. Ga altijd uit van het voorstelbare, nimmer van het onvoorstelbare.
2. Ga altijd uit van de nu reëel erkende mogelijkheden, niet van wat u zoudt willen.
3. Omschrijf uw doel altijd duidelijk, maar baseer u op de mogelijkheden van vandaag.
4. Tracht nimmer een gave te verwerven zonder of op miraculeuze wijze. Tracht alleen in uzelf datgene te elimineren, wat eventuele begaafdheden zou kunnen remmen. /meer
5. Ga nimmer uit van wensdromen, maar van reeds erkende feiten of mogelijkheden.
6. Tracht ook de kleinste dingen in uw leven een positieve waarde te geven. Zijn zij negatief, vraag u af welke positieve mogelijkheid daartegen-

over staat. Ga dan van deze positieve waarde of mogelijkheid uit.

7. Tracht nimmer enig occult proces te binden aan regels of voorstellingen, die door anderen zijn gecreëerd. Ga uit van uw eigen proces van waarmaken.

8. Beroep u nimmer op de krachten van anderen, maar erken - indien u erin kunt geloven - wel dat andere krachten aanwezig zijn. Wie begint met actie te verlangen van een andere kracht, krijgt niets. Wie de mogelijkheid van een andere kracht erkent en zelf werkzaam is, kan daardoor harmonie met een andere kracht verkrijgen.

Elke harmonie met andere krachten (b.v. uit de geest) voert niet tot een onmiddellijke waarmaking of een versnelling, maar tot een vergroting van eigen vermogen. Elke mens is - ook t.a.v. de krachten van de geest, die met of door hem werkzaam zijn - in feite zelf de intermediair. Hij is de actieve factor.

Wie weigert om zelf de actieve factor te zijn, bereikt niets.

Wie in zich actieve factor is en deze actie juist en harmonisch richt op een doel, zal bereiken en daarbij zijn vermogens vaak zien groeien tot het meervoudige van wat hij zelf bezit.

Dit zijn dan enkele praktische aanwijzingen, die juist door de schijnbare vaagheid toepasselijk zijn op alle dingen. Nu zult u weten, dat het heel moeilijk is om voor jezelf iets te doen. Dat wil ik u ook proberen duidelijk te maken.

Indien u iets voor uzelf wilt bereiken en u wilt dat op uzelf richten, dan scheidt u een tegenstelling tussen u en de wereld. U scheidt dus een begrenzing. Maar wat u wilt bereiken, moet door de wereld worden erkend. Door de begrenzing te stellen tussen u en de wereld, maakt u het onmogelijk dat de wereld het erkent; en daarom is het voor u niet waar. Dan zult u het zelfs ontkennen, wanneer het een feit wordt. U zoekt altijd de bevestiging van buitenaf. Het zal u duidelijk zijn, dat indien u iets voor uzelf wilt doen, u zich niet moet richten op uzelf. Als u dus rijk wilt worden (wat iedereen meestal graag wil, zij het aan geestelijke of andere goederen), dan moet u zich niet voorstellen dat u rijker wordt, maar dat u de betekenis van de rijkdom hebt voor de wereld.

Het is eigenaardig: indien u zich tegen de wereld gedraagt uit een overtuiging volgens hetgeen u begeert waar te maken, ook voor uzelf, dan maakt u in uzelf iets waar. Door ons wezen en ons willen uit te drukken als een relatie tot de buitenwereld kunnen wij ons veranderen. Zodra wij onszelf tot werkelijk doel nemen en niet de wereld rond ons, zullen wij er niet in slagen iets te presteren, dat voor anderen en voor onszelf in de eigen wereld realiteit wordt. Ook hierover moet u eens nadenken.

Het is helemaal niet zo, dat u met occulte krachten niets voor uzelf kunt doen. U kunt echter alleen iets voor uzelf doen door uw relatie tot het andere te wijzigen. Zolang men uitgaat van de verandering van het "ik", is het onmogelijk iets waar te maken. Maar jekunt je voorstellen, dat je betekenis voor de wereld of de reactie van de wereld op jou verandert, richt je dan op die verandering en je werkt voor jezelf. En het vreemde is, dat je op deze manier niets doet wat verboden is.

De meeste mensen denken: Voor jezelf streven is magisch en esoterisch verboden. Het is zwart-magisch. Dat is alleen een wijze van werken, waardoor ik mij eerst anders denk en dan dit tracht op te dringen aan de wereld. Maar als ik de wereld een groei kan geven, waarin ik meegroei en verander, dan doe ik niets verkeerd. Want in elke ontwikkeling van mijn wereld ben ik deel van mijn wereld. Indien ik dus mijn wereld op een bepaalde wijze ontwikkel, impliceer ik daarmee ook een ontwikkeling van mijzelf.

Indien ik mijzelf wil veranderen of iets van of voor mijzelf, moet ik mij nimmer afvragen: Wat wil ik zelf zijn of worden? Maar: Wat zou mijn relatie zijn tot de wereld? Maak u daarvan een voorstelling en streef naar het goede, dat u op die manier voor de wereld ziet ontstaan. U zult ontdekken, dat u dan zelf beantwoordt aan de noodzakelijke verandering van uw wezen en mogelijkheid.

En nog iets: Heel veel mensen denken, dat occult werken en streven, magisch

werken en streven een vervangingsmiddel is voor iets, wat je anders op een andere manier zou moeten denken. Dit lijkt mij even onlogisch als iemand zegt: "Thee drinken wil zeggen: theebladeren in een kopje doen. Maar je moet er geen water bij gieten, want water is iets anders."

Wie de geestelijke gaven, waarden en wijsheden wil kennen, moet begrijpen dat hij het water van de eigen realiteit op temperatuur moet brengen (dus actief moet maken) en dan vermengen met zijn geestelijke inhoud. Dan ontstaat er een godendrank, die een ieder kan verfrissen. Zolang men die waarden gescheiden houdt, blijft de geestelijke waarde dor en ontbeert de stoffelijke waarde die kruidigheid, welke zo stimulerend kan zijn voor het denken en het voelen van de mens. Misschien wilt u ook daarmee rekening houden.

Nimmer de zaken scheiden. Wie verdeelt schept onmogelijkheden. Wie samenvoegt schept mogelijkheden. Wie iets als negatief ontkent, maakt ook het positieve daardoor onmogelijk. Maar wie het positieve erkent als mogelijkheid, maakt het zodanig waar, dat het negatieve aspect daarvan zich wijzigt.

Zo kan een ieder groeien naar een beheersing van de eigen stoffelijke wereld; ja, van de eigen vermogens, die wel occult of paranormaal worden genoemd, indien hij leert uit te gaan van het positieve, maar te werken vanuit zijn materiële actie. Actie en voorstelling steeds zo dicht mogelijk tot elkaar gebracht en nimmer als totaliteit, maar steeds als enkel feit of mogelijkheid gevisualiseerd, maken u beheersers over eigen lot, brengen u tot de erkenning van eigen innerlijke wereld en maken u zo tot een wezen, dat geen occultisme meer kent, maar alleen de beheerste waarheid van eigen bestaan.

--

LOTUSKNOP.

Het opengeplooid "ik" is als een lotus met vele bladeren. Maar ziet, de mens die niet zichzelf beseft is nog een lotusknop; hij is gesloten. En zich niet ontplooiend, kent hij niet de vruchtbaarheid en leeft hij niet de krachten buiten zich bewust als de bloem, die zich heeft opgevouwen.

Wil men komen tot ontplooiing van het "ik", dan zal men via verschillende fasen ten slotte moeten komen tot het gevoel van eenheid met de Godheid, want dit is het ontvouwen-zijn.

De knop echter bevat het "ik"-begrip. Zolang het "ik" zijn innerlijke wereld nog beschouwt als afgesloten van de totaliteit, God nog kan zien als een kracht buiten hem en niet voelt als een deel van eigen wezen, zo is hij knop, besloten; en kan hij zich nog openplooiën of misschien verdrogen door gebrek aan eigen werk. Maar wie eenmaal is gekomen tot het besef, dat in jezelf gaan het begin is van uit jezelf treden, dat in jezelf erkennen voert tot het gebed, waarop een antwoord komt, wie voelt dat het spreken tot het Hogere en het antwoord. Daaruit de erkenning van eigen waarheid inhoudt, hij groeit op naar het ogenblik van verzonkenheid in de aanschouwing van het Totale. En wie in zichzelf de Totaliteit aanschouwt, vergeet daarin zichzelf en wordt één met het Al.

Zo zult ge zien, dat wie zichzelf beschouwt als rijp en nog in zich besloten is, vaak weigert zich te voeden met wat het leven geeft. Zo zijn we slechts een lotusknop, die niet ontplooit zichzelf. Doch wie beseft hoe hij in onvolkomenheid beginnen eerst te leven, ontvouwen zich moet en voeden zich moet, zelfs uit de poel waarop hij drijft (voor hem het onbegrepen, het duistere, wrede en onaangename leven), hij zal zich voedende openplooiën. En de totaliteit erkennend opgaan in het geheel, waarvan hij slechts een enkele bloemrijke hilling is.

:--:

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK II.

S P R E K E N.

Een van de meest eigenaardige verschijnselen van deze tijd is een toenemende begripsverwarring. Woorden worden steeds meer gebruikt, leuzen nemen hand over hand toe, maar de betekenis daarvan is zo variabel, dat van een werkelijke communicatie door middel van het woord maar heel zelden sprake pleegt te zijn. Indien wij de ontwikkelingen van vandaag willen begrijpen of waar het morgen naar toe gaat, dan moeten we ook het gesprokene eens onder de loupe nemen.

Nu zegt men: Het woord is de weergave van de gedachte. Dat zou zo behoren te zijn, ofschoon in vele gevallen het woord eerder de gedachte pleegt te verbergen. Maar het is nog erger geworden; want het woord drukt niet de gedachte uit, maar is de weergave van een aantal associaties. En als de associaties verschillen, wordt de betekenis van het woord voor verschillende persoonlijkheden een totaal andere.

Ik wil niet te ver ingaan op de verwarringen, die er vandaag aan de dag bestaan. Wij kennen het oude - uit het Grieks afgeleide begrip democratie. Democratie is een woord, dat even graag wordt gebruikt in een dictatoriaal-technocratische staat, in een technocratisch-vrijzinnige staat zowel als in een gemeenschap, die hoopt eens tot een werkelijke volksregering te komen. Maar de betekenis, die ze aan dat woord geven, is een geheel andere.

In een dictatoriaal-technocratisch geheel betekent democratie niet de wil van het volk. (Dat zouden ze wel willen. Het volk heeft niet te willen.) Democratie is het welzijn van het volk voor het volk door het volk.

In een wat vrijzinnig-technocratische staat is democratie de toestemming aan het volk om uit te drukken wat het zou willen, mits het maar doet wat de technocratie zegt. En in staten en groeperingen, die naar een werkelijke volksregering zoeken, is het de voortdurende verwarring tussen ideaal en noodzaak. Een ieder heeft bovendien dan nogweer zijn eigen opvatting van deze democratie. Dus als je dat woord alleen maar neemt, kun je daarin zoveel verschillende betekenissen vinden, dat het onmogelijk is door zo'n woord nog iets te zeggen omtrent b.v. een regeringsvorm of een maatschappelijke structuur.

Deze woorden op zichzelf, ach, die kunnen we nog wel enigszins verwerken, omdat ze aan een systeem gebonden zijn. Maar binnen elk systeem bestaan er ook weer woorden, die eigenlijk zinloos zijn geworden.

Als men spreekt over b.v. het nut van het algemeen (een term, die kort na mijn tijd in Nederland meer en meer gebruikelijk begon te worden), dan heeft men het eigenlijk over iets, wat niet bestaat. Je kunt nooit het nut van het algemeen dienen. Want in een gemeenschap zijn zoveel tegenstrijdige belangen dat iemand, die het nut van het algemeen in algemene zin zou willen dienen, eigenlijk niets zou moeten doen, omdat hij door elke handeling tegen de belangen van een bepaalde groep ingaat en dus voor hen eerder een hinderpaal dan iets nuttigs is. Het resultaat is geweest, dat het woord dus meer en meer aan de werkelijkheid is onttrokken.

Mensen, die spreken, communiceren nog wel met elkaar. Maar nu blijkt, dat deze communicatie steeds oppervlakkiger wordt. Er is steeds minder associatieve achtergrond. Er is steeds minder begrip. En daarmee heeft het woord zich eigenlijk losgemaakt uit de realiteit.

Als u - om een voorbeeld te noemen - gaat kijken naar hetgeen er wordt gesproken in het een of ander congres (of dat nu een concilie is of een congres van een bond, een internationaal politieke samenkomst of een Kamerzitting in Nederland), dan zult u tot de conclusie komen, dat een enorme hoeveelheid woorden niet in staat is om de werkelijke intentie en overweging tot uitdrukking te brengen. Het resultaat is geweest, dat wij eigenlijk in het gebruik van het woord twee ontwikkelingen zien.

De eerste is mystiek. Wij zien een woord-mysticisme ontstaan, waarin het woord dat wij spreken geen werkelijke betekenis heeft, maar een geloofsbelevens weergeeft. Dat kan in beperkte zin nog voorkomen bij iemand, die buitengewoon gefïnteresseerd is in de bijbel en daaraan vast gelooft. Die kan met een bijbelspreuk voor zichzelf meer zeggen, dan hij anders kan uitdrukken. Maar hij vergeet, dat het geen werkelijkheid is.

Een ander voorbeeld daarvan is de manier, waarop men b.v. bepaalde dingen van Mao aanhangt. Of de manier, waarop men bepaalde stichtingen (noem ze in Nederland maar de Telders-stichting of de Wiardi Beckman-stichting) met hun rapporten aanhangt. Men gaat hier niet meer in op de essentie van de zaak zonder meer. Men komt tot een geloofsaanvaarding. En daardoor wordt de uitspraak niet meer een redelijk argument. Zij is een geloofsverklaring geworden en gedooft als zodanig eigenlijk geen kritiek en geen tegenspraak. Zouden die komen, dan is geen reëel argument mogelijk. Dit neemt over de hele wereld toe.

Als wij vandaag aan de dag zien wat er b.v. in Amerika gebeurt, dan worden we getroffen door de tegenstelling tussen de woorden en de daden. Ze zeggen aan de ene kant: Wij streven naar vrede; en aan de andere kant blijkt men zich tot steeds meer oorlogsinspanning op te zwepen. Men spreekt enerzijds van rassengelijkheid; anderzijds blijkt dit door velen verkeerd te worden verstaan, nl. als een rassen-superioriteit. En aangezien dit ook bij de tot nu toe als mindere beschouwde rassen het geval is, ontstaan daaruit de reuze -conflicten.

De interpretatie van het gesproken woord is niet meer mogelijk. Als Viet-Nam iets zegt, dan kan dat wel worden vertaald, maar de bedoeling ervan gaat geheel teloor, omdat men de gedachtenwereld niet meer kan delen. De associatieve achtergrond is verloren gegaan. Noord-Viet-Nam verlangt wel degelijk naar vrede; zelfs veel meer dan iedereen geneigd is te geloven. Maar de vrede, die Noord-Viet-Nam wil, is in de eerste plaats een gemoedsvrede. En die kun je niet verwachten, als je je neerlegt bij wat wordt gezien als een invasor: iemand die je land is binnengetrokken. Indien de ander zich terugtrok en zijn onrecht erkende, dan eerst zou je met hem vrede kunnen sluiten. Amerika kan niet begrijpen, dat zijn optreden in Viet-Nam in de ogen van iemand op de wereld onrecht zou kunnen heten. Want men doet het met de beste bedoelingen. Men heeft daarvoor inderdaad een achtergrond. Zo spreekt men tot elkaar van vrede, maar bedoelt men beiden iets anders. Hierdoor meent men, dat de ander veel meer tot geweld geneigd is dan in feite het geval is.

Een soortgelijke spraakverwarring bestaat er op het ogenblik b.v. tussen Rusland en China. Ofschoon beide zijn uitgegaan van hetzelfde dialectisch materialisme (Marxisme), blijkt dat de interpretatie van bepaalde begrippen in de twee landen zoveel is gaan verschillen, dat als ze hetzelfde zeggen, ze iets anders bedoelen. Het resultaat is dan weer, dat wanneer Rusland aan de algemene leuzen een bepaalde beschouwing, een bepaalde interpretatie in nog verstaanbare taal toevoegt, de Chinezen boos weglopen. En omgekeerd de Russen ook van de Chinezen niet meer begrijpen wat die toevoeging te betekenen heeft. Er ontstaat een scheiding.

In Europa staat men tegenover Amerika nog steeds erg welwillend. Toch komt er een steeds groter verzet tegen wat men dan wel eens Amerikaans imperialisme of dollar-imperialisme pleegt te noemen. Ook hier is het gesproken woord niet meer in staat uit te drukken wat er eigenlijk moet worden medegedeeld. Er is een

absolute communicatie-stoornis.

Amerika is heus niet van plan om via de dollar van Europa een soort reservaat voor cultuur en gelijktijdig een bevoorrecht afzetgebied te maken. Aan de andere kant is Europa helemaal niet van plan om Amerika helemaal op zij te gooien. Maar de wijze, waarop Amerika zijn goedwillendheid voor Europa uitdrukt, is voor Europa volgens de daar heersende (en vaak zeer sectarische) begrippen in feite een toenemende ingreep in de vrijheid van de Europeaan. De Amerikaan begrijpt dat niet. De Europeaan begrijpt ook niet, dat hij - indien hij het zou willen - rustig zijn eigen gang kan gaan. Hij meent, dat de Amerikaanse uitspraak bindend is; want dat ligt er voor hem in. Zo ziet u, dat mensen (de Engelsen en de Amerikanen), die bijna een gelijke taal gebruiken, elkaar eigenlijk niet meer verstaan.

Als je dit alles gaat nazien, moet je dus wel zeggen: Op het ogenblik is de toestand absoluut verwarrend. Het is een soort Babylon geworden; daarvoor hebben we een soort esperanto nodig. Tot op dit moment bestaat die taal niet. Er bestaat geen internationale taal, die exact genoeg is om meningen uit te drukken, zonder dat daarbij de associatieve waarden zodanig kunnen verschillen, dat misverstanden kunnen ontstaan. Als dat zo doorgaat, krijgen we ruzie, omdat we het met elkaar eens zijn, maar niet begrijpen dat we het met elkaar eens zijn.

Het zal u duidelijk zijn, dat er dus een nieuwe taal moet worden ontwikkeld. Die taal kan zeker niet meer zijn gebaseerd op redelijke, economische, sociale of politieke overwegingen, zoals tegenwoordig. In de nu gekende idealismen is zo'n taal ook niet te vinden. Dan zal zij dus geboren moeten worden in die kringen, welke voor de gemeenschap, voor de economische aspecten en de politieke samenhangen in feite geen interesse hebben.

Ik heb wel eens gedacht, dat in de huidige ontwikkeling althans het werkelijke begrip in de wereld nooit kan komen van staatslieden. Maar dat zij misschien kan worden geschapen door toeristen, die dan weliswaar elkanders taal niet volledig kunnen vertalen, maar die elkaar gaan begrijpen. Wat nodig is om met elkaar te spreken is een begripswereld; geen woordenschat. Wat nodig is om elkaar te kunnen spreken over iets, is niet een gelijk punt van uitgang, maar wel een gelijke waardering voor de inhoud van de woorden, die worden gebruikt.

Er zit in dit spreken een tweede aspect: de mystiek. Wanneer een bepaald denkbeeld komt los te staan van de werkelijkheid, maar gelijktijdig voor de mens emotioneel nog inhoud heeft, dan moet deze emotie haast worden geprojecteerd buiten die werkelijkheid. Dat is duidelijk. Indien wij de werkelijkheid van onze emotionele beloving gaan vastleggen, dan wordt het woord een emotioneel symbool. De leuze, die wordt geboren, heeft niets te maken met hetgeen zij uitdrukt, maar met haar achtergronden. Laat mij eens zoeken, of ik daarvoor een gemakkelijk bruikbaar voorbeeld kan vinden: Een witte tornado; wervelende waskracht. Dat zijn woorden, die u alleen commercieel ziet. Maar er zitten dingen achter.

Ten eerste: het opvallende is, dat tornado en die wervelende of bruisende waskracht uitdrukkingen zijn van beweging. Een associatie van beweging, een moeiteloze beweging, die je kunt kopen.

Ten tweede zit daar iets achter van "ik kan krijgen wat ik niet bezit". Een verrijking van jezelf. Een soort prestige-kwestie. Men koopt niet omdat die leuze zo is, maar men koopt om de droom, die er achter ligt.

Maar als ik dat bij gewone producten doe, dan zal het u ook duidelijk zijn, dat er eenzelfde mystiek moet bestaan t.a.v. hogere waarden. Bijvoorbeeld: Voor Oranje, volk en vaderland. Een leuze, die in zichzelf kolder is, want volk en vaderland zijn lang niet hetzelfde. Vaderland is een soort wazig begrip, dat uit de erkende staatkundige begrenzingen van wat zich een volk noemt, voortkomt. Oranje is een symbool van dat volk, maar heeft op zichzelf weer geen betekenis. (Nu zijn de koningsgezinden natuurlijk onmiddellijk kwaad, dat ik dit zeg, want ik ben aan hun mythos gekomen.)

Een dergelijke leus wordt een geloofsverklaring. Zij wordt de rationalisatie voor al hetgeen je niet op een andere manier kunt verklaren. De strijdleuzen nemen steeds toe. Het wordt door die leuzen de mens steeds gemakkelijker gemaakt de feiten voorbij te zien. Hij wordt blind voor een werkelijke ontwikkeling en zoekt alleen

maar de mystieke associatie, die in hem de leuze beleefbaar maakt. Het boekje van Mao is hiervan natuurlijk een aardig voorbeeld. Maar in zekere zin is dat evenzeer de aanhankelijkheid voor uitspraken en geschriften van b.v. Wiesthal en de praatjes van Lyndon Johnson. Ze zijn eigenlijk gelijkwaardig wat dit betreft. Ze hebben niets meer te maken met het werkelijk spreken: het mededelen van gedachten. Zij zijn het wekken van associaties. Zij zijn het scheppen van een onwerkelijke wereld. Indien men in een onwerkelijke wereld leeft, kan men op de eisen van de werkelijkheid niet reageren.

Wat vloeit hieruit voort aan praktische ontwikkelingen voor de toekomst, voor morgen?

In de eerste plaats: Door de werkelijkheidsvervreemding zullen vooral die lichamen en instanties, waarvoor spreken (het woord) het werkelijke middel tot besluitvorming en communicatie vormt, steeds verder van de feiten komen af te staan. Wij zullen overal ter wereld zien, dat de parlementen niet meer in staat zijn de werkelijkheid van een volk te zien. Ze worden door de woorden en leuzen verblind. Het resultaat is, dat zij steeds minder steunen op den volke en op den duur naast het volk komen te staan, waardoor zij zullen worden aangetast vanuit de massa, die zij immers enerzijds niet meer kunnen verstaan en anderzijds met hun woorden ook niet meer kunnen bereiken.

Een groot aantal omwentelingen en revolutionaire ontwikkelingen is in de komende tijd onvermijdelijk geworden. Niet omdat de politici en de kerkleiders enz. kwaadwillend zijn, maar om de doodeenvoudige reden, dat zij verblind door hun woorden die emotie weergeven, (ook al denken ze redelijk te redeneren) en door hun blindheid voor de feiten van de massa niet meer in staat zijn in die massa een respons te krijgen.

Deze revoluties hebben alle een gelijk karakter. Zij zoeken naar het antwoord op de vragen van de massa. Maar de massa is ook niet redelijk. Want ook zij lijdt aan de vertroebeling van communicatiemogelijkheid. Wij zullen overal een neiging zien om bepaalde personen of machten of kleine pressiegroepen met een praktisch dictatoriale macht te bekleden. Dat is logisch, want dan hebben zij iemand, die een slogan kan dictëren en de emotionele achtergrond er bij de mensen eenvoudig inranselen. Dan ontstaat er weer een zekere gelijkdenkendheid en daardoor wederom een communicatiemogelijkheid. Het is dan ook mogelijk iets tot stand te brengen.

Ik heb in het begin het woord technocratie een paar keer laten vallen. Technocratie, bureaucratie e.d. zijn alle hetzelfde. Dat zijn mensen, die uitgaan van hun eigen techniek en denken. Dat mag je hun niet kwalijk nemen. Maar het resultaat is, dat zij door hun specialistisch denken blind zijn voor alle andere aspecten van de samenleving.

Als u bij uw eigen regering gaat kijken, dan zult u zien, dat de ministeries in feite vaak met elkaar concurreren, vele taken dubbel volbrengen of elkaars werk noest en nijver aan het afbreken zijn. Waarom? Omdat ieder voor zich zijn eigen planologen heeft en niet meer in staat is tot communicatie. Wij kunnen zeggen: Technocratie is zolang zij niet voert tot een dictatuur (dat moet ik erbij zeggen) de absolute ontwaarding van de communicatie. Het gesproken woord wordt ledig.

Is er een dictatuur, dan krijgen we een - maar nu niet meer uit het "ik" voortkomend doch van bovenaf opgelegd - woordbetekenisspel. Hier wordt gedioteerd wat een begrip inhoudt, wat waar is en wat niet waar is. Het lijkt misschien erg treurig, maar als iedereen wit zwart noemt, dan zal men - sprekerd over zwart - de eigenschappen van wit wel degelijk begrijpen. Maar als de een iets wit noemt en de ander noemt het zwart, kan er een verwarring ontstaan. De dictatuur herstelt dus wel in zekere mate een communicatie-eenheid, maar zij kan dit alleen doen, zolang zij in staat is de emotie en het denken van de massa absoluut te beheersen, doordat de associatie-waarden van bovenaf worden bepaald. Dit blijkt niet altijd mogelijk te zijn. Vandaar dat mijn verdere prognose luidt:

Na een aantal revoluties, waarbij het dictatoriaal element op de wereld sterk toeneemt, krijgen wij een groeiend anarchistische bestreving in vele landen, waardoor de officieel nog bestaande, ofschoon vaak reeds onbruikbaar geworden, internationale lichamen, publiek-rechterlijke lichamen e.d. van alle betekenis worden ontbloot. Wat er overblijft is het droevig geraamte van wat eens het huis der vol-

keren had moeten zijn.

Deze revolutie heeft echter het grote voordeel, dat zij de oorlogsgevaaren, die dan wel degelijk aanwezig zijn, aanmerkelijk zal beperken. Een dergelijke ontwikkeling moet ongeveer voortgaan tot 1982 - 1983. Daarna zullen wij een andere ontwikkeling. Want er zijn mensen - reeds nu - die niet alleen de woorden van anderen kunnen begrijpen, maar die ook de verschillende associaties erachter zullen begrijpen. Zij zijn degenen, die de synthese tot stand brengen; voorlopig de begripssynthese. Maar indien wij van elkaar begrijpen wat we doen en wat we willen, dan wordt de samenwerking en ook het overleg weer mogelijk. Wij moeten er rekening mee houden, dat - op het ogenblik is het eigenlijk al begonnen - in een aantal jaren (tot 1972) dit vermogen tot synthese bij steeds meer mensen wordt gevormd. Misschien vanaf 1972 - 1973 zal de invloed van deze vertalers in demassa toenemen; dus nog niet in de grotere organisaties.

Na 1984 - 1985 zal echter, zoals ik reeds heb aangeduid, een groot gedeelte van de internationale organen (de gezagsorganen in de landen) zodanig uitgehold zijn en zoveel aan betekenis hebben verloren, dat de behoefte aan iemand, die de zaak samenbrengt, die weer een verstaan mogelijk maakt, steeds groter wordt. De mens echter, die van de verschillende associaties en begrippen een synthese kan vormen, is niet alleen wetenschappelijk maar ook sociaal van het grootste belang. Hij denkt nl. niet meer in begrensde eenheden. Iemand, die denkt aan "mijn volk" als gescheiden van andere volken, kan niet waarlijk een mens zijn, die synthese brengt. Vandaar dat de mens, die dit denken en daarmee ook dit uitdrukken van werkelijke gedachten gaat beheersen, niet meer nationaal of zelfs maar internationaal, maar hoofdzakelijk menselijk georiënteerd is.

Deze oriëntatie op de totale mensheid brengt volgens mij de Babylonische spraakverwarring van heden langzaam maar zeker tot haar einde. Zij zal vermoedelijk reeds in de jaren '90 een zeer intense opbouw mogelijk maken, waarbij de eerste resultaten op wetenschappelijk terrein kenbaar zullen worden, omdat na de erkenning van de waarde van deze synthese ongetwijfeld de wetenschap als eerste van deze mogelijkheid tot wederkerig begrip en werkelijke samenwerking van de takken van wetenschap gebruik zal maken. Het heeft vele fouten, maar een erkenning wordt dan ook in de praktijk omgezet. Op vele andere gebieden is dat helaas niet zo.

Ik neem aan dat de opbouw, die aan de gang is, daardoor een nieuw karakter krijgt; en dat de mensheid in een betrekkelijk korte tijd haar eigen leefwijze, haar productiewijze, haar aanpassing aan het milieu en de milieu-beheersing zodanig wijzigt, dat wij van een werkelijk begin van een nieuw tijdperk kunnen spreken.

Er is over het woord natuurlijk nog wel meer te zeggen. Maar indien u het mij toestaat, zou ik hier willen volstaan met een enkele

OPGAVE:

Leest u eens uitspraken van drie of vier verschillende partijen en tracht aan de hand van hun werkelijk gedrag te ontdekken wat deze woorden in feite betekenen; wat de achtergrond van dit woordgebruik en daarmee de betekenis van het gesprokene kan zijn. Het zal u helpen een begrip te vormen, waardoor ook u wat meer kunt denken in synthese.

HOOFDSTUK III.

DE DAAD.

Een daad is een zeer complex geheel. Een daad wordt geboren in de gedachte en in haar poging tot uitvoering bepaald door omstandigheden. Zij wordt verder in de intensiteit van uitvoering bepaald door de wil ofwel de begeerte of angst van de mens.

Een daad, die door een enkele mens wordt gesteld, kan diens wezen volledig juist weergeven. Is dit niet het geval, dan zal althans een bewustzijn daaromtrent bestaan.

Als ik een daad ga stellen namens een groter aantal mensen, wordt dit moeilijker. Een groep van - laat ons zeggen - 100 mensen kan nog tot een gezamenlijke daadstelling komen, waarbij men althans enig begrip heeft van de gedachte, waaruit de daad voortkomt en waarbij zelfs de elementen van gedwongenheid en de erkenning van beïnvloedende omstandigheden nog wel mogelijk is. Gaat het over 1000 mensen, dan blijkt dit al niet meer het geval te zijn. Men krijgt op die manier daden, die eigenlijk in strijd zijn met de gedachte; d.w.z. de gedachte van de enkeling. De beste uitdrukking, die ik hiervoor kan vinden, is de volgende:

Wanneer duizend verschillende intenties samenvloeien in één actie-begrip, zal de actie niet worden beïnvloed door de feitelijke wil, maar door de factor van kracht worden bepaald, zodat altijd een eenzijdige afwijking van de werkelijke wil ontstaat, waarbij niemand het gewilde volledig in de daad ziet omzetten. Hierdoor ontbeert de daad het bevredigingselement.

U denkt misschien dat dit onbelangrijk is. Maar als je een daad stelt, dan maak je daarmee iets van je innerlijke wereld waar. Naarmate je meer van de innerlijke wereld waarmaakt, voel je je gelukkiger, ben je evenwichtiger en juist georiënteerd in je wereld en kun je die wereld ook beter aan. Als nu blijkt, dat men door het handelen in steeds grotere eenheden van steeds meer mensen voortdurend meer afwijkt van de zelfverwezenlijking, zoals men zich die wenst, dan zal op den duur het contact tussen het denken en de daad gaan ontbreken. De daad is niet meer de uitdrukking van het denken, maar eerder het bijna spontaan te voorschijn komen van ontwijkingsmanoeuvres, waardoor een aantasting van eigen denken of een mogelijke schade voor de innerlijke wereld wordt voorkomen.

Als ik weet, dat wat ik doe goed is, dan zal ik degen, die doet wat niet goed is, met een zeker medelijden bezien. Ik zal geneigd zijn om die ander te helpen. Ik zal hem in zijn te onjuiste uiting uit de aard der zaak proberen te remmen. Maar ik kan die mens nooit haten, want ik sta hoger dan hij. Maar op het ogenblik, dat ik mijn innerlijke erkenning niet meer kan omzetten in een daad, niet meer kan waarmaken, zal de ander meer een vijand voor mij worden. Want indien ik hem ga erkennen voor wat hij is, bewijst hij mij dat wat ik uiterlijk ben en doe en wat ik innerlijk ben en doe te veel verschilt. Het resultaat is niet alleen een kwestie van steeds afnemend zelfvertrouwen, maar ook van steeds toenemende agressiviteit. Agressie is in feite een uiting van gebrek aan zelfvertrouwen en aan vermogen om de innerlijke wereld nog waar te maken.

Indien u dit alles kunt accepteren, dan kunnen wij voor de wereld van vandaag en van morgen als volgt redeneren:

De grootste agressiviteit, die wij op het ogenblik zien (neemt u mij niet kwalijk, dat ik dit zo stel), vinden wij in China en in de Ver. Staten. Waarom in deze twee landen? Wel dat is heel eenvoudig. De U.S.A. is geboren uit mensen, die vrijheid (persoonlijke vrijheid vooral) en persoonlijke rechten in de maatschappij als het voornaamste zien. Maar zij zijn door velerlei omstandigheden ongetwijfeld ertoe gekomen om steeds meer van die rechten a.h.w. weg te praten. Ze leven in een maatschappij, waarin de persoonlijke aansprakelijkheid en het persoonlijk recht

steeds meer worden beperkt door wat men een gemeenschapsrecht noemt. Er worden steeds meer daden gesteld namens de groep Amerikanen, die door een zeer groot deel van de Amerikanen niet meer als juist kunnen worden erkend en die strijdig zijn met hetgeen zij willen, ofschoon zij zelf ertoe hebben meegewerkt. Het resultaat is, dat men steeds minder het gevoel heeft, dat men de wereld aan kan. En het is duidelijk, dat men dan ook steeds meer een dreiging zal zien in alles, wat de eigen stellingen en ook de eigen daden zou kunnen aantasten. Typerend hierbij is, dat de invloed van de gehele wereld in het Viet-Nam-conflict voor Amerika alleen maar aanleiding is geweest om het escalatieproces van troepentoevoer of inzet van wapen a.h.w. nog verder op te schroeven.

Dat lijkt onredelijk. Want die Amerikanen voelen heus wel, dat men het niet met hen eens is. Maar juist indien zij zouden toegeven: Wij hebben hier verkeerd gereageerd, dan zouden ze ook moeten toegeven: Ons hele bestel is op het ogenblik niet juist meer. Het past niet meer bij datgene, wat wij innerlijk als Amerikanen nog als juist zien. En daarom moeten ze wel. Ze kunnen niet anders. Het is een psychologisch conflict, waarbij men aan de ene kant binnenlands elkaar zou willen afslachten om het al of niet juist zijn van kwesties als Viet-Nam of de beëindiging van de segregatie, enz., terwijl men aan de andere kant naar buiten toe als eenheid blijft optreden. Dit is dus het resultaat van deze actie namens de gemeenschap, voortkomende uit de werking in de gemeenschap, maar in strijd met de innerlijke gevoelswereld van de gemeenschap.

Hetzelfde zien wij in China. Wat de Chinees eigenlijk verlangt, kan niet worden uitgedrukt in de leuze van een systeem; dat is duidelijk. (Denkt u hier aan hetgeen ik onder het hoofdstuk "spreken" heb behandeld.) Wat men in feite wil, dat is: iets betekenen. En dat is begrijpelijk. Men wil vrede, geen oorlog. Men wil rust en helemaal geen opschudding. Men wil welvaart en helemaal niet een opoffering tot het uiterste. Maar elke groep, die voor zich iets bereikt, is een verwijt geworden voor elke andere groep, die minder bereikt. Dit kan niet meer worden uitgedrukt in een concurrentiestrijd. Dat laat het systeem, vooral ook het leuzensysteem niet toe. Men kan wedijveren met elkaar, maar dan moet men de ander als doel erkennen. Men kan niet zeggen: Wij zijn op een ander terrein beter. Die poging tot gelijkenschakeling tast in vele industrieën b.v. het gevoel van eigenwaarde aan. Het resultaat is, dat men agressief wordt.

Die agressie zou eigenlijk gekeerd moeten zijn tegen wat men de concurrent kan noemen. Maar die concurrent is onaantastbaar geworden in het leuzensysteem. De gemeenschap stelt haar daden nu eenmaal aan de hand van de leuzen en niet aan de hand van de feiten. Dan wordt deze daadstelling in zichzelf een gevoel van minderwaardigheid, dat zich omzet in agressiviteit. Deze agressiviteit is natuurlijk ook wel intern aanwezig, maar zij zal vooral tegenover de buitenwereld moeten gelden. Het resultaat is, dat de doorsnee-Chinees van vandaag iedereen in de buitenwereld als een verachtelijk en minderwaardig mens wil zien. Een wereld, die niet deugt en die niets kan, ofschoon hij weet dat het van binnen anders is. Omdat hij weet, dat dit de enige manier is om de daadstelling voort te zetten. De verdeeldheid van China komt daaruit voort. Maar ook de pogingen van China om in te grijpen; het politieke spel; de eigenaardige provocatie-techniek, die men over de gehele wereld gebruikt. Wat zal het eindresultaat van zo iets zijn?

Wel, naarmate de daad meer in strijd komt met de werkelijke begeerte van de massa, zal ook in die massa weer de behoefte komen tot een meer persoonlijke uiting. Deze uiting is - ik heb het al duidelijk gemaakt - niet mogelijk via het woord. Zij is ook niet mogelijk via de openlijke, de directe daad. Wat krijgen wij dus? Wij krijgen een mysticisme, waarin de daadstelling niet meer haar werkelijke betekenis heeft, maar vervangend optreedt voor andere dingen. En deze vervangingswaarde zal in het begin voor de regeringen van de U.S.A. maar ook van China wel voordelen hebben. Het geeft ondanks alles de mogelijkheid om naar buiten toe een zekere eenheid te handhaven. Maar er komt een ogenblik, dat de vervangende daad zozeer dominant is geworden, dat zij niet meer kan worden ingepast in het leuzensysteem. Er ontstaat een steeds grotere discrepantie tussen de feitelijke daadstelling, de woorden en de heersende denkbeelden. En door deze verwijdering komt

dan de daad, die de omgeving het meest direct beïnvloedt, tot een herscheppen van het denken en daarnaast ook van het woordgebruik.

Het zal u duidelijk zijn, dat de spraakverwarring daardoor niet wordt opgeheven, maar wel ontstaat er een volledige ommekeer in de maatschappelijke verhoudingen, in de betekenis van bepaalde waarden binnen die maatschappij, o.a. van statussymbolen. Daarnaast ontstaat er op den duur een geheel andere wereldvisie. Dit is een hervorming, die zeker de agressiviteit steeds meer van haar betekenis ontdoet.

De Chinees van vandaag, die als maoïst probeert de wereld duidelijk te maken, hoezeer de woorden van Mao de enige waarheid zijn, is niets anders dan een evangelist. Hij wil zielen winnen. Hij wil bekeren. Ook al gaat het hem niet om eeuwige maar om tijdelijke waarden. In zijn poging tot die bekering - en dat is nu juist het interessante van de zaak - moet hij langzaam maar zeker zijn gedrag wijzigen. Hij kan kiezen tussen de provocatie, waardoor hij steeds meer wordt gescheiden van degenen, die hij wil bereiken, of hij kan grijpen naar de communicatie, waarmee hij afstand moet doen van zijn associatieve begrippen om de ander iets te kunnen zeggen.

Het is vaak voorgekomen, dat vroeger zendelingen, die lang onder de inboorlingen hadden gewerkt, terugkwamen als praktiserende magiërs. Nu zul je zeggen: Dat is kolder. Neen, dat is helemaal geen kolder. In die wereld was magie de uitdrukking van hun denkbeelden. Maar terugkomende brachten zij de magie mee, die erg storend was voor de maatschappij, waarin ze terugkeerden. Ze moest echter worden ingepast, omdat ze mede het uitvloeisel was van de leuze. Zo brengen degenen, die buiten zijn geweest eigenlijk waarden met zich mee, die in strijd zijn met het ideaal, die niet kunnen worden omschreven in het normaal woordgebruik, maar die de betekenis ervan toch aantasten; die een nieuwe instelling eisen.

Dit is b.v. in Rusland in sterke mate het geval geweest in de Chroetsjefperiode. En dat heeft bijgedragen tot de grote veranderingen van waarden, die men op het ogenblik ook in vele satelliet-landen ziet. Het zal duidelijk zijn, dat China een omwenteling zal meemaken, die metterdaad - eerder dan in leuzen en idealisme - vanuit een uiterste agressie overgaat naar het herwinnen van zelfvertrouwen door prestatie.

Deze prestatie zal in het begin tamelijk oorlogszuchtig zijn. We mogen dus wat b.v. China betreft voorspellen, dat het binnen niet al te lange tijd zal uitkomen met vernieuwingen t.a.v. raketten en atomen (atoombommen; dat men - laat ons zeggen - na 3 of 4 jaar waarschijnlijk zal verklaren, dat men (ik neem aan in Kwangtsjoe, maar ik weet het niet zeker) een aantal nieuwe atoomcentrales gaat bouwen, waarin vooral breedverspreid voorkomen. En dat men daarbij een systeem heeft gevonden beter en juister dan het westen. Want daar begint het.

Daarnaast zullen we horen, dat men in China een nieuwe methode van staalharding heeft uitgevonden. In feite is dat een toepassing van iets, wat ze in het verleden al wisten. Maar het wordt in een nieuwe vorm gegoten en als een concurrerend artikel de buitenwereld aangebonden. En dit betekent, dat binnen ongeveer 10 jaren van Rood-China uit een toenemende export van betrekkelijk weinige maar zeer gespecialiseerde en goede artikelen tegen wat men werkelijk dumpingprijzen kan noemen naar het westen zich zal ontwikkelen; en dat men in het westen niet de moed zal hebben dat helemaal af te wijzen. Want men is bang voor de politieke consequenties.

Zo zou men kunnen zeggen, dat b.v. China door zijn innerlijke revolutie gevaarlijker gaat worden op commercieel terrein dan het op het ogenblik is op politiek terrein. En dat het hiermede veel meer van zijn idealisme, van zijn denkwijze en ook van zijn leuzen aan het westen kan overdragen dan tot nu toe het geval is geweest met alle pogingen tot actie en agressie.

Wat de Ver. Staten betreft, kunnen we zeggen dat haar toenemende onzekerheid een aantasting gaat betekenen voor wat men het kapitalistisch systeem zou kunnen noemen. De vrijheid van handeldrijven, van productie, enz. is in feite al sterk beperkt. Maar men gaat daar over in de richting van de geleide economie. En als men zover komt, ontstaat de behoefte naar vrijheid. De daadstelling zal niet gericht zijn direct tegen de Staat (dat is op het ogenblik een periode die

tot 1973 duurt), maar daarna zal de daadstelling juist gericht zijn buiten de Staat. Men zal eenvoudig ophouden om b.v. actief te zijn in gebieden, die de Staat beheerst en daarnaast andere acties en denkwijzen vormen. We kunnen in Amerika daarom voorspellen: in de komende 25 jaar een toenemende en zeer sterke secte-vorming, waarbij deze secten verschillende vormen van actief mysticisme verbreiden, dat door de Staat niet goed kan worden opgevangen, maar dat gelijktijdig door communitaire bezigheden en acties binnen de gemeenschap toch eigenlijk een aantasting van de openbare moraal, de openbare economische verhoudingen en zelfs rechtsverhoudingen zal betekenen.

Het geloof in Amerika gaat zich via verschillende secten gedragen als een concern, maar dat als handelszaak niet aantastbaar is, omdat het niet een handelszaak is maar een geloofsuitdrukking. En daarmee krijgen we de ineensorting van de politieke machinerie. Waarschijnlijk een wanhopig verzet van Washington, zullen we dan maar zeggen (van de grote federale organen) tegen deze ontwikkelingen; waarin men niet slaagt, want wie een godsdienstig gevoel aantast, kan alleen nog maar martelaren maken. En martelaren brengen de vurigheid ten top, met als resultaat: omstreeks 1980 een sterk uiteenvallen van de federale verhoudingen, het toenemen van kleine groeperingen met eigen recht en rechtsverhoudingen, waardoor vele steden en dorpen op den duur gesloten gemeenschappen worden met een geheel eigen sociaal-economische en ook rechtsstructuur, die afwijkt van de gemeenschap. Hierin kan dan de pioniersmentaliteit, die nu eenmaal nog in Amerika leeft, weer tot uiting komen. Men zal door het contact van deze verschillende groepen (dat niet altijd vredig zal zijn) langzaam groeien naar een samenwerking, die gebaseerd is op de vrijwillige actie van betrekkelijk kleine groepen, zodat de daadsuitdrukking steeds een samenstel van bewuste daadstellingen is in plaats van het opvolgen van een voorschrift.

Dit zijn twee voorbeelden. We zouden natuurlijk ook Europa erbij kunnen halen.

In Europa is aan de ene kant de wil het behoud van eigen waardigheid, van eigen historische achtergrond. Aan de andere kant erkent men de noodzaak om in woord en daad internationaal te zijn. Het meest typerende voor Europa is misschien wel het feit, dat het - strevende naar een economische eenheid - gelijktijdig tot een steeds grotere politieke verdeeldheid komt. U zult begrijpen, dat ook hier de behoefte tot eenheid aanmerkelijk groter is bij de eenvoudige mensen dan bij staatslieden. Men heeft als eenvoudig mens er meer belang bij, dat men vrij kan werken waar men wil dan dat men nu toevallig behoort tot een politiek-economische gemeenschap.

Het zaad van de nieuwe daadstelling in Europa wordt op het ogenblik in feite door de z.g. gastarbeiders in vele landen geplant. Hier worden mentaliteiten en culturen met elkaar geconfronteerd, die elk voor zich wel hun eigen achtergrond blijven behouden, maar die gelijktijdig toch ook gaan veranderen. Om u een voorbeeld te geven:

Een Turk, die 3 jaar in Nederland heeft gewerkt, blijft een echte Turk. Hij zal kunnen terugkeren in zijn dorpsgemeenschap, zelfs als een voornaam man, maar zijn denken zal niet alleen meer Turks zijn. Hij zal te veel hebben geleerd van andere mogelijkheden. Zijn daden zullen dus verschillen van de woorden, die in de gemeenschap nog gelden. Hij gaat de zaak anders interpreteren. Hetzelfde geldt voor de Italiaan, de Spanjaard. Maar de Nederlander, die in Duitsland heeft gewerkt, heeft ook iets van de Duitse mentaliteit overgenomen. Zoals Nederlanders ongetwijfeld de Duitsers, die bij hen dan wel niet werkten maar toch als macht aanwezig waren, heel wat meer hebben geleerd dan ze misschien beseffen.

Er is een uitwisseling aan de gang. Deze uitwisseling begint dus niet bovenaan, ze begint onderaan. Men krijgt steeds meer behoefte om banden te verbreken.

Wat doet een aantal staten en politieke eenheden daartegen?

Men schept kunstmatig tegenstellingen. De tegenstelling tussen Nederlanders en Duitsers b.v. wordt kunstmatig opgedreven. In plaats van het verschil te wien tussen mensen, probeert men het nog steeds te herleiden tot een verschil in nationaliteiten. Op gelijke wijze proberen op het ogenblik de mensen in Griekenland, maar ook in Polen, Yoego-Slavië, Rusland of Engeland een stelling op te bouwen, waardoor de ander dan toch ergens....nou ja, een Engelsman zal misschien niet

meer gauw zeggen "Dirty foreigner", maar hij zal bij zichzelf toch denken: arme kerel, dat jij geen Engelsman bent.

Dit chauvinisme wordt kunstmatig instand gehouden en aangemoedigd. Men probeert de mens een gemeenschaps-grootheid aan te praten om een grens te scheppen tussen hem en andere mensen. Maar indien de economische noodzaak een samenwerking tot stand brengt, brengt die ook een samenwerking van mensen tot stand, een begrip voor mensen, en daarmee een aantal daden binnen de eigen gemeenschap, die werkelijk internationaal zijn; die niet eigen wezen en omgeving verloochenen, maar wel de stellingen, die dit eigen wezen en de eigen omgeving kunstmatig isoleren van anderen. De daadstelling van de enkeling gaat in toenemende mate internationaal worden.

Indien we hier een tijdsindeling moeten maken, dan kunnen we zeggen: Terwijl men in Europa moeizaam verder streeft naar een economische en militaire samenwerking, zal men moeten ontdekken dat de mensen niet meer zo beperkt, zo nationaal reageren als men zou willen. Dit internationalisme zal natuurlijk in bepaalde delen van Europa het laatst doordringen. De twee centra daarvan zijn centraal Frankrijk en Beieren. Andere landen houden dit verschil kunstmatig nog wel instand, maar beginnen in feite al veel te assimileren. Wij kunnen dit b.v. zien in delen van Oostenrijk. Die delen van Oostenrijk, welke betrekkelijk vlot toegankelijk zijn voor vreemdelingen, blijken de volksmentaliteit te veranderen. De folklore is langzamerhand een "Volendam"-folklore geworden. Het schijnbaar zeer nationaal denken is eigenlijk een profiteren geworden van zijn vermogen tot internationaal reageren.

Zo zien wij, dat in niet al te lange tijd Spanje, Italië, maar ook Griekenland, al lijkt het er nu niet op, en daarnaast ongetwijfeld ook landen als Denemarken, Duitsland, zich zeer sterk gaan richten - menselijk en metterdaad - op een Europees gemeenschappelijk leven. Dit betekent, dat de woorden wel gelijk zullen blijven, maar dat de associatie daarbij zal veranderen. Ik voorspel op grond hiervan:

Rond 1970 politieke successen (na eerst een mislukking in 1969) t.a.v. een verdere eenwording van Europa in politiek-economische zin; maar gelijktijdig een toenemende internationalisering van de mentaliteit van de eenvoudige mensen in vele landen, waardoor omstreeks 1975 het niet meer mogelijk zal zijn de staatkundige begrenzingsen, zoals die op het ogenblik bestaan, ook politiek en economisch te handhaven.

Een grotere bewegingsvrijheid voor de mens binnen Europa wordt steeds meer noodzakelijk. En deze noodzaak zal zelfs doordringen tot het Oost-Europa-deel, waarin op het ogenblik nog een zeer sterke beheersing van de grenzen door de Staat, ook voor de eenvoudige burger, wordt gehandhaafd.

Een internationalisering van het menselijk denken geeft een menselijke communicatie, waardoor de daden van de mensen op een gezamenlijk besef worden gebaseerd. Men zal zeker zijn zelfzucht niet verloochenen, maar men zal die niet meer baseren op een nationaal begrip, doch op zijn internationale mogelijkheden. Als gevolg daarvan kan volgens mij omstreeks 1992 - 1993 een werkelijke eenwording van Europa door het praktisch wegvallen van grenzen als belemmeringen voor personen- en vermoedelijk ook goederenvervoer worden verwacht. Gelijktijdig betekent dit een vergrote secularisatie van Europa, omdat de verschillende kerkelijke instanties, die in vele landen meer invloed hebben en minder progressief zijn dan in Nederland, bij het erkennen van de mens in de ander steeds minder invloed hebben. Zo zien wij op het ogenblik reeds, dat de cleri b.v. in Spanje en Italië, maar ook in Griekenland aan betekenis aan het verliezen zijn. Wij zien, dat ook de betekenis van de politieke leiders (of moet ik zeggen: de politieke filosofen) in de oostelijke landen op het moment aanmerkelijk aan het minderen is.

De conclusie is duidelijk: Een terugkeer tot de menselijkheid schept een grotere behoefte tot onderling begrip, ook op mystiek vlak. Op grond daarvan durf ik beweren, dat vóór het jaar 2100 Europa geen enkele grens meer zal kennen en een zodanige bestuurssamenwerking, dat met minder internationale bestuurs-lichamen een veel grotere integratie van alle landen mogelijk is geworden.

Ten aanzien van Azië kan ik hier ook nog iets aan toevoegen. In Azië is de moeilijkheid (we hebben dat de vorige keer al gezien) vooral wel, dat men enerzijds zichzelf wil blijven en anderzijds met geheel nieuwe waarden moet gaan werken. De strijdigheid tussen westers denken en oosters denken b.v. blijkt vaak haast fataal te zijn voor ontwikkelingen in India, Pakistan, enz. Maar de daadstelling gaat uit van het eigen wezen. En die daadstelling zal juist in het begin zeer fanatiek zijn in het oosten, omdat het leven geen betekenis heeft, maar wel de mystieke achtergrond. Doch uit de mystieke achtergrond komt men toch tot een begrip van de ander.

Men komt tot een erkenning van de praktische wereld, waarin men leeft. De zwarte markt van vandaag is het begin van een materialistisch realisme in deze landen, dat langzaam maar zeker een bepaalde indolente wereldverachting gaat vervangen. En wanneer deze volkeren hun eigen daad gaan stellen, dan zullen zij dit zeker doen om zichzelf voor anderen kenbaar te maken.

Wij kunnen een toename verwachten niet alleen van zendelingen (ik heb daar de vorige keer al op gewezen), maar ook op den duur van producten, kunstuitingen, uit Azië over de gehele wereld uitgaande. Dat daarbij de levensstandaard niet zal beantwoorden aan wat men westers mooi acht, dat kan iedereen voor zich uitrekenen. Toch zullen de vernieuwingen juist door de mystieke achtergrond, waaruit de daad daar wordt geboren, zo veel concreter, directer en radicaler zijn; dat ik mag aannemen dat de hervorming in Azië - ongeacht de grote achterstand die er nu bestaat - waarschijnlijk rond het jaar 1990 zo ver voltooid is, dat de luidige paupermassa's van Azië dan als gelijkwaardige partners in de wereld een woordje kunnen laten horen.

De samenvoeging van continenten (van begripswerelden) speelt nog steeds een rol. Ze zal dit blijven spelen tot rond het jaar 2100. Maar omdat de daad van de eenling, van de eenvoudige mens, steeds meer wordt gebaseerd op zijn afwijzing van een dominantie door wat zich "het gezag" pleegt te noemen, kunnen wij na een periode van anarchisme, die ongeveer tussen 1987 en 1991 in Azië nog grote verwarringen sticht, toch verwachten dat de gehele wereld zich in de huidige Aquarius-periode snel en volledig gaat omvormen.

Ik wil hieraan nog enkele praktische opmerkingen toevoegen, ofschoon ik in de onderwerpjes zelf reeds heb getracht een beetje inzicht te geven in alles, wat er eigenlijk aan de gang is. Let op het volgende:

Een sterke sentimentsverschuiving in uw eigen land in de komende twee jaar. Ik doel hiermede niet alleen op politieke en kerkelijke conflicten, maar ook op een totale verandering van houding - zelfs bij gezagsdragers en gezagsorganen - t.a.v. de enkeling. Hierbij vele gewelddadigheden, omdat de eenling, die zich door de gemeenschap gekrenkt voelt, in toenemende mate besluit daden te stellen. Sabotage, maar ook explosies, zelfs het gebruik van z.g. plasticbommen op openbare gebouwen kan in de komende 2 à 3 jaar zeker worden verwacht. Als u dit ziet, moet u begrijpen dat de mens eindelijk een uitweg zoekt om zichzelf en zijn mening kenbaar te maken, daar hij kennelijk de overheid met woorden niet meer bereiken kan en de argumenten van de overheid niet meer kan begrijpen.

Dan is het verder interessant te zien hoe het gaat met de ontwikkeling in b.v. het verkeer in Europa vooral. Het zal blijken, dat dit verkeer in de komende 5 jaar in toenemende mate aan beperkingen onderhevig zal zijn. Die beperkingen vloeien vooral voort uit het onvermogen om tot een internationale verkeerscode te komen. Het verzet hiertegen vloeit voort uit een steeds toenemend aantal overschrijdingen van de voorschriften, met een steeds minder wordende neiging het gezag te erkennen. Een kleine voorafschaduwning van dit alles is b.v. de afnemende neiging van automobilisten om bij parkeerszone tot een schikking te komen. Datzelfde geldt ook voor snelheidsovertredingen. Men probeert steeds meer het dan maar op de rechter te laten aankomen. Het kan niet schelen. Men protesteert. Dit stilzwijgende protest zowel in het wegverkeer als ook bij de openbare vervoers-lichamen zal in de komende jaren naast veel onaangenaams ook vele vreugdige momenten voor u opleveren. Ik kan u zelfs beloven, dat - en dat zal waarschijnlijk in sept/okt. 1969 zijn - hier in Den Haag de H.T.M. een tijdje zal rijden zonder dat er wordt afgestempeld. Dan mag u voor niets met de tram mee. Dergelijke dingen zult u

overigens meer aantreffen.

Spoorwegstakingen zullen voorkomen. Maar men zal bij deze stakingen - en dat is typerend - meer uitgaan van het idee: we volbrengen de dienst zoals die moet, maar wat niet gecontroleerd behoeft te worden, controleren we niet. Als de reizigers mee willen, gaan ze mee; als ze verkeerd reizen, reizen ze verkeerd. Het gaat ons niks aan. Die stil-aan-acties en zo kunt u reeds in het volgende jaar verwachten.

Ook zult u in toenemende mate zien, dat men probeert naast bestaande openbare lichamen b.v. eigen acties tot stand te brengen. Er zal waarschijnlijk in maart/april van het volgend jaar in Amsterdam al een aanval worden gedaan op een particuliere firma, die zich belast met wat zij noemt "bode-dienst" in de stad en daardoor de post meer en meer werk uit handen neemt. De P.T.T. heeft wel veel te veel werk, maar dat vindt ze toch niet leuk. Ze gaat procederen.

Deze dingen zijn symptomatisch. U moet ze dus niet zien als voorspellingen. Ze bewijzen hoezeer de organisatie, waarin u leeft, eigenlijk aan ontbinding onderhevig is. Een toenemend verzet. Maar dat betekent ook: een verandering van denken t.a.v. de overheid. Dat betekent, dat de woorden, die men spreekt ook bij de eenvoudige man steeds meer gaan verschillen van de praktische daadstelling. En dat betekent ook, dat er langzaam maar zeker een begripsverschuiving aan de gang is. In uw eigen land zult u dat kunnen zien.

Wat de andere landen betreft, u moet eens opletten hoe eigenaardig snel vaak zal worden gereageerd bij rampen en ongelukken, maar met hoe grote onverschilligheid wat men ziet als zelf-veroorzaakte rampen zullen worden behandeld. Dat zal niet alleen blijken uit de weldadigheidsacties hier te lande, maar ook wel degelijk uit de reacties van gehele volkeren op ongelukken o.m. in Afrika en noodsituaties in Azië en ook in een deel van Australië.

Hieruit kunt u voor uzelf zien hoe morgen reeds - ja, eigenlijk begint het vandaag al - de mens aan het veranderen is, al kan hij dit nog niet uitdrukken. Hij kan nog niet zeggen wat hij denkt en voelt, want de gemeenschappelijke taal is langzamerhand verdwenen. Maar hij kan steeds meer zijn daden gaan richten op zijn werkelijke intenties en zijn innerlijke gevoelens. En als gevolg daarvan zal ook de taal langzaam maar zeker weer een voor allen meer te vatten inhoud krijgen, waarbij de associatieve verschillen niet meer zo groot zijn, dat van volledige misverstanden sprake is.

:--:~:

S T A T U S .

Als wij de moderne mensen bezien, dan ontdekken we dat ze heel veel dingen eigenlijk hebben niet omdat ze het nodig hebben, maar alleen omdat anderen het ook hebben. Zo zijn er mensen, die een auto een hele week lang voor de deur hebben staan om 's zondags te kunnen poetsen. Het gaat er niet om dat ze erin rijden, maar dat ze een auto hebben, want de burens hebben er ook een.

Op deze manier is dus langzaam maar zeker een cultus ontstaan, die niets te maken heeft met realiteit, maar alleen met uiterlijkheden. Iemand, die op een kantoor zit, heeft misschien helemaal niet een afzonderlijk vertrek nodig; en zeker niet behoefte aan een rustbank en een hoekje voor gasten. Maar hij zal proberen dit te bereiken, want daardoor wordt zijn belangrijkheid kenbaar. We zouden daaron kunnen zeggen:

In de moderne tijd wordt het gebrek aan persoonlijke belangrijkheid vaak gecompenseerd door uiterlijk vertoon. En daaruit valt dan weer af te leiden, dat - naarmate het uiterlijk vertoon verder toeneemt - men minder van zijn eigen bete-

kenis overtuigd zal zijn. Het is wel eens goed hieraan een ogenblik de aandacht te wijden. Want het zoeken naar status en statussymbolen impliceert eigenlijk een grote onevenwichtigheid en een groot gevoel van onwaarde in de mens zelf.

Ik geloof, dat de oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat arbeid, die eens werd gezien als een levensdoel en daarmee in zijn uitvoering ook als een levensvervulling (een status in zichzelf) heeft moeten plaatsmaken voor een ietwat minachtende beschouwing van werken, dat alleen wordt gezien als een middel om te leven. Hierbij komt dan volgens mij het volgende in het geding; iets, wat ook met toekomstige ontwikkelingen te maken heeft:

- a. De mens, die in zijn arbeid geen zelfuiting en zelfvervulling ziet, zal trachten door uiterlijke, in wezen onbelangrijke facetten een belangrijkheid weer te geven, die hij voelt niet te bezitten.
- b. De mens, die in zijn arbeid geen vreugde kan vinden, zal - ongeacht de status en de statussymbolen, die hij zich weet te verwerven - nimmer een werkelijke innerlijke bevrediging beleven.
- c. Het gebrek aan deze innerlijke vrede zal op den duur leiden tot een verwerpen van zowel arbeid als statussymbool. De nieuwe status zal komen te liggen in een ontkenning van alle waarden van de wereld.
- d. Daar het "niets" in zichzelf misschien wel "iets" kan zijn, maar voor de mens geen reële betekenis heeft, zal een absolute wereldontkenning geen zelfbevrediging kunnen inhouden, zodat men uit wanhoop weer zal trachten in een bepaalde taak (een zelfverwezenlijking a.h.w.) zichzelf te hervinden. Het einde van de ontwikkeling van de status zal weer zijn: arbeid geeft belangrijkheid weer; niet de uiterlijkheden.

Wanneer ik dit zo stel, dan druk ik daarmee een revolutie uit, die op dit moment althans nog slechts in de kinderschoenen staat. Wij kunnen aannemen, dat in de vlucht van vele jongelui uit de maatschappij voor de maatschappij (het gebruik van allerhande de psyche beïnvloedende middelen) dus een zeker verwerpen van de status reeds naar voren komt. Maar nu is het gebleken, dat men daarmee in bepaalde gemeenschappen niet kan volstaan. Het eigenaardige verschijnsel doet zich voor dat jonge lieden, die innerlijk elke sociale aansprakelijkheid, elke sociale norm verwerpen, tot een coöperatieve samenwerking komen. Ik noem maar een enkel voorbeeld:

In de buurt van San Diego wordt een soort boederij communaal geëxploiteerd door z.g. beatniks of hippies. Een andere gemeenschap blijkt te beschikken over een tweetal ateliers, waarin kunstvoorwerpen worden vervaardigd, wederom op geheel vrijwillige basis. Terwijl bovendien een drietal z.g. beat-bands optreden, die voor hun optreden zelf niets ontvangen, maar in hun werk voor de gemeenschap een belangrijkheid krijgen binnen de gemeenschap. Hun belangrijkheid vloeit nu niet alleen meer voort uit wat zij zelf zijn, maar bovendien uit datgene, wat zij voor anderen zijn gaan betekenen.

Dit is het begin van een omwenteling, die - ofschoon zich nu slechts bij de extremisten voltrekkende - op den duur volgens mij de gehele mensheid zal beroeren.

Als men ontdekt, dat het bezit van een groot kantoor met vele typisten niets meer zegt omtrent je belangrijkheid, dan zal men moeten zoeken naar iets anders om belangrijk te zijn. En waar deze belangrijkheid in de persoonlijkheid kan worden gevonden en in de uiting daarvan, zal men op den duur moeten terugkeren naar een persoonlijke representatie van eigen innerlijke waarde.

Het creatief vermogen van de mens wordt op het ogenblik nogal eens misbruikt. Wij vinden dit bij vele moderne kunstenaars, die in wezen niet meer zoeken naar een uitdrukking, maar alleen naar een effect. Dit effect is dus ook een zeker statusverwerven, terwijl men dit innerlijk niet bezit. Het blijkt echter, dat het creatief bezig-zijn, waarin men zijn wezen tot uitdrukking kan brengen, wel degelijk belangrijkheid (dus status) met zich brengt.

Die status bestaat vooral voor degenen, die in een gelijksoortige en dus harmonische fase van arbeid of ontwikkeling bezig zijn. Het is vaak belangrijker te wor-

den gewaardeerd door je buren dan in de krant een held te worden genoemd. En menig man voelt zich meer bevredigd, als hij de bewondering van zijn vrouw heeft verworven, dan wanneer hij een medaille heeft gekregen voor buitengewoon nuttige arbeid voor de gemeenschap.

Het is duidelijk: wij vinden de grootste bevrediging door de erkenning van onze gelijken. En erkenning van onze gelijken kunnen wij alleen verkrijgen door creatief werkzaam te zijn op grond van datgene, wat voor onszelf als mogelijkheid bestaat. Deze creativiteit in zichzelf zal dan als verlengstuk de verdere maatschappelijke uitdrukking met zich meebrengen.

Ik geloof, dat uit de persoonlijke creativiteit op den duur alles van maatschappelijke en economische relaties, van sociale betekenis zal voortvloeien. En dat zelfs de gehele zedenleer, de gehele gedragsnorm van de mens zal voortvloeien uit zijn persoonlijke uiting en betekenis voor anderen. Wanneer dit het geval is, dan is het begrip "status", dat op het ogenblik een wezensvreemding inhoudt, eindelijk geworden: een wezensbevestiging. Want de mens, die de waarheid van zijn persoonlijkheid weet uit te drukken op een zodanige wijze, dat deze ook door anderen kan worden erkend, bezit wel degelijk status. Hij heeft inderdaad een betekenis en aanzien. Wat je bent, maakt uit wat je kunt zijn.

Ik geloof, dat juist hierdoor in de toekomst status steeds meer zal worden gekoppeld aan zelferkenning. Naarmate je meer doordringt in datgene, wat je zelf bent, wat je zelf kunt doen, wat je zelf wilt zijn, kun je ook beter voor de wereld betekenis hebben. En daaruit wil ik dan als slot een zeer optimistische conclusie distilleren:

Het statusvertoon, dat in deze dagen in wezen een belachelijke en onnodige verbruikslast betekent voor de gemeenschap, zal in de toekomst meer en meer veranderen tot een zelfuiting, gebaseerd op zelfkennis. En wanneer dit het geval is, dan zal elke mens niet slechts het beste, dat in hem is aan de gemeenschap kunnen geven, maar men zal er zijn vreugde in vinden om anderen te dienen, daar men alleen hierdoor zijn eigen waarde voor zichzelf - en ook voor anderen - bevestigt.

-:-

GOED EN KWAAD. (Parabël)

Er was eens een kannibaal, die werkelijk een goed mens was, want hij had velen verslonden en zo hun moed en verdienste in zich opgenomen. Zijn wijsheid was groot. En als anderen in nood kwamen, dan was hij degeen, die hen kon redden door zijn grote moed. Als anderen problemen ontmoeten, dan was in hem het magisch weten, dat hem in staat stelde hen te helpen.

Toen kwam er een zendeling. Deze geloofde niet in het eten van mensen en van het hart van dieren om daardoor hun eigenschappen te verwerven. Hij noemde dit onzin, een heidense dwaasheid. Het is dan ook begrijpelijk, dat hij sprak: "Deze mens is demonisch, hij is kwaad. Want iemand, die zijn macht en inzicht aan het doden van anderen ontleent, kan niet anders dan duivels zijn." En de zendeling had gelijk, want in zijn ogen was dit kwaad.

Maar de kannibaal sprak op zijn beurt: "Iemand, die de verdienste ontkent van de geest die leeft, de essentie van moed, van kracht, van weten in anderen, de mens, die durft ontkennen dat wij dit goede tot ons kunnen nemen en zo één kunnen worden met al hetgeen goed en edel is in onze voorvaders en in onze vijanden, is kwaad."

En zo maakten ze elkander uit voor duivels. Totdat eindelijk de kannibaal het zo ver had gekregen, dat hij de zendeling in de kookpot had. Door zijn emoties overstelpt kreeg hij een beroerte. En zo stierven zij beiden, zonder dat het goede dat in hen leefde in de wereld kon voortbestaan.

:- :-

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 98

Den Haag - Tel. 6066 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediëiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

DECEMBER 1967.

Nummer 3.
13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Het magisch denken

Genezing

VANDAAG EN MORGEN

Praters

Vrede op aarde

Emotie en ratio

Surprise

Moge het goed gaan

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Derde Les.

HET MAGISCH DENKEN.

I.

Naast het normale denken van de mens bestaat iets, wat men wel omschrijft met de woorden: magisch denken. Dit berust o.m. op de erkenning, dat analogieën gelijke waarden plegen te hebben; dat elke waarde, elke plaats en elke tijd kan worden vervangen door een andere plaats, een andere tijd, enz. Zodat altijd weer een gelijkwaardigheid van elementen overal te ontmoeten is..

De magiër heeft hieraan misschien geen direct wijsgerige beschouwingen vastgeknoopt, maar in wezen kunnen wij het geheel van de formulering toch weer-geven als een aantal met een zekere wijsgerigheid geladen denkbeelden, waarover ik dan in het tweede deel van deze les nog enkele commentaren zal geven.

1. Al wat bestaat is niet uniek; het vindt te allen tijde ergens zijn evenbeeld.
2. Al datgene, wat zich toont als actie, is in wezen reactie en wekt uit zich opnieuw reactie.
3. Al datgene, wat voorstelbaar is, bestaat.
4. Al wat denkbaar en voorstelbaar is, kan op dit moment worden waargemaakt, zodra het door mij of anderen wordt geaccepteerd.

Hierin liggen een aantal grondstellingen, die ons doen zien, dat het Al bestaat uit een soort oneindige keten van oorzaak-en-gevolg. Als er een eerste oorzaak is, kan elk verder verschijnsel als een gevolg daarvan worden beschouwd. Op elk willekeurig punt van deze keten kunnen wij stellen: dit is oorzaak. En dan zal wederom het verdere van de keten (vanaf dit punt beschouwd) gevolg zijn. Daar de mens zichzelf denkt als actieve factor en vaak zelfs vrij actieve factor in het heden, zal hij de oorzakelijkheid van het verleden slechts beschouwen als de bepaling van zijn mogelijkheid voor de toekomst. Het is juist deze plaats, die hij volgens eigen denken inneemt, welke hem magische macht geeft, maar daarnaast ook geestelijke inhoud en betekenis. Zonder dit alles heeft het bestaan geen waarde.

Indien ik beslissend kan optreden, ben ik zelf op elk moment, dat ik dit bewust wens te zijn, oorzaak. Als oorzaak bepaal ik niet slechts mijn eigen toekomst, maar de totale toekomst voor zover ik daarin een rol speel..

De eeuwigheid wordt dus eigenlijk door elke mens voor zichzelf geboetseerd. En dat boetseren van de feiten in overeenstemming met zijn wensen, is magie. Het resultaat is, dat de magiër - al beseft hij dit lang niet altijd - tracht het geheel van het bestaan te veranderen in overeenstemming met zijn wil en zijn voorstelling. Maar zijn voorstelling is natuurlijk weer gebonden aan zijn persoonlijkheid.

Nu stelt hij echter, dat alles, wat voor hem denkbaar is, ook bestaat.

De meest wilde denkbeelden en dromen zijn waar. Ze zijn niet nu waar, ze zijn niet

hier waar, maar ze zijn dat ergens. En vandaar is het maar één stap verder om te zeggen: Indien die waarheid ergens aanwezig is, zo kan ik haar ook hier manifesteren.

Het is een logische gevolgtrekking, waarin God met het totaal van Zijn mogelijkheden wel degelijk een rol speelt. Want God is de Creator. In de Creator ligt het totaal van de mogelijkheden voor de schepping. De mens, een deel van deze mogelijkheden beseffende, kan ze waar maken, omdat dit uit de kracht van de Schepper Zelf is vastgelegd.

De magiër werkt niet alleen maar met losse krachten. Hij werkt in feite met God. En een van de eigenaardige verschijnselen, die wij steeds weer zullen waarnemen, is dat zelfs in de zwarte magie de heiligste namen worden gebruikt, die in feite de Godheid omschrijven en niet Zijn tegendeel: de Duistere.

Ga ik nog een stapje verder in mijn denken, dan ga ik me voorstellen dat alles, wat voor mij voorstelbaar is, in God reeds moet bestaan. Maar dan zal ik door hier een bepaalde toestand te scheppen een analogie tot stand brengen met de hemel, met de eeuwige ruimte en de kracht van de Godheid. En aangezien die twee gelijk of tenminste gelijkwaardig zijn op een zeker punt, zal de werking van de Godheid zich totaal moeten openbaren in de schepping.

Een typerend denken, waarbij elke functie en elke actie deel uitmaakt van een goddelijke Werkelijkheid. In de goddelijke Werkelijkheid - zo zegt de magiër - is niets begrensd. Daar is alleen de goddelijke Gedachte, die begrenzend is; de energie is oneindig. Indien ik dus op mijn wereld een soortgelijke situatie schep, dan wordt ook daar de beschikbare energie en de mogelijkheid, oneindig. Het is van hieruit, dat hij zijn totale wereldbeeld gaat opbouwen.

Ik schep. Ik kan slechts herscheppen, wat reeds is geschapen. Niet alleen de duivel is de aap Gods, zoals middeleeuwse schrijvers zeiden, maar ook de mens. Hij kan niets waar maken, wat niet reeds bestond. Maar als hij nu weet wat er aan mogelijkheden bestaat, dan kan hij kiezen wat hij wil waar maken. Het keuze-element is echter niet alleen van hemzelf afhankelijk.

Ik leef in een wereld, die in haar geheel uit God is opgebouwd. Ik kan niet een verandering alleen in mijzelf scheppen, zonder mijn omgeving te beïnvloeden. Het is niet alleen mijn eigen actie, maar ook wel degelijk de omgeving, die bepalend is voor hetgeen er gebeurt. Want in God gaat het niet alleen maar om een enkele gedachte; daar gaat het om een situatie. Die situatie moet ik creëren door te zorgen, dat ik de medewerking heb van delen van de schepping. Het schijnbaar zinloze manoeuvreren met stenen, reukwerken, kruiden of vloeistoffen van verschillende geaardheid, het samenvoegen van metalen en wat dies meer zij, krijgt - gezien in dit denkbeeld - betekenis. Het is het scheppen van een milieu, waarin de wil van de magiër, die a.h.w. versterkt is, kan worden geuit. Hij schept een situatie, die te bezielen is, zodat de oneindigheid niet meer kan voorbij gaan aan hetgeen is geschapen. Er is een uiting; en deze is gelijk aan iets, wat in de Godheid bestaat. Zo zal die uiting moeten worden bekrachtigd vanuit de Godheid.

Denkbeelden als machtsbegrip, dienende geesten, de geheime eigenschappen van planten, dieren, enz., die wij in heel veel van de magie aantreffen, zijn op zichzelf zinloos. Ze hebben geen betekenis, tenzij wij ze gebruiken als analogie. En vreemd genoeg blijkt in de primitieve geneeskunde zeer veel gewerkt te worden met analoge waarden.

Als ik denk aan levenskracht, aan vitaliteit, dan denk ik onwillkeurig aan phallische tekens. Als ik denk aan phallische tekens, dan denk ik ook aan die verschijnselen in de natuur, die daar enige overeenkomst mee vertonen: b.v. de hoorn van een neushoorn. Dan zal het tot mij nemen van poeder van de hoorn van de neushoorn eigenlijk betekenen, dat ik levenskracht tot mij neem. En daar de primitieve mens over het algemeen in zijn doelstelling beperkt is, blijkt vooral in de vruchtbaarheidsmagie een dergelijke stof van groot belang geacht te worden.

In andere gevallen krijgen wij te maken met b.v. de alruinwortel e.d. Ook hier weer mensgelijkheid. Ik neem iets van de mens tot mij. Mijn vitaliteit, mijn mogelijkheden veranderen. Er is een projectie van iets, wat op een mens lijkt, maar gelijktijdig met de simpele oneindigheid van de plant; en dat moet in de oneindigheid

weerkaatst zijn. Ik kan dus de krachten vanuit de oneindigheid concentreren volgens de waarden van hetgeen ik in mijn denken betrek.

Het is alles betrekkelijk eenvoudig en toch moeilijk. Laat mij daarom overgaan tot een weergave van het beeld van de krachten, zoals men zich die voorstelt.

Elk wezen denkt egocentrisch, ook de mens. Dat wil zeggen, dat een wereldvoorstelling of een kosmische voorstelling altijd munduscentrisch is (met de wereld als middelpunt). Een middelpunt, waaromheen zich dus de andere waarden groeperen. Dit mag wetenschappelijk onjuist zijn, maar in het magisch denken is het volledig waar. Want voor mij is mijn punt van uitgang mijn wereld en mijn eigen wezen. Als ik wil proberen om de kosmos te benaderen, dan kan ik dit alleen vanuit dit standpunt doen. Elke definitie, waarin mijn wereld en mijn eigen wezen centraal staan, is - magisch gezien - niet alleen verantwoord, maar zelfs noodzakelijk en juist.

In de sferen zien wij verschillende krachten. Maar deze krachten bestaan in de kosmos in het grote. Zij moeten worden teruggevonden in het kleine, in de mens. Indien u zich de moeite getroost eens na te zien, hoe men in de oudheid kaarten heeft gemaakt van het menselijk lichaam, dan zult u met enige verbazing en misgevoelen als delen en organen van het lichaam. U zult ontdekken, dat zelfs begrippen als hemel en aarde in de mens zijn vertegenwoordigd. Magisch denken? Ja, zeker. Maar een denken, waarbij het kosmisch beeld moest worden herleid tot de mens. Voor het werkzaam-zijn van de magie is deze voorstelling nu eenmaal onvermijdelijk. En in een wereld, die magisch wil denken en leven en werken moet de occultist dus ook wel van deze dingen uitgaan.

Als u hoort, dat de alchemist de mens wil opbouwen uit bepaalde essences en krachten (de homunculi), dan lijkt dit misschien vanuit een modern standpunt wat belachelijk. Maar is het zo dwaas aan te nemen, dat - aangezien het leven is voortgekomen uit de dode materie van deze planeet - door de juiste samenvoeging van die dode materie leven kan worden gewekt? Indien dit beeld van leven en bestaan in de kosmos aanwezig is, moet het ook op aarde reproduceerbaar zijn.

Als ik denk aan licht, dan kan ik daarbij denken aan de zon en ik kan denken aan vuur. Maar ik kan ook denken aan licht, dat wezen in zichzelf is: de Godheid.

Als de magiër werkt met licht, dan maakt hij op bepaalde ogenblikken gebruik van essences, die uit zichzelf lichtgevend zijn. Want sommige daarvan werkten in het verleden zeer sterk. Dat was noodzakelijk. God is licht. Ik kan dat licht hier weergeven. Wanneer ik het licht hier weergeef en aanspreek als de werkelijkheid, zal het voor mij de werkelijkheid gaan representeren.

Wat doet nu de occultist van vandaag? Hij tracht zoals hij die verstandelijk en wetenschappelijk kent, in overeenstemming te brengen met het onbewuste, het onbekende. Maar kan hij dit? Op het ogenblik, dat hij zijn reactie, zijn standpunt moet gaan verlaten, staat hij in een wereld, waarin hij geen zeggenschap meer heeft.

Ik kan in het totaal van de occulte wetenschappen alleen waarlijk presteren, indien ik zelf centraal sta en als zodanig bepalend ben voor al het mij omringende. Vandaar dat het moderne occultisme maar al te vaak een theoretische liefhebberij is geworden. Zij behoeft dit zeker niet te zijn. / zijn wereld,

Ik wil dan over het magisch denken nog de volgende korte commentaren geven:

Magie is niet datgene, wat zo wordt genoemd. Magie is datgene, wat door haar resultaten mij de weerspiegeling van de hogere of eeuwige krachten op aarde doet erkennen. Dat is heel belangrijk! Magie is dus niet de formule op zichzelf; zij is het effect van de formule. Zij is niet de rite; zij is het effect van de rite. God is oorzaak. De magiër is oorzaak. Beiden zijn alleen kenbaar in hun gevolg. Zij zijn in hun wezen beiden onkenbaar.

Er was eens een magiër, die in dit opzicht misschien wel heel erg ver is gegaan. Het was een Arabier. Hij stelde:

"Al datgene, wat ik ben, ken ik niet, maar wat ik tot stand kan brengen, kan ik erkennen. Zo blijkt het geheel van mijn wezen uit mijn daden. En al datgene, wat ik tot een bepaald doel gebruik, doe of tot stand breng, is deel van mijn onkenbaar wezen."

Dat klinkt voor u misschien moeilijk en dwaas, maar dat is het helemaal niet. U kent uzelf niet waarlijk. U heeft bepaalde denkbeelden en illusies omtrent uzelf. U heeft ook schuldgevoelens in uzelf. Maar wat deze dingen gezamenlijk in de werkelijkheid betekenen, kan alleen door uw daden worden geuit, door uw betekenis in de wereld. Uw zelfkennis heeft pas betekenis, indien zij uitdrukbaar is in gebeurtenissen.

Voor de magiër geldt precies hetzelfde. Zijn stellingen, zijn theorieën, zijn omschrijving van eigen werkwijze zijn eigenlijk niet belangrijk. Belangrijk is wat hij presteert; datgene, wat hij naar buiten toe kenbaar maakt. En hierdoor wordt het hele occulte denken dus in een nieuw daglicht geplaatst.

Het is niet het theoretisch benaderen van de Godheid, maar het is het vinden van een achtergrond, waaruit het zelf presteren mogelijk wordt.

Als wij spreken over wijsbegeerte, dan denken wij onwillekeurig aan een vreemd mengsel van zoeken, geloof en filosofie. Ik meen, dat dit vreemde mengsel in het totaal van het leven aanwezig is. Maar de mens kan het altijd weer terzijde schuiven door zich te beroepen op wat hij noemt: de feiten.

De magiër kan dit niet doen. In het magisch denken moet ik met mijn theorieën werken; ik kan ze niet van tijd tot tijd eenvoudig terzijde zetten. Ik kan niet stellen, dat iets voor de hele wereld van kracht is en gelijktijdig daarnaast bepalen, dat het voor mij slechts ten dele of misschien zelfs geheel niet zal gelden. Ik kan mijzelf nooit uitzonderen van hetgeen ik tot stand breng en daarmee ook niet van de theorie, die ik ken. Het resultaat van dit alles wordt voor de magiër eigenlijk de aanbidding van de formulering, omdat hij alleen vanuit deze formulering tot het kenbare resultaat komt.

In het occultisme zult u vaak precies hetzelfde doen. U verheerlijkt een bepaalde leerstelling of een bepaalde denkwijze, zonder te beseffen, dat deze op zich van generlei betekenis is en mogelijk onecht en onwaar, maar dat hetgeen u daardoor tot stand brengt het enige is, dat betekenis heeft. Zo boven, zo beneden. Dat kan waar zijn. Maar indien ik beneden iets schep en het antwoord van boven volgt, dan weet ik niets omtrent de wereld daarboven en weinig omtrent mijn eigen wereld. Maar ik heb wel een middel gevonden om - en nu wel kenbaar voor mijzelf - een verandering tot stand te brengen.

Het magisch denken is in feite een denken, dat beoogt in een onbekende wereld door middel van in wezen onbekende krachten gekende en beheerste wijzigingen tot stand te brengen; daarbij steeds zoveel meer wijzigende, dat op den duur niet slechts de wereld wordt gekend en beheerst, maar dat daaruit ook de eigen relatie van het hogere (datgene, wat boven is) op een voor het "ik" begrijpelijke wijze kan worden samengevat.

II.

De grote moeilijkheid bij al deze wijzen van magisch denken en redeneren is wel in de eerste plaats het feit, dat de mens zijn eigen werkelijkheid als onvervreembaar beschouwt. Anders gezegd: Hij gaat uit van het standpunt, dat de regels en de vormen, zoals hij die kent de basis zijn van al wat er bestaat. Zelfs indien hij verstandelijk een dergelijke overweging kan verwerpen of terzijde schuiven, zal hij in de praktijk daartoe steeds weer terugkeren. Het is hem onmogelijk zich voor te stellen dat elk denkbeeld - hoe fantastisch ook - dat in hem rijst, waar is. Want in zijn eigen wereld ziet hij daarvan geen bevestiging. Het is hem onmogelijk zich voor te stellen dat alles, wat hij wil, ook inderdaad te verwezenlijken valt. Want zijn willen is in vele gevallen in zijn denken slechts de uitdrukking van zijn frustraties; van wat hij voelt als zijn onvermogen.

Ik geloof, dat wij er daarom goed aan zullen doen het geheel van het occulte denken vandaag nogmaals te ontleden en hierbij nu eens uit te gaan van de mogelijkheden en werkelijkheden.

Indien ik mij kan voorstellen, dat er mensen zijn, die bestaan uit één grote mond, twee armen en twee beentjes, dan lijkt het onvoorstelbaar dat het ooit echt

zou kunnen zijn. Maar dergelijke wezens kunnen ergens bestaan, in de ruimte bijvoorbeeld. Als ik dan zeg: Op vreemde sterren zijn vreemde levensvormen, dan zijn de meesten van u wel geneigd welwillend te knikken en te zeggen: Nou ja, dat is natuurlijk mogelijk. Maar als u die mogelijkheid toegeeft, moet u ook de mogelijkheid toegeven, dat een dergelijk wezen ook op aarde te land zou kunnen komen. En als dat mogelijk is, kan een dergelijk wezen in uw werkelijkheid een rol spelen. Het verweer, dat de mens heeft, is dan: Ja, maar alle dingen, die daarvoor nodig zijn, zijn zo veel en zo groot, dat het onvoorstelbaar is.

Hier ligt dus een typische denkfout. Indien ik niet van vliegende schotels houd, kan ik zeggen dat die dingen niet bestaan. En als ik toegeef, dat die dingen bestaan, dan zal ik moeten trachten ze te verklaren in de termen van mijn denken en mijn techniek. Maar als er nu iemand komt, die dit occult verklaart door groter bewustzijn, projectie van gedachtenkracht of iets dergelijks, dan heeft hij net zoveel recht van spreken. En hij heeft in vele gevallen het verschijnsel eerder aan zijn zijde. De mens wil niet afwijken van zijn antropomorfisme. Hij wil de menselijke vormgeving, de menselijke mens primair blijven stellen.

In de kosmos is vorm eigenlijk een toeval. Wezen echter is een eigenschap. Elk wezen is dus denkbaar in elke vorm. Vorm bepaalt niet wezen; wezen bepaalt niet vorm. Dan is elke bruikbare vorm voor elk denkbaar wezen een mogelijke uiting. Als u daarvan uitgaat (dit is allemaal theorie), dan komt u nog een stapje verder en zegt u: Is het misschien mogelijk, dat ik alleen die vormen zie en erken, die voor mij belangrijk zijn? Zijn er niet veel meer dingen dan vliegende schotels? Maar kan ik deze niet zo gemakkelijk opmerken, omdat ze niet passen in mijn denkwereld?

De occultist gaat nu juist van dit standpunt uit. Hij zegt: Mijn denken is in wezen zozeer gebonden aan mijn menselijke vormwereld, dat ik voorbij kan gaan aan feitelijk bestaande krachten en waarden. En hij durft nog een stap verder te doen en te zeggen: Als ik mij innerlijk deze waarde kan voorstellen, zal ik haar ook kunnen zien. Waarbij hij b.v. helderziendheid niet verklaart als een zintuiglijke blindheid, maar eerder als een psychische blindheid; zoals ook woordblindheid bestaat. Als hij zegt, dat er demonen zijn, dan wil hij helemaal niet beweren, dat die alleen in een andere wereld wonen. Hij zegt alleen, dat ze normaal door u niet worden gezien of gekend. Maar de mens, die ze zich kan voorstellen, kan onder omstandigheden daarmee contact maken.

Hier ligt dus de vervorming van de menselijke werkelijkheid in het occultisme als een soort dogma. U ziet een bal als rond. Maar is die bal in wezen rond? U kunt het niet met zekerheid zeggen. U kunt alleen zeggen, dat hij volgens de door u gestelde normen rond is. Maar die zeer gladde biljartbal, die voor u een spiegelend en rond oppervlak heeft, kan voor een heel klein wezen misschien een maanlandschap zijn vol kraters en bergen. En voor een ander iets, wat slechts een tweedimensionale stip is ergens in de ruimte.

De occultist neemt niet alleen aan, dat dit mogelijk is. Hij neemt aan, dat dit een feit is. Hij gaat dus verder redeneren: Indien ik mijn standpunt wijzig, zal ook mijn perspectief zich wijzigen. Wijzigt zich mijn perspectief, dan wijzigt zich mijn besef van bekwaamheid. En door dit gewijzigde besef van vermogen en van bekwaamheid kan ik handelen, kan ik bereiken, waar dit normalerwijze niet denkbaar is.

Als ik mijzelf zie als een reus voor wie elke berg eigenlijk niet veel meer is dan een kiezelsteentje, dan kan ik rustig zeggen, dat ik de berg dwing naar mij toe te komen. En dan kan ik de bergen laten dansen en juichen van vreugde. Want voor mij zijn die hanteerbaar geworden. Hier is dus eigenlijk wel de directe grens getekend tussen het magisch denken en ook veel van het occultisme en het normaal menselijk denken.

Het normaal menselijk denken gaat uit van de beperking van je wezen, zoals je je dit nu voorstelt en kent.

Het magisch denken gaat uit van een verandering van mogelijkheden en vermogens, gepaard gaande met de verandering van besef omtrent je eigen wezen en vermogens.

Het occult denken gaat uit van een besef, waardoor bij een behoud van de normale werkelijkheid van de mens een deel van zijn begrenzing of beperking tijdelijk of

blijvend kan wegvallen, zodat hij een "gave" of vermogen krijgt, dat voor anderen niet-natuurlijk is, maar voor hem slechts de natuurlijk uitdrukking is van zijn wezen of persoonlijkheid.

Het zal u nu ook duidelijk worden, dat de mens niet machteloos is, indien wij dit denken als waarheid stellen.

Als ik iets verlang, dan zit in het verlangen de omschrijving van het verlangde. Neem ik de omschrijving als werkelijkheid aan, dan is zij voor mij werkelijkheid. En kan ik alle voorbehoud en ongeloof terzijde stellen, dan bereik ik datgene, wat ik mij had voorgesteld, ook zonder enige twijfel. Ik maak volledig waar wat ik wens, wat ik wil, wat ik mij voorstel.

Nu is dat helemaal niet zo vreemd, want wij vinden dit zelfs in het geloof terug. Een zuiver magische uitspraak is toch wel, als u het voorgaande heeft gehoord: "Vraag en u zal gegeven worden." "Klop en u zal worden opengedaan."

Er wordt niet gezegd wat u moet vragen en wie zal geven. Er wordt ook niet gezegd, waarop u moet kloppen en wat zal worden opengedaan. Dat is uw zaak. Maar op het ogenblik, dat u met absoluut vertrouwen een situatie stelt, zal die situatie zich openbaren als werkelijkheid.

Ik weet heel goed, dat dit voor de meesten van u niet méér blijft dan een spel met woorden en gedachten. Toch is het een grote waarheid, die u mijns inziens wel eens zoudt mogen overwegen, zelfs indien u haar niet durft of kunt gebruiken. Wijsgerig gezien kun je uit het geheel een paar conclusies trekken.

Als ik de mens stel als een vorm, dan stel ik een voorstelling en niet een onveranderlijk feit. Als ik mij de mens voorstel als een kracht, dan is hij een kracht. Maar zodra ik die kracht wil doen functioneren volgens een "ik"-besef, zal die kracht binnen een vorm optreden en daardoor ook gelimiteerd zijn. De limiet komt uit het denken en uit het bewustzijn. Als een mens denkt, dat hij moet sterven, zal hij sterven. Maar als hij wéét dat hij niet kan sterven, zal hij leven. Hier speelt dus in de mens een eigenaardig spel van verwachtingen, van vrees, van behoefte en gevoelens van onvermogen eigenlijk de hoofdrol.

Is die mens wel een mens, zoals u hem ziet? In de grote wereld (dat wat men "boven" pleegt te noemen) is die mens ongetwijfeld aanwezig, want hij is deel van de totale schepping. Daar is hij zeker niet in vorm beperkt of in tijd beperkt. Daar is hij deel van een tijdloosheid. Daar is hij ruimtelijk gelijktijdig overal en nergens. Beneden is een weerkaatsing ervan. Wanneer de mens in het "beneden" dan een beperking ondergaat in tijd, in ruimte, in mogelijkheden en belevingen, dan vloeit dit voort uit de beperking, die hij zichzelf oplegt.

Een filosoof formuleerde als volgt: "De mens maakt zichzelf tot datgene, wat hij denkt te zijn door voor zich alle mogelijkheden tot anders zijn te verwerpen." Denkt u eens in wat dat betekent. Wat u niet kunt aanvaarden, niet kunt geloven of verwachten, wat u niet durft proberen, dat alles bij elkaar maakt u tot wat u bent. Ik geloof, dat hierin veel meer waarheid schuilt dan oppervlakkig wordt besef. U bent niet machteloos. Integendeel, u bent zo machtig, als u zich in waarheid kunt gevoelen. Maar zolang u denkt in tijd en het begrip macht (niet-tijdgebonnis uitgedrukt, krijgt u te maken met een langzame ontwikkeling. Wat ik wens, maak ik wel waar, maar het kost mij vele jaren. Een niet magisch element dus: een ontwikkeling of groei. Deze komt uit het bewustzijn voort, dat zo iets niet onmiddellijk waar kan zijn of mogelijk is.

Een mens denkt, dat bepaalde dingen alleen plaats kunnen vinden, indien hij b.v. offers brengt. Maar die offers zijn niet noodzakelijk voor datgeen, wat er moet gebeuren; zij zijn nodig voor de mens. De mens kan een harmonie in zichzelf erkennen en zonder meer daaruit kracht putten en deze waar maken. Maar in 9 van de 10 gevallen kan een mens die harmonie eerst beseffen, als hij ze binnen zijn eigen wereld heeft uitgedrukt. Het "zo boven, zo beneden" wordt voor de magiër eigenlijk: Dat wat ik beneden waar maak, is boven reeds waar. Maar om de kracht van wat boven mij bestaat ook hier te erkennen, moet ik dus een analogie scheppen, een soort toneelspel opvoeren, waarin ik die krachten van boven voor mijzelf uitdruk. Op het ogenblik, dat ik er dan aan geloof - al is het voor een ogenblik - zijn die eeuwige krachten werkzaam en de eeuwige mogelijkheden waar.

In het totaal van het bestaan is geen grens buiten die van het bewustzijn.

Indien dit juist en waar is, is alles wat u bent, wat u beleefd hebt en beleven zult, mede het product van uw eigen wezen, uw willen, uw onvermogen misschien ook om u een beheersing voor te stellen.

Dan kunnen wij dit betoog besluiten met wat toch meer praktisch is; een paar eenvoudige richtlijnen.

1. U kunt zich een ongelimiteerde mogelijkheid niet voorstellen; wel een zeer beperkte mogelijkheid. Tracht dan eerst het beperkte waar te maken. Hoe meer u in het beperkte uw eigen bekwaamheid bewijst, des te gemakkelijker u het minder beperkte als mogelijk kunt aanvaarden en daardoor realiseren.
2. Besef, dat voor u, uw wezen, uw geestelijke krachten en mogelijkheden en uw geestelijke ontwikkeling en inwijding zowel als uw stoffelijk wel en wee, u zelf het centrum van alle dingen bent. Alle reacties moeten door uzelf worden gewekt. Eerst indien u bepaalt wat er gebeurt, zult u ook meesterschap hebben over de gevolgen. Leer zoveel mogelijk bewust de dingen te veroorzaken. Tracht u steeds meer te onttrekken aan het geleid worden door oorzaken, die u niet beseft of die door anderen buiten u worden geschapen.
3. Besef, dat alle denken en alle redeneren omtrent eeuwigheid en eeuwige waarden in feite maar uw voorstelling is. Daarom is de samenhang en de opbouw daarvan niet van belang; wel datgene, wat u er als kracht, als werking uit kunt putten. Verdedig uw geloof niet door de waarheid aan te tonen, maar door de bewijzen van dit geloof vanuit uzelf voortdurend te leven.
4. Droom niet van het onmogelijke, maar besef in elke droom een mogelijkheid, die ook nu realiseerbaar is. De droom is de erkenning van een werkelijkheid, die kan worden waargemaakt. Kies dan wat u waar wilt maken.

Bewust leven is in feite magisch handelen. Magisch handelen kun je niet zonder magisch denken. En de achtergrond van al deze dingen is de behoefte inzicht te krijgen in de totaliteit, zonder daarbij vast te houden aan de formule. Voel in uzelf het totaal aan en zie de zin ervan.

Wees wijs. Begeer steeds meer wijsheid te bezitten. Geef daaraan vorm in theorieën, zoals u wilt, maar baseer u op de praktijk.

:--:~:

GENEZING.

De geestelijk genezing kent heel veel verschillende aspecten, waar men toch op z'n minst genomen in de moderne tijd allerhande vraagtekens bij plaatst. Ik zal proberen de achtergrond van enkele ervan te verklaren.

De genezing op afstand.

Bij genezing op afstand is de concentratie van de genezer belangrijk voor het welzijn van de patient. Hierbij is het opvallende, dat kan worden gewerkt zowel geconcentreerd (dus met een directe voorstelling van de patient) als ook betrekkelijk vaag t.a.v. een groep patienten. De oorzaak van dit alles kan m.i. worden gezocht in het bestaan van een gemeenschappelijk bewustzijn.

De mensheid als geheel heeft een sfeer van bewustzijn, waarin praktisch alle denkbeelden, problemen en vraagstukken aanwezig zijn. Een soort sfeer dus vanwaaruit elke mens wordt bereikt. Als ik in die sfeer een gedachte bewust projecteer en deze verbind met door mij gekende waarden (dit laatste is een noodzaak), dan zal vanuit die totale sfeer een inwerking op alle gekende objecten plaats vinden; en wel in overeenstemming met de door mij uitgestraalde gedachten plus de wijze, waarop deze wordt geaccepteerd door de ontvangers. In een dergelijk geval is het

dus niet noodzakelijk, dat we ons richten op een bepaalde patient of zelfs op een bepaalde kwaal. We hebben hier eenvoudig te maken met het scheppen van impulsen. Het enige, dat in feite wordt overgedragen, is extra energie. Die extra energie komt dan uit het gemeenschappelijk bewustzijn en wordt door de patient ontvangen als gevolg van een lichte verandering van zijn instelling, welke grotendeels onderbewust geschiedt.

Dit zijn dan de genezingsprocessen, zoals deze kunnen worden verricht door geroutineerde afstandsgenezers, die misschien 100 of 10.000 patienten in één keer schijnen te behandelen. Een voorwaarde voor hen is wel, dat zij op enigerlei wijze contact hebben met de patient of patienten. Dat kan geschieden via brieven, foto's of andere middelen van uitdrukking. Er moet echter een inductor zijn, omdat het beeld van datgene, wat moet worden genezen (al is maar onderbewust), toch mede moet worden uitgestraald met de impuls. In dergelijke gevallen is de mentaliteit van de genezer en het gezag dat hij heeft over zijn patienten wel zeer belangrijk. Want alleen door de verwachting van de patient plus de zeer bewuste en sterke impuls, die de genezer aan het totaal-bewustzijn geeft, kan de genezende werking plaats vinden.

Iets anders is het genezen op afstand, waarbij je je richt op één enkele persoon. Hier zijn er verschillende aspecten, zodat het mogelijk is te genezen via het totaal-bewustzijn, maar in de meeste gevallen dit toch lieverdoet via het persoonlijk kennen. De band tussen de genezer en de patient is hier er een van zuiver persoonlijke geaardheid. De kwaal wordt over het algemeen ook goed gekend en de voorstelling van het genezende proces zal bij de genezer vaak ook nog aanwezig zijn. Er vindt hier een concentratie plaats, waardoor het bewustzijn "ik kan genezen" bij de genezer een van de meest belangrijke factoren is. Hierdoor eigent hij zich nl. krachten toe, die hij normalerwijze niet zou uiten. Hij activeert een groot gedeelte van zijn persoonlijkheid en kan het totaal van die energie in een tamelijk smalle bundel op een patient richten, die - ook al weer - voor deze krachten ontvankelijk moet zijn.

De grote vraag bij de genezing luidt: Is de voorstelling van de genezer wel juist? In het eerste geval was die voorstelling niet nodig, omdat de patient zelf met de kracht werkte, die hij kreeg en dus het bewustzijn van de kwaal in de patient bepalend was voor de wijze, waarop die kracht werd verwerkt. Maar in het tweede geval hebben we te maken met iemand, die direct aanwijzingen geeft voor de genezing; en hier zou een foutieve voorstelling van de kwaal dus kunnen leiden tot het ontstaan van nieuwe kwalen. In beide gevallen kan worden gezegd, dat de te overbruggen afstand niet belangrijk is, maar wel de intensiteit van de voorstelling.

Typischer is verder dat de tijd, waarop de genezende werking wordt uitgezonden, niet altijd gelijk is aan de tijd, waarop de genezende werking wordt ervaren. Indien u even nadenkt, is ook dit begrijpelijk.

Wat de genezer in het eerste geval heeft gedaan, is in het totaal-bewustzijn een bepaalde tendentie leggen. Die tendentie blijft bestaan lang nadat hij zijn voornemen heeft weggenomen. De patient, die op een bepaald ogenblik daarop is afgestemd (b.v. door ontspannenheid of anderszins), zal op dat moment (wanneer hij dus bereid is tot ontvangst) inderdaad die stimuli in zich gevoelen en het genezingsproces zal beginnen.

In het tweede geval hebben wij te maken met wat men noemt: een geestelijke wek-prikkel. Hier wordt door de sterk gebundelde gedachte een associatie tot stand gebracht. Die associatie is echter niet altijd direct de genezende werking zelf. Hier kan der gedachte ontstaan, dat die werking zal komen, "de aanwezige energie wordt geabsorbeerd, maar ze komt pas tot ontlading, wanneer de patient wederom in een voldoende ontspannen toestand is gekomen.

In beide gevallen zijn dus vertragingen van enkele uren mogelijk. En daar tijd in het gemeenschappelijk bewustzijn een veel kleinere rol speelt, is het bij de eerste soort genezer bovendien nog mogelijk, dat de kracht reeds wordt gevoeld, voordat de feitelijke uitstraling daarvan is begonnen, omdat hier de eigenaardigheden van de tijd t.a.v. de verschillende plaatsen een vervroeging van - laten we zeggen - 4 tot maximaal 6 uren t.a.v. de feitelijke handelingen wel tot stand kunnen brengen.

U weet allen, dat geestelijk genezen iets is, dat onder het occultisme, het "duistere" valt. Maar zo duister is de zaak eigenlijk niet. Levenskracht is niet alleen maar iets, dat in de mens zetelt; het is energie, die overal aanwezig is en waarvan de mens pleegt te absorberen naar behoefte of vermogen. Is zijn vermogen minder dan zijn behoefte, dan ontstaat krachtenverval. Is zijn vermogen groter dan zijn behoefte, dan zal hij toch niet meer dan het verbruikte kunnen opnemen, omdat hij voortdurend met kracht gevuld blijft.

Als ik nu iemand heb, die een grotere behoefte heeft dan hij direct aan vermogen heeft, kan ik hem vermogen lenen; want het vermogen ligt in een voorstelling, in een openstaan t.a.v. de levenskracht in de wereld zelf. Een goed suggestor en een magnetiseur kunnen vaak direct iets van hun eigen kracht overdragen. Maar wat ze daarnaast doen is, dat zij in de patient het besef wekken, dat er meer levenskracht is; en daardoor vergroten zij ook van buitenaf het opnamevermogen voor levenskracht. Hieruit blijkt dus, dat de suggestieve werking (de directe projectie van ontvankelijkheid) belangrijker is dan de directe kracht-overdracht.

Een ander opvallend verschijnsel hierbij is, dat een mens, die veel over zijn eigen kwalen weet, veel minder snel zal genezen dan iemand, die er weinig van weet. Je zou je kunnen afvragen, of dat eigenlijk niet helemaal tegen de draad ingaat. Want als je weet wat je mankeert - zo zal menigeen redeneren - kun je alle krachten daarop richten. Inderdaad. Maar indien ik weet, dat een bepaalde kwaal zeer ernstig is, dan kan ik niet geloven, dat ze meteen zal genezen. Ik limiteer hierdoor dus de mogelijkheid van genezende werking. Ik stel voor mijzelf een proces van geleidelijkheid vast. Degeen, die niets weet, kan een ogenblikkelijke genezing accepteren en daardoor vaak haast miraculeus in zeer korte tijd van zeer ernstige kwalen worden bevrijd.

Ook hier weer: het voorstellingsvermogen speelt een zeer grote rol. De levenskracht is daarbij kennelijk minder belangrijk dan men wel eens aanneemt.

Nu hoort men wel eens, dat een geestelijk genezer of een gebedsgenezer niet in staat is een genezing te bewerkstelligen, als hij zich niet goed voelt. Dat is helemaal waar. Want als hij zich niet goed voelt, kan hij de zekerheid van de genezende kracht niet opbrengen, die nodig is om de projectie naar de ander en de ontvankelijkheid van de ander te beïnvloeden.

Ik wil nu nog een paar dingen aanstippen, die in dit verband heel eigenaardig zijn.

Ik kan vaak een kwaal en de tijd, waarin ze actief is, berekenen aan de hand van astrologie. Ik kan door kabbalistische berekeningen niet alleen een kwaal maar ook het geneesmiddel te weten komen. Ik kan soms bepaalde stoffelijke geneesmiddelen suppleren met wat men dan noemt "geestelijke" geneesmiddelen; in feite over het algemeen symbolen voor zekere geestelijke krachten of tendensen. Hoe dat in elkaar zit, is wat moeilijk op een eenvoudige manier te verklaren. Als ik een poging waag, hoop ik dat u mij mijn tekortkomingen zult willen vergeven.

Elk geneesmiddel, dat ik geef, is een geneesmiddel omdat het

- a. een aanvulling betekent van tekorten in het lichaam;
- b. een stimulans betekent voor bepaalde werkingen in het lichaam;
- c. een afremming van bepaalde functies heeft.

Nu zijn al deze factoren eigenlijk mede te beheersen vanuit de geest en de psyche. Want een afremmen of een stimuleren van functies blijkt heel goed mogelijk langs de psyche, langs geestelijke kanalen. Ik heb daarvoor het geneesmiddel dus eigenlijk niet nodig. De aanvulling vindt normalerwijze ook wel plaats uit de omgeving, uit de normale voeding. Ik zal daarbij dus het geneesmiddel eigenlijk niet nodig hebben, tenzij ik zeer snel en zeer drastisch effecten verlang. Hierbij speelt dus datgene, wat het geneesmiddel moet doen, een zeer grote rol.

Naarmate een geneesmiddel directer moet ingrijpen, blijkt het moeilijker te vervangen te zijn door geestelijke impulsen. Een geestelijke impuls vraagt accept, maar bovendien een openstelling. En - zoals ik zo even reeds heb gezegd - de openstelling is vaak beperkt. Men ziet alles in een tijdgebonden proces. En terwijl men enerzijds ongeduldig op de genezing wacht, acht men die innerlijk eigenlijk niet helemaal

mogelijk; en dat is een beperking.

Als ik nu een geneesmiddel geef, dan wordt dat heel vaak wel als werkzaam geaccepteerd, zelfs als het dat niet is. Het resultaat is, dat aanvullende stoffen dus gemakkelijker worden opgenomen en dat deze sneller naar de juiste plaats worden gedirigeerd. In de geestelijke genezing zullen we dus nooit het geneesmiddel kunnen uitsluiten. Wat we echter wel moeten proberen te doen, is het geneesmiddel te beperken tot dat, wat werkelijk noodzakelijk is.

En nu blijkt: pijnonderdrukking zal in onbelangrijke gevallen door geneesmiddelen mogelijk zijn. Indien het echter ernstige pijnen zijn, zullen alle daarvoor gebruikte geneesmiddelen een zodanige inwerking op het organisme hebben, dat hierdoor zelfs bepaalde functies van de psyche kunnen worden aangetast. Dit is niet aanvaardbaar. Hier kunnen wij nu wel met hypnose en suggestie werken. Via hypnose en suggestie kunnen wij een conditionering krijgen, waardoor de pijngrens a.h.w. verandert en er dus geen ondukbare pijn meer wordt geleden.

Het klinkt misschien wat vreemd, maar ik zou werkelijk tandartsen en zelfs chirurgen willen aanbevelen om gebruik te maken van een goede hypnotiseur in plaats van iemand, die een verdovend middel toedient. Dit zou voor de patient veel beter zijn en psychisch en psychologisch zou het ook veel gunstiger reacties geven.

Hypnose is occultisme. Suggestie is - indien zij verdergaat dan het algemeen aanvaarde - in feite ook deel van het occulte. Misschien dat men daarom zo afwijzend staat tegenover deze zaken. Maar waarom zou men geneesmiddelen gebruiken, indien ze niet nodig zijn en ze schadelijk kunnen zijn? Daarom geldt over het algemeen:

Beperk het gebruik van geneesmiddelen zoveel mogelijk. Wilt u daarvan gebruik maken, dan is het voor u vaak prettiger middelen te gebruiken, die in de eerste plaats natuurlijk zijn; en in de tweede plaats: waarin u een soort wondergeloof kunt stellen. Wondergeneesmiddelen zijn geen wondergeneesmiddelen om hetgeen zij presteren, maar heel vaak omdat het wonder wordt verwacht en dus geaccepteerd.

Dan mag ik misschien nog een paar opmerkingen maken:

In het totale occulte werk zullen wij altijd weer buiten de mentale werkelijkheid van de mens treden. Wij gaan buiten de rede om. Wij gaan buiten al hetgeen voorstelbaar en wetenschappelijk constateerbaar is om. Wij hebben te maken met zeer sterk fluctuerende mogelijkheden, omdat factoren, die niet meetbaar zijn (zoals de gevoeligheid van een bepaald ogenblik, de persoonlijke instelling van een mens op een bepaald ogenblik), een beslissende rol kunnen spelen. Die dingen controleer je niet. Maar dit mag geen reden zijn om de paranormale genezing of het werken met occulte krachten in de genezing terzijde te stellen.

Een andere vraag is, of het verantwoord blijkt. Ik meen, dat het verantwoord blijken van een dergelijke geneeswijze moet voortvloeiën uit constateerbare veranderingen en verbeteringen in de toestand.

Nu heb ik nog één punt, dat voor de astrologen wel zeer belangrijk is. Zij constateren nl., dat op een bepaalde dag het gevaar voor b.v. gebroken benen voor leden van een bepaalde groep (laten we zeggen voor de Tweelingen, de Steenbokken, de Schutters of de Schripienen) groot is. Er zijn kennelijk tendensen in het totaal van uw wereld en uw kosmos, die ook voor u een zekere tendens inhouden. Nu blijkt, dat die tendens zeker niet inhoudt, dat uw benen op dat ogenblik kwetsbaarder zullen zijn. Ze houden echter wel in, dat uw oriëntatie onhandigheden bevat, waardoor kwalen in dat bepaalde lichaamsdeel de nadruk krijgen. En daaruit kun je ook weer iets leren:

Indien ik een bijzondere nadruk leg op het gevaar voor een zekere ziekte, dan bevorder ik daarmee de mogelijkheid, dat de ziekte optreedt. Dit geldt voor een infectieziekte, maar net zo goed ook voor ongevallen, voor beenbreuk, voor allerhande organische afwijkingen. De astroloog constateert in feite een psychische tendens, niet een lichamelijke. Maar als die tendens constateerbaar is, dan kunnen we dus ook zien op welk ogenblik iemand psychisch nu niet direct zal openstaan voor genezende werkingen met betrekking tot een bepaald orgaan. In dit geval is astrologie bruikbaar. Zij is bruikbaar geworden, omdat zij ons

leert, dat bepaalde typen in bepaalde perioden niet zo gemakkelijk zullen openstaan voor positieve krachten en t.a.v. zekere delen van het eigen lichaam en ook het gevoelsleven negatief zullen zijn ingesteld. Daar houd je dan rekening mee.

Nu komt de kabbalist. Deze gaat zeggen: Ik heb hier een kwaal en ik ga haar omschrijven. Ik zet haar om. Ik kom dus tot een vervanging. Hierin kan ik een direct aanvullend begrip vinden, die ik kan projecteren als geneesmiddel. Als ik dit geneesmiddel toedien, zal de kwaal inderdaad verminderen.

Dat is natuurlijk wel een zeer vergezochte redenering. Maar als ik daarin geloof, dan zal het geneesmiddel op zichzelf toch altijd een verband hebben met de kwaal. Voor de persoon in kwestie zal psychisch een dergelijk geneesmiddel heel vaak een bijzonder sterke invloed hebben. Een minder goed geneesmiddel kan dus een veel grotere werking vertonen, indien het onder de juiste omstandigheden wordt toegediend. En daaruit blijkt dus ook weer, dat het afleiden van het geneesmiddel van de eigen naam, de naam van de kwaal, de data enz., zeer zeker voor vele mensen een gunstige inwerking te hebben.

De vervanging van geneesmiddelen door de z.g. geestelijke geneesmiddelen, zoals talismans of hoe u ze noemen wilt.

Als ik geestelijke krachten omschrijf, dan is het helemaal niet nodig, dat een ander die krachten precies zo kan definiëren als ik dat doe. Maar indien hij gelooft in geestelijke krachten met een werking, die ik hem heb beschreven (dat is noodzakelijk), dan zal hij openstaan voor alle genezende werkingen in die richting. Hij zal verder zeer sterk ontvankelijk zijn voor alle mogelijkheden om de totale levenskracht in het genezend proces in te schakelen. Het geestelijk geneesmiddel blijkt dus de openstelling te bevorderen van de persoon, die erin gelooft; en daarnaast een sterk richtingseffect te hebben op het gebruik van de aanwezige levenskracht.

Uit dit alles enkele regeltjes, die voor u misschien wel van pas kunnen komen.

1. Als u een kwaal heeft, moegt u rustig erkennen wat die kwaal is, maar geef haar geen medische naam. Dit zal u eerder verleiden tot het nagaan van alle negatieve mogelijkheden dan tot richten van uw eigen kracht op een positief gebruik.

Ontspan u en stel u open. Openstellen is een proces van ontspanning en kan niet door een bewuste wilsacte alleen tot stand worden gebracht. Neem in deze doelgerichtheid het verdwijnen van uw kwaal op. U zult ontdekken, dat u op deze wijze b.v. migraines heel goed kunt bestrijden; en dat u andere, niet al te ernstige kwalen eenvoudig zelf kunt oplossen.

2. Indien u een medemens of uzelf wilt genezen, heeft u vaak een voorstelling van het genezend proces, vooral wanneer dit een geestelijk proces is, kunt u door u dit proces voor ogen te halen heel vaak een zeer sterke suggestieve werking op anderen uitoefenen.

Voor uzelf kunt u een soort post-hypnotisch bevel scheppen, dat dan - meestal tijdens de slaap - actief wordt. Op deze manier is het mogelijk vele negatieve verschijnselen tijdelijk op te heffen en - zelfs bij een langer duren van meer ernstige kwalen - een genezende procedure te doen ontstaan.

3. Suggestie treedt nu eenmaal in een groot deel van uw leven op. Als u ontdekt, dat u t.a.v. uw welzijn of anderszins negatieve suggesties worden gegeven, probeer deze als zodanig te ontmaskeren. Op het ogenblik, dat u een negatieve invloed hebt erkend in haar bron, is zij voor u beheersbaar geworden. Indien u echter positieve tendensen ontdekt, dan kunnen deze mogelijk suggestief zijn; maar het ontdekken dat deze suggestief zijn heeft voor u geen waarde. U zoudt ze daarmee kunnen uitschakelen. Elke positieve impuls, die u ontvangt, moet worden gevolgd door een blijmoedig aanvaarden ervan en als het even kan een sterk geloof erin. U zult ontdekken, dat u op deze manier de positieve waarden in uw leven aanmerkelijk versterkt. Deze kunnen genezend zijn en zelfs soms gunstige wijzigingen in persoonlijke omstandigheden brengen.

4. Daar de meesten van u niet in staat zijn de geestelijke processen van genezing, projectie e.d. voldoende duidelijk voor zichzelf te omschrijven, lijkt het mij verstandig, dat u niet tracht de procedure te ontleden, maar dat u die eenvoudig gebruikt.

Als u een bepaalde methode van gebedsgenezing, suggestieve genezing, magnetiseren e.d. voor u aanvaardbaar vindt en op anderen wilt toepassen, doe dit dan zonder naar een verklaring te zoeken. Uw resultaten zullen u op den duur vanzelf enig begrip geven. Een verklaring zou heel vaak uw mogelijkheid tot actief werken teniet kunnen doen.

Nu voor degenen, die daarnet met de astrologie misschien even zijn vastgelopen, nog dit:

Astrologie geeft tendensen aan, geen feiten. U baseren op hetgeen astrologisch als mogelijk wordt gezien, is over het algemeen verkeerd. U baseren op hetgeen astrologisch als een tendens (dus als een gunstige mogelijkheid) wordt beschouwd - mits u die zelf gebruikt - kan in vele gevallen goede resultaten opleveren.

Bij genezing is het natuurlijk, dat u gebruik maakt van uw gunstige perioden om een zo groot mogelijke hoeveelheid levenskracht op te doen. Want dan bent u in staat meer levenskracht op te nemen en meer te dirigeren.

Ten aanzien van het gebruik van kabbalistische geneesmiddelen en z.g. kruidenmiddelen e.d. nog het volgende:

Het gebruik van dergelijke middelen voert heel snel tot onmatigheid. Onmatigheid is altijd schadelijk, zelfs indien het geneesmiddel "zogenaamd" onschadelijk of neutraal is. Al is het alleen maar door een gewenning die ontstaat of een behoefte die wordt geschapen. Ga bij het gebruik van dergelijke geneesmiddelen altijd uit van de minimale dosis. Indien u dergelijke geneesmiddelen neemt, doe dit geheel volgens voorschrift; en doe dit ook precies op tijd. Laat elk innemen van dergelijke geneesmiddelen volgen door tenminste tien tot vijftien minuten van ontspanning, waarin u tracht u zo behaaglijk mogelijk te voelen en u tegen uzelf zegt: "Genezing is aan de gang." Hierdoor krijgt u ook van soortgelijke geneesmiddelen de beste resultaten.

:--:

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK IV.

P R A T E R S .

We hebben in de voorgaande lessen reeds wat aandacht besteed aan het denken en ook aan het spreken. De moderne tijd is wel bijzonder rijk aan wat wij "praters" kunnen noemen. Een groot gedeelte van de z.g. gouvernementen bestaat uit praatcolleges. Dat lijkt allemaal een beetje spottend gezegd. Maar wat blijkt nu? Men bespreekt de dingen met elkaar. Dit bespreken wordt moeilijker naarmate meer mensen een stem in het geding hebben. Om de zaak eenvoudig te stellen:

Twee mensen kunnen hun mening vergelijken. Zij kunnen echter - indien zij koppig zijn - niet tot een oplossing komen. Zijn er drie mensen aanwezig, dan is een beslissing mogelijk en wel in betrekkelijk korte tijd, omdat deze drie mensen hun mening t.a.v. elkaar uitwisselen. Maar als er eenmaal een keuze is gedaan, waarbij er twee staan tegenover een, dan is het mogelijk directieven te geven en tot uitvoering over te gaan.

De neiging om hoe langer hoe meer praatcolleges op te zetten is in de moderne wereld eigenlijk al ver gevorderd. Een voorbeeld daarvan is b.v. in Nederland de opbouw van de regering. Men heeft gemeend, dat men het aantal Kamerleden moest uitbreiden. Want - zo zegt men - per Kamerlid valt er een te grote hoeveelheid studie en arbeid te verwerken; hij kan dat niet aan.

. Dat is waar, indien we die arbeid zelf gaan uitbreiden. Indien we ons echter bij de arbeid tot de grote lijnen bepalen en daar principiële beslissingen nemen, kunnen we het het veel minder Kamerleden af. Nu komen er dus op 100 man 50 bij. Die 50 hebben ieder weer een afwijkende visie; d.w.z. dat bij elk project, dat wordt besproken, er weer een aantal nieuwe standpunten mede moet worden beschouwd. Op den duur wordt het praten de hoofdzaak en de uitvoering bijzaak. Het gaat er niet meer om, of een bepaald project wordt uitgevoerd. Het gaat erom, of het standpunt van de heer A. of van de heer B. zal worden aangenomen. Dit is niet alleen nationaal maar ook internationaal steeds meer kenbaar geworden. De achtergronden daarvan liggen heel wat materiëler dan u misschien denkt.

De huidige wereld bestaat uit een groot aantal industriële rijken; sommige daarvan staatsbezit, andere daarvan - z.g. particuliere rijken - gebaseerd op kapitaal en eventueel aandeelhouders, terwijl daarnaast bestaan de grondstofgewinning (afzonderlijk te beschouwen) en wat men kan noemen de landbouw als industrie.

Nu ligt de grootste concentratie van macht bij een industrie. Maar de grootste concentratie van aantallen kan wel eens ergens anders liggen. Hoe meer mensen tegen elkaar in praten, des te langer de tijd die er nodig is om een beslissing te nemen; maar des te gemakkelijker deze beslissing ten slotte van buitenaf kan worden beïnvloed.

Het praatcollege heeft dus niet alleen maar de onderlinge uitwisseling van meningen ten doel. Het heeft - al wordt dat niet officieel toegegeven - mede ten doel bepaalde machtsgroepen de mogelijkheid te geven mede aan het woord te komen, zonder dat dit uiterlijk kenbaar wordt. En daarmee roeren we iets aan, dat vandaag

een werkelijkheid is, maar dat zich morgen nog wel eens heel wat verder zou kunnen ontplooiën. Ik kan u wel enkele kleine voorbeelden geven:

Wanneer bijvoorbeeld het z.g. Krupp-syndicaat (dat officieel niet bestaat) en het z.g. chemisch-syndicaat, vroeger bekend als A.G. Farben in Duitsland geen politieke invloed zouden hebben, dan zou het totaal verloop in West-Duitsland anders zijn. Maar dan zou het ook niet meer mogelijk zijn om steeds weer beslissingen te treffen, die in feite niet voor de wereld of zelfs maar voor het land, doch hoofdzakelijk voor het z.g. industriële klimaat gunstig zijn. Deze groepen hebben officieel slechts weinig vertegenwoordigers. Als we het nazoeken in de Bondsdag, zullen we ontdekken, dat er misschien 4 of 5 mensen zitten, die rechtstreeks daarvoor spreken. Daarnaast zijn er echter b.v. 30 mensen, die z.g. spreken voor de arbeidersbelangen. Maar arbeidersbelangen zijn vaak verbonden - zolang het gaat om een officiële regeling - met de belangen van dergelijke grote handelsrijken.

Dan hebben wij te maken met een aantal mensen, die een district vertegenwoordigen en die in dat district bepaalde dingen zouden willen bereiken. De een wil een paar wegen bouwen, de ander wil misschien een standbeeld oprichten of een zwembad hebben. Zij kunnen daar voor steun krijgen en de kapitalen uit de gemeentekas, mits zij ook steun verlenen aan een wetje van b.v. vervoer, dat ergens de eigen industrie beschermt of stimuleert.

Hier is het praatcollege kennelijk een handelszaak geworden. In de tijd van vandaag zijn die handelsrijken klein. Ze zijn nog niet zo internationaal, dat je kunt zeggen: ze overbruggen de verschillen tussen naties en werelddelen. Maar in de toekomst, de tijd van morgen, zullen de belangen steeds meer de grenzen overschrijden.

Het is velen van u waarschijnlijk bekend, dat vreemd genoeg in de laatste wereldoorlog zeer belangrijke industriële projecten in Frankrijk en zelfs in de buurt van Seraing (België) bijna geen schade leden van Duitse of Engelse bombardementen. Op dezelfde wijze werden enkele industrieën in Westfalen opvallend gespaard, terwijl andere wel te gronde gingen. Degeen, die dat registreert en nagaat hoe het in elkaar zit, ontdekt met enige ontsteltenis - naar ik aanneem - dat er aandelenkapitaal van deze industrieën zowel in Duitsland als in de Ver. Staten uitstond. Dit waren internationale zaken. En toen Engeland één keer een bombardement waagde in het Roergebied op een terrein, waardoor zo'n industrie inderdaad schade opliep, werd onmiddellijk besloten, dat dit niet meer mocht voorkomen. Dat was.

Maar nu, vandaag, zien we reeds dat de Amerikanen raffinaderijen bouwen in het Botlekgebied of in de buurt van Antwerpen en andere haven (Toulon). Wij horen van bedrijven met een hoofdzetel in Amerika maar een zeer belangrijke kapitaalsinvloed in Engeland, Zuid-Afrika, Nederland of Duitsland, die niet meer alleen apparaten in elkaar zetten, maar die ook belangrijke onderdelen fabriceren. Hier is een internationaal belang gegroeid. Deze dingen bestaan nu. Maar er ontwikkelt zich nog iets en dat is nog veel vreemder.

Wekennen het op het ogenblik nog z.g. te Hongkong gevestigde Amoy-Concern. Dit Concern houdt zich bezig met de productie en de verkoop van o.m. verpakte levensmiddelen, blikwaren en nog zo iets. Een groot gedeelte van deze producten wordt gemaakt in Rood-China. Dit Amoy-Concern heeft nu kans, gezien om kort geleden een grote fabriek te stichten in Malakka. Het kapitaal daarvan komt officieel uit Hongkong; onofficieel voor een groot gedeelte uit Rood-China. Ditzelfde Amoy-Concern houdt zich op dit ogenblik bezig met de overname van bepaalde rechten voor oliewinning en -raffinage in bepaalde staten rond de Rode Zee.

Stel nu, dat dit Concern dus in staat is om op den duur ook vestigingen van verschillende geaardheid in Europa of in Amerika onder te brengen. Als Rood-China nu ruzie heeft met Amerika, kan het die ruzie nooit helemaal zonder verlies afwerken, indien het gelijktijdig niet kans ziet om te voorkomen dat dit Concern (dat er op het ogenblik ook nog een spionagefunctie bij heeft, maar dat toch als handelsuitgang erg belangrijk begint te worden) eigenlijk zou worden aangetast. Er komen steeds meer belangen, die - ook indien de Russen zouden aanvallen - eigenlijk niet mogen worden vernietigd. Alleen indien wij alle denkbeelden aan handel, aan kapitaal, aan machtsuitoefening in andere landen zouden prijsgeven, zou het nog mogelijk

zijn om dergelijke dingen te vernietigen. Dan neem je je verlies. Maar zelfs Rusland heeft er geen behoefte aan om op die manier verliezen te lijden. Ook China niet. Ook Amerika niet. En daarvoor zijn nu juist die praters nodig.

In de toekomst worden de praters steeds meer de mensen, die - zonder dat de openbare opinie het merkt - bij het bestaan van wederkerige spanningen (die over het algemeen politiek en vaak ook sociaal noodzakelijk zijn) de wederkerige kapitaalsbelangen dan ook zeker stellen.

De meesten van u denken daar niet over na. En zij realiseren zich waarschijnlijk ook niet, waarom b.v. de kerk van Rome de laatste tijd bepaalde half-officiële lichamen heeft ingesteld om voeling te houden met vele soorten protestanten. Het is waarschijnlijk niet algemeen bekend, dat op het ogenblik Het Neger des Heils vertegenwoordigers heeft, die in Nice met de Raad voor Zending onderhandelen. Deze Raad voor Zending bestaat voor een deel uit verschillende protestantse groeperingen; maar een zeer groot deel van het ingebrachte kapitaal, het overleg en een groot aantal deelnemers zijn toch wel vertegenwoordigers van belangrijke prelaten van de katholieke kerk. De Opus Dei b.v., een zeer belangrijke organisatie binnen het katholicisme, neemt daaraan direct deel. Waar gaat het om?

Kijk eens, zolang wij als kleine groepen met elkaar kunnen concurreren, is dat niet erg. Dan kunnen wij rustig als grotere zaak zeggen: Wij nemen wat verliezen. Laten we eens een missiepost verliezen. Dat is niet erg. Want geen enkele katholieke, anglikaanse, baptistische of andere zending vindt het erg, als er eens een zendingspost door kannibalen wordt overvallen. Je hebt dan weer wat gedaan aan het wereldvoedselprobleem en bovendien heb je weer een paar martelaren; een aansporing te meer om offers te brengen voor de gelovigen.

Maar de laatste tijd ontstond er iets anders. Steeds meer staten zijn de missionering principieel gaan afwijzen als een socio-politiek organisme van de westerse wereld. En dat kunnen ze niet hebben. Het is niet erg, als een zendingspost valt, maar het is iets anders, als een heel land de zending en daarmee het christendom (en ook de macht van het christendom) gaat ontkennen. En daarom gaat men praten.

Nu is het eigenaardige, dat er in deze groep overleg wordt gepleegd door groeperingen, die elkaar soms zelfs naar de keel vliegen. Want daar zijn ook groeperingen vertegenwoordigd, die officieel beweren dat de paus van Rome de hoer van Babylon is of zelfs het Beest, waarover wordt gesproken in de Openbaring. Er zijn groeperingen bij, die de katholieke eredienst uitmaken voor afgoderij en al wat erbij hoort; die spreken over beeldendienst en idolatrie. Maar dáár treffen zij elkaar. Niet officieel. U hoort er weinig van.

Ook in de godsdienst is deze behoefte tot samenwerking steeds groter. En ook hier gaat het er niet zozeer om anderen te helpen, dan wel om eigen belangen vast te leggen.

Wat zal de invloed van die praters morgen zijn?

In de eerste plaats zullen wij ontdekken, dat zij - al praten zij erg progressief - in feite behoudzuchtig zijn. En dat is begrijpelijk, want de bestaande evenwichten zijn voor de verschillende lastgevers, machtgroeperingen e.d. tot nu toe wel de beste; men weet wat men eraan heeft en wil dat niet graag veranderen.

In de tweede plaats zullen wij ontdekken, dat als zij naar buiten toe progressief zijn, dit in feite geschiedt in overleg met hun tegenstanders. Er is een voortdurend ondergronds contact. En zo ontstaat er iets, dat in de komende jaren gaat groeien tot een soort politieke Maffia: een groepering van bende- en eedgenoten, die - strevende voor het nut van allen, zoals ook de Cosa Nostra eensdeed - proberen elkaars belangen te beschermen; en die daarbij de gehele wereld beschouwen als middel, niet als doel.

De revoluties, die wij kunnen verwachten in de komende periode, zijn natuurlijk enigszins tegen de praters gericht. Maar een prater is een heel machtig wezen. Laat ons niet vergeten, dat in de Russische revolutie de eigenlijke omwenteling werd veroorzaakt door de mensjiviki, gesteund door anarchisten. Deze politieke beschouwing betrof toen ongeveer 40 % van het volk. Dus 40 % van het volk werd erin meegesleept, 60 % was in feite behoudend. Deze mensjiviki begonnen een systeem op te bouwen, waarbij ook het oude nog aan zijn recht zou kunnen komen.

Nu komt Lenin. Hij behoort tot de bolsjewiki. Zij willen méér macht. Zij maken in de politieke Raden noggeen 3e % uit. Dus één man op de 300 is bolsjewiek, hooguit. En dat in de Raden, de uitvoerende organen. Daarnaast kunnen wij zeggen, dat van de totale revolutionair gestemde bevolking maximaal 2 % bolsjewiek is. En wat gebeurt er?

Lenin begint te praten en te beloven. Het wordt tegenwoordig niet graag meer gezegd. Maar Lenin belooft b.v. aan alle boeren eigen land. En hierdoor verzekert hij zich zelfs van de steun van een groot deel van de behoudende platelandsbevolking. Hij belooft de arbeiders eigendom in de fabrieken. Hij belooft de soldaten een Raad, waarin officieren eigenlijk niets meer te zeggen hebben. Hij belooft. Hij spreekt woorden. Het zijn de woorden van Lenin, niet zijn theorieën maar zijn woorden en zijn vaak huichelachtige, leugenachtige en in feite lege beloften, die de Russische revolutie mogelijk maken; die het bolsjewistisch regiem in het zadel helpen en daarmee de mogelijkheid geven om de terreur te scheppen, waardoor het bolsjewisme niet als een beweging maar als een systeem Rusland kan gaan domineren.

Denkt u niet, dat dergelijke praters nog steeds bestaan? Er is altijd wel weer iemand, die u iets wil beloven. Ook in de toekomst. En naarmate het leven voor de mens gelijkmatiger en meer gelijk gericht wordt of zijn toestand wanhopiger is, is de neiging om zo iemand te volgen groter. Dit houdt in, dat wij morgen geconfronteerd zullen worden - juist in de revoluties - met soortgelijke lege beloften; dat er revoluties zullen plaats vinden (zoals in sommige Zuid-Amerikaanse staten en vooral in Midden-Amerika reeds is gebeurd), waarin men vecht voor de vrijheid, maar in feite voor b.v. Anaconda Copper of voor de een of andere Amerikaanse maatschappij. Want dat is heel vaak gebeurd.

Ik stel daarom: De praters van vandaag zijn het rookgordijn voor de feitelijke machtsontwikkeling, die bij een toenemende industrialisatie in handen is gekomen van een klein aantal theoretici. Zij zijn de technocraten van vandaag. Maar voor hen is de hele wereld en alle manipulatie van de mensheid eigenlijk slechts een verlengstuk van bedrijf en bedrijfsresultaat.

In de komende tijd zal deze neiging steeds sterker worden. En daarmee zal de functie van de prater als massa-beïnvloeder toenemen. Er mag mee gerekend worden, dat over ongeveer 20 jaar geschoolde demagogen van verschillende aard te huur zijn en op politiek, religieus of ander terrein een zeer grote rol zullen spelen bij het bepalen van de bestemming en daarnaast ook van de daden van het volk.

Ik weet wat voor invloeden er in de eerstkomende 30 à 40 jaren op aarde zullen heersen en mag dus niet zo ver gaan te stellen, dat oorlogen tussen landen zullen worden uitgevochten in naam van vrijheid en volkerenrecht, terwijl ze in feite een strijd zijn, welke het uitvechten van de heerschappij tussen twee concurrerende maatschappijen betekent. Maar deze consequentie zou - indien de invloeden op aarde zouden blijven zoals ze nu vandaag zijn - toch zeker denkbaar blijven.

Dat ik daarop de nadruk leg, heeft zijn reden. Wie zich bezighoudt met de geschiedenis der mensheid en met de extrapolaties op grond van het heden, zodat ook morgen zichtbaar wordt, zal zich steeds sterker geconfronteerd zien met een ontmenselijking van de maatschappij, van het geloof, ja, eigenlijk van het hele leven. Deze ontmenselijking wordt verhuld door de mooie begrippen en de mooie woorden, die worden gebruikt. Maar als ik constateer, dat napalm een onmenselijk wapen is en dan prompt daarop zeg: Dat in naam van de vrijheid het noodzakelijk is zelfs dit verschrikkelijke wapen in te zetten - iets wat nog niet lang geleden is gebeurd - dan moet ik me ook realiseren, dat deze argumenten morgen kunnen gelden voor de ergste biologische wapens en voor atoomwapens. De verdraaiing van de waarheid, de verandering van nadruk, is niet menselijk. Ze heeft niets meer te maken met de werkelijke emotie of noodzaken van de mensheid. Zij is daarentegen juist de ontwikkeling van een doel-heerschappij, waarin de mens hoogstens als dienstbetoon-leverend organisme wordt gewaardeerd maar niet als entiteit. Op grond hiervan een paar regels en korte predicties. Bij deze predicties - dit wil ik voorop stellen - houd ik niet slechts rekening met hetgeen ik nu en in vorige hoofdstukken heb gezegd, maar houd ik tevens rekening met hetgeen mij omtrent de feitelijke toekomstige ontwikkelingen bekend is.

De regels zijn:

1. Elk beroep op uw emotie in naam van abstracte begrippen als vaderland, vrijheid, rechtvaardigheid e.d. dient u met voorzichtigheid te bezien. Zelfs een beroep op u in naam van menselijkheid vergt een nader onderzoek. Hoe abstracter het begrip is dat wordt gehanteerd, des te gemakkelijker het als dekmantel kan dienen voor zeer reële, maar met hetgeen u denkt te bereiken zelfs strijdige doeleinden. Realiseer u dit en richt u op de werkelijkheid, niet op de mooie oproepen en woorden.
2. Realiseer u, dat vele woorden worden gesproken, niet omdat men ze meent, maar omdat men aanneemt dat deze woorden voldoende zijn om een bestaande machtsverhouding te continueren. (Wat dat betreft, moogt u de uitspraken van voormannen van de P.v.d.A. en de K.V.P. in Nederland in de laatste tijd bezien. Dan heeft u een voorbeeld van wat ik bedoel.) Realiseer u, dat woorden en voornemens vaak geheel verschillende dingen zijn. Wen u aan ook hier te kijken naar daden en niet te letten op woorden.
3. U zult in deze tijd vaak geneigd zijn formules te herhalen. Deze formules worden u immers gegeven als de verklaring van feiten. U beseft maar al te weinig, hoe vaak die woorden leeg zijn.

Herleid allereerst ook uw eigen woorden steeds tot de essentie van wat zij betekenen. Gebruik dan uw woorden altijd zo, dat zij uw bedoeling weergeven en u bereid bent om gevolg te geven aan hetgeen uw woorden impliceren.

Deze 3 regels zijn van groot belang voor u in de komende tijd.

Nu wat betreft de ontwikkeling.

Een steeds verdergaande uitbreiding van het koor van praters zal op den duur de betekenis van de prater veranderen. Hij kan alleen nog maar belangwekkend zijn door het exceptionele dat hij bezit, niet meer door zijn woorden alleen. Houd er rekening mee dat in de toekomst volksvertegenwoordigers, hoge prelaten, zich tot het publiek wendende personen geen deskundigen zijn maar acteurs. Het aantal acteurs, geschoold in dictie, public relations, het bouwen van een persoonlijkheid e.d., neemt steeds meer toe. Het uiterlijk zal steeds minder het innerlijk weergeven.

Een tweede predictie, die misschien voor u wat opvallender is:

Over ongeveer 7 à 8 jaar zal - naar ik meen - de werkwijze van de praters zoveel tegenstrijdigheden bevatten, dat de massa daarmee niet meer kan worden geregeerd. Dit ophouden van regeerbaar-zijn van de massa is een groot gevaar voor elke macht, maar vooral voor het commercieel belang, dat immers op de aanvaarding van bestaande regelingen door de massa is aangewezen. Hierdoor zal het overheids-geweld na deze periode in vele landen zo sterk toenemen, dat uit dit geweld feitelijk revoluties kunnen worden verwacht. Reeds in de komende tijd mogen wij overigens die revolutionaire tendensen zeker niet onderschatten. Hier hebben wij echter nog te maken met revoluties, die voortkomen uit geloóf aan bepaalde waarden en bepaalde woorden. Dit duurt nog tot ongeveer 1974. Daarna zullen er revoluties uitbreken, die eigenlijk de uiting zijn van onmacht, van hulpeloosheid der revolutionairen.

Dan een laatste predictie in dit opzicht:

Daar, waar de veelprater op den duur onaanvaardbaar wordt en zelfs de acteur niet meer in staat is een voldoende emotionele eenheid bij zijn publiek (de massa) tot stand te brengen, zal heel vaak de eenvoudige prater, die eigenlijk meer handelt dan zegt, de aandacht trekken. Wij kunnen ervan op aan, dat de leiders in de komende jaren in toenemende mate mensen zullen zijn, die heel weinig zeggen maar zoveel te sneller erop slaan. Deze neiging tot daadwerkelijke reactie bij leiders, waarnaar het volk luistert, neemt toe. Gevaar voor dictatuur ligt daar zeer zeker in. Maar de neiging van het volk om weer te denken in eenvoudige termen, gebaseerd op feit en handeling, zal m.i. een mogelijkheid tot grote dictatuur uit de weg ruimen vóór het jaar 1990.

HOOFDSTUK V.

VREDE OP AARDE.

Dat het begrip "vrede" in vele toonaarden wordt herhaald is onmiskenbaar. Dat het woord "vrede" steeds weer iets anders betekent, zal niemand kunnen ontgaan. Wat is het begrip vrede dan in deze dagen werkelijk? Want het is een woord, dat in leuzen wordt gebruikt. Maar wat zit er op de achtergrond?

Men roept: Vrede in Viet-Nam. Maar bedoelt men daarmee werkelijk vrede?

Dan roept men om het onmogelijke, want een vrede in Viet-Nam kan niet worden bereikt door het vertrek van de Amerikanen. Het kan alleen worden bereikt door het vinden van een gemeenschappelijke factor in het leven door alle Vietnamezen. En daar ziet het er voorlopig niet naar uit.

Als ik om wereldvrede roep, dan is de grote vraag, of ik daarmee nu werkelijk vrede bedoel; d.w.z. coöperatie, samenwerking tussen alle mensen en alle gedachten, of dat ik daarmee bedoel: het overheersen van een bepaalde gedachte. Dat laatste blijkt het meest voor te komen.

Zonder hier nu direct te beginnen met een persiflage op het kerstfeest, zou ik toch willen opmerken dat zelfs het christelijke "vrede op aarde voor hen, die van goeden wille zijn", tegenwoordig eigenlijk wordt omgekeerd. Want de enige mensen, die op aarde vrede hebben, zijn zij die niet van goeden wille zijn. Zij zijn nl. gemeen genoeg om te zorgen, dat ze door anderen met rust worden gelaten.

Hier is iets niet in orde. Komt dit dan misschien omdat het begrip vrede in deze dagen een betekenis heeft gekregen, die absoluut niet past in de werkelijkheid? Als ik uit de vele verschillende begrippen, die er ten dien opzichte bestaan, tracht een gemeenschappelijke norm en ook een gemeenschappelijke waarde naar voren te brengen, dan blijkt dat men in vrede altijd weer de uitdrukking van het nu bestaande ziet: een langzame en geleidelijke groei en ontwikkeling, met een erkenning van alle nu erkende waarden. Met andere woorden: vrede heeft niets te maken met wat u gelooft, denkt of voelt. Het heeft te maken met de verhoudingen, waarin u leeft; en verder niets.

Vrede op aarde betekent: zekerheid voor de eenling. Dat is geen zekerheid van zijn persoonlijke betekenis. Het betekent alleen maar, dat de gemeenschap er zeker van is, dat die eenling niet tot last van de gemeenschap kan worden, zonder dat er maatregelen bestaan om daarin te voorzien; en dat die eenling zich niet buiten die gemeenschap, haar zorgen en haar systeem kan plaatsen, omdat hij anders door die gemeenschap reeds is uitgesloten en eenvoudig uit het gemeenschapsleven verdreven.

Vrede op aarde is dus op het ogenblik eigenlijk normalisatie. Het is een aanpassing van de menselijke psyche aan een gewenste norm. Het is de aanpassing van de menselijke habitus aan een gewenste norm. Ja, het is zelfs de beperking van de ratio door een eenzijdige ontwikkeling daarvan in een gewenste richting.

Een dergelijke vrede is natuurlijk nooit houdbaar en is ook niet denkbaar. De mensen voelen innerlijk een zeer grote behoefte aan vrede. Maar meer en meer zal hun duidelijk worden dat je de vrede, zoals die hun wordt voorgespiegeld, op aarde niet kunt waarmaken. Dat zij hierbij heel vaak de geldende normen dan maar helemaal opzij schuiven, heeft niemand te verwonderen. Maar ook daarin vind je geen vrede. Degenen, die op het ogenblik in kicks en sticks proberen aan de werkelijkheid te ontvluchten, vinden geen vrede. Zij vinden een ogenblik van hun eigen dromen. Daarna komende grote ontzueringen met een steeds sterker wordende innerlijke honger naar iets, wat ze niet kunnen begrijpen of omschrijven. Daarom kunnen wij zeggen: een hunkering naar vrede zal leiden tot een praktisch zoeken van iets, wat vrede betekent.

Wat is dan de vrede voor de eenvoudige mens op dit moment? Heel vaak hun beperkt isolement, dat hij met anderen kan delen op een genoeglijke wijze. Maar dat is niet genoeg. In de toekomst zal de eenzuid in de mens steeds groter gaan worden.

Want een isolement is een beperking; ze is niet meer houdbaar in een wereld, waarin beperkingen reeds van alle kanten op je toesluipen. En daarom zal men gaan zoeken naar iets, wat men harmonie, harmonisatie of ook wel coöperatieve samenwerking en samenleving gaat noemen.

Dit element coöperatie zal daarbij een veel belangrijker rol spelen dan men op grond van wat het in het verleden betekende nu zou kunnen vermoeden. Coöperatie is een samenwerking, waarbij men zich onafhankelijk kan maken van de veeleisendheid van de buitenwereld. Men kan dus aan de ene kant het gewenste isolement nog enigszins handhaven; aan de andere kant kan men het behoefte-element gemakkelijker vervullen.

U moet hier niet in de eerste plaats denken aan de absolute vrijheden binnen de beperkte groep, zoals men die op het ogenblik al vindt. U moet denken in redelijke, normale termen. En wie nu ziet hoe moeilijk het is om een loodgieter of een timmerman voor een kleine reparatie te krijgen, die gaat wel begrijpen dat als je iemand kent, die die werkjes kan opknappen, het de moeite waard is om ook voor die ander iets over te hebben. Deze vorm van samenwerking, die bijvoorbeeld een eeuw geleden nog in vele streken als z.g. naberschap bestond, begint ook nu alweer vorm te krijgen.

Er zijn babysitters nodig. Goed. Vandaag help ik jou; dan help jij mij een andere keer. Een uitwisseling van diensten. Maar als ik eenmaal begin met diensten uit te wisselen en de maatschappij roemt mij en gaat het mij steeds moeilijker maken, dan ga ik proberen om binnen de groep mijn vrijheid te vergroten. Dan wordt het dus ook: Zullen wij niet gezamenlijk gaan inkopen? Of: als we vinden dat de melk te duur en te slecht wordt, zullen we niet samen een koe gaan houden? Desnoods een paar geiten. Dat klinkt dwaas, zeker. Een flatgebouw met een koe eronder. Maar het geeft een beeld van wat ik bedoel. Het brood wordt te slecht. Er is iemand onder ons, die graag bakt. Waarom zou die voor ons geen brood bakken? We betalen natuurlijk gezamenlijk de kosten. En daarvoor doen wij voor die anderen weer wat terug.

Die coöperatie zal op den duur de grenzen doen wegvallen, die op het ogenblik nog zo sterk tussen gezin en gezin bestaan.

De vrede van de toekomst ligt in het feit, dat je a.h.w. toegang hebt tot een soort dorpsgemeenschap, waarbij je zeker bent, dat een ieder zich gedraagt als een familielid en het met je eens is, zodra het gaat tegen de buitenwereld. Nu wordt de familie besloten door een groot aantal regels; en daarmee ook door een heel groot aantal taboes.

De kinderen moeten naar een crèche, want er moet een gediplomeerde kinderverzorgster zijn. Maar in een dergelijke gemeenschap zou het wel eens zo kunnen zijn: degenen, die vrij zijn, houden zich meteen wel even met de kinderen bezig. We hebben daarvoor geen specialisten nodig; dat kunnen we zo ook. Een beperking dus van het specialisme door onderlinge samenwerking.

Op een gegeven ogenblik komt het misschien zo ver, dat men zegt: Waarom zouden we een huwelijk sluiten? Het heeft sociaal bepaalde nadelen in de buitenwereld. En als in onze wereld een band nu eenmaal erkend is, waarom zouden we daar dan verder nog formules aan toevoegen? We krijgen daardoor een kleine maatschappij met een eigen vrijheid. En nu het typerende:

Zodra deze maatschappij een andere maatschappij ontmoet - klein als zij is - die op dezelfde coöperatieve basis bestaat, zal er een uitwisseling kunnen plaats vinden.

Bijvoorbeeld: in groep A is iemand, die de kinderen gemakkelijk talen leert. Groep B heeft iemand, die bijzonder handig is in het leren knutselen. Men wisselt die eens voor een tijdje uit. Men gaat dus een uitwisseling van diensten aan, waarbij niet meer betaling of waardering in waarde of getal plaats vindt, maar alleen nog in behoefte.

Als er een dergelijke groep bestaat, kan zij zich veel gemakkelijker verzetten tegen invloeden van buiten. Want hoe minder je afhankelijk bent van de goedwillendheid van een ambtenaar of van een firma om ergens bezigheid te vinden of je levensonderhoud te verdienen, zul je ook in die buitenwereld minder onder pressie gezet kunnen worden. Ze kunnen je niet alleen meer vertellen, dat je moet stemmen op een

bepaalde manier; ze kunnen je zelfs niet meer vertellen, dat je moet leven op een bepaalde manier. En je denken laat je al helemaal niet meer beïnvloeden. Waarom zou je aannemen wat die anderen zeggen, als de ervaring in je eigen gemeenschap het tegenovergestelde leert?

Hier bouwt zich dus een beperkte vorm van vrede op aarde op; en wel in een groot aantal verschillende gemeenschappen. Elk van die gemeenschappen heeft een eigen karakter. En het beginpunt van die samenwerkingen zal vaak op een heel ander terrein liggen.

Ik heb er één genoemd, waar die samenwerking begint uit de behoefte aan iemand, die reparaties kan verrichten. Maar dat kan net zo goed voortkomen uit een aantal mensen, die vrijelijk en op hun eigen manier een geloof willen beleven. Of desnoods uit mensen, die er een sleutelclub op na willen houden. Het begin is niet zo belangrijk; wat zich ontwikkelt wel. En wat zich ontwikkelt, is dus een samenwerking, een begrip, waardoor men niet meer de waarden afweegt, maar slechts reageert op erkende behoeften.

Nu blijkt, dat de mens juist daarin zijn evenwicht vindt. Hij vindt daarin voor zichzelf de mogelijkheid tot vrede. Hij heeft betekenis, zonder dat hij hoeft te vechten voor status. Hij vindt genegenheid, zonder dat hij deze nu bepaald moet verdienen op een zekere manier. Hij kan zichzelf zijn, mits hij bereid is zijn eigen capaciteiten te geven.

De ontwikkeling van een gemeenschap, zoals ik u die schets, zal in de komende jaren al beginnen. Zij is hier en daar onderweg, maar meestal in gebieden, waar de verzorging nu niet zo daverend is. In Nederland zal daarvan in verhouding dus betrekkelijk weinig sprake zijn. Maar wij weten, dat dergelijke "communes" al zijn ontstaan in landen als Brazilië, zelfs in Zuid-Afrika (de staat, die zo ontzettend veel last met kleurlingen schijnt hebben). In landen als India, waar ook die gemeenschapsbeweging op gang gaat komen. En in Amerika vooral bij degenen, die zich in de maatschappij niet meer thuis voelen: het stichten van communes door wat men hier waarschijnlijk nog hippies, nozems, provo's e.d. noemt. Ze zijn er.

Ik neem aan, dat de ontwikkeling van deze groepen in toenemende mate de komende 10 jaren beheerst. En hierbij wordt "vrede op aarde" geen lege leuze meer. Want vrede op aarde is niet meer een kwestie van wat wij nastreven, maar van wat we zijn. En daarmee wordt de essentie weer benaderd van alles, wat in deze kersttijd verkeerdelijk wordt gepredikt.

Van goeden wille zijn wil betekenen: eenvoudig het goede dat je hebt delen met anderen. Meer niet.

Vrede op aarde is: betekenis hebben door het vrijelijk deelnemen met al wat je hebt en bent aan een gemeenschap, waarin behoefte bestaat aan die gaven. Het is een complete breuk met het commercialisme.

De ontwikkeling van deze groepen zal in de komende jaren natuurlijk van de praters en van de commercie grote weerstand ondervinden. Want ten slotte voelt men niet veel voor mensen, die genoeg nemen met het eenvoudigste en het goedkoopste product (en dat nog in groothandelsprizen) en zich niet laten verblinden door de nieuwe verpakking, de nieuwe namen of de z.g. nieuwe ontdekkingen. Om u een voorbeeld te geven:

Van alle tegenwoordig gepropageerde goede wasmiddelen is de oude - en praktisch niet meer verkrijgbare - glycerinezeep nog steeds een van de beste. Een kleine groep zou in staat zijn deze zeepsoort desnoods zelf te vervaardigen; of deze - zoals grote industrieën doen - met vaten tegelijk te betrekken en zo zich te ontdoen van alle noodzaak om zich met synthetische wasmiddelen van hoge prijs bezig te houden.

Hier ziet u dus, dat vrede op aarde eigenlijk heel wat anders gaat worden, dan men op het ogenblik denkt. Vrede op aarde van morgen is eenvoudig een tevredenheid, die men binnen een gemeenschap vindt door de betekenis, die men in die gemeenschap heeft. Niet door wat men probeert te schijnen of te zijn, maar door datgene, wat men eerlijk en oprecht is. En daarmee zal na ongeveer een 20 à 25 jaren een bestrijding van die gemeenschappen door de grote politieke, de sociale groeperingen haast onvermijdelijk zijn. Men zal dergelijke groeperingen uitkrijten als a-sociaal, onzedelijk, verderfelijk, parasitair. Maar ze zijn dat niet. En de mensen, die

die vrede hebben gevonden, zullen niet bereid zijn haar prijs te geven. Dergelijke groepen kunnen zich dan alleen nog handhaven door zich uit te breiden. Wat er ontstaat is van groep tot groep eerst een soort osmotisch proces. De denkwijzen en grondregels van de ene groep filtreren langzaam door naar de andere, zonder dat er een directe versmelting plaats vindt. Hierdoor is een gelijke en gelijktijdige reactie tegen elke agressie mogelijk, zonder dat er sprake is van een feitelijke organisatie.

De aanval op "de organisatie", die zo bijna spontaan gaat groeien, zal m.i. over 60 jaren een zodanige omvang hebben, dat zij de mogelijkheid tot systematisch regeren van landen, statengroepen, werelddelen of zelfs de gehele wereld eenvoudig vernietigt. Dit is een vernieuwingsproces, waarbij de oude prikkels wegvallen.

Als men u zegt, dat u om een goede kleurentelevisie-toestel te hebben zoveel geld moet verdienen en een inkomen van b.v. een half jaar zou moeten offeren, dan zal men nu misschien zeggen: Ja, maar ik krijg er iets voor terug. Maar later zegt men al heel gauw: Waarom eigenlijk? Want wij hebben onder ons mensen, die als komieken en als zangers kunnen optreden, niet alleen in kleur maar zelfs in drie dimensies. Veel goedkoper, veel prettiger en afwisselender dan ooit de t.v. kan zijn.

De gesprekken van deskundigen, die wij eens pleegden aan te horen met een lichte verwondering, blijken door de wisseling van meningen in onze groep, waaraan een ieder kan deelnemen, indien hij zin heeft, op een veel rijkere wijze voor ons beschikbaar. Een verschuiving. Zoals men al heel snel zal zeggen: Waarom zou ik grote onkosten maken om naar een voetbalwedstrijd te gaan kijken, indien ik op mijn eigen manier en met mijn eigen mensen zeer interessante sportbelevissen kan hebben, zelfs indien het alleen maar om een rondje tafeltennis of sjoelbakken gaat. Als ik te allen tijde binnen mijn gemeenschap mensen kan treffen, die mij helpen om mijn behoefte ook aan ontspanning, aan amusement of aan creativiteit te vervullen, dan wordt mijn onafhankelijkheid van de buitenwereld steeds groter. En dit betekent, dat de massapubliciteitsmedia over zo'n 100 jaar dus heel wat minder invloed zullen hebben. Zij zullen niet meer een mening-bepalende invloed hebben zoals vandaag, maar daarentegen eerder alleen een gesprekswaarde hebben. Dit maximaal.

Zo groeit de vrede op aarde uit de onbewuste behoefte van de massa. Haar norm is dan niet het uitschakelen van alle nood en geweld op de wereld (doeleinden, die veel te groot zijn voor een mens om te overzien), maar ze komt eenvoudig voort uit de behoefte om zoals je bent nog iets te betekenen. Zij komt voort uit de behoefte jezelf te kunnen zijn. Zij komt voort uit het onvermogen van de maatschappij om aan de eenvoudige, de zuiver persoonlijke behoeften en eisen en kleine noodzaken van alledag tegemoet te komen.

Het is de maatschappij, die steeds groter wordt en daardoor voor zichzelf de vrede steeds meer maakt tot een onbereikbare abstractie, die morgen reeds het aanzien gaat geven van een werkelijke vrede op aarde. Een vrede, die niets meer te maken heeft met de vraag van oorlog of geen oorlog. Die niets meer te maken heeft met onderontwikkelde en overontwikkelde gebieden, met industrialisatie of "terug naar het eenvoudige leven". De ontwikkeling komt eenvoudig voort uit de eenvoudige behoefte, waardoor de mens uit de anonimiteit van de te grote massa van vandaag gaat terugkeren tot de kleinere, in zich meer besloten groepering en gemeenschap.

NASCHRIFT.

Geestelijk gezien betekent hetgeen ik in de twee voorgaande hoofdstukken heb omschreven natuurlijk ook een omwenteling, een verandering. De kwestie van het systeem, van de redelijkheid, maar vooral wel de dominantie van het woord bij de poging tot bewustwording en geestelijke ontwikkeling, zal afnemen. De woordloosheid van een verzonken-zijn in zichzelf is juist binnen een kleine gemeenschap, zoals ik u heb geschetst, gemakkelijker uit te drukken dan alle systeemverklaring. En daarom krijgt de gemeenschap geestelijk gezien iets van een Ashram (een leerderp, een heilige plaats), waarin een geestelijk centrum bestaat. Een centrum van een of meer leraren. Dezen zijn niet zozeer door de leringen, die zij met woorden geven, belangrijk - al speelt dat wel eens een rol - maar vooral door de sfeer, die zij voortbrengen.

In het alledaagse leven van een dergelijke Ashram bestaat er een mystieke fac-

tor, een onzichtbare en niet uitdrukbare verbondenheid, die in de geest nieuwe waarden geboren doet worden, zonder dat je beseft waar ze vandaan komen of hoe ze zijn. Het is een zo geleidelijk openvouwen van het innerlijk wezen, dat je na lange tijd soms wat een schok ontdekt: ben ik dan zoveel veranderd?

Zo moet u denken aan de geestelijke ontwikkeling in die gemeenschappen. Het zijn geen spectaculaire processen. Maar overal ligt op de achtergrond van het menselijk denken ook een geestelijke behoefte, hoe dan ook geformuleerd. En in de vrede, waarin men zich wat zekerder gaat voelen tegenover de omgeving, zal bij vele mensen een innerlijke verdieping van steeds groter belang zijn. Die sfeer van de gemeenschap wekt geleidelijk en haast onzichtbaar - zoals het groeien van het gras b.v. - een nieuwe mentaliteit, een nieuwe geestelijke waarde, een nieuwe geestelijke sfeer. In die sfeer zal menselijke rede en wetenschappelijkheid wel degelijk optreden, maar zij zal niet meer alles domineren. Zij zal a.h.w. een uitingsmiddel zijn geworden, niet meer het systeem tot bereiking of tot erkenning.

Op soortgelijke wijze zien wij in kleine gemeenschappen - en juist door de verwerping van wat de praters aan legheden voortdurend weer produceren - de behoefte ontstaan aan wat men misschien een magisch element noemt. Wij zullen praktijken zien, die eigenlijk bijgelovig lijken. Wij zullen zien, dat deze groepen om heel andere redenen dan zuiver zakelijke bepaalde gebaren of bepaalde gewoonten erop na gaan houden, of misschien bepaalde middelen gaan gebruiken. Op zichzelf is dit niet zo belangrijk, want het zal wel van groep tot groep verschillen. Maar wat wel belangrijk is: Op deze manier vindt men dus een uitweg voor krachten, die in de mens zelf besloten liggen. Men gaat innerlijke waarden, die in het systeem, in de massa voortdurend worden onderdrukt en die door de praters altijd worden geïnterpreteerd met een deel dat niet in jezelf leeft, weer erkennen als een deel van het persoonlijk wezen; en men gaat daarmee ook werken.

De geestelijke ontwikkeling zal dan ook - en ik zou zeggen: dat ligt toch wel enigszins in de sfeer van Aquarius - een element vertonen van technisch-magisch werken aan de ene kant, maar aan de andere ook van mystiek-magisch erkennen en beleven. De geestelijke bewustwording wordt weer deel van het dagelijks levensproces; ze is daar als een onontbeerlijke waarde ingebouwd. En niet - zoals nog in de maatschappij van vandaag - iets, wat additioneel is: een toevoeging aan het normale levensproces.

Het is juist op grond van deze geestelijke ontwikkeling, dat ik meen dat wij voor de komende tijd een toenemende geestelijke bloei mogen verwachten; zelfs al zal de wereld zich beklagen over de steeds toenemende afwijking van haar normen, het zedelijk en moreel verval, de toenemende luiheid, de toenemende onverantwoordelijkheid en wat dies meer zij. Want zeker, de maatschappij zal de schokken ondergaan van deze ommekeer van mentaliteit. Maar de geestelijke waarde, die binnen deze kleine gemeenschappen en groepen kan worden gegenereerd, maakt het mogelijk om de hiaten, die in de maatschappij, in het sociaal systeem vallen, op te vangen; niet meer door een wet, maar door een eenvoudige spontane menselijkeheid. Misschien zelfs door meer dan dat: door een spontaan gegenereerde kracht, die meer van goddelijkheid heeft dan van menselijkheid.

De door mij geschetste processen impliceren in de toekomst een toenemen van geestelijke, magische en mystieke werkingen in de wereld en verzekeren gelijktijdig, dat uit de groei hiervan een compensatie kan worden gevonden voor de tekortkomingen van de maatschappij. Zo brengt de toekomst een "vrede op aarde", dat geen leuze is en geen vlag, die de belangen van bepaalde groepen moet dekken, maar eenvoudig een levenswaarheid.

WERKOPDRACHT.

Vraag u af, hoe en op welke wijze u - niet door u te forceren tot iets anders dan u bent, maar door uzelf te zijn - kunt bijdragen tot het geluk van uw medemensen.

Vraag u af in hoeverre uw medemensen u zouden kunnen en willen bijstaan om ook voor uzelf en in uw eigen leven die noodzakelijk evenwichtigheid te bereiken. Aan de hand van uw waarschijnlijk wat pessimistische conclusies verzoek ik u dan te

overwegen langs welke weg u van ù uit kunt beginnen om de frustraties van anderen in uw omgeving te doen afnemen en op welke wijze u degenen, die kunnen en degenen, die aan kunde behoefte hebben, kunt samenbrengen. Als u zich daarvan een voorstelling hebt gemaakt, is het raadzaam te overwegen in hoeverre het overdachte ook praktisch kan worden uitgevoerd.

:--:~:

EMOTIE EN RATIO.

Het verstandsleven van de mens is de oppervlakte van zijn persoonlijkheid. Wat wij nl. verstandelijk denken noemen, is niets anders dan het gebruiken van de voor ons kenbare regels en verschijnselen als referentiepunt voor alle voor ons denkbare ontwikkelingen. We gaan dus uit van het standpunt, dat alles gehoorzaamt aan de regels, die wij zien. We houden er geen rekening mee, dat onze waarneming heel vaak een uitzondering kan zijn op de totaliteit. Daarom kan het verstandsleven en de a.h.w. rationele redactie van het eigen bestaan voor de mens nooit bevredigend zijn. Indien hij daarvan zou uitgaan, zou hij voortdurend komen te staan voor het onverwachte; en dat zou dan weer zijn zelfvertrouwen t.a.v. zijn verstandelijkheid in gevaar brengen. Daarom grijpt hij naar de emotie.

Nu blijkt, dat de emotie van de mens over het algemeen de weergave is van zijn werkelijke persoonlijkheid. In de emotie drukt hij weliswaar niet de actie uit in een bepaalde vorm, maar wel zijn eigen behoefte, die binnen een dan meer rationeel omschreven actie in feite moet worden vervuld.

Aan de andere kant blijkt die emotie ook weer in staat de ratio te onttrekken aan de contrôle van het feit. De redelijkheid wordt verheven boven de feiten en ze wordt als een onafhankelijke waarde gesteld. De mens beschouwt nu de ratio als de rechtvaardiging van zijn bestaan. Hij gaat zo wat hij zijn redelijk denken noemt op in feite emotionele gronden voortdurend aanpassen aan de feiten, zonder de waarde daarin te veranderen.

Heeft men dit eenmaal geaccepteerd - en ik neem aan dat dit aanvaardbaar is - dan kan men hieraan de volgende conclusies verbinden:

1. Al het verstandelijk leven en denken van de mens is slechts mogelijk, omdat hij daarbij wordt gedragen door zijn emoties.
2. De emotie geeft het ware wezen van de mens weer. Doch slechts langs de rationalisatie (het overbrengen naar de verstandelijke wereld) kan hij zijn emotionele inhoud voor zichzelf aanvaardbaar maken binnen het wereld-beeld, dat hij zelve ziet, beseft of schept.
3. Als er geen emotie zou zijn, zou er geen samenleving kunnen bestaan en zou het menselijk geslacht allang zijn uitgestorven. De emotie is dus in feite de meest belangrijke drijfveer in het menselijk bestaan. Indien men dit erkent, verwerpt men te zeer zijn eigen vermogen tot beheersing van de wereld en de maatschappij. De mens zal daarom het verstand boven de emotie plaatsen. Hij doet dit echter uit emotionele redenen; nl. omdat het beheersen van zichzelf en zijn leven een voor hem noodzakelijke waan pleegt te zijn.
4. Om dit nog even scherper te stellen: Alle verstandelijke overwegingen gelden voor het ogenblik, waarop zij tot stand komen. Daar de emotie echter het verstand verheft tot de beheersing van de wereld, van de materie en eventueel van jezelf, zal men geneigd zijn elke tijdelijk geldende verstandelijke erkenning bij voortdurend van toepassing te verklaren op de wereld. Doordat men dit doet, is de eigen reactie op de wereld foutief en ontstaan er onbeheersbare nevenverschijnselen, die dan emotioneel worden verworpen en de mens brengen tot een strijd tegen datgene, wat hij in feite zelf veroorzaakt.

Hier heeft u een grondslag, een kleine grondfiguur van een onderwerp, waarover we natuurlijk veel langer zouden kunnen spreken. Ik wil nu enkele verschijnselen in de wereld bezien aan de hand van verstand en emotie.

Oorlog. Oorlog is altijd een emotionele kwestie. Maar deze wordt voor de mens pas aanvaardbaar gemaakt, indien hij verstandelijke redenen heeft. Daarom zullen er voor elke oorlogshandeling redenen worden ontworpen, die zeer logisch klinken, totdat men ze zonder vooroordeel aan de feiten toetst. Dan blijken ze niet van kracht te zijn, ja, in feite vaak te berusten op fantasie en overdrijving.

De noodzaak tot strijd in het leven.

De noodzaak tot strijd in het leven komt voort uit verstandelijke beredeningen. De mens bepaalt zijn behoefte niet aan de hand van zijn werkelijke erkenning van behoefte per moment, maar volgens een plan, waarin hij voor zich noodzaken vaststelt en daardoor creëert. Veel van hetgeen de mens in zijn leven noodzakelijk acht, is helemaal niet noodzakelijk voor zijn bestaan als mens. Het is slechts voor hem noodzakelijk geworden, omdat een terzijde-stellen of een verliezen daarvan voor hem emotioneel een vermindering van betekenis zou inhouden. Anders gezegd: 9/10 van hetgeen de mens behoefte noemt, is in feite een statusdrang, die weer voortvloeit uit een verkeerde interpretatie van eigen bestaan in de mensheid en eigen betekenis voor de mensheid.

Willen wij van hieruit een sociale samenhang bezien, dan blijkt dat de mens de sociale waarden pleegt te generaliseren om juist daardoor het persoonlijk element eraan te ontnemen.

Als ik stel, dat duizend mensen honger hebben, dan kan ik mij onttrekken aan de verplichting met die anderen te delen wat ik heb. Op het ogenblik dat ik erken, dat één mens van honger dreigt om te komen, kan ik dit als een persoonlijke noodzaak gaan zien. Op het moment, dat ik een gemeenschappelijke instantie schep, die de verplichting heeft om b.v. doden te begraven en zieken te verzorgen, kan ik mij altijd beroepen op het fiet, dat ik deel uitmaak van degenen, die de instantie hebben ingesteld en instand houden. Het resultaat is, dat ik mij aan de onaangename taak om doden te begraven en zieken te verzorgen kan onttrekken.

Hier zien wij dus een vervreemdingsverschijnsel, dat ook emotioneel kan ontstaan aan de hand van het verstandleven. Ik meen, dat 9/10 van de mensen, die zich op hun verstand plegen te beroepen en die steeds weer van het verstandelijk overleg willen uitgaan, t.a.v. het werkelijke leven in een soort ivoren torentje zitten. Zij overzien weliswaar de einder, maar beseffen niet wat er rond hen werkelijk gebeurt. Zij spreken over de mens, maar in feite is het een robot van hun eigen voorstelling, waarover zij spreken. Zij spreken over de maatschappij; maar zij spreken niet over een samenleving van mensen, doch over een soort schaakbord, waarop zij naar believen menen zetten te kunnen doen. Daarom is in dit onderwerp, dat ik uit de aard der zaak kort moest houden, mijn conclusie de volgende:

De mens, die verstand gaat zien als iets, wat boven de emotie staat of wat de emotie regeert, vervreemdt zichzelf van de feiten omtrent zichzelf en de wereld, waarin hij leeft.

De mens, die de emotie zonder meer aanvaardt en tot uiting brengt, zal echter niet kunnen komen tot een voldoende besef van de wereld waarin hij leeft en ook van zichzelf.

Hij, die beseft dat zijn emoties voor hem de primaire uiting van zijn wezen zijn, maar tevens beseft te moeten formuleren wat zij voor hem betekenen, zal - uitgaande van zijn emoties, maar met zijn verstand de werkingen daarvan beziende - tot een gerichtheid in zijn emotionaaliëit kunnen komen, die niet past bij zijn wezen, maar het hem wel mogelijk maakt in het totaal van het leven de werking van zijn wezen te bepalen en te richten. Daarom kunnen deze wereld in een mens nooit los van elkaar worden behandeld. Wie spreekt over verstand, spreekt over waarden, die een emotionele basis hebben. Wie spreekt over de emotie en een menselijke wereld, moet reeds zijn gekomen tot een formulering van die emotie en zal als zodanig de emotionele inhouden verstandelijk moeten weergeven.

Het zal u duidelijk zijn, dat het niet mogelijk is verstandelijk of in woorden het geheel van de emotie uit te drukken, doordat elke uitdrukking van emotie uit

de aard der zaak in persoonlijke formulering is. Wie deze persoonlijke formulering voor een ieder geldend wil verklaren, zal ontdekken dat hij in de spraak-verwarring van Babylon tot anderen niet meer kan zeggen wat hij werkelijk bedoelt. Wie echter beseft, dat zijn persoonlijke uitspraak omtrent eigen inhoud en emotie slechts bedoeld is om een echo te wekken in de ander en niet om een redelijk antwoord op dezelfde basis te ontvangen, zal de emotie in anderen als stuwende waarde zodanig kunnen begrijpen, dat hij op basis daarvan tot een samenwerking kan komen, zelfs indien de verstandelijke grondslagen daartoe voorlopig nog ontbreken.

-:-

S U R P R I S E .

De inhoud in het leven wordt omgeven door zoveel uiterlijkheden, dat wij niet in staat zijn de werkelijkheid onmiddellijk te vinden. Menigeen, die naar de werkelijke waarde van het leven zoekt, handelt als een kind, dat een surprise uitpakt op Sinterklaas. Schaal na schaal, omhulsel na omhulsel wordt zorgvuldig geopend en onderzocht; telkens weer met de illusie, dat men nu de werkelijkheid bereikt. Maar ook telkens weer met het besef, dat men slechts één verpakking verder is gekomen.

De werkelijkheid doet ons denken aan een ui. Vele huidjes omringen een in feite vaak kleine en onbelangrijke kern.

Als u in het leven voor een surprise staat, voor dingen waarmee u geen raad weet, ga dan niet verstandelijk trachten het geheel te ontleden. U zult ontdekken, dat de taak u gaat vermoeien en dat u op den duur geneigd bent om het pakje te laten voor wat het is. Ga uit van de emotie. Tracht aan te voelen wat zich in het pakje kan bevinden. En dan vindt u vaak, dat de inhoud - vaag beseft - de stimulus vormt om verder te gaan met het moeizaam onthullen, zodat de schijnvormen plaats maken voor de werkelijkheid.

Wat is de grootste surprise voor u allen in het leven? Ik geloof wel: datgene, wat mogelijk blijkt. Want de meeste mensen begrijpen niet wat er mogelijk is in deze wereld, juist omdat ze de uiterlijkheden voortdurend laten prevaleren.

Achter alle schijnbare belemmeringen en onmogelijkheden ligt uw eigen koninkrijk; ligt de inhoud van uw eigen wezen; ligt de erkenning van een kosmische verbondenheid, zo goed als iets, wat in feite de vrijheid van leven is.

De surprise van het bestaan is: dat achter de vele uiterlijkheden, die je stuk voor stuk moet overwinnen en verwijderen, een koninkrijk Gods ligt, waarin de mens onbepert zelf kan bestaan en toch deel kan zijn van een goddelijke Totaliteit.

De grootste surprise van het bestaan is: de betekenis, die wij bezitten, juist wanneer wij al onzè waan omtrent eigen betekenis hebben verloren.

Wie afstand doet van de beperkingen, die hij in het leven aan zichzelf en aan zijn besef omtrent zichzelf oplegt en daarvoor in de plaats voortdurend zoekt naar een werkelijkheid in eigen bestaan en uiting, hij zal ontdekken - en het zal een grote verrassing voor hem zijn: Ik ben eigenlijk vrij. Ik ben oneindig. Er is niets, wat mij kan beperken. Al wat ik tot nu toe ernstig en verstandelijk heb gezocht, was reeds mijn eigendom.

De grootste verrassing is steeds weer: de ontdekking van je eigen rijkdom te midden van je eigen veronderstelde onvolkomenheden en armoede.

-:-

MOGE HET GOED GAAN.

Moge het goed gaan. Maar wat? Moge het goed gaan met de onzen? Maar wat dan van de anderen? Wat is eigenlijk "goed"? Wie kan u zeggen, wat goed is en wat kwaad is?

Een groot deel van de beschaving is voortgekomen uit kruistochten, die de ene zijde goed en de andere zijde ongetwijfeld demonisch heeft genoemd. Veel van de veranderingen in de wereld zijn te danken geweest aan oorlogen, die vele levens hebben genomen. En veel van hetgeen tegenwoordig eenvoudig als deel van het leven geldt, kon alleen worden verworven door de nood, de hongersnood, de pestilentiën, die ongetelden hebben verwoest. En daarom vraag ik me af, of je kunt zeggen: Moge het goed gaan.

Alles in het leven heeft een doel. Zin is er in alle gebeuren. Maar doel en zin zijn niet menselijk te omschrijven. En het streven naar het doel kan niet menselijk worden geredigeerd.

Het doel is de eenheid van alle dingen. Het doel is de bereiking van de totale schepping, die - haar God aanschouwende - het beeld van die God vormt en dan langzaam in Hem opgaat. Als u dat bedoelt, dan houdt "moge het goed gaan" alle dingen in: het goede en het kwade; de vernietiging en het ontstaan.

Maar wie gebruikt die woorden ooit in die zin? Men zegt altijd "moge het god gaan" en men bedoelt daarmee een bepaald iets; desnoods de hele wereld. Maar dan toch "moge het goed gaan", moge bepaalde dingen dan niet gebeuren.

Ik echter zeg u: Alle dingen zijn zinvol. Ontwikkeling zonder strijd is niet mogelijk. Vooruitgang zonder vernietiging - in de tijd althans - is waan. Bereiking zonder offer is ondenkbaar.

Als wij zelf besluiten om onze weg te kiezen, als wij besluiten volgens ons denken het goede te doen, als wij willen leven volgens datgene, wat naar ons denkbeeld het juiste is, dan mogen wij niet zeggen: Moge dit goed gaan. Dan mogen wij zeggen: Wij doen het beste dat wij kunnen. Wij volbrengen wat ons het meest juiste lijkt. Maar of wij goed handelen of fout, moge het goed gaan. Moge ons wezen met zijn streven een bijdrage vormen tot de eenheid van het totaal geschapene, tot het begrip in allen voor de Bron van alle dingen, voor het bereiken van de oneindigheid en tijdloosheid door al wat nu in tijd gebonden is. Dan alleen kunnen we die woorden zeggen.

Wij moeten ons aanpassen aan dat wat is. Wij moeten werken met de middelen, die ons zijn gegeven en met de kracht en het besef, welke voor ons vandaag beschikbaar zijn. We moeten uitgaan van dat, wat wij op dit moment eerlijk en oprecht als juist zien. Dat is onze taak. Maar het is een taak van hogere kracht. Het is een beslissing van hogere kracht, die uitmaakt, of ons streven juist is of niet voor het geheel.

Strijd is onvermijdelijk. Moge datgene, wat wij tot die strijd bijdragen en de wijze, waarop wij dit doen, voeren tot de bereiking van het geheel. Dat alleen kan in kosmische zin worden begrepen met die paar woorden: moge het goed gaan.

Moge het goed gaan. Moge ons wezen zich aanpassen aan zijn mogelijkheden en zijn ware verplichtingen beseffen. Moge het "ik" t.a.v. de wereld zijn juiste plaats innemen. Moge het "ik" zijn lot dragen, zonder zichzelf daaronder te verliezen, zonder anderen daarvan het slachtoffer te maken. Moge het "ik" zijn verantwoordelijkheden dragend de bevrijding vinden van het lot.

Moge het goed gaan!

:--:

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 98

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediariek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

JANUARI 1968.

Nummer 4.

13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Tijd en werkelijkheid

Paragnosten

Overgang

VANDAAG EN MORGEN

Magische aspecten

Ethiek

Geestelijke onvolwaardigheid

Uitvoering

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Vierde Les.

TIJD EN WERKELIJKHEID.

Indien wij uitgaan van het standpunt, dat de denkwereld van de mens een groot gedeelte van zijn mogelijkheden, van zijn begrenzingen en daarmee van zijn werkelijkheid bepaalt, dan moeten wij ook stellen, dat het dit denken is, dat aansprakelijk is voor alles wat we ondergaan, alles wat wij wèl en wat wij niet kunnen doen. Hierbij spelen elementen een rol, die men in het stoffelijk leven als onveranderlijk pleegt te hanteren. Eén daarvan is het begrip "tijd".

Er is in de verschillende cursussen en groepen reeds vele malen op gewezen, dat tijd een zeer relatief begrip is. Tijd is niet alleen maar het meten van de elementen van beleving; het is wel degelijk ook het constateren van een richting. Tijd is voor de mens een gerichtheid in de ruimte, in het leven en in zijn ontwikkeling. Op grond daarvan zou men kunnen stellen:

Naarmate de mens zich losmaakt van de voor hem tot nu toe vaststaande begrippen als tijd en werkelijkheid, zal hij in staat zijn z'n eigen ontwikkeling in haar geheel te overzien, te beleven en te constateren naar eigen believen. Er is dan geen toekomst en geen verleden; er is slechts het element van keuze, waardoor het "ik" constateert uit de totaliteit van eigen wezen.

Deze stelling lijkt misschien een beetje irreëel. Maar als wij ons bezighouden met prognostiek, zoals in deze tijd nogal eens gebeurt, dan lopen wij in feite vooruit in de tijd. De sprong die je maakt - soms van een jaar, soms van meer dan een jaar - is voor de meeste mensen een veronderstelling. Zolang ik dit element veronderstelling handhaaf, zal ik niet in staat zijn een persoonlijke werkelijkheid in de toekomst te constateren. Ik kan alleen vermoeden waar het "ik" heengaat. Maar als ik de tijd als element kan uitschakelen, dan ontstaat voor het eerst iets, wat op voorbeschikking lijkt; dan nl. is het geheel van mijn wezen uitgedrukt.

Het geheel van mijn wezen houdt in: de totaliteit van mijn keuze-mogelijkheden en mijn ontwikkelingen; en daarmee ook alle belevingsmomenten, hoe ik die ook wens te rangschikken. Het resultaat is, dat ik - indien ik het element tijd kan uitschakelen - niet vooruit ga in de richting van het gemeenschappelijk tijdsbesef, maar ga in de richting van het persoonlijk beleven. Ik zal dan weliswaar geen prognose kunnen geven, waarbij ik zelf niet op de een of andere wijze betrokken ben, maar alles wat ik in die z.g. toekomst constateer is voor mij een in mijzelf vastliggend feit.

Een andere vraag is, of dit dan werkelijkheid is. Bij werkelijkheid spreken wij over zaken, die voor ons onveranderlijk zijn. Maar is werkelijkheid zo onveranderlijk als men wel denkt? Een vorige maal hebben daar al het een en ander over gezegd. Deze keer zou ik eraan toe willen voegen, dat werkelijkheid het concept is dat men zich van de bestaande waarden maakt, niet de opsomming van de bestaande waarden zelf. Als zodanig is werkelijkheid een persoonlijke interpretatie. Een verandering van persoonlijke interpretatie geeft een verandering van beleven met een gelijkblijven van de kosmische feiten. Hierdoor word ik dus geconfronteerd met een interpretatie,

die bepalend is.

In de tijd kan ik een sprong maken naar een vage toekomst en kan ik gaan naar een punt van mijn persoonlijkheid of van mijn eigen ontwikkeling. Zo kan ik in de werkelijkheid terugkeren tot mijn eigen wezen, of ik kan een interpretatie geven van mijn constatering. Beide zijn voor mij even reëel, onthoudt u dat wel! Maar mijn interpretatie kan worden gewijzigd.

Hier bouwt zich een beeld op van een kosmische harmonie, waarin alle waarden op zichzelf volledig uitgedrukt zijn en waarin de mens of het levende wezen slechts de invloed van die harmonische factoren voortdurend ondergaat.

Maar nu gaat de mens deze harmonische factoren eenzijdig interpreteren. Het resultaat is, dat hij in een niet-harmonische wereld leeft. Hij kan uitgaan van het standpunt, dat hij uit die wereld bepaalde dingen verwacht. Die verwachting behoeft kosmische niet reëel te zijn. Maar in de mens leeft ze. Op het ogenblik, dat dan de kosmische realiteit kenbaar wordt en daarbij de verwachting beschaamd is, beleeft de mens disharmonie.

Dit zijn punten, waaraan we toch eens een keer aandacht moeten schenken, omdat wij in het geheel van het occulte streven en werken worden geconfronteerd met wat wij waarmaken; en niet met wat er is of wat er bij anderen bestaat.

Wij hebben een kosmische werkelijkheid. In die werkelijkheid bouwen wij ons de interpretatie, die ons past. Wij voegen daaraan een harmonisch element toe, en ziet, we krijgen de openbaring van de waarden, die wij verwachtten. Wij beleven diezelfde kosmische werkelijkheid, we interpreteren haar andersen opeens blijkt er niets te zijn van wat we hadden verwacht. De kern van de zaak ligt hier dus wel in de wijze, waarop men zelf de kosmische realiteit ondergaat. Op het ogenblik, dat ik die kosmische realiteit onderga als iets wat op mij toekomt, zal ik geneigd zijn aan de verschillende factoren van die kosmische realiteit een voor mij kenbare waarde (een verwachting) vast te knopen. Deze verwachting behoeft niet reëel te zijn. Ik kan dan een disharmonie ontdekken. Ga ik alleen van mijzelf uit en stel ik, dat mijn gehele bestaan wordt gevormd door mijn beantwoorden aan de kosmos, die ik erken, zonder dat het antwoord van de kosmos voor mij van betekenis is, dan ben ik voor mijzelf dominant geworden. Nu is het niet meer de wereld, die mij kan teleurstellen of beïnvloeden; ik ben het hoogstens zelf, die de wereld kan beïnvloeden of teleurstellen.

De magische en ook de inwijdingstendenzen, die wij in het occulte voortdurend ontmoeten, gaan alle in deze richting. Ik moet waarmaken; niet: de wereld moet waarmaken aan mij. Niet: ik heb rechten; maar: ik moet datgene, wat ik in mij als noodzaak erken, naar buiten toe manifesteren. En dan wordt het misschien een recht.

De praktische betekenis van dit alles kunnen we natuurlijk in een paar regels altijd vastleggen, ofschoon ik mij ervan bewust ben, dat dit voor velen nog wel wat vragen zal doen rijzen. Ik zal toch eerst proberen het kort te formuleren:

1. Datgene, wat ik tijd noem, kan in mij worden uitgedrukt als de continuïteit van bestaan, die mijn kosmische bewustzijn of wezen in de totaliteit uitmaakt; als zodanig één, onveranderlijk en bestaande vanaf het begin der schepping.

Daarnaast ken ik de gerichtheidsinterpretatie, die ik tijd pleeg te noemen. Zodra ik mij tot deze wend, ga ik van het niet-begrepene naar het onbekende en zal ik in een voortdurende strijd zijn met de kosmische waarden, omdat mijn gerichtheid niet uitgaat van de kosmos, maar slechts van mijn beperkt begripsvermogen.

2. Al datgene, wat ik werkelijkheid noem, is mijn eigen interpretatie. Dientengevolge zal elke verandering van mijn interpretatie - mits volledig overtuigd geschiedend - voor mij de werkelijkheid wijzigen. Ik ben meester van de werkelijkheid, zolang ik durf uitgaan van mijn eigen mogelijkheden en vermogens. Ik zal altijd slaaf zijn van een mij dominerende werkelijkheid, indien ik eisen stel aan, verwachtingen koester ten aanzien van of rechten neem uit te oefenen op die wereld buiten mij.

3. Daar de kosmische harmonie in mijn wezen altijd vertegenwoordigd is - zelfs als ze niet wordt beseft - kan de openstelling van mijn wezen in volledige rust die kosmische werkelijkheid aan mij openbaren. Die openbaring noemt

dan geen logische of zelfs emotionele vorm aan; zij is eenvoudig een haast automatische oriëntatie. De mens, die zich volledig openstelt voor de kosmische harmonie, oriënteert zich in de kosmische totaliteit ongeveer als een kompasnaald dit doet tenidden van een aardmagnetisch veld.

Wanneer de oriëntatie is geschied, zal de beleving volgens die oriëntatie moeten plaats vinden. Daarbij zal het "ik" als beslissend moeten gelden en nimmer een verwachting hebben ten aanzien van de buitenwereld.

4. Degeen, die meester wil worden van zijn eigen leven, van de wereld misschien en desnoods zelfs van de tijd, zal door uit te gaan van zichzelf (en daarbij zich niet vastklampend aan de beperkte begrippen, waarin hij nu leeft) steeds meer gezag kunnen uitoefenen over de wereld, voor zover zij met hem verbonden is.

Dit laatste moet ik met nadruk constateren. Ik kan dus geen invloed uitoefenen of vestigen in een wereld, welke niet met mij in verband staat. Ik kan geen personen of levens van personen benaderen, wijzigen of corrigeren, indien ik daaraan persoonlijk geen deel heb. Ik kan dit slechts doen, voor zover de persoonlijke binding bestaat en zolang ik deze erken.

Dit zijn 4 eenvoudige punten. Daaruit vloeien dan weer de nodige verder ontwikkelingen en conclusies voort.

Stel: Ik wil de wereld goedmaken. Of: Ik wil vrede op aarde. Deze zeer algemene stelling is voor mij nimmer waar te maken. Eerst wanneer ik een begrip heb van wat "goed" is of van wat "vrede" is, zal het mij mogelijk zijn in de tijd te streven; maar ik zie dan nog steeds de werkelijkheid buiten mij als iets, dat moet meewerken, dat mede moet ageren. En hierdoor is van tevoren geen verwezenlijking vast te stellen.

Nu ga ik echter niet uit van algemene begrippen als vrede of goed, maar ik ga alleen uit van mijzelf. Hoe ben ik zelf goed? Hoe bereik ik voor mijzelf vrede en druk ik die uit? Op het moment, dat ik de algemene begrippen heb herleid tot mijn persoonlijke functie en actie, zal hierdoor alleen reeds mijn beheersing groter zijn geworden.

Maar nu neem ik nog steeds aan, dat de wereld rond mij een bepaald karakter heeft. En dit behoeft lang niet altijd waar te zijn. Het is mijn interpretatie van die wereld, meer niet. Indien ik nu stel, dat mijn eigen benadering alleen bepalend is gedurende het moment van contact en besef voor de waarde, de betekenis en de werking daarvan, zal ik zelf waarmaken en tot absolute werkelijkheid verheffen wat ik in mij draag.

De ingewijde gebruikt dit o.m. om de omstandigheden van het leven te veranderen. Hij beheerst misschien het weer ermee, hij zal een zieke genezen, zij zal misschien ook contact opnemen met andere werelden. Voor hen is dat heel normaal. Want wanneer hij stelt, dat de dingen zo zijn, zijn ze voor hen zo. En alles en een ieder, die op dat ogenblik met hem verbonden is, zal gedurende dat moment - en zolang die ingewijde de zaak verder wil blijven projecteren - deel zijn van de werkelijkheid van de ingewijde.

Dat is een typische gebeurtenis. Want wat blijkt nu hier? De ingewijde gaat dus het werkelijkheidsbegrip van een ander domineren. Zolang die dominantie bestaat, kan de ingewijde voor een ander richting geven aan de werkelijkheid. Maar op het ogenblik, dat de ander zegt: "Het is niet waar", is het niet meer waar.

Wat de tijd betreft, zien we ook precies hetzelfde, ook bij de ingewijde en de magiër. Ik kan werken volgens een vast tijdschema. We zien dit bij de magiër, die zich vastklampt (we hebben het een vorige keer daarover gehad) aan astrologische data. Maar waarom moeten de sterren en planeten nu op een bepaalde manier staan? Dat is helemaal niet nodig, als ik - zoals een groot-magiër doet - eenvoudig zelf een afbeelding van een sterrenhemel maak en zeg: Dit is de werkelijke, en daarin de gewenste constellatie aanbreng. Ik kan kennelijk, zodra ik daarin volledig geloof en opga, mijn eigen voorstelling voor de algemene werkelijkheid in de plaats stellen en daarmee dezelfde actie, dezelfde werking bereiken. Als ik dus zeg: Het is nu 10 jaar later, en ik geloof daarin volledig, dan is het inderdaad 10 jaar later. En dat blijkt dan ook uit mijn constatering. Maar zolang ik die 10 jaar later wil af-

leiden van wat vandaag is, lukt het me niet. De ingewijde en de magiër moeten zich dus a.h.w. verwijderen uit een soort eeuwige kringloop, waarin de doorsnee-mens gevangen zit. Die kringloop kent u allemaal:

Ik heb het gas hoog laten staan, de melk staat op, dus kookt de melk over. De melk doet het prompt. Ik heb die mens zoveel vertrouwen gegeven, maar ik zie dat hij me toch zal beschamen. Dan gebeurt dat ook prompt. Zodra ik een verwachting ga koesteren en die wordt sterk genoeg, maak ik haar waar. Dat heeft u vaak genoeg ervaren. Wat moet ik dan doen?

In de eerste plaats moet ik natuurlijk proberen alleen rekening te houden met wat mij persoonlijk betreft. Ik moet dus niet gaan vertellen, dat de melk bij anderen ook niet overkookt. Dan helpt het niet. Maar ik heb nu melk opstaan, het gas (of het oliepitje of wat u gebruikt) staat zo, het tijdsverloop doet niet ter zake, de melk zal net warm zijn, wanneer ik erbij kom. Zolang ik dat vasthoud, gebeurt dat.

En zo is het in uw relatie tot mensen ook. U kunt dus nooit bepalen wat een mens zal doen, wanneer hij geen contact met u heeft. Het is onmogelijk om daarop invloed uit te oefenen. In die tijd is de ander geen deel van uw werkelijkheid. Maar in uw persoonlijk contact met die ander, zit voor u een werkelijkheidselement. Indien ik mij die werkelijkheid op een bepaalde wijze voorstel, zal - zolang het contact duurt - die werkelijkheid voor mij bestaan; en die ander - als deel ervan - zal die werkelijkheid ook ondergaan.

Hier worden we dus heel eenvoudig geconfronteerd met het feit, dat we ons eigen leven volledig in de hand hebben; en dat we - zolang we alleen daar, waar ons eigen contact met het leven, het andere, etc. ter sprake komt - dit volledig kunnen beïnvloeden.

Dit is misschien niet helemaal occulte wijsbegeerte. Maar het gaat toch wel die kant uit. Want ik beseft net zo goed als u, dat dit alles voor de doorsnee-mens niet uitvoerbaar is. Maar het is een richtlijn. Er is een mogelijkheid. En eerst als wij iets als mogelijk beseffen, kunnen we het waar maken.

Indien u niet gelooft, dat het mogelijk is een ander vervoermiddel uit te vinden, dan de nu gangbare, zult u er nooit naar streven en u zult het dus ook nooit tot stand brengen.

Indien u niet gelooft, dat u gelukkig kunt zijn, zult u altijd ongelukkig zijn.

En dat zijn dingen, die u aan den lijve voortdurend hebt kunnen constateren. Zelfs als u voor u persoonlijk een bepaalde waarde gaat stellen, die misschien niet meer helemaal reëel is, maakt u die dingen daardoor waar.

Het is misschien een cru voorbeeld. Stel, een man en een vrouw beminnen elkaar. De vrouw weet voor zichzelf: dit contact is niet de volmaakte, grote liefde. Nu kan ze zeggen: "Ach, ik weet wel, dat dit eigenlijk niet deugt en niet goed is. Ik voel me eigenlijk wel goedkoop, maar ja, ik heb het nodig." Vanaf dat ogenblik verandert de zaak; alleen door het denkbeeld. En of de zaak breekt helemaal af, of het wordt inderdaad goedkoop. Dat heeft die vrouw dan zelf gedaan. De man op zijn beurt kan er ook een ideaal van maken of hij kan het goedkoop maken. Indien hij dat element erin gaat brengen, dan ontstaat het ook werkelijk.

Je kunt dus eigenlijk in je leven al heel veel dingen gaan bepalen, als je er rekening mee houdt, dat niet de z.g. "feiten" de waarheid vormen in de werkelijkheid (want dat zijn uw interpretaties), maar dat het de wijze is, waarop u in die feiten staat, die de werkelijkheid beïnvloedt. En dat kun je al betrekkelijk snel doen. De een zal het doen t.a.v. een pannetje melk op het gas; de ander t.a.v. mensen, waarmee hij omgaat. Maar hier bestaat dus de mogelijkheid om gerichtheid, invloed te brengen.

Nu is er nog een ander punt, dat hier ook een grote rol in speelt.

De meeste mensen zien tijd als een continuïteit. Men zegt: "Ja, ik ben nu hier; dan ga ik daar naar toe, daar naar toe en daar naar toe." Men verbindt a.h.w. verschillende locaties met elkaar.

Voorbeeld: Ik ben nu in Den Haag, morgen ben ik in Leiden, overmorgen in Haarlem, de dag daarop ben ik in Amsterdam. Door dit te doen breng ik vier steden met elkaar in verbinding. Ik kan echter ook anders redeneren. Ik kan zeggen: "Dit is Den Haag." Basta. "Als Den Haag is afgelopen, komt Leiden. Leiden is een afgeslo-

ten geheel. Wat in Leiden gebeurt, gebeurt niet in Den Haag." Dat klinkt een beetje gek. Maar als je leert om de verschillende milieus niet in tijd met elkaar te verbinden, maar om ze a.h.w. gescheiden te houden, zul je ontdekken, dat er in elk milieu een afzonderlijke ontwikkeling bestaat. Het tijdselement is nu niet meer een persoonlijke continuïteit, maar een geconstateerde groei of ontwikkeling in de verschillende punten, waarmee we in aanraking komen. Hierdoor wijzigt zich niet alleen de visie op eigen leven, maar ook het begrip voor hetgeen er zich elders afspeelt. Misschien moet ik hier het voorbeeld nog wat uitwerken om het voor iedereen begrijpelijk te doen zijn.

Als ik in Den Haag bepaalde dingen heb meegemaakt en ik kom met de herinnering daaraan in Leiden, dan zal ik al direct in Leiden mijn reacties uit Den Haag projecteren. Mijn houding tegenover Leiden is niet in overeenstemming met die stad, maar ze is mijn benadering vanuit Den Haag. Ik projecteer dus Den Haag in Leiden. Hierdoor zullen de werkelijke mogelijkheden, die in Leiden liggen, voor mij niet helemaal te vatten zijn. Ik kan ze niet waar maken. Ik kan geen volledig gebruik maken van de typische kwaliteiten die Leiden heeft, want ik zit vast aan Den Haag. En naarmate het aantal invloeden, dat ik meebreng, groter is, is de kans dat ik de werkelijke waarde van een stad (als voorbeeld genomen) reëel kan ondergaan kleiner. Het tijdsbegrip van de mens is geneigd om allerhande in wezen geheel differente toestanden, ontwikkelingen, werkingen en mogelijkheden met elkaar te combineren. Hierdoor is hij niet in staat elke waarde op zichzelf te beseffen, te hanteren en zich ten aanzien daarvan ook op de juiste wijze te gedragen.

Hieruit kunt u weer een conclusie trekken: Ik moet nooit proberen iets van het ene milieu mee te nemen naar het andere. Integendeel, ik moet proberen de verschillende milieus waarin ik verkeer, de verschillende toestanden die afwisselend in mijn leven optreden zelfs, zodanig van elkaar te scheiden, dat zij voor mij elk een afzonderlijke ontwikkeling gaan vormen. Door niet het een in het ander te projecteren krijg ik een zuivere ontwikkeling, een zuiver overzicht van de mogelijkheden van een milieu en kan ik daardoor ook beheersend en harmonisch (kosmisch-harmonisch zelfs) optreden in die omstandigheden, in dat milieu.

De tijdssequentie, zoals de doornee-mens deze hanteert, betekent een verval-sing van waarden door de ervaringen, opgedaan op één terrein, te projecteren op alle volgende terreinen. En dan staan we meteen weer voor de vervalsing van de werkelijkheid. Dat is iets, waarmee je altijd weer wordt geconfronteerd.

De occultist hanteert nogal veel verschillende middelen om op de een of andere manier deze werkelijkheidsvervreemding te verliezen. Hij gaat b.v. uit van grote theorieën. De magiër gebruikt rituelen. De esotericus gebruikt daarvoor vaststaande procedures van meditatie enz. enz. Hier hebben deze methoden dus niet de betekenis van werking op zichzelf. Ze zijn voor het "ik" het wegtrekken van een scheiding tussen wat ergens anders is of was en datgene, waarmee ik mij nu ga bezighouden. De realiteit, die zo ontstaat, zal niet geheel zuiver worden ervaren, dat zult u met me eens zijn. De realiteit zal voor anderen zelfs in vele gevallen heel vraagwaardig zijn. Maar voor het "ik" is zij qua emotie, qua stuwning en daardoor qua oriëntatie - zelfs in kosmische zin - wel bepalend. Het eindresultaat is heel eenvoudig: Door de schijnbaar zinloze scheidingen, die ik tot stand breng, zal ik mij voortdurend op een andere wijze oriënteren t.a.v. de kosmos. Mijn wensen en voorstelling, zodra zij maar berusten op mijn actie naar buiten toe, kunnen in elk milieu worden waargemaakt.

Dan moeten we terug naar het kosmisch Ik, het kosmisch Ego.

Ik heb u zo even reeds verteld: in dat kosmisch Ego ligt eigenlijk alles vast. Er is geen voorbestemming in de gebruikelijk zin, dat een God het heeft uitgestippeld. Maar mijn wezen zelf met zijn eigenschappen houdt in:

a. een interpretatie; b. een bepaald tempo van beleving; c. de mogelijkheid van samenvoeging en van scheiding. En daarmede: mijn relatie tot het Totaal-Zijnde. Door die scheiding van moment tot moment verplaats ik mij a.h.w. langs de tijdslijn; maar gelijktijdig verplaats ik mij ook van het ene deel van mijn kosmische werkelijkheid naar het andere. Hier blijkt dus, dat een kosmische werkelijkheid meer is dan een aardse realiteit. Zij omvat vaak verschillende aardse mogelijkheden naast elkaar

als realiteit; en elk daarvan is volledig bepaalbaar en beleefbaar.

Waar het mij hier om gaat, is de constatering dat het grote Ik of Super-Ego in zijn totaliteit kosmisch altijd harmonisch georiënteerd moet zijn. Zonder dit kan het in de kosmos niet bestaan. De harmonie van kosmische waarden die bestaat, kan dus in elk deeltje van dit Ego worden erkend. Maar als ik slechts een deel van dit Ik zie of erken en daarop de harmonische waarde van een ander deel van het Ik projecteer, dan krijg ik de meest krankzinnige dingen. Dan begrijp ik het leven niet meer. Dan ben ik weg. U zoudt het ook heel dwaas vinden, indien ze bij een harttransplantatie zouden zeggen: "Nou ja, het is toch een orgaan. Weet je wat, laten we in de plaats van het hart eens een nier zetten." Dat vindt u krankzinnig. Maar u zult wel met hetzelfde genoegen b.v. een magische of een geloofswaarde proberen te projecteren in de zeer eenvoudige, erkende maatschappelijke verplichtingen. U kunt geen scheiding maken. Is het een wonder, dat er dan disharmonie ontstaat?

Het Super-Ik bevat de toekomst, inderdaad. Maar het bevat de toekomst, zoals zij voor u kan zijn op elk contact. Voor u in het huidige leven houdt het in, dat uw aantal contacten beperkt is, want u bevindt zich in een toestand van beperktheid. Dit aantal contacten met al zijn mogelijkheden is in dit grote Ik aanwezig. Voor zover het voor u ooit werkelijk is of kan worden, is het daar aanwezig. U kunt dus de persoonlijke werkelijkheid altijd uit dit grote Ik aflezen. Daar speelt geen tijd een rol. Alleen: de continuïteit van het menselijk denken verstoort automatisch de waarneming van een kosmische of van in het grote Ik liggende werkelijkheid. Want wat u denkt dat er morgen zal gebeuren, gebeurt niet. Indien u uitgaat van een bepaalde premisse, dan kunt u de in uw Ik gelegen waarden niet meer erkennen en zult u dientengevolge in een verwarring terecht komen. Die verwarring noemt u dan noodlot, misschien oorzaak-en-gevolg of goddelijke voorbeschikking.

Is er dan een voorbeschikking? Ja, zeker. De voorbeschikking, die voor ons bestaat is de totaliteit van onze mogelijkheden (het grote of kosmische Ik), zoals deze eens en harmonisch in de totaliteit zullen worden beseft. Die staan vast. Maar alle interpretatiemogelijkheden daarin zijn volledig vrij. Alle verkeerde conclusies, die wij zullen trekken, met de belevingen daaraan verbonden, zijn in zekere zin vrij. Want we kunnen bepaalde dingen heel prettig vinden, maar als ze op het verkeerde moment komen, zijn ze een klap in je gezicht.

Er zijn er onder u misschien wel, die het prettig vinden eens een whiskey-soda te drinken of misschien zelfs een whiskey-puur. Maar als u nu een beker krijgt, waar u niet in kunt kijken en u ruikt het ook niet, u denkt dat u whiskey drinkt en u krijgt melk (die op zichzelf gezond is en heel goed voor u), dan krijgt u me toch een schok. Dat is net een klap in je gezicht.

Er zijn veel dingen in het leven, die op zichzelf heel goed zijn, maar die - doordat u ze anders verwacht - een schok, een nadeel zijn. Zo is er dan een voorbeschikking. Maar wat het totaal van onze mogelijkheden voor ons betekent, ligt aan de manier, waarop we ze al dan niet bewust hanteren. En als u net een koe hebt zien melken en dus melk verwacht en in plaats daarvan een flinke teug whiskey neemt, nou, dan bent u voorlopig iemand, die een aanval van zware asthma op een aardige wijze weet te imiteren. Uw verwachting was verkeerd.

Vandaar dat ik in deze les heb geprobeerd de nadruk te leggen op de noodzaak een splitsing te maken tussen verschillende contexten, verschillende milieus, verschillende contacten. Alleen wat tussen jezelf en een bepaald milieu, tussen jezelf en een bepaalde persoon, tussen jezelf en een bepaalde noodzaak of een bepaald verlangen bestaat, is bepalend. Zodra je probeert daaraan een vorm of gestalte te geven, verlies je de goede waarde en krijg je er heel vaak niets voor in de plaats. Waarden, die op een ander moment zeer gunstig voor je zouden zijn geweest, ervaar je nu als een extra slag. Je kunt daar met enige sereniteit wel weer bovenuit komen, dat is waar. Maar waarom zou de mens, die in staat is zelfs de elementen "werkelijkheid" en "tijd" voor zich grotendeels te gaan beheersen en ze te gaan gebruiken om harmonisch en daarmee ook gelukkig en één met het Al te zijn, waarom zou die mens dan blijven vasthouden aan zijn oude gewoonten?

Ik eindig met enkele punten, die u dan maar eens moet overwegen in hoeverre ze voor u praktische waarde hebben.

1. Elk contact met mensen zal afhankelijk zijn van de bestaande relatie. Deze relatie kan alleen gelden gedurende dit contact. Elk verder contact kan alleen worden gezien als een directe voortzetting hiervan. Schakel altijd de tussenliggende momenten uit. U komt hierdoor tot een juist begrip voor anderen, een juist contact met anderen, een juiste waardering van bepaalde milieus en mogelijkheden.
2. Wen u aan alle emotie, behorende tot één milieu of tot één contact, onmiddellijk uit te schakelen en u om te schakelen naar het andere contact met de daarbij behorende emotionele inhoud. Door dit te doen bereikt u dat u op alle punten zo juist mogelijk en ook zo opportuun mogelijk kunt reageren, terwijl de kennis van het wezen der dingen wordt vergroot en gelijktijdig voor u de mogelijkheid om iets te bereiken eveneens toeneemt.
3. Tracht elke negatieve interpretatie van milieus of contacten zoveel mogelijk te voorkomen. Juist deze interpretaties geven vaak veranderingen voor u, die niet aangenaam zijn. U zult dan juist hierdoor negatieve belevingen hebben, leed, disharmonie, etc., die u zoudt kunnen voorkomen.
4. Leer u openstellen voor de totaliteit. Vraag u niet af wat de redelijke of de juist weg is, vraag niet wat gevoelsmatig het best zou zijn, vraag u af welke impuls er zonder meer bestaat. Bepaal uw richting volgens deze impuls. En als u merkt, dat dit niet meer voldoende is, maak u wederom zoveel mogelijk vrij van elk voornemen, elk logisch denken, elke emotie en tracht hernieuwde impulsen te vinden.
De normale mens richt zich, indien hij wordt gedomineerd door eigen bewustzijn en streven, automatisch op de krachten, die in zijn in zich harmonisch groter Ik aanwezig zijn. Hij maakt zichzelf dan juister en beter waar en komt hierdoor ook in zijn benadering van details in tijd en z.g. werkelijkheid tot betere resultaten en mogelijkheden.
5. Besef, dat in niets een continuïteit bestaat, maar dat voor de werkelijke persoonlijkheid, waarvan uw huidige uiting slechts een deel is, elk moment eeuwig is. Het is daarom niet belangrijk iets te ontwikkelen; het is veel belangrijker iets te erkennen. Wie vanuit de erkenning innerlijk harmonisch reageert, zal misschien bepaalde erkenningen niet ontwikkelen, maar hij zal daardoor wel in staat zijn voor zich andere en nieuwe erkenningen tot stand te brengen, die anders onbereikbaar zouden zijn. Bewustwording, maar ook beheersing, inwijding, ja, zelfs magisch kunnen en bereiken zijn afhankelijk van de eigen oriëntatie.

:-:-:

P A R A G N O S T E N .

Paragnost is een deftige naam, die menigeen zich toeigent, als hij alleen maar kaartlegger, helderziende of iets dergelijks is. Op zichzelf vormen die paragnosten een groep van z.g. super-sensitieven. Er is juist in verband met het occultisme en de magie hierover nogal het een en ander te zeggen. Ik zal proberen in korte formuleringen iets weer te geven omtrent de werking en ook de mogelijkheden, die hierin bestaan.

Een paragnost - mits hij ook maar enige begaafdheid bezit - is altijd iemand, die in zijn aura gevoeliger is dan anderen. Hij weet dus sneller aan te voelen, of er iets goed of kwaad is. Dit goed of kwaad is een zeer subjectieve reactie. Iemand, die het z.g. spierlezen beoefent en dit werkelijk zeer goed doet (de z.g. toneel-telepaath), zal in zeer vele gevallen in dit opzicht toch paragnost zijn. Hij voelt a.h.w. tevoren reacties aan. De gevoeligheid van de aura ontstaat over

het algemeen door een te grote geladenheid van het zenuwstelsel.

Een paragnost is dus over het algemeen iemand, die wat snel gespannen is en meestal nogal een labiel evenwicht vertoont in psychische, emotionele en ook mentale zaken. Dat klinkt erg onvriendelijk, maar het houdt ook een grotere wendbaarheid in. Als daarbij nog komt een grotere gevoeligheid van bepaalde delen van de geest (bepaalde geestelijke voertuigen b.v. en waarschijnlijk ook uitgedrukt in de verschillende chakra's), dan krijgen we te maken met een selectief afleesproces.

Waarom zou de ene paragnost b.v. een goed magnetiseur kunnen zijn, maar geen diagnose kunnen stellen, terwijl een andere paragnost een goed diagnosticus is, maar weer niet kan genezen?

Hier is sprake van een typisch éénrichtingsverkeer. De mens, die een gevoeligheid heeft, waarbij geestelijke elementen - al zijn dat maar levenselémenten - betrokken zijn, heeft gewoonlijk zijn eigen instelling in het leven. Juist door de feitelijke instabiliteit, die doorgaans in het gedrag zo nu en dan tot uiting pleegt te komen, zoekt men naar een houvast. Men zoekt dus naar een vaste houding. Maar die vaste houding houdt ook een aantal vaste denkbeelden in. Hierdoor ontstaat er een eenzijdige doorlaatbaarheid voor feiten. Men erkent alleen impulsen van bepaalde grootorde. Die impulsen vormen een verklaring voor eigen gevoel van meerwaardigheid of nuttigheid.

Hier zit dus een psychologische achtergrond bij. Als wij de doorsnee-paragnost ontleden, dan komen we tot de conclusie, dat hij veelal een mislukkeling is geweest, dat hij grote moeilijkheden in zijn leven heeft gehad, dat hij psychisch of zelfs fysiek ernstige trauma's heeft ondergaan. Hij moet zich dus op de wereld oriënteren. Zijn begaafdheid helpt hem hierbij zich in die wereld nuttig en belangrijk te voelen. Zijn contact met de wereld is voor een groot gedeelte op die begaafdheid, die hij heeft erkend, gebaseerd.

Als hij nu die begaafdheid zou gaan uitbreiden, dan is er in hem de angst om te falen. En die angst om te falen, de onzekerheid, is gelijktijdig het begin van het falen, omdat wij geestelijke krachten nu eenmaal niet zonder meer kunnen gebruiken. Er moet een zekere sereniteit, een zekere gelijkmoedigheid zijn.

Een magnetiseur, die niet gelooft een patient te kunnen genezen, zal die patient niet kunnen genezen. Een diagnosticus, die meent van een bepaalde persoon geen diagnose te kunnen aflezen, zal dit inderdaad niet kunnen doen. Indien hij het toch probeert, loopt de zaak verkeerd.

Een z.g. psychometrist kan op een gegeven ogenblik het gevoel hebben, dat hij alle dingen kan. Dan blijkt hij inderdaad zeer goede prestaties te leveren en is het helemaal niet meer belangrijk, of een bepaald voorwerp sterk of minder sterk geladen is. Hij kan alles zonder meer sorteren. Maar als diezelfde psychometrist tegenover dezelfde mensen komt te staan met een gevoel van onzekerheid, dan blijkt dat hij begint te stuntelen, dat hij vergissingen gaat maken, dat hij bepaalde voorwerpen in eens terzijde gaat leggen als niet afleesbaar, enz. Hier is dus het zekerheidselement van groot belang. En de doorsnee-paragnost ervaart dit ook.

Je maakt al heel snel mee, dat je instelling, je eigen gestemdheid, uitmaakt of je wat kunt of niet. En het toelaten van een andere gevoeligheid zou die zekerheid in gevaar kunnen brengen. Men is bang voor het nieuwe. En wat dat betreft, zou je kunnen zeggen dat de doorsnee-paragnost in zijn benadering van het occulte meest orthodoxe mens is, die denkbaar is. Door deze orthodoxie wijst hij zijn verdere ontplooiing over het algemeen af.

Is er nu wel een verschil aan te wijzen tussen de genoemde typen: de psychometrist, de diagnosticus, de genezer? In uiting wel. Maar de genezer, die niet alleen van dierlijke vitaliteit gebruikt maakt (deze moeten we even uitzonderen), zal toch ingesteld moeten zijn op geestelijke waarden en krachten. Een gevoeligheid voor geestelijke kracht is dus noodzakelijk.

Hetzelfde geldt voor de psychometrist. Het aflezen van het voorwerp op zichzelf is niet voldoende. Er moeten voorstellingen worden geschapen; en hierbij worden geestelijke elementen ingeschakeld.

De diagnosticus stelt zijn diagnose niet alleen maar omdat hij het zo aanvoelt, maar omdat hij bepaalde ontvangen impulsen weet om te zetten in beelden van b.v.

het lichaam of de kwaal van zijn patient. De gevoeligheid is dus in feite dezelfde. Alleen de wijze, waarop de gevoeligheid wordt gebruikt, is anders.

Ik heb dit alles voorop gezet om duidelijk te maken, dat het beter is over paragnosten of over overgevoeligen of geestelijk begaafden te spreken dan over een bepaald type van begaafdheid. De wijze, waarop de begaafdheid tot uiting komt, is een praktische waarde, meestal door psychologische factoren mede bepaald. Maar de gevoeligheid op zichzelf is altijd en te allen tijde bruikbaar.

Voor degenen, die zich bezighoudt met het occultisme, is het vaak verbaazingwekkend te ontdekken, dat sommige mensen alleen maar één gave hebben, dat anderen over alle gaven beschikken en dat zelfs degenen, die over vele verschillende gaven beschikken, die niet alle met gelijk resultaat in praktijk weten om te zetten. Maar hier ligt de verklaring:

De gevoeligheid, gebaseerd op een zekere onevenwichtigheid, is bij allen aanwezig. De mate van gevoeligheid en ook van onevenwichtigheid kan van persoon tot persoon natuurlijk verschillen. Waar ze eenmaal bestaat, zal de manier van toepassing niet worden bepaald door de gave, maar door de mentaliteit, door de instelling van de persoon, die de gave gebruikt.

Het is duidelijk, dat een dergelijke ontwikkeling in een moderne maatschappij tot een steeds grotere eenzijdigheid voert en daarbij ook tot steeds grotere beperkingen. Een paragnost, die zich onzeker voelt, als hij zijn gave gebruikt in het leven, zal daardoor die gave steeds minder gebruiken, maar ook steeds minder goed kunnen gebruiken. Iemand, die in een omgeving leeft, waarin het gebruik van geestelijke gaven als normaal wordt beschouwd, kan veel meer bereiken. Hij voelt nl. zijn gave als een factor, die voor de maatschappij meetelt. En naarmate hij dus door die gave voor de omgeving belangrijker wordt, zal hij zijn gave beter en juister kunnen gebruiken.

Dit geldt ook voor uzelf. Want bijna alle mensen hebben een zekere mate van gevoeligheid. Er zijn - ik geef het graag toe - mensen, die werkelijk geestelijk gezien blind zijn. Dat zijn zo van die mensen, die stoer verdergaand zich nergens iets van aan trekken; die altijd zichzelf blijven en die je eigenlijk nooit ertoe kunt brengen hun uiterlijk beeld voor een ogenblik te verloochenen. Dat zijn er slechts enkelen. De meeste mensen op de wereld hebben een zekere onevenwichtigheid. En naarmate de spanningen van de moderne tijd toenemen, zullen ook de noodzakelijke gespannenheid en onevenwichtigheid, die bij alle paragnostische prestaties een rol spelen, bij de doorsnee-mens aanwezig zijn. Wij mogen dus voorop stellen, dat hier eigenlijk voornamelijk psychologische factoren een rol spelen.

Als ik spreek van psychologische factoren, dan kan ik deze misschien het best even rangschikken. Daar zijn in de eerste plaats factoren, die uit de opvoeding voortkomen. Een bepaalde geloofsinstelling - ook als deze later bewust wordt verworpen - blijft de onderbewuste reactie tegenover begaafdheden en manifestaties van het paranormale voortdurend beheersen. Uw opvoeding en milieu maken dus tot op een zekere hoogte al uit, of u uw begaafdheden in praktijk zult kunnen brengen of niet.

Daarnaast is de wijze, waarop men leeft van groot belang. Er is niets in het leven van de mens (voeding, gedrag of iets dergelijks), dat die gevoeligheid in feite kan veranderen. Onthoudt u dat goed. Maar er zijn veel mensen, die bepaalde dingen hebben leren afkeuren of als minderwaardig te zien. Iemand, die gelooft dat je door het eten van varkensvlees meer animale driften krijgt en ongevoeliger zult worden, zal - zodra hij met bovennatuurlijke krachten wil werken - geremd zijn als hij ook maar één vezeltje ham naar binnen heeft. (En toch is ham lekker!).

De wijze, waarop je de geest en de geestelijke zaken beschouwt, is dus van groot belang; en vooral de wijze, waarop je ze met je eigen leven in verband brengt.

Dan is een volgend punt: De onwil om het paranormale te accepteren. Heel veel mensen zijn bang voor deze verschijnselen, omdat ze hierdoor hun eigen wereld aangetaast achten. Ze hebben nu eenmaal een bepaald beeld van zichzelf of van hun relaties met de omgeving en zijn niet bereid om een nieuwe gevoeligheid in te schakelen, die deze rechten, die ze tegenover de maatschappij menen te hebben of de deugden, waarop ze zich menen te mogen beroemen, in een ander daglicht zouden gaan stellen.

De afwijzing van het paranormale is vaak angst voor aantasting van het beeld, dat je je hebt gemaakt.

En ten laatste: De meeste mensen zijn bang voor gek te staan. Als je zegt, dat je iets helderziend waarneemt en je weet dat anderen daarom beginnen te lachen, dan houd je je mond. Maar op den duur zul je dan ook niet eens willen waarnemen; want het is zo lastig, je zou je kunnen verspreken.

De geremdheid van de mensen in deze tijd is dus psychologisch uit vele factoren te verklaren. Naarmate de opvoeding en het denken bij de mensen vrijer worden, zal de gevoeligheid ook gemakkelijker voor het paranormale worden gebruikt. Men zal de invloed, die men van buiten ondergaat, proberen om te zetten in beelden van zijn eigen wereld. Hierbij begint men natuurlijk altijd weer met bepaalde vergissingen. En ook t.a.v. eigen gedrag en eigen betekenis komt men tot vaak zeer vreemde constateringen. Degeen, die niet wordt afgeschrikt door deze mislukkingen als gevolg van verkeerde interpretatie, zal echter steeds meer gaan aanvoelen wat er gaat gebeuren.

Een aardig voorbeeld hiervan zie je bij mensen op een racebaan. Ze zitten in hun wagens en vlak voor hen gebeurt er een ongeluk. Zij reageren zo bliksemsnel, dat het - althans theoretisch - niet denkbaar is, dat ze zo snel gereageerd zouden hebben, tenzij ze het ongeluk hadden zien aankomen. Maar hoe hebben ze dat zien aankomen? Gaan we nu weer uit van de wijze, waarop de coureur rijdt, dan blijkt dat het onmogelijk is. Hij heeft een soort zesde zintuig, dat hem waarschuwt. Maar in het moderne verkeer zijn er heel veel mensen met een dergelijk zesde zintuig. Omdat dit in het verkeerspatroon normaal wordt gebruikt, reageren zij reeds vóór de situatie ontstaat op de situatie die er zo dadelijk zal zijn. Het heeft natuurlijk voor velen het voordeel, dat ze zich in druk verkeer gemakkelijk kunnen bewegen. Jammer is daarbij, dat ze - zodra dit op menselijke relaties betrekking heeft - de zaak blijven afwijzen. Toch wil ik als eerste conclusie stellen:

Het aantal bewuste paragnosten onder de mensen zal aanmerkelijk toenemen. En wel als gevolg van levenscondities, overspannenheid en toenemende onevenwichtigheid in zowel de westelijke en rijkere als ook in de armere landen.

In de tweede plaats: De wijze, waarop je je gaven gebruikt, wordt heel vaak weer gestimuleerd door de omgeving. Iemand, die een zekere gevoeligheid heeft en rond zich veel mensen ziet, die b.v. magnetiseren, is geneigd ook te gaan magnetiseren. Leeft hij temidden van magiërs, dan zal hij geneigd zijn zich tot de magie te wenden. Heeft hij veel helderzienden in de buurt, dan zal hij helderziend gaan waarnemen.

Wat is hier het geval? Zodra in de omgeving een bepaalde uiting van een paranormale begaafdheid veel voorkomt, zal men trachten zich met die anderen op voet van gelijkheid te stellen. En hierbij krijgen we vaak een eigenaardig mengsel te zien van fantasie en echte waarneming. Vooral degeen, die eigenlijk niet zeker is van zichzelf, begint heel dikwijls met grote fantasieën toe te voegen aan het weinige dat hij heeft geconstateerd. Dat kunt u zien bij helderzienden.

Maar wat gebeurt er nu, als de ontwikkeling is geschied? Men neemt aan, dat men dus één bepaalde gave heeft. Door dit te stellen sluit men zichzelf reeds van elk ander gebruik van eigen gevoeligheid uit.

In de tweede plaats zal men in zeer vele gevallen zoeken naar een uiting, die voor het "ik" exclusief is. Exclusiviteit van geestelijke begaafdheid bestaat niet. Zodra men tracht een bepaalde geestelijke beleving of ervaring als zuiver persoonlijk en exclusief te gebruiken, blijkt dat die gave langzaam maar zeker weer verzandt in fantasie en zelfverheerlijking.

Vele paragnosten lijden onder hun gaven. Wij zien hun geestelijke gezondheid afnemen en op den duur ook lichamelijke reflexen ontstaan, die niet altijd even aangenaam zijn. Men heeft in het verleden wel eens gezegd, dat een goed medium op den duur altijd in een gekkenhuis terecht zal komen. Hoe kan dat?

Als men de eigen begaafdheid gaat injecteren in zijn normale leven, dan gaat men proberen om gevoeligheden, die op geestelijk, astraal of levensniveau liggen, in het dagelijks bestaan in te voegen. Het resultaat is, dat het normale bestaan, denken en leven wordt verstoord. En door deze verstoring is geen zelfhandhaving

t.a.v. de omgeving meer mogelijk. Er ontstaat niet alleen een werkelijkheidsvervreemding, maar ook een vervreemding van eigen levensnoodzaken. En hierdoor doet men zichzelf tekort.

Iemand, die besluit dat water zo gezond is, dat hij verder alleen maar water wil drinken, moet niet gek kijken, wanneer hij op een gegeven ogenblik door spierzwakte wordt overvallen en in een black-out zich naar een hospitaal kan spoeden. Wie meent, dat je er alleen met geestelijke gaven kunt komen, zal altijd op een gegeven moment terecht komen in de abnormale of a-normale groeperingen, die men in instituten pleegt onder te brengen.

Hoe kun je die abnormaliteit of a-normaliteit voorkomen?

De paragnost, die het het langst volhoudt en over het algemeen in verhouding de beste resultaten levert, is degene, die een scheiding schijnt te maken tussen zijn normale leven en zijn prestaties met bovenzinnelijke krachten of vermogens. In feite doet zo iemand het volgende:

Hij leeft natuurlijk voortdurend met zijn gave. Die gave heeft ook voortdurend invloed op zijn reacties. Maar hij stelt zijn eigen leven zozeer als normaal, dat hij alle mensen in die normaliteit blijft benaderen op grond van hun bestaan en niet meer op grond van zijn gave. De gave gebruikt hij dan als iets afzonderlijks. Op de momenten, dat hij tot het gebruik van die gave overgaat, sluit hij zich uit de normale werkelijkheid uit. Zo iemand leeft in twee werelden. Die twee werelden zijn voor hem een psychische noodzaak. Hij kan nu een betrekkelijk grote evenwichtigheid vertonen in het normale bestaan, met gelijktijdig de grote gevoeligheid (en dus ook de grote onevenwichtigheid), die noodzakelijk is om de gave te gebruiken, indien dit noodzakelijk is.

Bij dergelijke mensen zien wij ook heel vaak, dat zij een vaste indeling hebben. Zij zullen dus niet op elk ogenblik b.v. via inspiratie gaan tekenen of schilderen. Zij doen dit op vaste tijden. Zij zijn niet altijd beschikbaar voor helderziende waarnemingen. En als deze zich al opdringen, wijzen zij ze af, behalve op bepaalde tijden of in bepaalde omstandigheden.

Door een functie toe te kennen aan een gave, wordt de mogelijkheid geestelijk gezond te blijven groter. Je gaat haar niet bewust in je hele leven invlechten, maar je gaat haar in het normale leven gebruiken om voor jezelf en voor anderen iets meer te bereiken dan normaal mogelijk zou zijn.

Een volgende fase zien wij dan bij de paragnost, die zich ten slotte gaat realiseren, dat hij geen gave heeft. Dat is een heel lastige periode, omdat zo iemand dus niet meer psychometreert omdat hij psychometrist is, geneest omdat hij genezer is, séanceert omdat hij mediamiek begaafd is, etc., maar eenvoudig deze dingen gaat beschouwen als een deel van de verschijnselenwereld. Het hoort erbij. Zo iemand zal ook tegen ieder ander zeggen: "Wat ik doe is niets bijzonders. Dat kunt u ook." Dat is natuurlijk nooit helemaal waar. Maar door deze benadering gaat hij het voor zichzelf mogelijk maken de gave niet te zien als iets, dat uit een hogere wereld komt, maar gaat hij zijn grotere gevoeligheid (en daarmee zijn z.g. hogere wereld) meer en meer deel maken van zijn eigen werkelijkheid; en zonder dat die werkelijkheid daardoor wordt verminderd. Ze wordt alleen iets verrijkt. Bij deze verrijking ontstaat dan de mogelijkheid om meer gaven (dus meer vormen van het gebruik van sensitiviteit) te ontwikkelen. En dan krijgen wij te maken met mensen, die all-round zijn: die tekenen, schilderen, zien, horen, psychometreren, diagnoses geven, zieken genezen en wat al niet meer.

Hier treedt weer het gevaar op van een werkelijkheidsvervreemding, doordat je aan de hand van de resultaten, die je behaalt, jezelf gaat beschouwen als een bijzonder mens. Zodra dit element van "ik ben toch wel heel erg bijzonder, ik ben een klein godje of een soort ingewijde onder het vulgus" optreedt, breekt de ontwikkeling wederom af. We krijgen dan heel vaak te maken in séances b.v. met fantasie-figuren. Het is niet meer voldoende, als er een geest doorkomt; het moet speciaal de geest zijn van een hogepriester van Apis of iets dergelijks. Bij de psychometrist zien wij, dat hij in zijn psychometreren geen genoegen meer neemt met het aflezen van feiten, maar dat hij ten koste van alles daarachter geestelijke bedoelingen, vroegere incarnaties e.d. wil zoeken. Hij wil het exceptionele van zijn wezen te veel de nadruk geven en gaat te veel fantasie eraan toevoegen.

Zo iemand geraakt weer onder werkelijkheidsvervreemding en eindigt zijn leven over het algemeen als iemand, die instabiel is.

Wat ik hier allemaal heb gezegd, klinkt voor de paragnosten misschien niet al te vriendelijk. Er is echter ook een andere kant aan de zaak. En ik geloof, dat we daar ook even de nadruk op mogen leggen.

Een paragnost is in ieder geval iemand, die bereid is een erkende mogelijkheid te gebruiken, ook al kent hij haar functie niet volledig. Daarnaast is een zich algemeen ontwikkelend paragnost iemand, die bereid is zijn werkelijkheidsbegrip uit te breiden, zonder daarom zijn vroegere werkelijkheid prijs te geven.

Nu bent u allen in feite aankomende paragnosten. Maar uw gevoeligheid wordt - zoals ik reeds zeide - vaak geremd. Indien u een bepaalde sensitiviteit ontdekt, moet u haar niet gaan gebruiken als iets bijzonders. U moet haar in uw leven gaan invoegen. Een geestelijke gevoeligheid kan worden gebruikt om de belevingen in eigen bestaan juister te erkennen en te interpreteren. Wie zijn geestelijke mogelijkheden gebruikt om in zijn bestaan beter uit te komen, juister te reageren en juister te leven, zal zeer zeker z.g. geestelijke manifestaties ervaren; maar hij kan ze zelf regeren vanuit zijn werkelijkheid.

Indien hij instaat is zelf te bepalen wanneer een gave actief is en wanneer niet, als hij daarbij volledig in staat is de begaafdheden, die hij heeft, in zijn normale leven mede te verwerken, dan vormt hij de avant-garde van de komende mensheid, die - terugkerend tot een menselijk begrip van werkelijkheid - geestelijke gaven daarin móét gebruiken en verwerken. De menselijke werkelijkheid is veel groter dan men pleegt te veronderstellen.

Dit alles zou voor u van weinig belang zijn, indien ik daar geen praktische regels aan zou toevoegen; wat ik hier dan ook onmiddellijk zal doen.

1. Als u van uzelf ontdekt, dat u een bepaalde gave hebt, trek u er niet te veel van aan. Constateer de feiten, trek er geen conclusies uit. Indien u niet zeker bent, denk er niet verder over na; dan moet het maar duidelijker worden.

Als u voelt, dat u een bepaalde kracht hebt, probeer haar te gebruiken. Blijkt dat het niet voldoende gelukt, probeer het nog een keer.

2. Juist wanneer u door lichamelijke of geestelijke omstandigheden een beetje onevenwichtig bent, heeft u de grootste kans, dat uw geestelijke gevoeligheid, uw groter aanvoelingsvermogen zich gaat openbaren. Het heeft geen zin die spanningen te zoeken. Maar als ze optreden en u constateert een paranormale gevoeligheid, gebruik die dan om uw evenwicht terug te krijgen. Indien de gevoeligheid deel is van een herwonnen evenwicht, gaat ze niet teloor, maar zal ze mee blijven bestaan als factor in eigen evenwichtigheid.

3. Ga nooit uit van het standpunt, dat hetgeen u helderhorend, helderziend of op andere wijze ervaart of waarvan u kennis neemt, van hogere orde is. Besef, dat het altijd harmonisch met uw wezen moet zijn, in overeenstemming met uw gevoeligheid en daarom op gelijke grootorde staat als uzelf. Slechts door als gelijke het paranormale verschijnsel te benaderen zal men in staat zijn met dit paranormale te werken zonder daaraan ondergeschikt te zijn en zo de werkelijkheidsvervreemding te ondergaan.

4. Wanneer u niet gevoelig bent of méént te zijn, heeft het geen zin wanhopig te trachten gevoeligheid te bereiken. Hoe meer u streeft naar een dergelijke gevoeligheid, des te groter de kans is, dat u uzelf misleidt en dat u uzelf tevens een werkelijke ontwikkeling van gevoeligheid onmogelijk maakt.

Dan ten laatste nog 3 heel eenvoudige punten:

a. Ga altijd uit van het feit, dat u - niet slechts mens maar ook geest zijnde - leeft in een werkelijkheid, die veel groter is dan uw materiële.

b. Tracht alles in uw stoffelijke werkelijkheid in te voegen voor zover het mogelijk is. Blijkt dit niet mogelijk, wijzig uw stoffelijke werkelijke in contact met anderen in zoverre, dat u uw geestelijke erkenningen binnen deze

realiteit kunt uiten.

- c. Ga nooit uit van het standpunt, dat de geest het moet doen. U kunt het alleen zelf doen. De geest kan u misschien middelen of krachten verschaffen, maar ze zal u nimmer ertoe kunnen brengen deze toe te passen, indien u niet zelf meewerkt. Daarom, gebruik bij alle waarnemingen en manifestaties van grotere gevoeligheid uw eigen wil om de geaardheid van de kracht te bepalen.
- d. Als u meent, dat anderen begaafd zijn, moet u niet zozeer letten op de uiting van hun gaven, maar trachten met die mensen harmonisch te zijn. Als u met hen harmonisch bent, zult u zeer waarschijnlijk een groot deel van hun gevoeligheid overnemen en met deze gevoeligheid hetzelfde kunnen bereiken.

Hier dient wel gewaarschuwd te worden voor de meestal in het begin negatieve benadering van deze gevoeligheid, waardoor u dan juist depressief gestemd zou kunnen zijn. Die depressie is niet reëel. Zij is slechts het resultaat van uw aanpassing aan een nieuwe erkenning.

Met dit alles heb ik geloof ik een klein beeld gegeven van wat er bij de paragnost alsoo aan de hand kan zijn en ook wat u zelf ten aanzien van uw gevoeligheid kunt doen en verwachten. Om een einde te maken aan het onderwerp nog het volgende:

Elke paragnost, die u bezoekt - hetzij voor genezing, voor raad of voor iets anders - kan u alleen helpen, indien er een zekere mate van harmonie aanwezig is. Als u ontdekt, dat een waarzegger of waarzegster u niet sympathiek is, kunt u er zeker van zijn, dat een groot gedeelte van de voorspellingen niet uitkomt of niet juist uitkomt.

Als een magnetiseur u niet sympathiek is, kunt u er zeker van zijn, dat u weinig baat zult hebben van zijn kracht, al is hij nog zo sterk. Sympathie, een gevoel van harmonie, een wederkerige aanvaarding is altijd nodig, waar dan ook. Daarom zult u de uiting van een paragnost nimmer mogen kritiseren, voordat zijn gebruik van gaven ten einde is gekomen. Pas daarna heeft het zin eventueel corrigerende opmerkingen te maken. Want zonder dit zoudt u alleen maar een werkelijkheidsvervreemding aan de paragnost opdwingen, daardoor de betrouwbaarheid van de uiting verminderen en gelijktijdig uw eigen vermogen om aan te voelen wat er aan de hand is helemaal wegdringen.

Realiseer u ook, dat een paragnost niet een bijzonder mens is. Hij is meestal wel een gevoelig of soms een overgevoelig mens. Die overgevoeligheid bestaat echter op een bepaald terrein. Zij omvat zelden het geheel van het leven. De een is ontzettend gauw op z'n teentjes getrapt in zijn eerzucht, een ander voelt zich weer erg snel verwaarloosd, enz. enz. Als u met bepaalde paragnosten regelmatig contact hebt, is het goed deze dingen op te merken en er rekening mee te houden.

Als er op een bepaald ogenblik geen paranormale uitingsmogelijkheid is, dan kunt u deze vaak bevorderen door zo iemand eens even op z'n tenen te trappen en dan onmiddellijk - let wel! - onmiddellijk de vrede te herstellen. De ontstane onevenwichtigheid, de zo ontstane spanning, zal dan vaak bijdragen tot een beter verloop van zaken.

En ten laatste: Realiseer u dat alle menselijke spanningen - mits niet kosmisch gericht maar op de een of andere wijze persoonlijk of eenzijdig gericht - voor het wekken van de overgevoeligheid bruikbaar zijn. Maar dat degene, die de overgevoeligheid ondergeschikt maakt aan het gebruikte middel, op den duur altijd nul op het request krijgt.

Alle middelen zijn soms bruikbaar. Gebruik niet altijd dezelfde methode en dezelfde middelen, want anders zult u altijd falen, ook in uw contact met een paragnost.

O V E R G A N G .

Soms lijkt het oude nieuw. Soms lijkt het nieuwe oud. Omdat de mens - vertrouwd slechts met zichzelf - uit de oneindigheid slechts voor zichzelf werkelijk maakt dat, wat hij in zich reeds als juist, als reeds bestaand, bewaart.

Wie in de oneidnigheid zich spiegelt, ziet slechts zichzelf, niet zijn God. En wie zoekt naar voorbestemming, vindt niet een werkelijkheid van lot en eeuwigheid en karma, maar slechts zijn eigen denken.

Wie van wereld gaat tot geest, vindt na de overgang dat, waarvoor hij het meest bevreesd is en dat, waarnaar hij 't meest heeft verlangd. Zo is het altijd weer. Want in oneindigheid van mogelijkheden treden wij met ons beperkte denken en ons beperkte zoeken, met onze angsten, onze vrezes, onze begeerten, met heel ons wezen, in zijn beperkte eindigheid.

En zo tekenen wij onszelven strijd, waar geen strijd bestaat. Tekenend wij onszelven ondergang, waar in feite nieuw leven ontstaat. Daarom zijn wij bang voor het leven en menen wij te verliezen wat wij bezitten. Of menen wij te bezitten wat nooit ons eigendom is geweest.

Zo leven wij, als mens, als geest. Zo leven wij te allen tijd, omdat de grote eeuwigheid nog niet bevat wordt in ons wezen. Maar wilt ge het nieuwe gaan beseffen en bereiken, weet dan: voor u is 't slechts het oude op andere wijze weer herhaald.

En zo ge overgaat naar ander levensbesef, al wat ge zijt geweest - innerlijk en uiterlijk - wordt weer uw werkelijkheid, uw sfeer, uw leven. En heel uw streven is de herhaling slechts van wat ge in uzelf begeert.

Maar zijnde beperkt en noemend nieuw wat oud is en ziend als oud vaak dat, wat nieuw kan zijn, groeien wij en zien wij langzaam oneindigheden naderkomen; beseffen wij dat grenzen vallen; zijn wij niet meer vazallen van een schijnbeeld, maar zwervers in oneindigheid. En dan eerst in een sterven van tijd, een sterven van lot en leven en het ervaren van een onbegrensd bestaan, breekt misschien de waan, waardoor wij alles steeds weer ons eigen aanzijn geven.

:--: .

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK VI.

MAGISCHE ASPECTEN.

U weet dat de dag van vandaag zich kenmerkt door het opbloeien van een zij het wat primitieve magie. Het gebruik van L.S.D. e.d. is één kant. Een andere kant is de bijgelovige wijze, waarop men met formules schermt, als het gaat om de oplossing van levende problemen. Men heeft ook in uw tijd steeds meer het gevoel, dat men zich kan beroepen op de goden van de planologie, de economische wetenschap en dergelijke en dat met het gebruik van de juiste formule de gewenste resultaten zonder meer zullen worden behaald.

Andere aspecten vinden wij in de verhouding burger - staat. De burger is geneigd de staat niet meer te zien als iets, wat hij zelf instand houdt, maar als een aparte, ver boven hem staande godheid van wie hij - mits hij braaf is - velerlei gunsten kan verwerven. Kortom, het magisch denken van deze dagen (het formule denken) heeft een typisch ouderwets karakter gekregen.

Er is een tijd geweest, dat men de goden raadpleegde door b.v. naar de sterren te kijken of door augurie uit de ingewanden van een offerdier. Tegenwoordig kijkt men naar de op zichzelf ook wat onbetrouwbare berekeningen van allerlei instituten en "planned" op grond daarvan de toekomst. Het zal u duidelijk zijn, dat hiermee weer een bepaalde tendens is geschapen, een trend zoals men tegenwoordig zegt, die zich ook morgen verder zal voortzetten.

De grondeigenschappen van het heden kan men met een paar zinnen opsommen:

1. Toenemende vervreemding van de werkelijkheid.
2. Een toenemend ontkennen van de menselijke waarde van de mens.
3. Een toenemend vertrouwen in de formule en in de geheime macht, tevens een toenemende neiging tot geheimhouding.

In deze 3 punten ligt alles, wat de oude priesters van Baal - en hoe ze verder ook mogen heten - al kenden. De ontwikkeling in de oudheid was ongeveer als volgt:

Naarmate de geheimen van de tempel strenger werden behoedt en de macht van de tempel t.a.v. het volk toenam, ontstond er een soort illegale magie, uitgeoefend door dorpspriesters en zonderlingen. Hekserijen vonden plaats op begraafplaatsen of in verlaten steengroeven, waarbij men demonische en hemelse machten kon aanroepen om de mensen te helpen tegen het geweld van de georganiseerde magie.

In deze dagen zien wij hoe de mens krampachtig naar wegen zoekt om zich aan de dwang van getallen, formules en plannen te onttrekken. Wij zien hoe hij daarbij even weinig logisch te werk gaat als zijn verre voorvaders. Maar hij krijgt in zich wel het gevoel dat er mogelijkheden moeten zijn, die de officiële tempel of de officiële autoriteiten en wetenschappen niet kunnen vinden. En dit gevoel voor het onbekende heeft op de massa een enorm sterke uitwerking. Het manifesteert zich in uw dagen in een toenemend wantrouwen tegen alles, wat organisatie is. Het uit zich in een voortdurend minder begrip tonen voor de geheimtaal van vaklieden. Het uit zich ook in een vaak ten onrechte ontkennen van de capaciteiten en vaardigheden van personen, die een wat meer openbare post bekleden.

De mens, die in zich naar een oplossing zoekt, moet de organisatie ontduiken. Hij heeft dat in het verleden gedaan, hij zal het ook nu doen. Het resultaat is, dat hij alle gestelde waarden langzaam maar zeker begint te betwifelen. Die betwifelde waarden zijn vaak heel goed; soms zijn ze onvermijdelijk of noodzakelijk. De vorm, waarin b.v. de twijfel aan het gezin zich begint te ontwikkelen, is zeker niet gunstig, indien we dit vanuit een humaan standpunt bezien. Het gezin heeft een afzonderlijke functie in de staat, in de gemeenschap, maar ook in de meest primitieve gemeenschap. De bindingen man - vrouw behoren niet slechts te berusten op sex of een officieel zegel, doch bij behoren eenvoudig voort te komen uit een gevoel van saamhorigheid, waarbij men door elkander aan te vullen tegenover de gemeenschap een betere en juistere plaats inneemt en gelijktijdig in die gemeenschap dus ook een veelzijdiger aantal mogelijkheden kan manifesteren. De ontkenning van al deze waarden zonder meer is dus niet juist, maar zij zal toch geschieden. Zij komt uit de aard der zaak voort uit de ietwat benepen wijze, waarop het gezin in de laatste honderd jaar verheven is tot een soort halfgoddelijke instantie. De toenemende paulinistische inslag van vele kerken en het doordrukken van deze emoties naar de wetgeving en daarmee naar staat en instanties zijn aansprakelijk voor een typerend beperkende en gelijktijdig voor een niet geopenbaarde handelwijze en geheime verboden benadering van de mens in het gezinsleven. Leuzen als sociale rechtvaardigheid en wat dies meer zij kunnen voor velen niet meer bemantelen, dat er hier iets geheimzinnigs aan de hand is. Dit geheim wordt beschouwd als een bedreiging van eigen wezen en eigen vrijheid.

Nu kun je natuurlijk proberen je daartegen teweer te stellen door b.v. zeer hippe bloemetjes te gaan schilderen, bij voorkeur op het levende lichaam van jezelf of van anderen. Maar op den duur wil je meer. Je wilt iets nieuws vinden. Leven in een luchtledig is onmogelijk. Het resultaat is, dat het magisch denken hand over hand toeneemt. De mentaliteit van vele jonge mensen, die gebruik maken van L.S.D., hashish, marihuana en dergelijke giften is in feite een zoeken naar het gelijktijdig shockeren van de gevestigde maatschappij en het vinden van een middel om de eigen kracht tegenover de maatschappij te versterken. Er is niet alleen maar sprake van een passief protest, maar van een zeer actief protest, dat tracht zijn eigen geheimen te scheppen om zo een tegenwaarde te vormen voor de officiële instanties. Een revolutionair proces, zoals u begrijpt, dat in vele gevallen zal vastlopen, doordat de nieuwe kerken, de nieuwe denkers zich toch weer gaan richten op het oude patroon. Maar de organisatie heeft nu niet meer de achtergrond, die zij van node heeft: nl. de gelovige.

Het klinkt misschien wat vreemd, als ik u zeg dat een politieke partij geen behoefte heeft aan idealisten maar aan gelovigen. Toch is het zo. Hetzelfde geldt voor een regeringsstelsel. Het heeft in wezen geen behoefte aan actieve medewerkers; het heeft behoefte aan gelovigen, aan volgelingen. En als deze volgelingen zich losmaken van de officiële vorm (zullen wij zeggen: de officiële, semi-religieuze methodiek van het openbare leven), dan moet er iets anders voor in de plaats treden.

Dit andere zal in het begin vooral wel de richting uitgaan van een zekere, nogal materialistische mystiek. Vandaag is er het a-sociale element dat sterker wordt. Maar morgen zal blijken, dat dit a-sociale element in zich sociaal denkt en reageert. Het heeft wel degelijk een gevoel van verbondenheid. Het kent zijn eigen wetten en vormt langzaam maar zeker een eigen maatschappij. Als ik hier een parallel mag trekken:

In het oude Londen bestond een wijk, die men Alsatia noemde. Dit was het terrein van de beurzensnijders, de oplichters en moordenaars, die daar onder elkaar leefden en een betrekkelijk grote veiligheid genoten voor alles wat daarbuiten aan fatsoen bestond. Maar nu het typerende: In dit Alsatia bestond er wel degelijk een eigen raad. Men had daar een soort rechtbank. De leden daarvan waren niet vast benoemd. Het aanzien dat je had, de prestatie die je leverde (en dat was dan meestal er één van meer kelen afsnijden of meer beurzen lichten) bepaalde, welke plaats je innam. We vinden in Alsatia zelfs een soort kerk: een aantal religieus lijkende riten, waarmee men zichzelf bijstand, zegen, samenwerking probeerde te verschaffen.

Het is dan ook niet verwonderlijk, dat de waarzeggers, de magiërs van die dagen, indien ze van belang waren, hoofdzakelijk in die wijk woonden en leefden; en dat in die wijk de kruidkundigen beter waren georiënteerd dan menige z.g. dokter daarbuiten. Men kon er zelfs wat advocaten betreft mensen vinden, die beter in de wet thuis waren dan menig barrister, die aan het officiële Gerechtshof mocht pleiten. Hier heeft men dus een afzonderlijke maatschappij in een wijk. Ik kan er trouwens nog op wijzen, dat ook in Parijs dergelijke kwartieren bestonden, waar bedelaars en zigeunerstammen een eigen vorst hadden, een eigen wet, een geheel eigen wijze van leven.

Wat deze wijken in het verleden deed verschillen van de maatschappij, was niet alleen de grotere vrijheid en de grotere hardheid van het leven, maar het was vooral - geloof ik - de vreemde mystiek, die er mee verbonden was. Als wij weten, dat b.v. een Christopher Marlowe, groot dichter als hij was, juist graag met dit soort mensen omging, dan vraag je je wel eens af: hoe kan dat? Maar deze mensen dachten vrij. Zij kenden allerhande geestelijke belevingen en ook stoffelijke uitdrukkingen, die in de maatschappij niet gangbaar waren. Zij kenden naast hun verdraaide en verwrongen structuur, die eigen is aan een vijandig land temidden van de fatsoenlijken, een eigen eerbef, zelfs een eigen plichtsbetrachting en wel degelijk ook een sociale samenleving.

Hier hebben we dus wel de kern van een verzet tegen de maatschappij. De verzetsvorm is niet slechts het verzet tegen de gebruiken van die maatschappij, maar ook het scheppen van een wet tegen de wet, van een religiositeit tegen de aanvaarde religie, van een magie die ingaat tegen al het officieel erkende.

In deze dagen is er nog gaan Alsatia. Er is slechts het langzaam groeiend aantal kleine groepen en gemeenschappen van uitgestotenen. Sommige daarvan hebben reeds lang een plaats in de Nederlandse samenleving, andere beginnen eerst de laatste tijd daarin een klein beetje plaats te krijgen. Wij kunnen hier denken aan wat men de werkschuwe elementen noemt: de z.g. provo's, hippie's e.d. We kunnen echter ook denken aan het onderwereldje, dat zich al lange tijd in Nederland op bepaalde plaatsen ophoudt. Deze elementen smelten langzaam samen. En het eigenaardige is, dat er een nieuwe code van onderlinge bijstand ontstaan is, maar ook een nieuwe code van sociale beleving. Dit nu is het begin van wat ik zou willen noemen: een nieuwe magische ontwikkeling. Want er zit iets magisch in.

Als b.v. een dame van zullen wij zeggen zeer lichte zeden ervan overtuigd is, dat zij haar concurrenten op een gegeven ogenblik toch moet helpen, omdat zij anders geen geluk meer zou hebben. Of als jongelieden, die zondigen tegen alles, wat de maatschappij als Godsgebed en als wet verkondigt, het gevoel hebben dat zij elkander moeten bijstaan, niet omdat dit een gevoel van saamhorigheid is, maar omdat je anders zelf ongeluk zult hebben. Zoals er ook bepaalde z.g. parties (feestjes) bestaan, die naast allerhande zeer materialistische bezigheden ook vormen van meditatie e.d. hebben. Samenkomsten, waardoor men gelooft een gevoel van wereldverbondenheid te kunnen krijgen en daarmee de kracht om in die wereld te bestaan en betekenis te krijgen.

De mensen, die over de magie van de oudheid denken, hebben maar al te vaak het idee dat het hier alleen maar ging om de raad of de bijstand van goden of demonen te verwerven. Maar er was veel meer. Het ging erom om de eigen sociale status te veranderen; om in de maatschappij of daarbuiten een nieuwe vorm van macht, van zelfuiting en zelfopenbaring op te bouwen. Kijk, en dit is iets, wat in de hedendaagse maatschappij bij die z.g. duistere of te lichte elementen een rol speelt.

Er komen echter steeds meer ernstige mensen, die eigenlijk wel in die maatschappij passen, maar zich toch getrokken voelen naar deze z.g. schaduwzijde van het maatschappelijk bestaan. Zij vinden daarin nl. een nieuwe mogelijkheid tot contact met dingen, die zij niet kunnen omschrijven. Het is geen kwestie meer van spiritisme, van maçonnerie of van kerkelijke vroomheid. Er is een ontsnapping aan de gebondenheid, de beperktheid van eigen leven en gelijktijdig daarbij het verwerven van een nieuw gevoel van uitingsmogelijkheid, die - al wordt dit niet precies zo verklaard - toch eigenlijk wordt verkregen uit het bovenzinnelijke, uit het andere.

Naarmate in uw maatschappij de complexiteiten en de problemen toenemen, zal dit element van ontvluchting, waarover we het al eens eerder hebben gehad, zeker ook toenemen. Maar men zal ook steeds meer gaan zoeken naar een formulering, waarbij het bovenmenselijke, het bovenzinnelijke kan worden geactiveerd.

Sommige collega's van mij zouden hier onmiddellijk beginnen te spreken over inwijdingen. Misschien heeft het er iets mee te maken. Maar zoals wij proberen de wereld te beschouwen, is het vooral belangrijk wat eigenlijk daaruit zal voortkomen voor de mensheid als geheel en natuurlijk ook voor de verschillende groepen en landen afzonderlijk.

Ik heb zo het idee, dat de komende 4 à 5 jaren reeds in zeer sterke mate deze ontvluchting aan de normwereld zullen bevorderen. Ik heb het gevoel, dat er steeds meer tegenstellingen zullen komen en dat naast de magie, die sommige exclusieve en extreem-christelijke groepen op het ogenblik beoefenen, er een vrijere vorm van magisch streven tot stand komt.

Als u hoort van lichteffecten met hypnotische werking, van het gebruik van klanken om een roes te wekken, dan denkt u waarschijnlijk weer aan de ontvluchting. Maar er is meer. Een dergelijke roes wekt in jezelf bepaalde elementen. En juist dit zoeken nu naar de roes als een overdadigheid, een uitbundigheid bij velen aan het afnemen is, blijft toch de behoefte bestaan om deze innerlijke gevoelswereld te doen herleven en aan de krachten, die men meent daaraan te kunnen ontleen.

De komende jaren zullen daarom te zien geven: Een toenemen van groepsvorming buiten de werkelijke gemeenschap om. Daarnaast zullen ze te zien geven een uitbreiding van het paranormale, maar ook een projectie van het normale, zelfs in de niet geaccepteerde vorm als draagpeiler voor de paranormale beleving. We zullen ontdekken, dat in bepaalde kringen b.v. sexualiteit (die overigens bij de jeugd niet zo populair is als men wel denkt) de stimulans wordt, waardoor men gevoelens van verbondenheid, van eenheid en van kracht probeert te wekken; en dat is dan een stap terug naar heel primitieve magische vormen. We zullen zien, dat vormen van gezamenlijke meditatie, die misschien bijna roesverwekkend of vervelend blijken te zijn en van spontane zelfuiting langzaam maar zeker het karakter krijgen van nog inspiratief ontstane magische rituelen.

De conclusie is duidelijk: De toekomst brengt ons de versterking van het magisch geloof (dus de afwijking van de redelijkheid) en daarbij de groei van zeer vele groepen, die op den duur kerkelijke en zelfs sociale instellingen gaan vervangen. Deze groepen zullen er in de verdere toekomst ongeveer als volgt uit zien:

Groepen van waarschijnlijk maximaal 20 leden (meestal minder), die onderling wel contact houden en de leden ook zeer vrijelijk uitwisselen. In deze groepen regelmatige samenkomsten, waarin (naar ik vermoed) muziek, reukwerk en misschien vooral ook in het begin roesverwekkende middelen een rol zullen spelen, maar waarbij toch vooral de uitdrukking van een absolute verbondenheid het meest belangrijke is. In de westerse landen zal dit waarschijnlijk in het begin ook met sex samenhangen. In vele andere landen zal dit voornamelijk berusten op een gezamenlijk beleven van b.v. goden, geesten of andere krachten. Zij krijgen het karakter van séances. Omdat in deze groepen een sterke stimulus wordt ervaren uit de wereld van de geest, maar ook uit het gemeenschappelijk bewustzijn van de mens, mag worden aangenomen dat na ongeveer 10 jaren een soortgelijk richtingseffect ontstaat.

In alle dergelijke groepen (soms niet eens van elkaar afwetende, soms zeer los met elkaar verbonden, in ieder geval niet georganiseerd) blijkt de tendens van handelen, van denken en van werken gelijk te worden. Steeds meer worden de doeleinden, die men naar buitentoe gaat uitleven dezelfde. Steeds meer ook zullen de geheime krachten, waarop men zich beroept, dezelfde formulering naar buiten toe gaan krijgen. Er zullen vreemde namen ontstaan, die naar ik meen nogal eens verwant zullen zijn aan wat men tegenwoordig "tienerjargon" noemt. Woorden, die een betekenis hebben, die enkele maanden behouden om dan door andere te worden vervangen; maar buitengewoon snel. Dit gaat natuurlijk de gehele maatschappij beïnvloeden.

Voor de economie betekent dit, dat men voor dergelijke groepen geen plaats kan vinden, tenzij de economie eerst zelf kan aansluiten bij wat deze mensen zijn. Een voorbeeld in deze tijd is wel de z.g. "boutique" mode: het produceren van afwijkende muziek, gramfoonplaten, films, toneelstukken. Een poging om contact te krij-

gen met deze schijnbaar losgeslagen generaties, zoals men zegt. Indien alle teenagers, die afwijken van de norm van de ouderen, in deze dagen zouden weigeren te kopen, zou dit voor de beschaafde landen een enorm effect van malaise veroorzaken. U realiseert zich niet hoe groot de macht van deze juist van de normafwijkende groepen eigenlijk is. Stel u voor, dat dit in de toekomst groter wordt, dan is er maar één ding: de maatschappij met haar productie, haar economische samenhangen, zal zich op deze groeperingen moeten richten.. Maar er is geen redelijke norm, er is geen wetenschappelijke formule, er is alleen een intuïtief momentum en meer niet.

Het is duidelijk: de economie zal moeten afstappen van haar meer wetenschappelijke peiling van markt e.d. en moeten teruggaan naar het intuïtief aanvoelen van ontwikkelingen. Zij zal haar productie, maar ook haar verkoopsmethoden, veel sneller moeten wijzigen dan op het ogenblik het geval is.

De gehele economische sector van de maatschappij ondergaat deze invloed, maar gaat daarbij zelf dus ook weer een magische invloed invloeren. Dat magisch element zit op het ogenblik in de reclame-slogan. Deze is echter niet voldoende. De mens kan erdoorheen zien. Er moet iets anders zijn: de binding met het ongeziene. En deze binding met het ongeziene kun je ook in een product leggen; zelfs in een wasmiddel, als het nodig is. Maar dan moet je weten op welke manier de mensen dit aanvoelen.

De sociale structuur wordt eveneens aangetast. Wij krijgen te maken met mensen, die het onderscheid tussen klasse en klasse, tussen gezin en gezin of misschien ook tussen kennis en vaardigheid veel minder sterk aanvoelen dan tegenwoordig het geval is. Het heeft dus geen zin meer iemand voor te stellen als b.v. bijzonder geschikt voor beleid, omdat hij doctor in de economie is of iets dergelijks. Het maakt geen indruk meer. We moeten nu iemand hebben, die iets kan. En een smid, die mooie hekjes kan maken, zal voor het volk vaak aanvaardbaarder zijn dan iemand, die mooie economische formules kan opdreunen. Het visueel effect, het magisch effect, gaat hier ook een steeds grotere rol spelen. Het resultaat is, dat men de sociale samenhang, zoals ze nu bestaat, niet langer kan handhaven. Het enige antwoord daarop is: een liberalisatie.

Nu begrijpt u, dat die liberalisatie natuurlijk niet gewenst is. Iedereen, die op het ogenblik in het zadel zit, kan dat alleen blijven, indien er geen liberale opvattingen op allerhande terreinen de overhand krijgen. Dus zal men zich daartegen verzetten. En daarmee is sociaal, economisch en magisch een soort ondergrondse ontstaen.

De ondergrondse komt voor de buitenwereld meestal negatief tot uiting; b.v. in het weigeren mee te werken aan geweldpleging, hetzij door niet in een leger te dienen hetzij door geen wapens of zo iets te maken. Zij komt negatief tot uiting in de weigering te sparen, want zij heeft helemaal geen behoefte om de maatschappij kapitalen te geven, waarmee ze kan werken; daar heeft ze helemaal geen interesse in. Ze zal zich negatief uiten, doordat ze het eenvoudig vertikt aan de nu eenmaal gestelde normen (en noemt u dan maar op: van gedrag, van zedelijkheid e.d.) enige aandacht te geven. Dat krijgt u in de komende jaren in toenemende mate te zien.

Maar als je nu eens de verschillen met de huidige maatschappij nu niet rekent en ook niet de controverse tussen de gevestigde belangen en de schijnbaar illegaal opbloeiende nieuwe ontwikkeling, wat zien we dan?

Er moet een vervanging worden gevonden voor godsdienst, voor de maatschappelijke gebondenheid, voor de heiligheid van het gezin. En die kan alleen worden gevonden via de mens, mits hij bij een harmonisch contact van bovenaf a.h.w. de juiste weg weet te kiezen.

In het Elzas, dat ik u als voorbeeld aanhaalde, kon je, als je de stemmen goed aanvoelde, gelukkig leven en zelfs zonder dat je een cent had. Dan was er toch overal genoeg te eten en te drinken. Maar als je de gevoelens van de mensen niet voldoende aanvoelde, dan was het een levensgevaarlijke plaats, waar elk ogenblik de een of andere straatrover je een klap op het hoofd kon geven of iemand uit zuiver ellende je zou kunnen vermoorden.

Stel u voor, dat die omstandigheden in de maatschappij te voorschijn komen.

Dan wordt het dus heel erg belangrijk om niet meer te reageren volgens de norm maar volgens de feiten. En de feiten zijn voor een groot gedeelte vanuit het huidige standpunt bovenzinnelijk, want zij bevatten niet alleen psychologische factoren, maar ook vele inspiratieve waarden.

Het zal u duidelijk zijn, dat deze nieuwe maatschappij een totaal nieuwe vorm van godsdienst krijgt; en dat de eenling in deze beleving zijn sensitiviteit voor alles rond hem vooral zoekt te ontwikkelen. Dat daaruit, zoals in het verleden, natuurlijk weer een grotere beheersing voortkomt van bepaalde erkende paranormale eigenschappen, zoals telekinese, hypnose, massa-hypnose vooral, ach, dat is eigenlijk secundair. Ze zullen wel weer naar buiten treden.

Er zullen mensen zijn, die roulette spelen en precies weten dat het balletje in dat vakje komt, omdat zij het er zelf a.h.w. onzichtbaar in leggen. Er zullen mensen komen, die van te voren weten hoe de kaarten in een gesloten boek liggen, zodat ze met kaartspel kunnen winnen wanneer ze willen. Dat is echter het begin.

Maar dan komt er ook iemand, die van tevoren weet wat een regering werkelijk zal doen en daarop zal speculeren. Er komen mensen, die a.h.w. de geheimste geheimen aflezen, zelfs a.h.w. van Nederlands B.V.D.; als die tenminste geheimen heeft, die belangrijk genoeg zijn. Kortom, het hele masker van de oude geheimhouding wordt verscheurd. De oude zekerheid, waarbij de kans van de eenling tegenover de gemeenschap altijd moest wegvallen, omdat de gemeenschap dingen kon bepalen, die de eenling niet kon voorzien, houdt op te bestaan. De eenling kan nu voorzien wat de massa doet en kan er zijn nut mee doen. Iedereen zal dan geneigd zijn om zich deze geheimzinnige krachten te verwerven. Men zal ook steeds meer geneigd zijn daarvoor offers te brengen om zich aan allerlei vormen van magisch werken en streven over te geven.

De magie van vandaag is een begin. Het feit, dat de heksenbewegingen in Engeland, maar ook in andere landen (zoals in Frankrijk en zelfs in Duitsland) de laatste tijd aan het toenemen zijn en daarnaast ook vele absurd lijkende geestelijke en esoterische groeperingen, is misschien niet overweldigend als bewijs, maar het geeft een aanduiding van een trend. Het feit, dat dergelijke groepen meer en meer in staat blijken de massa te exploiteren wanneer zij dat willen, dat zij over gaven of kennis beschikken, die de anderen niet in die mate hebben, wijst erop dat de bewuste exploitatie van geestelijke waarden zoals deze mensen nastreven steeds belangrijker worden, reeds vandaag. En dat houdt in, dat morgen de fijne gevoeligheden, die vandaag aan de dag met een schouderophalen worden afgedaan, wel eens een hoofdrol zullen kunnen spelen.

Omdat al die dingen een verklaring moeten hebben, omdat er ergens een samenhang moet zijn, zelfs in de schijnbare schaos, is het magisch denken, het magisch streven en het magisch leven een noodzaak in de toekomst.

In kan mijn conclusies in dit hoofdstuk dan beëindigen met de opmerking, dat de vorming van het magisch denken, zoals zij zich op het ogenblik begint af te tekenen, moet culmineren in een totaal veranderde geestelijke houding en daarmee ook in een totaal andere leefwijze dan vandaag gangbaar is.

HOOFDSTUK VII.

E T H I E K.

Ethiek is een woord, dat heel vaak wordt gebruikt om aan te geven dat men aan bepaalde morele wetten gehoorzaamt. Wij spreken van een beroepsethiek bij b.v. de medische wetenschap, de advocatuur maar ook bij de journalist en langzamerhand zelfs bij de politiek, ofschoon niemand schijnt te weten, waaruit die ethiek precies bestaat. Wat is nu in feite ethiek in deze dagen?

Het is een aantal abstracte stellingen, op grond waarvan men zich tegenover zijn naaste verplicht acht. Een dokter mag met derden niet spreken over de kwaal van zijn patient. Een advocaat mag het vertrouwen van zijn cliënten niet beschamen. Een priester in de biechtstoel moet liever sterven dan dat hij het biechtgeheim verraad. En een journalist, die een tip heeft gekregen, acht zich verplicht om die tipgever ten koste van alles te beschermen, zelfs indien hem dat vrijheidsstraffen of iets anders zou kosten.

Nu moet u begrijpen, dat de ethiek niet voortkomt alleen maar uit de behoefte om de medemens te dienen; dat lijkt zo. Maar een dokter, die vrijelijk over de kwalen van zijn patienten converseert, zou vele patienten, die een kwaal hebben waarvoor zij zich schamen of die zij niet bekend willen zien, van zich afhouden. Hij zou a.h.w. langzaam maar zeker het hoofdpijn-mannetje worden en verder niets. Een priester, die het biechtgeheim eens geschonden heeft, zal geen biechteling meer treffen. Want ook degeen, die hem een betrekkelijk eenvoudige zonde heeft te bekennen, maar liever niet wil dat iemand er iets van hoort, zal het niet aandurven om daar te biecht te gaan.

Een advocaat, die een client verraad, kan erop rekenen dat een ieder, die verdediging nodig heeft en zich ook maar enigszins schuldig weet, hem niet zal nemen. Anders gezegd: Beroepsethiek is iets, wat voortvloeit uit de verhouding van een bepaalde groep of van een bepaalde klasse tot de gemeenschap.

De ethische normen van de gemeenschap als zodanig zijn ook niet een hogere waarde. Zoals hoffelijkheid in zekere zin een uitdrukking is van eigenbelang. Want hij, die hoffelijk is, wil zich hierdoor een bepaalde verhouding tot de omgeving, tot de andere mensen scheppen.

Het is niet prettig het zo te zeggen. Het is beter te denken, dat ethiek een hogere waarde is, die wij beleven, zelfs als ze ons veel kost, omdat wij zo verheven zijn. Maar dat is niet zo. Degenen, die met de ethica schermen, zullen mij hierop waarschijnlijk willen aanvallen. Maar de ethische normen van de maatschappij veranderen toch voortdurend. Dat kan niet, indien het alleen om een hogere waarde gaat; maar wel, als de ethiek in feite een uitdrukking is van eigenbelang.

Hoe staat het er nu vandaag voor met deze ethiek?

Een journalist acht zich verplicht om de lezers van zijn/krant juist voor te lichten, tenzij het teveel adverteerders kost.

Een politicus acht zich verplicht om eerlijk de belangen van zijn kiezers te vertegenwoordigen, tenzij het zijn zetel of de belangen van de partij in gevaar zou brengen. Wat dat betreft zijn er tegenwoordig heel veel partijen, die liever al hun principes dan twee zetels prijsgeven; en niet alleen in Nederland. Dus alweer, er is iets aan het wringen.

In de religieuze wereld zien wij dat priesters hun verhouding tot de mensen aanmerkelijk aan 't veranderen zijn en daarmee tevens ook hun gedragsnormen; dat zij proberen op een heel andere manier met de mensen in contact te komen; en dat zij daarbij het geestelijk gezag en vaak de wetten die eens als een ethische norm voor hun beroep golden, eigenlijk wel een klein beetje opzij schuiven. Wat is de oorzaak hiervan? Heel eenvoudig:

Ethiek is, zoals ik reeds zeide, niet alleen de uitdrukking van een hogere

norm van leven maar ook een uitdrukking van eigenbelang. En in het eigenbelang blijkt, dat de z.g. ethische norm steeds minder te handhaven is. Maar men houdt althans uiterlijk nog daaraan vast.

Een voorbeeld: In Nederland is het zeker niet ethisch verantwoord, indien er van gegevens van volkstelling, verkiezingen e.d. gebruik zou worden gemaakt om een bepaalde persoon te bevoordelen of te benadelen in zijn burgerlijk bestaan. Dat gebeurt dan ook niet officieel; onofficieel gebeurt het voortdurend, ook vanuit een openbare instantie. Men houdt dus nog wel aan normen vast, maar deze ehtiek geldt in wezen niet meer.

Het is duidelijk, dat de gemeenschap als zodanig een andere ethische norm nodig heeft. En die norm ligt - zeker in een maatschappij, die (neem me de uitdrukking niet kwalijk) een beetje halfzacht is - vooral in het "schaadt elkander niet"; dus een respect voor elkanders belangen. Maar belangen kun je niet altijd beschermen. Dan zal de volgende wijziging van die ethische normen ongetwijfeld zijn: "schaadt een ander alleen dan, indien een ander jou zou schaden". En daarmee zijn we op weg naar een uiterst egocentrische en misschien aanvankelijk ook egoïstische interpretatie van de geestelijke waarde, de menselijke waarde en waardigheden in de maatschappij. Vandaag valse voorspiegelingen met daarachter een toenemend verloochenen van de normen, die men zegt aan te hangen of te handhaven. Morgen reeds normen, die behoren tot eigenbelang en daarmee een in feite grotere eerlijkheid (of zoals dat heet: openheid).

Als wij nog een stap verdergaan, komen wij in een maatschappij te verkeren, waarin de keuze ligt tussen een absolute regeringsverantwoordelijkheid, waarbij de enige ethische norm voor elke burger een volledige trouw aan die regering is, of een ethiek, waarbij iedere mens het recht heeft te doen wat hij zelf wil, maar dan ook de consequenties daarvan moet aanvaarden.

Het zou waarschijnlijk ontmoedigend zijn dit alles te ontleden, indien niet de laatste tijd een nieuw element zich aankondigt. Steeds meer mensen beginnen zich iets van vroegere incarnaties te herinneren. Zij weten dat zelf nog niet precies en het wordt nog niet als een bewijs voor de incarnatie beschouwd. Meer en meer groeit (en niet alleen in de christenheid en in de westerse wereld) het denkbeeld, dat men op aarde zou kunnen terugkeren. De oude stelling, dat wat je in dit leven hebt gedaan in een volgend leven van groot belang zou kunnen zijn, neemt ook toe. Hierbij krijgt deze vernieuwing van de ethiek dus een geheel ander karakter; zij is niet meer gebaseerd op het handhaven van een zekere waardigheid in de huidige vorm, maar vooral op de vergroting van de persoonlijke, eigen mogelijkheden in de toekomst. Dat zij daarbij egoïstisch is en dat zij egocentrisch blijft, doet minder ter zake.

Als ik mij een maatschappij voorstel, die volledig vrij is (en in de niet zo verre toekomst zullen er bepaalde landen zijn, waarin de maatschappelijke vorm zich toch weer gaat ontwikkelen), dan krijgen we te maken met een stelling van: lieve mens, je mag alles doen wat je wilt, je mag geld lenen zoveel je wilt, je mag leven zoals je wilt, maar onder één voorbehoud: je mag natuurlijk het sociale stelsel (d.w.z. de samenwerking zoals die bestaat) niet in discrediet brengen. Je mag dus niet een ander vermoorden of mishandelen. Daarvoor word je gestraft. Maar als je jezelf wilt mishandelen, jezelf wilt doden op de meest gekke manier, als je jezelf als slaaf wilt verkopen, is dat je volste recht. En wat meer is: als iemand jou koopt als slaaf, dan zal de gemeenschap zelfs verplicht zijn ervoor te zorgen dat je dan ook die ander als slaaf goed dient. Een denkbeeld, dat voor u misschien een beetje onaanvaardbaar is.

Als u een doktersrekening hebt, is dat best. Maar als die rekening zo hoog oploopt, dat u die niet kunt betalen, dan - zegt de maatschappij - moet u maar proberen dat bij die dokter af te verdienen; en als u dat niet kunt, dan verkoopt die dokter u wel aan de een of andere boer (zo ongeveer als het op het ogenblik nog gaat met vooral de kaffers en de naturellen in Zuid-Afrika, die boete krijgen en om die af te verdienen vaak op bepaalde boerderijen worden ondergebracht, waar ze heel vaak ook als slaven worden behandeld.)

Een dergelijke maatschappij is een kapitalistische maatschappij pur-sang. De andere maatschappij is een socialistische maatschappij pur-sang. Sociaal betekent echter niet de gemeenschap, maar de gezagsvorm waaronder die gemeenschap functio-

neert. Als daar een dokter ziet, dat iemand een fout heeft gemaakt, waardoor hij ziek is geworden en er zelf schuld aan is, dan zal hij zich verplicht voelen om dat aan de bevoegde autoriteiten te melden; want iemand, die bij zichzelf ziekte of verminking veroorzaakt, schaadt de gemeenschap. Hij moet daarvoor gestraft worden.

Een priester, die een biecht afneemt en merkt dat iemand een misdad heeft begaan; is verplicht om dat mede te delen. U zult begrijpen, dat deze dingen alleen maar voorbeelden zijn en niet in die vorm in de maatschappij zullen optreden.

In beide maatschappijen wordt het leven veel harder. Doordat het harder wordt, zal de versierde ethische norm van vandaag plaats maken voor meer rechtstreekse vaststellingen. Daarbij zal b.v. voor een kapitalistische maatschappij gelden: bezit is alleen het jouwe, zolang je het door je eigen kracht en pogen kunt verdedigen. In een socialistische maatschappij zal gelden: je hebt geen enkel bezit; en al wat je gebruikt, zul je moeten gebruiken, alsof het je geleend ware en je het zonder schade moet teruggeven. Dat is een logische consequentie.

Maar waar blijft de menselijkheid en de menswaardigheid, die we toch in al die ethische normen menen te moeten terugvinden? Wel, dat is heel eenvoudig:

De menselijke waardigheid bestaat nu eenmaal niet, zoals men verkeerd wel denkt, uit het masker dat men opzet t.a.v. de buitenwereld, maar uit datgene, wat men in die buitenwereld feitelijk betekent. En of wij nu te maken hebben met een absoluut z.g. socialistische of een absoluut z.g. kapitalistische maatschappij in haar meest barre consequenties, dat maakt geen enkel verschil uit. Belangrijk is, dat de mens zijn eigen waarde gaat bewijzen.

In de toekomst zal dit persoonlijk waarde-bewijs van de mens belangrijker zijn dan elke hypothese t.a.v. verplichting tot de medemens, maatschappij of gemeenschap. "Wees uzelf" zal hierbij langzaam maar zeker worden "verdedig uzelf, maak uzelf waar". Niet alleen door uit te drukken wat u denkt of wat u bent, maar ook door uit eigen krachten voortdurend te verdedigen wat u voor uzelf van belang acht en uit eigen krachten te verwerven wat u voor uzelf belangrijk acht. Op die manier wordt de maatschappij veel harder.

Hardheid is het begin van loutering. Loutering is een schijnbaar religieus woord. Maar wie wil terugkeren uit een wereld van te veel illusies en stellingen naar een wereld, waarin hij de waarheid weer durft zien en beleven, zal hard moeten zijn. Zoals in het vuur het ijzer - mits juist behandeld - tot staal kan worden gemaakt, zo zullen de omstandigheden van de komende tijd de mens weer stalen. En dat betekent, al vindt u dat misschien jammer: een elimineren van de zwakke elementen.

Iemand heeft geen recht, als hij alleen kennis heeft maar geen wilskracht, om toch een belangrijke positie te bekleden. Dan moet hij met zijn talenten naar iemand dienen, die voldoende wilskracht heeft om te zorgen dat hij voorop blijft.

Iemand, die alleen maar één bepaalde kennis heeft, zal het altijd moeten afleggen tegen degenen, die van vele dingen iets afweet.

Iemand, die verminkt is of op een andere manier, zoals men tegenwoordig zegt: gedeeltelijk onvolwaardig, moet niet worden opgevoed tot volwaardigheid, maar hij moet leren op zijn eigen plaats in de gemeenschap te leven. Dat is hard. Maar het is ook een loutering. Want hierdoor worden alle illusies, luiheden, ik zou haast zeggen afwijzing van eeuwige krachten in jezelf, teniet gedaan.

Een mens, die zelf tegenover een vijandige wereld staat (en dat zal meer en meer - geloof me dat - het geval worden), zal juist door de vijandigheid van de wereld alles moeten doen om zichzelf te handhaven. En slechts de mens, die zichzelf voortdurend moet handhaven, kan zich als mens ontplooiën en ontwikkelen. Is het vreemd, dat de mensheid in wereldoorlogen op wetenschappelijk, sociaal terrein etc. grote stappen vooruit maakt om in vredetijd het allemaal op te souperen. Begrijpt u misschien dat juist in dit verdwaasde vechten van de domme de mensen worden geconfronteerd met de noodzaak tot zelfhandhaving en daarmee ook de noodzaak tot werkelijke prestatie; dat dan het offer dat je brengt om jezelf waar te maken van geen belang meer is, omdat het jezelf waarmaken het enige is, waardoor je jezelf kunt behouden.

Een wereld, die alleen kan groeien in oorlogen, is een armzalige wereld.

Een wereld, die alles zo braaf en zoet wil maken dat het strijdelement uit de maatschappij steeds meer wegvalt, zal echter steeds weer moeten grijpen naar oorlog, naar strijd en vernietiging, omdat zij alleen op die wijze de noodzakelijke vooruitgang nog steeds kan blijven boeken. En daarom is ethisch gezien, moralistisch-ethisch zelfs, het verantwoord de mens te confronteren met zijn eigen onvolkomenheden en te dwingen het maximum te zijn van wat hij zijn kan.

Dat strijd niet met de rechten van de mens, heus. Het is de noodzaak voor een wereld van morgen. En als het vandaag nog niet waar kan zijn, en nog niet waar is in vele opzichten, dan betekent dat alleen maar dat de mensheid zich nog niet aan de noodzaak van grote, wereldomvattende oorlogen heeft weten te ontworstelen.

Deze nieuwe norm wordt echter op den duur geschapen. Een praktijk-norm. Een nieuwe ethiek. Een nieuwe morele en een nieuwe geestelijke achtergrond van het bestaan. En het is eerst daarin dat de mens in de vrijheid, die ook zijn ondergang kan betekenen, zal leren zichzelf te zijn, zal móéten leren zichzelf te beheersen. of ten onder te gaan; zal moeten leren voortdurend te presteren of... te falen.

Het is alleen in een dergelijke maatschappij dat veel van de problemen, die vandaag bestaan ten slotte geheel kunnen worden opgelost. Een oplossing, die ligt in een terugkeer naar de persoonlijke norm. Een terugkeer naar de persoonlijk geschapen zekerheden. Een terugkeer, die daarnaast inhoudt - en hier speelt het door mij geciteerde element van incarnatie een grote rol - een tegenover anderen zo goed mogelijk handelen, omdat men alleen zo de zekerheid kan hebben, dat een volgend bestaan niet alleen onaangename elementen in zich zal bergen.

:--:

GEESTELIJKE ONVOLWAARDIGHEID.

Geestelijke onvolwaardigheid kunnen wij vanuit ons standpunt natuurlijk alleen belichten, zoals de geest dit ervaart en ziet. Dat kun je dan in enkele punten wel aardig samenvatten:

In de eerste plaats: Geestelijk onvolwaardig is een ieder, wiens geestelijk element van ontwikkeling (mede inhoudende zijn emotionaliteit) niet in overeenstemming is met datgene, wat hij pretendeert te zijn of zou willen zijn in de maatschappij, waarin hij verkeert. Want iedere mens zal zich om geestelijk volwaardig te zijn voortdurend moeten richten op de totaliteit van het leven rond hem en daarin voor zichzelf voortdurend een plaats moeten vinden, die voor hemzelf voldoende bevredigend en gelijktijdig voor de maatschappij voortdurend en voldoende aanvaardbaar is.

In de tweede plaats: Als geestelijk onvolwaardig zien wij mensen, die niet in staat zijn tot een zelfstandige opinievorming of oordeel. Deze mensen leven slechts het leven, dat anderen hun hebben voorgeschreven en zijn als zodanig niet in staat ervaringen op te doen, die voor hen een werkelijke en volledig bewuste lering inhouden.

In de derde plaats beschouwen wij al diegenen geestelijk onvolwaardig, die niet in staat zijn zichzelf te handhaven en daarbij een beroep doen op andere gaven dan zij zelf bezitten of op andere wezens en krachten dan die normaal met hen verbonden zijn.

Daarmee heeft u dan zo ongeveer de formulering.

Nu kan ik begrijpen, dat er vele mensen zijn die zeggen: Ja, maar geestelijk onvolwaardig is iedereen, die in een gekkenhuis is. Ik geef u één ding vooruit:

Er zitten in de moderne maatschappij heel wat meer geestelijk onvolwaardigen op hoge plaatsen dan in de gekkenhuizen. Want in de gekkenhuizen zijn er heel veel mensen, die - al wijken zij dan in hun gedrag van de norm af of lijden zij aan een bepaalde ziekte - toch feitelijk in staat zijn om reëel te beseffen waar en wat zij zijn. Zij kunnen leven in een voorstelling van de wereld met allen rond hen. Terwijl er ook vele mensen zijn, die op hoge plaatsen bivakkeren en alleen door voortdurend alle waardigheid van anderen te ontkennen in staat zijn voor zichzelf de plaats te handhaven.

Neen. Als je de zaak scherp wilt stellen, dan komt het eigenlijk hierop neer: Als u in de wereld bent, dan zult u met de gaven die u daar heeft ontvangen (waarbij een genetisch element, een geestelijk element, een mentale mogelijkheid, het opvoedingselement en dus ook de omgeving een rol spelen) in staat moeten zijn om binnen die maatschappij uzelf te handhaven, voor uzelf daar een plaats te vinden, vanwaaruit u die maatschappij kunt dienen en voor u een zekere vreugde in het bestaan in die maatschappij kunt vinden. Bent u in staat dit te doen, dan bent u doorgewoon geestelijk volwaardig. Bent u niet daartoe instaat, dan bent u geestelijk onvolwaardig. En waarom dan niet? Wel heel eenvoudig: Een mens moet altijd uitgaan van het standpunt, dat hij geen rechten heeft in de wereld; hij heeft slechts plichten. En deze plichten komen voort niet uit datgene, wat een ander hem als plicht oplegt, maar alleen uit datgene, wat hijzelf als plicht aanvaardt. Op het ogenblik, dat ik ga stellen, dat de plichten die ik heb door anderen kunnen worden bepaald en dat ik mij zelfstandig kan handhaven, maak ik een fout. Want dan zeg ik dat een ander moet bepalen hoe ik moet leven; en dat is niet waar. Als ik leef, dan moet ik dat doen volgens mijn eigen middelen en eigen geestelijke inhoud. Als ik dat niet doe, dan deug ik niet.

De mensen, die zeggen dat je van tevoren bepaalde dingen voor jezelf moet stellen als begeerlijk en dat die dan waar moeten worden, vergeten heel vaak dat dat niet betekent dat ze voor jou waar moeten worden, maar dat je zelf net zo lang moet zoeken, totdat je ze waar kunt maken. Dat is een juist ontplooiën. Dat is ontwikkeling!

Geestelijke volwaardigheid houdt een voortdurende activiteit in. Die activiteit kan op elk terrein liggen. Maar zeker is wel, dat die activiteit voortkomt uit je eigen behoefte, dat ze plaats vindt onder je eigen verantwoordelijkheid en dat je voortdurend zelf - of je ze kent of niet - de consequenties van hetgeen je doet voor jezelf zult aanvaarden. De geestelijk onvolwaardigen in deze wereld zijn dus volgens ons vooral de mensen, die proberen eronderuit te komen. De mensen, die proberen allerhande dingen te doen en dan zeggen: Ja, maar ik heb het niet zo bedoeld, dus mag je het mij niet aanrekenen.

Per slot van rekening, als ik u een blauw oog sla, dan kan ik wel zeggen: Ik heb het niet zo bedoeld. Maar u hebt dat blauwe oog. Dan zou ik dus aansprakelijk zijn voor al datgene, wat uit dat blauwe oog voortkomt, ook als dat betekent dat u daardoor twee dagen niet kunt werken. Dan moet ik maar zorgen, dat u wat u daardoor derft, terugkrijgt. Als je het op die manier bekijkt, dan lijkt het een beetje harder en een klein beetje minder prettig misschien dan het gezellige "hebt elkander lief". Maar vergeet daarbij ook weer niet dat degeen, die dat blauwe oog krijgt, de voorwaarde stelt; die maakt uit wat de consequenties zijn. En als hij die ander graag mag, nou ja, dan is er niets gebeurd. Maar als hij aan die ander een hekel heeft - en daar heeft die ander waarschijnlijk aanleiding toe gegeven - dan zal hij proberen het uiterste te krijgen dat hij krijgen kan. Dat is toch normaal?

Waarom zoudt u het heel normaal vinden, dat mensen, als ze b.v. worden aangereden en daardoor blijvend invalide worden, blijvend een rente krijgen om dat te vergoeden. Dat vindt u normaal; Maar u vindt het niet normaal dat degeen, die aangereden heeft en die dus schuld heeft aan het ongeval, dan de kosten moet betalen. Dan zegt u: Ja, maar die man moet dan maar verzekerd zijn. Je kunt hem toch zelf niet aandoen, dat..... Dat is dom.

Misschien zijn de argumenten, die u van mij hoort, niets nieuws. Maar ik heb zo'n idee, dat mijn voorganger uw gemoederen lichtelijk in beroering heeft gebracht. Dat komt heel waarschijnlijk, omdat u het idee heeft: ik moet alles, wat minder sterk is dan ik, beschermen. Dat kan voor u volledig waar zijn, vanuit uw standpunt.

Maar u kunt nimmer van een ander eisen, dat hij precies hetzelfde gaat doen, als hij daartoe niet geneigd is. Anders gezegd:

De meeste mensen zijn geneigd van de collectiviteit datgene te eisen, wat zij zelf juist achten. En dat brengt hen dan meestal ertoe dat wat zij juist achten niet te doen, omdat zij voortdurend bezig zijn de collectiviteit erop te wijzen, dat die het moet doen. Wat ten gevolge heeft dat het niet zo goed gedaan wordt als het gedaan zou kunnen worden, indien iedere mens voor zich zou beantwoorden aan hetgeen hij erkent als zijn aansprakelijkheid.

U heeft geen recht van een ander te eisen, dat hij mede betaalt aan iets, wat u leuk vindt; ook indien u het zelf niet kunt betalen, moet u een manier zoeken om dat wel te kunnen doen. Als u graag opera wilt horen en een ander wilt dat niet, dan moet u niet zeggen: Ik kan die opera niet instand houden, dus moet jij me betalen, want het is cultureel waardevol. Dan moet u naar die ander gaan en zeggen: Jij houdt er niet van, maar ik vind het cultureel waardevol, zou je misschien iets willen bijdragen? Dat is heel iets anders. Dan kan die ander "Ja" of "Neen" zeggen.

Dat zijn allemaal van die kwesties, die in uw maatschappij zo'n ontzettend grote rol spelen. Het gaat er helemaal niet om wat ik, als ik in de maatschappij ben, ervaar als een persoonlijke aansprakelijkheid tegenover mijn medemens; Het gaat erom wat u allemaal gezamenlijk meent dat die aansprakelijkheid zou moeten zijn. En als ik dan ga kijken wie van u het meent, dan blijkt dat 99 % eigenlijk alleen maar meesukkelt en dat er één % is die toevallig weet wat ze wil. Een grote vrijheid van leven is nu eenmaal noodzakelijk wil je komen tot een grote vrijheid van bewustwording.

Nu zult u zeggen: Dat is het maatschappelijk beeld van vandaag, daar kunnen wij niets aan doen. Volkomen met u eens. Maar op het ogenblik, dat u meent anderen te mogen, ja, te moeten verplichten om op een bepaalde manier te leven, aansprakelijkheden te dragen voor dingen die zij voor zich niet wensen, bent u ergens al geestelijk onvolwaardig. Want u bent niet bereid om zelf de lasten te dragen van hetgeen u juist acht; u wilt die lasten op anderen afschuiven.

Als u een mens ziet (laten we daarvoor eens nemen: een kind dat idioot is), dan kunt u zeggen, dat de hele gemeenschap verplicht is om voor die idioot te zorgen. Dan zeg ik: Neen, dat is niet waar. Maar er zullen mensen zijn die zeggen: Wij moeten daarvoor zorgen. Laten die het dan doen.

Hier komt dus eigenlijk iets om de hoek kijken wat de meesten van u misschien juist als een teken van geestelijke waardigheid beschouwen; nl. het idee, dat je anderen moet verplichten. Dat bestaat absoluut niet. Iemand, die geestelijk volwaardig is, is iemand, die doet wat hij juist en goed acht en een ander de mogelijkheid laat te doen wat hij of zij juist of goed acht en toch de medewerking van anderen zoekt maar nimmer afdwingt. Iemand, die geestelijk volwaardig is, zal niet proberen een baantje te krijgen dat hem aanzien geeft in de maatschappij. Hij zal zoeken naar een plaatsje, waar hij zich enigszins gelukkig kan voelen en hij zal dan trachten vanaf dat plaatsje zo te manipuleren, dat hij dus op dat plaatsje of op een daaruit voortgekomen nieuwe plaats volledig zichzelf kan zijn en gelijktijdig maximaal nut kan hebben voor de gemeenschap.

Hier zitten bepaalde haken en ogen aan, die voor de moderne mens niet erg prettig zijn. De moderne mens heeft het idee, dat God voor ons allen zorgt en dat wij allen zorgen voor allen. Maar dat kan niet. Niemand van u kan voor allen zorgen. En indien allen voor allen moeten zorgen, wordt er in feite voor niemand werkelijk gezorgd. Maar als ik een persoonlijke belangstelling heb voor iets of iemand anders en ik maak dat waar, dan gaat dat van mij uit. Dan heeft dat een geestelijke inhoud. Dan heeft dat een belevingswaarde. Dan betekent dit een verandering, een actie in de wereld, waaruit nieuwe dingen kunnen voortkomen.

Misschien begint u nu te begrijpen wat geestelijke onvolwaardigheid voor ons betekent. Niet een beter of een minder goed verstand. Er zijn een hoop stommelingen, die het beter doen dan de genieën, alleen maar omdat zij - wetend dat zij dom zijn - zich de tijd gunnen erover na te denken wat zij doen. Het heeft ook niets te maken met de vraag, of je lichamelijk nu 100 % gezond bent of dat je maar 20 % kunt presteren. Het gaat erom, dat je met wat je hebt, wilt en kunt presteren en

waarmaken en je bereidheid om op grond van die prestatie te leven. Het heeft ook weer niets te maken met uw sociale rechtvaardigheid. Trouwens die bestaat niet. Als men spreekt van sociale rechtvaardigheid, dan bedoelt men daarmee iets, wat de meesten rechtvaardig vinden en wat in de praktijk voortdurend meer onrechtvaardigheden voortbrengt. Het heeft te maken met een geestelijke volwaardigheid; en dat wil zeggen: een levensuitdrukking.

Die levensuitdrukking kan alleen tot stand komen in een maatschappij, waarin de regels, de wetten, in feite hard zijn volgens uw idee, omdat zij een ieder confronteren met de noodzaak zelf te zijn, zelf te kiezen, zelf te regelen, zelf te presteren. En als dat het geval is, zal een ieder door de consequenties van zijn daden ook zelf aan den lijve ervaren waar hij fouten heeft gemaakt. Dan zal hij geestelijk gaan beseffen waar hij disharmonieën heeft geschapen en waar harmonische mogelijkheden lagen. Dan zal hij niet meer geneigd zijn om te wachten tot de een of andere deskundige hem iets vertelt, maar hij zal eerst zelf de oplossing zoeken en pas indien hij faalt, proberen om van een ander hulp te krijgen.

Voor de moderne maatschappij is die geestelijke volwaardigheid belangrijker dan u denkt. Men bevordert op het ogenblik in feite vaak maatschappelijk de geestelijke onvolwaardigheid. Men probeert juist degenen, die niet willen besluiten, die alleen in een sleur verder willen gaan, die met een minimum aan prestatie zo prettig mogelijk willen voortsukkelen op de troon te verheffen.

Kijkt u eens naar uw eigen land. In Nederland heeft u te maken met een land, waar de middelmatigheid op de troon is geheven, omdat de middelmatigen bang zijn dat de deskundigen wel eens te goed zouden kunnen zijn en zij wel eens uitgeschakeld zouden kunnen worden. Noemt u dat iets waardigs? Meent u, dat hier nog iets in zit van een geestelijke volwaardigheid? Hier is het een pogen om aan de consequenties te ontkomen. Hier is het een scheppen van illusies, waarmee je de werkelijkheid moet beleven.

Wij van onze kant zien deze zaken. Wij zijn bereid ze te accepteren. Wij willen trachten daarmee te werken. Maar u moet ons niet kwalijk nemen, dat wij blij zijn, wanneer wij constateren dat de geestelijke volwaardigheid (dus de bereidheid om volgens je mogelijkheden, middelen en overtuigingen onder eigen aansprakelijkheid en met eigen verantwoordelijkheid alleen actief te zijn) zal moeten toenemen in de komende dagen. Ja, wat meer is: Wij geloven dat mensen, die eerst bereid zijn van zich uit en op hun eigen wijze te reageren en te leven - welk deel van het leven of van het bestaan dit ook betreft - pas in staat zullen zijn om geestelijke ervaring op te doen, om nieuwe krachten te winnen, om een innerlijke ontwikkeling en zelfs een ontplooiing van geestelijke capaciteiten op aarde tot stand te brengen.

Het is niet voor niets, vrienden, dat velen van hen, die op school de eersten waren, maatschappelijk eigenlijk maar half slagen. En dat het vaak de achterblijvertjes op school zijn, die - omdat ze zien dat het niet anders kan - met taai doorzettingsvermogen komen tot ook financieel grote vermogens en vaak zeer grote betekenis voor anderen.

-:-

U I T V O E R I N G .

Ik denk. De veelkleurigheid van mijn gedachten coaguleert in vormen. En vorm wordt een besef, een actie, een omschrijving van een werkelijkheid, die nog niet is, maar toch kan zijn.

Ik zoek te komen tot besef. En vergelijk wat is met dat, wat in mijn denken is ontstaan.

Ik meet de werkelijkheid nu aan mijn dromen. Bepaal de waarden van mijn dromen aan het meten van de werkelijkheid. En zo kom ik tot een besef, dat ik een brug kan zijn tussen dromen in mij levend en de werkelijkheid, die rond mij voortbestaat. Mijn "ik" ondergaat de droom niet meer als zekerheid, als uitdrukking van noodzaak zonder meer. Het is geworden een stimulans tot actie, tot het worden van werking en van kracht. En zo wordt uit mijn wezen vanzelf een nieuw vermogen mij geboren.

Ik maak gedachten waar. En aarzel steeds; want altijd zijn mijn dromen schoner dan de werkelijkheid. En steeds weer meen ik: dit is niet genoeg. Maar verdergaan is noodzakelijk. Dat, wat ik als een denkbeeld van schemerende kleuren in mij droeg, wordt in de grauwe werkelijkheid tot tonen van grijs tegen elkaar gezet. En wat mij wet leek in mijn droom, mijn innerlijk weten en beseffen, wordt nu slechts toeval; wel vermoed, maar niet geheel beheerst. Toch ga ik voort en bouw uit dat, wat in mij leeft een werkelijkheid. Een werkelijkheid, die aanzijn geeft slechts aan de kiem van wat in droom Totaliteit kon zijn.

Met de daad zaai ik de mogelijkheid van mijn dromen in mijn wereld. Mijn wereld van weten en van dromen, mijn geestelijk beseffen, mijn vlucht naar hogere waarden kan ik immers op aarde niet uiten zonder eerst een begin te geven. Ik stel de daad, de actie. Ik geef uitvoering aan wat in mij als een noodzaak is erkend en voortbestaat. Niet opdat de droom ineens in werkelijkheid herboren wordt in eigen zijn en wereld, zoals ik die erken, maar opdat dat, wat ik ben, juist in de droom wordt uitgedrukt in de materie en zich kan ontplooiën tot zelfstandigheid. Want in mij is mijn wereld mijn.

De kleuren, die ken en zie, zijn uit mijzelf voortgekomen. En de vormen, die de dromen langzaam uit de nevelsluiers kneden, zij zijn geen werkelijkheid, geen heden, maar een erkenning, een gedachte, die haast smachtend naar besef zich vormen geeft en zich verheft boven eigen mogelijkheid. Ja, boven onrust, strijd en boven wereldwezen om daar haast zonder vrezē te bouwen het beeld van eigen zijn. Maar in mij ligt dit al besloten. De daad slechts brengt het uit mij voort. De uitvoering van het in mij eens geboren woord is niet het woord, doch slechts het zaad, waaruit het woord - ook zonder mij en buiten mij - kenbaar voort kan komen.

Dat zijn de dromen, die werkelijkheid worden. Dat is het gebeuren van één moment in eigen zijn en tijd, voortgebracht in een wereld, waarin eeuwen noodzakelijk zijn tot rijping.

Het is niet belangrijk, dat ik mijn taken, zoals ik die innerlijk ervaar, voltooi. Uitvoering geven is niet de arbeid afmaken. Uitvoering geven is het werk beginnen; de werkelijkheid van uw eigen wereld een inhoud, een mogelijkheid geven, die ze ontplooiën kan. En dan zullen geest en wet en mensheid samen vormen uit uw droom iets, wat in uw wereld waarlijk kan bestaan. Dat niet voor u alleen meer leeft, maar door de mensheid en de geest kan worden beleefd: een uiting van een waarheid; niet alleen maar eigen droom.

Zo schroom niet een droom - in u erkend als waarheid, mogelijkheid en taak - een uitvoering te geven, die niet voltooiing is, maar slechts een eerste begin, waardoor een mogelijkheid ontstaat.

De zin van het leven is niet de voleinding, doch het begin. Want uit het begin groeit de voleinding voort door hoger kracht. Maar het beginnen is onze taak. En onze macht ligt niet in de vervolmaking, die een Godheid toebehoort, maar in het scheppen van het eerste aarzelend begin, waarin de Godheid, geopenbaard, Zich-zelve kan uitdrukken tot in volmaaktheid.

: - : - :

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: **de Perponcherstraat 98**

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediariek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

FEBRUARI 1968.

Nummer 5.

13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Magische werkelijkheid

Fantasie

Humor

VANDAAG EN MORGEN

Oorlog

De persoonlijke uitstraling v.d. mens

Het geloof

Vrijmoedigheid

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Vijfde Les.

MAGISCHE WERKELIJKHEID.

De werkelijkheid van de mens is - zoals u uit vele lessen hebt kunnen vernemen - voor een deel schijn; een waardering, die uit het eigen "ik" voortkomt. Deze werkelijkheid is meestal gebonden aan een gemeenschapsopvatting, een gemeenschapswaardering, waarbij zelfs de denkbeelden, die de benadering van de wereld bepalen, veelal eerder uit de gemeenschap stammen dan uit de persoon zelf. Dit voor zover dat op aarde geldt. Het resultaat is, dat men in een wereld leeft, waarin men geen vast standpunt kan innemen en voor zichzelf geen vast doel kan stellen. Een wereld, kortom, waarin het "ik" voortdurend het slachtoffer van de omgeving is - (althans zo ziet men het) of - indien die omgeving niet specifiek aansprakelijk kan worden gesteld - van het noodlot.

In de magie maken wij kennis met vele methoden en systemen, die alle ten doel hebben om juist die werkelijkheid zelf te redigeren en het lot in eigen handen te nemen; kortom, de verhouding tussen "ik" en wereld vanuit zich te bepalen en daarbij een eigen doelstelling na te streven.

De magiër leeft natuurlijk ook in een werkelijkheid. Voor hem is de beheersing via b.v. elementaire krachten volkomen reëel. De bezielheid van alles, wat hij rond zich ziet, is voor hem geen vraag maar een nuchtere ervaring, waarop hij reageert.

Het zal u duidelijk zijn, dat een magische werkelijkheid altijd zal verschillen van een algemeen aanvaarde werkelijkheid. De magiër wordt bij zijn poging om zijn streven waar te maken doorgaans sterk belemmerd door zijn achtergrond, zijn grondslagen. Ik kan u hiervan vele voorbeelden geven, maar wil u er alleen aan herinneren dat, indien wij de verschillende vormen van magie bezien, zoals deze zijn overgeleverd uit b.v. de meer christelijke era, de Egyptische periode, de Babylonische, de Perzische, de Indische vormen van magie, wij steeds weer in de magische formule een zeer sterke binding met het milieu aantreffen, met de daar heersende begrippen en bovenal met de daar heersende geloofswaarden.

Het is niet te verbazen, dat in het christendom de magie in vele gevallen juist de vorm van een zeker satanisme krijgt, bedoeld of niet-bedoeld. Het is ook niet te verwonderen, dat de magische verering van Kali zich direct werpt op het vernietigend principe van deze godin en haar als Kali-Durga vereert, maar gelijktijdig gebruikt om voor het "ik" bepaalde krachten en mogelijkheden te verwerven.

De mens, die in een werkelijkheid leeft en magisch gaat streven, ontdekt tussen zijn magisch zoeken, zijn magisch systeem en de z.g. realiteit van de anderen een voortdurende en scherpe tegenstelling. Hij komt er dan ook snel toe om alle waarden van de normale werkelijkheid nu maar om te draaien en alle aanvaarde geestelijke en vaak ook materiële stellingen eenvoudig achterstevoren af te werken.

Het is duidelijk, dat dit geen antwoord is. Want een dergelijke magiër leeft niet in een magische werkelijkheid. Hij probeert alleen zichzelf groter te maken door zijn realiteit in een soort spiegelbeeld te beschouwen. Wil ik dus uit al die

stellingen en uit de vele daarover geschreven boekwerken iets van een magische realiteit puren, dan mag ik niet refereren aan datgene, wat algemeen gangbaar was ten tijde van het schrijven van deze werken.

Ik stel dan in de eerste plaats:

Een magische werkelijkheid ontstaat door een concretisering van eigen begrippen en waarden, onafhankelijk van de algemeen geldende waarden. Eigen waardering is dus buitengewoon belangrijk.

Als u aan een bepaald voorwerp een verdienste toeschrijft (desnoods aan een verdroogde kastanje, die u van uw reumatiek zal afhelfen), dan zult u ontdekken, dat - indien dit toeschrijven met voldoende intensiteit geschiedt - het voor u resultaat heeft. Met andere woorden: voor u is die kastanje een actief middel, terwijl ze voor anderen alleen maar een blijk is van uw bijgeloof, uw onvermogen om de werkelijkheid te beseffen. Het feit, dat deze kastanje voor u actief is, bewijst echter dat zij in uw werkelijkheid eigenschappen bezit, die verschillen van het algemeen aanvaarde.

In de tweede plaats moeten wij stellen:

Een magische werkelijkheid moet vanuit het standpunt van een normaal mens systeemloos zijn. Het systeem immers is het voortbrengsel van menselijke logica. En menselijke logica vloeit voort uit de redeneringswijze van de gemeenschap. De magiër moet apart staan. Hij moet zijn eigen waarden en wegen vinden; en zelfs indien hij een systeem vindt, zal dit vanuit het standpunt van zijn omgeving altijd onlogisch zijn.

Ik geloof, dat dit punt geen verheldering van node heeft. Per slot van rekening, een systeem is altijd een aanpassing aan de orde en ordening, die de mens erkent. In de magie kan wel degelijk een systeem bestaan, maar dit is vanuit menselijk standpunt zodanig onlogisch in opbouw, het bevat zoveel vaagheden, onverklaarbaarheden en hiaten, dat men uit het normale denken eenvoudig niet kan meekomen; men kan daarvan de betekenis niet doorgronden. Probeert men het toch, dan zal men het trachten te ordenen volgens een algemeen geldend systeem en daarmee de totale waarde van het magisch systeem ongedaan maken.

Een derde stelling:

Een magische werkelijkheid is altijd een persoonlijke werkelijkheid, welke berust op de wisselwerking, die voor het "ik" bereikbaar is tussen "ik" en wereld (onverschillig wat die wereld omvat). En daarmee zijn we eigenlijk gekomen aan een punt, dat toch wel heel erg belangrijk is voor iemand, die zich met het occultisme wil bezighouden.

Een magische werkelijkheid is dus een persoonlijke relatie. Zij is geen erkenning zonder meer. Als ik vanuit een totaliteit ga redeneren, dan ontdek ik dat in het tijdloze het werkelijke IK bestaat. Dit IK bevat het totaal aan mogelijkheden, die er voor dit IK in onverschillig hoeveel levens of bestaansvormen aanwezig zijn. Het super-Ego of grote IK is als zodanig de realisatie van alle mogelijkheden. Als ik in de materie realiseer, zal ik slechts een deel van de totaliteit realiseren. Maar deze realisatie heeft nog steeds een zeer groot aantal mogelijkheden om uit te kiezen. Mijn keuze wordt nu normalerwijze bepaald door datgene, wat de wereld mij zegt (b.v. dat het rechterhandje het mooie handje is). Als je vandaaruit verder gaat, dan ontdek je dus al heel gauw, dat de mens een groot gedeelte van de mogelijkheden in zijn persoonlijkheid nooit zal kunnen waarmaken, omdat hij een benaderingswijze gebruikt, die hem a.h.w. predisponeert in een bepaalde richting. En deze gerichtheid houdt dus ook in, dat hij de mogelijkheden van het werkelijke IK niet waarmaakt.

De situatie moet u zich nu ongeveer als volgt voorstellen: Ik maak mij vrij van algemeen geldende waarderingen, voor zover mij dit mogelijk is. Ik ga nu niet uit van eenvoudige fantasieën (die moet ik voorlopig opzij zetten), maar van de werking, die voor mij bestaat.

Als een bloem voor mij een betekenis heeft, dan moet ik verwachten, dat die bloem op mij inverkt. Maar omgekeerd, dat mijn erkenning van die betekenis van mij uit een inwerking op de bloem doet ontstaan. Dit is al een magische relatie, want door de erkenning kan ik dus het wezen van de bloem beïnvloeden.

Het zoeken naar de werkelijke betekenis duurt natuurlijk nogal enige tijd. Maar op den duur heeft men voor zichzelf een aantal eigenschappen gevonden, die in het "ik" en eveneens in de wereld bestaan. Waar deze eigenschappen gelijkwaardig of gelijkkluidend zijn (dat is het belangrijke punt), kunnen wij voor ons altijd een beheersing tot stand brengen, mits het doel, dat wij ons stellen, scherper is geformuleerd dan het doel, dat wij in de andere waarden normalerwijze erkennen. Misschien is dit een beetje vaag in zijn formulering. Ik zal het trachten te verduidelijken.

Een bloem kan normalerwijze voor mij een voorwerp van schoonheid zijn. Maar er is meer. Als deze bloem voor mij nu eens een symbool van levenskracht of van een verbinding met andere personen of desnoods met andere vlakken van bestaan wordt en ik benader de bloem met het doel haar te maken tot een openbaring van hetgeen ik erin leg, dan zal die bloem mij beïnvloeden en voor mij de openbaring waarmaken.

Nu zou men kunnen zeggen, dat de bloem bijzondere eigenschappen bezit. Maar dat is niet waar. Men zou kunnen zeggen, dat ik eigenschappen in die bloem heb gelegd. Ook dat is niet waar. Men kan slechts stellen, dat mijn kiezen van een enkele mogelijkheid, die voor mij in de bloem bestaat en die ergens daarin aanwezig is, een situatie doet ontstaan voor mij en de bloem, welke afwijkt van de als normaal erkende situatie. Misschien dat u daarmee een voorstelling begint te krijgen van wat magische werkelijkheid betekent. Dit is misschien niet helemaal wijsgerig te ontleden en te beschouwen, maar men kan het toch wel praktisch bezien en dat is ook een hoop waard.

Op het ogenblik, dat ik een relatie stel tussen mij en iemand of iets anders en er is ook maar één enkele factor in die of dat andere, die kan beantwoorden aan wat er in mij leeft, dan wordt het gestelde voor mij werkelijkheid, magische werkelijkheid. Want door mijn selectie van een aspect heb ik ook een beheersing of een beheersingsmogelijkheid vanuit mij t.a.v. dit aspect tot stand gebracht.

De magische werkelijkheid omvat een selectie van mogelijkheden. Zij is altijd persoonlijk en zij wordt persoonlijk opgebouwd. In haar totale uitdrukking duidt zij nooit situaties aan maar machtsevenwichten, machtsverhoudingen, actiemogelijkheden, werkbereiken. Het grote verschil tussen de algemeen aanvaarde werkelijkheid en de magische werkelijkheid is dus vooral wel, dat de mens uitgaat van wat hij feiten noemt, maar waarbij de feiten afhankelijk zijn van verschijnings vormen. In de magische werkingen en actiemogelijkheden is het de kracht zelf (dus een bestaande energetische relatie), die van belang is. En hierdoor wordt het aanzijn, de vorm en de vormbetekenis bepaald.

De verhouding tussen de mens en het andere is voor de magiër altijd weer de kracht of de spanning, die tussen het "ik" en het andere kan bestaan. Wie aan dit aspect voorbijgaat, zal ongetwijfeld al wat ik hier verder ga zeggen als onzin of bijgelovigheid terzijde stellen; maar de feiten blijven bestaan. Die feiten tonen aan, dat een mens onder hypnose inkt drinkt als wijn of wijn als inkt; dat hij ter plaatse gezeten vreemde landschappen kan aanschouwen of wonderlijke avonturen beleven. Dit wordt voor het amusement der massa zelfs vaak gedemonstreerd. Dan moet dus de mens (nu onder suggestie) een totale verandering van zijn relatie tot de wereld ondergaan. Maar waarom is de suggestor nodig? Omdat de mens zelf geen afstand kan doen van zijn normale waardering. Maar indien ik mijn waarderingen verander, kan ik water drinken als wijn of kan ik wijn tot water maken. En indien ik anderen mijn visie mede kan opleggen, dus kan betrekken - al is het maar voor één aspect - in mijn magische werkelijkheid, dan zal dit voor die anderen eveneens waar zijn.

Hier openbaart zich dus wel iets zeer wonderlijks. De mens leeft niet in de wereld, waarin God hem heeft gesteld, maar in de wereld die hij zichzelf maakt. Het grote verschil tussen de esotericus, de magiër en de z.g. normale of gewone mens is wel, dat de esotericus zowel als de magiër proberen hun benadering van de wereld te wijzigen. Zij trachten niet meer te leven volgens een gangbare opvatting, maar zij trachten uit de totaliteit van mogelijkheden, die er voor hen be-

staat, een aanvaardbaar geheel op te bouwen, dat voor hen actief kan zijn.

Ik wil nu proberen duidelijk te maken hoe zeer veel van hetgeen er in de occulte wijsheid vermeld staat, in feite alleen tot stand komt door het scheppen van een magische werkelijkheid. En dan begin ik bij de yogi.

De yogi zal via zijn leer zijn beschouwing van de wereld veranderen. Het is helemaal niet gezegd, dat alle asana's werkzaam zijn, zoals dit wordt voorgesteld in de menselijke praktijk. Doch indien ik volledig overtuigd ben dat het aannemen van een bepaalde houding mijn relatie (in energie-uitstraling b.v. of het verloop van zenuwkracht) met de wereld verandert, zal dit - zolang de mogelijkheid maar in het totale IK bestaat - ook waar worden. Wat de yogi dus eigenlijk doet, is niet wonderen tot stand brengen of een nieuwe gezondheidsleer verkondigen of een nieuw geestelijk middel vinden, maar een werkelijkheidsbeeld opbouwen dat zodanig van de gangbare norm afwijkt, dat hij daardoor een beheersing verkrijgt.

Als ik temaken krijg met de fakir (dit onecht kind van mysticisme en yogi-praktijken), dan ontmoet ik daar natuurlijk heel vaak de bedrieger, de goochelaar. Dat is iemand, die voorgeeft te geloven in bepaalde mogelijkheden, zonder dit werkelijk te doen. Het is duidelijk, dat hij dan nog alleen maar via bedrog anderen een schijn van deze werkelijkheid kan bieden. Maar juist onder die fakirs vinden we mensen, die het ongelooflijke tot stand brengen. Niet alleen qua spierbeheersing. Er zijn mensen, die zich het hart laten doorboren, zonder dat dit ophoudt te kloppen; die zich levend laten begraven, zonder bedriegelijke middelen en een lange tijd daarna opstaan zonder schade te hebben geleden. Er zijn dus mensen, die wonderen doen. De mango-trick is niet altijd een trucage, waarbij het mangoboompje alleen maar groeit dank zij handige verwisselingen en goochelarij. En zelfs de beroemde rope-trick behoeft niet altijd volledig bedrog te zijn of massa-suggestie. Deze fakirs geloven volledig in hetgeen zij doen. Hun waardering van de wereld is dus een andere. En nu ontstaat het eigenaardige dat een ieder, die zich in deze werkelijkheid mede laat betrekken, de werkelijke groei van een boompje meemaakt, of het reëel zonder steun in de lucht hangen van een op zich slap koord.

Dit is geen wonder. Dit is slechts een verhouding van relaties, want de mogelijkheid is denkbaar. Een koord behoeft immers niet onder alle omstandigheden buigzaam te zijn. Indien het mogelijk is dat het op een gegeven ogenblik hard en sterk is, dan moet het ook mogelijk zijn dat het overeind blijft staan, als het wordt opgeworpen, indien nl. de ene mogelijkheid van het koord wordt vervangen door de andere. Hieruit blijkt dus, dat geloof in staat is om z.g. wonderen te doen.

Maar is het dan ook een wonder, wanneer iemand de toekomst ziet? Indien ik aanneem, dat de toekomst niet bepaald of bepaalbaar is, inderdaad. Maar indien ik aanneem, dat een toekomst alleen mogelijk is volgens de nu erkende werkelijkheid van een persoon en de in hem liggende mogelijkheden, dan is zij wel degelijke bepaalbaar. En wat meer is: dan kunnen de mogelijkheden, in het totale IK zetelend, uit de persoon zelf worden geprojecteerd.

De bekende kunststukjes - we zijn nu toch bezig met fakirs - van sommige wijzen, die mensen laten kijken in een schaal met water, waarin een druppel inkt is gedaan en misschien ook wat reukwerk, berusten hierop. De mens projecteert een aantal van de in zijn totale IK bestaande mogelijkheden volgens zijn huidige werkelijkheidserkenning en natuurlijk ook zijn huidige gerichtheid. Dat heel vaak een dergelijk voorspellend beeld volledig waar wordt, is duidelijk. Het is deel van uw IK. Indien echter de werkelijkheidsconcepten van een mens veranderen, dan valt de hele voorspelling in het water; dan is zij waardeloos geworden, omdat een geheel nieuwe reeks mogelijkheden binnen het IK actief wordt.

Dit is nu wat ik bedoel met magische werkelijkheid: De mogelijkheid om het schijnbaar onvermijdelijke te veranderen. De mogelijkheid om de vaste gang van zaken door een erkenning van andere mogelijkheden en relaties eenvoudig te wijzigen. En als ik dan b.v. regen wil roepen, is dat helemaal niet zo moeilijk. Want als het ergens droog is, moet ook de mogelijkheid van regen er zijn. Realiseer ik voor mij de krachtsverhoudingen, waarin die regen nodig is, dan zal zij voor mij optreden en - indien anderen in mijn macht geloven - voor die anderen kenbaar worden

staat, een aanvaardbaar geheel op te bouwen, dat voor hen actief kan zijn.

Ik wil nu proberen duidelijk te maken hoe zeer veel van hetgeen er in de occulte wijsheid vermeld staat, in feite alleen tot stand komt door het schenken van een magische werkelijkheid. En dan begin ik bij de yogi

De yogi zal via zijn leer zijn beschouwing van de wereld veranderen.

Het is helemaal niet gezegd, dat alle asana's werkzaam zijn, zoals dit wordt voorgesteld in de menselijke praktijk. Doch indien ik volledig overtuigd ben dat het aannemen van een bepaalde houding mijn relatie (in energie-uitstraling b.v. of het verloop van zenuwkracht) met de wereld verandert, zal dit - zolang de mogelijkheid maar in het totale IK bestaat - ook waar worden. Wat de yogi dus eigenlijk doet, is niet wonderen tot stand brengen of een nieuwe gezondheidsleer verkondigen of een nieuw geestelijk middel vinden, maar een werkelijkheidsbeeld opbouwen dat zodanig van de gangbare norm afwijkt, dat hij daardoor een beheersing verkrijgt.

Als ik temaken krijg met de fakir (dit onecht kind van mysticisme en yogi-praktijken), dan ontmoet ik daar natuurlijk heel vaak de bedrieger, de goochelaar. Dat is iemand, die voorgeeft te geloven in bepaalde mogelijkheden, zonder dit werkelijk te doen. Het is duidelijk, dat hij dan nog alleen maar via bedrog anderen een schijn van deze werkelijkheid kan bieden. Maar juist onder die fakirs vinden we mensen, die het ongelooflijke tot stand brengen. Niet alleen qua spierbeheersing. Er zijn mensen, die zich het hart laten doorboren, zonder dat dit ophoudt te kloppen; die zich levend laten begraven, zonder bedriegelijke middelen en een lange tijd daarna opstaan zonder schade te hebben geleden. Er zijn dus mensen, die wonderen doen. De mango-trick is niet altijd een trucage, waarbij het mangoboompje alleen maar groeit dank zij handige verwisselingen en goochelarij. En zelfs de beroemde rope-trick behoeft niet altijd volledig bedrog te zijn of massa-suggestie. Deze fakirs geloven volledig in hetgeen zij doen. Hun waardering van de wereld is dus een andere. En nu ontstaat het eigenaardige dat een ieder, die zich in deze werkelijkheid mede laat betrekken, de werkelijke groei van een boompje meemaakt, of het reëel zonder steun in de lucht hangen van een op zich slap koord.

Dit is geen wonder. Dit is slechts een verhouding van relaties, want de mogelijkheid is denkbaar. Een koord behoeft immers niet onder alle omstandigheden buigzaam te zijn. Indien het mogelijk is dat het op een gegeven ogenblik hard en sterk is, dan moet het ook mogelijk zijn dat het overeind blijft staan, als het wordt opgeworpen, indien nl. de ene mogelijkheid van het koord wordt vervangen door de andere. Hieruit blijkt dus, dat geloof in staat is om z.g. wonderen te doen.

Maar is het dan ook een wonder, wanneer iemand de toekomst ziet? Indien ik aanneem, dat de toekomst niet bepaald of bepaalbaar is, inderdaad. Maar indien ik aanneem, dat een toekomst alleen mogelijk is volgens de nu erkende werkelijkheid van een persoon en de in hem liggende mogelijkheden, dan is zij wel degelijke bepaalbaar. En wat meer is: dan kunnen de mogelijkheden, in het totale IK zetelend, uit de persoon zelf worden geprojecteerd.

De bekende kunststukjes - we zijn nu toch bezig met fakirs - van sommige wijzen, die mensen laten kijken in een schaal met water, waarin een druppel inkt is gedaan en misschien ook wat reukwerk, berusten hierop. De mens projecteert een aantal van de in zijn totale IK bestaande mogelijkheden volgens zijn huidige werkelijkheidserkenning en natuurlijk ook zijn huidige gerichtheid. Dat heel vaak een dergelijk voorspellend beeld volledig waar wordt, is duidelijk. Het is deel van uw IK. Indien echter de werkelijkheidsconcepten van een mens veranderen, dan valt de hele voorspelling in het water; dan is zij waardeloos geworden, omdat een geheel nieuwe reeks mogelijkheden binnen het IK actief wordt.

Dit is nu wat ik bedoel met magische werkelijkheid: De mogelijkheid om het schijnbaar onvermijdelijke te veranderen. De mogelijkheid om de vaste gang van zaken door een erkenning van andere mogelijkheden en relaties eenvoudig te wijzigen. En als ik dan b.v. regen wil roepen, is dat helemaal niet zo moeilijk. Want als het ergens droog is, moet ook de mogelijkheid van regen er zijn. Realiseer ik voor mij de krachtsverhoudingen, waarin die regen nodig is, dan zal zij voor mij optreden en - indien anderen in mijn macht geloven - voor die anderen kenbaar worden

en zo een reëel verschijnsel in de normale wereld zijn.

Ik kan natuurlijk verdergaan met deze voorbeelden. Maar de achtergrond ervan is echter zo eenvoudig, dat ik niet weet hoe ik ze moet formuleren, dat u de belangrijkheid nog beseft: Niet wat ik denk is waar, maar dat, wat ik buiten mij kan erkennen, wordt mijn waarheid, mijn werkelijkheid. Daarop berust het allemaal.

U bent niet machteloos in de wereld. Wanneer u leeft, denkt u altijd aan uw leven als iets, dat vervlochten is met het bestaan van alle anderen. Dit is waar in de totaliteit, dus buiten het bestaan van tijd in Gods werkelijke wereld. Maar in uw eigen wereld is het eigenlijk niet waar. U bent niet verbonden met mensen. U bent verbonden met gerealiseerde mogelijkheden. Een erkenning in het "ik", die de werkelijkheid verandert, verandert uw relatie met alle mensen. En daarmee blijkt dus ook, dat het onschatbare contact tussen mensen voor een groot gedeelte afhankelijk is van eigen werkelijkheidsbesef. Zeker, ik kan geen personen creëren, die er niet zijn. Maar ik kan personen, die - normaal gezien - voor mij een bepaalde waarde of eigenschap bezitten door mijn innerlijk concept van een veranderde houding, waarvoor ik de mogelijkheid dus in de ander erken, op een totaal nieuw niveau brengen.

In de magische werkelijkheid gelden een paar regels, die voor een zeer groot gedeelte weer afhankelijk zijn van de mens zelf. Maar aangezien de mens zich moeilijk kan voorstellen, dat iets wat b.v. kapot is zonder meer heel wordt, zal het slechts weinigen gegeven zijn om de scherven van een gebroken kruik samen te voegen tot één hecht geheel. En ook haast geen enkele mens kan geloven, dat iemand, die dood is nog leeft en de relatie leven tussen hem en die ander tot stand kan brengen. Dus is er bijna niemand, die doden tot leven kan opwekken. Daarom geldt:

1. In elke magische realisatie moet ik uitgaan van mijn huidige werkelijkheid als beginpunt. Tracht ik daarin te veel te veranderen, dan kan ik de krachtsverhoudingen niet meer beleven; en is zo de beheersingsmogelijkheid, die ik als magiër, als occultist, ten slotte nastreef, niet bereikbaar.
2. Ik kan nooit iets tot stand brengen, indien ik niet eerst in het andere de mogelijkheid daartoe mede heb erkend. Ik moet mij dus altijd eerst afvragen: Datgene, wat ik wil beïnvloeden, is dat te beïnvloeden? Datgene, wat ik wil bereiken, is dat een mogelijkheid, die ook in de ander bestaat? Eerst nadat daarop antwoord is gegeven, is het veranderen van de werkelijkheidswaarden volgens deze magische procedure mogelijk.
3. Alle macht, die ik magisch probeer uit te oefenen, is in feite het inleggen van een deel van mijn totale persoonlijkheid in hetgeen ik als buiten mij bestaande waarde of persoonlijkheid erken. Indien mijn neiging tot beheersing niet meer de gerichtheid van krachten betreft, maar een wijziging van waarden zonder meer, zal ik meestal falen.

Krachten zijn altijd te wijzigen, omdat zij spanningen zijn, die tussen mij en het andere bestaan. Maar als ik waarden wil gaan veranderen, zal ik krachten in het wezen van het andere in te grijpen; en dit kan ik niet. Alle magische veranderingen ontstaan dus niet door de wil om een bepaalde verandering tot stand te brengen, maar door de wil om aan de verhouding, de spanning, de energie tussen het "ik" en het andere een nieuwe gestalte of waarde toe te voegen.

4. Alles, wat het verleden heeft bevat, zal mij richten in mijn streven in de toekomst. Daar ik het verleden nooit geheel kan ontvliden, is het voor mij zeer belangrijk aan het verleden - voor zover ik mij dat herinner en erken - een voor mij zo juist en zo goed mogelijke interpretatie te geven. Herinneringen, op de juiste wijze gegroepeerd, verstevigen de relatie met de wereld van vandaag plus de erkenning ervan en daarmee de mogelijkheid haar te beheersen. Herinneringen, die - op welke wijze dan ook - te sterk gekleurd zijn en (wat je innerlijk wel weet) van de werkelijkheid afwijken, scheppen in de benadering van het heden een zeker gevoel van irrealiteit, waardoor hetgeen men tot stand wil brengen niet zonder meer vanuit het eigen wezen kan worden geproduceerd. Het wordt dan veel moeilijker.

Als ik het begrip magische werkelijkheid verder ontleed en hier probeer de verhouding tot de normale wereld van de mens te kenschetsen, dan moet ik stellen: Geen enkele wet, of regel - hetzij in de natuur, hetzij uit mensen voortgekomen of op andere wijze als wet uitgedrukt - is geldend, tenzij ik deze wet in de ander of het andere als een onvermijdelijk deel van de uiting erken. Het gaat er dus niet om welke wet ik zelf kan aanvaarden of verwerpen. Het gaat erom hoe in een ander die wet of regel bestaat. En vandaaruit moet je vanzelf denken: Wanneer dit met wetten en regels zo is, dan moet dit ook zo zijn met eigenschappen.

De eigenschappen, die mensen en dingen in de wereld rond mij hebben, bepaal ik niet zelf. Maar ik kan wel bepalen welke van de potentiële eigenschappen in een mens of in een voorwerp voor mij zal gelden. Ik kan van een bijl geen mes maken en van een mes geen bijl. Maar ik kan wel beseffen, dat de bijl bijna zo goed als een mes kan snijden en kan haar dan onder vele omstandigheden als mes gebruiken. Terwijl ik met een besef voor de zwakheden van het mes en een enigszins aangepaste krachtsaanwending ook het mes vaak een deel van het werk van een bijl kan laten doen.

Dit is een van de belangrijkste principes. Als ik te maken heb met een esoterische, een morele of een juridische wet, dan gaat het er mij helemaal niet om, of dit nu een wet is of niet. Het gaat mij er doodgewoon om wat de betekenis is. En als ik die betekenis op een bepaalde wijze in mijn leven erken, dan kan ik niet verwachten, dat ik - eenmaal een betekenis voor het een of ander erkend hebbende - die betekenis eenvoudig verander door te stellen dat er andere eigenschappen zijn. Dat gaat niet.

De mensheid heeft over het algemeen eigenlijk heel veel waarden van zich vervreemd. Ik denk hier b.v. aan de opvattingen van zedelijkheid, die in feite modebegrippen zijn; aan idealen en geloofswaarden, die een verontschuldiging zijn voor eigen onvolkomenheid of zelfbedrog. Ik denk hierbij ongetwijfeld ook aan de z.g. normale manier van leven, die maar voor een klein gedeelte van de mensen werkelijk juist is. Als ik die dingen zie, kan ik niet gaan zeggen: O, voor mij zijn alle zedelijke regelingen of alle godsdiensten denkbeelden nu niet meer geldend. Wat door mij is erkend, wat ik ken, blijft bestaan. Ik kan dus niet zeggen: Nou, jongens, alles wat ze verteld hebben over trouw of over vrijheid - op welk terrein dan ook - telt niet meer voor mij. Die begrippen ken ik; ze hebben dus een betekenis. Indien ik die betekenis voor mijzelf kan omschrijven, zal ik begrijpen, dat het eigenlijk niet gaat om het begrip "trouw" of "vrijheid", maar om een actie-mogelijkheid of vaak ook een beperkingsmogelijkheid van anderen. Als ik dit heb begrepen, weet ik dus wat de eigenschap is (of het een bijl is, een mes of wat anders).

Nu kan ik dus uit dit begrip, werkende volgens mijn behoefte tot het scheppen van energie (potentiaalverschillen) in de wereld buiten mij, een vorm kiezen, waardoor de erkende wet, de erkende mogelijkheid, mode of regel wel blijft bestaan (ik zet dat dus niet opzij), maar waardoor zij voor mij de aanduiding wordt van een ontwikkeling en niet meer de vastlegging van een actiepatroon is.

Voor een ideaal geldt precies hetzelfde. Als ik een ideaal in menselijke zin heb, dan zou het in feite voor mij moeten bepalen hoe ik leef, hoe ik denk, hoe ik werk. Heb ik eenmaal een ideaal geaccepteerd, dan kan ik niet meer zeggen: Het deugt niet. Ik blijf erdoor bezield. Zoals u door een geloof bezield en beïnvloed blijft; ook al heeft u het honderd keer officieel verworpen, het blijft ergens deel van uw persoonlijkheid. Het gaat er nu dus om te begrijpen wat dit geloof of ideaal zou kunnen zijn. Ik maak het tot een uitgangspunt, niet meer van mijn actie maar van mijn relatie tot de wereld. En zodra ik het relatie-bepalend maak, kan ik dus de actie, de spanningen, weer zelf gaan bepalen en daarmee ook mijn beheersingsmogelijkheid herwinnen.

Een groot deel van de mensen wordt in dit leven voortgejaagd, alleen maar omdat ze geen begrip hebben van hun eigen mogelijkheden. Een groot gedeelte van de mensen beseft wel de eigen mogelijkheden, maar kan door conventionaliteit of andere redenen daartoe niet komen. Ze kan die eenvoudig niet realiseren. En daarom zeg ik u, dat men voor het scheppen van een magische werkelijkheid niet kan vol-

staan met het alleen maar opbouwen van een wereldje, zoals men het graag zou zien. Maar dat men moet uitgaan van alle erkende waarden.

Als ik een morele wet stel (b.v.: Gij zult niet stelen), dan is dit een voor mij blijvend geldende wet. Maar ik moet nu bepalen wat stelen is. En deze definitie van stelen behoeft niet de algemeen gangbare te zijn; indien in mijn wezen een andere mogelijkheid tot interpretatie aanwezig is. Zo kan ik trouw zijn aan wetten, die ik niet kan verloochenen, zonder daarbij aan de algemeen geldende betekenis van die wetten gebonden te zijn.

De manier, waarop je zo langzaam maar zeker een nieuwe werkelijkheid gaat binnentreden, is over het algemeen schokkend. Want de mens is geneigd om voor zichzelf wel de nieuwe reglementen, de nieuw erkende waarden en mogelijkheden te handhaven, maar voor de buitenwereld het bestaan van diezelfde waarden en mogelijkheden te ontkennen. Indien ik dit doe, schep ik niet alleen een meten met twee maten, maar ik schep verschillende verhoudingen in de spanning van wereld tot mij en van mij tot wereld. Zodra dit gebeurt, heb ik geen beheersingsmogelijkheid, omdat ik de werking van de wereld op mij niet meer kan bepalen. Ik moet dus elke voor mij erkende waarheid of mogelijkheid in de wereld bestaand als mogelijk postuleren en uit die wereld zonder meer accepteren. Aangezien je dit in het begin niet kunt en van de mensen verwacht dat ze zich anders gedragen dan je zelf doet, krijg je voortdurend mislukkingen. Maar op het ogenblik, dat je eerlijker wordt en in je benadering van die wereld verwacht dat zij zal reageren volgens eigen normen en daarbij tolereert, dat ze volgens de voor het "ik" aanvaarde norm reageert, is het scheppen van die wisselwerking wel mogelijk.

Dan volgt hieruit, dat - zodra ik bereid ben al wat ik voor mijzelf juist, wenselijk, etc. acht als zodanig voor de gehele wereld te beschouwen, met geen enkele uitzondering daarop - ik in staat ben om mijn eigen relatie met de wereld te gaan bepalen. En als je dit eenvoudig wilt uitdrukken in de termen van de occulte wijsheden van voorheen, dan is het:

"Wees waarlijk waar en getrouw uzelve; en getrouw vanuit uzelve en volgens uzelve aan al datgene, wat gij erkent, opdat gij in de erkenning uzelve hervindend, kennen kunt de macht en kracht, die is het totaal van alle leven en de uiting van werkelijkheid in u en in alle dingen." Daar heeft u eigenlijk de zinsnede, waarin dat allemaal is vervat.

Indien u iets wilt beheersen, dan moet u ook nog het volgende hierbij in aanmerking nemen:

Daar elke gestelde relatie, die door het wezen der dingen, of personen aanvaardbaar lijkt in de totale, de kosmische werkelijkheid zal bestaan, kan ik haar postuleren, mits ik haar in mijzelf als aanvaardbaar en juist erken, en op basis van deze erkenning een spanning wil wekken tussen mij en het andere. Dit is voor u misschien een heel typische zinsnede. Maar alles is in God mogelijk. Er is niets denkbaar, dat in de goddelijke Werkelijkheid niet bestaat, omdat een gedachte, die iets zou voorstellen wat niet in de goddelijke Werkelijkheid aanwezig is, verder zou gaan dan de goddelijke Werkelijkheid en als zodanig dus in zich meer zou zijn dan God. En dat is ondenkbaar. Daarom stellen wij, dat al wat denkbaar is in de goddelijke Werkelijkheid bestaat in het tijdloze. Daar alle elementen van het tijdloze, die nu voor mij aanvaardbaar zijn, actief kunnen worden gemaakt als een energie-relatie tussen mij en het andere, kan ik van elke voorstelling uitgaan.

De magische werkelijkheid is geen fantasie, maar een op erkenning van waarden gebaseerde relatie-wijziging tussen het andere onderling, tussen het andere en het "ik", waarbij het "ik" niet door zijn kracht maar door zijn keuze van gereali-seerde relatie de werkingen en verhoudingen in zijn wereld bepaalt.

Ik hoop, dat u over dit alles eens wilt nadenken.

:--:

FANTASIE.

Voor de door~~me~~-mens is fantasie een mengeling van het begeerlijke, het onmogelijke en hetgeen hij niet durft of kan. Op deze manier bouwt hij zich een wereldje op, waarin hij al datgene is, wat hij meent niet te zijn. Door deze manier van denken komt hij er meestal niet toe datgene te zijn, wat hij zou kunnen zijn, indien hij niet zoveel overdacht op een wijze, waarvan hij aanneemt dat het niet mogelijk is dit te bereiken.

U zult dus begrijpen, dat fantasie over het algemeen op de mens een schadelijke inwerking kan hebben. Gelukkig heeft ze aan de andere kant toch ook goede kanten. Eén daarvan is wel, dat de mens door het gebruik van wat men de fantasie noemt, ertoe komt voor zichzelf een uitbeelding te geven van wat werkelijk mogelijk is, zij het dat de beschrijving niet tot de realiteit behoort, maar slechts duidt op de daarin vervatte mogelijkheid.

Op deze manier kun je b.v. sprookjes ontleden en tot de conclusie komen, dat elk sprookje in zich niet slechts een zedeles is, maar daarnaast een beschrijving van feitelijke omstandigheden. Een Klein Duimpje mag misschien een sprookjesfiguur zijn, maar hoeveel Klein Duimpjes weten niet aan een ander een zevenmijlslaars (desnoods een sociale) te ontfutselen en daarmee onmiddellijk te stijgen in de sociale rangorde?

Wie in staat is zijn fantasie te gebruiken (niet als een vlucht uit de werkelijkheid, maar als aansporing voor wat in de werkelijkheid mogelijk is), zal ertoe komen te handelen volgens hetgeen onze eerste spreker zo goed heeft omschreven, nl.: volgens de wetten van de magische wereld. Want de basis van al wat wij kunnen, al wat wij doen en al wat wij zijn op aarde, is ons voorstellingsvermogen. En ik moet eerlijk zeggen, dat het voorstellingsvermogen door de feiten gewoonlijk bijna wordt doodgeslagen, zodat slechts de wereld van de fantasie de mogelijkheid geeft om weer het eigen denken en daarmee ook de realisatie van eigen wensen en mogelijkheden een beetje op de voorgrond te schuiven.

Wil men de fantasie goed definiëren - ik heb dit nl. nog niet gedaan - dan kan men stellen: In de wereld van de fantasie geeft de mens zichzelf richtlijnen t.a.v. het voor hem noodzakelijke en begeerlijke. En volgens deze richtlijnen strevende, kan hij zijn fantasie tot werkelijkheid maken, daarbij voortdurend meer van zijn wezen en werkelijkheid beseffend.

U denkt misschien, dat ik hier een grapje zit uit te halen. Maar dat is helemaal niet waar. Want een mens, die fantaseert, zal een groot gedeelte van hetgeen hij voor zich niet mogelijk acht, of eigenschappen die hij in zich niet als bestaand erkent, in deze fantasiewereld wel aan zichzelf toekennen. Hij vult dus als het ware zijn tekortkomingen aan.

Het is bekend, dat in de droomwereld iets dergelijks pleegt te geschieden. Buiten de uittredingen om kennen wij een aantal z.g. compensatiedromen. In een compensatiedroom maak je al datgene mee, wat je niet hebt kunnen verwerklijken in je waakbewust-bestaan. En als een mens nu eenmaal zover is gekomen, dat hij de eigenschappen, die hij zich wenst en die dus - zij het rudimentair - aanwezig moeten zijn, als volledig ontplooid gaat projecteren, dan heeft hij - zij het dat hij deze aan een fantasiefiguur verbindt, dan wel ze voor zichzelf als een doel erkent om naar te streven - ze kunnen waarmaken.

Alle grote mannen op deze wereld zijn begonnen als fantasten. Indien u een opsomming wilt hebben van fantasten, kan ik u er wel enkelen noemen. Thomas Alva Edison werd in zijn jeugd jaren voortdurend voor een fantast gehouden. Pasteur werd fantast genoemd. Koch werd iemand genoemd, die zich in de wetenschap te veel liet afleiden door zijn fantasieën. Diesel werd beschouwd als iemand, die fantastische veronderstellingen durfde uiten, welke niet op de heële technische mogelijkheden waren gebaseerd. En zo kan ik doorgaan. Ja, er zijn zelfs mensen geweest, die grote geestelijke leiders fantasten hebben genoemd. En waarom ook niet? Gandhi was in de ogen van velen een fantast, toen hij aannam dat je met geweldloos-

heid iets kon bereiken. Toch heeft hij het bereikt. En Jezus? Jezus was in zijn dagen eigenlijk ook een fantast. Iemand, die allerhande dingen zo maar predikte en veronderstelde, waarvoor niemand een bewijs had. Iemand, die wonderen deed; maar op zo'n manier, dat je er nooit achter kon komen waar het eigenlijk vandaan kwam. Iemand, die bovendien al het gestelde gezag eenvoudig maar verwaarloosde. Een gewarlijke fantast, een volksmisleider.

Natuurlijk vloeit hieruit voort, dat de fantast in de wereld meestal niet wordt geapprecieerd, tenzij hij zichzelf en zijn stellingen uitdrukkelijk als zodanig etaleert en daarmee de positieve waarden, die ze voor hem hebben, voor een groot gedeelte ongedaan maken.

Laat ons nu eens nagaan wat de mogelijkheden zijn, die vanuit de fantasie naar de werkelijkheid voeren.

1. De mens, die zich een droomwereld voorstelt, zal - uitgaande van hetgeen hij omtrent zichzelf erkent - overdenken wat hij ervan kan waarmaken. Hierdoor ontstaat er een gerichtheid van streven.
2. Op grond van de fantasie krijgen wij een keuze van middelen. Deze keuze van middelen zal in de werkelijkheid weliswaar worden aangetast, maar zij vormt toch een selectie uit het totaal van mogelijkheden, waardoor inderdaad de gewenste bereiking dichterbij komt.
3. De fantast moet in zijn fantasieën een zekere geestelijke lenigheid bezitten, want het is niet altijd mogelijk een fantasie zonder meer uit te spelen zonder onlogisch te worden. Het resultaat is, dat hij leert het leven en de verschijnselen van het leven op vele verschillende manieren te observeren en te verklaren en uit die verklaringen datgene te kiezen, wat voor hem noodzakelijk is. Als hij dit alleen doet volgens een routine, wordt hij waarschijnlijk politicus; als hij dit doet volgens een bewust streven, wordt hij waarschijnlijk een ingewijde.

Dan moeten we verder nog opmerken, dat de fantast zich over het algemeen in het middelpunt plaatst van zijn wereld. Dit is begrijpelijk, omdat elke mens van zichzelf uit denkt. Maar wat hij zich daarbij niet realiseert, is heel vaak dat het nastreven van een fantasie en deze tot werkelijkheid maken inhoudt, dat de voorstelling van het eigen wezen, waarvan men uitging, teniet wordt gedaan.

Anders gezegd: Iemand, die de krachten en mogelijkheden, welke in zijn fantasie bestaan, gaat waarmaken, is als Mozes. Hij ziet het beloofde land wel, maar beleeft het - althans in de vorm, waarin hij het plan ontwerpt - nimmer zelf. Hij gaat eraan te gronde.

Iemand, die een fantasie heeft waargemaakt, wordt nl. op z'n minst genomen een ander - als hij het al overleeft. Denk niet, dat alleen Jezus ten onder is gegaan aan hetgeen hij bereikte. Hetzelfde kunnen we b.v. ook zeggen van Diesel.

Ik stel dus: Als ik een droom, die ik in mij heb, waarmaak, dan kan ik dit slechts doen door mijzelf in het geheel van die droom en in alle bestrevingen, die daartoe leiden, te leggen. Ik ben dan niet meer het middelpunt van mijn eigen wereld, maar het totaal van het bereikte resultaat.

Hier treedt iets eigenaardigs op. Het schijnbaar fantastische begin, waarin ik iets waarmaak, wordt op den duur een wereld, waarin ik zelf niet meer besta. Het "ik" is als centrum van bewustzijn en bestaan misschien nog aanwezig, maar niet meer als centrum van totale ervaring. Want al datgene, wat ik heb waargemaakt, wordt een zodanig deel van mijn leven, dat ik mij niet meer kan afzonderen van de wereld, die ik zo heb gewijzigd. Hieruit vloeit dus voort, dat ik - indien ik uit mijn fantasiewereld iets wil waarmaken - mijzelf a.h.w. steeds meer terzijde moet stellen. En dat is begrijpelijk.

De fantasiewereld is de wereld, die deel is van mijzelf. Elke figuur, die in mijn fantasie-wereld paradeert of op een andere wijze in verschijning treedt, is in feite een fragment van mijzelf, van mijn denken. Draag ik deze fantasie over naar de werkelijkheid, dan kan ik mij aan dit effect van vereenzelviging met het andere niet onttrekken. Ik zal dus deel zijn van al hetgeen ik heb waargemaakt. Ik leef niet meer als mens, maar - stel b.v. dat mijn droom een uitvinding is - ik word deel van mijn uitvinding; en al wat zij betekent beheerst mij. Een typerend voorbeeld

hiervan is het gemoedsleven van Alfred Nobel geweest. Daarom zou je voor degenen, die graag wel eens fantaseren, een paar eenvoudige regels kunnen geven, die het gebruik van de fantasie wat eenvoudiger maken. Ik probeer ze op mijn eigen manier te formuleren en stel:

Wie in zijn fantasie iets stelt, beleeft of ziet, wat hij als werkelijkheid begeert, moet zich afvragen, wat de voornaamste factor is, die in de fantasie een rol speelt.

Hij moet deze factor dan met uitsluiting van al het andere - dus ook de oorspronkelijke beelden van de fantasie - omzetten in werkelijkheid, voor zover hem dit mogelijk is. In deze verwerking zal hij ervaring opdoen. Deze ervaring zal hij in een nieuwe fantasie weer moeten verwerken. Op deze wijze projecteert hij steeds weer in zich de mogelijkheden van verwezenlijking en de resultaten van het verwezenlijkte. Hij zal ontdekken, dat het eindresultaat van de fantasie in gestalte verschilt. Zolang hij echter de geaardheid gelijk weet te houden, zal hij - levend in de totaliteit van hetgeen hij bereikt - ook alles wat hij heeft bereikt als deel van zijn persoonlijkheid ervaren en vanuit zich beheersen.

Dit wordt door andere mensen misschien niet helemaal erkend of beleefd. Als u een Nederlands voorbeeld wilt hebben, denkt u dan eens aan Plesman. Plesman bouwde een droom. Toen hij wegging, was de droom in feite afgelopen en kwam daarvoor in de plaats een instantie, die de droom niet meer instand kon houden.

Zo gaat het steeds weer. Dat, wat ik persoonlijk waarmaak in de wereld, laat residuen na. Maar het zal nooit zo zijn, dat ik een fantasie waarmaak in de wereld en haar aan die wereld opleg, ook nadat ik zelf er geen rol meer in speel. Daar, waar ik zelf de bezieler ben, zal hetgeen ik beziel beantwoorden aan mijn wezen, mijn eisen en behoeften. Daar, waar ik niet meer als direct bezielende kracht optreed, gaat het een eigen bestaan voeren, dat zich geheel aan mijn oorspronkelijke beelden en planning onttrekt. En als u dat misschien nog te ingewikkeld vindt, dan definiëren we de zaak.

Een fantast is pas een goed fantast, indien hij zijn fantasie waarmaakt en daarbij beseft, dat de waarheid van zijn fantasie slechts zolang duurt als hij zelf in de fantasie gelooft en als centrum daarvan aanwezig is.

Een mens, die de droom zonder/waar wil maken, bereikt niets. De mens, die begrijpt wat de drijvende kracht is van zijn droom, zal deze in de werkelijkheid kunnen overplanten en zo kunnen waarmaken. /meer

Degeen, die in staat is zijn innerlijk beleven als een werkelijkheid te beschouwen en in eigen wereld waar te maken, zal hierdoor alle grenzen van z.g. redelijkheid en mogelijkheid kunnen doorbreken, daar hij - werkende vanuit een hogere werkelijkheid en een hoger besef - via zijn fantasiebeelden alle regels van een beperkt besef kan overschrijden.

Nu zitten ze natuurlijk allemaal te denken: Hoe zit dat nu in elkaar? Wat bedoelt hij daarmee?

U heeft zo even gehoord over een magische wereld, een magische werkelijkheid. Ik ben natuurlijk geen groot magiër en ik zal het wel nooit worden. Maar ik weet wel één ding: Het begin van een magische werkelijkheid is het voorstellingsvermogen. Een voorstellingsvermogen, dat het aanzijn geeft aan een magische werkelijkheid, is in het begin altijd een fantasie. Onze innerlijke wereld maakt het ons mogelijk alle grenzen te overschrijden, zonder enige moeite. Onze innerlijke wereld maakt het ons mogelijk aan onszelf en aan anderen elke willekeurige eigenschap toe te schrijven. Kortom, elke in ons wezen bestaande mogelijkheid en verhouding tot uitdrukking te brengen. En vanuit deze innerlijke wereld moeten we de dingen dan naar buiten brengen.

Maar vertelt u mij eens, hoe je iets kunt bereiken, dat buiten de normale werkelijke wereld van de mensen ligt, als je het je niet eerst kunt indenken en voorstellen?

Verwerp de fantasie a.u.b. niet. De fantasie is buitengewoon belangrijk als een stimulerend en scheppend element. Zij is het, die het u mogelijk maakt om

steeds meer bewust mens te zijn. Zij is het, die u de mogelijkheid geeft om door te dringen in occulte werelden, die u zonder dat nooit zoudt kunnen betreden. Veel van wat u denkt te weten omtrent de geest is misschien fantasie. Maar dat is toch niet zo belangrijk. Want u leert tendensen kennen, die in uw eigen leven een rol spelen. En die rol weet u wel degelijk om te zetten in werkelijkheid. En zo schept u vanuit de fantasie.

Als we God zien vóór de schepping, dan zou - zo het denkbaar ware - een tweede God waarschijnlijk hebben gezegd: "Nou, Jehova, je bent me een mooie fantast." Maar toen de kracht had geschapen, was ineens de fantasie een werkelijkheid en kon de ander niet meer zeggen: "Het is een fantasie." Hij moest zeggen: "Het is een proefneming." En stel, dat die proefneming wordt gezien, dan zal ongetwijfeld de ander zeggen: "Hieruit heb ik voor mijzelf veel geleerd." Ik denk, dat ook de Schepper dit doet.

Wij leren uit onze wereld van fantasie. En als het verleden zich aankondigt als een deel van die fantasie - hetzij in persoon, hetzij in vroegere levens - dan moeten we dat niet zien als iets, wat in feite geen zin heeft. Want hoe kunt u zich realiseren wat in vroegere incarnaties uw wezen en uw doel is geweest, indien u alleen maar verstandelijk en normaal denkt? Het is juist waar deze fantastische beelden in uzelf oprijzen, dat u een nieuwe visie krijgt op uzelf en het doel van uw bestaan; en daardoor misschien ook meer mogelijkheid om dit bestaan de juiste inhoud te geven.

Wanneer u dingen, die in uw wereld allang vergaan zijn tot verleden, in uw droom weer doet leven, dan zult u vaak geestelijke waarden, die u anders niet beseft, actiever doen werken in uw bestaan en een groter aandeel geven in datgene, wat u in die wereld tot stand brengt.

En ten laatste: De fantasie toont u vaak een nuttigheid, die u in het dagelijkse leven meent te ontberen. Maar het feit, dat u deze nuttigheid in uw fantasie beseft, maakt duidelijk dat u haar in feite zoudt kunnen bezitten, indien u dezelfde tendentie, die in de fantasie ten grondslag ligt aan hetgeen u daar bent en doet, ook in uw dagelijks leven tot uiting weet te brengen.

En daarom, vrienden, is fantasie een zeer kostbaar goed voor de bewustwording en zal zij juist voor degenen, die als occultist iets verder wil komen of die als esotericus iets meer wil beseffen van zijn eigen werkelijkheid en die van de wereld, onmisbaar zijn. Een groot juweel, dat veelal als een zeepbel wordt verworpen, ofschoon het in zich de glanzen van de oneindigheid draagt, dat is de fantasie.

-:-

H U M O R.

Als ik heel de wereld zie, dan moet ik soms haast wenen. Maar als ik dan mijzelf beschouw en de lange tenen, waarop die wereld trapt, betrap ik toch mijzelf op een glimlach. Dat is humor.

De humor is niet slechts de spot, die je met de wereld drijft, maar het is het besef van je eigen onvolmaaktheid en je eigen ridiculiteit in de totaliteit, waarover je oordeelt.

Een mens, die zijn eigen onvolkomenheden beseft, zal in de onvolkomenheden van anderen zichzelf zozeer erkennen, dat hij - misschien uiterlijk lachend om de ander - zichzelf bespot. En wie zichzelf bespot realiseert zich zijn eigen onvolkomenheden. En zo is humor een van de grote wegen tot vooruitgang.

Een geest in lagere sfeer heeft vaak zijn stellingen en zijn verhevenheid; en kent zo niet de humor. Hij kent niet de lach; het ogenblik, dat je in een zekere stekeligheid misschien iets van jezelf en eigen onvolkomenheden in de wereld herkennend en openbarend, weet: hier moet eigenlijk iets in veranderen. Maar de geest, die werkelijk stijgt, heeft humor. En - om mijzelf te citeren: Daar God de mens heeft geschapen, is Hij vast de beste humorist, die ooit bestond.

Laat ons dan lachen en niet wenen om de hiaten, die er in ons bestaan. Want in een lachende erkenning, in het ondergaan van onvolkomenheid vinden wij de mogelijkheid tot een volmaaktheid in onszelf. En waar de wijsheid in ons bloeit en uit onszelf ontstaat, ondergaat ons wezen onvolkomenheden, die elders nog bestaan, met een zachte glimlach. Niet in waan van zelfgerechtigdheid, maar in een lachend stil begrijpen van onvolkomenheden, die juist - omdat ze vaak belachelijk zijn - ons met de werkelijkheid zozeer confronteren.

U zegt mij: Spreek over humor. Ik spreek u van de lach, die niet slechts de wereld steeds bespot en scherp haar onvolmaaktheden analyseert. Ik spreek u van de zelfspot, die in de wereld zichzelf kent en die niet predikt aan de wereld, maar lachende zichzelf bekeert tot beter zijn dan zij ooit was. Die zichzelf bevrijdt van het gevoel van meerwaardigheid, dat zij zo vaak tegenover anderen manifesteert.

De humor is een nederigheid, die in een glimlacht leert hoezeer men zelve één is met al, wat er bestaat.

Hier zou ik het bij kunnen laten. Het is niet veel, maar voor mij een soort geloofsbelijdenis. En aangezien er bij dat alles misschien nog een kleine toegift van pas kan komen:

Iemand, die alleen om anderen lacht, kent geen humor, maar alleen verwatening. Iemand, die slechts om zichzelf lacht, beseft de wereld niet en zal zijn minderwaardigheidsgevoelens moeten overwinnen. Maar iemand, die zichzelf in de wereld herkent en - lachend om beide - in zich verbetert wat belachelijk scheen, is een wijze. Wie met begrip voor eigen dwaasheid de wereld tracht te helpen de gevolgen van haar dwaasheid ongedaan te maken, is een ingewijde. En hij, die het totaal der dwaasheden en onvolmaaktheden beseft als een van de vele wegen, die tot het perfecte begrip voeren, is de ingewijde, die voor God treedt; en - de oneindigheid erkennend - de lasten kan dragen van een wereld, die zichzelf nog niet kent.

Onthoud dat er nog even bij. Misschien dat ik u daarmee tot ietwat meer zuivere humor kan bekeren en misschien ook enige waardering voor mijn schijnbare steekeligheid kan bijbrengen. Dat laatste zou ik zeer appreciëren, want het zou zeker bijdragen tot een grotere verdraagzaamheid.

:--:--:

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK VIII.

O O R L O G.

Oorlog is een verschijnsel, dat eigenlijk nooit helemaal is verklaard. U denkt waarschijnlijk: oorlog is vanzelfsprekend, maar dat is niet waar. Strijd wel. De strijd tussen kleine groepen mensen, tussen mensen onderling - het kan ook belangenstrijd zijn - kan een doel hebben.

Er komen ogenblikken, dat de mens kennelijk niet meer in staat is rationeel te reageren. Zijn oorlog wordt niet meer bepaald door een nauw omschreven denkbeeld, een noodzaak, een behoefte. Hij wordt bepaald door een irrationele tendens, die van buitenaf pleegt te komen. En als ik zeg van buitenaf, denk ik hier niet alleen aan oorlogshitsers e.d. Ik denk aan de Kosmos zelf, aan de verschillende krachten, die daar werkzaam zijn en ook aan bepaalde wetten, die daar bestaan.

Als wij een paar duizend jaar in de tijd teruggaan, dan vinden wij oorlogen, waarin het element van het God-geroepen-zijn een bijzonder grote rol speelt. Als er in een groep mensen of in een gemeenschap een lange tijd welvaart is (dus niet de armoede, zoals u veronderstelt, maar welvaart), dan komt er een ogenblik, dat men zich onrustig voelt. Deze onrust wordt dan langzaam maar zeker gesublimeerd in het denkbeeld, dat de goden een bijzondere bestemming voor ons hebben. Die bestemming wordt nooit helemaal vervuld; met als resultaat de uitbarsting, die niet op de feiten is gebaseerd, maar die nu in een noodzaak tot geweld zich richt tegen elk gezag of tegen elke figuur, die maar aansprakelijk kan worden gesteld voor de beschaamde, maar op zichzelf niet rationele verwachting.

Misschien dat dat vandaag ook nog wel enigszins zo geldt. En er zijn altijd weer mensen geweest, die van deze behoefte om te ontvluchten aan de eigen besloten maatschappij gebruik hebben gemaakt.

Als wij spreken over Alexander en wij noemen hem "de Grote", dan denken de mensen van vandaag misschien aan de Gordiaanse knoop, die hij doorhakte. Maar in het verleden was Alexander iets anders. Hij was het symbool voor een ontvluchting aan de beperking van een in zich te welvarende maatschappij. Daar komen zijn legioenen vandaan. En wanneer hij er niet in slaagt om een werkelijke oorlog te voeren tegen de naaste buurlanden, dan is de behoefte aan uiting niet vervuld en trekt hij verder. Zijn oorlog is dus nooit in de eerste plaats een economische kwestie.

In deze tijd zijn wij geneigd aan een oorlog wel economische achtergronden toe te schrijven. Met als gevolg, dat wij denken aan de oorlogsindustrie, die er belang bij heeft; dat wij denken aan de politieke belangen, die er op het spel staan: de machten. Ik geef toe, dat zij rationeel gezien, een grote rol spelen. Maar Polemos, de god van de oorlog, houdt zich nooit met zaken bezig. Dat klinkt misschien vreemd, maar het is waar. Hij zoekt in de mens altijd weer de onrust, de behoefte om de beperking te doorbreken.

Wanneer Amerika gaat vechten in Europa, in Vietnam of ergens anders, dan is

dat niet alleen maar een kwestie van economie, al speelt dat een rol. Want men zou nooit een dergelijke oorlog kunnen doorzetten, indien er niet heel veel mensen waren, die juist in dit geweld naar buiten toe proberen de al te grote beslotenheid, de te grote eenderheid, om niet te zeggen eentonigheid van hun eigen bestaan te doorbreken. Het is een behoefte aan associatie met de overwinnaar; iets waarvoor - naar men zegt - vroeger de leden van het vrouwelijk geslacht wel in het bijzonder rijp waren, aangezien zij meestal met de overwinnaar meeging, als zij de kans kregen.

Het is dus de behoefte om meer te zijn, om anders te zijn. En zo bezien is oorlog niet slechts de manifestatie van een geweld of van een machtsbehoefte of zelfs van 'n economische dwangpositie, zij is tevens de uitdrukking van een menselijke behoefte.

Er zijn heel veel eigenaardige situaties te overzien, waarbij wij zien dat oorlog zeker niet altijd een kwestie van noodzaak is. Ja, dat in sommige gevallen vrede machtiger is dan oorlog.

Misschien is het een doodgepraat voorbeeld, indien ik hier teruggrijp naar de Chinezen, die zich (en heus niet alleen tegenover de Mansjoes, maar tegenover menig ander invaller) altijd hebben weten te handhaven, terwijl zij als krijgshaftig volk eigenlijk niet eens zoveel waard waren. Hun overwinning lag in het feit, dat zij onderling maatschappelijk streng georganiseerd waren, in deze maatschappelijke organisatie een levensvervulling wisten te vinden en daarnaast voldoende uitlaat-mogelijkheden hadden tot geweld op een voor die maatschappij aanvaardbare wijze, zonder dat zij daarbij nu direct naar de vreemde toe behoeften te gaan.

Als u hoort over de strijd van de Tongs en de Kongsies, dan denkt u weer aan een belangenstrijd. Maar die moordenaars, die fanatici, die daar optreden, zijn excepties; zij zijn de uitzonderingen, die geweld van node hebben, die behoefte hebben om de eentonigheid te doorbreken, om een macht uit te drukken, enz. En binnen deze op zich dus niet zo gewelddadige organisaties, krijgen zij de mogelijkheid als uitvoerend orgaan op te treden. Dat is iets, wat de mensen meestal over het hoofd zien.

De werkelijke oorlogsdrijvers, de mensen die werkelijk behoefte hebben aan oorlog, zijn over het algemeen maar enkelingen. Maar dezen - en dat is nu het gevaarlijke - bouwen rond zich een spanning, een gevoel van onrust en onlust op; en wanneer dat gevoel dan groot genoeg is, zal ook een op zich stabiel mens op een gegeven ogenblik genoeg ervan krijgen. Hij zal zeggen: Ik kan dit niet meer aanvaarden, ik kan het niet meer dragen, ik moet iets doen. En als hij dan iets gaat doen, gaat hij meestal vechten.

Hierdoor ontstaan er in deze wereld natuurlijk neel veel eigenaardige conflicten. Als wij b.v. de gladiatoren-opstanden zien (er zijn er 3 of 4 in Rome geweest), dan valt ons op, dat deze opstanden plaats vinden in een periode, dat de gladiator eigenlijk niet meer zozêer in aanzien is. Het is meestal net een periode, waarin veel exotische dieren worden geïmporteerd en het volk zich meer voor massa-scènes en exotische scènes interesseert dan voor het duel van de gladiator. Tegenwoordig zegt men: Deze gladiatoren zijn helden van de vrijheid. Maar dat is niet waar. Deze gladiatoren vinden niet meer de aanvaarding, de bewondering, de bevrediging, die zij nodig hebben. En reeds getraind voor geweld, grijpen zij natuurlijk naar geweld; dat geweld moet dan ergens worden gerechtvaardigd. Zij beginnen dus een opstand onder een bepaalde leuze. In hun kamp vechten niet alleen, zoals men zou denken en zoals dat tegenwoordig vaak wordt verteld, slaven en onderdrukten mee. Het vreemde is, dat heel veel jonge edelen van Rome en jonge Romeinse burgers meevechten met b.v. de Spartacisten. Waarom? Alleen maar omdat ze het niet kunnen uithouden in een gemeenschap, die voor hun denken, voor hun leven te vast van vorm is geworden. En daaruit kunnen wij dus reeds een lesje leren.

De tendens tot geweld en oorlog wordt groter naarmate de vorm van een maatschappij meer gefixeerd is. Naarmate er minder persoonlijke uitingsmogelijkheid en mogelijkheid tot persoonlijk succes bestaat, zal de tendens bij vele mensen ontstaan om op welke wijze dan ook via geweld hun eigen grootheid te bewijzen. Dat is een

verschijnsel, waarover men weinig nadenkt.

Denk nu eens aan de wereldoorlogen. Degenen, die er het best hebben afgebracht van de officieren, de generaals, maar vooral van de manschappen, blijken geen beroepssoldaten te zijn. Het zijn vrijwilligers, die vol enthousiasme misschien zijn toegestroomd. Het zijn mensen, die eigenlijk door een toeval in rang onhoog geschopt zijn; die eigenlijk niet horen in de kaste van de registrerende militairen. Heel vaak zijn zij ook vóór die tijd avonturiers geweest op de een of andere manier. Het zijn juist deze mensen, die resultaat hebben. Waarom? Omdat hun benadering van de oorlog niet een systematische of een economische is, maar een emotionele. Omdat voor hen oorlog niet alleen maar is: vechten tegen een vijand, maar het vinden van een emotionele bevrediging, die een compensatie vormt voor alle gevaar, alle risico's en al wat ermee gepaard gaat.

Als wij een ander voorbeeld nemen, dan kunnen wij b.v. gaan kijken naar Khartoum.

Khartoum is een stad, die - zoals u weet - wordt belegerd door de een of andere heilige, die een heilig oorlog heeft ontketend. Zij wordt ernstig en goed verdedigd door de Engelsen, maar die moeten het haast wel verliezen, ofschoon zij militair gezien eigenlijk nog wel een meerderheid zouden kunnen hebben. Zij hebben echter één ding niet: de behoefte om te bewijzen wat zij zijn, die vooral vele van de derwischen hebben.

Die derwischen moet u niet zien als avonturiers, maar eerder als zwervers; mensen, die nergens een plaats kunnen vinden en die dan in één van de lossere derwisch-organisaties terecht komen. Nu wordt tegen deze mensen gezegd: "Jullie zijn de heiligen. Als je sterft, zul je in de hemel zijn en wij zullen je eren als iemand, die in de hemel is." De mogelijkheid om ineens iets te zijn, is veel belangrijker dan die hemel, ook al begrijpen de mensen het zelf niet. Velen van hen tartten eenvoudig de vijand. Er worden soldaten uitgedaagd door mensen met alleen maar een zwaard; en dezen schieten ze neer. Mensen, die willen sterven, omdat dat de enige manier is om de maatschappij te laten zien, dat zij zin hebben om los te breken uit de te grote beperktheid van bestaan, die zij voor zichzelf ervaren.

Ik geloof, dat u dit alles ook vandaag en bij de mogelijke oorlogsdreiging van morgen in het oog moet houden.

Als ik een analyse wil maken van b.v. de reform in het Nederlandse volk, dan doe ik een eigenaardige ontdekking. Ik constateer dat de groep, die op het ogenblik de meningsvorming in Nederland grotendeel bepaalt, veel minder dan 1 % van die bevolking is. In feite wordt de publieke opinie op het ogenblik in Nederland gedirigeerd door een groepje, dat niet meer dan ongeveer 3500 man telt; mensen van allerlei gezindten, maar die het niet meer kunnen vinden met deze maatschappij. Op het ogenblik hebben zij de kans om oorlog te voeren binnen die maatschappij, maar zij bemoeien zich steeds meer met de dingen er buiten. Zij houden zich bezig met kleurlingen-problemen, met oorlogshandelingen. Zij zouden misschien geneigd zijn om er als vrijwilliger naar toe te gaan; in ieder geval willen zij er anderen heen sturen. Zij willen de bekrompenheid, die zij in hun eigen maatschappij zien, doorbreken.

Dat is een zuiver psychologische factor. En deze factor is juist in het na-deel van een dergelijke groep. Want je kunt maar tot een zeker punt gaan. Om u een voorbeeld te geven. Ik neem nu Zuid-Vietnam.

De bevolking in Zuid-Vietnam heeft op 3 manieren geleden.

In de eerste plaats onder de wat wrede onkoopbaarheid van eigen gezag.

In de tweede plaats onder de schending van eigen levensritme en -gewoonten door de geïmporteerde troepen en raadgevers.

In de derde plaats door de eisen en de slachtingen van revolutionairen.

Nu komt er een ogenblik, dat deze mensen geen gevormde maatschappij meer hebben.

Dat ogenblik is bijna bereikt. Nu zal de hele menigte dus gaan ageren, want uit

de hopeloosheid van eigen situatie losbreken betekent geweld, het verbreken van

ketenen en van banden. Het is bijna onvermijdelijk, dat wat er nu in Zuid-Vietnam

gebeurt, leidt tot directe agressie zowel tegen de regering, de Amerikanen als

tegen de Vietkongen en de Noord-Vietnamezen; en dat in gelijke mate vanuit die bevolking.

Waarom? Omdat je op een gegeven ogenblik geen weg meer ziet. En wanneer het leven uitzichtloos wordt, ben je geneigd alles te doen om daaraan te ontkomen.

Indien ik de zaak economisch moet bezien en wat dat betreft ook militair, dan merk ik ook heel vreemde dingen op. Naarmate men in staat is op eenvoudige wijze met kleine groepen georganiseerd te ageren, heeft men een grotere kans een oorlog te winnen. In de strategie speelt de onredelijkheid een heel grote rol. En waarom eigenlijk? Ja, niemand kan het zeggen. Maar het is een feit, dat Hannibal het overwachte doet en daardoor zijn slagen wint. Het is een feit, dat menige Caesar niet overwinster wordt, omdat hij handelt volgens de krijgskunde van zijn dagen, maar juist omdat hij deze eenvoudig schendt. Hier ligt geloof ik, het volgende aan ten grondslag:

Op het ogenblik, dat ik een volledig georganiseerd en uitgerust leger van grote omvang heb, ontstaat er in dat leger weer de anonimiteit, de gebondenheid van het individu. En deze gebondenheid zal in het leger bovendien vaak nog gepaard gaan met een afschuiven van verantwoordelijkheid. Degene, die in dat leger wordt beëngd, zal niet meer als een held naar voren treden, want de waardering die hij krijgt is niet in overeenstemming met hetgeen hij wil bereiken. Hij wil eten, drinken en gelukkig zijn; wat hij in het leger meestal niet kan. En daarom gaat hij weg; hij deserteert.

De werkelijk oorlogvoerende in een leger is eigenlijk vaak de deserteur. Maar naarmate de organisatie in een leger geringer wordt of de prestige-vragen en de mogelijkheden om buiten de regels te vallen in een kleine groep groter worden, is de neiging om dat geweld vóór de groep naar buiten toe te richten eveneens groter.

De Romeinen hebben de beste resultaten niet behaald, toen zij met vele legioenen kwamen aanmarcheren, maar toen zij beschikten over enkele kleine Cohorten (kleine eenheden), die bereid waren om alles op alles te zetten, maar daarvoor dan ook een bijzondere beloning kregen: bevordering in rang, bezit en natuurlijk een belangrijke plaats als er hier of daar een triomftocht werd gehouden: vooraan direct achter de veldheer.

Deze veteranen hadden er veel voor over. Rome had een machinerie, waarmee in een slag heel goed kon worden gemanoeuvreed. De phalanx is eigenlijk zelfs vandaag de dag nog het voorbeeld van een strategisch gunstige en hanteerbare stelling. Later is die door de Duitsers ontwikkeld tot de z.g. egelstelling. Door de Boeren werd ze gebruikt in de z.g. kopjes-techniek, waarmee zij 2 of 3 elkaar dekende punten zo bezetten, dat ze naar alle kanten konden worden verdedigd. Daarvoor had je weinig mensen nodig. De manschappen waren door hun betrekkelijk kleine aantallen vaak gemakkelijk te verplaatsen; de stelling komt dus gemakkelijk verderop. En dat was met de phalanx ook het geval. Je kunt op de vijand afgaan, je kunt terugtrekken en je blijft voortdurend verdedigd. Deze dingen echter, spelen alleen dan een rol, indien er een werkelijke slag wordt geleverd. Maar voordat er een slag wordt geleverd, moet er een positie worden bepaald. Die positie wordt altijd bepaald door de enkelingen, door de kleine eenheden. Vergelijk dat met deze dagen.

Vietnam. Een georganiseerd, gemechaniseerd leger staat tegenover kleine legereenheden, die als z.g. partisanen reageren, maar die op zich - en dat moeten wij heel goed onthouden - wel degelijk goed getraind en georganiseerd zijn. Als ik een kleine eenheid heb met primitieve wapens, die bereid is zich voortdurend op te lossen, die alleen dan vecht, indien zij werkelijk verliezen kan toebrengen, dan kan ik met geringe wapenmiddelen veel meer doen dan met alle mechanische middelen en alle organisatie. Om u een voorbeeld te geven:

De Russen moesten indertijd op een gegeven ogenblik vechten tegen Duitse tanks. Zij hadden daarvoor verschillende technieken, maar de meest eenvoudige waren er twee. Indien het niet anders meer kon, dan was iemand, die toch al gewond was, bereid om in de baan van een tank te kruipen, terwijl hij een explosieve lading of een mijn bij zich had. De tank ging dan de lucht in. De tweede methode was het werpen van explosieve landingen of ook wel ze door honden te laten aandragen. Doordat de honden waren gedresseerd om tegen de tank op te springen, troffen de ladingen dan meestal de tank wel en deden haar exploderen.

Nu is een tank niet alleen maar een tank, dat denkt u. Daarachter staat heel veel, nl. de bevoorrading; d.w.z. de brandstof, de munitie, maar ook de noodzaak om te recupereren voor de bemanning; en die is aanmerkelijk groter dan bij een soldaat, die gewoon in het veld is. Als je dus zo'n tank uitschakelt, dan heb je niet alleen maar een kostbare machine en een hoeveelheid vuurkracht uitgeschakeld, maar je hebt bovendien tijdelijk een 30- à 40-tal mannen plus waarschijnlijk 2 of 3 voertuigen tijdelijk nutteloos gemaakt. Helemaal gaat dat natuurlijk niet op, want zij kunnen voor een ander doel worden gebruikt. Maar je scheidt ergens dus een hiaat, een tijdverlies. En dat kun je doen met één man, met één hoeveelheid dynamiet.

Indien een Vietnamees in Saigon bereid is zich op te offeren met 10 explosieve ladingen, dan kan hij voor de kosten van nog geen f 100.- waarschijnlijk een schade berokkenen aan allerlei bezit, maar ook aan de stemming van de mensen, die te vergelijken is met een half miljoen gulden. Daarbij komt bovendien, dat hij - daar niemand weet hoeveel er zijn - waarschijnlijk een aantal dagen een duizendvoud aan mannen ter plaatse gebonden houdt. Hij scheidt dus ruimte. Het is altijd weer de eenling, die het eigenlijk toch wel wint van de organisatie. En oorlogen zijn altijd weer het voorbeeld van de eenlingen.

Generaal Rommel met zijn woestijnratten is berucht geworden door zijn grote successen in het toch zeer onbegaanbare en zeer moeilijke strategische terrein in Noord-Afrika. Waarom? Omdat zijn leger in feite niet reageerde als een leger maar opereerde als een aantal afzonderlijke, betrekkelijk kleine kolonnes, waarachter dan wel de verzorging langzaam meetrok, maar waarvan die kolonnes eigenlijk niet eens helemaal afhankelijk waren. Op het ogenblik, dat Rommel werd gedwongen om zijn front te stabiliseren en dus moest overgaan tot organisatie, was zijn leger ineens niets meer waard. En dit kunnen wij dan weer gaan betrekken op de algemene situatie.

Oorlogen, ongeacht de gegeven oorzaken (desnoods een schone Helena. Ofschoon de schone Helena nooit gered zou zijn, indien Troje geen grote concurrent was geweest van andere Aegeïsche havens), zijn altijd gebaseerd op overeenkomsten. Niet strijd. Strijd kan spontaan zijn, maar oorlog is een kwestie van overeenkomsten: "Ik zal niets doen. En: Wij zullen elkaar helpen." Die verbonden zien wij reeds in de oudheid.

Het is b.v. typerend, dat een aantal woestijnstammen, die elkaar voortdurend in de haren zitten, op een gegeven ogenblik een verbond sluit. Zij vallen Egypte aan en halen werkelijk een fantastisch mooie buit weg. Zij zijn doorgedrongen tot bij Memphis en Luxor. Zij hebben daar ontzettend veel weggesleept. Toen gingen zij met elkaar ruzie maken over de buit; en daardoor kregen de Egyptenaren de kans zich te herstellen en de vijand te verdrijven. Maar deze mensen hadden één ding verloren. Zij meenden nl., dat zij hun bondgenoot toch wel enigszins, al was het niet helemaal, konden vertrouwen. Kortom, zij stonden tegenover elkaar ongeveer als de NAVO-partners in deze tijd.

Het denkbeeld dat je macht hebt, als je bondgenoten hebt, is alleen dan waar, indien de reactie van je tegenpartij organisatorisch op hetzelfde vlak ligt als je eigen reacties. Zodra dat niet meer het geval is, loop je vast.

Nu zijn er kosmische regels en wetten, die bepalen dat de mensen in zekere perioden irrationeel zullen reageren. Er zijn golven, waarvan de toppen maar eens in de 330 jaar ongeveer voorkomen, die alle afspraken, alle verbonden, alle begrip voor elkaar, zelfs alle trouw aan elkaar eigenlijk teniet doen. Hier kan geen organisatorisch verbond meer goed functioneren. Hier kan alleen een persoonlijke band dat doen. En elke keer, wanneer er zo'n tendens als hoofd-tendens optreedt, zien wij dat plotseling de hele zaak in elkaar stort.

Wij hebben dat gezien in Italië in de middeleeuwen, waar men met de koning van Frankrijk, met Venetië, met bepaalde krijgsheren zelfs een aantal schitterende overeenkomsten had gesloten. De handelssteden in het noorden waren dan ook overtuigd, dat zij het zonder meer konden winnen. Maar Frans I bedacht zich ineens; hij kon ergens anders meer geld krijgen. Een paar van de krijgsheren ontdekten, dat zij beter werden betaald door de tegenpartij. Het resultaat is een krankzinnige si-

tuatie geweest, waardoor grootmachten uit die dagen als Rome, Napels, Florence, Milaan eenvoudig niet meer wisten waar zij aan toe waren. Er was een voortdurende oorlog, maar niemand wist meer wat er aan de hand was.

Een dergelijke situatie zien wij op het ogenblik. In deze periode van verwarring moet u niet te veel rekening houden met bondgenootschappen en met organisaties. Zij zijn nl. niet betrouwbaar. Misschien wel in hun opzet, maar niet in hun reactie. De kleinste elementen kunnen plotseling een grote tweestrijd doen ontbranden. Dan valt de zaak gewoon uit elkaar, zoals b.v. tijdens de kruistochten.

Leeuwenhart had met de Maltezer ridders ruzie. Nu hadden zij normaal gesproken hetzelfde doel. Zij hadden overeenkomsten aangegaan. En hadden zij zich gehouden aan de regels van dat verbond, dan was er niets gebeurd. Maar wat deed Leeuwenhart? Hij had genoeg van dat diplomatieke gebazel van de heren ridders met hun geestelijke achtergronden, die dachten dat zij er iets van wisten. Dus zei hij eenvoudig: "Jullie zijn idioten. En of je meegaat of niet, ik ga zò." Waarop de heren zeiden: "Nou ja, wij zullen dan wel mee moeten gaan. Wij begrijpen wel, dat wij niets doen."

Saladin kreeg de gelegenheid om daarvan gebruik te maken. Hij heeft overigens, dat moeten wij ook wel zeggen, de Engelse ridders heel goed behandeld, omdat hij meende dat zij eervol en eerlijk hadden gestreden. Maar hij heeft een groot aantal Johannieters en Maltezer ridders uitgemoord, omdat hij meende dat deze priesterlijke heren inderdaad een beetje te gek te keer waren gegaan. Daar had hij mogelijk ook gelijk in. Irrationeel. Want wij zien nu - en dat is voor de latere moorse ontwikkeling belangrijk - een vreemde samenwerking ontstaan tussen de in feite gevangen christen-ridders, die dus hoofdzakelijk uit Engeland komen en de Moren. Uit die invloed blijft vandaag de dag nog een bepaalde magische kennis over en een gevoel voor het paranormale, een bepaalde geloofsuitdrukking, die u specifiek in zekere gebieden van Engeland zult vinden. Als u dat nagaat, zult u ontdekken dat juist die gebieden de meeste kruisvaarders hebben geleverd in die tijd.

Maar dan moet er meer zijn. Een enkele tendens van 330 jaar is niet voldoende. De irrationaliteit blijkt zich bovendien al eens in een periode van ongeveer 30 à 40 jaar te herhalen; en in die 30 à 40 jaar een z.g. volg-tendens te kennen. Dat wil zeggen: als wij een lange oorlog hebben (neem de 80-jarige oorlog), dan zullen we ontdekken, dat er een strijd-ontwikkelingsperiode is, die redelijk schijnt, van ongeveer 40 jaar; daarna een verwarring en hergroepering, een verandering van de strijd voor de volgende periode. Daarna een beëindiging van de oorlog door het optreden van te grote spanningen.

Hebben wij een 40-jarige oorlog, dan blijkt dat die eigenlijk een bepaalde curve maakt. Hebben wij nu te maken met een kortere periode, dan zien wij vaak, dat er hier een oorlog komt en dan vrede. Maar die oorlog zet zich tegen het einde van die periode voort. Een heel typisch verschijnsel. Het is alsof deze tendensen eigenlijk vanuit de kosmos bij de mensen dit gevoel van disoriëntatie bevorderen.

Nu bestaat er in de kosmos een vreemde wet, die ik voor mijn doel op dit ogenblik hier het best zo zou kunnen formuleren:

"Hij, die voor zich, vanuit zich volledig actief is, met een al dan niet gerealiseerd doel, dat zijn totale wezen in beslag neemt, zal verwezenlijken wat hij wil. Hij is altijd de meerdere van een ieder, die geen gehele inzet kent of die niet door een dergelijk verlangen wordt beheerst."

Dit is algemeen te formuleren als: maximum wil = maximum resultaat. Maximum wil reageert altijd op elke wilsuiting en domineert elke minder gerichte of zwakkere wilsuiting. En dat heeft weer te maken met de scheppende tendens. Het komt zelfs onder de grote geesten, die planeten scheppen voor, dat één bewustere geest een snelle evolutie tot stand brengt - ook al duurt die een 70 tot 80 miljoen jaar - terwijl een andere, die het niet weet, eigenlijk veel trager is, maar die dan een deel van de evolutie van de andere overneemt. Wij krijgen dan evolutionaire parallellen.

In uw eigen oorlog en strijd speelt dit alles een grote rol. Ik wil u een analyse geven van de toestand op dit moment. Dan kunnen we zeggen: De toenemende vorm van militaire organisatie betekent het breken van de werkelijke militaire

macht. De uitbreiding van de wapenmacht tot het maximale (H-bom e.d.) maakt het doelmatigste wapen op den duur het meest eenvoudige. Een H-bom kun je nooit met een H-bom bestrijden, maar waarschijnlijk wel met een mes. Want met het mes kun je de man doden, die de H-bom zou kunnen afsturen. Het is al opvallend genoeg om het mee te brengen. Maar als je één H-bom afgooit, dan komen er andere. Dat is onvermijdelijk. Naarmate dus de algemene structuur van de macht en de machthebbers ingewikkelder wordt, wordt de mogelijkheid tot overheersing groter voor degenen, die in feite geen macht hebben, die geen ingewikkelde structuur kennen en die bereid zijn zich tot de eenvoudigste wapens te bepalen. Dat beïnvloedt niet alleen het verloop van oorlogen als b.v. op dit ogenblik in Vietnam of op den duur conflicten als die tussen Arabië en Israël. Want Israël bevechten met grote wapens is voor de Arabische staten moeilijk. Maar met mensen, die bereid zijn om met inzet van hun eigen leven iemand geruisloos te doden, kunnen zij ver komen.

Hetzelfde geldt ook voor problemen als b.v. de spanningen tussen China, Rusland, de Ver. Staten. Die grote wapenmachten kunnen niet veel meer doen. Wanneer zij losbarsten, komt er een algehele vernietiging. Dat is waar. Maar juist de kleine groep zal die vernietiging eerder willen riskeren dan een grote groep. Die kleine groep beschikt niet over de wapens, maar wel weer over de middelen om die wapens a.h.w. onschadelijk te maken. Dit is overigens, zou ik zeggen, moedgevend voor de komende periode. Want als wij moeten verwachten, dat al die grote wapenvoorbereidingen worden gerealiseerd, nu mensen, berg je dan maar. Dan komt er oorlogvoering op elk vlak; dan worden planten en voedsel vernietigd door chemische stoffen. Mensen worden door allerlei kwalen aangetast, legers worden overspoeld met zenuwgassen en weet ik wat al meer. Maar al die wapens worden waarschijnlijk niet gebruikt. Het zijn de eenvoudige middelen, waarmee je het meest bereikt. En dat brengt ons tot een ander aspect van oorlog en meteen op de plaats, die ik met u wilde behandelen.

Een groot gedeelte van de oorlog van vandaag de dag wordt zoals u weet eigenlijk ondergronds gevoerd. Ik heb in mijn vorige les reeds de opmerking gemaakt over de rol van b.v. de telepathie. Maar als wij die dingen voorlopig uitgeschakelen - al wordt daarmee gewerkt - dan zien wij nog iets anders.

Het blijkt, dat men steeds meer z.g. onschuldige wapens vervaardigt, welke door z.g. spionnen kunnen worden gebruikt om personen uit te schakelen. En heel wat sterfgevallen van personen op belangrijke plaatsen, vooral van industrie en research, zijn dan ook niet alleen maar te wijten aan hartcollaps. Zeer waarschijnlijk zijn ze veroorzaakt door een combinatie van blauwzuur en vervluchtigd arsenicum, zoals die uit bepaalde drukpistolen in velerlei vorm kunnen worden afgeschoten. Misschien vindt u het interessant iets te horen over die wapens. Ik zal u een paar dingen ervan vertellen.

In Rusland heeft men dergelijke wapens ontwikkeld in de vorm van een vulpenhouder of balpen (het ding schrijft ook, mits op de juiste wijze bediend) met een reikwijdte van 5 tot 8 m. naar het slachtoffer. Men heeft echter ook grotere wapens van die soort vervaardigd, die vaak vermomd zijn als verrekijker, wandelstok, foto-apparaat, film-apparaat e.d. Deze apparaten hebben op het ogenblik een zodanig richtvermogen, dat zij een betrekkelijk kleine gaswolk over een afstand van 70 à 80 m. kunnen voortstuwen; en wel zodanig, dat de eigenlijke gaswolk, die betrekkelijk klein is, bij goed richten één persoon alleen bereikt. Men heeft in China bewezen (waar men dus ook wel iets van die dingen afweet), dat het mogelijk is om uit een aantal gevangenen, die vlak bij elkaar staan, één persoon (die van tevoren is uitgekozen) te doden, zonder dat iemand ziet hoe dat gebeurt en zonder dat (tenzij men onmiddellijk tot onderzoek overgaat - 5 min. later is dat al niet meer nodig) men kan constateren wat de doodsoorzaak is. De doodsoorzaak is dan hartverlamming of misschien manager-ziekte.

Ik vertel u dit om u duidelijk te maken, dat er een ondergrondse oorlog aan de gang is. Misschien dat deze ondergrondse oorlog het best illustreert wat ik u zou willen zeggen.

Een organisatie kan belangrijk zijn om middelen te vinden of procedures uit te denken. Maar naarmate de eenheid, waarmee ik moet werken groter is (dus het

aantal mensen en het organisatorisch verband tussen dezen sterker) is mijn mogelijkheid tot slagen geringer.

In de moderne spionage worden - al hoort u er tegenwoordig niet zo erg veel meer van - de meest fantastische successen geboekt. Zij worden bijna altijd behaald door enkele personen. Er zijn spionage-ringen overal, maar die zijn eigenlijk verouderd. Zij zijn de achtergrond en waarschijnlijk gelijktijdig ook het rookgordijn voor actie van de specialisten, die vanuit b.v. Moskou, Peking, China of misschien ook wel Washington (eigenlijk ligt het centrum elders) onmiddellijk ageren en die daarbij wel een beroep kunnen doen op de bestaande organisatie, maar dit meestal vermijden. Het zijn geen super-spionnen, zoals u in een film ziet. Het zijn mensen, die eenvoudig zijn uitgerust om met een minimum aan middelen, die bijna niemand, behalve een deskundige, ooit zal kunnen vinden, te doden; die in staat zijn technische gegevens op een fantastische manier te verwerken. De meesten hebben dan ook een geheugen-training gehad.

Al deze mensen zijn geschoold in mathematica. Dat moet wel, omdat de wetenschap daarin altijd haar gegevens uitdrukt en vaak zelfs de strategie. Zij zijn eigenaardige figuren. Deze mensen vinden in hetgeen zij doen een bevrediging, die een normale spion nooit daarin zal vinden. Zij zijn geen James Bond-figuren. Zij zoeken geen geweld, tenzij een persoon moet worden geëlimineerd. Integendeel, zij zoeken alles geleidelijk te doen. Voor hen gaat het om het gevoel van macht, om het buiten de regels staan. En dat in deze dagen het grootste gedeelte van de politieke verhoudingen door dergelijke spionnen en niet door de normale spionage-organisaties wordt bepaald, is toch wel kentekenend voor deze tijd.

Zo is het vroeger ook geweest. Een enkele mens, een enkele priester, kon een kruistocht ontketenen, zoals Peter van Amiens. Een enkele mens kon het lot doen keren, zoals een Jeanne d'Arc. Een enkele mens was in staat rijken op te bouwen en te vernietigen, zolang hij daarin voor zichzelf een bevrediging vond, een doorbreken van zijn begrenzing. Zonder deze behoefte was er geen Alexander geweest en geen Napoleon. Maar zou er ook nooit een Ichnaton zijn geweest of een Mozes.

Oorlog is voor de eenling alleen maar een strijd, waardoor hij zich buiten zijn beperkingen plaatst en probeert zichzelf volledig waar te maken en elk moment te leven. Uiterlijkheden zijn daarbij van weinig belang. Wel heeft men natuurlijk belangstelling voor het weten van anderen. Er moet iemand zijn, die je kan leren. Men heeft dus belang bij een mogelijkheid om elke uiterlijke routine onmiddellijk te veranderen: het gevoel: ik kan elk ogenblik een ander zijn.

Deze dingen hebben door de hele geschiedenis heen de mens geregeerd; en zij regeren in deze tijd de mensheid meer dan zij beseft.

Het zijn de avonturiers, de losgeslagenen, die uw hele organiseerde wereld eigenlijk in hun handen dragen. Het zijn de kleine onbevredigde pressie-groepen (zoals die groep in Nederland, waarover ik het had - en ik zou ze ook elders kunnen noemen), die in feite bepalen wat er gebeurt. De gewone mens wenst vrede. Hij wenst harmonie. En alleen wanneer de golven van onredelijkheid, die ongeveer eens per 7 jaar, met een gemiddelde top per 21 jaar, op de wereld inwerken, dan is die mens bereid te gaan vechten. Maar dan moet er iemand zijn, die hem leiding geeft en een organisatie. Hij moet een milieu hebben; en dat milieu kan alleen worden geschapen door mensen, die zelf geen milieu van node hebben. Alleen zij zijn in staat alles te leiden.

-:-

DE PERSOONLIJKE UITSTRALING VAN DE MENS.

Als ik over oorlog spreek, dan denken de mensen alleen in stoffelijke, menselijke termen. Maar als je door het leven gaat, dan heb je een persoonlijke uitstraling. Die uitstraling heeft een eigen aantal frequenties, een eigen instelling. Wanneer je dan anderen ontmoet, ontstaan er haast automatisch botsingen, maar ook automatisch attracties. Met andere woorden: iemand, die door het normale leven heen gaat, wordt voortdurend aangetrokken tot of afgestoten door iemand. Hierbij speelt zijn verstand eigenlijk geen overheersende rol.

Als Caesar valt voor de charmes van Cleopatra, dan moet u niet denken, dat zij zo mooi was. Er is hier sprake van een magnetische attractie. Hij wordt gebiologeerd. Hij kan er zich niet aan onttrekken. Op dezelfde wijze zien wij altijd weer door alle tijden heen hoe mensen a.h.w. door elkaar worden gebiologeerd, niet aan elkaar kunnen ontsnappen. Hier speelt dus die persoonlijke uitstraling een grote rol. En het belangrijke is hierbij, dat men de neiging heeft om een eenmaal tot stand gekomen contact te beschouwen als een afronding van de eigen persoonlijkheid.

Dit zien wij ook in de internationale politiek. Wij zien dit in de oorlog. Wij zien het in de moderne tijd. Luns b.v. is iemand, die het altijd uitstekend kan vinden met een staatsman met dictatoriale neigingen. Dat is heel eigenaardig. Daar vindt hij waardering. Heeft hij echter met mensen te maken, die eigenlijk te zeer democraat zijn om van hun eigen gezag overtuigd te zijn, dan kan Luns er geen weg mee. Dit is maar een eenvoudig voorbeeld. Hoe dit komt? Omdat Luns geen goede diplomaat is? Het heeft er niets mee te maken. Het is doodgewoon omdat - ongeacht de politieke noodzaak - er een verwantschap bestaat en een begrip of niet. Luns heeft bovendien volgens mij de eigenaardigheid, dat hij zich ook weer eenzijdig oriënteert. Is hij op een gegeven ogenblik harmonisch met Chroetsjef, dan is hij afgesloten voor anderen. Hij kan dus zijn contacten slechts achtereenvolgens leggen en nimmer gelijktijdig. Hierdoor is enerzijds zijn populariteit in Nederland en daarbuiten te verklaren, anderzijds ook het in wezen toch weer falen van hetgeen hij probeert tot stand te brengen en hetgeen hij tot stand wil brengen.

Die persoonlijke uitstraling heeft u dus ook. En onder u - zoals u hier zit - zijn er mensen, die elkaar buitengewoon sympathiek of buitengewoon antipathiek vinden. De meesten van u zijn geneigd om dat tot enkelingen te beperken. Maar indien we nu antipathieën hebben, die wij niet kunnen beheersen, dan kunnen wij dat inderdaad het best tot een enkeling beperken. Met onze sympathieën moeten wij echter niet zo selectief zijn. Want wat gebeurt er?

Indien één mens gelooft in een overwinning, dan kan hij alle mensen, die hij accepteert als sympathiek, als één met hem daarvoor bezielen. Denk eens aan de bestorming van de Bastille, van Fontainebleau of van Versailles, de Franse revolutie dus. Hier waren het enkelingen, die vooruit gingen. Maar hun poging was niet om één mens te redden. De sympathie van een enkeling zei: "We kunnen toch die man niet alleen laten gaan." En dat "we", dat idee "wij", speelde een grote rol. Het was de bezielende kracht van de massa. Dat was ook de kracht, die in vele gevallen de Franse soldaten overrompelde.

Het is b.v. typerend, dat de enige werkelijke verdediging, welke in die revolutie heeft plaats gevonden wanneer het kritiek werd, van de koning, van het gezag kwam, van Zwitsers, van mensen met een andere mentaliteit, die dus niet konden reageren volgens de mentaliteit van de parijzenaar, de Fransman uit die buurt.

Maar de soldaten werden er grotendeels door meegesleept.

U kunt zelf altijd veel bereiken, zodra u positief reageert en het begrip "wij" gebruikt. Juist de afsluiting voor de een en de ander om te kiezen voor een enkele sympathie en de rest te verwaarlozen, is de oorzaak van onnoemelijk veel problemen in de wereld. In het verleden is het zo geweest en in de toekomst zal het zo zijn.

Indien Nederland zich blijft oriënteren, zoals het heeft gedaan, op de Angelsaksische landen vooral op de Ver. Staten, dan moet een vervreemding van het achterland op den duur onaangename maatregelen met zich mee brengen: een vervreemdingseffect; en dat zelfs tegenover Frankrijk, maar ook tegenover België en Luxemburg. Indien Nederland zijn sympathie bepaalt tot één enkel land en zich daaraan gebonden acht (en dat is in feite in de politiek het geval), dan ontstaat vanzelf de antipathie van degenen, die uitgesloten is.

Nu kan Nederland zich vreemd genoeg niet ertoe brengen om gelijktijdig Amerika op de ene manier en Frankrijk op de andere manier te accepteren, en desnoods Turkije op een derde en Spanje op een vierde manier. Zij kijken niet naar de positieve mogelijkheden, waartoe een eenwording kan leiden. Zij kijken naar de magnetische attractie van mentaliteit, van uitwisseling, van verplichtingsgevoelens e.d.

Zoals het bij de eenling is, zo is het bij de gemeenschap. Men schept tegenwerking. Men schept remmingen juist door dat afwijzen van velen in de sympathieke relatie. Wij hebben dat altijd weer kunnen waarnemen.

Napoleon b.v. had op een gegeven ogenblik de Duitse keurvorsten gemakkelijk kunnen meekrijgen, indien hij dus zijn sympathieën niet zo uitsluitend had gericht op zijn eigen clan, zijn familie, zijn zelfgeschapen generaals. Was hij bereid geweest die vorsten gelijkwaardig op te nemen, ik garandeer u, dat zijn avontuur tegen Rusland niet zou zijn begonnen en anders zou zijn verlopen. Dan zou de slag bij Austerlitz niet denkbaar zijn geweest. Een Waterloo zou nooit gebeurd zijn.

Als wij kijken naar de manier, waarop in het verre verleden grote helden hebben gevochten, dan zien wij ook maar al te vaak weer dat het de manier is, waarop zij zich oriënteren: de eenzijdigheid van hun oriëntatie, die hun nederlaag bepaalt. U kunt uit het verleden en uit het heden voor uzelf daarom een lering trekken en dat is deze:

Een positieve aanvaarding (dit sympathiek-zijn, dit aangetrokken-zijn) moet je nooit trachten te beperken. Niet één sympathie of één doel gelijktijdig voor een mens, maar in een sympathie, in een zo volledig mogelijke aanvaarding van zoveel mogelijk harmonische waarden. Dan bereik je iets. Dan wordt het strijd-element dus uitgeschakeld; het wordt gesublimeerd tot een strijd om te bereiken, in plaats van om iets door te zetten. Dat zijn verschillende dingen. En je kunt er nog iets meer uit leren.

De persoonlijke uitstraling ondergaat natuurlijk de kosmische tendens. Als er een witte straal optreedt, dan is uw persoonlijke reactie en daarmee ook uw sympathisch vermogen anders dan als het een gouden, een rode of een blauwe straal betreft. Maar uw mogelijkheden tot erkennen van sympathie, van binding, bestaan altijd en op elk terrein. De aanvaarding van deze dingen in positieve zin, met een zo groot mogelijke veelzijdigheid, houdt in, dat onder alle kosmische invloeden de band bewaard blijft, dat zij dus balans heeft en dat zij tegen de invloeden van de tijd a.h.w. bestand is.

Wat met de bestorming van de Bastille werd bereikt door de gevoelens van sympathie, werd teniet gedaan door de negatieve reactie op de eerste vorm van terreur. Dat was de eerste Jacobijnse terreur, die nog niet eens zo erg was. De terreur tegen de aristo's was er niet meer een tegen de sympathie of de antipathie. Het was een vernietigen van sympathie en antipathie gelijktijdig; een losmaken van de persoonlijke binding, het scheppen van een systeem. En daardoor hebben degenen, die terreur schiepen, elkaar vernietigd, maar ook het volk en de eenheid van een volk uiteengeslagen.

Wij doen in eigen kring vaak precies hetzelfde. En wanneer revolutie en oorlog, verandering en omwenteling een rol gaan spelen in deze dagen, dan lijkt het me voor de mens goed zich te realiseren:

Ik kan niet bepalen wie ik sympathie moet vinden, maar ik kan wel trachten mijn

sympathie niet op één object of op één stemming alleen te baseren. Laat mijn sympathie zo veelzijdig mogelijk zijn, opdat deze gevoelens van verbondenheid voor mij een grotere achtergrond vormen, waaruit ik kan putten, waardoor ik kan reageren.

Indien ik met velen samen ben, bezit ik de kracht om een doel te bereiken. Indien ik eenzijdig sympathieën erken, zal ik steeds weer tekort schieten, omdat ik geen voldoende krachtbron achter mij heb. En bovendien, wie zodanig selectief is in zijn sympathische bindingen op aarde, zal een soortgelijke houding ook t.a.v. de geest en de geestelijke waarden bezitten, en daardoor ook uit de geestelijke kracht veel minder putten, veel minder steun en inspiratie krijgen dan anders mogelijk is.

U hebt een persoonlijke uitstraling. Deze heeft een eigen karakteristiek. Zij kan niet met iedereen en alles zonder meer harmonisch zijn, maar waar er een harmonie ontstaat of kan ontstaan, ervaart u een soort sympathie. Laat die sympathie nooit andere sympathieën uitsluiten.

:--:~

H E T G E L O O F .

Geloof ontstaat op het ogenblik, dat wij een rationalisatie nodig hebben, waardoor het onbegrepen aanvaardbaar wordt.

In de oudheid is het altijd zo geweest, dat de mens het onverklaarbare een persoonlijkheid gaf en hierdoor op een zekere voet van gelijkheid of met een zekere ondergeschiktheid daartegenover het gevoel had, dat hij iets kon hanteren. Dat is in de oudheid priesterlijk, of via de sjamanen, dat is ook via de magie gebeurd. Altijd weer vinden wij in elke godsdienst een magisch element. Of u nu kijkt naar een moderne protestantse kerkdienst, waar een zegenformule wordt uitgesproken, of kijkt naar een oud brandoffer in de een of andere vergeten tempel, dat komt op hetzelfde neer. De mens grijpt uit naar krachten, die hij niet helemaal begrijpt, tracht die in zijn wereld kenbaar te maken en hierdoor aan de gevoelens van onzekerheid, die in het "ik" bestaan, een einde te maken.

Het zal u duidelijk zijn, dat naarmate de mens meer weet omtrent zijn omgeving en voortdurend minder raadselen ontmoet, hij tevens ook minder gelovig zal worden. Waar geloof een rationalisatie van het onbekende inhoudt, zal de mens echter vaak de onbestemdheden van zijn eigen persoonlijkheid gaan interpreteren als het ingrijpen van andere of hogere machten.

Op deze wijze kan men stellen, dat de doorsnee-mens in een zekere bijgelovigheid de eigenschappen en waarden van zijn persoon, die hij niet beseft, niet kan hanteren of niet kan gebruiken, pleegt te projecteren als buiten hem bestaande machten.

Dit alles op zichzelf is niet zo buitengewoon belangrijk, althans niet in de geschiedenis van wat er in het verleden heeft bestaan of dat vandaag bestaat, indien wij tenminste de mens zelf willen zien. Want hoe je ten slotte de zaak voor jezelf verklaart, is weinig belangrijk, zolang je ermee kunt leven. Maar op het ogenblik, dat ik een geloof heb en in dit geloof niet helemaal zeker meer ben, word ik fanatiek. Naarmate een mens fanatieker is, is hij dus minder zeker van datgene, wat hij zegt te geloven. Op den duur krijgen wij mensen, die ieder ander proberen te dwingen om te aanvaarden wat zij zelf denken of beweren om hierdoor hun eigen gevoelens van onvolwaardigheid en onzekerheid te onderdrukken. Deze vorm van onderdrukking is een strijd-element, dat wij overal ontmoeten.

Als u b.v. denkt aan de verhouding in Zuid-Afrika tussen de blanke en gekleur-

de bevolking, dan moet u niet alleen denken in sociale tegenstellingen, maar ook in een vorm van bijgelovigheid. Indien ik als blanke toelaat, dat een kleurling mijn gelijke is dan zal ik hierdoor mijn waardigheid als blanke verliezen en daarmee mijn houvast in de wereld.

Als een Klu-Klux-Klanner zich verzet tegen een rassengelijkheid in de Ver. Staten, dan is dat niet alleen maar een kwestie van de discriminatie tegenover een ander ras. Het is vooral het gevoel van een innerlijke onzekerheid, dat slechts kan worden onderdrukt door de minderwaardigheid van anderen met nadruk vast te stellen en met evenveel geweld en nadruk anderen van de juistheid van eigen stelling te overtuigen.

Deze mentaliteit, die in de gehele wereld steeds weer te zien is, krijgt de wonderlijkste karakteristiek, wanneer u te maken krijgt met mensen, die iets niet goed vinden. Want degene, die in iets niet helemaal gelooft, die dus uit wantrouwen tegen zichzelf reageert, zal door zijn maatregelen vaak het tegen-gestelde bereiken van hetgeen hij wil bereiken.

Als wij kijken naar de drooglegging in de Ver. Staten, dan zien wij dat nooit zoveel is gedronken als juist toen Amerika was drooggelegd. En dat is heel begrijpelijk, want degenen, die die drooglegging wensten, gingen uit van het standpunt dat de mens zwak is; en degene, die dronk, deed dit vaak om zijn zelfstandigheid en zijn sterkte te bewijzen.

In Engeland hebben wij een periode gekend van de Roundheads (Puriteinen), waarin ook de grootste soberheid werd gepredikt, omdat de mens zondig en zwak is. De mens, die zichzelf wilde bewijzen, dat hij niet zwak en niet zondig was, ging dus tegen deze regels is. Dat was bijna onvermijdelijk.

Als we een mens vertellen, dat hij voortdurend sociale zorg nodig heeft, omdat hij niet in staat is op eigen benen te staan, zal hij de neiging hebben om waar hij ook maar kan tegen alle sociale regelingen in te gaan; al is het alleen maar om zichzelf te bewijzen, dat hij wel op eigen benen kan staan.

Indien het geloof (of dit nu politiek, sociaal, economisch of op een mystieke manier wordt uitgedrukt) probeert anderen waarden op te leggen, dan ontstaat daardoor automatisch een vergrijp tegen deze opgelegde regels.

Hier hebben wij dan te maken met een zeer interessant punt: de mens gelooft nl. in wezen in zichzelf. Indien hij niet meer in zichzelf kan geloven, projecteert hij dat geloof in zichzelf in een bepaald idee; hij noemt het dan een ideaal. Als hij uit dit ideaal voor zich geen voldoende zekerheid meer kan verwerven, dan legt hij het anderen op om zo door de handelingen van anderen van de juistheid van eigen denken overtuigd te zijn. Maar door zijn ideaal aan anderen op te leggen, vernietigt hij de waarde van het ideaal.

Typerend hierbij is b.v. het verloop van zaken in Rusland.

In Rusland is men uitgegaan van het standpunt, dat de gelijkheid van iedereen en de gelijke samenwerking moest worden bereikt, waardoor het dus ook noodzakelijk werd dat een ieder als gelijke moest worden beschouwd. Om dit door te voeren begon men een terreur op te bouwen. Daar deze terreur niet voldoende was, heeft men ten slotte wetten geschapen en mensen opgevoed, totdat er een schijn van dit gevoel van gelijkheid was. Maar dit gevoel van gelijkheid bracht elementen met een sterkere persoonlijkheid ertoe zichzelf te gaan verheffen boven die massa. Het is opvallend, dat van de oude garde maar heel weinig mensen zijn overgebleven. Het zijn allemaal nieuwlichters, die op het ogenblik de adel van de Sovjet-Unie vormen.

Wij kunnen ook gaan kijken in de godsdienst. In de godsdienst zijn het meestal de cynici; degenen, die hun geloof gebruiken als een middel tot machtsuitdrukking, tot persoonlijkheidsuitdrukking, die het meest bereiken en die het meeste gezag hebben. En daaruit kunnen we dus nog een lering trekken, die ik dan wilde toevoegen aan hetgeen vanavond is gezegd, nl.:

Probeer nooit een ander op te leggen wat je zelf als waar beschouwt. Hierdoor schep je voor die ander een toenemende neiging om in te gaan tegen die waarheid, zelfs indien hij eraan zou geloven. Je kunt een mens wel overtuigen; je kunt hem nooit dwingen. Hij, die een mens dwingt, brengt hem een overtuiging bij, die tegengesteld is aan hetgeen waartoe hij wordt gedwongen.

De godsdienst heeft door alle eeuwen heen de neiging gehad om conformisme af te dwingen. Maar deze conformiteit bracht in zichzelf het verval. Indien de Aton-dienst b.v. in staat was geweest om de grote tempels van Ammon, van Isis en al die andere goden te laten voortbestaan, dan zou de Aton-verering langzaam maar zeker in heel Egypte veld hebben gewonnen. Maar de onzekerheid van degenen, die de ene God gingen aanbidden, bracht hen ertoe de andere tempels aan te vallen, te sluiten of te beperken in hun activiteiten. Zij durfden geen eerlijke concurrentie aan. Het resultaat was, dat zij moesten vallen.

Altijd weer is de godsdienst iets, wat zichzelf vernietigt. Ik geloof, dat dit voortkomt uit het feit, dat de mens nimmer waarlijk God dient, maar alleen de illusie van zijn eigen grootheid. Wie God wil dienen, moet verdergaan dan alleen maar eigen grootheid. Hij moet beginnen met de waarheid van zijn bestaan te erkennen en deze uit te drukken. En zo beschouw ik als de meest juiste vorm van godsdienst:

De mens, die in zichzelf zo zeker is van de God, die in hem leeft, dat hij nimmer een ander iets van deze waarheid wil opdringen of opleggen, omdat hij de zekerheid van de erkenning door anderen niet meer van node heeft. Het zijn juist deze vormen van godsdienst, die in de toekomst een belangrijke rol zullen spelen.

Er zijn in het nabije verleden grote leermeesters geweest, die een bepaalde tendens of een bepaald geloof hebben gesticht en niemand dwongen om dat te volgen, ja zelfs niet konden dwingen. Een van de meest bekende is Ghandi. Deze mensen hebben een bepaalde stelling in praktijk gebracht zonder enige angst, zonder enig beroep, zonder enige dwang t.a.v. anderen. Zij zijn zelf gegaan, omdat zij wisten dat iets waar en juist was. Het zijn deze mensen, die de gevoelens van de wereld op het ogenblik sterk beïnvloeden. Zij zijn het, die de godsdienstigheid van de wereld in deze dagen een totaal nieuwe gestalte gaan geven; en daarmee is het minder belangrijk, of wij geloven in een God of niet. Want de vorm, waarin wij geloven, doet niet ter zake, indien ons geloof - waarin dan ook - maar betekent, dat wij onszelf kunnen aanvaarden zoals wij zijn; dat wij bereid zijn de wereld te accepteren zoals zij is.

Een mens, die in zichzelf het hoogste waar maakt, dient zijn God. Hij dient datgene, wat voor hem het hoogste is. Een mens, die anderen datgene opdringt, wat hij juist acht, is iemand, die het hoogste in hem prostitueert.

-:-

V R I J M O E D I G H E I D.

Vrijmoedigheid is vrijheid van gemoed; en dus de moed om vrij te zijn. Daarvoor is veel moed nodig.

Vrijmoedig is men eerst, indien men zichzelf durft aanvaarden zoals men is; indien men zich niet afvraagt wat een ander zal denken dat men is, maar eerlijk overtuigd is: zò zie ik het, en zò is het voor mij waar; of: zò zal het voor mij juist en goed zijn. Wie op deze manier kan leven, is een gelukkig mens, wat hij schept voor zichzelf de ervaringen, die karmisch, geestelijk, van het grootste belang zijn. Hij leert zichzelf a.h.w. de hiaten van vorige levens aan te vullen en roemt het bewustzijn van het leven af tot een nieuw en harmonisch geheel. Hij vindt een nieuwe erkenning van kosmische krachten en waarden in zich. Maar daarvoor moet hij waarlijk vrijmoedig zijn.

Vrijmoedigheid is niet - uitdrukkelijk niet - alleen maar vrijelijk zeggen wat je voor de mond komt; en vrijelijk doen wat je op een bepaald ogenblik diens-tig of leuk acht. Het is veel meer en veel minder. Het is jezelf zijn. Het is eerlijk zijn, niet alleen tegenover jezelf maar tegenover anderen, en zeker waar

dit nuttig of noodzakelijk kan zijn. En waar anderen - of dit geesten zijn of het God is of het een mens is - betrokken worden in je leven, moet je vrijmoedig kunnen zijn. Want alleen zo zijn de evenwichten te vinden, waardoor mensen op de juiste wijze elkaar leren kennen. Alleen op die manier zijn evenwichten te vinden, waardoor de wereld zich openbaart in een nieuw geheel, in een juistere samenhang. Alleen op deze wijze kan men een voleinding erkennen.

Vrijmoedigheid is niet slechts naar buiten toe van belang. Vrijmoedigheid begint in jezelf. Voor jezelf durven erkennen wat je droomt, wat je denkt, wat je zou willen. Voor jezelf durven toegeven wat je falen is tegenover anderen zowel als wat je verdienste is. In jezelf esoterisch waar leven en denken, maar dan ook exoterisch vrijmoedig zijn, indien het erom gaat jezelf te uiten; indien het erom gaat de dingen te aanvaarden en door te voeren, die je juist acht.

Je kunt anderen niet dwingen. Je kunt anderen niet beïnvloeden, dat is waar. Maar als je niet waarlijk jezelf openbaart, als je niet datgene durft te zijn, wat je voelt te moeten zijn, dan beperk je jezelf immers in je bewustwording. Je belemmert je contact met het hogere en je verwerpt een deel van de ervaring op deze wereld, die voor jou noodzakelijk is om geestelijk, innerlijk en in de sferen een juister, een meer uitgebalanceerd geheel te vormen met de kosmos, waartoe je behoort.

Het "ik" van de mens is tijdloos en eeuwig. Uit het tijdloze en eeuwige komt de totaliteit van ervaringsmogelijkheden; en elke ervaringsmogelijkheid wordt uitgedrukt in een besef. De mens, die beseft welke ervaringsmogelijkheid nu voor hem belangrijk is, welke tendens voor hem de meest juiste lijkt te zijn, die zijn wil, zijn noodzaak durft uitdrukken, die dus waarlijk vrijmoedig is, geeft datgene, wat voor zijn geest, voor zijn totaal-IK aan erkenning nodig is: de mogelijkheid tot confrontatie met een z.g. werkelijkheid van de wereld. Hij leert zichzelf kennen in de reacties van de wereld. Hij leert beseffen hoeveel van hetgeen hij in zich heeft verworven, veracht of ontkend, in feite waardevol is. Hij heeft daarnaast erkend, hoe hij zeer veel illusies voor zichzelf alleen maar heeft gehandhaafd om zo te ontkomen aan de erkenning van wat hij werkelijk is.

Vrijmoedigheid is het begin van een weg naar zelferkenning.

Vrijmoedigheid in denken en leven voert tot een bewustwording in de geest, evenwichtigheid in de stof en een juiste benadering van het oneindig "ik", dat je bent.

;-:-;

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: **de Perponcherstraat 98**
Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN
mediëniek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

MAART 1968.

Nummer 6.
13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Magische zelfopenbaring

De krachten van vandaag

Mogelijkheden tot zelfrealisatie

VANDAAG EN MORGEN

De psychologie van het geweld

Het abstractie denken

Het sociale geweten

Streven

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Zesde Les.

MAGISCHE ZELFOPENBARING.

Als wij het begrip "magie" hanteren, staan wij altijd even wat verwonderd te kijken naar de mogelijkheden, die erin zouden liggen en gelijktijdig naar ons eigen onvermogen. Want enerzijds nemen wij aan, dat magisch zeer veel kan worden gepresteerd; anderzijds ontdekken we steeds weer dat wij zelf tekort schieten en vaak met de meest ingewikkelde ritën en procedures nul op het request krijgen.

Het zal u duidelijk zijn, dat de magie als geheel niet kan worden opgevat als iets, wat alleen buiten de mens bestaat. Het occultisme omvat een zeer groot aantal wetten, die althans tot heden toe niet als natuurwetten en levenswetten zijn erkend. De magie echter past deze toe. Om dat mogelijk te maken dient er een punt van beroering te zijn tussen de kracht of de wereld, die ik magisch oproep, en mijn eigen wereld.

Het scheppen van een brandpunt wordt ritueel heel vaak gedaan door het tekenen van pentagrammen, het scheppen van een bepaalde sfeer, het spelen van bepaalde melodieën etc. Maar toch blijft dikwijls het resultaat uit. Want al te vaak neemt men aan dat entiteiten, die men magisch tracht op te roepen, kunnen worden gelokt door geuren, structuren, machtswoorden (klanken, muziek), die in de eigen wereld worden gebruikt. Indien dit het geval ware, zou een ieder - zelfs de minst geschoolde - die over de juiste magische formule en eventuele opstelling beschikt, in staat moeten zijn om geesten op te roepen of krachten te openbaren. Dit is kennelijk niet het geval en nooit het geval geweest. Daarom moeten wij teruggrijpen naar die ene factor, die alle dingen samenbindt en daaruit a.h.w. het magisch geheel vormt: het ego.

Dit ego kent in zichzelf voorstellingen, gevoelens, bewustzijn en is in staat deze uit te stralen op een zodanige wijze, dat ze op elk vlak van bestaan kenbaar worden. (Voor degenen, die dit te vaag vinden, verwijs ik naar vorige lessen, waarin dit uitvoerig is behandeld.)

Moet ik vanuit mijzelf tot een magisch bereiken komen, dan impliceert dit ook dat ik alleen dan magisch kan bereiken, indien ik tenminste t.a.v. mijzelf, mijn voorstellingswereld en al wat daartoe behoort een zekere zelfkennis heb verworven. Omgekeerd moeten wij stellen, dat elk zelfs maar ten dele geslaagd magisch experiment ten gevolge moet hebben, dat men zichzelf juister gaat zien. Het een is met het ander verbonden. Ik kan niet zonder meer iets magisch waar maken en gelijktijdig blind blijven voor wat ik zelf ben: Ik kan niet in mij iets duidelijk en volledig erkennen zonder gelijktijdig daarmee een mogelijkheid voor mij te verkrijgen, die magisch mag heten.

Magische zelferkenning is een wat zonderling proces. Ik meen, dat wij in het kader van deze occulte filosofieën zeker ook daaraan aandacht moeten wijden. Het berust op het feit, dat al wat ik doe als mens of als geest niet alleen de erkende en in mijn wereld gangbare betekenis heeft, maar daarnaast een groot aantal meestal door mij niet direct besepte of erkende invloeden uitoefent.

Dus elke uiting van het "ik" bevat een groot aantal van niet direct en bewust gekende waarden en werkingen.

Een mens, die zich begint te verwonderen over die eigenaardige relatie, die er bestaat tussen zijn handelen en denken en datgene, wat hij uit de wereld schijnbaar als een toeval ervaart, zal misschien zeggen: Als ik goed doe, dan moet ik dat ergens terug krijgen. Of: Als ik kwaad doe, dan straft zich dat toch weer. Ook dit is niet altijd het geval. De verklaring is kennelijk nog te eenvoudig. Durf ik uitgaan van het principe, dat al hetgeen buiten mijn bewust willen en ageren om het resultaat is van mijn acties, zonder dat ik de samenhang direct kan verklaren in een voor mijn wereld logisch verband, dan kan dat worden beschouwd als deel van een magisch gebeuren. En dan ben ik een hele stap verder.

Ik stel:

1. Alle voor mij niet verwachte resultaten van mijn bewuste actie, moeten worden onderzocht in hoeverre zij behoren tot een logische of niet-logische samenhang.
2. Daar, waar geen logische samenhang kenbaar is, moeten eigenschappen van mijn wezen een rol daarin spelen.
3. Eigenschappen van mijn wezen, die eenmaal een bepaald effect hebben veroorzaakt, zullen dit ook volgende malen kunnen doen. Erkenning van deze eigenschappen vergroot mijn beheersingsmogelijkheid.
4. Alle erkenningen omtrent mijn wereld of omtrent mijzelf vergroten voor mij het inzicht in mijn werkelijke mogelijkheden en betekenis, doch zijn gelijktijdig een erkenning van nog niet rationeel gekende wetten, die mijn bestaan regeren.

Met die punten heb ik geprobeerd vast te leggen wat er met de magische zelferkenning eigenlijk aan de hand is.

U allen handelt in uw leven vaak minder rationeel dan u zoudt willen.

De resultaten ervan zijn vooral voor u wat eigenaardig. Hoe komt dat?

U heeft een deel van uw persoonlijkheid ingeschakeld, waarvan u zich niet bewust was. U heeft krachten of mogelijkheden van uw persoonlijkheid tot gelding gebracht, die u normalerwijze niet bewust pleegt te uiten. U heeft magisch gewerkt. Denk niet, dat de magie vreemd is aan het dagelijkse bestaan. Daarover hebben we in het verleden meer dan genoeg gezegd, zodat ik mij nu kan beperken tot een opsomming van enkele feiten.

De doorsnee-mens doet een beroep op onbekende krachten en put daaruit kracht.

De doorsnee-mens tracht de vastheid van een verklaring van zijn wil of wezen met een beroep op in feite imaginaire of althans niet reëel kenbare krachten te bevestigen.

Een mens heeft contact met wezens of waarden, die hij niet verder kan omschrijven en die hij persoonlijke eigenschappen pleegt toe te kennen.

Hij weet niet, waar ze vandaan komen, maar hij heeft daarmee contact en kan daardoor vaak iets bereiken.

Er zijn natuurlijk veel meer aanleidingen te geven, maar deze enkele voorbeelden zijn genoeg.

In uw leven spelen onbekende factoren dus een rol. Waarom heeft u zolang tegenslag gehad en valt het nu ineens mee? Daarvoor moet er een verklaring zijn. Waarom heeft u voortdurend een gevoel gehad van machteloosheid en nu - vaak langs een door u geheel niet verwachte weg - vindt u uw oude vermogens, uw oude kracht en sterkte terug? Dat kan niet alleen aan de wereld liggen; dat moet ook in u zijn oorzaak hebben. Want pas als het eigen "ik" als totaliteit met een bepaalde mogelijkheid harmonisch is, kan die worden gerealiseerd. Hoe meer ik nu weet van de in mij bestaande mogelijkheden en eigenschappen, des te gemakkelijker ik mij zodanig in harmonie kan brengen, dat het gewenste mogelijk wordt.

Ik stel dan als volgt:

1. Elke actie, onverschillig welke, waarin meer van mijn wezen dan alleen het redelijke deel een rol speelt, zal gedurende mijn verblijf op aarde - geestelijk en stoffelijk - gevolgen met zich brengen, die ik niet met de rede alleen kan verklaren.

2. Mijn besef voor deze schijnbare onverklaarbaarheden of noodlottigheden in mijn bestaan, maakt het mij mogelijk in mijzelf door te dringen en te gaan beseffen, dat ik zelf in de wereld dingen waarmaak. Ga ik ver genoeg, dan blijkt bovendien, dat dit waarmaken niet verbonden is met mijn wensen, maar met mijn feitelijke voorstellingen en verwachtingen. (Ik verwijs hier o.m. naar hetgeen we hebben gezegd over fantasie.)
3. Als ik onbewust bepaalde dingen kan veroorzaken of waarmaken, moet dit bewust eveneens mogelijk zijn. Hierbij is de redelijke verklaring van geen enkel belang. Magische zelferkenning berust niet op de redelijke verklaring, maar in de eerste plaats op een erkenning van een oorzaak- en-gevolg-verhouding. Ik hoop, dat vooral dit laatste ook duidelijk is.

Je kunt nu eenmaal als mens je totale wezen en alle mogelijkheden daarvan niet redelijk omschrijven. Je bent niet in staat precies te vertellen wat je wel en wat je niet kunt. Maar je weet, dat een zekere instelling, een bepaalde actie een bepaald gevolg pleegt te hebben. Ik weet dus: Indien ik dit doe, wordt dit oorzaak voor dat. De erkenning van deze relatie geeft mij ook zonder dat ik de zaak redelijk kan verklaren een aanduiding. Ik doe A; en A betekent voor mij: dat ik verstandelijk en gevoelsmatig een bepaald iets kan omschrijven. Het resultaat is B. Dan betekent dit: dat mijn instelling redelijk beschouwd - omvattende alle waarden van A - de werking B met zijn resultaten in de wereld veroorzaakt. Dan zal elke werking in de wereld, die gelijk is aan B of daarmee is te vergelijken, op mij persoonlijk inwerken en in mij de rationele of emotionele factor A wakker roepen. Het klinkt erg ingewikkeld, maar dat is het niet. Het is eigenlijk doodeenvoudig.

Als ik weet welke aspecten in de buitenwereld bij mij iets wekken en begrijp dat dit inhoudt, dat een bepaalde innerlijke toestand (die dus gelijk is aan het veroorzaakte) mij helpt om buiten mij weer datgene tot stand te brengen, wat oorspronkelijk de emotie bij mij veroorzaakte, dan kan ik dus in de eerste plaats zeggen:

Alles, wat mij van buitenaf bereikt, geeft iets aan van de totaliteit van mijn wezen; een zelferkenning.

In de tweede plaats kan ik daardoor zeggen: Alles, wat ik zelf doe en zo in de buitenwereld tot stand breng, omschrijft een deel van mijzelf.

Nu wordt het dus duidelijker waar die magische zelferkenning eigenlijk vandaan komt. Zij is niet alleen maar gebaseerd op het waardenen van het "ik" aan de hand van de verschijnselen buiten het "ik", of misschien op de inwerkingen op het "ik". Het is doodeenvoudig het erkennen, dat de totaliteit van mijn wezen voor mij slechts kenbaar kan worden in de verhouding tussen dat "ik" en de buitenwereld. Want het gaat hier helemaal niet om vaststaande waarden. Het gaat hier juist om wisselwerkingen, die voortdurend kunnen variëren, maar waarvan ik altijd een van de twee factoren ken. Zo kom ik tot een zelferkenning.

Die zelferkenning is wederom niet geheel redelijk. De constatering is rationeel. Dat is duidelijk. Als ik weet, dat als ik iemand een klap geef en dan een klap terugkrijg (in het ene geval een straf, in het andere geval een beloning), dan kan ik heus wel beredeneren wanneer ik wel en wanneer ik niet moet slaan. Je kunt misschien een keer misslaan. Maar ja, misslag is menselijk.

Als ik dus ga zeggen: Hé, er zijn dingen, die gebeuren zonder dat ik de samenhang kan verklaren, dan moet ik dus aannemen: hier werkt voor mij een niet bekende, onzichtbare wet. Want niets in de wereld kan bestaan, zonder dat een kosmische wetmatigheid of een afleiding daarvan eraan ten grondslag ligt. Hierdoor wordt het ook duidelijk, dat elke mens eigenlijk een steeds meer persoonlijk leven moet gaan leiden. Niet dat die mens zich uit de gemeenschap behoeft terug te trekken; dat is helemaal niet waar. Maar die mens moet beseffen, dat zijn handelingen, zijn gedachten, zijn instelling en daarmee ook wat de wereld voor hem betekent, alleen vanuit hemzelf kan worden bepaald. Er bestaan geen magische standaard-recepten, zoals er ook geen esoterische standaard-recepten bestaan. Er is alleen maar de mogelijkheid iets te bereiken, indien men uitgaat van zichzelf.

De conclusies, die hieraan verbonden zijn, zijn vanzelfsprekend:

Mijn verstand plus mijn gevoelswaarde maken het mij mogelijk een houding te bepalen tegenover de wereld. Daar hierbij de placering of de toestand van de wereld altijd zal bepalen hoe ik kan reageren, bestaat er voor mij geen vaste gedragsnorm, doch slechts een variabele, die op erkende verhoudingen is gebaseerd. Alweer: een relativiteit. Er is zoveel relatief in het menselijk bestaan, dat je het als mens haast niet kunt verwerken. Maar het is juist de erkenning van deze relatieve waardering en de noodzaak tot relatieve waardering zelf, die het me mogelijk maken magisch te werken.

Wat is mijn "ik" dan? Mijn "ik" is kennelijk een zeer uitgebreid en veelomvattend complex van gevoelens, gedachten, waarden en erkenningen, waarvan ik de limiet zelfs niet helemaal kan constateren. Uit deze complexiteit is het steeds weer nodig om voor mijzelf harmonie te vinden. Dat wil zeggen: de factoren van mijn wezen, die op een bepaald moment actief zijn (of dat nu in denken, in voelen of in handelen is), moeten gelijk gericht zijn. Ze mogen elkaar niet opheffen of bestrijden. Zolang die harmonie er is, zal de wereld mij moeten antwoorden volgens die harmonie.

Wat moet ik dan verder nog zeggen over het ego?

Vanuit het standpunt van de magische werkingen kan ik concluderen, dat mijn wezen in de totaliteit van het Al eigenlijk voortdurend een andere plaats en een andere rol heeft. Je kunt dat doen via b.v. de astrologie en aantonen, dat op elk moment van de dag eigenlijk weer een andere invloed voor je werkzaam is. De geleidelijkheid, waarmee je die verandering ondergaat, houdt nog niet in dat die verandering op zichzelf niet aanwezig is. Onthoud dat goed! Maar dan is ook mijn harmonisch vermogen van dag tot dag anders. Mijn wezen is een in zichzelf besloten geheel, dat zijn relatie met Al en kosmos voortdurend wijzigt, zodat de harmonische noodzaak en behoefte van de mens zich eveneens voortdurend wijzigen.

Ik geloof, dat het heel belangrijk is, dat we daar even bij stilstaan. Het is zo gemakkelijk te denken, dat je kunt volstaan met één vaste harmonie. De praktijk wijst echter uit, dat dit niet mogelijk is. Mijn mogelijkheid tot harmonie verschilt van dag tot dag. Wil ik dus bewust magisch werken, dan zal mijn instelling t.a.v. de wereld ook van dag tot dag verschillen. In de magie vinden we daarvan een aardig voorbeeld.

Wij kennen voor elk uur van de dag een z.g. beschermengel. Het zijn overigens 7 planeetengelen, die zich door de 24 uur herhalen. Zijn we aan de laatste gekomen, dan beginnen we weer met de eerste enz. Er is dus steeds een wisselende kracht dominant (zelfs volgens de magiër) voor elk uur van de dag. Maar dan is bovendien dominant de heerser van een planeet en alle geesten, die die planeet dienen. Naar gelang dus de engel van het uur regeert, moet men volgens de magie weer een beroep doen op bepaalde entiteiten, die onder een planeet-heerser ressorteren.

Dan moet ik verder rekening houden met de onderlinge stand van de planeten plus nog eens een keer met hun relatie tot - als je het helemaal precies doet - 30 vaste sterren; en aan de hand daarvan weet je welke hoofdkracht van de zon domineert. Ik weet wel, dat men meestal Arcan aanvaardt als de heerser van de zon (als eerste Genius), maar eigenlijk is dat niet waar.

In de zon gaat op een gegeven ogenblik de actieve Godheid (Jod He Vau He) domineren. Een volgend ogenblik wordt dat Adonai, maar dan wordt het Elohim, dan Eloï en dan El. Dat verandert dus ook voortdurend. En naarmate de kracht, die in de zon regeert, moet ik mijn formulering opstelling. Ik kan dus niet zeggen: In de naam van - zeg - IHVH beveel ik U, o geesten, enz. Ik moet wel degelijk nagaan: wie is de heerser van de zon. Wie is de engel van het uur (die is intermediair) en op grond daarvan kan ik dus een bevel, in sommige gevallen een verzoek, richten tot de entiteiten, die ik wil laten verschijnen.

Elke heerser van het uur, elke regerende Genius (dus de geest, die de meest actieve is voor mijn doel op dat moment) heeft weer eigen reukstof, eigen stenen, eigen hoeveelheden olielampen en eventuele aanvulling van olielampen, beïnvloedt eventueel de kruiden, die je verbrandt in een brassier. U ziet, het is een buitengewoon ingewikkelde zaak.

Zo ingewikkeld als dit in de rituele magie wordt, is het eigenlijk ook in onze persoonlijkheid. We zijn niet in staat om zonder meer nu maar altijd vanuit hetzelfde standpunt te reageren, te werken met dezelfde kracht, met dezelfde formule. We moeten ons gedrag voortdurend aanpassen aan ons wezen op dat ogenblik. Eén ding moet er nog bij vermeld worden:

In de magie bestaan er vaste regels (die overigens niet altijd kloppen). Maar voor het "ik" bestaan er geen vaste regels, die algemeen gelden. Want hoe de constellatie in het "ik" bestaat, kan alleen het "ik" zelf leren ervaren. Degeen, die met magie werkt, zal op grond van zijn resultaten leren welke factoren in het "ik" de meest variabele en welke de meest actieve zijn. Magische zelferkenning is dus wel degelijk een ervaringsprocedure.

In deze tijd zal men de kwestie van magie graag op zij schuiven. We doen het liever esoterisch, wetenschappelijk. We willen het desnoods doen via een geloof, maar niet via de magie; niet via het scheppen van een actieve verhouding t.a.v. onze eigen wereld, waarin bovennatuurlijke krachten mede verwerkt zijn. Maar inwijding, werkelijke bewustwording en werkelijke zelferkenning kunnen nu eenmaal niet geschieden aan de hand van een vast geformuleerd geloof, volgens een vaste procedure van esoterische erkenning en zelfbespiegeling alleen. Er is voortdurend een wisselwerking nodig. Die inwijding confronteert ons dan met wat men pleegt te noemen: de elementen.

Ook over inwijding heeft u heel veel gehoord. Ik kan mij hopelijk dus zonder voorbeelden beperken tot wat met het onderwerp samenhangt.

Als ik te maken heb met aarde, dan betekent dit voor mijn persoonlijkheid niet alleen maar grond of wat er onder de grond zit, maar het betekent in feite een bepaalde structuur van materie. Het is een vorm van zijn en van de invloeden, welke in die vorm van zijn kunnen optreden. Wil ik met de aarde harmonisch zijn, dan kan ik dat alleen, indien mijn zelferkenning (dus de harmonie van mijn eigenschappen) plus mijn actie inderdaad op die materie gebaseerd zijn. Dat houdt dus in dat alles, wat met de aarde als element te maken heeft, een grofstoffelijke beïnvloeding vergt. Wat voor mij magisch gezien dus ook weer betekent, dat alle grofstoffelijke bereiking gepaard gaat met tenminste het stimuleren of op de proef stellen van bepaalde, eventueel harmonische eigenschappen in mijzelf. Ik heb niet alleen maar te maken met de materie, met aarde. Neen, ik heb te maken met een aantal eigenschappen in mijn wezen, die daarop kunnen reageren; en dat zijn ze niet allemaal.

Word ik geconfronteerd met het element water, dan zal ik zien dat mijn ideeën, mijn denkwereld en indirect de astrale wereld hierin een grote rol spelen. Water is voortdurend in beweging; het golft. En zo zegt het eigenlijk reeds: Alles, wat in mij met water harmonisch kan zijn, moet ook iets zijn wat mij voortdurend een aanpassingsmogelijkheid geeft. De flexibiliteit van mijn voorstellingsvermogen, van mijn denken en mijn vermogen om juist met de verandering in harmonie te zijn bepalen mijn relatie tot het element. In de magische zelferkenning zou je dus kunnen zeggen:

Naast de vaste zuiver materiële waarden zijn er voor mij astraal merkbare waarden (soms zijn het gevoelswaarden, dikwijls sfeertoestanden), die rond mij bestaan, waarmee ik ook harmonisch moet kunnen zijn. Die harmonieën zijn eigenschappen van mijn wezen. Als ik wil leren hoe ik een bepaalde sfeer moet beïnvloeden en veranderen, dan moet ik ook weten hoe ik in mijzelf een zekere harmonie schep, die ligt op wat wij dan gewoonlijk noemen: astraal vlak.

Vuur. Vuur is louterend, reinigend, zegt men. Men wil het graag alleen zien als een soort vuurproef, een beproeving van de moed van een mens. Maar dat is helemaal niet waar. Vuur is het element van omzetting. Het is het meest alchemistische element, dat er in de mens bestaat.

Als ik in mijzelf met vuur moet werken, dan moet ik bereid zijn om voortdurend uit vele waarden één eindresultaat te produceren. De innerlijke samenwerking van verschillende sferen, verschillende voertuigen en werelden is in overeenstemming met het vuur van het grootste belang. Ik kan dan meester zijn van het vuur, niet alleen als verschijnsel op aarde maar eveneens van alles, wat men in de geest lichtkracht noemt. En dat betekent, dat toch zeker tot aan het begin van de vormloze sferen een bewuste beheersingsmogelijkheid is ontstaan.

Wil men de lucht beheersen, dan weet u het: Lucht is eigenlijk het levens-element voor de mens. Maar daarnaast ook datgene, wat zijn wereld bepaalt en zijn leven mogelijk maakt. Als ik magisch te doen krijg met dingen, die ik niet meer kan omschrijven, die geen sfeer zijn en die niets te maken hebben met een gevoel of met een kracht, maar die toch het veranderen van verhoudingen of van samenhangen betreffen (menselijk gezien dus volkomen onredelijk en zelfs emotioneel niet helemaal te vatten), dan moet ik innerlijk een harmonie verkrijgen, waarin de totaliteit van mijn wezen kan optreden. Die harmonie zal altijd de hogere waarden uit de lichtsferen moeten bevatten. Ben ik dus in staat te werken met de vier elementen volgens de inwijding van de oudheid, dan heb ik in feite ook geleerd mijzelf te kennen, maar ook mijzelf magisch (dus volgens de onbekende wetten en mogelijkheden van de kosmos) te openbaren in mijn wereld. Inwijding is dus eigenlijk helemaal niet een kwestie van: nu doen we zus en dan doen we zo; of: we aanvaarden of we doorstaan. Neen, het is wel degelijk een kwestie van: een scheppen van verhoudingen tussen jezelf en je wereld en zelfs de kosmos.

Hier wordt misschien langzaam maar zeker duidelijk wat we met dat idee bedoelen. De magische zelferkenning is iets, wat ik voel, weet of zelfs maar geloof, dat ik in mijn wereld een bepaalde invloed kan uitoefenen. En omgekeerd: dat ik aanvaard dat invloeden uit de wereld, die op mij betrekking hebben, ontstaan door de manier, waarop ik zelf ben.

U zult het na dit alles met mij eens zijn, dat het begrip "magie" in zelferkenning en zelfopenbaring niet te ver gezocht is. Het belangrijke voor een mens is niet dat hij de terminologie kent, maar wel dat hij weet te werken met verhoudingen.

Er zijn een aantal praktische richtlijnen te geven, die in het algemeen (dus nooit direct en volledig) voor ieder persoonlijk van kracht plegen te zijn. Als ik met die richtlijnen begin, verzoek ik u uitdrukkelijk deze nooit voor uzelf als een handleiding of richtlijn te beschouwen zonder meer. Ze zijn hoogstens een aanleiding voor mogelijke experimenten, die u zelf zoudt willen ondernemen; meer niet.

Als ik iets uit de wereld ervaar, zal de wijze waarop ik dit doe een bepaling zijn van mijn toestand. Indien deze toestand in mij hernieuwd kan worden gewekt, zal de reactie van de wereld in overeenstemming zijn met de eerste ervaring. Dat is voor iedereen nog wel van kracht.

In dit geval is dat niet meer zo, want hier moet ik stellen:

Acties in de stof, woorden, gevoelens, gebaren hebben voor mij als mens een persoonlijke associatie. Als er in de wereld bepaalde dingen gebeuren, brengen zij bij mij een zekere reactie teweeg. Wil ik van mij uit nu in de wereld ook iets tot stand brengen, dan is het logisch dat deze reacties van belang zijn. Want indien ik deze reacties in mijzelf herschep, gaat er een invloed over de wereld uit, die harmonische factoren wekt. Maar - en dit is nu juist het moeilijke punt hierbij - de uiterlijke vorm moet altijd worden aangevuld door de innerlijke toestand.

Noot t.a.v. eventuele associaties.

U wilt bepaalde invloeden afweren. Een toestand van afweer, van losmaken gaat bij de mens over het algemeen gepaard met een gevoel van walging of van paniek. Leer u aan om datgene, wat u het meest verafschuwt plotseling en zo mogelijk onverwachts te zien of te ontmoeten en dan onmiddellijk een bepaald gebaar te maken of een bepaald woord te spreken. U zult ontdekken, dat op den duur het gebaar of het woord voor u de gevoelens van afkeer of walging opwekken. U heeft dan een mogelijkheid u te verdedigen.

Op het ogenblik, dat ik mij niet bewust ben van de werking, die ik in de wereld veroorzaak, zal ik ook de gevolgen daarvan grotendeels niet erkennen. (Dit geldt wederom voor alle mensen.) Maar ik zal wel (en dit geldt voor ieder afzonderlijk op de eigen manier) een zeker gevoel hebben t.a.v. hetgeen ik tot stand breng. Dit gevoel zal positief of negatief kunnen zijn; het kan geladen zijn met opwinding, het kan ook een absolute ontspanning betekenen. Dit gevoel

plus de actie zouden reeds voldoende zijn om een daadbepaling en dus een wer-
kingsbepaling in de wereld tot stand te brengen. Ga uit van deze dingen t.a.v.
de gekende aspecten, maar probeer daarnaast steeds te zien, of er nog meer re-
sultaten in overeenstemming schijnen te zijn met hetgeen u hebt gedaan.
Door het beschouwen van de voor u voorlopig als neveneffect geldende verschijn-
selen vanuit een bepaalde daad of gemoedstoestand in de wereld gewekt, kunt u
leren wat er voor u aan mogelijkheid bestaat en ook op welke wijze een beïnvloe-
ding van de wereld eenvoudig bereikt kan worden.

Een mens zal zichzelf nooit volledig kennen. Hij zal echter wel zover
komen, dat hij de meest gangbare reacties op en wisselwerkingen met de wereld
voor zichzelf gaat beseffen. Wie eenmaal de regels beseft, die deze wisselwer-
kingen en reacties beheersen, zal ook zonder deze rationeel uit te werken, vol-
doende kennis van zichzelf hebben vergaard.

Noot:

Als u ontdekt, dat elke keer als u tweemaal met uw vingers knipt het u
ineens meeloopt (hetzij dat het verkeerslicht verspringt of dat u misschien in-
eens weer weet wat u vergeten was), dan is de erkenning, dat dit gebaar een
zekere harmonie tot stand brengt met hetgeen waarop u bent geconcentreerd, vol-
voende. U hoeft niet te verklaren waarom. Als u van het resultaat gebruik
kunt maken, dan weet u dus ook dat u bepaalde dingen, die voor u belangrijk zijn
met zo'n gebaar kunt associëren en daardoor alle daarmede verbonden waarden
weer in uzelf kunt wekken.

Een zeer practisch punt is wel dit: De mens is geneigd zijn eigen harmonie
in zijn wereld tot bepaalde gebieden of tot bepaalde personen of begrippen te
beperken. Hoe meer je je concept van harmonie beperkt, hoe kleiner ook je mo-
gelijkheid wordt tot beïnvloeding van de wereld. Men moet dus niet proberen
voor alle dingen open te staan - dat gaat toch niet - maar wel om steeds meer
begrip te krijgen voor alle andere dingen. U zult ontdekken, dat een benadering
met begrip van zaken, die u normalerwijze hebt verworpen, reeds een toestand
in u gaat wekken, waardoor u begrijpt wat deze dingen voor u betekenen, of be-
ter gezegd: aanvoelt. Door dit aanvoelen (eventueel begrijpen) zult u in staat
zijn in u die toestand te wekken, waardoor eenzelfde resultaat in de wereld tot
stand wordt gebracht; maar ook een tegengestelde reactie in uzelf te wekken,
waardoor een dergelijke toestand voorkomen of althans in haar werking t.a.v.
u wordt beperkt.

Beheersingsmogelijkheid bestaat inderdaad. Een mens, die weet wat hij kan
doen vanuit, door en met zichzelf, heeft een zelfkennis verworven, waardoor hij
zijn harmonische verhouding t.a.v. de kosmos voortdurend kan vastleggen. En wie
deze harmonische verhouding kan vastleggen, heeft een zodanige zelfkennis, dat
de realisatie (datgene, wat bij de mens nog verstandelijk plaatsvindt) op den
duur als vanzelf komt.

Magische zelfrealisatie, zelfopenbaring, is een kwestie van leerproces,
waarbij aan de hand van de praktijk de theorie langzaam maar zeker duidelijk wordt.
En ik mag er misschien bijvoegen, dat juist in dit geval theorie zonder praktijk
over het algemeen waardeloos blijkt te zijn. Maar de theorie, die uit de praktijk
voortkomt, is vaak de aanleiding om de praktijk verder uit te breiden.

DE KRACHTEN VAN VANDAAG.

De krachten van vandaag worden door de doorsnee-mens niet begrepen; maar hij reageert er wel zeer sterk op. Zijn reactie is echter lang niet altijd praktisch. Praktisch reageer je nl. alleen dan, als je zelf en zo direct mogelijk ingrijpt, werkt of afwijst.

Nu zult u zien, dat er in de hele wereld op dit moment invloeden zijn, die u er eigenlijk toe brengen te haten of te verwerpen. Als u haat of verwerpt, zult u alle resultaten van haat en verwerpen (d.w.z. disharmonie) bevorderen. Als u komt tot een aanvaarden en dit aanvaarden is slechts een dulden, dan zult u de gevolgen voor uzelf slechts een klein beetje kunnen beperken, maar u zult er wel voor kunnen zorgen dat de disharmonie en daarmee de disintegratie in de buitenwereld niet wordt bevorderd. Kunt u leren iets te aanvaarden zoals het is en daarin de goede en positieve zaken te zien, dan heeft u dus waar mogelijk voor uzelf een zekere harmonie geschapen. Het resultaat is, dat u nu alle gunstige en bruikbare aspecten, die in dat andere zijn gelegen, naar voren haalt, maar zelf ook ertoe bijdraagt dat hetgeen er in de wereld gebeurt voor u en voor een ieder, die met u enigszins harmonisch kan zijn, gunstig is.

Onthoud wel, dat wat er op het ogenblik gebeurt, een algehele omwenteling is. In die omwenteling kun je als mens en zelfs als geest niet met zekerheid zeggen: Dit en dat is goed; dit en dat is kwaad. Je kunt zelfs niet zeggen: Zo moet het gebeuren. Het is allemaal een verward zoeken en tasten. Maar ik weet wel degelijk wat ik als grondstelling, als bedoeling, aanvaard en wat ik verwerp.

Ga uit van al hetgeen u aanvaardt; niet van hetgeen u verwerpt. Tracht niet beelden te vinden, die een ideaal uitdrukken, maar probeer een zodanige aanvulling van een bestaande structuur te vinden, dat u daarmee nog harmonisch kunt zijn, zonder dat u daarvoor eerst te veel moet breken.

In deze tijd is het voor de doorsnee-mens fataal, indien hij een absolute vernieuwing nastreeft, omdat zijn neiging tot afbreken hem dan in een roes brengt, waardoor hij geheel negatief gericht blijft. Daarom: uitbouwen en aanvullen van het bestaande, voor zover dit mogelijk is, maar nooit proberen om het bestaande nu eens eventjes helemaal en zonder meer door iets nieuws te vervangen. Dat gaat niet. Het brengt disharmonische aspecten en toenemende verwarring.

Geweld en vooral persoonlijk geweld speelt in deze dagen een zeer grote rol. U kunt daaraan niet ontkomen. U kunt nl. niet de disharmonie, die voor een bepaalde mens persoonlijk bestaat, zonder meer opheffen of teniet doen. Maar u kunt er wel voor zorgen, dat u niet betrokken wordt in dezelfde sfeer, dezelfde tendentie. Als u ziet, dat vele mensen onredelijk gewelddadig zijn, dan moet u - indien er al een antwoord nodig is - dit beperken tot het uiterst noodzakelijke. U moet echter wel proberen iets goeds te vinden wat het vechten waard zou kunnen zijn. Hierdoor kunt u er vaak in slagen de woede en de onredelijkheid van de mensen en daarmee de gewekte sfeer ten goede te keren, voor zover het uzelf betreft.

Een groot gedeelte van de angsten en de verwerpingen in deze dagen komt door een te grote zelfuiting en de behoefte tot zelfexpressie. Zelfexpressie heeft alleen dan zin, indien zij in de wereld een direct resultaat heeft. Heeft zij dit niet, dan is zelfexpressie zinloos en is zelfrealisatie beter. Wie met magische krachten wil werken, zal daarom de waarden in zijn "ik" zolang in zichzelf behouden, dat hij - wanneer - een mogelijkheid tot harmonisch manifesteren daarvan zich voordoet - met zeer grote kracht en volledige inzet van zijn wezen alle mogelijkheden van zijn eigen "ik" buiten hen kan vastleggen.

Veel magische wetten regeren op het ogenblik bijzonder sterk. In een overgangstijd nl., waarin de ene heerser nog niet geheel heeft afgedaan en de andere nog niet volledig heerst, hebben wij een sterke dominantie van de z.g. kosmische stralen of invloeden. Kosmische stralen of invloeden kunnen ons gedrag niet bepalen maar wel de wijze, waarop wij harmonie kunnen gewinnen.

Als ik te maken heb met een straal van energie, dan weet ik dat alle daadkracht in mijn wezen op dit moment tot ontlading moet komen. Heb ik te maken met

een periode van verveelde verstillings, waarin ik eigenlijk alleen maar lusteloos afwacht wat er nog meer voor onaangenaams komt (wat ook een bepaalde straal is, die in deze dagen soms optreedt), dan weet ik dat ik hier innerlijk moet trachten een positieve benadering te vinden. Naar buitentoe reageren heeft dan weinig zin. Maar innerlijk een positieve weg, een positieve mogelijkheid vinden, een zekere harmonie, is zeer belangrijk; want die invloed gaat voorbij. En wat ik in mijzelf aan positieve erkenning, aan waarde, aan gelijkmatigheid, eventueel aan harmonie heb opgezameld, zal het mij mogelijk maken om bij een meer stimulerende straling onmiddellijk in mijn wereld magisch te werken.

Denk niet, dat u voortdurend magisch bezig kunt zijn in deze dagen. Dat is haast niet denkbaar. Maar u zult wel vaak tot de conclusie komen, dat u een of twee dagen machteloos zijnde, ineens de mogelijkheid krijgt veel te bereiken. Het is steeds weer hollen of stilstaan. Stilstaan betekent: in jezelf werken aan een positief beeld, een positief gevoel van verbondenheid. Hollen betekent: die kracht gebruiken om zo snel mogelijk zo veel mogelijk waar te maken.

Een laatste punt, dat in dit verband misschien zeer interessant is:

Er bestaat op dit moment geen enkele vaste menselijke kennis. Ook de menselijke kennis is in gisting. Het heeft weinig zin uit te gaan van dingen, die morgen misschien onjuist kunnen zijn, tenzij het gaat om vandaag. U heeft nu eenmaal uw rationeel denken nodig. En via de rede komt u tot een bepaalde gerichtheid in de wereld: een bepaalde aanvaarding of verwerping. Maar ga dan ook uit van het standpunt, dat alle kennis, die daaraan ten grondslag ligt, alleen vandaag geldt, morgen niet meer.

Vul uw kennis steeds weer aan. Niet alleen met nieuwe stellingen, maar vooral met nieuwe ervaring. Door voortdurend zelf innerlijk in beweging te zijn, door steeds datgene wat je in de wereld zoekt, doet, bereikt te veranderen in overeenstemming met nieuwe mogelijkheden, maar ook met nieuwe noodzaken, zult u ontdekken dat u zo sterk invloed op de buitenwereld kunt uitoefenen, dat zij u antwoordt volgens uw verwachting. Hoe meer uw denken afwijkt van hetgeen vandaag wordt erkend, mogelijk en waar is, zonder het te fixeren voor morgen, des te minder kans u heeft dat u iets waar maakt. Wie vandaag een plan ontwerpt, dat over tien jaar moet worden uitgevoerd, zal zien dat het niet wordt uitgevoerd. Maar wie vandaag een plan heeft dat morgen nodig is, vandaag aan de uitvoering ervan begint en op grond van zijn ervaringen die uitvoering morgen eventueel gewijzigd voortzet, zal in korte tijd zeer onvangrijke resultaten boeken.

Directe actie, directe voortgang, directe wisselwerking, is het belangrijke punt van deze dagen. Wie van u dus de occulte krachten en wetenschappen wil gebruiken om in deze tijd iets te bereiken, moet met het voorgaande rekening houden.

Nog een ding, dat ook heel belangrijk is: Het occulte is de aanvulling van het normale streven en werken, waardoor het schijnbaar onmogelijke mogelijk wordt. Het is nimmer de vervanging van een andere praktijk. Zoudt u hiertoe overgaan, dan zult u zich in deze dagen juist helemaal machteloos gaan voelen. Dus: eigen actie aanvullen met de occulte kracht om zo te komen tot het maximum resultaat.

:--:

MOGELIJKHEDEN TOT ZELFREALISATIE.

Jezelf te zijn is in de wereld van vandaag een van de moeilijkste dingen, die denkbaar zijn. Men wordt aan alle kanten belaagd door wat men vormende invloeden pleegt te noemen, door suggesties en eenzijdige voorlichtingen. Het zal u duidelijk zijn, dat - gezien het gehele sociale systeem en alle daarin werkzame krachten - een zelfrealisatie voor de mens belangrijk is, naar gelijktijdig zeer moeizaam op gang zal komen.

Indien ik in staat ben te begrijpen wat ik wil, zo ben ik niet bereid om daarbij onmiddellijk ook de consequenties en verdere mogelijkheden te beseffen. Ik zal echter heel vaak niet bereid zijn zo ver te gaan, dat ik wat ik innerlijk als aangenaam of mogelijk of wensenswaardig ervaar ook in de praktijk omzet. Ik doe dit niet, omdat als mens het wezen nu eenmaal geketend is door vooroordelen, opvattingen, beperking van mogelijkheden en wat dies meer zij. Hierdoor ontstaat er een eigenaardige toestand:

Zolang ik een in mij levende gedachte of wens niet in praktijk heb kunnen toetsen of althans bij anderen de praktische waarde daarvan voldoende heb kunnen gadeslaan en ervaren, ben ik ook niet in staat mijn begrip te veranderen of uit te breiden. De wens, die in mij bestaat, blijft in mij groeien, krijgt een volledig irrealistisch aspect, totdat ik op den duur de betekenis daarvan zodanig overschat, dat ik niet meer in staat ben de werkelijkheid van mijn wereld gade te slaan. Daarom zou voor zelfrealisatie in deze dagen toch wel moeten gelden:

1e. Indien u iets wenst of als aangenaam beschouwt etc., zult u moeten nagaan, of u daarover regelmatig een soortgelijk denkbeeld hebt. Blijkt dat inderdaad het geval te zijn, dan is uw volgende stap te overwegen: hoe en in hoeverre u dit in de realiteit kunt toetsen. De daarop volgende schrede is: het zoveel mogelijk waarmaken van het gewilde of gewenste en aan de hand van de ervaringen, die men dan opdoet, tot een nieuwe waardering en eventueel een nieuw willen of een nieuw doel te geraken. Hierbij geldt:

Zelfrealisatie is alleen dan mogelijk, indien ik in staat ben mijn denkbeelden, stellingen en wensen te beperken tot mijzelf en eventueel tot mijn persoonlijke actie of reactie t.a.v. de buitenwereld, terwijl ik daarnaast bereid ben om aan de hand van deze toetsing voor mijzelf conclusies te trekken omtrent verdere wenselijkheden en mogelijkheden.

2e. Zelfverwerkelijking is ook voor een groot gedeelte een vraag van formuleren. Je kunt soms dingen denken op een wijze, waarop ze eigenlijk al direct onaanvaardbaar lijken. Maar de essentie van hetgeen ik wens, is deel van mijn wezen; ze kan eventueel een uitvloeisel zijn van karmische of vormende invloeden in dit bestaan. Als ik dus op de formulering blijf hameren en deze beschouw als een reden tot goed- of afkeuring, loop ik vast. Indien ik echter bereid ben om de essentie te beschouwen en mijn praktijk en formulering aan die essentie weet aan te passen op een zodanige wijze, dat ik ook zelf het geheel als aanvaardbaar kan ondergaan, heb ik de mogelijkheid om steeds meer ervaring op te doen en hieruit voor mij ook steeds weer nieuwe mogelijkheden tot bereiking en tot begrip van mijn wereld te putten.

Er zijn mensen, die menen dat je je alleen kunt waarmaken, indien je jezelf aan de wereld oplegt. Maar ik kan nimmer bepalen hoe een ander wezenlijk denkt en reageert. Ik kan hoogstens tijdelijk de uiting van een ander bepalen en richten. Daarom dien ik in dit verband geen rekening te houden met anderen en mag ik ook niet trachten anderen blijvend in mijn richting om te buien en of te veranderen. Ik zal moeten uitgaan van hetgeen ik zelf kan doen, zelf kan zijn en daarbij vooral ook van mijn eigen duidelijkheid t.a.v. de wereld en mijzelf.

Geef een mens een mogelijkheid en hij zal onmiddellijk beginnen te overwegen wat de voor- en nadelen kunnen zijn. Op zichzelf is daar geen bezwaar tegen. Hij komt dan heel vaak niet tot een beslissing; en dat is foutief. Het houdt ook

wel in, dat de mogelijkheid niet voldoende werd beseft, dan wel dat de mens de verantwoordelijkheid voor hetgeen er in hen leeft niet wenst te aanvaarden. Dit laatste houdt dan weer in: een vervreending van het eigen wezen en van de eigen werkelijkheid.

Zelfrealisatie betekent niet alleen maar jezelf waarnemen zonder meer. Het houdt bovendien in, dat je jezelf waarmaakt op een wijze, waardoor je je eigen wezen steeds verder weet te beseffen; en met het besef van dit eigen wezen steeds meer en steeds juist in de werkelijkheid weet waar te maken wat er in je leeft.

Een scheiding tussen een innerlijke wereld en de wereld buiten je is naar ik meen in stoffelijke vorm haast onvermijdelijk. Wij kennen nu eenmaal dromen en fantasieën, die we niet zonder meer kunnen omzetten in feiten; maar ze bevatten alle toch wel een element, dat in de werkelijkheid bestaat. Zodra de mens bereid is om zijn innerlijke werkelijkheid zoveel mogelijk aan te passen aan de uiterlijke mogelijkheden en haar gaat omzetten, zal de innerlijke werkelijkheid dus in beweging komen. Er komt een groter besef, een grotere realisatie en zelfkennis uit voort, maar daarnaast ongetwijfeld ook een betere erkenning van hetgeen men in de wereld en ten aanzien van de wereld kan bereiken.

Ik wil enkele voorbeelden geven voor wat mogelijk en wat niet mogelijk is.

Ik begin met een mens, die een medemens, waarmee hij zeer verbonden is, verloren heeft: een moeder een kind, een man een vrouw of iets dergelijks. Men kan nu gaan stellen, dat dit oude moet herleven. Dit is onmogelijk, omdat het "ik" een realisatie wenst in de stoffelijke vorm en wereld, waarin dit niet bereikbaar is. Men kan daarnaast zeggen: Dit is onbereikbaar; ik wil het dus alleen maar in mijzelf doormaken. Maar dan ontstaat er ergens een gebrek aan contact met de buitenwereld. Indien ik nu besef, wat mij in feite drijft (de behoefte aan erkenning, aan liefde; de behoefte om te zorgen of verzorgd te worden), dan staat de zaak al anders. Door nu de binding met een bepaalde persoonlijke relatie los te maken heb ik dus een doel gekregen, dat wel stoffelijk te verwezenlijken is. Ik mag dan niet overgaan tot een vergelijking met wat is geweest, maar ik moet de behoefte erkennen, die er in mij bestaat en de vervulling van die behoefte nastreven. Op deze wijze zal ik innerlijk niet het gevoel hebben onrecht te doen aan b.v. de dierbare overledene, maar zal ik daarentegen het gevoel hebben, dat de geestelijke waarden en contacten plus herinneringen, die in mij een grote rol spelen, nieuwe perspectieven krijgen. Wat een verlies was, komt opnieuw tot leven; maar nu op een wijze, die mijn "ik" in de wereld meer waar maakt en de wereld voor mij een grotere betekenis geeft.

Een tweede voorbeeld:

Er is een mens met een lichamelijke fout, een ongeneeslijke of geneeslijke ziekte etc. Wens: verandering van deze toestand.

Ik kan nu wensen, dat dit door een wonderlijke kracht uit de geest geschiedt. Dit is in de praktijk zelden zo al mogelijk. Ik kan wensen, dat zonder meer de eerste de beste gekozen mogelijkheid tot genezing resultaat zal hebben. De kans hiertoe is eveneens zeer beperkt. Ik kan ook stellen, dat mijn aarvaarding van de huidige toestand plus mijn behoefte tot verbetering mij voert tot het zoeken naar contact met alle fasen en factoren, welke die verbetering tot stand kunnen brengen. Op het ogenblik, dat ik dit doe, komen er in het leven ineens harmonische aspecten naar voren, waaraan je eigenlijk nooit hebt gedacht. Je hoort bepaalde inlichtingen, je krijgt contact met bepaalde mensen, je leest bepaalde boeken; en zo krijg je dus de kans een praktisch streven te ontwikkelen, dat die verbetering tot gevolg kan hebben. Blijft nu de wil daarop gericht, dan gaat men beseffen:

punt 1: in hoeverre die verbetering werkelijk van belang is.

punt 2: men ziet dat die verbetering - zij het misschien beperkt - mogelijk is en men bereikt dus iets.

punt 3: men gaat nevenaspecten beseffen, waardoor het innerlijk streven en leven nieuw georiënteerd kan worden en persoonlijk een groter geluk en een groter evenwichtigheid kan worden bereikt.

Met deze beide voorbeelden heb ik alleen willen aangeven, dat een zelfreali-

satie in de wereld, waartoe zeer vele mogelijkheden bestaan ook buiten de door mij genoemde voor een mens nooit onmogelijk kan zijn. Maar deze mens moet bereid zijn afstand te doen van hetgeen hij wil ten bate van datgene, wat hij vanuit zichzelf mogelijk ziet worden. Hij maakt zijn persoonlijkheid wel waar, maar niet zijn denkbeelden.

De grote fout, die men vaak maakt in het menselijk streven naar zelfverwezenlijking is wel, dat men tracht zijn denkbeelden waar te maken, zonder te beseffen dat die denkbeelden eigenlijk niet de uitdrukking zijn van de werkelijke behoefte van het "ik". Iemand, die zichzelf waarmaakt, heeft in de eerste plaats volledig het recht dit te doen; in de tweede plaats zal zo iemand daar altijd wijzer van worden en meestal beter; en in de derde plaats zal zo iemand te allen tijde ontdekken hoe hij door het voortdurend veranderen van zijn benadering geestelijk rijpt en stoffelijk daarmee een zekere beheersingsmogelijkheid verwerft.

Er zijn natuurlijk zeer vele taboe's in de wereld. Wij kunnen soms de zelfrealisatie tot stand brengen door een sublimeren van bepaalde aspecten. Maar deze sublimatie heeft één groot gevaar: Wanneer ik iets wil sublimeren, zal ik mijzelf soms voorhouden, dat de oorspronkelijke waarde niet meer aanwezig is. Ik ontken dan een deel van mijzelf en daarmee wordt de sublimatie op zich volledig zinloos.

Wie uitgaat van hetgeen hij is, waarmaakt wat in hem leeft en gelijktijdig bereid is zijn ervaringen niet te beschouwen als een onrecht dat de wereld hem aandoet of een recht dat hij in de wereld verwerft, doch slechts als een aanleiding tot het hernieuwd uitdrukken van zijn persoonlijkheid, zal altijd resultaten behalen. Hij zal geestelijk altijd winst boeken en hij zal altijd consequenties ontmoeten op zijn pad, waarmee hij geen rekening heeft gehouden.

Misschien mag ik hier nog een paar dingen aan toevoegen.

Zelfrealisatie is iets, wat zozeer met uzelf te maken heeft, dat niets en niemand anders daar ooit verantwoordelijkheid voor kan dragen of daarbij betrokken kan zijn in de vorm van initiatief, richting aanduiding of omschrijving. Dat kunt u alleen zelf. Het is niet belangrijk in hoeverre hetgeen in u leeft volledig wordt waargemaakt. Het is belangrijk in hoeverre u het uit, Het tot uiting brengen van hetgeen er in je bestaat, is een zelfrealisatie, doordat je nu bewust wordt van jezelf, maar ook doordat je jezelf hebt vastgelegd in je wereld.

De ontvluchting aan de grote vaagheid, die bij een geestelijke zelfrealisatie over het algemeen optreedt, wordt door een concrete zelfrealisatie altijd teniet gedaan. Als u de mogelijkheden, waarop deze realisatie tot stand kan komen kort wilt hebben opgesomd, dan stel ik:

In sociaal verkeer.

Door uit te gaan van het innerlijk aangevoelde; te reageren volgens die waarde en de feitelijke betekenis van deze reactie in de wereld voortdurend en onbevooroordeeld voor zover mogelijk waar te nemen.

Lichamelijk.

Door de erkende of aangevoelde stoffelijke noodzaken voor zover mogelijk te verwezenlijken, uitgaande van eigen initiatief en verantwoordelijkheid, maar gelijktijdig te erkennen in hoeverre men zelf hieromtrent misvattingen had.

In economische zin.

Door een voorstelling, die in het "ik" leeft terug te brengen tot een onmiddellijke actie in het heden; en op grond van deze actie na te gaan, of het beeld, dat men in zich droeg, juist was.

Op geloofsterrein, occult terrein, esoterisch terrein etc.

De innerlijk erkende geestelijke geloofswaarde enz. moet worden toegepast op de wereld. Het "ik" moet - hierin initiatief nemende - zelf het geloof of de erkenning in zijn leven en verhouding tot de wereld tot uiting brengen. Men moet dan niet alleen kijken naar de uiting van een geloof, maar men moet tevens het resultaat voor het eigen "ik" registreren. Als resultaat voor het "ik" geldt echter niet alleen een stoffelijk resultaat, maar daarnaast kan ook emotionele ervaring, innerlijke gevoelens van verdieping, vergroting van inzicht als zodanig tellen.

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK IX.

DE PSYCHOLOGIE VAN HET GEWELD.

Wij hebben gesproken over de oorlog. Wij hebben gesproken over het geloof. Kortom, wij hebben ons beziggehouden met al die facetten van de menselijke samenleving, die tezamen de wereld vormen en haar voortdurend hervormen.

Als je echter de geschiedenis van de mensheid als geheel beziet, dan valt op dat het geweld in de mens zo'n bijzonder grote rol speelt. Je kunt niet zeggen, dat de mens verzot is op het geweld, maar steeds weer zien wij omstandigheden, waardoor hij zichzelf niet meer schijnt te kunnen helpen of zich niet meer schijnt te kunnen beheersen. Hierbij neemt hij risico's, die in feite onredelijk zijn, stelt hij daden, die hij onder normale omstandigheden ten sterkste zou betreuren en bij anderen zeker zou afkeuren en verwerpen. Hoe komt het, dat de mens dit geweld voortdurend toch weer naar zich toetrekt en het waar maakt? Ik geloof, dat wij daarvoor moeten teruggaan naar de tijd, dat er eigenlijk nog geen wet en orde was.

Er zijn toch zeker 800.000 jaren geweest, waarin feitelijk de macht en de wet werden bepaald door de sterksten. Dat gebeurt nog wel, maar, op een wat andere manier. In die tijd was het zo, dat een koning verplicht was - let wel, verplicht was - om elke uitdager te bevechten en te verslaan. Het benoemen van kampioenen vinden wij pas in Syrië en later natuurlijk in de romantische tijd, die nog steeds herleeft, als men spreekt over de ietwat legendarische Koning Arthur en zijn tafelronde.

Als ik probeer te begrijpen waarom de mens tot geweld overgaat, dan moet ik in de eerste plaats begrijpen, dat het voor hem een kwestie van zelfhandhaving is. Tegenwoordig kan men het zich permitteren verfiend te zijn, te gruwen van bloed en zelfs een biefstuk alleen te willen hebben, als een ander de koe heeft geslacht. Vroeger was dat niet zo. Vroeger leefde je eigenlijk voortdurend omringd door de dood.

De dood had voor de mens ook lang niet de betekenis, die hij tegenwoordig heeft. Hij was niet een gaan naar een andere wereld. Hij was ten hoogste het bereiken van een soort eeuwigheid door je heldendaden. Alleen de mens, die méér dan menselijk was in zijn moed, in zijn daden, in zijn prestaties, behoorde tot die voorvaderen, die de stam verder zouden kunnen blijven leiden, of tot die vorsten, die als beschermgeesten een koninkrijk nabij bleven. De noodzaak van het geweld was dus niet alleen machtshandhaving, maar daarnaast ook wel de behoefte om eeuwig te zijn.

Die behoefte naar eeuwigheid, naar goddelijkheid, zou je kunnen zeggen, vinden wij eigenlijk overal in de geschiedenis terug. Niet alleen dat overal de koningen zich uitgeven voor afstammelingen van goden, maar ook als goden, die op aarde vertoeven; wat wij zowel bij de Inca's zien als ook bij de Egyptenaren en in India. Neen, het gaat meer om een denkbeeld: jezelf te vereeuwigen. Vandaag nog kan men hier en daar in de woestijn rotsen vinden midden in een ontoegankelijke wereld en met verbazing zien hoe daar de verweerde tekens staan,

waarin een koning zijn naam, zijn grootheid, zijn macht en zijn wetten uitdrukt. Eeuwigheid.

Eeuwigheid is eigenlijk iets, wat voor de mens met geweld verknoopt is. En als hij later tot een moraliteit komt, waarin moord en doodslag eigenlijk toch wel verwerpelijk begint te worden, dan sublimeert hij de zaak en wordt het een strijd tegen de boze, tegen de duivel e.d. Maar vechten moet hij. Er moet een voortdurende uitdaging zijn en een voortdurende overwinning.

Het is begrijpelijk, dat zo iets, zeker als dat 800.000 jaren in het ras heeft geleefd, niet zo gemakkelijk verdwijnt. En het is misschien wel belangrijk voor het begrip van het heden juist deze facetten van het menselijk bestaan eens nader onder de loupe te nemen. Want als vandaag de dag jonge lieden plotseling uitbreken in gewelddadigheid, mishandeling, moord en doodslag, dan is het zo gemakkelijk ach en wee te roepen. Maar het is zo moeilijk om te begrijpen, hoe zij op hun manier eigenlijk komen tot diezelfde gewelddadigheid als elke andere mens. Of het nu een kwestie is van een bommetje leggen in een ambassade, van een politieke moord, zoals in Serajewo, het uitroeien van mensen, zoals in Auschwitz of bij Randfontein indertijd, of eenvoudig een kwestie van erop loschieten, zoals bij de conflicten tussen blanken en negers, het is onbegrijpelijk, indien men uitgaat van de uiterlijke maatstaven, die de mensheid pleegt te hanteren. Maar indien wij nu eens stellen; dat die mens ergens dat geweld nodig heeft.

Het geweld is de aanvulling van je eigen tijdelijkheid. Het is een soort vastleggen van je eigen wezen in het lot van een gemeenschap. Ja, misschien zelfs het fixeren van je persoonlijkheid in het voor jou oneindige bestaan van de aardbol, waarop je moet leven.

Het geweld was in de oudheid natuurlijke zelfhandhaving met daarnaast reeds de drang naar eeuwigheid; en het werd steeds meer. Men denkt heel vaak, dat er alleen gevochten is om bezit. Laat mij u deze veronderstelling maar meteen ontkennen. Bezit, bezittingen e.d. speelden maar een tweede rol.

De oorlogen tegen Troje b.v., zo mooi beschreven in klassieke taal, zijn in feite oorlogen, waar het gaat om de suprematie. Indien Troje de imitatie van Athene was gebleven, niemand zou zich er druk over hebben gemaakt. Maar deze wonderlijke stad begon haar eigen goden te aanbidden, haar eigen bouwstijl in te voeren. Zij vond nieuwe sieraden uit. Zij stelde een eigen mode. Zij kende eigen filosofen en filosofieën; en dat was niet te dulden. Het ging niet om het bezit, ofschoon natuurlijk een handelssuprematie mede de aanleiding was, het was de rationalisatie, die men voor die oorlog vond. Voor de romantici onder u moet ik wel vertellen dat la belle Hélène alleen maar een casus belli was, een aanleidinkje, meer niet.

Kijk, als een mens een wijze van leven scheidt, dan is dat voor hem ook een stuk eeuwigheid. Als ik een bepaalde maatschappelijke vorm ken, zelfs als ik slaaf ben in die maatschappij, dan wordt dit voor mij het geheel, waarin ik tijdeloos zou kunnen bestaan. Zolang die maatschappij er is, ben ik er. Zolang die tempels er zijn, ben ik er. Zolang dezelfde gedachten klinken en dezelfde gedichten nog voortdurend weer nieuwe versvoet en nieuwe stem vinden, leef ik. Maar als ik vergeten ben, als het nieuwe mij overvleugelt en al wat ik heb gekend teniet gaat, dan heb ik het gevoel dat ik daarmee zelf word uitgeplust. En daarom vechten de mensen.

Dit is een van de redenen waarom b.v. Rome in het begin zo fel kon vechten, zelfs tegen burenen die eigenlijk heel wat beschaafder waren dan de Romeinen. Want Rome mocht niet worden overvleugeld. Rome wilde rijker worden en nam alles in zich op wat het kon vinden: de mythen van andere volkeren, de goden van andere volkeren, de bezittingen van andere volkeren, de kunstenaars van andere volkeren. Er was niets wat Rome niet tot zich zoog. Als een enorme stofzuiger probeerde zij uit de hele wereld het principe van eeuwigheid op te zuigen, opdat Rome eeuwig zou zijn. Maar als je te veel verschillende vormen van denken samenbrengt, dan ontstaat er iets, dat kosmischer van aard is dan menselijk; en dan moet de mens eraan ten onder gaan. Dan is het enige, dat hij kan doen: zijn machteloosheid erkennen.

Het toppunt van beschaving is waarschijnlijk wel het besef, dat geweld zinloos is. Maar het besef dat geweld zinloos is, houdt ook in, dat je moet leren bestaan zonder de wereld om je heen.

Er zijn op de wereld altijd weer van die uitbarstingen van geweld geweest. Wij kunnen hier wijzen op b.v. de slavenrevoluties in verschillende landen. En dan behoeven wij heus niet alleen aan Spartacus te denken, ofschoon deze door een mooie romantisering ongetwijfeld meer publiciteit heeft gekregen dan bv. Chitnjob (?), die in Babylon een dergelijke revolutie op poten zette en daarvoor met zijn leven betaalde. Degenen, die de revolutie plegen, zijn zij, die menen dat zij in de beschaving ten onder gaan. Zo is het altijd weer.

Ondergang en geweld zijn in het menselijk denken ergens onverbreekelijk met elkaar verbonden. Ik zou haast zeggen, dat het idee dat iets ten onder kan gaan in een mens het geweld oproept.

Wij kennen allemaal de mythe van de Berserkers. Mensen, die ongekled en zonder harnas, alleen met een wapen, als waanzinnigen op de vijand lostrokken. Dat deden ze bij de Germanen. Ook bij de Vikings was iets dergelijks. Deze mensen zochten de eeuwigheid van het geweld. Maar zij traden alleen op de voorgrond in perioden dat de stam werd bedreigd; dus in tijden van volksverhuizingen, in tijden dat een vreemde beschaving binnentrok. Zoals in de tijd dat de Romeinen probeerden binnen te trekken in Germanje (zo mag je het wel noemen; het waren de Germanen die daar woonden) en dat te bezetten met o.a. de beroemde slag in het Teutoburger Woud.

Waar ik ook kijk, waar ik ook zoek, vind ik ditzelfde eigenaardige verweven zijn van hopeloosheid en geweld. Hopeloosheid, omdat men het eeuwige niet kan verkrijgen door de gelijkwaardigheid van de wereld, waarin men leeft en dan ten koste van alles probeert het op een andere manier te verkrijgen: door geweld.

U denkt misschien, dat er in de wereld heel wat sadisten zijn geweest, die geweld gebruikten om zichzelf te bevredigen. Och, er zijn beulen geweest in het Parijs van de Revolutie, die eigenlijk weenden, als zij dat ding naar beneden lieten komen, dat Dr. Guillotine zo netjes had uitgevonden: het eerste en meest radicale scheermes ter wereld. Die uitroeiing is een zelfbevestiging. Zelfs Duitsland, waar we de rokende crematoria zien, (een van de symbolen van genocide, zoals dat in deze tijd wordt geprobeerd, technisch en wel), confronteert ons niet alleen maar met de wrede, de ziellose kampbewakers. Dat dacht u misschien. Zij confronteert ons met een razernij (noem het furor teutonicus), waarin het behoud van eigen wereld, eigen volk en eigen ideaal alleen nog maar bevestigd kan worden door uit te roeien wat er vreemd aan is.

In deze dagen zijn er mensen (generaals), die met bloedend hart de burgerbevolking laten decimeren door bombardementen; die met bloedend hart, zoals b.v. in Biaffra, mensen neerschieten waarvan zij weten, dat die niets hebben gedaan, alleen maar omdat daardoor hun eigen staat, hun eigen denkbeeld kan blijven voortbestaan.

In deze dagen gaat het geweld hand over hand toenemen. U moet niet denken, dat dat alleen maar vanwege het onderwerp wordt belicht. Ik constateer een feit. Dit geweld gaat toenemen, omdat de mensen meer en meer in de wereld zoals zij bestaat niet meer een duurzaamheid zien. Alles is in gisting. Alle denkbeelden schijnen ten onder te gaan. De idealen, die men aanbidt, vermolmen reeds voordat men een beeld ervoor heeft gemaakt. In zo'n wereld is er geen eeuwigheid meer. In zo'n wereld roep je niet alleen dat God dood is, maar vrees je ook dat je zelf zult worden uitgeblust en verdwijnen uit de wereld, zoals de lichtstraal van een lamp, die uitgedraaid wordt. Je voelt er niet meer voor om in die wereld zo maar te bestaan. Er moet iets zijn, waardoor je eeuwig kunt zijn. Er moet iets zijn, waardoor je je wezen, je wil, de orde, je denken kunt fixeren in de wereld. Je wilt de tijd graveren met je eigen naamteken.

Dat is natuurlijk te betreuren en dat is niet redelijk. Het is niet aanvaardbaar. Het is strijdig met de idealen, die de mens verkondigt. Maar het is datgene, wat hij altijd heeft gedaan. Die mens grijpt naar geweld, omdat zijn wereld in elkaar stort. Een man doodt een vrouw, omdat hij zich zonder haar het bestaan niet goed kan voorstellen. Een vrouw doodt een man, omdat de zekerheid van haar

eigen wereld wegvalt. Zij wil blijven, hij wil blijven, zoals dat altijd is geweest. Hij kan geen verandering aanvaarden, want verandering is ergens ster-ven, is dood. En de mens is bang, dat de eeuwigheid verder zal gaan zonder hem.

Er is een mens, die droomt van een wereld vol vrede, maar hij ziet dat die vrede niet komt. Dan grijpt hij niet naar een argument, hij grijpt naar een bom of naar een pistool.

Men zoekt naar rechtvaardigheid en men ziet de onrechtvaardigheid groeien. Persoonlijk ziet men die. Misschien is het niet werkelijk zo, maar je beleeft het zo. Wat jij ziet als recht, als de handhaving van orde, datgene waarin je thuishoort, het valt weg. Is het dan een wonder, dat de eenlingen steeds meer gaan zeggen: Ik kan die wereld niet aanvaarden. Ik moet ergens iets vinden, waardoor ik mijzelf kan vastleggen, waardoor ik langer kan leven en bestaan dan alleen maar in de hopeloosheid van een klakkeloze wereldaanvaarding. En dan grijpen ze naar wapens; dan doden ze; dan vernielen ze en betreuren het misschien later zelf. Dan bereiden ze zich koelbloedig voor op geweldpleging, zeggende dat dat de enige manier is om hun recht te verdedigen; maar in feite, omdat dat de enige manier is, waarop ze zich nog kunnen voorstellen dat ze in een veranderende wereld iets kunnen fixeren, iets kunnen handhaven dat voor hen het bestaan is.

Ik weet wel, dat dit meer een oratie is dan u van mij gewend bent, maar je kunt niet altijd ontkomen aan een bijna pathetische woordvolgorde, als je iets duidelijk wilt maken.

Oorlog als verschijnsel hebben wij gezien. Wij weten hoe het ontstaat. Maar wij beseffen misschien veel te weinig, dat in de mens het geweld altijd de oplossing is geweest, de laatste krachtmeting, waardoor je, al verleis je, toch eeuwig kunt zijn. En dat ligt nu in dat oude begin.

U weet het allemaal, zij staan er nog op Paaseiland, net zo goed als hier en daar gesneden in rotsen of als een schilderachtig tekeningetje in een grot ergens in de Sahara; beelden van voorvaderen, van mensen, die strijdend gestorven zijn; helden. Helden, die niet dood kunnen gaan, omdat zij stierven in de strijd.

Ik weet niet, of er Wagner-liefhebbers onder u zijn. Anders zult u waarschijnlijk wel eens hebben nagedacht over die Walküren. Ik geloof, dat wij hier een beeld hebben van wat er in de mens leeft; niet als een begrepen iets, maar als een somber, donker instinct ergens verborgen. Als alles hopeloos is, dan is er alleen nog maar de mogelijkheid om in één uitbarsting van geweld, strijdend ten onder te gaan, want dan komt de eeuwigheid; dan vormt zich de regenboog en komen de heldenmaagden op hun gevleugelde paarden aanstormen om je te brengen naar een rijk, waarin de strijd alleen maar het spel is van de dag, waarin de doden opstaan zodra de avond valt. Een Walhalla, dat overdag de strijd kent en 's avonds het drinkgelag, de vreugde van het bestaan, de roem van het onbepaald en eeuwig zijn. Ik gebruik hier een Germaans beeld, maar er zijn honderden andere voorstellingen te vinden.

Het is echter niet genoeg om te verklaren hoe dat geweld in elkaar zit. Te verklaren wat er ergens in de mens is, dat hem drijft tot een kwetsen, dat - ik geef het gaarne toe - tegenwoordig meer met woorden wordt gedaan dan direct met de daad. Vroeger greep je misschien naar een sabel, een zwaard of een dolk, desnoods naar vergif; tegenwoordig grijpt men naar de slagzin, de slogan, de verdachtmaking, de hekeling, de scherpe opmerking. Maar het principe blijft hetzelfde. De mens moet daaraan ontkomen.

Er zijn maar 2 manieren, waarop de mens kan ontkomen aan deze eigenaardige drang tot geweld, die soms haast een lammig-drang schijnt te zijn, een honger naar zelfvernietiging, omdat men met de wereld geen raad weet.

De eerste is de zekerheid (niet alleen maar de geloofswaarde), de bewezen zekerheid van een eeuwigheid, waarin je zult leven. Zolang je een eeuwigheid voor je hebt, kun je wachten. Dan is het niet zo belangrijk als er iets verandert, want eeuwigheid blijft. Maar als je denkt, dat je gebonden bent aan wat er met je ten onder kan gaan, dan is de behoefte om daar bovenuit te stijgen te groot. Dan wil je a.h.w. de Olympus bestijgen om daar te drinken uit een be-

ker van jeugd en als een halfgod verder te leven.

De tweede weg is te beseffen, dat eeuwigheid in feite ligt in je gedachten en niet in je daden; en dat laatste is het moeilijkste.

Er zijn altijd weer geloofsvormen geweest (ook daarover werd de vorige maal gesproken), waarin de eeuwigheid en het eeuwige leven een heel belangrijke rol speelt. Je zou dus kunnen zeggen, dat het nut van die geloofsvormen (oorspronkelijk magisch) langzaam maar zeker meer en meer is geworden het scheppen van een geloofsaanvaarding van een hiernamaals.

Maar geloof op zichzelf voldoet niet. Het bewijst te weinig. En naarmate de mens verder doordringt in de realiteit en meer en meer leert de verschijnselen te doorgronden, blijven er minder wonderen over, waarmee je het bovennatuurlijke kunt bewijzen. Dan blijft dus alleen maar over het scheppen van de onsterfelijkheid van de gedachte; en dat kun je alleen, indien je leert wat gedachtenkracht is; als je kunt bewijzen hoe sterk het denken de ander beïnvloedt. Het typerende is, dat deze laatste vorm van geweld toch eigenlijk al gebruikt wordt.

Er zijn mensen, die eeuwigheid zoeken in het opleggen van hun gedachten of hun filosofieën aan anderen. En dan hoeft u heus niet alleen te denken aan Mao Tse Tung, Lenin of Stalin, er zijn vele anderen. Zoals er mensen zijn, die trachten hun gedachten in steen vorm te geven en daardoor een soort onsterfelijkheid te verwerven; iets wat de maatregelen van gemeentebesturen in Nederland de laatste tijd nogal kostbaar maakt.

Men zoekt naar het verankeren van zijn wezen. Maar als een ander denkt wat ik heb gedacht, ben ik er nog niet. Want denken op zichzelf is nog geen leven; een aanvaarding van mijn gedachten door een ander betekent nog niet, dat ik daarin voortleef. Ik moet gelijktijdig meer presteren en gelijktijdig anders presteren. Ik moet mijn gedachten zozeer in anderen weten vast te leggen, dat zij daarmee werken. Het is niet mijn denkbeeld, mijn filosofie zonder meer. Het is de prestatie, die eruit voortvloeit en ook daar zien wij in deze tijd voorbeelden van. De manier, waarop b.v. de consumptie-regulatie in bepaalde Sovjet-staten geschiedt, draagt alle tekenen van de mens, die eeuwigheid zoekt door een daadbepaling tot stand te brengen. Hij gaat de verdere ontwikkeling van het gebeuren beheersen door een gedachte, die gevolgen heeft. En wanneer ik dan zover kom, kan ik verder gaan en zeggen:

Ik heb gedachtenkracht, ik heb energie. Die energie op zichzelf behoef ik niet te fixeren in maatregelen, wetten of vastgelegde filosofieën. Ik kan de kracht van gedachten overdragen naar andere mensen. Ik kan proberen om in mijn hele wereld de kracht van mijn denken te laten vibreren; en zolang er één mens is, die nog met mij in harmonie is, leef ik. In feite een vorm van geweld. Laten wij dat niet vergeten. Een vorm van hetzelfde eeuwigheidszoeken, waarvoor vroeger helden uittrokken om een Graal te veroveren of om een oeros te verslaan in z'n eentje of misschien wel om legendarische draken te vinden.

Hier heeft u dus een beeld van het geweld, dat in het menselijk denken een heel andere rol speelt dan de mens beseft.

-:-

HET ABSTRACTE DENKEN.

Ofschoon het vreemd lijkt, dat ik onmiddellijk na mijn betoog over de psychologie van het geweld het abstracte denken laat volgen, zal het u toch duidelijk zijn, dat het denken in abstracties voor de mens ergens het denkbeeld geeft van verovering van nieuwe werelden. Het gaat er niet alleen maar om denkbeelden te opperen en die eventueel bij anderen vast te leggen. Neen, het gaat er ook om een verklaring te vinden voor je wereld.

De mens probeert in voor hem begrijpelijke rechte lijnen een soort kristal-structuur op te bouwen, waarin de hele werkelijkheid past. Ken ik de wetten van het leven, dan ken ik het leven. Ken ik het leven, dan kan ik mij daarmee één voelen en dan leef ik in de totaliteit. Of wij nu teruggaan naar de oude filosofen met hun "navigare necesse est", of nog verder terug naar de mathematiek der klanken van de Pythagoreeën, dat maakt niet veel verschil uit. Wij zoeken naar het onbekende als mens en als geest en wij proberen gelijktijdig dit onbekende vast te leggen in termen, die voor ons geen feitelijke betekenis hebben.

Abstract denken; d.w.z. dat je termen hanteert, die je je niet kunt voorstellen, maar die je wel kunt toepassen. En omdat je die termen kunt manipuleren - en dat is nu het typische - kun je via vele abstracties, die eigenlijk niet voorstelbaar zijn, komen tot conclusies omtrent de werkelijkheid, die dan opeens wel voorstelbaar en daarmee ook realiseerbaar wordt.

Het denken in abstracties is eigenlijk begonnen in de tijd van de magie. Vanaf het ogenblik, dat de mens ging begrijpen, dat de wereld van geesten, demonen en goden iets anders moest zijn dan zijn eigen wereld en niet slechts een soort uitgebreid replica daarvan, moest hij ook beginnen met voorstellingen, die voor hem niet meer echt waar, niet meer beleefd waren. Naarmate die voorstellingen complexer werden - en wat dat betreft ook meer literair werden uitgedrukt - was er de noodzaak een formule, een begrip, een woord te vinden, waardoor dit geheel eigenlijk kon worden vastgelegd. Want werken alleen met goden heeft geen zin meer, als je weet dat goden elkaar kunnen tegenwerken. Maar met de formule van goden (of dat nu de werkelijke machtsverhouding in b.v. een hemelse rechtszitting van goden betreft, of dat ik dat nu zoek in een vastleggen van natuurwetten, waaraan ik magische en harmonische gedachten verbind), probeer ik een regel te vinden. Die regel gaat over iets, waarin ik zelf niet leef, wat ik me niet helemaal kan voorstellen, waarin ik eigenlijk niet meer reëel zou kunnen bestaan als mens. of als geest. Maar ik heb een regel. Ik heb een wet.

Als ik die wet begin te gebruiken, komen er natuurlijk allerhande onverwachte resultaten voor mij tot stand; dat is heel begrijpelijk. U weet het allemaal. Zoek eens naar goud. Ze hebben alles uitgevonden, behalve goud. Ze hebben wel buskruit gemaakt, porselein, verschillende bruikbare soorten zwavel. Ze hebben medicamenten uitgevonden. Ze hebben brandlakken uitgevonden en om niet te vergeten - o edele kookkunst - ze hebben zelfs het koken au-bain-Marie uitgevonden: het primitieve gebruik van stoomkracht. Deze mensen werken dus wel met abstracties; dingen, die zij zich niet kunnen voorstellen: het kunstmatig scheppen van leven, het creëren van de homunculi in retorten, of het scheppen van de Steen der Wijzen, het levende of vloeibare goud, het elixer van het eeuwige leven. Het gaat er dan ook niet om waar wij naar zoeken, wel wat wij bereiken.

Het abstracte denken betekent voor de mens niet de omschrijving van een werkelijkheid, al geeft hij graag voor dat hij het zo beleeft in het abstracte denken van een kader, waarbinnen je kunt werken. Het experiment moet zin hebben.

Mijn zoeken, mijn denken, mijn reizen moet betekenis hebben. En indien ik resultaten kan behalen, dan behoort ik daarmee eigenlijk tot een hogere orde. Ik word a.h.w. ingewijd. Ik krijg een nieuwe, een meer eeuwige betekenis. Maar ik kan niet zomaar in het wilde weg beginnen. En zo ziet men steeds weer, dat de mens een aantal stellingen begint te poneren, die in feite ridicuul zijn. U moet mij niet kwalijk nemen als ik zeg, dat dit geldt zowel voor bepaalde stellingen van Pythagoras, als voor Archimedes, voor Van Kampen, een bouwmeester, die er ook heel eigenaardige opvattingen op nahield enz. enz., ja zelfs voor Freud.

Zelfs Freud en Nietzsche zijn mensen, die in feite werken met abstracties. Zij scheppen regels, waarmee je kunt werken. Maar als je het goed bekijkt, zijn die regels niet rationeel. Zij worden als zodanig voorgesteld; maar uit hun denken komt zo onnoemelijk veel voort.

Pythagoras legt niet alleen maar de grondslag voor bepaalde vormen van mathematica en eigenlijk ook reeds voor trigonometrie. Hij legt bovendien de grondslagen voor harmonieleer, maar ook voor logica.

Archimedes scheidt misschien fantastische wanvoorstellingen van het Al en van de wetten der natuur, maar gelijktijdig scheidt hij een uitgangspunt, waardoor de moderne sterrenkunde eigenlijk ontstaat. Hij scheidt misvattingen omtrent natuurkundige wetten, die echter direct de aanleiding zijn tot de veel perfectere mechanica, die men vandaag kent.

Van Freud kan men ook zeggen, dat hij van zijn toch wel erg sexueel aangevoelde psychologie, via filosofen en onderzoekers, langzaam maar zeker toch de mens in contact heeft gebracht met de wereld van het onbewuste. Een wereld, die men nog niet helemaal kent, maar waarin steeds weer nieuwe experimenten mogelijk zijn, waardoor die mens dus wordt geconfronteerd met de veranderlijkheid van zijn wezen en gelijktijdig met de enkele onveranderlijke factoren, die de persoonlijkheid in feite dragen.

Als wij kijken naar de eigenaardige manier, waarop b.v. Van Kampen de vlakverdeling in de architectuur probeerde opnieuw uit te drukken, dan moet wij ook toegeven, dat hij indirect de aanleiding is tot het functioneel bouwen, dat wij dan ook vooral in de vroege 19e eeuw langzaam zien opkomen en daarmee indirect weer een stimulans vormt voor de moderne architectuur, zelfs voor de z.g. conglomerataarchitectuur van deze tijd. Er zitten allemaal gradaties in.

De abstractie is voor de mens iets, waarmee hij kan strijden. Zoals Tobias, de jongere streed met de Engel aan de oever van de Jordaan. Men strijdt met het onbekende, omdat het vechten op zichzelf het gevoel geeft van betekenis, van bereiking. En de mentale strijd, die via de abstractie wordt uitgevochten, is er een die nog veel grotere gevaren inhoudt dan een zuiver lichamelijke strijd. Men kan zich beter als een Porthos, Aramis of d'Artagnan bezighouden met een degengevecht, waarbij je gewond kunt worden dan met een werken met abstracties, waardoor de resultaten bewijzen, dat alles wat je hebt gezegd en gedaan eigenlijk verkeerd was. Het is gevaarlijk; maar als je dan kunt waarmaken wat je denkt, dan geeft dit abstracte denken aan je leven een onbegrensdeheid.

Ook hier zoekt de mens naar de bevestiging van zijn persoonlijkheid. Maar het is duidelijk, dat alleen de mens, die onzeker is, daarbij gaat zoeken naar een soms wat eigenaardige raad. U weet, dat b.v. Caligula (het Laarsje), toen hij zich de goddelijkheid had toegekend, in Rome meende geen mens meer te kunnen vertrouwen. In een moedeloosheid heeft hij toen als gril een paard tot Senator gemaakt. Want, zei hij, dat paard is de enige, waarvan ik zeker ben, dat hij mij niet zal vergiftigen of vermoorden. Die moedeloosheid zien wij vaak. Omdat ook Caligula ergens vocht met de abstractie. Hij vocht met de abstractie van een Romeins Rijk, dat in feite niet bestond.

Als u dit alles hebt begrepen, als u ziet hoe dit door de eeuwen heen gaat, als u begrijpt waarom b.v. de Franse koningen op een gegeven ogenblik (dat gaat van Frans I af) ingrijpen tegen de geestelijke ridderorden, als u begrijpt waarom de Pausen zo eigenaardig hebben gemaneuvreerd (staatkundig maar ook religieus), als u begrijpt hoe zij eigenlijk met hun abstracties, met de onmogelijkheid van aanvaarden, van begrijpen van wat ze leerden, moesten komen tot een resultaat en vaak een onverwacht resultaat, dan gaat u begrijpen waarom de abstractie in

de moderne tijd zo'n grote rol speelt.

De sociale wetenschappen van deze tijd berusten voor 9/10 op abstracties, niet op realiteit. Dat zullen de wetenschapsmensen, die zich in die richting bewegen, mij natuurlijk kwalijk nemen. Sociale wetenschap gaat nl. uit van een gemeenschap met een vaste waarde, terwijl de sociëteit (gemeenschap) wordt opgebouwd uit individuen, die op de punten van beroering - en niet op de punten van verschil - tot een zodanige samenwerking komen, dat van een gemeenschap kan worden gesproken. Het individu wordt verwaarloosd. De verwaarlozing van het individu maakt reeds duidelijk, dat de stellingen, die men hanteert, abstract zijn en niet reëel.

Wij zien hetzelfde in de Staatkunde, in de politiek. Die kwestie van de machtsevenwichten, tussen Oost en West, zoals men die op het ogenblik hanteert, is in feite waanzin, want een dergelijk machtsevenwicht bestaat nooit werkelijk. (Daarover is in "Oorlog" al het een en ander gezegd.) Maar heb je eenmaal die stelling, dan kun je ermee werken. Anders sta je helemaal radeloos en hulpeloos. En daar, waar je de strijd niet meer stoffelijk met het zwaard zonder meer kunt uitvechten, waar een veldslag in 9 van de 10 gevallen eerder een oorlogsmisdaad, een soort moord wordt dan een reden om als held eeuwigheid te bereiken, daar moet je wel wat anders zoeken.

Ik kan u garanderen, dat het heden meer en meer beheerst wordt door denkbepelden, die in feite abstracties zijn met zeer onaangename nevenverschijnselen. Of die verschijnselen nu Vietnam heten of Arabisch conflict, of de tegenstelling dictatuur - democratie, het zijn allemaal theorieën. Theorieën, die heel weinig uithalen, indien je reëel denkt, maar die nodig zijn om te kunnen werken.

Als Frankrijk wil geloven in een Europese macht, dan is dat in feite iets onmogelijks. Dat zal iedereen weten; dat is een abstractie. Maar die Europese macht betekent ergens de uitdrukking van Frankrijk en daarmee de bevestiging van de eeuwigheid van de Fransman in de wereld.

Als Amerika probeert voor wereldgeweten te spelen (overigens een heel eigenaardig geweten), dan is dat op zichzelf krankzinnig. Geen enkel land kan de aansprakelijkheid dragen voor de vrede of voor de rechtvaardigheid op de wereld. Maar als men dat niet heeft, wat blijft er dan over? Een eigen land in gisting, waarin de gekende waarden teloor gaan. Nu heeft men in ieder geval een aantal begrippen, waardoor men kan ageren, waardoor men kan zoeken, vechten, strijden, denken. Men heeft iets om voor te leven. En ook dit speelt in de komende tijd een heel belangrijke rol.

Nationale trots en zo zijn eigenlijk alleen maar vormen van zelfbedrog. En nationale belangrijkheid is voor de meeste landen, Nederland voorop, eigenlijk maar een farce. Maar je hebt die nodig, omdat je alleen door die dingen voorop te stellen iets kunt doen; het geeft niet wat.

Socialisering van de gemeenschap, wat je zowel in Amerika hoort als in Nederland en wat je met een wat andere formulering ook hoort in het Oostblok, is in feite kolder. Een gemeenschap kan pas bestaan, indien zij sociaal wordt door haar samenwerking. Dat gooien we gewoon overboord. We gaan terug naar de idee: alles moet gelijk worden verdeeld; alles moet mooi geregeld zijn. Maar als wij dat niet hebben, is er niets meer om verder te gaan.

De kosmos ligt te wachten. De maan wacht op de eerste astronaut, die daar voet aan land zal zetten om zich met enige verbazing te laten overdonderen door de steile wanden van de kraters. En ergens in de verte wenkt de geheimzinnige Venus met een wolkendek als een vrouw, die dansend achter waaiers probeert om de ruimtereiziger te verleiden haar kant uit te kijken. En zelfs Mars met zijn schijnkanalen, die Schiaparelli indertijd zo mooi meende te zien, is langzaam maar zeker door zijn vage tekens van kleurverandering en leven geworden tot een uitdaging. Maar de mens heeft de middelen niet. En al zal hij die middelen hebben, dan kan hij toch maar een betrekkelijk klein deel van de mensheid die richting uitsturen.

Toch moet het leven inhoud hebben. Toch moet het leven zich verder ontwikkelen. Je kunt niet een maatschappij zo fixeren, dat je het gevoel hebt: Hier ben ik zeker. Hier kan ik leven van begin tot einde, want zo is het goed. Het kan niet anders. De tijd van het geloof en van het wentelend rad, waarbij nu de ene

dan de andere kaste de belangrijke wordt, is uitgedoofd door de verveelvuldiging van de mensen op aarde. Het enige, dat overblijft is misschien het scheppen van een illusie, een abstractie, waardoor je kunt blijven veranderen en toch kunt blijven geloven aan eigen belangrijkheid; in feite aan eigen tijdsloosheid. Dit is een van de meest belangrijke factoren in de ontwikkeling van vandaag.

De mensen zoeken naar inhoud en betekenis van het leven, al weten ze niet hoe. De gemeenschappen zoeken naar het gevoel van geborgenheid en zekerheid, dat in een steeds toenemende bevolking en de steeds toenemende problemen niet te vinden is. Vandaar de vlucht naar het abstracte denken om te kunnen werken en de vaak wonderlijke, soms geniale resultaten, die onverwachts uit die abstracties voortkomen. Maar vandaar ook de vlucht van de wanhopige eenling in een geweld, waarmee hij tracht eeuwig te maken wat eigenlijk al verloren is.

:--:

HET SOCIALE GEWETEN.

Het is eigenaardig hoe in de laatste tijd het sociale geweten van de verschillende naties begint te ontwaken. Je zou haast kunnen zeggen: Er is hier of daar een wekker afgelopen; want plotseling voelt iedereen de behoefte om alle onderontwikkelde landen te gaan helpen, om te zorgen dat de slachtoffers van aardbevingen, hongersnoden en andere rampen onmiddellijk voor zover mogelijk worden gecompenseerd voor de geleden verliezen. Dat lijkt allemaal heel mooi. Maar als wij de zaak op de keper gaan beschouwen, ziet het er toch een beetje anders uit. Want deze weldadigheid is altijd bestemd voor gebieden, die ver van huis liggen.

In Engeland heeft men zeer veel gedaan - net als in Nederland - voor o.m. de hongersnood in India. Men heeft veel gedaan voor de Tibetaanse vluchtelingen en men heeft zich zelfs nogal ingespannen voor de slachtoffers van de aardbevingsrampen in Turkije en Griekenland. Men zou dus zeggen, dat dit land bijzonder vriendelijk gezind moet zijn, ook tegen andere rassen; dat men voor dit probleem het grootste begrip kan opbrengen, wat natuurlijk onmiddellijk blijkt uit de eigenaardige wetgeving, waarmee men het Britse paspoort ongeldig heeft verklaard voor kleurlingen, die uit een bepaald gebied komen.

In de Ver. Staten is men voortdurend bezig alles en iedereen op te heffen, sociaal meer acceptabel te maken. Men zendt mensen uit om overal te leren hoe je in een gemeenschap moet samenleven. Maar aan het kleurlingen-probleem in eigen land kan men kennelijk nog niet met diezelfde energie beginnen.

In Nederland is het precies hetzelfde. In Nederland is men voortdurend geporteerd voor hulp aan alle onderontwikkelde en is men voortdurend bezig om - vooraan lopend in de rij der naties - weldaden te bedrijven. Behalve natuurlijk als het gaat om het probleem van de Surinamers in Nederland of misschien de Ambonezen. Want weet u, die dingen zijn te dicht bij huis; die zijn onaangenaam. Daar moet je eigenlijk maar mee afrekenen.

Het ontwaken van dit sociaal geweten is dus wel een heel eigenaardige kwestie. Het is kentekenend voor de hele ontwikkeling in de wereld van vandaag. Overall is men bezig om te vertellen wat er elders moet gebeuren. Maar men gebruikt dit kennelijk niet als een reden om thuis niets te doen.

Het is begrijpelijk, dat men zich van Rusland uit verzet tegen b.v. de dictatuur, de gevangenschappen, de concentratiekampen eventueel in Griekenland; in Spanje, in Portugal, Angola, noem ze maar op. Maar het is toch wel eigenaardig, dat zij nog niet in staat zijn om hun eigen concentratiekampen op te heffen.

Het is heel erg mooi, dat men in West-Duitsland voortdurend praat over de broederschap der mensen en de noodzaak van internationale samenwerking, maar zij zijn kennelijk nog niet zover gekomen, dat zij kunnen afstappen van hun eigen vooroordeel tegen een enigszins officieel contact met Oost-Duitsland. Hier is iets fout; en ik geloof, dat wij die fout het best zo kunnen omschrijven:

Wij weten, dat het in de wereld verkeerd gaat. We moeten er iets aan doen. We zullen anderen vertellen hoe ze er iets aan moeten doen. Maar het zelf werken aan de eigen problemen en het je bezighouden met de problematiek van eigen wereld en eigen land is er eigenlijk niet bij.

Andere landen wordt onmiddellijk verweten, dat zij te spilziek zijn en dat zij te veel aan allerhande prestige-objecten weggeven, wat nodig zou zijn voor een betere welvaart onder de bevolking. Dat zeggen ze ook in Nederland. Eigenaardig, als wij nagaan hoe groot het percentage is van het totale staatsinkomen, dat in feite wordt besteed aan allerlei prestige-objecten!

Men heeft de mond vol over cultuur. Maar als wij goed kijken wat er met de cultuur wordt gedaan, dan is dat niet een poging om de mens tot een vrije waardering te brengen van datgene, wat voor hem ontspannend en opvoedend werkt. Het is eerder een poging om een ander te vertellen wat hij mooi en wat lelijk moet vinden.

Als ik dit alles samenvat onder de term "sociaal geweten", dan kom ik tot de conclusie, dat de mensheid als geheel - en elke groep in de mensheid afzonderlijk - zich zeer goed bewust is van het feit, dat men grove fouten maakt en heeft gemaakt. Men zou er misschien ook wel iets aan willen doen, indien dat niet zou inhouden, dat men ongelijk zou moeten bekennen.

Er zijn heel veel raadselachtige gebeurtenissen in deze wereld. Die gebeurtenissen worden raadselachtiger naarmate we horen hoe men spreekt over de noodzaak tot eerlijkheid, tot oprechtheid. Er zijn maar heel weinig mensen onder u, die weten dat er b.v. in het Zuidpoolgebied een zeer grote vestiging van de Duitsers is geweest, die bestemd was om de z.g. V-3 tot V-6 wapens, zelfs na de ondergang van Duitsland, te gebruiken tegen Rusland, Engeland en de Ver. Staten.

Men heeft u waarschijnlijk ook nooit verteld dat men - dank zij allerlei toevalligheden en de moed van enkelingen - in staat is geweest die dreiging te voorkomen. Men heeft u ook niet verteld, dat o.a. zeven B-52-ers daardoor verongelukt zijn. Daarvan heeft u nooit iets gehoord, want u zoudt bang geworden zijn. En omdat men u niet graag ongerust wil maken, wordt veel meer verzwegen. Men weet nu wel, dat deze verzwegen zaken ergens in de wereld meetellen en dat het dus noodzakelijk is, dat de massa bereid is zekere maatregelen te toeleren om bepaalde kosten te dragen. Maar alweer, je kunt het niet zeggen, want de mensen zouden bang worden; en dat zou vervelende consequenties kunnen hebben. Dus begint men steeds meer de maatregelen, die eigenlijk werkelijk noodzakelijk zijn te bemantelen en gaat men daarvoor met een beroep op het sociale geweten van de mens andere maatregelen voorstellen. Een vervalsing, die in bepaalde gebieden en landen (toevallig niet in Nederland) een bijzonder grote omvang heeft aangenomen.

De vraag is: Is er dan wel sprake van een sociaal geweten? Ik geloof dit te mogen ontkennen, voor zover het de gouvernementen betreft. Ik heb in het begin al enkele voorbeelden aangehaald van gouvernementen, welke direct in tegenspraak met hetgeen zij beweren voor te staan zelf handelen, zodra hun eigen belangen of plannen in gevaar komen.

Ik zou dit verder kunnen aanvullen met een groot aantal voorbeelden, waarmee kan worden aangetoond hoe b.v. een staat, die beweert de democratie lief te hebben, revoluties bevordert waarbij militaire junta's, die in feite bijna fascistisch regeren, aan het bewind komen, en die alles doet om de feitelijke volksregeringen en de ontwikkeling van de volkeren zelf tegen te houden.

Hier zitten commerciële belangen, machtspolitiek e.d. achter. Ik denk hier b.v. aan enkele revoluties in Midden-Amerika, Zuid-Amerika. Ik denk hier aan bepaalde politieke ontwikkelingen op Cuba, maar ook in Mexico in de laatste tijd, waarbij sterke manipulaties van die staat zijn uitgegaan.

Een sociaal geweten is in feite het geweten van de mensen, niet van de staten. Pas als dit goed wordt begrepen, kun je ook de situatie, zoals ze op het ogenblik bestaat, verklaren. Want het is natuurlijk dwaas, dat een volk, dat in wezen zo enorm veel voelt voor vrijheid en voor zelfbeschikking, toestaat dat een marionetten-regering (een militaire dictatuur) wordt gehandhaafd in Zuid-Vietnam. Dit is ergens niet aanvaardbaar. Maar het volk aanvaardt dit kennelijk voor een groot gedeelte nog steeds. Hoe komt dit? Omdat men de sentimenten weet te verleggen. Men geeft een voorlichting, die zeer eenzijdig is.

Ook in Nederland kan worden gesproken van een vaak zeer eenzijdige voorlichting en wordt zelfs de gehele berichtgeving in een zekere richting gedwongen. Degenen, die de communicatie kunnen beheersen, zijn in staat om de mening van de massa te beïnvloeden. Niet het geweten van de massa. Want of je nu Piet Jansen heet of Peter Johnson, als je hoort dat mensen omkomen van de honger en je denkt dat je er wat aan kunt doen, dan ben je bereid om wat te offeren; en als je dat dan niet zou doen, dan zou je je schuldig voelen. De vraag is alleen maar: Wanneer wordt het je bekend, dat die mensen honger hebben? Dat wordt je alleen bekend, indien dit je om de een of andere reden prettig en politiek aanvaardbaar is.

Het gaat er helemaal niet om, of de eenvoudige man in de straat moord en doodslag goedkeurt of niet. Natuurlijk keurt hij dat niet goed. En als hij hoort, dat er nutteloos geweld wordt gepleegd, dan is hij geneigd om op te treden en zich te verzetten, tenzij er natuurlijk weer een voorlichting is, die hem duidelijk maakt, dat het niet anders kan; dat het een bittere noodzaak is; dat er hogere belangen op het spel staan.

Er wordt met de mensen een vreemd spel gespeeld. En van een voortdurend groter wordende vervalsing van voorlichting mag zeker worden gesproken. Welke belangen daarbij een rol spelen, dat kun je niet altijd zeggen.

Wij weten b.v. dat in Nederland op het ogenblik bepaalde punten zeer gevaarlijk beginnen te worden, o.a. in het Botlek-gebied. Wij weten ook, dat de gevaren voor vergiftiging, voor explosie bekend zijn, maar er zijn zodanig grote economische belangen mee gemoeid, dat men het beter vindt dit risico te lopen. Zou men nu publiceren wat er aan de hand is, zou men het eerlijk tegen de mensen zeggen, dan zouden ze zeggen: Ik wil in die buurt niet leven of wonen; dat is levensgevaarlijk. En daarmee zouden de moeilijkheden beginnen. Dus moeten die mensen maar zonder het te weten dat risico lopen. Denkt u niet, dat dit een verhaaltje is; het is werkelijk waar. Dit is een Nederlands voorbeeld.

Er worden op het ogenblik langs de Nieuwe Waterweg bepaalde producten gemaakt (o.a. halffabrikaten, waaruit later gassen worden gedistilleerd), die indien ze zouden ontsnappen voor een groot gedeelte van het Westland ernstige longschade voor alle levende, warmbloedige wezens zouden kunnen veroorzaken, en zeer waarschijnlijk voor degenen, die een te grote dosis krijgen, dood. Er wordt een halffabrikaat in Nederland vervaardigd (dit is niet in het Botlek-gebied; ik zal het niet verder aanduiden), dat als basis dient voor de bereiding van een zeker zenuwgas. Indien daar een ernstige lekkage zou ontstaan, dan zou een kleine stad in Nederland zeer waarschijnlijk enkele duizenden doden of levenslange invaliden kunnen betreuren. Ik haal Nederlandse voorbeelden aan, maar er zijn er zovele elders.

Nu weten wij, dat zodra zoiets bekend wordt, ook de mensen die er niets mee te maken hebben, die ergens wonen in b.v. Roodeschool of Vaals, zouden zeggen: Neen, dit is niet redelijk. Het sociale geweten van de massa zou in opstand komen tegen zoiets. Men zou zeggen: Dan moeten we de kosten daarvan dan maar dragen. Dat is het sociale geweten van de mens.

Maar het sociale geweten van degenen, die leiding geven, is wat anders. Hun sociaal geweten houdt zich niet bezig met de mens en zijn lot. Zij houden zich bezig met de verdere ontwikkeling, zoals zij zich die hebben voorgesteld, met het behouden van bepaalde relaties met staten; of die menselijk gezien terecht of ten onrechte zijn volgens een gewetensvraag, doet niet ter zake. Dit is een machtspolitiek. Dit is belangrijkheid.

Als ik dit alles naar voren breng, dan moet u niet denken, dat dat alleen

maar is om een aanklacht uit te spreken. Integendeel, ik zou zeggen dat heel veel mensen, ongeacht de grote hinderpalen die zij op hun weg vinden, toch proberen - al kost het hun moeite - om een objectieve voorlichting te geven omtrent gebreken en gevaren van de maatschappij. Ik zou zelfs willen zeggen, dat er mensen zijn, ambtenaren, die hun hele carrière op het spel zetten door te proberen aan die gevaarlijke omstandigheden tenminste iets te doen. Neen, als ik vandaag over dit sociale geweten spreek, doe ik dit vooral om duidelijk te maken, dat er een zeer groot verschil is tussen de erkenning van juist en onjuist, zoals die in de massa bestaat, en het hanteren van deze begrippen in gemeenschappen en groeperingen, die de mens niet meer beschouwt als een individu, maar alleen als een kleine en feitelijk onbelangrijke eenheid in een soort mierenstaat, die zich beschouwt als het brein van een in zich bijna breinloos volk.

Valse voorlichting zal in de komende jaren steeds meer worden gegeven. Een mens, die afgaat op de eerlijkheid van publicaties, moet daarom nooit uit het oog verliezen, dat men eerlijk kan zijn in zijn publicaties en toch bepaalde argumenten of delen van het geheel kan weglaten. Misleiding is niet altijd een leugen. Misleiding is maar al te vaak de onderdrukking van een deel van de waarheid.

Indien u dus een bepaalde berichtgeving krijgt voorgeschoteld, waarbij men u voortdurend en uitdrukkelijk vertelt dat er géén gevaar is voor...en dan noemt u maar op: werkelijk ernstige ongevallen in de bebouwde kom door het omslaan van wagens met chemische stoffen geladen, dan moet u daaruit reeds zelf de conclusie trekken: de nadrukkelijke verklaring, dat het gevaar niet bestaat, houdt in dat het gevaar aanwezig is. Als ik dat besef, dan moet ik dat niet al maar stilzwijgend verwerken. Dan moet mijn sociaal geweten mij ertoe brengen hieraan uiting te geven. In hoeverre ik daarbij persoonlijke risico's wel of niet meen te moeten lopen, is een kwestie van mijn geweten of van het uwe.

We moeten er dus van uitgaan: indien men u vertelt dat er absoluut geen oorlogsdreiging is, dan kunt u er zeker van zijn dat er een zeer grote oorlogsspanning is op dat moment. En indien men u vertelt, dat er een groot gevaar is voor oorlog, dan kunt u wel aannemen, dat het niet zo erg is. Men vertelt u niet graag de waarheid. En daarom kunt u als deel van de gemeenschap en in de gemeenschap vaak niet op de juiste manier reageren.

Als een sociaal geweten werkelijk zin wil hebben in deze tijd, moet men daarom uitgaan van de volgende standpunten:

1. Datgene, wat vlak bij is, kan ik overzien. Hier kan ik weten wat er gebeurt. Daarom zal mijn eerste poging voor de gemeenschap altijd gericht zijn op datgene, waarover ik een voldoende overzicht heb.
2. Geen enkele voorlichting, die je ontvangt - hoe of waar dan ook - is volledig correct. Daar, waar ik een nadrukkelijke eenzijdigheid in de voorlichting opmerk, moet ik aannemen dat het tegengestelde een grote mogelijkheid is. Ik zal dan overwegen in hoeverre er verschijnselen zijn, die mij hierin gelijk geven en daartegen actie moeten nemen. Het gaat er niet om, dat ik algemene maatregelen voor het geheel van de gemeenschap help treffen; ik kan die niet voldoende overzien. Het gaat erom, dat ik help in de gemeenschap en in de gehele wereld die dingen tot stand te brengen, welke ik wel kan overzien.

Sociaal geweten betekent niet: beantwoorden aan de lokstem van propagandisten of jezelf door sentimenten overrompeld laten vervoeren tot bepaalde acties. Het betekent bewust kiezen. Het betekent bewust en overwegende wat je zelf weet en kunt nagaan en reageren.

3. Een sociaal geweten zal actie voorschrijven. Maar alleen die actie is doelmatig en juist, welke tot een doel voert. Om het heel eenvoudig te zeggen: Zolang u demonstreert tegen Vietnam, de Vietnam-politiek van Johnson en gelijktijdig verdergaat met Amerikaanse producten en masse te kopen, bent u een dwaas.

Indien u bent tegen Israël of vóór Israël, tegen Arabië of vóór Arabië, tegen Griekenland of vóór Griekenland, bepaal dan zelf uw houding, maar in uw eigen omgeving.

4. Realiseer u, dat staatslieden, al doen zij erg belangrijk, nooit zo belangrijk zijn als zij voorgeven te zijn. Want deze staatslieden kunnen alleen de spreekbuis vormen van datgene, wat blijvend en met veel gezag bestaat. Heel vaak zijn dat betrekkelijk kleine groepen met een zeer grote macht. Realiseer u; dat het die groepen zijn, die bepalen wat er gebeurt en niet de politici zelf. Wat Minister Luns zegt, betekent niets. Wat een bepaalde instantie in Nederland ten slotte besluit, betekent alles, of Luns dat wil of niet. Hij zal alleen het besluit van die anderen moeten verdedigen. Dat is het enige.

Als u zo gaat denken en reageren, dan kunt u misschien van die vaak misbruikte term "sociaal geweten" iets maken, dat werkelijk zin heeft: nl. een voortdurende, bewuste en overlegde actie, waardoor men ageert tegen alle erkend onrecht in de wereld, waarbij men tracht alle lijden zoveel mogelijk te verhinderen zonder zich te laten verleiden hierdoor anderen overmatige macht in handen te geven.

-:-

S T R E V E N .

Ik streef. Dat betekent, dat ik een doel heb. En als ik een doel heb, dan betekent dit ook, dat ik in dit doel iets lovenswaard, iets prijzenswaard, iets begeerlijks zie. Streven zonder meer kan ik niet eens. Ik word altijd in mijn wesen en mijn zijn gemotiveerd door datgene, wat ik als mogelijk en wat ik als noodzakelijk zie. Daarom moeten we voorop stellen, dat streven nooit alleen maar een innerlijke kwestie is en nooit alleen maar een verstandelijke.

Streven is een noodzaak. Niet omdat het streven op zichzelf onontbeerlijk is, maar omdat voor het leven van een mens streven noodzakelijk is. Want als ik niets heb waar ik naartoe kan leven, als ik niets heb waar ik op dit moment aan kan werken, dan heeft mijn leven zo weinig inhoud en zo weinig zin.

Als ik als geest niet begrijp, dat er meer mogelijkheden zijn dan ik bezit en niet probeer die mogelijkheden toch te kennen en te beleven, ach, dan ben ik eigenlijk dood. Wat ben ik dan meer dan een verklinkende gedachte in de oneindigheid, die langzaam maar zeker uitsterft door gebrek aan interesse in zichzelf? Streven is een noodzaak; maar laat mij dan ook juist streven.

Ik ben; en ik ben mijzelf. Ik zie mijzelf en ik erken mijzelf als onderscheiden van anderen, met eigen inzicht, met eigen behoeften, met eigen mening en met eigen mogelijkheden. Wanneer ik streef, moet ik deze dingen leren waarmaken. Streven heeft geen zin, indien het buiten mij om gaat. Slechts waar mijn streven, mijn bereiken, mijn zoeken, mijn ondergaan en experimenteren en al wat erbij te pas komt deel is van mijzelf, streef ik waarlijk. Al het andere is een machteloze pas op de plaats; een marionettenspel, waarbij de een of andere poppenspeler je houdt of je laat bewegen, zonder dat je zelf weet waar je heen gaat.

Ik moet mijn doel kiezen. En als ik naar dat doel streef en ik ontdek, dat dat doel niet juist is, dan verander ik het. Ik ben niet gebonden aan één bestemming en aan één doel, maar ik ben wel gebonden aan een voortdurend uitbreiden van mijn besef, het vergroten van mijn erkennen, van mijn mogelijkheden, mijn beleving, mijn inhoud. Daarom wil ik zeggen:

Een ieder, die over streven denkt, moet niet in de eerste plaats een doel stellen, dat mooi of dat hoog klinkt. Hij moet zich een doel stellen, dat voor het "ik" op dit moment goed en juist is.

Maak jezelf waar, mens. Ben je niet volgens het geloof geschapen naar Gods beeld en gelijkenis? Maak jezelf waar en erken je God door datgene, wat je wordt, indien je steeds verder streeft en jezelf steeds beter leert kennen.

Probeer niet anderen na te bootsen. Imitatie is de onmacht om het eigen "ik" te erkennen. Streef zelf. Leef zelf. Wees jezelf. Ken je eigen wetten, maar dan ook eerlijk. Verontschuldigt je niet en leef in eerlijkheid, maar weet wat je wilt. Weet wat je wilt bereiken en doe alles om het waar te maken.

Wie waarlijk streeft en waarlijk leeft, ziet zijn wezen zich langzaam maar zeker vergroten; ziet zijn bewustzijn uitgroeien, totdat het steeds meer van de wereld omvat, totdat steeds meer concepten van leven en waarheid zich in het "ik" vergaren en daardoor steeds meer een doel kenbaar wordt, waarin dit "ik" volledig zichzelf kan vervullen.

Wees niet bang voor de onvolledigheid, die je vaak in het begin van een streven ondergaat. Het is niet erg om tekort te schieten. Het is alleen erg om niet te proberen uit angst om tekort te schieten. Probeer niet jezelf te vertellen, dat je meer of minder waard bent dan een ander. Probeer alleen maar je eigen waarde voortdurend duidelijker kenbaar te maken door datgene, wat je als juist ziet, nu en niet morgen waar te maken zoveel je kunt.

Streven is, indien het juist en in waarheid gebeurt, het samenvoegen van de totaliteit van het ego; het beseft van een eeuwig "ik", zelfs in de beperking van een menselijk bestaan.

Streven, dat is het uitbreiden van al wat je bent, kunt zijn en nooit bent geweest in het heden, zodat je door jezelf te zijn herschept wat de Schepper eens als mogelijkheid voor je heeft weggelegd.

Streven, dat is een doel nagaan en zo ontdekken welke wetten voor jou de begrenzing zijn van je mogelijkheden, je kosmos en je Al.

Wie waarlijk streeft in, vanuit en door zichzelf, hij vindt de eeuwigheid in zichzelf. Hij vindt goddelijke krachten en mogelijkheden in zichzelf. Maar dan mag hij ook niet vrezen te falen. Falen betekent: je doel opnieuw beschouwen en je streven opnieuw richten. Niet opgeven en blijven bij dat wat is.

:--:~:

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 98

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediamiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

APRIL 1968.

Nummer 7.
13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Zoeken naar de achtergrond

Oude inwijdingen

Taken

De juiste houding

VANDAAG EN MORGEN

Vandaag

Massa-media

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

Zevende Les.ZOEKEN NAAR DE ACHTERGROND.

Het woord wijsbegeerte betekent in feite: onderzoek doen naar de achtergronden der dingen. Het is een tak van filosofie; en we kunnen al heel ver teruggaan in de geschiedenis, willen we een eerste basis vinden.

Er zijn in de oudheid filosofen geweest in Ninivé (Keptah b.v., een van de Egyptische priesters), die allen geprobeerd hebben om de achtergrond van het leven te omschrijven en daarbij te ontsnappen aan de toch wel wat moeilijke geloofskant van de zaak. Daarna krijgen we verscheidene denkers, als b.v. Thales, Anaxagoras en niet te vergeten Aristoteles, die eigenlijk allen hebben geprobeerd het systeem van de wereld, het zijn en het leven te ontleden. In de latere tijd danken we zeer veel aan de Cordovaanse wijzen, die in Cordova de vertaling hebben verzorgd van vele in het Arabisch bewaard gebleven stellingen van occultisten en van de oude Griekse filosofen. Alles bij elkaar is het onderzoek naar de achtergronden van het leven en van de verschijnselen in alle tijden een van de meest belangrijke dingen geweest.

Als wij nu zeggen, dat we het occulte willen onderzoeken, dan is dat alleen, omdat wij speculeren over de achtergronden van datgene, wat algemeen nog duister wordt geacht. Dat hebben in hun tijd alle grote filosofen gedaan. Er is dus helemaal geen reden om aan te nemen, dat occulte wijsbegeerte nu zo geheel verschillend behoeft te zijn van alle andere wijzen van denken. Alleen, we moeten hierbij afstand doen van enkele, tegenwoordig nogal geliefde methoden van denken, zoals het dialectisch denken. Wij kunnen niet alleen maar vanuit de ervaring gaan redeneren. Wij kunnen ons niet geheel vrij of onafhankelijk verklaren, zoals b.v. de Epicuren. We moeten werkelijk proberen ons wezen, ons leven en denken te omschrijven en daarbij te beseffen wat er op de achtergrond ligt, want dat is het voornaamste.

We zijn acteurs op het levenstoneel. Dat heeft tenminste Vondel beweerd. Maar we zijn als elke acteur voor het effect dat we kunnen bereiken zeer sterk afhankelijk van het decor, waarin we staan. Het moeilijke is, dat het decor van de mensheid eigenlijk nooit helemaal ontleed is. Ook ik kan op deze bijeenkomst natuurlijk niet trachten een volledige ontleding te geven van de achtergronden van het menselijk zijn. Er zou daarover jaren te praten zijn, zonder dat we tot een eindconclusie zouden komen. Maar juist waar het de occulte verschijnselen aangaat, datgene wat men verborgen, duister, geheimzinnig en onbegrijpelijk acht, daar mogen we toch wel een aanval doen op de sluier, waarmee de werkelijke achtergrond verhuld blijkt te zijn. Ik wil dit doen in een aantal zeer korte studies of epigrammen, die ik dan samenrijg tot één geheel.

Leven op zichzelf is ervaren. Niets in het bestaan is volledig met zekerheid vaststelbaar (dit zeggen ook de oude filosofen), maar het feit dat wij leven, dat we bestaan, dat we denken, is voor ons zonder meer kenbaar. Het bewijs: wij denken, wij leven. En of wij hier nu Descartes willen volgen of willen uitgaan van een ander standpunt, desnoods dat van Nietzsche, we moeten altijd

weer zeggen: sta zelf in het centrum. Als ik in het centrum sta, zal het totaal van hetgeen er rond mij geschiedt door mij mede worden bepaald. De achtergrond van het leven moet dus zeker een groot element inhouden van al datgene, wat ik zelf ben.

Wil ik werken met krachten, die ik niet zonder meer kan omschrijven, dan kan ik dit vaak niet verstandelijk doen, maar ik kan wel de verschijnselen constateren. De hele geschiedenis van de mensheid is vervuld van wonderverhalen. En deze op zichzelf bezien, blijken te zijn: een aantal onverklaarbare omstandigheden of onverklaarbare gebeurtenissen. Gaat het om de omstandigheden, dan is het een kwestie van het tijdsmoment; waarop ze samentreffen; gaat het om de gebeurtenissen op zichzelf, dan bevatten zij een voor ons niet redelijk kenbaar of verklaarbaar element. Op grond hiervan kunnen wij zeggen, dat alle occulte waarden in een tijdselement dan wel in een gebeuren liggen. Het gebeuren wordt door onszelf bepaald; het tijdselement wordt niet geheel door onszelf bepaald.

Een volgende reeks conclusies dringt zich aan mij op, indien ik uitga van het standpunt, dat het zijn voor mij altijd datgene betekent, wat ik erin wil zien. Er bestaat geen enkel algemeen geldend en volledig criterium, waarmee ik het zijn in z'n waarde of betekenis kan vastleggen. Dientengevolge: Daar ik zelf mijn zijn bepaal, zijn het de waarden, die ik in mij persoonlijk erken, waardoor mijn gehele bestaan en alle erkenningsmogelijkheden in het bestaan worden vastgelegd. Ik word slechts omringd door die achtergronden en waarden, welke ik zelf mede help bevestigen of tot stand breng. Dit geldt zelfs, als ik die waarden of achtergronden voor mijzelf verwerp of ontken.

Toelichting: Je kunt dus zeggen: Ik wil geen oorlog. Maar aan de andere kant blijf je roepen om vrijheid of om je rechten. Dan ben je, omdat je wilt strijden voor vrijheid of voor rechten, in feite ergens ook voor oorlog en is deze mentaliteit mede aansprakelijk voor de totale oorlogsmentaliteit, die de achtergrond kan vormen van je bestaan.

Verder kom ik tot de conclusie, dat de mens lichamenlijk leeft. Hij kan daaraan niet ontkomen. Dan moet de achtergrond van het totale gebeuren ook in de menselijke lichamenlijkheid uitgedrukt zijn en via die lichamenlijkheid uitdrukbaar worden. Het is niet redelijk aan te nemen, dat er voor de mens alleen geestelijke achtergronden zijn, indien daarin niet mede het stoffelijke (het lichamenlijke, dat hij toch voor zichzelf is) een grote rol speelt.

De mens denkt. In zijn denken kan hij uitgaan van de onmiddellijke constatering van feiten; van de vergelijking van feiten met b.v. het verleden of de verklaringen van anderen; hij kan daarbij verder uitgaan van speculaties, waardoor hij persoonlijke conclusies trekt op grond van feiten, zonder dat de conclusies geheel bewijsbaar zijn.

Ten laatste kan hij komen tot een voor hem volledig verstandelijk systeem van denken, dat op niet bewijsbare grondslagen berust en dat als zodanig - zouden we het op feiten alleen willen bezien - eigenlijk onredelijk is. Dan moet dus ook - gezien deze mogelijkheid van het menselijk denken - de reflex van de achtergrond naar ons wezen toe in deze zelfde grootorde vallen.

In de reflex van het leven worden we dus in de eerste plaats geconfronteerd met het zuiver materiële, beantwoordende aan de materiële wetten, die wij in onszelf en in de wereld erkennen.

In de tweede plaats met de vergelijkings-elementen, waardoor de waarde van beleving, van het beleefde en het materieel bestaande kan worden veranderd of anders kan worden bepaald. Daarnaast dus ook de mogelijkheid van het speculatief reageren, waarbij wij waarden gaan toekennen aan de verschijnselen, zonder dat dit nu helemaal vaststaat.

Ten laatste (noem het mijnentwege de rationalisatie van het bestaan of het geloof): het uitgaan van niet-redelijke elementen, waardoor echter mijn verhouding tot de redelijke wereld wordt bepaald.

Op grond hiervan meen ik te mogen stellen, dat op de achtergrond van elk menselijk bestaan tenminste vier verschillende waarden van bewustzijn voorkomen, die elk hun eigen tendens, structuur (u zoudt kunnen zeggen: kleur) hebben en als zodanig bijdragen tot de beleving van het bestaan, zoals wij die kennen.

Nu heb ik hiermede een schets gegeven van die achtergronden. Zij moeten bestaan uit tenminste vier verschillende delen. Wil ik die delen gaan ontleden op materialistische manier, dan moet ik dus zeggen:

- a. Ik heb te maken met het feit;
- b. de interpretatie van het feit;
- c. het denkbeeld, dat tot het feit kan leiden;
- d. het geloof, dat de betekenis van het feit kan veranderen.

Maar ik kan ook anders redeneren. Want waarom zou ik dit alles alleen maar op de stoffelijke wereld betrekken? Het feit, dat niet-stoffelijke waarden aanwezig zijn, impliceert volgens mij ook dat er niet-materiële bewustzijns-toestanden moeten zijn. En aangezien het "ik" de zaak niet-materieel toch even volledig zou moeten kunnen beleven als materieel op bepaalde punten, mag ik ook aannemen, dat dit werkelijk mogelijk is.

Ik stel, dat de achtergrond van het menselijk wezen dus bepaald wordt door het materiële en tenminste drie bijkomende sferen van bewustzijn, waarvan tenminste twee van die sferen niet op de realiteit zijn gebaseerd.

Nu ga ik nog een stap verder en komt tot de conclusie, die voor het occultisme m.i. van groot belang is:

Als tenminste twee sferen of werkingen in of rond het "ik" of in de wereld niet op de werkelijkheid berusten maar wel deel uitmaken van de constateerbare werkelijkheid, zal tenminste de helft van de z.g. redelijke of constateerbare feiten in wezen niet-verstandelijke of niet-feitelijke elementen mede bevatten. En dan zeg ik heel eenvoudig:

Op het ogenblik, dat de resultaten van een dergelijke werking tot uiting komen, spreek ik van occultisme.

Is occultisme daarom uitdrukkelijk magie? Ik geloof niet, dat het juist is om dat te stellen. Magie is de aanduiding, die men geeft aan een zeer bepaald deel van de praktijken, die uit het occultisme voortkomen. Ik kan ook niet zeggen, dat het occultisme esoterie is. Esoterie is een van de mogelijkheden (een constructieve mogelijkheid, die volgens de gegeven classering in de derde categorie zou thuishoren), waarin het "ik" zijn wereld-definitie kan opbouwen en eventueel herzien. Maar het is lang niet zeker, dat de uitwerkingen daarvan concreet merkbaar zullen zijn. Zelfs van de magie kunnen we dat niet direct zeggen.

Toch zullen wij in alle vormen van occultisme en magie steeds weer het woord aantreffen. Het woord, dat een vreemd machtsverschijnsel is; dat de "onuitsprekelijke Naam" wordt genoemd; dat in sommige gevallen wordt omschreven, in andere gevallen vaag wordt aangeduid. Maar altijd weer een woord, een begrip. In het occultisme mogen we dus stellen, dat een begrip de basis is van al hetgeen wij kunnen bereiken en eventueel kunnen constateren.

Dan stel ik, dat b.v. helderziendheid; helderhorendheid en al dergelijke eigenschappen die paranormaal worden genoemd, alle bereikingen die occult worden genoemd (soms ook theosofisch), in feite behoren tot de voorgaand omschreven werking. Zij zijn deel van een wereldverandering en wereldontwikkeling, die vanuit het "ik" plaatsvindt. Zij moeten daarom mede uitdrukking geven aan de mogelijkheden, die in de normale wereld niet verstandelijk of stoffelijk worden erkend.

Indien ik het decor verander, verander ik de tendens van het stuk. Als ik dezelfde rol speel in een bos, in een paleiskamer of in een hut, dan verandert ergens de waarde van het geheel. Iemand, die zeer sterk is, kan het decor overspelen; d.w.z. hij kan de niet bij hem passende delen van het decor voor anderen a.h.w. wegpraten. We vinden dat terug bij de rhetoricus, de mens, die met zijn zilveren woorden (zoals dat eens mooi werd gezegd) de zwakheid van zijn argumenten doet vergeten. Maar hoe het ook zij, we zitten dus met het onbegrijpelijke argument. En het onbegrijpelijke argument wordt tot de onbegrijpelijke praktijk. Mijn decor verandert. Ik ben in staat om mijn eigen decor te bepalen. Ik kan dus in een wereld, die absoluut a-romantisch is wel degelijk als romanticus overtuigen. Maar dan moet ik de zwakte van het decor (de reflex van het decor op mijn wezen) door de sterkte van mijn persoonlijkheid overspelen. Anders gezegd: Waar de wil en de persoonlijkheid in een volledige inzet een be-

paalde waarheid nagaan, zal het ego geneigd zijn dit voor het "ik" tot waarheid te verklaren en alle ervaringen, daden, maar ook reacties en resultaten aan de hand van het geprojecteerde te bepalen.

In de magie gaat de magiër uit van het decor dat hem past. Hij maakt dit voor zichzelf zozeer waar, dat het totaal van de door mij genoemde vier waarden reageert op die persoonlijkheid volgens een waarde, die hij zelf heeft bepaald en die niet alleen maar door een gemeenschap wordt vastgesteld. Hier heeft u het typische beginsel van de magiër.

De esotericus doet vaak precies hetzelfde. Ook hij gaat uit van een bepaalde stelling en verwerpt eenvoudig elk ander benaderingspunt. Hij komt hierdoor voor zichzelf ongetwijfeld tot resultaten, maar deze zijn voor de wereld niet normaal. Ze zijn a-normaal; zij passen niet in de totaliteit. En omdat niet daarin passen, zegt men, als ze merkbaar worden, dat het occult is, zodra het om verschijnselen gaat, die ook anderen betreffen. Zodra het om jezelf gaat, zegt men dat het waanzin is.

Hier liggen dus eigenlijk reeds de grondwaarden van deze achtergrondfilosofie, die ik vandaag voor u ontwikkel, uitgesteld. Maar we moeten m.i. niet alleen proberen om wijsgerig de achtergrond en de werking daarvan te begrijpen, we moeten daarnaast trachten met die achtergrond te werken. Nu blijkt mij:

Het is voor de mens moeilijker de materiële (de voor hem direct lichame-lijk leefbare en denkbare) waarden te veranderen dan zijn vergelijkingswaarden (de associatieve waarden) en daarbij zijn eventueel filosofische opbouw of zelfs zijn geloofservaringen. Geestelijke waarden kunnen gemakkelijker worden veranderd dan lichamelijke. Hieruit vloeit voort, dat wij ons bij het occulte nooit moeten baseren op een a priori veranderen van de materiële wereld, maar dat we moeten uitgaan van de verandering van de geestelijke waarden van het decor. Wij kunnen driekwart van het decor beheersen. Dit is voldoende om een totaal andere belichting tot stand te brengen, de scène een geheel ander aanzien te geven en daarmee de gevolgen voor ons te wijzigen.

Waarom moet dan de materie toch mede een rol spelen? Wel, heel eenvoudig:

De materie is voor de mens de bron van denken, van ervaring en diensengevolge (het kan haast niet anders) van zijn associaties en mede ook van zijn geloofsaanvaarding. Ook zijn filosofie zal er ongetwijfeld door gekleurd worden. Daarom kan de mens uitgaan van de stelling, dat elke praktijk magisch kan zijn, zolang zij in de eigen wereld normaal aanvaardbaar of beleefbaar is; gelijktijdig een andere betekenis kan krijgen in associatief verband; en bovendien de uitdrukking kan vormen van een filosofische erkenning of een standpunt van geloof.

Hoe meer ik het materiële deel maak van de totale verandering van het decor, des te meer mijn rol zich aanpast aan het beeld, dat het decor mij biedt. Ik kan mij niet zonder meer voor de achtergrond veranderen, maar ik kan wel vanuit mijzelf en voor mijzelf de achtergrond zodanig wijzigen, dat dezelfde rol, die ik speel, een totaal andere betekenis krijgt.

Gezien in magisch verband: Alle normale dingen van het leven kunnen op deze wijze worden getransponeerd tot direct magische werkingen, waarvan de gevolgen niet in overeenstemming zijn met datgene, wat men er normalerwijze van zou verwachten.

Esoterisch kunnen wij zeggen:

Elke benadering, die op deze wijze plaats vindt, maakt het mij mogelijk innerlijk een beleving waar te maken, welke niet verklaarbaar is, niet kan worden gerationaliseerd en voor mij zelfs als associatie in de eerste plaats een geloofsassociatie blijft, maar die mij desalniettemin de mogelijkheid geeft om daarvoor in mijn stof bepaalde dingen te veranderen, oorzaken en gevolgen en besefswaarden in de wereld voor mij volledig te variëren.

Dan kom ik tot een ander punt.

In de filosofie, die eigenlijk aan dit wijsgerig ontleden van het occulte vooraf gaat, probeert de mens voortdurend rekening te houden met zijn goden. Opvallend is dat de primitieve volkeren veel goden hebben. Opvallend is verder, dat die goden een uitdrukking van het milieu zijn. Dagon, de god van de Phoeni-

ciërs b.v., is een visgod. Hij heeft een soort kikkerkop. Als we gaan kijken naar volkeren, die b.v. rivieren hebben, dan zien we de krokodil, de ibis optreden: de dier-elementen. In feite kunnen we dus zeggen, dat de god voor het primitieve volk de weergave is van de natuurlijke omgeving. Anders gezegd: Het geloof van de primitieve volkeren is een aanvulling van het natuurlijk ervaren.

Indien dit voor de primitieve volkeren zo is, mag ook worden aangenomen, dat alle filosofen eigenlijk op soortgelijke wijze te werk zijn gegaan. De filosofie is een poging om een aangezicht te geven aan het onbegrijpelijke, zodat het aangepast is aan het eigen milieu. De achtergrond van het normale bestaan bepaalt dus de vorm, die de god aanneemt.

Als dat waar is voor een god, dan moet het ook waar zijn voor alle andere krachten. Ik kan dus niet gaan zeggen, dat een engel of een demon overal hetzelfde zal zijn. Integendeel, zij zullen veranderen naar gelang de mens en zijn milieu verandert. Toch ontwikkelt men op grond van die geloofsstellingen een aantal wetenschappen en pseudo-wetenschappen.

De astrologie b.v. komt voort uit het geloof, dat de sterren het schrift der goden zijn. Als men verder gaat, ontdekt men de wetmatigheden van de hemelbeweging; maar men ziet deze nog steeds als een lotsuitdrukking op deze wereld. Is dit redelijk? In feite niet. De mens moet echter rationaliseren. Hij moet een uitdrukking vinden. Hij gaat dus zijn ervaringen koppelen aan een systeem.

Wat blijkt nu? Dit systeem - ofschoon in de details zeker niet altijd houdbaar - is in algemene termen wel degelijk bruikbaar. Mag ik daarom stellen, dat elk systeem (magisch, esoterisch, wetenschappelijk, occult, pseudo-wetenschappelijk enz.), dat door de mens wordt ontworpen om zijn achtergrondsbeleving te rationaliseren, na verloop van tijd door de ervaring tot een hanteerbaar systeem wordt, waarmee werkelijke resultaten kunnen worden behaald, ofschoon de waarden, waarvan de resultaten worden afgeleid niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid? En dan is verder nog maar één stap noodzakelijk.

Indien het systeem niet noodzakelijkerwijze de werkelijkheid weergeeft, ofschoon de resultaten daarvan betrouwbaar zijn, kan elk systeem - ook het meest wetenschappelijke - in wezen onjuist zijn, maar zal het - gegroeid door de tijden heen - toch ware oorzaak-en-gevolg-verhoudingen uitdrukken. Dan is elk systeem, mits juist gehanteerd en een redelijke groeiperiode in de mensheid ondergaande, evenzeer bruikbaar om tot feitelijke resultaten te komen.

Dan zijn we nu dus zover gevorderd dat wij kunnen constateren, dat alle menselijk denken en alle menselijke wetenschap niet noodzakelijkerwijze gebaseerd zijn op feiten maar uitdrukking geven aan in het menselijk milieu erkenbare materiële verhoudingen, waarvan de gevolgen wel constateerbaar zijn. En dan zitten we middenin het werkelijk occultisme.

Wat is het occultisme? Het is een aantal systemen, die worden gebruikt om verschijnselen te veroorzaken en te verklaren. Deze verschijnselen zijn gedeeltelijk van fysieke, gedeeltelijk van psychische aard. Ze gaan zelfs verder. De systemen, die in het occultisme gelden en worden gebruikt, behoeven niet noodzakelijkerwijze juist te zijn. De fenomenen van het occultisme echter maken wel duidelijk, dat er iets bestaat en dat bepaalde systemen bruikbaar zijn om een vaststelbare werking tot stand te brengen. Dan is onze achtergrond zeker niet zo redelijk of zo mystiek als we willen denken. Onze achtergrond is nog steeds vaag, want hij is niet werkelijk definieerbaar. Onze achtergrond blijkt - als we hem op de kern onderzoeken - niets anders te zijn dan iets, wat ons te machtig is en waarin wij ons trachten in te voegen op een eigen manier.

De achtergrond van het occultisme is het onbekende. Het occultisme zelf is een poging om dus het totaal van dit onbekende in te passen in eigen leven, om een rol te gaan spelen, die past bij het decor dat men niet kent. Men kan daarbij van zeer vele foutieve veronderstellingen uitgaan. Maar de ervaring heeft geleerd, wat de actieve elementen zijn.

Nu wil ik even ingaan op de vraag, of het denkbaar is, dat een op zich onjuist systeem juiste resultaten geeft.

Ik wil erop wijzen, dat in het begin van de sterrenkunde de mensen een heel vreemd beeld hadden van een aantal vaste sferen (homellagen, die er rond de

aarde waren en ten opzichte van elkaar verschuifbaar): de kristallijnen sferen. Maar de registratie van de loop der sterren was desalniettemin juist. We weten, dat men in de primitieve chemie is uitgegaan van de meest krankzinnige denkbeelden. Bijvoorbeeld: omtrent het al of niet harmonisch zijn van elementen volgens de primitieve vier hoofdwaarden (vuur, aarde, water, lucht), waartoe ze zouden behoren.

Vuur b.v. zou bij lucht explosief kunnen zijn. Vuur bij water zou geen resultaat geven. Vuur bij aarde een onberekenbaar resultaat. Op grond daarvan en niet op grond van hetgeen u op het ogenblik met vele formules weet uit te drukken, heeft men in het begin geëxperimenteerd. Toch zal men moeten toegeven, dat zelfs reeds rond het begin van uw jaartelling er een chemie en een kruidkunde bestonden, die wel degelijk bruikbaar waren. De redenen, die men opgaf voor de behaalde resultaten, waren niet juist, de resultaten wel.

Hetzelfde kunnen wij op het ogenblik nog zien bij vele primitieve volkeren, die in hun geneeskunde, hun opvattingen omtrent leven, de jacht e.d., uitgaan van regels en denkbeelden, die absoluut niet-redelijk zijn voor de blanken. Maar de resultaten, die zij behalen, brengen de blanken ertoe om te zoeken naar wat hij noemt: het actieve element. Dit actieve element moet hij dan gaan uitdrukken - vreemd genoeg - in de scala van zijn eigen voorstellingswereld. En daarmee wordt het ook voor hem bruikbaar. Vóór die tijd is het meestal twijfelachtig.

Hieruit blijkt volgens mij dus reeds dat een stelsel, dat van westers standpunt op volledig fictieve waarden berust, resultaten kan voortbrengen, die - indien zij eenmaal zijn omgezet in de termen van et westerse stelselplotseling wetenschap zijn. Vóór die tijd noemt men ze bijgeloof misschien en onkunde. Dit is dwaas, dat zult u begrijpen. Willen we dus voor onszelf deze vage achtergrond van leven, van bestaan, hanteren, dan moeten we niet uitgaan van het standpunt, dat alles onmogelijk is of dat alles mogelijk is. We moeten leren uitgaan van onze eigen wereld, ons eigen denken.

Een magiër, die geen magische stellingen kent, bereikt meestal weinig met zijn magie. Hij kan zijn weten vaak door zijn emotie vervangen, dat is volledig waar. Maar hij is toch niet in staat om het zonder meer nu maar tot stand te brengen. Hij kan niet alles. Als een magiër wordt geconfronteerd met een andere, hem vreemde vorm van magie, moet hij de formule en de werkwijzen daarvan herleiden tot zijn eigen filosofische achtergrond. Pas dan worden ze bruikbaar.

Voor de esotericus geldt precies hetzelfde. Als hij een bepaald denksysteem heeft, dan kan hij soms zeer grote stimuli vinden voor een verdere geestelijke ontwikkeling in een ander systeem. Maar willen ze voor hem bruikbaar zijn voor een werkelijk verdere ontdekking van het "ik", dan zal hij toch eerst die dingen moeten vertalen in zijn eigen termen. Hij moet dus komen tot een beeld, dat bij hem past.

Anders gezegd: De vage achtergrond moet voor ons een vaste betekenis hebben, voordat wij met de waarden van die achtergrond iets tot stand brengen.

Dan ben ik nu aan het laatste stukje en dat is misschien wel een beetje minder filosofisch, maar daarom geloof ik meer bruikbaar.

Om iets te bereiken - onverschillig waar en hoe - moet ik geloven. Mijn geloof wordt bepaald door mijn denken plus mijn gevoelsleven. Om werkelijk iets te bereiken zal ik dus uit mijn gevoelsleven en mijn denken mijzelf een wereldbeeld moeten vormen, waarin ik mij harmonisch kan bewegen. Pas indien dit het geval is, zal ik met mijn wereld en haar mogelijkheden harmonisch kunnen samenwerken.

De aard van het beeld, dat ik ontwerp, is niet van belang. Zolang ik echter zelf resultaten wil bepalen, zal ik er zeker van moeten zijn dat het totaal van actie en van verklaring en associatie binnen het voor mij harmonische vlak ligt. Zelfkennis is noodzakelijk. Zodra echter een ander de leiding heeft (en hier zit nu een haakje), zal de persoonlijke waarde, waardering en erkenning van deze persoon bepalend en beslissend zijn. Hierdoor worden de oorzaak-en-gevolg-verhoudingen bepaald. Niet door de verhoudingen van alle deelnemers tezamen. Zij zullen immers slechts deelnemen, gedreven door een zekere aanvaarding

van hetgeen hun meester, priester, enz. doet. Zij onderwerpen zich dus onbewust aan de ander en aanvaarden - zij het tijdelijk - diens criteria. Daarom zal bij elke samenwerking van een groep iemand moeten kunnen optreden als initiatiefnemer, richtinggever. Hij zal niet aan de andere behoeven te verklaren waarom iets werkt, maar hij moet daarin wel zelf geheel geloven en anderen weten te overtuigen van het feit, dat zijn werkwijze goed is.

Aangezien oorzaak-en-gevolg in de occulte wereld niet een direct kenbare samenhang hebben, is het niet noodzakelijk, dat enigermate logische samenhangen worden erkend of nagestreefd. Wel is noodzakelijk dat men alles, wat men nastreeft, volledig gelooft, dat het deel uitmaakt van het eigen stelsel of systeem van denken. Hoe primitief of filosofisch uitgebouwd en ingewikkeld ook, het zal altijd mijn systeem moeten zijn.

De kern van de zaak is dus: Degeen, die de scène beheerst op het toneel, beheerst daarmee ook voor alle figuranten de waarde van de achtergrond. Ik kan mijn achtergrond veranderen. Maar dat kan ik alleen doen, indien ik anderen domineer. Zolang ik door anderen of door iets anders word gedomineerd, zal ik daartoe niet in staat zijn.

Voor alle bereiking van esoterische, van magische of van andere occulte aard blijkt dan ook een grote mate van zelfbeheersing en een zekere mate van onthechting of onverschilligheid noodzakelijk te zijn. Hij, die zich teveel bekommert om het resultaat, zal het niet bereiken, omdat hij het resultaat zodanig voorop stelt, dat hij vergeet zichzelf harmonisch in te passen in het voor hem bestaande systeem.

Dan volgt verder hieruit, dat je dus niet werkelijk met elkaar kunt spreken over het occulte. Je kunt elkaar het occulte mededelen en elkaars beeld van het leven hierdoor beïnvloeden. Maar van een lijnrechte mededeling is dus nooit sprake. Er kan sprake zijn van een onderwerping, van een domineren, maar nimmer van een volledige gelijkwaardigheid. Wie zich wil bezig houden op occult terrein - onverschillig waarmee - doet er goed aan dit in de oren te knopen.

Geestelijke krachten bestaanvoor mij en waarschijnlijk ook voor u. Of zij reëel bestaan, zoals wij ze kennen, is niet zeker. Wel is zeker, dat zolang wij de scène domineren, deze beelden van ons denken voor ons volledig reëel zijn en dan zullen ingrijpen volgens de werking, die wij eraan toekennen. Laat mij daarom een beeld maken van de geestelijke mogelijkheden en waarden van deze wereld, zoveel mogelijk in overeenstemming met mijn wezen, mijn wereld en mijn behoeven. En laat mij al hetgeen ik filosofisch of misschien meer religieus aanvaard mede in die figuur fixeren. Hierdoor maak ik ze voor mij tot werkzame krachten. Daar zij deel uitmaken van het decor van de achtergrond, kan ik ze naar voren roepen en actief maken naar mijn wil, zolang ik niet stipuleer, dat ik aan hen onderworpen ben.

Dit laatste is iets, waarmee men nog wel eens worstelt, zoals Tobias met de engel. En dat is heel begrijpelijk. Een mens wil zich een engel voorstellen als een machtig wezen. Daarom acht hij zich aan dit wezen onderworpen. Op het ogenblik, dat hij dit doet, wordt de engel voor hem een niet-actieve factor. Hij kan niet ingrijpen. Op het ogenblik, dat diezelfde mens meent, dat hij misschien door een goddelijke gezag, een goddelijke gave of een machtwoord die engel te kunnen bevelen, komt die engel uit de achtergrond naar voren, wordt een tijdelijk concrete macht en zal als zodanig volledig werken en ingrijpen volgens datgene, wat de persoon die hem oproept daarin legt.

Het is zeer belangrijk, dat ik het beeld, dat ik mij van geestelijke krachten maak, wel-overlegd beschouw; dat ik het wel-overlegd inbouw in mijn denken en filosofie; en dat ik daarvan alleen gebruik maak vanuit een standpunt van beheersing of superioriteit.

Toch bestaat er voor de mens ergens de behoefte aan te leunen aan het sterkere, de supplicatie aan het hogere. In deze gevallen kunnen wij niet volstaan met een vorm-hebbend beeld van de Godheid. Zodra de Godheid te sterk in vorm is uitgedrukt, wordt Hij daarmee ook teveel bepaald. Hij wordt deel van onze achtergrond. Een dergelijke God zal alleen kunnen ingrijpen, indien wij menen Hem te kunnen beheersen. Zodra God echter de vaagheid is, de achtergrond, waaruit wij de beelden kunnen oproepen, die voor ons beheersbaar zijn, is het iets anders.

Wij hebben dan de hogere Macht, die ons de mogelijkheid geeft en waaraan wij de kracht ontleen, omdat ze sterker is dan de verschijnselen, die eruit voortkomen; en gelijktijdig door haar vaagheid iets, waarmee wij ons volledig kunnen identificeren.

Identificatie met het Allerhoogste betekent macht op occult terrein. Het betekent inzicht, omdat men toegang heeft tot de kennis, die normalerwijze op de achtergrond ligt en onbereikbaar wordt geacht, maar nu uit het Goddelijke dienstbaar wordt gemaakt aan het "ik" en zo mede wordt vertaald in het totale denken van de eigen persoonlijkheid.

Hiermede ben ik zo ongeveer gekomen aan het einde van mijn betoog. Ik hoop echter met dit alles u een paar denkbeelden te hebben meegegeven. Het is niet voldoende alleen bewustzijn, persoonlijkheidsbewustwording en dergelijke factoren te bezien; of om ons bezig te houden met de mogelijkheden van magie, van helderziendheid of het ontwikkelen van gaven. Pas als we onszelf zien tegen de achtergrond van dit leven (die absoluut vage achtergrond, dit decor), dat onze rol, onze functie bepaalt, zodra we het als een vaste waarde accepteren, maar dat - zodra het wordt beseft als het feitelijk ongevormde rond ons - door ons kan worden beheerst en daarmede het ons mogelijk maakt om onze eigen rol te bepalen, dan heb ik al veel bereikt.

U bent in wezen niet de onderworpenen. Uw onderworpenheid komt voort uit uw wereldbeeld; niet uit de feiten van uw wezen alleen. Indien u iets niet kunt, dan komt dat voor een groot gedeelte voort uit uw eigen denken, uw eigen gevoeligswereld, uw eigen reactie; niet zonder meer uit de feiten. Laten wij dus in deze occulte wijsbegeerte stellen:

De achtergrond van alle occulte bereiking is het vermogen eigen beeld van het Al zodanig harmonisch te richten, dat men zelf daarin als enig actieve of als algemeen beheersende factor kan optreden. Dit sluit niet uit, dat boven ons een God is, Die onze mogelijkheden regeert; dat er kosmische krachten zijn; dat er vele oervormen zijn, die ons wezen bepalen. Maar daar deze mede onze denkwereld en al onze besefsmogelijkheden omschrijven, behoeven we daarmede in de praktijk geen rekening te houden.

Laat ons uitgaan van onszelven en van onze werkelijkheid. Laat ons die werkelijkheid bouwen naar ons beste besef en zo ons waardig tonen aan de Kracht, die ons de beperkte mogelijkheden heeft gegeven, waarover wij beschikken.

-:-

OUDE INWIJDINGEN.

Als wij de oude inwijdingen proberen te beschouwen in het licht van de kennis, waarover de mens nu beschikt, dan beseft men al heel snel, dat hierin de natuur, de krachten van de natuur en de goden van de natuur een heel grote rol spelen. Wij weten, dat b.v. de beste mysteriën van Griekenland in feite ressorteren onder Demeter, terwijl daarnaast de tweede reeks inwijdingen, die men in Griekenland kende, voornamelijk onder Bacchus vielen, wederom een natuurgod.

Gaan wij kijken naar de inwijdingen in andere landen, zoals Egypte, dan valt ons op dat daar de z.g. opwekkingsinwijding van Osiris bestaat naast de z.g. Isis-inwijding. Wederom een kwestie van de krachten van de natuur, in casu de zon en de aarde. Het zal u duidelijk zijn dat daarvoor een reden moet zijn; en dat wij deze inwijdingen, die ongetwijfeld vaak zeer hoge geestelijke waarden hadden, niet kunnen afdoen met een aantal bijgelovige gebruiken. Waarom dan zoveel inwijdingen, die op de aarde zijn gebaseerd?

De mens leeft op aarde. Zijn wereld is een totaliteit, ook al beseft hij haar voortdurend slechts in details. In deze totaliteit moet het karakter van de werkelijke wereld, van de levenskracht, welke die wereld beheerst, worden erkend, wil de mens in staat zijn zich boven zijn milieu en de beïnvloeding daarvan te verheffen. Om het anders te zeggen:

Zolang de mens gebonden blijft aan de details en de facetten van zijn menselijke samenleving en aan de natuurkrachten, waarin hij leeft zonder ze te begripen, zal hij zich niet bewust kunnen worden van zijn hogere geestelijke vermogens; en zal hij daarnaast niet de mogelijkheid vinden om de eenheid met de totale wereld, de harmonie met de kosmische figuur en heerser, die door die aarde wordt vertegenwoordigd, te aanvaarden.

Bij de zonne-magie is het al precies hetzelfde. Bij de inwijdingen, die gebaseerd zijn op de zon in haar vele gestalten, treffen wij het begrip aan van de kracht van leven en dood. (Leven en dood zijn de elementen, die de mens beheersen.) Eerst indien deze als een eenheid kunnen worden beseft, kan de mens zich losmaken van de verschijnselen van tijd, van het menselijk bestaan op zich en daarmee een bovenmenselijk inzicht verkrijgen van de werkelijkheid.

Bij al deze godsdiensten en inwijdingen worden we getroffen door een aantal gebruiken, die we dan toch wel magisch mogen noemen. Typerend is hierbij, dat de inwijding bijna altijd een beproeving van de candidaat inhoudt. In sommige gevallen is dit de z.g. bloeddooop, zoals in Babylon, waar men in een graf werd gelegd, waarboven dan een stier werd geofferd. (Een stier, die ook weer het symbool was van de vruchtbaarheid op deze aarde.)

Wij zien in b.v. de Mitrasdienst de beproevingen door de elementen, waar men o.m. vlak bij een vuur werd gelegd, in water werd gedompeld etc. Wij zien de labyrint-beproevingen; en daarbij is heus niet altijd een Minotaurus noodzakelijk. Beproevingen, waarbij het magisch element eigenlijk ligt in het overwinnen van de te grote afhankelijkheid van zintuigen. De mens moet niet meer gaan reageren volgens wat hij hoort en ziet. Hij moet volgens zijn gevoel plus zijn wil reageren. In al deze gevallen is het magisch element van het ritueel eigenlijk een aanduiding van een proces, dat zich in de mens zelf aan het ontwikkelen is of zich moet voltrekken.

Overdrachtelijkheid speelt in de oude magie een zeer grote rol en is - althans magisch gezien - ook in deze dagen zeker nog aanwezig. De overdrachtelijkheid van een bloeddooop is het onderdompelen van de mens in de essentie van het leven. Het bloed van de stier (een dier, dat bovendien nog gewijd is), is a.h.w. ondergedompeld worden in de kracht van de vruchtbaarheid van de totale natuur en daarmee het winnen van een eenheid (of wilt u zeggen: bloedbroederschap) met de werkelijke levende krachten van deze aarde. Door het gebeuren op zichzelf (het begraven worden, het in bloed gedoopt worden) ontstaat het beeld van een herrijzenis (iets wat we ook steeds weer tegenkomen), waarin ook nog een overwinning op de dood en de tijd mede wordt gesuggereerd:

Als je uit het oude leven weet te ontkomen, sta je in de nieuwe wereld geheel vrij. Je wordt niet gekweld door allerhande problemen, die je eens had. De relaties, die vroeger bestonden, zijn a.h.w. afgedaan. Wat er overblijft, is alleen nog je eigen niveau van bewustzijn, waarmee je gereleerd bent. Dat deze methode om de mens vrij te maken wel degelijk zin heeft, mag blijken uit het volgende:

Wanneer er een vuurdoop plaats vindt (een doodgewoon verschijnsel, dat op de Fidzji-eil. tegenwoordig zelfs voor toeristen wordt vertoond), dan gaat iemand over gloeiende houtskool of witheet gestookte stenen, zonder dat hij zijn voetzolen verbrandt of door de vlam ergens anders brandblaren oploopt. Natuurlijk is daarvoor een zekere techniek nodig. Maar het typerende is nu dat de mens, die zich weet op te zwepen, totdat hij zich verbonden gevoelt met een soort vuurgod en zich dus als deel van het vuur gaat beschouwen, in de beweging de zekerheid heeft en in de afscheiding van zijn lichaam de juiste reactie produceert, die nodig is om b.v. 50 meter over een kolenbed te lopen, zonder dat dit ook maar iets uitmaakt. Dat klinkt ongelooflijk. En toch blijkt een mentale preparatie voldoende te zijn om een mens tot deze prestaties in staat te stellen.

Ik wil niet ingaan op de vele andere voorbeelden van soortgelijke verwant-

schapsinstellingen, die over de gehele wereld in de magie voorkomen. Ik wijs er alleen maar op dat de mens, die zich dus werkelijk (en dat moet dus ook daadwerkelijk zijn) verwant weet met een totaliteit en al het andere daarvoor terzijde schuift, verandert. Zijn reactie verandert, zijn denken verandert, zijn constatering van feiten verandert; en daarmee ook zijn vermogen.

Iemand, die een volledige inwijding had gehad in de oudheid, geld als magiër. Hij gold als magiër, omdat hij geheimen kende, die aan het gewone volk natuurlijk verborgen bleven. Soms waren dat zuiver kennis-kwesties: geneeskunde b.v. In andere gevallen was het kennis van bepaalde natuurwetten. In sommige gevallen was het ook het gebruik van gaven van suggestieve of hypnotische aard. Het vreemde is, dat die gaven of kennis op zichzelf eigenlijk nooit zo ontzagwekkend zijn. Ontzagwekkend is hetgeen de ingewijde ermee doet. En nog wonderbaarlijker is het, indien we ons gaan realiseren, dat de niet-ingewijde, die soms de beschikking krijgt over deze kennis, er over het algemeen maar heel weinig van terecht brengt. Het gaat om een harmonische oriëntatie.

Indien ik naga, hoezeer men bij bepaalde inwijdingen met symbolen werkt (o.a. in het labyrint onder de tempel van Poseidon), dan valt mij op, dat men de mensen daar een symbolisch licht meegeeft, dat niet werkelijk brandt. Een lamp en olie, maar beide gescheiden. De mens aanvaardt deze gescheiden waarden, maar zij worden hem tot licht. Dat bereikt hij niet in de eerste drie of vier afdelingen, maar pas wanneer hij de zesde graad heeft bereikt. Hij krijgt graan of een koekje uit graan gebakken. Dit is niet alleen voedsel, maar het is de hele aarde. Als hij benauwd is, dan heeft hij a.h.w. de korenvelden bij zich. Hij kan ademen als in de vrije natuur, zelfs in de meest benauwde grotten. Hij kan door ruimten gaan, waar rond hem geen steun aanwezig is en hij heeft de zekerheid van iemand, die over de vaste grond gaat. Een magisch denken dus. Maar als degeen, die dergelijke symbolen ontvangt, daaraan gelooft, dan gaat hij inderdaad vaak door krankzinnig gevaarlijke proeven heen, zonder dat er ook maar iets gebeurt.

Een voorbeeld, dat u tegenwoordig nog kunt vinden in het fakirisme, is het lopen over de z.g. zwaardentrap. Dit zijn werkelijk scherp geslepen zwaarden. Natuurlijk wordt een dergelijke proef wel eens vervalst, maar over het algemeen gaat het hier werkelijk om dunne, scherpe zwaarden. Hierbij zijn natuurlijk bepaalde regels noodzakelijk. O.a.: zet de voet recht op, steunend op het grootste vlak, breng het gewicht geleidelijk over, etc. Maar vooral: zorg, dat de druk steeds recht op het scherp blijft. Dat is de technische kant ervan.

Maar hoe komt het dan, dat zo weinig mensen leren deze kunst volledig te beoefenen? Heel eenvoudig, omdat de werkelijke fakir, die ermee werkt, niet alleen een kundigheid heeft; hij heeft een geloof. Hij gelooft, dat hij op het ogenblik, dat hij over die trap loopt, zich aan een oordeel van de goden onderwerpt. Hij weet, dat hij goed is. Daarom wordt hij onkwetsbaar.

In de inwijdingen zien wij precies hetzelfde element. De psychische instelling van degeen, die de inwijding ondergaat, is bepalend voor het succes. Er zijn mensen geweest, die werkelijk als krankzinnigen terugkwamen uit een dergelijke inwijdingsbeproeving. Ze werden misschien in een van de elementen plotseling door angst bevangen. Ze werden beroerd door een slang en zij voelden zich dus niet verwant met de natuur. Zij meenden dus vergiftigd te worden. Zij konden de tijd niet voldoende uitschakelen om een vuurproef te doorstaan en al die dingen meer. Zij faalden, omdat zij zelf niet komen tot de aanvaarding van de symbolen als werkelijkheid.

Dit is de magische achtergrond van de oude inwijding. Alle rituelen zijn daarbij van voorbijgaande aard. En ofschoon sommige daarvan volgens onze moderne opvattingen erg obsceen zouden zijn (langzaam maar zeker worden ze minder obsceen maar dat hebben ze te danken aan bepaalde auteurs van deze tijd), zijn andere daarentegen voor u onvoorstelbaar dom en dwaas. Maar alle geven se resultaten. Resultaten, omdat - vreemd genoeg - de mens door zijn geloof krachten kan verwerven; door de overdrachtelijke magie die hij gebruikt krachten en toestanden in zich kan doen ontstaan en naar buitentoe zelfs invloeden kan genereren, die eigenlijk niet behoren tot het normaal menselijke bestaan. En waarom niet? Omdat de inwijding in feite ten doel heeft om de mens los te maken van de mensheid, zoals

hij die kent.

Het is niet voor niets dat bepaalde inwijdingen begonnen met een bad (o.a. de Eleusinische); dat bepaalde inwijdingen begonnen met een maaltijd en andere juist weer met een periode van vasten, sommige van 28 dagen. Hier werd doodeenvoudig een reiniging, een zuivering, een verandering van toestand gesuggereerd. Want om werkelijk ingewijd te zijn moet je beseffen, dat je nooit kunt behoren tot de mensheid, zoals je die ziet en gelijktijdig je bewust kunt zijn van de kracht, die de mensheid beweegt. Dat wil niet zeggen, dat je boven die mensheid moet staan. Maar het wil zeggen, dat je deel-zijn ervan geen onderworpenheid meer mag inhouden. Vrijmaking, dat is het typische principe van al die oude inwijdingen.

De magie, die erbij voorkomt, is soms wel van een vreemde soort. Als u in een kerk zoudt komen en u zoudt daar een oude heer met een uitgebreid hoofddekseel en een paar rinkelbommen rond u zien springen als een halve dwaas, totdat hij ineens zakt, dan zegt u waarschijnlijk: "Ik vind het een mooie vertoning"; of: "Ik vind het nutteloos." Maar als u gaat beseffen, dat die mens een kring van kracht rond u legt, waardoor u veilig zult zijn, dan is elke beweging van die man, elk geluid alleen maar een versterking van uw zekerheid. In bepaalde Egyptische inwijdingen kwam dat nl. voor.

Als u wordt geconfronteerd met een aantal mensen, die b.v. op hun hoofd gaan staan (iets wat bij een bepaalde Indische inwijding voorkomt), dan zoudt u zich afvragen: Zijn die lui nu gek of niet? Neen, ze willen u duidelijk maken, dat u de zaak nog niet ziet, zoals zij: er is een verschil in standpunt. Zij treden met hun voeten de hemel en dragen de aarde. Als u dat begrijpt en u ziet, dat zij allen de wereld dragen waarop u loopt, opdat u veilig zult zijn, dan voelt u zich zozeer beschermd door die kring, dat u het gevoel krijgt: ik kan die aarde ook wel dragen.

Zelfs de maaltijden van het eerste christendom, die ook zo nu en dan weer beginnen te herleven, de agape (de liefdemaaltijd), had een typisch element van eenheid. Hier werd alles van bezit, van rang, van stand, van persoonlijkheid terzijde gesteld. Is het niet duidelijk, dat door het wegvagen van het onderscheid, het opgaan in het geheel, een ieder voor zich tijdens deze liefdemaaltijd de gelijke was van ieder ander? Men heeft later die praktijken afgeschafte, omdat juist tijdens die maaltijden vaak de gave van profetie werd beoefend en ook andere ongewone verschijnselen zich vertoonden. Dat paste niet in een organisatorische opzet. Maar vreemd, dat hier weer een magisch element meespreekt.

Wij zijn allen gelijk. En naarmate dus in het christendom (dat is ook typerend) de ongelijkheid tussen de priester als gezaghebber en de gelovige als onderdaan werd uitgebreid, zien wij het verschil van communiceren. Niet alleen dat er uit andere vaten werd gedronken. In de middeleeuwen dronk men uit edel metaal, terwijl de anderen meestal dronken uit een aarden kan of vat, als er wijn werd gedronken. Maar op den duur gaat men zelfs zover, dat men alleen de ouwel of het brood nog deelt met de gelovige en dit wordt zelfs niet meer van hetzelfde brood gebroken. Er is een verschil in de ouwel voor de priester en voor de gewone mensen. Hier wordt dus kennelijk het onderscheid scherper gemaakt. De mensen zullen dat wel niet zo ervaren. Ze zullen denken over een sacrament. Maar de magische werking van de eenheid, de eenwording, is daarmee ergens ongedaan gemaakt.

Zo kun je dus eigenlijk uit al die vreemde denkbeelden en gebruiken je conclusies gaan trekken. En dat zou ik dan ook vanavond willen doen.

In de eerste plaats: De symbolen, die mij in staat stellen mijn persoonlijk verbonden zijn met de enkelingen en de enkele waarden in de wereld terzijde te stellen om daarvoor in de plaats een eenheid te bereiken - al dan niet symbolisch - met de totale wereld, geven mij de mogelijkheid de totale wereld te begrijpen en de werkingen daarin te kennen.

Het is duidelijk, dat hieruit voorkennis van feiten, inzicht in mogelijkheden, maar ook kennis omtrent normaal verborgen waarden zal ontstaan. Zodra ik een ben met het geheel, spreekt het geheel in mij. Ik ben niet meer één mens, die denkt als één mens; ik ben het brandpunt geworden van alle denkende mensen op deze wereld. En ik selecteer niet alleen uit datgene, wat in mijn hersens aanwe-

zig is, maar ik kan elk punt dat ik aanvoel aanvullen met het bewustzijn van de mensheid. Ik beschik niet alleen meer over mijn eigen kracht van leven, want mijn levenskracht is vervlochten met die van de hele mensheid. De levenskracht van de gehele mensheid staat mij dus ter beschikking, indien ik kracht nodig heb. Geestelijke waarden, die ik zelf niet bezit, bezitten andere mensen misschien. Ik kan over die waarden beschikken, want ik ben deel van die anderen; en die anderen zijn deel van mij. Ik ben deel van het geheel geworden.

Wie zich kan onttrekken aan de beperkingen van het persoonlijk bestaan, vindt dus een zekere inwijding. Deze inwijding impliceert een toenemende mogelijkheid om te beschikken over wat men dan wel het gemeenschappelijk bovenbewustzijn noemt plus de gemeenschappelijke levenskracht.

In de tweede plaats: Het is niet mogelijk als mens en in de beperktheid van een menselijk bestaan uitdrukking te geven aan al die dingen, die op een kosmisch niveau erkend, beleefd of benaderd worden. Maar ik kan altijd wel een symbool vinden, waardoor ik datgene, wat voor mij groot-kosmisch een werkelijkheid is, kan uitbeelden. De uitbeelding is - gezien de stoffelijke beperktheid - gelijktijdig de realisatie van de geestelijke verwezenlijking. Hier is alle idee omtrent sacramentale en magische handelingen, bezweringsen, eenheid, gemeenschappelijke verheffing tot hogere waarde zonder meer aanwezig.

We weten, dat in de oudheid vaak godenverhalen als een soort toneelstuk werden opgevoerd o.a. in Eleusis, maar ook bij vele Isis-tempels en in sommige grote tempels in Egypte en in Babylon. Die uitbeelding op zichzelf was niet zo belangrijk. Het belangrijke was, dat mensen het godenlot konden uitbeelden en dat hierbij voor een groot deel improvisatie in het spel was; het algemene verloop stond vast, maar niet de persoonlijke reactie. Hierdoor kon de mens zich a.h.w. god gevoelen of één met de god. Door op die manier te acteren ontstond er dus weer een overeenkomst tussen een geestelijk niveau en een aardse handeling, zij het symbolisch. Deze handeling maakte het geestelijke niveau toegankelijk. Daardoor kon de kracht en het weten uit de geest worden geput, dat in de rol alleen maar werd aangeduid. Degeen, die de rol had gespeeld, beschikte na afloop inderdaad over een grotere kennis, een groter inzicht of een grotere kracht.

Het klinkt allemaal wel een beetje ongelooflijk. Maar dat is eigenlijk het geheim van die oude inwijdingen: Iets, wat wij magie noemen of overdrachtelijke magie. Iets, wat we symboliek noemen, maar dat in wezen berust op het afstemmen van een bewust-strevende mens op een groter geheel, waarvan hij zozeer deel kan worden, dat hij vanuit dit geheel - ook in zijn persoonlijke vorm - allerhande waarden kan weergeven en waarmaken.

In de moderne tijd is veel van dit alles teloor gegaan. De oude inwijdingsinstituten bestaan niet meer. De inwijding van vandaag is niet meer de priesterlijke inwijding. Ze is veeleer de persoonlijke bewustwording. De lering en de wacht bij de goden in de tempel van voorheen is geworden tot het onderling debat, het trachten je eigen gedachten voor anderen te formuleren of wel gezamenlijk een zekere ritus volbrengen. Dat wil echter niet zeggen, dat de oerwaarden teloor zijn gegaan.

De oerwaarden van de oude inwijding, de werkelijke bewustwording, die door het een-zijn met het hogere bestaan, is wel degelijk aanwezig, mits de mens zich maar realiseert, dat de bloeddoop, het z.g. drie dagen in de doodkist rusten (wat in Egypte bij sommige inwijdingen gebeurde) en al die andere inwijdingen, het symbool waren van een ontkennen van de eigen gedetailleerde wereld. Zodra je je eigen beperkte persoonlijkheid a.h.w. kunt zien sterven en daarvoor de eenheid met de totale persoonlijkheid kunt aanvaarden, dan heb je wat men in de oudheid en ook heden nog zou moeten noemen: ware inwijding. En deze is ook heden voor een ieder, die waarlijk en oprecht streeft, misschien langs eigen weg en met eigen symbolen, bereikbaar.

T A K E N.

Taken. Opdrachten. Noodzakelijk te verrichten werkzaamheden. Een verplicht zijn, zelfs zonder dat je weet waarom.

Ik heb een levenstaak, zo zegt de mens. Maar hij weet niet wat die taak in wezen inhoudt. Hij weet slechts, dat hij niet aan zichzelf kan beantwoorden, tenzij hij bepaalde dingen doet en waarmaakt.

Men zal soms in zijn leven vele verschillende doelen willen nastreven, maar men zal ontdekken, dat men niet het een kan laten vallen of het ander. Men heeft vele bestrevingen en zij zijn het "ik" a.h.w. ingelegd en ingeschapen. Daaraan niet beantwoorden zou zijn jezelf in onvrede storten; het gevoel hebben dat je eigenlijk tekort bent geschoten. En zo heeft haast iedereen in zijn leven wel een of meer taken, waaraan hij zich zou willen onttrekken en toch niet kan onttrekken.

Zo kent een ieder in zijn leven bepaalde gebeurtenissen, bepaalde ontwikkelingen, die hij zou kunnen vermijden, maar die hij niet wil vermijden, ofschoon hij ze toch niet zo wenst als ze optreden. Hier ligt de kern van het menselijk leven in de taak.

De taak zelf is misschien vaak meer een symbool dan een werkelijkheid. Ze zou anders kunnen zijn. Maar de mens zelf met zijn denken, met zijn wezen, met zijn leven, moet beantwoorden aan iets, wat hij in zich als harmonie, als het lichte, het juiste, het goede erkent. Dit zijn maar woorden, want niemand weet wat licht of juist of goed is. Maar een ieder weet, dat hij niet volledig zou zijn, niet waarlijk zichzelf, niet zou beantwoorden aan hetgeen hij wil zijn, indien hij één van die dingen niet zou doen, zou ontkennen of verwaarlozen.

De taken zijn ergens de afwikkeling van wat men het noodlot noemt, dat in vele levens is vergaard: het karma. Het bewustzijn, dat erkenning en beleving nodig heeft om eindelijk een begrip te krijgen van leven en wereld, dat verdergaat dan wat nu bereikbaar is.

Taken zijn de uitdrukking van je eigen verbondenheid; niet alleen met een menselijke wereld, maar ook met een geestelijke wereld en geestelijke krachten. Ze zijn zelfs de uitdrukking van je verbondenheid met een bepaalde geestelijke reeks van heersende invloeden. Voor jezelf weet je het niet. Je volvoert je taak moeizaam, soms haast protesterend, soms in een droeve gelatenheid ondergaande. Maar zonder die taak zou je niet kunnen bestaan, niet kunnen leven. Want een mens kan niet waarlijk leven met zichzelf, bewust leven in zichzelf en bewust erkennen vanuit zichzelf, indien hij aan het verplicht zijn, dat hij erkent, niet voldoet.

Er zijn weinig banden, die kosmische gezien onveranderlijk zijn. De mens echter maakt banden, die onveranderlijk zijn. Hij vormt ze uit gewoonte. Hij vormt ze uit menselijke begrippen. Hij vormt ze uit innerlijke gevoelens. En omdat hij eerst zichzelf trouw moet zijn om trouw te kunnen zijn aan het hogere dat hij in zich erkent, draagt hij de taak, volvoert hij de taak en werkt en zwoegt hij een heel leven lang, niet beseffende misschien hoezeer hij juist daaruit de vrijheid voor zichzelf gewint.

Taken zijn de moeizame treden van een trap, die wij bestijgen. Een trap, die misschien niet voert naar een hemelrijk, maar die soms voert naar een toren, vanwaar wij kunnen uitzien over de wereld en kunnen zeggen: Dit is het land, waarin ik leef. Dit is hetgeen, waarvoor ik leef.

Zo, indien u taken schijnen opgelegd te zijn in dit leven en ze soms zwaar zijn, realiseer u, dat u door eerlijk en zo goed mogelijk de taak te vervullen uzelf een bewustzijn verschaft, dat geestelijke vrijdom en innerlijk vermogen met zich brengt. Vermogens zo groot, dat soms tijdens uw bestaan - haast ongemerkt en schijnbaar natuurlijk - de dingen in uw leven teniet gaan en veranderen, die u eens hebben geketend en waarvan u zich niet kon losmaken. U overwint veel, zonder te beseffen waarom, indien u uw taak hebt vervuld.

Uw taak op aarde is tenminste tweeledig:

In de eerste plaats: waarlijk mens te zijn volgens uw beste besef van mens zijn.

In de tweede plaats: waarlijk goed te zijn (d.w.z. harmonisch te zijn) met de voor u belangrijke waarden, zoals u ze in u draagt en erkent.

Voor sommigen is daarbij nog een derde taak aanwezig: het vinden van de juiste uitdrukking voor de krachten, die in hen leven, voor het besef dat hen beweegt, opdat in hun wereld de harmonie groter moge worden en zij in zichzelf juist de kosmische harmonie moge zien.

:-:-

DE JUISTE HOUDING.

Een vreemd woord: juist. Wat is juist? Iets kan juist zijn in de ogen van anderen en voor mij onjuist. Iets kan voor mij juist en goed zijn en toch voor anderen onaanvaardbaar. Wat is dan een juiste houding?

Een mens, die innerlijk gelooft aan zijn verbondenheid met het Eeuwige, met God, kan geloof ik niet uitgaan van wat anderen zeggen. Voor deze mens zal het hele leven en al hetgeen in dat leven van belang is, worden bepaald door de wijze, waarop hij zichzelf erkent, in zichzelf een noodzaak tot uiting vindt en daarnaast zelf ook het vermogen om God waar te maken ontdekt. Dit impliceert, dat de juiste houding zeker niet de houding is, die anderen voorschrijven.

De juiste houding is individueel: Wat ben ik? Wat is voor mij belangrijk? Wat is hetgeen mij in harmonie met de wereld en met het Al mijzelf kan doen zijn? Wat voel ik in mij als een waarheid, die groter is dan ikzelf? Hoe kan ik die waarmaken? Dat zijn de vragen, waarop je antwoord moet geven, indien je een juiste houding wilt vinden.

Een juiste houding kan van ogenblik tot ogenblik veranderen. Want je eigen besef van God mag dan altijd hetzelfde zijn, maar de wereld rond je is t.a.v. die God en van je eigen wezen een voortdurend wisselende. Wat vandaag goed is, kan morgen verkeerd zijn. Wat nu verkeerd is, kan morgen zelfs een dringende noodzaak worden. Mijn juiste houding is dus menselijk gezien: een zekere mate van opportunisme. Maar dan een opportunisme, dat niet is gericht op het "ik" of alleen op het eigen "ik" en de belangen daarvan. Het moet een opportunisme zijn, waarbij men alles wat de vreugde, de harmonie, de vrede, het geluk in de wereld kan vergroten, al datgene waardoor wat in je leeft als een lichtende waarheid, als een bron van zekerheid buiten je kenbaar kan worden.

Een juiste houding is: jezelf waar te maken, zoals je de kracht die in je leeft erkent en met alle middelen de waarheid, die je bent, die je beseft, uit te drukken. En dat in een zo groot mogelijke harmonie met alles rond je.

De juiste houding is: voortdurend je aan te passen met een flexibiliteit van reactie en gedachte, zonder daarbij jezelf prijs te geven, of de kracht die in je is te verloochenen.

Zoals de wereld verandert, moet mijn reactie op de wereld veranderen. En naarmate ik in mijzelf meer waar blijf en getrouw aan mijzelf en aan de kracht in mij, zal juist door deze voortdurende aanpassing aan de wereld rond mij de kracht in mij spreken, de werkelijkheid voor mij meer benaderbaar worden en zal ik - dank zij een juiste houding in het leven - ook de juiste verhouding vinden tussen mijzelf en de grote Kosmos, waarvan ik deel ben.

:-:-:-

VANDAAG EN MORGEN

HOODSTUK XI.

V A N D A A G.

De vorige maal hebben wij gesproken over de psychologie van het geweld. Wij hebben ons daarnaast bezig gehouden met het abstracte denken. Vandaag worden we geconfronteerd met iets, waarin beide sterk vertegenwoordigd zijn. U weet allen, waarop ik hier doel: Vandaag is men bezig om de stoffelijke resten van Martin Luther King ter aarde te bestellen.

Het is natuurlijk heel aardig om actueel te zijn, maar ik zou dit onderwerp toch niet hebben aangesneden, indien het ons voor morgen niet meteen iets zou kunnen leren.

We hebben hier in de eerste plaats te maken met een abstract denkbeeld. U denkt misschien: Ach, King was een realist. Hij was een politicus, een goed orator. En dat is allemaal waar. Maar deze man, die misschien het meest bekend is geworden door zijn betoog, dat begint met de woorden: "I had a dream", was gelijktijdig iemand, die geheel abstract kon denken. Hij zag achter de totale conflict-situatie in de Ver. Staten - en wat dat betreft van de wereld - niet alleen maar het kleurlingen-probleem. Hij zag in dat geheel bovendien de klassestrijd. Hij zag, hoe eigenlijk een groot gedeelte van het geweld uit wanhoop wordt geboren. Zijn gedachtengang, als ik die hier kort mag vertolken, was ongeveer als volgt:

Haat is het meest verderfelijke dat er op de wereld bestaat; wij moeten dus niet haten. Maar als ik zelf niet haat, dan doe ik niets aan de situatie, waardoor anderen tot haat en eventueel verdere reacties worden gedreven. Niet haten impliceert dus ook: datgene, waaruit haat ontstaat, aantasten.

Dit aantasten deed hij zeer verstandig, zeer utilitair. Het is in zijn carrière opvallend, dat hij eigenlijk altijd gebruik heeft gemaakt van het toeval. Het lijkt, of hij alles van tevoren zo mooi had ontworpen. Dat is niet waar. Er was een vrouw, die in een bus niet wilde opstaan, toen ze zat in de afdeling voor blanken. Daaruit kwam een reactie van kleurlingen voort. En hiermede was een aanleiding geschapen om te laten zien, dat de kleurlingen meetelden. King is de man geweest, die daarvan gebruik heeft gemaakt.

We hebben gezien, dat er daarna een groot aantal ontwikkelingen van meer juridische aard zijn geweest, waarbij we door demonstraties de wetgeving (en daar mogen we ook wel even denken aan John Kennedy) langzaam maar zeker in de richting zagen gaan van een meer algemene sociale rechtvaardigheid.

King greep weer het sterkst in op die punten, waar men de wetten niet wilde gehoorzamen. Ik denk hier aan de kiesrecht kwesties en de scholen kwesties. Daar waren dus weer acties. Maar naarmate de oplossing meer juridisch werd gevonden en de wet minder reden gaf tot haat, was het de praktijk, die de aanleiding werd tot haat.

Nu is er iets eigenaardigs gebeurd, wat u misschien wel weet: De laatste $3\frac{1}{2}$ jaar is er in de z.g. "armoe-districten" een grote actie aan de gang van particuliere zijde en van de verschillende kerken. Die "armoe-districten" zijn geen neger-districten. Integendeel, we hebben hier te maken met wat men noemt

"the poor whites", een speciale klasse, waartegen je misschien ook wel heel veel bezwaren kunt opperen om allerlei redenen, maar die toch eigenlijk ook in hetzelfde hoekje zit als een groot gedeelte van de negerbevolking: in de slums, de neger-ghetto's. King heeft begrepen wat hier moest worden gedaan. En meer en meer - men kan dat de laatste 1½ jaar in zijn optreden zien - legde hij de nadruk niet alleen op het kleurverschil, maar ook op het verschil van arm en rijk.

Anders gezegd: Wat King aan het doen was, was het overschakelen van de kleurstrijd naar de klassenstrijd. En dat is alleen mogelijk voor iemand, die in abstracte begrippen kan denken.

De mensen van de Black Power en van de White Power, zijn mensen die alleen maar in effect, in emotie denken. Zij willen een bepaald doel bereiken met alle middelen. King niet. King wilde niet een bepaald doel met alle middelen bereiken. Neen, hij wilde eerder proberen het hele probleem te veranderen en het daarmee een zo sterk sociaal en ook moreel gewicht geven, dat geen enkele groep zich ertegen zou kunnen verzetten. Het resultaat is dus heel begrijpelijk geweest: men heeft King neergeschoten.

Dat neerschieten is officieel de kwestie van één enkele geestdrijver. Ik meen, dat men t.a.v. de moord op Kennedy iets dergelijks heeft beweerd. De praktijk is natuurlijk anders.

Kijk eens, zolang de arme blanken de tegenstanders blijven van de negers om zich nog enige waardigheid te verschaffen en als de arme blanken proberen zich te zien als beter dan de arme negers, dan is er een gesplitst pauperisme, een proletariaat. In deze gesplitste situatie kan men dus van de blanken uit de agressiviteit van de arme blanken grotendeels richten tegen de negers; wat via vele organisaties als de Klan inderdaad is gebeurd. Omgekeerd kon men bij de negers (want er zijn ook rijke negers, die belang hebben bij het bestaan van de huidige situatie) een gewelddadigheid aankweken, die tegen de blanken was gericht. Zolang de armen elkaar afmaken en de rijken betrekkelijk zeker zijn achter de bescherming van de Nationale Garde en wat dies meer zij en desnoods van een particulier legertje, och, dan kan de zaak verdergaan. Maar nu wordt deze macht aangetast.

Ik wil de Ver. Staten zeker niet aanklagen; dat heeft geen zin in een onderwerp als dit. Maar wat is de feitelijke situatie?

Van het werkelijke nationale inkomen van de Ver. Staten valt ongeveer 25 % op niet meer dan 1500 man. Van de overige 50 % geniet ongeveer een miljoen mensen. Het restant, 25 %, wordt door de rest gedeeld. Dan kunt u nagaan, hoe groot dus de bezitsverschillen daar zijn. Dat dit niet direct in de maatschappij kenbaar is, wordt veroorzaakt door een kredietwezen, waarmee je met een paar centen toch wel in een auto kunt rijden, in een z.g. eigen huis kunt wonen etc. Maar je staat onder een voortdurende druk; je hebt je toekomst verkocht. En dat mogen we niet erbij rekenen. We moeten het hier hebben over het zuivere nationale inkomen per jaar.

Als we de zaak verder nagaan, dan blijkt dat die betrekkelijk kleine bovenlaag (daaronder reken ik vooral een groot aantal zakenlieden en zelfs een aantal wettelijke lichamen, zoals dat heet) moet voorkomen, dat er een andere verdeling van bezit in de Ver. Staten ontstaat.

Nu moeten we even nadenken. Er zijn uiterst linkse en uiterst rechtse groeperingen. Beide zijn zij tegen elke poging, waarmee de huidige sociale strijd op een ander niveau komt te liggen. Zelfs vakbondsleiders zijn er tegen. Reden genoeg om mensen als King en ook anderen, als je even kunt, uit de weg te laten ruimen.

Dit is eigenlijk de psychologie van het geweld, die ergens een rol gaat spelen: als ik die ene mens dood, dan valt alles uiteen. En als ik die ene mens dood, zal er zoveel geweld komen, dat ik velen kan doden zonder dat het opvalt.

Indien er vandaag of morgen een oproer komt (laat ons zeggen b.v. het weer opblazen van het oproer in Chicago), dan is het mogelijk om z.g. tijdens politio-
nele acties een twintig- of dertigtal belangrijke mensen van de negers of misschien van de blanken uit de weg te ruimen en dat aan sluipschutters of iets dergelijks te wijten. U ziet alleen de buitenkant en u hoort alleen de buitenkant

van de verhalen. Hier is dus zuiver een poging gedaan om de macht te behouden. En dat werd nog belangrijker nu Johnson concessies is gaan doen in zake Vietnam. De man durft daarbij lang niet zo ver te gaan, als hij wel zou willen. Dat is begrijpelijk. Want als hij werkelijk zou proberen om onmiddellijk tot een descalatie over te gaan en niet alleen maar tot een gesprek te komen dat voor de rest van de wereld zeer bevredigend is, dan zou waarschijnlijk de goede heer Johnson - zeker indien hij zich herkiesbaar had gesteld - het loodje moeten leggen. Zoals trouwens wat dat betreft ook MacCarthy en Kennedy als zij hun programma uitvoeren, ongetwijfeld groot gevaar lopen het tijdelijke met eeuwige te zullen moeten verwisselen.

Er is daar een ondergrondse macht. En als je dit voor vandaag constateert, dan moet je je proberen in te denken: wat kan zo iets voor morgen betekenen? Zeker, hier in Nederland ligt het anders. En in andere landen kun je het ook niet precies zo voorstellen. Maar overal is er op het ogenblik toch in zekere mate sprake van wat men noemt: een geheim gouvernement.

In Nederland wordt een groot aantal beslissingen niet openbaar genomen door de Volkvertegenwoordiging, maar eigenlijk tevoren door een betrekkelijk kleine hoeveelheid ambtenaren en enkele zeer geheime instanties. In West-Duitsland, in Frankrijk precies hetzelfde. Gaat u maar kijken waar u wilt, overal ziet u hetzelfde. Dit is de tijd van de geheimzinnige zwarte gouvernementen. En dan bedoel ik "zwart" in de zin van "onder de toonbank"; niet zichtbare gouvernementen. Deze niet-zichtbare gouvernementen doen alles om een bestaande situatie, die voor de belanghebbenden wel heel erg prettig is, te continueren.

De spanningen, die overal ontstaan, moeten worden opgelost. Soms kun je dat doen door een paar koppen te laten rollen via gevangenis, aanklachten, smaad, valse beschuldigingen en valse bewijzen (per slot van rekening, zo hebben ze Jezus ook weten te veroordelen). Dat is niet zo moeilijk. Dat is zo oud als de weg naar Rome en ouder. In andere gevallen is zo iemand misschien te on-aantastbaar, omdat hij te bekend is op de een of andere manier. Dan moet hij een ongeluk krijgen of op een andere wijze overlijden. Je moet de tegenstand uitschakelen. Men denkt nl., dat hiermede een meer gerichte ontevredenheid zou kunnen worden uitgeschakeld. Laat mij een Nederlands voorbeeld nemen om te laten zien, hoe dat eigenlijk in elkaar zou kunnen zitten.

Laten we aannemen, dat wij in Nederland te maken hebben met een zekere mijnheer Boetes, die zeer duidelijke denkbeelden heeft niet alleen over Vietnam, waarmee hij op het ogenblik het hardst bezig is, maar daarbij ook over bewapening, oorlogsvoering, wapenindustrie, misschien zelfs over ongelimiteerde industrie-uitbreiding of de manier, waarop men b.v. aardgas exporteert uit Nederland. Op het ogenblik is de goede man gekanaliseerd. Hij mag een woordje meespreken en je kunt hem dus een klein beetje belachelijk maken. Zolang hij dat blijft, is het goed. Op het ogenblik echter, dat zo iemand de wereld kan overtuigen, dat hij een belangrijk man is, wordt het anders. Dan is het niet meer voldoende hem een beetje belachelijk te maken of hem desnoods op een gegeven moment de gevangenis in te drijven; dan is er een groot schandaal nodig.

Je zou natuurlijk kunnen zeggen: "Hij is bewaker geweest in een concentratiekamp." Maar misschien zijn er teveel mensen, die het tegendeel kunnen bewijzen. Je zou kunnen zeggen: "Boetes heeft gestolen." Maar ja, van waar, van wie en hoe? En zou dat er niet te dik opliggen? Je zou kunnen zeggen: "We gaan het mijnheer Boetes ontzettend lastig maken en alle maatregelen, alle wetten op hem toepassen." Maar misschien kan de man er wel tegen. En als heel Nederland nu op een gegeven ogenblik gaat zeggen: Er deugt hier iets niet. We willen af van dit systeem van geheime commissies, van geheime ambtenaren-raden, van BVD-instanties en nog ettelijke andere geheime instanties, die meestal niet worden genoemd, dan zullen deze instanties zeggen: "Hé, daar gaat ons hele voordeel. Mijnheer Boetes moet dood." Als mijnheer Boetes nu in een klein wagentje rijdt, kunnen we er een vrachtwagen tegenop laten rijden. Maar als hij dat ook niet doet, dan moet er misschien een dronken vent komen en in een amok-bui maar een mes in zijn buik steken. Die vent gaat dan wel de bak in, maar we betalen hem ervoor. Of misschien kunnen we iemand zo gek maken, dat hij het zonder dat doet. Maar we moeten die man kwijt, want anders leven we in een anarchie van ons stand-

punt gezien. Dat is niet meer te aanvaarden.

Waarmee ik dus wil zeggen, dat zelfs onder Nederlandse omstandigheden, hoe huiselijk en klompen-dragend die ook schijnen te zijn, de situatie denkbaar is, waarin heersende machten en bepaalde groepen zouden ingrijpen om iemand uit te schakelen. Maar u weet ook dat er dan altijd mensen zullen zijn - ook in Nederland - die zeggen: "Maar dat nemen we niet; dit kan niet helemaal juist zijn." Die net als in Amerika in de kwestie Kennedy zeggen: "Maar we geloven niet wat jullie daar publiceren en wat de rechter zegt; we gaan het zelf na. Er zijn een hele hoop dingen, die niet kloppen. Waarom houden jullie de zaak zo geheim" En dan wordt er een steeds groter wantrouwen geboren. Kijk, daar gaat het nu om.

Vandaag is in bijna alle landen ter wereld sprake van een groeiend wantrouwen tegen de gouvernementen. En dat is eigenlijk heel zonderling, omdat de meeste regeringen alles doen wat ze kunnen om de mensen tegemoet te komen; zelfs zoveel, dat het de mensen meer kost dan ze ervoor over hebben. Maar men vertrouwt deze regeringen niet meer. Men voelt te sterk ergens die schaduwachtige invloed, dit onvatbare, dat alle beloften, alle woorden en alle wetten draait en kneedt, totdat het weer precies hetzelfde is.

Voor Amerika betekent dit, dat heel veel mensen losgeslagen zijn. De dood van Martin Luther King betekent bovendien ook nog iets curieus: Aan de ene kant is er voor de extremisten een bijzondere aanleiding om te gaan optreden. Voor de zwarte extremisten om wraak te nemen. Voor de rechtse extremisten om tegen die brutale zwarten nu eindelijk eens maatregelen te nemen en hun eigen bezit en leven te verdedigen. Hebben ze al niet reeds geplunderd! Maar een groot gedeelte (en daarmee heeft men waarschijnlijk geen rekening gehouden) voelt zich verplicht tegenover deze prediker van geweldloosheid, die juist doordat hij op dit punt van zijn carrière wordt vermoord een soort Christus wordt.

Ik weet niet, of u erover heeft nagedacht, maar weet u dat het vlak voor Goede Vrijdag is. De associatie valt op. Weet u, dat het hier ook een man is, die over een rijk, een land van overvloed spreekt, dat hij ziet. Zoals Jezus sprak over het Koninkrijk der Hemelen. Een man, die erg politiek, buitengewoon kundig en - als we eerlijk zijn - ook nog wel met alle trucjes, die de massa-beheersende orator nodig heeft, een zeker effect heeft teweeg gebracht. Maar die belofte blijft.

King is voor heel veel mensen een soort verlossersfiguur, een messiaanse figuur. Dit wordt op het ogenblik nog voornamelijk emotioneel gevoeld. Maar er zijn mensen, die dit zullen doorzetten. Mensen, die - net als de apostelen toen Jezus weg was - niet in staat zijn om precies hetzelfde te doen, maar die kunnen gaan prediken. Er is heel wat materiaal vastgelegd. Het is dus zeer begrijpelijk, dat er een beweging zal ontstaan van negers en waarschijnlijk ook van vele armere blanken, die gaan zeggen: Wij moeten geweldloos maar massaal demonstreren, overal. En dan gaan er heus nog wel wat wijken de brand in. En er worden van de zomer heus wel vele honderden mensen gedood in straatgevechten enz. enz.

Er is echter een middenmoot geschapen, die zich tegen dit geweld gaat keren. Blanken, die blanken gaan beletten om negers neer te schieten; maar ook negers, die negers gaan beletten om blanken te molesteren. En dat betekent, dat er in deze dagen in Amerika een derde macht geboren zal worden, die niets met blank of met wit te maken heeft, die niets te maken heeft met politiek en met goedsienst, maar die te maken heeft met het geloof in een recht, in een nieuw land. Een partij of een groep, die bereid is haar leven te offeren, want heeft onze grote voorman ook niet zijn leven geofferd? Kijk, martelaarschap voor de geweldloosheid, dat is uitermate attractief.

In de tijd, dat Ghandi werd vermoord, lag de situatie een beetje anders. Ghandi had eigenlijk al teveel aanzien gekregen. Hij was teveel de massale leraar voor iedereen geworden; en daardoor stond hij te ver boven de massa. Hij was niet meer de man, die met zijn volgelingen door het land trok. Hij was de grote oude man, die de geest van India representeerde. Daarom kom je hem vereren en toch gaan vechten. Hier is dat niet gebeurd.

Dan kunnen we dus gaan extrapoleren. We kunnen zeggen: Wat gaat dit nu mor-

gen betekenen. En dan zeggen we:

Voor de ver. Staten betekent dit niet alleen een versnelde emancipatie van de negers met veel geweld erbij, maar het betekent vooral een verandering van de verhouding tussen de klassen. De onderlaag van de bevolking (de goedkoopst betaalde arbeiders en de werkelozen) gaat zich langzaam maar zeker versmelten tot een nieuwe eenheid. Deze eenheid gaat een tegenwicht vormen voor wat je toch wel de politieke machine mag noemen, met zijn bekende corridorlopers en pressiegroepen, waarin bepaalde industrieën zelfs hun eigen senatoren hebben. Dit moet volgens mij voeren tot iets wat aan een burgeroorlog gelijk komt, maar daardoor gelijktijdig voor de Ver. Staten een situatie zal scheppen, waarin zij niet meer in staat zijn zich te beroepen op hun plaats in de wereld en hun bondgenootschappen met de wereld.

Anders gezegd: De buitenlandse politiek van de Ver Staten krijgt een grote klap. Die klap zou aan het einde van dit jaar zelfs zo zeer aangekomen kunnen zijn, dat vele industriële waarden en ook de dollar zelf aanmerkelijk aan het dalen zijn.

Wat kunnen we er verder van verwachten? Ik geloof, dat er ook van het meer ideële, het meer abstracte denken, dat we niet alleen van King maar ook van anderen in deze tijd horen, een nieuwe werking uitgaat. Het demonstreren op zichzelf is mode, maar de vorm van demonstreren is op het ogenblik oppervlakkig; het is meer een aardigheidje dan ernst, zo vreemd als het klinkt.

De techniek van de "sit-in" b.v. is eigenlijk nog niet helemaal beproefd. Ik maak me sterk, dat - voordat we 6 maanden verder zijn - er in de U.S.A. een opmars plaats vindt van zeg rond 300.000 tot een half miljoen mensen, die zich rond het Kapitol installeren en daar blijven. Ze blijven wachten, totdat ze antwoord krijgen. Dat is erg moeilijk, weet u. Dat zou hier ook wel eens kunnen gebeuren.

Stel u voor, dat hier alle Nederlandse groepen, die het niet eens zijn met wat de regering doet, niet nijdig worden en dan in de een of andere stad relletjes gaan maken of overal optochten gaan houden, maar eenvoudig naar het Binnenhof gaan en rond het Tweede Kamer-gebouw blijven zitten. "Zo jongens, hier zitten we. Wij willen niet vechten. Haal je ons weg, goed. Haal ons maar weg. Arresteer ons maar. Dan komen er wel weer nieuwe."

Een levende wal. Wat dan? Ja, dan moet er wel wat gebeuren. Dan moeten de mensen reageren. Dat voorzie ik voor Nederland voorlopig niet. De Nederlander is een reuze kankeraar en schreeuwer, maar als het gaat om een georganiseerd langdurig samenwerken, dan is hij over het algemeen zozeer tot fractievorming geneigd, dat er daartussen looppaden genoeg overblijven voor haastige Kamerleden. Maar in de Ver. Staten en in andere landen (en nu denk ik vooral aan een invloed, die vreemd genoeg ook in Zuid-Azië en in Zuid-Amerika werkt) verwacht ik inderdaad een techniek van noem het maar "sit-in"- of "sit-down"-acties: belegeringen door voortdurend zich aanvullende groepen, die - doordat zij zich niet feitelijk verzetten - niet met geweld kunnen worden verdreven, zonder de verontwaardiging te wekken. Indien de anderen maar zodanige reserves hebben, dat het ook niet mogelijk is hen zo maar weg te vegen met politiemacht of normale middelen.

Deze beweging van de massa's zal zich, indien ik het goed heb, pas op de wereld openbaren in het volgende jaar; vooral in de tweede helft daarvan. En dan zullen we daar heel waarschijnlijk niet alleen "we shall overcome" horen, maar heel veel theorieën en "bien étommes de se trouver ensemble" zou ik haast zeggen, uitspraken vinden van Mao, van Lenin, van Marx, maar ook van andere grote denkers tot zelfs Descartes, Nietzsche, Voltaire toe. Het wordt misschien een citatenstrijd, maar een zeer zonderlinge strijd. Hierin gaat het er alleen maar om hoe lang men zich kan beheersen.

Als er op het ogenblik in een Amerikaanse stad wordt geplunderd (er begint nu net weer zo'n rel in Philadelphia, die over een uur of 5 à 6 waarschijnlijk het maximum heeft bereikt), dan zullen we zien, dat zolang de politie en het leger de gewone plunderaartjes en schreeuwertjes een beetje met rust laten er niet veel gebeurt. Dan zijn er misschien enkelingen, die geweld plegen of brandstichten, maar dat zijn er niet zoveel. Waarschijnlijk zal men in dat relletje,

waar ik het over heb, mog de houding aannemen van: nu ja, laat ze dan in Godsnaam maar een beetje uitrazen. Maar vandaag of morgen wordt het teveel. Ik garandeer u, dat het eerste relletje, waarbij ze 15 tot 20 doden maken (en dat zou heel goed ergens in een stad in de buurt van de Mississippi kunnen zijn. Ik denk aan Natchez en Bogalusa in Louisiana.) Als daar 20 of 30 negers worden neergeschoten (en nogmaals, dat is zeker niet denkbeeldig), dan zou er wel eens een bloedbad, een orgie uit kunnen voortvloeien. Een orgie van moord en geweld. We doen op het ogenblik alles om juist dergelijke dingen te voorkomen; om dus een ongewoon grote tolerantie bij de publiekrechtelijke lichamen en hun vertegenwoordigers tot stand te brengen aan de ene kant, en aan de andere kant de impuls tot direct persoonlijk geweld zoveel mogelijk in te tomen.

Het gevaar voor een dergelijke explosie blijft volgens mij zeker à 6 maanden bestaan en het zal waarschijnlijk zijn hoogtepunt krijgen over ongeveer 2 maanden. Wanneer (ik zeg uitdrukkelijk: wanneer; het is dus voorwaardelijk) dit gebeurt, dan kunnen we verwachten dat er een burgeroorlog in de Ver. Staten ontstaat, die vooral in het zuidelijk en westelijk deel heel vreemde situaties en omstandigheden zal veroorzaken.

Een laatste vraag wil ik hier nog bezien in het kader van dit onderwerp. Is er een geestelijke betekenis aan verbonden?

In de eerste plaats is er natuurlijk sprake van wat men emancipatie (een soort van vrijwording) noemt. Maar ik meen, dat die vrijwording er ook een is van de dogmata van de moderne maatschappij. De onberekenbaarheid van de situatie brengt op een gegeven ogenblik de baptist, de moslim, de holy-roller, de presbyteriaan allen bij elkaar, tezamen met de katholieken en misschien nog wat hindoes en wat andere gelovigen. De mensen moeten samenwerken. Ze hebben gezamenlijk een abstract denkbeeld, een ideaal, waarvoor hun onderlinge geschillen kunnen wijken. Zoals vandaag (dat is misschien wel aardig om dat op te merken) bij de begrafenis van King de meest extreme groepen van negers en zelfs blanken acte de présence hebben gegeven in een gezamenlijk gevoel van rouw en ontroering. Dat moet men toch niet over het hoofd zien. Ik zou dus zeggen: Een zekere tolerantie voor elkaar in een groter begrip. Het is een positieve waarde. En het moet ook geestelijke inhoud hebben. Indien ik ga begrijpen, dat het niet belangrijk is om over verschillen van gedachten te spreken, maar dat het belangrijk is om gezamenlijk iets te doen, dan ben ik al een stap verder.

Als - zoals met de massa-beïnvloeding van de laatste dagen en ook van de maanden september en oktober van dit jaar - dit onzelfzuchtige element sterker wordt en het egoïsme meer en meer op de achtergrond komt, dan vrees ik niet, dat hieruit een geestelijke verdwazing uit voortkomt. Integendeel, een beleven van een onzelfzuchtigheid in streven, een samenwerking, die niet meer door eigen angsten en egoïsme alleen wordt gedreven, maar ook een vrijmaking betekent voor de geest van de mens.

Het is te dwaas om dit alleen op rekening van Martin Luther King te schrijven, ofschoon er wel mensen zullen zijn, die dit doen. Het is een proces, dat reeds lange tijd aan de gang is, waarover we zelfs jaren geleden reeds gesproken hebben. Ik meen, dat we voor het eerst in 1962 hebben gezegd, dat vanaf 1965 een kritieke situatie zou kunnen ontstaan in de Ver. Staten, welke na enige jaren zelfs tot een burgeroorlog zou kunnen uitgroeien. Ik zou zelfs meer van die feiten en uitspraken kunnen citeren. Het is een ontwikkeling, die te voorzien was. Een ontwikkeling, waarvan de eerste punten voor ons kenbaar en gefixeerd waren in de kritieke periode van 1961 - '63. In die tijd reeds werd dit alles voorbereid en begon zich deze geestelijke omwenteling af te spelen.

Een dergelijke omwenteling heeft haar exponenten nodig. Martelaars. King is er een. Misschien is Kennedy er ook wel een. Maar er zullen er meer komen. Zij heeft een zeker aantal drijfveren nodig in de materie. Ik meen, dat de omstandigheden, zoals ze op dit moment zich ontwikkelen, die drijfveren vergroten. Mensen, die alleen maar worden gedreven door een vaag gevoel en niet kunnen komen tot de formulering van een idee, die even buiten de realiteit staat, een abstractie die toch gelijktijdig een plan, een richtlijn in de werkelijkheid betekent, hebben aan een geestelijke bewustwording eigenlijk niet veel. Maar wat er

nu gebeurt, bevestigt (nogmaals: we hebben er in het verleden reeds vaak op
gewezen) een vreemde geestelijke groei.

Wij verwachten zelfs, dat het systeem van inwijdingen (de persoonlijke en
niet meer de normale, dus groepsinwijdingen) in het komende jaar wordt voort-
gezet door de Witte Broederschap, nadat het ongeveer $1\frac{1}{2}$ jaar heeft stilge-
staan. We menen zelfs, dat die pogingen zullen worden verveelvoudigd, al is
het alleen maar om op aarde meer geestelijk bewuste exponenten te krijgen van
de krachten, die zich ontwikkelen; en daarmee ook een bewustere beleving van
deze abstractie.

Denk niet, dat we daarmee het geweld hebben uitgeschakeld, integendeel.
Zoals ik in hoofdstuk IX de Psychologie van het Geweld reeds heb gezegd, is
het hier een vreemde kwestie van angsten, van begeerten, van noodzaak tot
zelfuitdrukking, van machtsbegrip, die een rol speelt. Maar als het geweld
komt te staan tegenover een geweldloze ideologie, dan is het machteloos.
Zoals reeds de grote machten van Rome eigenlijk ten onder zijn gegaan aan wat
ze in die tijd beschouwden als de ratten in de riolen: de christenen in de
catacomben. Deze christenen, die zich lieten verbranden, die zich voor de
leeuwen lieten werpen, die alleen één ding niet deden: verloochenen, waarin
ze geloofden. Zij hebben ten slotte het keizerrijk Rome ten onder gebracht.
Zij hebben het verval, dat in de maatschappij potentieel aanwezig was in zo
versnelde mate tot uiting doen komen, dat Rome uiteen viel in twee delen en
de werkelijke macht verloren ging.

Ik geloof, dat er met de moderne wereld iets dergelijks te gebeuren staat;
en dit is goed. Een geestelijke bewustwording, zeker. Maar daarnaast (en dat mo-
gen we niet vergeten) ook een verandering van de maatschappij. Het is heel aar-
dig om u te vertellen, dat er nieuwe zedelijke opvattingen en wetten moeten ko-
men, dat de hele maatschappij in een nieuwe vorm moet worden gegoten, maar daar
komt niets van, indien er geen noodzaak is.

Het begin van die noodzaak zien wij vandaag. Dat is de reden, dat ik boven
dit onderwerp "Vandaag" heb gezegd. Vandaag, omdat dit in een reeks psychische
en psychologische processen en indirect dus ook in politieke en economische
ontwikkelingen een keerpunt gaat betekenen. Een keerpunt, dat veel belangrijker
is dan de man die begraven werd.

Vandaag is de uitdrukking van wat morgen kan zijn. En als u me niet kwa-
lijk neemt, dat is ook de reden, waarom zovelen van ons zich waar het maar mo-
gelijk is inzetten in deze tijd voor een zo juist mogelijke ontwikkeling.

Ik eindig hier dan ook niet alleen voor Sleutels maar ook mijn bijdrage
voor vandaag.

:--:~:

MASSA-MEDIA.

De hedendaagse publiciteit wordt voornamelijk bepaald door de massa-
media, waarmee we een zeer directe invloed kunnen uitoefenen op het den-
ken en de reactie van soms vele honderdduizenden mensen. We kunnen deze
media verder nog onderscheiden in:

de tijdelijk beïnvloedende;
de langdurig beïnvloedende;
de permanent beïnvloedende.

Permanent is hier natuurlijk een betrekkelijke factor, dat begrijpt u wel.

Onder de tijdelijk beïnvloedende rekenen we b.v.: publicaties als tijd-
schriften, dagbladen en daarnaast film, radio en televisie.

Bij de langdurig beïnvloedende gaan wij uit van een meer blijvende publica-

tie in de vorm van schotschriften, grammofoonplaten, boekwerken met een grotere waarde of inhoud (b.v. Bres-Planète).

Dan hebben we daarnaast nog te maken met z.g. publiciteits-campagnes, die een periode van 1 tot 6 maanden lopen. We kennen die hoofdzakelijk uit de reclames, maar ze worden ook voor andere dingen gevoerd.

En dan krijgen we de permanent beïnvloedende: boekwerken, studiewerken, tendentieuze publicaties van groter belang, die vaak vele eeuwen in het denken een rol spelen en die wijd verbreid dus zeer vele mensen ook in hun denken een zekere gerichtheid geven. Het opvallende daarbij is dit: Indien we te maken hebben met de permanente invloed, dan zal een fout, die in de tijd zelf gemakkelijk te ontdekken is, vager worden naarmate de publicatie langduriger en over een uitgestrekter gebied invloed heeft. Het is dus mogelijk via een boek-publicatie één op zichzelf foutieve stelling ingang te doen vinden, mits men in staat is ervoor te zorgen, dat die publicatie interessant genoeg is om een lange tijd onderzocht of gelezen te worden en men daarnaast de verspreiding ervan groot genoeg kan maken. Voor wetenschappelijke onderzoeken b.v. kan men dergelijke thesen het gemakkelijkst verbreiden in z.g. populaire of semi-populaire tijdschriften, waarin ook voor vaklieden belangrijke ideeën worden ontwikkeld.

Voor historici is het het eenvoudigst om een dergelijke misleidende publicatie te doen opnemen in een verhandeling over een bepaalde periode, die ook voor de liefhebber van het historische leesbaar is.

Dergelijke invloeden spelen vaak een grote rol in de ontwikkeling van bepaalde wetenschappen. Ze hebben grote invloed op de filosofische en godsdienstige ontwikkeling. De werkelijke invloed is moeilijk meetbaar. We hebben nl. niet te maken met een directe reactie, maar met een trage verschuiving van de reactie of het denken van de mens in een bepaalde richting. We zullen deze dan ook voor het verdere even buiten beschouwing laten.

Interessanter zijn de z.g. langdurig werkende media. Als ik met een reclame-campagne begin voor b.v. bier, dan lijkt het, of die invloed zeer gering is. We zien posters (reclamebiljetten), advertenties, we lezen misschien artikeltjes erover, we horen een reclamespreukje, maar door een voortdurende herhaling van bepaalde argumenten worden ze als waar opgevat. Indien dit voor bier mogelijk is, dan kun je dit ook doen voor politieke of religieuze argumenten.

Als ik regelmatig een campagne van een beperkte duur weet te voeren, waarin ik een slagzin of een bepaald begrip voortdurend herhaal, dan zal - mits ik voldoende mensen bereik - dit deel gaan uitmaken van hun reactie. In sommige gevallen is er zelfs een psychologische beïnvloeding aan verbonden, die enigszins doet denken aan de reacties, die Pavlov wist te wekken: de mens ziet dan in een bepaald iets een bevrijding of een symbool voor zijn bereiking, zijn vermogen, zijn verstandelijkheid etc. De werking hiervan is dus eenvoudig te constateren, omdat het hierdoor mogelijk is b.v. politieke tendensen in een periode van 3 tot 7 jaar volledig om te buigen. Het is mogelijk om tot nu toe niet aanvaarde denkbeelden, toestanden, personen of gebruiken ingang te doen vinden. Typerend hiervoor in Nederland is b.v. de behandeling van het probleem van de homofilie.

Er is een weerstand tegen de homofilie, die algemeen is. Deze weerstand komt voort uit de christelijke moraal, de algemene opvatting. Nu begint men met publiciteit daarover, die in het begin alleen verklarend is. Na deze verklarende publiciteit laat men een campagne volgen met psychologische beïnvloeding: de andere is ook mens; we moeten de menselijkheid van het geval zien. De laatste fase van het probleem is er dan een, waarbij we direct ingaan op de economisch-sociale omstandigheden en we gaan spreken over het recht van een mens. Het resultaat is, dat de directe en openlijke weerzin aanmerkelijk is afgenomen en meer en meer beperkt blijft tot een individuele reactie, maar in het geheel dus een grotere verdraagzaamheid.

Die campagne heeft in Nederland op het ogenblik 3 jaar gelopen en zwijgt nu even, maar ze komt over enige tijd weer terug. Er zal dan een ogenblik komen, dat de publieke opinie de homofilie als volkomen normaal gaat accepteren, tenzij

een tegenactie met een gelijksoortige opbouw voor die tijd wordt gelanceerd.

We zien dit in politiek en in andere problemen.

Nog interessanter en misschien in deze tijd ook voor de acties direct meer bepalend is de vluchtige publiciteit, waarbij de massa-media een directe suggestieve invloed gaan uitoefenen. Ik wil hier niet te veel voorbeelden aanhalen, maar wil u herinneren aan de televisie-acties als "Open het Dorp" en dat andere geval "Kom over de Brug", waarbij in de eerste plaats wordt gewerkt met een toenemende pressie in de richting van een sociale, morele verantwoordelijkheid van de mens, terwijl daarnaast een kunstmatig enthousiasme tot stand wordt gebracht, waarin vele mensen hun directe gevoeligheid voor verhoudingen kunnen verliezen. Het is mogelijk op deze manier vele miljoenen bij elkaar te brengen, zoals u zelf hebt kunnen constateren. Ook in dagbladen zijn dergelijke acties wel gevoerd en ze blijken dan na ongeveer een week voldoende resultaat op te leveren.

Wat is hier het geval? Indien ik met een herhaling van argumenten kom, dan zullen die steekhoudend moeten zijn of zij zullen zodanig pakken moeten zijn, dat men ze haast onwillekeurig in zich opneemt, zoals bij een reclame-slogan. Ga ik echter met een kort-lopemde periode van communicatie aan de gang, dan moet ik in de eerste plaats emoties wakker roepen; ik speel dus met de gevoelens van de mensen.

Een acties als "Open het Dorp" was in feite - al was het misschien niet helemaal zo opgezet - het wekken van een massa-psychose, een psychische afwijking, een neurotische toestand in de massa, waarbij de reële verhoudingen eigenlijk uit het oog worden verloren en iedereen zijn eigen belangen en zijn eigen denken gaat verbinden aan een doel, dat op zichzelf misschien zeer waardig is, maar waar men normalerwijze geen belangstelling voor heeft.

In de door mij geciteerde "Kom over de Brug"-actie hebben wij eveneens te maken met een aantal argumenten, van emotionele aard, die typerend zijn: de arme mensen, die ons nodig hebben.

Een beroep op eigen grootte: wij zijn zo grootmoedig, wij kunnen niet anders dan daarop reageren.

Een emotioneel argument: godsdienstig gezien is het noodzakelijk, dat wij dit doen. Wederom een beroep op emotie, niet op de rede.

Daarnaast dan een bepaalde inzamel-techniek (of dat nu een kwestie is van lucifersdoosjes of enveloppen doet ook niet zoveel ter zake), waarmee een zekere actie wordt gevraagd en er bovendien - en dat is belangrijk - een controle van anderen kan zijn.

Indien ik dit kan doen voor een z.g. goed doel, kan ik datzelfde dus ook doen met een soortgelijke psychische afpersing t.a.v. politieke doeleinden. Ik kan in een zeer korte campagne b.v. duidelijk maken dat Amerika goed of kwaad is. Ik kan heel veel mensen ervan overtuigen, dat Johnson een moordenaar is of dat hij dit niet is. Ik kan heel veel mensen ertoe brengen mee te werken aan een bepaald project (Steun Israël b.v.) of om integendeel een medewerking niet te verlenen. Het is dus mogelijk via de massa-media het gedragspatroon van de massa onmiddellijk te beïnvloeden, ofschoon deze beïnvloeding niet lang nawerkt.

Er zijn nu zakenlieden, die sterk berouw hebben over hetgeen zij bij "Open het Dorp" hebben toegezegd; en er zijn particulieren, die met een ietwat betrokken gezicht constateren, dat zij toch wel wat teveel over de brug zijn gekomen. Maar dat geeft niet, want het onmiddellijk doel is bereikt.

Indien ik met de massa-media een bepaalde psychotische toestand in de massa kan activeren en daarmee de redelijkheid beperken, is het mij mogelijk de persoonlijke vrijheid van een mens, die niet kritisch is ingesteld, zonder meer teniet te doen. Massa-media worden dan ook op het ogenblik, zoals u overal kunt constateren, meer en meer gebruikt om de mens van een eigen oordeel terug te houden. Men probeert hem te brengen tot een accepteren van allerhande denkbeelden, stellingen, gedragsnormen, die niet de zijne zijn, die niet tot hem behoren en in zijn persoonlijkheid misschien niet eens plaats hebben. Men slaagt daarin.

Indien ik nu een dergelijke actie ga combineren, waarbij ik de verschillende media samenvoeg, dan zou het mogelijk zijn om met een zeer snelle actie een

religieus vuur tot stand te brengen; een toestand van onredelijke hartstochtelijkheid. Ik denk hier aan acties als die van Billy Graham. Als ik daar nu verder kan gaan met een publiciteit door b.v. brochures e.d., waarin de mens voortdurend wordt herinnerd aan deze beleving en deze als iets exceptioneels, iets verheffends wordt voorgesteld en hem wordt voorgespiegeld, dat hij daarvoor meer is (dat hij dus anders is dan een ander), dan zal de houding van die mens dus meer permanent gewijzigd zijn. Breng ik hem daarbij tot de studie van boeken, die een groot aantal feiten, maar tendentieus, bevatten, dan kan ik hem zelfs zover brengen, dat hij niet meer redelijk kan reageren. En dan zijn we heel dicht bij hetgeen b.v. een Mao Tse-toeng heeft gedaan met zijn Rode Boekje.

Indien wij uitgaan van Soen Yat-sen, die in China de eerste beïnvloeding tot stand bracht, dan zien wij dat hier sprake is van een prediking. Die prediking is eigenlijk nog geen massa-medium. Het is teveel een revolutionaire actie, waarbij alle denkbeelden nog de tijd vinden zichzelf te openbaren. Vandaar dat die republiek zeker ook geen bijzonder lange duur heeft gehad. In die republiek komt men tot de ontwikkeling van een meer algemene belezendheid, een vereenvoudiging van het schrift en daardoor de mogelijkheid om meer schotschriften en ook kranten-publicaties het land in te sturen.

Hierdoor wordt de tweede fase mogelijk: het beïnvloeden van de mens in een bepaalde, nog steeds revolutionaire richting. De communistische revolutie is het eindresultaat ervan.

Nu komen de communisten en zij gaan de mensen overspoelen met studiewerken; dus langdurig invloed hebbende geschriften. Hierdoor worden vele generaties zelfs in hun denken veranderd. Daarnaast gaat men werken met schotschriften, die in tendens sterk variëren. Men voegt daarbij in toenemende mate radio-campagnes. Deze radio-campagnes hebben het korte, maar fel-emotionele effect, waarvan ik u zo even uit eigen land enkele voorbeelden gaf. Het eindresultaat is een onredelijkheid. In deze onredelijkheid wordt elke willekeurige uitspraak van degenen, die met de opbouw wordt geassocieerd, als een evangelium aanvaard.

Misbruik van massa-media neemt steeds meer toe. Het is velen van u bekend, dat b.v. de commerciële televisie in Engeland, maar daarnaast ook 2/3 van de dagbladen in handen van bepaalde politiek-economische pressiegroepen zijn. Zij kunnen dus een groot gedeelte van de mening bepalen en beïnvloeden.

Als wij in de Ver. Staten gaan kijken, dan vinden wij ook daar grote concerns, die via vele verschillende dagbladen, publicaties, plaatselijke radio- en televisiestations in staat zijn de mening te beïnvloeden. Het is een feit, dat in de Ver. Staten de verkiezingscampagne voor 9/10 niet wordt uitgevochten, zoals vroeger in conventie-halls (plaatsen waar men persoonlijk bijeenkomt), maar dat de werkelijk beslissende factor moet komen van de pers, de tijdschriften en vooral radio en televisie. Hierbij gaan persoonlijke elementen een veel grotere rol spelen dan redelijke.

Anders gezegd: Wie de massa-media beheerst, beheerst de massa. Wie het denken van de massa beheerst, beheerst het gedrag van de massa. Wie het gedrag van de massa beheerst, kan haar exploiteren volgens zijn eigen neiging, zolang hij niet het slachtoffer wordt van zijn eigen propaganda.

Nu wil ik u wijzen op het z.g. Tjil Uylenspiegel-effect.

U kent allen het verhaal van Tjil, die alle mensen vertelde dat er buiten het dorp een hele hoop turf voor niets te krijgen was. Toen hij iedereen zag gaan, zei hij: "Ja, als ze allemaal daar naartoe gaan, dan heb ik misschien toch iets gezegd, wat waar is." Waarop hij een mandje nam en ook ging kijken. Een effect, dat wij vooral daar vinden, waar de publiciteit hoofdzakelijk emotioneel wordt bepaald.

Men bouwt vaak ten bate van een zekere sociale reform een bepaald denkbeeld op. Men publiceert het aan alle kanten. Maar het eigenaardige is, dat op den duur zoveel mensen gaan reageren volgens de geschapen tendens, dat degenen, die haar met een doel hebben geschapen, zelf geloven dat ze bestaat. Zij gaan haar dan niet meer gebruiken (wat redelijk voor hen misschien zelfs nuttig zou zijn), maar zij gaan meelopen met die tendens; en hierdoor wordt het geheel onbestuurbaar. Een van de grote gevaren van de massa-communicatie middelen in deze tijd

is dus wel de grote invloed, die de massa weer heeft op degenen, die de publiciteit beheersen. Hierdoor ontstaat de onbestuurbaarheid van op zichzelf logisch opgezette projecten.

Typierend hiervoor zijn bepaalde reformen, die men heeft willen doorvoeren in de USSR. Men heeft om aanvaardbaar te maken, dat een zekere vrijheid van productie, een zekere relatie tussen consumptie en productie nodig was, een aantal denkbeelden gelanceerd. Deze denkbeelden worden door de partij-theoretici zeker niet gemakkelijk aanvaard en gewaardeerd. Heel veel bestuurders zijn er uit de aard der zaak tegen. Maar wat is er nu gebeurd. De massa is daarin gaan geloven. Er zijn nu (o.a. in Georgië, maar ook in de omgeving van Leningrad, van Novgorod) groepen ontstaan, die zozeer geloven aan deze noodzaak, dat zij nu de partij-mensen a.h.w. gaan dwingen in ditzelfde spoor te denken.

Een van de grote strijdpunten in de hele politiek van de Sovjet-Unie is juist deze vraag over de productie. Maar deze vraag over de productie en de hele strijd, de zuiveringen, die daaruit binnenkort weer uit voortvloeien - al zijn ze wat geruislozer dan vroeger - is ontstaan, omdat veel van degenen, die met een bepaald doel deze denkbeelden eerst hebben gelanceerd, nu zelf daaraan zijn gaan geloven, omdat zoveel mensen eraan geloven.

Mag ik daarom als eerste conclusie stellen, dat de massa-media in toenemende mate worden gebruikt voor een massaal bedrog (met goede bedoelingen vaak) en daardoor ook degenen, die deze publicaties beheersen, steeds sterker voeren tot zelfbedrog.

In de tweede plaats wil ik constateren, dat wanneer één fout, die misschien bewust en doelbewust is gemaakt in publiciteitsmedia en die de massa bereikt, deze de neiging heeft niet alleen zichzelf te continueren - tegen alle bewijs in desnoods - maar bovendien als bron gaat dienen voor verdere berekeningen en denkbeelden. Een werkelijkheidsvervreemding kan dus worden bevorderd door enkele bewuste weglatingen en misleidingen in publicaties van grotere omvang.

In de derde plaats moeten wij constateren, dat het beroep op de rede, dat de massa-media doen, over het algemeen betrekkelijk gering is. Het is hoogstens een additie aan het origineel beroep dat overal de boventoon voert. Daar de emotie in de massa-media het belangrijkste middel is geworden - uitgezonderd die van langere duur - kunnen wij constateren, dat de emotionaliteit de redelijkheid bij de mensheid steeds meer zal overheersen, tenzij men komt tot een totaal ander gebruik van de massa-communicatie middelen en de massa-media.

Mijn laatste conclusie en voor u waarschijnlijk zeer begrijpelijk is dan deze:

Juist omdat die massa-media zo buitengewoon belangrijk zijn en gelijktijdig een al dan niet beseft, voortdurend misleidende en gelijktijdig richtende functie in de samenleving hebben, zal het voor de geest van groot belang zijn daarop steeds verder invloed te gaan uitoefenen en via inspiraties, denkbeelden, desnoods het doen ontstaan van canards e.d. de tendens van vooral de kortlopende massa-media in zeer sterke mate mede te bepalen. Indien dit gebeurt, is het mogelijk de emotionaliteit van de mens zodanig te richten, dat een mentale benadering van de werkelijke situatie weer mogelijk wordt.

Kort samengevat: Wie zich met massa-media bezighoudt - onverschillig als luisteraar, kijker, lezer, dan wel als schrijver, producent etc. - moet steeds kritisch blijven tegenover deze media en voortdurend beseffen, dat elke geschapen emotionele tendens, die niet alleen door rationalisatie maar bovendien ook door kenbare feiten voortdurend wordt onderstreept, het "ik" vervreemdt van de eigen wereld; en in die wereld de mogelijkheid tot beheersing van het milieu tot een juist richten en oriënteren van het "ik" aanmerkelijk beperkt.

Maak uzelf geen slaaf van de communicatie middelen, die u omringen, maar leer ze voortdurend kritisch en bewust beschouwen, daarbij uitgaande van het standpunt, dat elke tendens, die gedurende 30 tot 60 dagen in deze media optreedt, bedoeld is om op korte termijn uw eigen gevoelsreactie te veranderen.

Houd er rekening mee, dat begrippen, die worden gelanceerd in geschriften van wat langere duur gewoonlijk ten doel hebben uw eigen denken te wijzigen in een bepaalde richting. Voel uw vrij om de emotie, die men bij u oproept, terzijde

te stellen en te zoeken naar de feiten. U zult zien, dat ze over het algemeen zeer arm zijn en vaak onvolledig.

Houdt u bezig met de gepubliceerde feiten, los van de emotionele inhoud en u zult bovendien ontdekken, dat heel vaak de emotionele inhoud slechts slaat op een zeer klein deel van de genoemde feiten. Vraag u dan af, waarom die andere feiten niet zijn genoemd. Ze zullen zeer waarschijnlijk de feitelijke bedoeling verbergen of in zich dragen.

Ten laatste: Indien u te maken krijgt met lang-lopemde publicaties of beïnvloedingen via massa-media, moet u zich altijd afvragen:

1. Waar komen ze vandaan? Wie of wat is de uitgever? Dus niet alleen de schrijver.
2. Welk denkbeeld of welke mythe wordt hierin verdedigd?
3. Welke feiten in het gestelde zijn niet volledig bewijsbaar?
Welke feiten daarin zijn controleerbaar? Welke feiten worden aan andere schrijvers ontleend en in hoeverre kunnen wij van dezen aannemen, dat zij onpartijdig waren.

U zult dan ontdekken, dat zelfs in wetenschappelijke boeken en geschriften, maar daarnaast ook in voorlichting omtrent volkeren, landen etc. zeer vreemde hiaten ontstaan en vaak lang herhaalde bijgelovigheden nu als feit gelden. Kunt u zich daarvan ontdoen, dan zult u door een meer reële benadering van de wereld, de volkeren, de mensen, de feiten en de mogelijkheden voor uzelf ook resultaten kunnen behalen, die voor een ander haast ondenkbaar zijn.

:--:

Abonnementen: f 17.50 p. 10 nummers
(v. leden f 12.50) (v. buitenland f 1.50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 98
Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN
redactioneel ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

MEI 1968.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Theorie en praktijk

Magische projectie

Nummer 8.

13e jaargang.

VANDAAG EN MORGEN

Op weg naar morgen

Levensgewoonten

Het vermogen van de mens

Revolutie

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Achtste Les.

THEORIE EN PRAKTIJK.

Wanneer wij filosoferen - en vooral wel in de occulte sfeer - is het betrekkelijk eenvoudig ons een wereldbeeld op te bouwen, dat helemaal beantwoordt aan onze behoeften en dat geheel deel is van hetgeen wij als juist beschouwen. Op het ogenblik echter, dat wij praktisch moeten gaan werken met de theorieën, die wij hebben ontwikkeld, blijken er moeilijkheden te rijzen. De theorie is als het ware een speeltuig, een afzonderlijk wereldje geworden, en het omzetten in praktijk stuit op moeilijkheden.

Ik zou in deze les graag de nadruk willen leggen op de mogelijkheid om de theorie en de praktijk in elkaar te doen overgaan.

De grondstelling, die u steeds weer zult aantreffen, kan eenvoudig worden geformuleerd:

Er is één kracht, waaruit alles voortkomt. Deze kracht is in en rond mij; ze is overal aanwezig. In deze kracht is alles mogelijk, wat binnen de schepping als mogelijkheid kan worden beseft. Dies kan alles, wat door mij als mogelijk kan worden beseft, door mij verwezenlijkt worden.

Deze betrekkelijk simplistische redenering heeft zekere nadelen. Zij brengt een mens vaak in de waan, dat - als hij maar doet alsof - de zaak vanzelf waar zal worden; en dit is zeker niet het geval.

In de theorieën, die men opbouwt, kennen wij b.v. de invloed van de sterren. Wij kennen de kabbalistische betekenis van uw naam; de kabbalistische waarden van uw geboortegetal. Al dergelijke dingen zijn theoretisch. Je kunt er zeer veel mee berekenen, maar je kunt de feiten niet precies aanduiden. Een duiden van feiten, onverschillig uit welke bron dit occult wordt verworven en geprojecteerd, is altijd afhankelijk van de instelling van de persoon zelf. Hoe komt het dan, dat de ene mens in staat is om aan de hand van een summiere horoscoop, een eenvoudige kabbalistische berekening of het vallen van kaarten een reël en later ook controleerbaar toekomstbeeld te geven, terwijl een ander dat niet kan? Ik meen nl., dat we hier voor theorie en praktijk al een heel aardige test-case hebben. Wel, het is heel eenvoudig:

Naarmate mijn theoretische kennis groter wordt, ga ik meer en meer van het standpunt uit dat de theorie die ik huldig deel is van hetgeen er bestaat. Anders gezegd: Ik breng mijn theoretische stellingen over in de werkelijkheid en maak daarmee de werkelijkheid dominant, ook wat betreft mijn eigen mogelijkheden. Het is duidelijk, dat ik via het theoretische systeem dus alleen bepaalde algemeenheden kan afleiden, die er in die werkelijkheid bestaan. Ik kan misschien bepaalde tendensen voorzien, maar zodra het komt tot concrete feiten, loop ik ergens vast; want die feiten liggen voor mij niet vast.

In mijn werkelijkheid zijn er vele mogelijkheden. Ik kan een bepaalde bias (een zeker bevooroordeeld zijn van de omstandigheden in een bepaalde richting) nog wel berekenen, maar ik kan niet precies zeggen wat er gebeurt. Nu ga ik de theorie herleiden tot iets veel eenvoudigers:

Deze theorie - hoe simplistisch ook gesteld - is de werkelijkheid. De werkelijkheid kan zich daaraan niet onttrekken. Dat houdt in, dat de theorie de werkelijkheid in zeer hoge mate voor mij domineert. En nu het eigenaardige: Hierdoor interpreteer ik nu niet meer in feite datgene, wat door de horoscoop, de kabbalistische berekening, de val van kaarten, het koffiedik, de theebladeren e.d. wordt gedichteerd. Het systeem is eigenlijk teloor gegaan. Daarvoor in de plaats komt - aan de hand van dit middel - mijn zien in de werkelijke ontwikkeling. In plaats van dat ik de toekomst beschouw, verplaats ik mij naar die toekomst en constateer vanuit dat punt iets, wat dan eigenlijk reeds verleden begint te worden.

Hier zien we dus een heel groot verschil. In de theorie ga ik uit van het heden en ik leef naar de toekomst toe. In de praktijk, die echter de grootste resultaten oplevert, ga ik uit van mijn in-die-toekomst-zijn. Ik schakel mijn wereld uit. Ik lees af wat er in die toekomst als herinnering en als weten aanwezig is en zeg dit of breng dit dan tot uiting in de tijd, waarin ik ben begonnen met het experiment. Dit heen en weer reizen in de tijd brengt mij dan de mogelijkheid om feiten met een redelijke zekerheid te constateren.

Het wordt natuurlijk moeilijker, indien wij ons moeten bezighouden met b.v. de magische praktijk, waarin we ook zeer vele theorieën kennen, maar waarbij de grote moeilijkheid altijd weer ligt in het feit, dat deze magische theorieën buiten de werkelijkheid staan.

Als ik een magische actie begin om daarmee iets waar te maken, is zij in feite reeds mislukt; want dan accepteer ik de waarden van de wereld, waarin ik leef. Ik probeer ze te wijzigen; maar dit wijzigen kan alleen, indien ik ergens de begrenzungen van dit heden absoluut kan ontkennen. De theoretische magiër bereikt over het algemeen dan ook betrekkelijk weinig.

Maar wat doet de practische magiër? Hij houdt zich niet bezig met de theorie. Theorie is voor hem alleen de rationalisatie van hetgeen hij leeft; niet de stimulans tot handelen in zijn leven. Voor hem is het dus doodeenvoudig om te reageren op zijn geloofswereld (want dat is het in feite) en daarin normaal te handelen, spontaan die dingen tot stand te brengen, welke in de wereld, die anderen als werkelijkheid beschouwen, inderdaad invloed hebben.

Ik kan u hier het voorbeeld geven van b.v. het gebruik van het bekende kneedpoppetje. Maak een poppetje van was (in het westen moet men het volgens middeleeuws geloof bovendien nog laten dopen of volgens de godsdienstige rite zelf dopen en dan nog wel met de naam van degeen, die het moet voorstellen). Dit waspoppetje kan dan (vooral als daarin een haarlok, een stukje nagel of iets dergelijks van de persoon in kwestie is verwerkt) worden gebruikt als een direct simulacrum. Het is één geworden met de persoon; wat aan het poppetje gebeurt, gebeurt aan de persoon zelf en omgekeerd.

Nu zult u zeggen: Dat is eenvoudig. Maar u zoudt zich verbazen, als u wist hoeveel mensen hebben geprobeerd een dergelijke proef te nemen en met al hun naaldsteken er nog niet eens toe zijn gekomen om een ander een lichte verkoudheid te bezorgen. Wat mankterde namelijk? Zij zagen het poppetje als middel. Maar de spontane magiër maakt dit verschil niet. Voor hem is hier geen sprake van een poppetje. Voor hem is hier de persoon zelf. Dat die persoon nog ergens anders bestaat, interesseert hem helemaal niet. Het gaat er absoluut niet om wat die andere persoon zal moeten ondergaan; het gaat erom wat hij het poppetje aandoet. En nu het typische:

Hierdoor komt in de eerste plaats wat men noemt "een geestelijk rapport" tot stand. Dat wil zeggen: er is een zeer sterk suggestieve overdracht van de emotionele impuls van de magiër op de persoon, die hij immers voor zich ziet in het poppetje.

In de tweede plaats: de reacties, die de magiër in het poppetje aanvoelt (want in dit geval voelt hij die reacties aan) zijn gelijk aan die van de persoon, want hij leest niet het poppetje af, maar de werkelijke persoon. De symbolische handeling is niets anders dan het richten van een geestelijke energie. Er behoren nog twee andere trucjes bij, die ik u tot mijn spijt liever niet verraad. U zult er geen gebruik van maken, maar wie weet wie dit leest en misschien

toch ergens een vijand heeft. De beschrijving en de procedure is dus niet volledig, maar ze is wel volledig genoeg om u te laten zien dat er een verschil bestaat tussen theorie en praktijk.

De theorie mag dan ook nooit worden beschouwd - en zeker niet in het occultisme - als een methodiek, op grond waarvan men dan wel eens in de realiteit iets praktisch kan waarmaken. De theorie is in tegendeel een oriëntatie. Zij is een landkaart, een landschapsbeschrijving van een mogelijke wereld. Hierin verplaats ik mijzelf. Zodra ik mijn theorieën niet meer ga toetsen aan de werkelijkheid, maar uit de theorie een werkelijkheid heb gebouwd waarin ik ageer, heb ik plotseling de praktijk bereikt, die ook in mijn eigen wereld merkbaar is.

Er zijn altijd weer mislukkingen. Mislukkingen op velerlei terrein. Het is begrijpelijk, dat iemand op een gegeven ogenblik zegt: Als ik zeg, dat ik de Christus ben, dan is dat waar. Maar is dat waar? Voor die persoon, ja. Het feit, dat hij het nodig vindt te zeggen, dat hij de Christus is, impliceert dat hij het niet helemaal gelooft. Dan kan hij op grond van deze verklaring ook niet de macht uitoefenen en de krachten manifesteren, die de Christus eigen zijn. Indien zo iemand dat toch gaat doen, komen wij terecht in een proces van zelfbegoocheling.

Op soortgelijke wijze kun je b.v. een bepaalde inwijding hebben. Iemand, die zegt dat hij ingewijd is, moet zichzelf ervan overtuigen. Daar hij zichzelf ervan overtuigt, meet hij in feite nog steeds met de maatstaven van de wereld, waarin de niet-ingewijde leeft. Hoe kan hij dan gebruik maken van de gaven en mogelijkheden van de ware ingewijde?

Hier ziet u dus dit wonderlijke aspect, dat in het gehele occulte bestaan altijd weer een rol speelt. De praktijk van het occultisme is niet het in praktijk brengen van de theorie in je eigen wereld. Het is jezelf oriënteren in een wereld, die met de vroeger gekende wereld weinig of niets gemeen heeft en in die wereld ageren. En als je dat doet, dan blijkt dat die wereld op het punt, waarop werd geageerd, realiteit werd in de eigen wereld.

Dan wil ik nu proberen om aan de hand van theorie en praktijk een formulering te vinden voor werkelijkheid. Dan stel ik:

1. Al hetgeen volgens het occultisme mogelijk is, is een feitelijke eigenschap van de mens. Kan men een bepaalde occulte mogelijkheid niet zien als een werkelijk deel van het eigen "ik", dan zal men daarmee geen resultaten kunnen behalen. Daarom is het voor een ieder, die met het occultisme wil werken, van het allergrootste belang, dat hij zich allereerst realiseert in welke krachten en mogelijkheden hij in verband met zichzelf gelooft. Dus niet: zou ik dit kunnen bereiken? Maar: dit is deel van mij. Ik behoeft het alleen maar te ontwikkelen.
2. Men moet zich goed realiseren dat de occulte wereld heel andere maatstaven, wetten en regels kent dan de normale wereld. U leeft in een wereld, die gevormd is door gebruiken, mode, moraal voortkomende uit de gemeenschap; die verder ongetwijfeld mede wordt bepaald door persoonlijke gevoelens en emoties, die ontstaan zijn uit de communiteitsopvattingen. Dus wederom een weergave van de werkelijkheid, waarin men gemeenschappelijk schijnt te bestaan. In de occulte wereld gelden al die waarden niet of zelfs geheel anders. Er zijn occulte werelden bij, waar het beter is te verliezen in een strijd dan te winnen. Want hij die verliest, heeft daardoor een zeggenschap gekregen, die de overwinnaar niet zal vinden. Deze kent slechts een additionele verplichting. Leef ik in die occulte wereld, dan moet ik dus ook bereid zijn om mijn nederlaag als een overwinning te beschouwen. Ik moet de waarden omkeren.

Het kan zijn, dat bepaalde gedragsnormen gelden: b.v. kleding. Indien ik aan bepaalde occulte rituelen deelneem, dan moet mijn kleding daaraan zijn aangepast. Heel vaak wordt gevraagd naar nieuwe, althans geheel gereinigde kleding, lichamelijke reiniging. Soms is die kleding sterk afwijkend van de normale. Denkt u eens aan de middeleeuwse tovenaars, die toch wel sterk afweek van het gebruikelijke kledingspatroon. Dat klinkt misschien

weer vreemd. Maar pas als je die kleding of die wijze van uitdrukking voor jezelf als de normale kunt zien (niet als het exceptionele), stap je daarmee ook in de figuur, die je anders alleen maar uitbeeldt.

Kortom, op elk punt, waarop ik mij kunstmatig moet verwijderen van de in mijn wereld geldende normen om te komen tot de toepassing van het magisch of occult gewenste, speel ik een rol en ben mij daarvan bewust. Resultaat: nil.

Logische conclusie: Wanneer ik nadenk over occulte mogelijkheden en procedures, zal ik mij allereerst moeten afvragen: in hoeverre het daarin als normaal of als noodzakelijk gestelde voor mij zonder meer gewoon kan zijn. Ik moet het buitengewone wegwerken. Dan pas kan ik werken via een dergelijke rite, een dergelijke methode.

3. Vele fenomenen, die in het occultisme voorkomen, worden op aarde beschouwd als afzonderlijke en vaak zeer sterk onderscheiden functies. Men zal b.v. zeggen: Een medium kan geen magnetiseur, een magnetiseur geen medium zijn. Een hypnotiseur is niet geschikt voor het ontvangen van inspiratieve mededelingen. Een helderziende zal over het algemeen niet in staat zijn om positief-magisch in te werken, en dergelijke verklaringen. Dat komt, omdat men elk van deze functies beschouwt als iets afzonderlijks. In feite is dit niet waar. Het occultisme geeft ons in vele verschillende facetten een geestelijke (kosmische) totaliteit, welke in elke persoonlijkheid volledig bestaat, maar door die persoonlijkheid alleen kan worden gebruikt, indien de persoon dit accpeteert. Daarbij geldt verder, dat - naarmate men zich in eigen visie en denken meer beperkt tot een enkel facet - de mogelijkheden van dat facet geringer worden. Dan is de conclusie wederom duidelijk:

Hij, die zich met het occultisme bezighoudt make geen verschil tussen alle omschreven fenomenen daarvan, maar beschouwe deze alle als een uitingsvorm van een en dezelfde kracht. Dat houdt verder in dat iemand, die in het occultisme voor zichzelf eenmaal een bewijs van occult vermogen - op welk terrein dan ook - heeft geleverd, hierdoor in staat zal zijn op zichzelf te vertrouwen t.a.v. elk ander facet.

De praktische raadgeving zou hier moeten zijn: Zoek het voor u aanvaardbare en logische punt van uitgang. Begin daar te werken en overtuig u, zodat het gehele occulte terrein voor u gemakkelijk te betreden is en deel uitmaakt van uw persoonlijke werkelijkheid.

Uit deze paar stellingen blijkt reeds, hoe groot uw eigen vermogen is om invloed uit te oefenen op wat u noemt: uw occult begaafd-zijn.

Er is echter aan dit alles wel een aantal beperkingen en richtlijnen te verbinden. Want als ik met de theorie bezig ben, dan word ik geconfronteerd met een bepaalde zienswijze. Deze zienswijze is dus niet noodzakelijkerwijze juist of de enig juiste. Indien u uitgaat van de stelling van b.v. een theosoof, een Engels magiër, een natuur-magiër uit Indonesië of ergens anders vandaan, dan zult u ontdekken: Hé, er zijn hier allerhande verschillen en zelfs tegenspraken te vinden. Toch blijkt, dat elk van die mensen op eigen terrein iets kan bereiken. De grote vraag is dus voor u: Waar moet ik nu heen? Waar ligt de juiste theorie?

Zodra ik mij bezig houd met de vraag: Wat is de juiste theorie? loop ik vast. Elke theorie is in wezen slechts ten dele juist. Zij omvat nimmer het totaal en geeft vaak van een deel van het totaal een zodanig eenzijdige verklaring of toelichting, dat hierdoor zelfs een onjuiste benadering van de totaliteit in de hand wordt gewerkt. Ik heb dus aan al die theorieën niet veel, tenzij ik ze gebruik als een uitgangspunt voor mijzelf.

Het werkelijk occultisme is niet gebaseerd op wat daaromtrent bekend is, want dat is voor een groot gedeelte misleidend, eenzijdig en soms zelfs uitgesproken humbug. Het gaat erom: wat doet dit in mij ontstaan? Wat er in mij ontstaat nl. is belangrijk, niet het andere. U kunt tienduizendmaal een bepaalde stelling horen - of dat nu van the Church of Christ Scientists is of van de een of andere brahmaan, Goeroe of Mahatma - in al die gevallen zult u ergens een

twijfel houden. U neemt de zaak verstandelijk aan, maar niet gevoelsmatig. En daar ligt nu juist het criterium.

Indien ik een theorie alleen verstandelijk kan verwerken, dan kan ik haar alleen verwerken vanuit de wereld waarin ik leef; datgene wat ik volgens die wereld ben. Als ik gevoelsmatig een bepaald deel van die leer aanvaard en een ander deel verwerp, dan lijkt het er misschien op dat ik erg brutaal ben en tegen die grote leraren en meesters zeg: Jullie weten het niet. Maar dat is niet het geval. Ik zeg doodgewoon: Van hetgeen u mij leert, is alleen dit voor mij bruikbaar. Bruikbaar is voor mij al datgene in de theorie, waarmee ik een emotionele verbondenheid erken. Al het andere is ballast.

Ga dus bij uw zoeken naar een theoretische waarheid nimmer uit van een systeem, maar van uw emotionele reactie, uw innerlijk natuurlijk accepteren van bepaalde punten en eventueel de omschrijving daarvan. Doet u dit, dan selecteert u uit de systemen die door mensen zijn ontworpen de waarden, die voor uw persoonlijke wereld, voor uw bestaan van groot belang zijn.

Hierop volgt dan als vanzelfsprekend de vraag van de praktijk weer. Want ik kan nu wel voelen dat iets waar is en toch bang zijn, dat ik voor gek sta. Ik kan mij dat als mens tenminste wel voorstellen. Zeg nu tegen uzelf: Wat is de consequentie van hetgeen ik als waar aanvoel? En probeer bij het overwegen van die consequentie na te gaan in hoeverre u ook door inzet van uw wil en door wat men ook wel opoffering pleegt te noemen een deel van dat erkende kunt waar maken. Uw praktijk zal altijd berusten op datgene, wat u uit de theorieën emotioneel hebt aanvaard en - zij het misschien met een overwinning van allerhand uit de eigen wereld voortkomende inzichten en aspecten - kunt waar maken. Hoe meer ik leef wat ik in de theorie als juist heb ervaren, hoe meer alles, wat in deze theorie en volgens mijn gevoel daaraan verbonden is, mijn werkelijkheid wordt.

Het zou mij op het ogenblik te ver voeren om hier het werkelijkheidsbesef nog verder te ontleden. Ik wil dus volstaan met enkele eenvoudige aanwijzingen in de juiste richting.

Werkelijk is al datgene, wat ik als zodanig ervaar. Hieraan kan de verklaring van anderen niet af of toedoen.

Illustratie: Indien u het gevoel hebt, dat u voor gek loopt, kan een ander u vertellen dat u er knap uitziet, maar zolang u daarin niet gelooft, gedraagt u zich in gezelschap toch eigenaardig. Wie dat niet gelooft, moet het maar eens proberen.

De praktische hantering van het occulte wordt voor de doorsnee-mens in de werkelijkheid eigenlijk bepaald door een soort noodzaak. Of je wilt of niet, als mens geloof je in zekere mate aan een noodlot. Je noemt het misschien karma, fatum, voorbeschikt-zijn of iets anders. Maar er is iets in je leven, wat je als onveranderlijk ervaart. Dit gevoel, dat bepaalde dingen nu eenmaal zo moeten zijn, zul je als mens eveneens hebben in die occulte realiteit. Je bent het in je leven niet altijd eens met het onvermijdelijke, zo zul je dit ook occult niet zijn. Maar indien je het gevoel hebt dat het onvermijdelijk is, dan krijg je daardoor eigenlijk pas de werkelijke overgave; nl. aan de realiteit, waarin het occulte mede speelt.

Er is geen gefixeerde werkelijkheid, die voor mensen kan gelden. Elke mens heeft een andere werkelijkheid, ook al kan men door de gemeenschappelijke en vaak vage termen zich ervan overtuigen dat men allemaal in dezelfde wereld leeft en dat alleen mensen wat verschillen. Maar wat u noemt: het verschil tussen twee mensen, is ook het verschil tussen de wijze, waarop zij een werkelijkheid beleven.

Ga nu eens uit van het standpunt, dat u alleen verantwoord, juist en met uw gehele persoonlijkheid kunt ageren volgens uw eigen werkelijkheid. Dan volgt daaruit toch ook - en ik zou haast zeggen onvermijdelijk - dat u een gevoel moet hebben dat u voor iets bent bestemd. U weet misschien zelf niet waarom u leeft, maar u kunt niet geloven dat het zinloos is. Als de dingen u in het leven overkomen, protesteert u wel, maar zolang u nog enig geloof hebt aan een hogere kracht, moet u ook geloven dat het ergens betekenis heeft.

Als u in uw persoonlijke werkelijkheid het occulte introduceert als een fac-

tor, die u niet alleen maar beredeneert maar ook gevoelt, zult u ook die occulte noodzaak zien voortkomen uit de omstandigheden. U wordt niet gebracht tot een zoeken naar het occult bereiken of naar de magische procedure. De magische procedure, de occulte bereiking komen als een onvermijdelijk noodlot op u af. Ze vloeien voort uit hetgeen u bent en hetgeen u ziet als uw wereld. De onvermijdelijkheid hiervan is natuurlijk rationeel gezien een illusie. Emotioneel gezien is ze een feit. Vandaar moet u dus kunnen uitgaan.

U denkt dat de dingen anders zouden moeten zijn. Dat moogt u doen, zoals u wilt. Maar indien u het idee hebt, dat u die wereld niet aan kunt, dat u het niet kunt veranderen in de wereld, moet u met de omstandigheden afrekenen.

De occultist, die vanuit zijn theorie of filosofie naar de praktijk wil overgaan, zal met die moeilijkheid te worstelen krijgen. Hij wil wel anders. Hij heeft geleerd, dat er andere mogelijkheden zijn. Maar hij komt er niet van af. Hij gaat misschien als genezer uit om patienten te zoeken en hij vindt geen kip, die ziek genoeg is om haar aan zijn handen over te leven.

Een ander zegt: Ik kan misschien genezen. Ik geloof het wel. Ik wil het zelfs wel eens proberen. Maar nu laten we het even rusten. En ineens, je weet niet waar vandaan, komen de patienten opdagen, soms veel meer dan je eigenlijk prettig vindt. Je voelt je dan verplicht om eraan te werken en je bereikt er iets mee. Dit is dus wat ik bedoel met het onvermijdelijke.

Filosofisch gezien ligt de zaak zo: Op het ogenblik, dat ik voor mijzelf een beeld van het "ik" maak (dus mijn realiteit a.h.w. ga omschrijven en daarvan steeds meer voor mij concretiseer), kom ik terecht in z.g. harmonieën. Deze harmonieën zijn in feite niets anders dan een uitwisseling van invloeden, wederkerigheden. Het totaal van de mensheid en van de geest heeft een gedachtenuitstraling; Indien ik mij op een bepaalde manier instel, zal mijn gedachtestraling a.h.w. gelijkgerichte stralingen kunnen beroeren en daardoor ook beroerd kunnen worden. Het is dus een contactkwastie. Doordat dit contact ontstaat, ontstaat er iets wat je communicatie kunt noemen: een uitwisseling van werkelijkheidsgegevens t.a.v. het patroon. Waar dit optreedt, ontstaat de relatie; d.w.z. een lotsverbondenheid, een onvermijdelijkheid voor elkaar. Waar deze niet aanwezig is, kun je haar ook niet creëren.

Dit is allemaal theorie. Maar wat is de praktijk? De praktijk is zo eenvoudig. Als een mens uitgaat met de behoefte om vrolijk te zijn en hij verwacht die vrolijkheid niet van de wereld, dan wordt hij door mistroostigheid overspoeld; dan valt het allemaal tegen. Als diezelfde mens echter verwacht, dat die vrolijkheid in alle dingen aanwezig zal zijn, dan wordt hij gedragen door die vrolijkheid; dan komt ze hem overal tegemoet, zelfs op de meest onverwachte ogenblikken. Hoe komt dat? Omdat hier de eigen instelling uit de werkelijkheid, uit de totaliteit van invloeden, feiten en gedachten selecteert. Dat wil zeggen, dat mijn eigen vrolijkheid door de wereld wordt versterkt.

Indien ik nu een geen vrolijkheid zoek, maar ik ga uit van de menselijke bewogenheid en van een medelijden met de lijdende mensheid, dan zal ik met het lijden van de mensheid worden geconfronteerd. Maar indien ik uitga van het gevoel, dat ik het lijden kan veranderen of verminderen, dan wordt het lijden voor mij (het aangetrokken zijn tot mij) een actie-factor. Ik ga daarin reageren en ik kan dus ook genezen.

Het wonderlijke van al deze dingen is wel, dat er rationeel en theoretisch meestal geen volledige verklaring is te geven. Je kunt niet precies verklaren hoe het komt, dat de suikerpillen van de ene dokter een patient meer goed doen dan de veel betere en in feite toch werkzaamere medicijnen van de andere.

Je kunt evenmin verklaren waarom de ene predikant uw ziel kan beroeren en de andere u hoogstens in een geërgerde sluimering kan doen vervallen. Toch is het eigenlijk logisch, indien we de rede even uitschakelen. Want het gaat niet alleen om de medicijn, die de dokter geeft, en het gaat niet om wat de prediker zegt, het gaat om het rapport, om de wijze waarop hij in uw werkelijkheid binnentreedt.

De medicus, die in de werkelijkheid van de patient binnentreedt als een positieve, genezende factor, is dit; beiden geloven het. De prediker, die zijn emoties weet te uiten achter de woorden of desnoods met de woorden, zal - al is

zijn betoog veel minder zakelijk dan dat van 'n andere - een beantwoorde krijgen, omdat het antwoord niet alleen op het redelijk vlak ligt, maar wederom een rapport, een communicatie geeft met de emotie. De emotie achter de woorden is belangrijker geworden dan het argument, dan het woord zelf.

Deze dingen kunt u toch van mij wel aannemen. U kunt ze ook zelf ervaren. Maar dan is het toch logisch, dat ik hier ook de vraag stel: Hoe beziet u dan zelf het occultisme? Ziet u het als iets, wat alleen maar kan worden gebruikt, indien het precies past volgens uw wereld, uw tijd, uw inzicht? Of ziet u het als een werkelijkheid, waaraan u niet kunt ontkomen? Ziet u het als iets, wat aangepast moet zijn aan uw denken, zoals het uit de gemeenschap voortkomt, of ziet u het als een wereld, waarin bepaalde wetten eigenlijk niet meer bindend zijn, waarin andere regels en wetten regeren? Dat is heel belangrijk.

Ik kan u theorieën voorschotelen, totdat u blauw, geel en groen ziet van ellende. Ik kan u spreken over de praktijk en hoogstens de verwonderde vraag krijgen: Is dat dan werkelijk mogelijk? In beide gevallen faal ik.

Occulte filosofie zou toch in de eerste plaats moeten inhouden: de erkenning van de relatie tussen de werkelijkheid en de theorie. Ik ben voor de praktijk. Ik ben voor een praktijk, die voortkomt uit een gevoelsmatige erkenning, uit de spontane uiting.

Dan kom ik vanzelf aan het laatste deel van dit betoog.

We kennen de spontane uiting. In sommige gevallen is het zoals de Duitser zegt "Mache", imitatie. Maar als je werkelijk spontaan reageert, reageer je meestal juist volgens je eigen maatstaf. De onjuistheid treedt pas op, indien je de eigen maatstaf vergelijkt met die van anderen.

In het occultisme nu moet ik de maatstaf van anderen terzijde kunnen zetten. Ik leef immers in mijn werkelijkheid; en het is de kracht van mijn God, die door mij werkt. Als ik dan een denkbeeld krijg, ik denk "dat zal goed zijn", dan moet ik niet onmiddellijk er achteraan zeggen: Hier komt de spontane gedachtenuitbeelding. Dit. Dan moet ik voor mijzelf zeggen: Kan ik hier gevoelsmatig iets mee bereiken? Wil ik iets ermee bereiken? Zo niet, keer dan terug tot de algemene werkelijkheid. Maar als u werkelijk behoefte hebt om er iets verder mee te komen, dan moet u op die impulsen toch wel letten. Spontaan betekent nl. ook: voortkomend uit het totale geheugen, zonder dat daar een redelijke werking bewust aan vooraf gaat.

Spontaniteit is de opwelling. Het is het niet-redelijke en dus ook niet door conventie, wereldbeeld en opvoeding gecontroleerd reageren, waarbij het ego, zoals het werkelijk in de stof bestaat en zich manifesteert, tot uiting komt volgens de realiteit, zoals die voor dat "ik" in de wereld aanwezig is.

Spontane opwellingen zijn daarom meer de aandacht waard dan men meestal zou denken. Het is natuurlijk aardig te zeggen, dat al die spontane opwellingen uit de hogere geest komen of dat zij een voortbrengsel zijn van inspiratief werkende entiteiten van elders. Dat is zeker niet altijd het geval. Maar wel is het waar, dat elke spontaan rijzende gedachte een confrontatie is met de persoonlijke werkelijkheid, met het reële "ik". En vandaaruit gaan we dan weer verder.

Zolang ik om welke reden dan ook de conventie (dus het wereldbeeld, dat ik schijnbaar met anderen gemeen heb) belangrijk acht, mag ik niet alleen spontaan reageren (ik mag het alleen overlegd doen), maar ik mag bovendien niet verwachten ook occult iets te bereiken. Het occulte komt pas voort uit het beleven van mijn persoonlijke wereld en dus ook vanuit de spontane reactie.

Een groot gedeelte van de occulte mogelijkheden, die er voor de mens bestaan, komen voort uit deze spontane denkbeelden die er in hen bestaan. Maar zij kunnen alleen dan tot occulte bereiking voeren, indien zij in het "ik" a.h.w. even spontaan en automatisch met occulte mogelijkheden geassocieerd zijn. Dat is een heel belangrijk punt, waaraan u niet voorbij moogt zien. Anders zou iemand zeggen: Ik voel spontane bewondering voor een aardige kerel of een mooie vrouw, die daar voorbij gaat, dus jongens, laat ons in actie komen! Daar zit verder niets bij; het heeft geen achtergrond. Maar als ik het gevoel heb: die persoon kan mij (in een séance of op een andere manier) helpen om een

bepaald doel waar te maken, dan moet ik niet gaan beredeneren, dat het onwaarschijnlijk is of dat het eigenlijk niet mogelijk is of dat je het anders zou moeten doen. Dan moet ik zien, of die spontane opwelling in de realiteit te beleven is. Dan krijg ik namelijk resultaten.

Het zal u duidelijk zijn, zoals hopelijk ook in het overige betoog veel u redelijk duidelijk is, dat ik hiermede a.h.w. ten aanzien van theorie en praktijk meteen een brug-element heb aangesneden: een overbrugging.

De theorie nl. vormt beelden, die u associatief kunt gebruiken. De praktijk schept mogelijkheden; en t.a.v. die mogelijkheden bent u zich bewust. Waar deze beide spontaan samenkomen is de eigen werkelijkheid, waarin het theoretisch gekende en aangevoelde plus het praktisch erkenbare en aanvoelbare worden samengebracht tot een eenheid. Er ontstaat een versmelting van de persoonlijke, innerlijke wereld en de uiterlijke wereld. Elke kracht, die men zich in de geest of in de stof maar kan voorstellen, elk vermogen, elke mogelijkheid, is hiermede verbonden.

Wie dergelijke dingen terzijde tracht te schuiven, verwerpt of misschien onpractisch of onaanvaardbaar noemt, mag dit zeer zeker doen, mits hij/zij zich daarbij tevens realiseert, dat er voor het "ik" op dat moment geen andere weg bestaat tot het begeerde occulte resultaat, omdat de innerlijke werkelijkheid en de materie rond u niet op andere wijze in een voldoende harmonie kunnen worden gebracht, zodat de juiste communicatie, overdracht van krachten etc., kan ontstaan.

NOOT.

Ik zou willen opmerken, dat een ieder, die bang is in eigen ogen of voor de wereld voor gek te staan, hierdoor zichzelf elke bereiking via spontane opwelling en zelfs via het in praktijk brengen van de occulte theorie in feite onmogelijk maakt.

Het gaat nimmer om uzelf. Zodra de spontane opwelling of de occulte doelstelling niet alleen het "ik" als middelpunt en doel kent, maar vandaaruit tenminste meer wil bereiken, zal men de normale vrees voor het ridicule, voor de onbeheerstheid, voor de reactie van anderen terzijde moeten stellen en zich moeten realiseren, dat niet de verwezenlijking van het voorgestelde zonder meer van belang is, maar veelal eerder de door de uiting van het spontaan opgewelde of de als juist besepte ontstane wisselwerking met de wereld van belang is.

:--:

MAGISCHE PROJECTIES.

In het occultisme en in de magie komt de praktijk van de projectie nogal eens veel voor. In de zwarte magie is dat heel vaak de z.g. schadelijke projectie. Maar wij vinden ook in de witte magie de beschermende persoonlijkheidsprojectie, de astrale projectie en de z.g. werkingsprojectie.

Met deze namen heb ik u waarschijnlijk nog niet veel gezegd. Maar laat ons beginnen met ons een kleine voorstelling te maken van wat de projectie zelf inhoudt.

Een mens is zich - dat moet hij wel zijn - bewust van occulte mogelijkheden en krachten. Als het even kan is hij waarschijnlijk wat magisch geschoold. Deze mens nu heeft een bepaald doel in zijn gedachten genomen. Dat kan zijn het genezen van een mens op afstand; dat kan zijn het brengen van ziekte op afstand in de zwarte magie; het kan zijn het veranderen van de situatie, het brengen van vruchtbaarheid of misschien het doen ontstaan van onvruchtbaarheid op een

bepaalde plaats. Daarvoor zijn enkele dingen nodig.

In de eerste plaats moet hij precies weten wat hij wenst. Je kunt nooit een projectie opbouwen, als je niet eerst precies weet wat je wilt doen. Weet je dat, dan begin je meestal met een aantal handelingen een beeld op te bouwen in de geest. Dit beeld zal over het algemeen bestaan uit astrale kracht, die wordt gebundeld; in enkele gevallen - vooral in de witte magie - kan er ook nog levenskracht aan worden toegevoegd. Zo ontstaat er een figuur, die dus onafhankelijk is geworden van de magiër, die haar heeft gemaakt. Hij kan daarin een deel van zichzelf leggen en zelf op een afstand daarmee actief worden; maar zelfs dan is hij niet veel meer dan de reiziger in een voertuig, dat hij eerst heeft ontworpen.

Nu kunt u zich misschien voorstellen, dat ik een voertuig bouw met een zeer nauw omschreven doel. Ik leg die bedoeling erin. Die bedoeling is in het gehele wezen van de astrale structuur zodanig gefixeerd, dat de constructie niet anders kan doen dan ofwel die bedoeling verwezenlijken, dan wel terugkeren naar haar bron. Er zijn dus maar twee mogelijkheden. Het is een geestelijke gestalte met een soort ingebouwde computer.

Heb je dit gedaan, dan is het noodzakelijk om die computer te starten. De start zal altijd liggen in een symbolische handeling. Het is begrijpelijk, dat als de mens iets van zich moet doen uitgaan, hij daarvoor naar iets grijpt wat diezelfde denkbeelden ook materieel kan uitstorten. In Tibet schieten ze een pijl af. In bepaalde delen van Afrika werpen ze een slinger weg. In andere gevallen laten ze een stok een ogenblik zweven en dan in een richting neervallen. Altijd weer wordt door de handeling weergegeven wat er moet beginnen.

Wil ik kracht uitstorten, dan zal ik dus een daad stellen, waarmee ik die kracht uitstort. Moet die kracht heel gericht worden uitgestort, dan kan ik b.v. een spijker inslaan, zoals primitieve stammen in sommige godenbeelden doen. Heb ik een meer algemeen doel, dan kan ik daarvoor water of bloed uitstorten op b.v. een stukje grond. Hoe meer ik rondspreuk, des te algemener de kracht gericht zal zijn. Deze actie is nodig, omdat de motorische zenuwimpuls van de mens plus het denkbeeld het idee brengen van verwezenlijking; en deze verwezenlijking is het bevel dat in de constructie, die u hebt gemaakt, wordt in gelegd. De constructie gaat op weg en vervult dus de taak, die men daarin heeft gefixeerd.

Nu kan ik mij voorstellen, dat iemand zegt: Ik ben er helemaal niet van gediend. Als iemand mij een constructie toestuurt om bij mij b.v. te spoken, om mij zenuwachtig te maken, dan wil ik daartegen een afscherming hebben. De afscherming tegen een dergelijke constructie is in zichzelf een constructie. Met andere woorden: indien ik kunstmatig (dus niet krachtens mijn persoonlijkheid) dergelijke invloeden wil afweren, dan zal ik ofwel zelf een astrale schil moeten opbouwen die mij afschermt, dan wel ik zal naar een deskundige moeten gaan, die dat voor mij tot stand brengt.

In Afrika zijn er mensen (magiërs), die zich daarop hebben gespecialiseerd. Als u denkt dat een zwart-magiër u achtervolgt, dan gaat u naar een toverdokter toe. U brengt daarvoor natuurlijk de nodige offers (dat is kostbaar) en deze spreekt dan allerhande bezweringen uit. Hij geeft u vaak ook nog een amulet en op grond daarvan bent u dan beschermd.

Nu gaat het er maar om wie sterker is: de magiër, die de kracht afstuurt of de magiër, die u beschermt. Degene van de twee, die het zwakst is, faalt. Faalt de magiër, die u beschermt, dan wordt u zelf het slachtoffer. Faalt de magiër, die de kracht heeft afgezonden, dan wordt hij het slachtoffer.

Voor de mensen in Europa is dat echter veel moeilijker. Voor hen is het haast niet denkbaar, dat hij naar een magiër toe zou kunnen gaan om te zeggen: Ik voel mij zwart-magisch belaagd; doe daar wat tegen. Daarom wil ik die afschermingsprocedure hier even kort geven, voordat ik u duidelijk maak wat u kunt doen met de magische projectie, die nu eenmaal in deze vorm van werken het meest voorkomt.

Indien u het idee hebt, dat u wordt aangevallen door een zwart-magiër, dan kunt u beginnen met te zeggen: Ik zoek licht. Als u dat licht zoekt, dan moet u zich dat voorstellen. Maak u een voorstelling van een soort lichtende

stolp, waaronder u staat en waar alle duisternis op afkaatst. Doe dat verschillende keren achtereenvolgend, totdat u werkelijk, als u denkt "afscherming", die stolp voor u ziet. Als u dat tot stand hebt gebracht (dus het doel goed hebt vastgelegd), dan zult u dat dus op de een of andere manier in beweging moeten brengen. Dat in beweging brengen kunt u dan o.m. doen door het maken van passes door de eigen aura, waarbij u zegt: Hier scherm ik mij nu af. U kunt het doen door een cirkel om u heen te trekken. Hierbij is de manier, waarop u de zaak activeert, dus niet zo belangrijk. Belangrijk is eigenlijk alleen maar, dat u de voorstelling goed in u hebt; dat u haar bij wijze van spreken met één knip van de vingers ineens voor u kunt zien. U doet dus iets, wat voor u de uitdrukking is van uw afscherming. Vanaf dat ogenblik is de afscherming van kracht. Maar omdat u waarschijnlijk niet goed getraind bent, is het goed om een dergelijke afscherming te herhalen zo eens in de 14 dagen. Twee-weeklijks kunt u dat dan hernieuwen.

Nu kunt u ook een beïnvloeding krijgen, die niet alleen op u gericht is, maar op uw omgeving. In een dergelijk geval wordt het wat moeilijker. Hiervoor zou ik u willen aanraden u voor te stellen, dat u licht projecteert. Eerst weer de eigen afscherming opbouwen; daar begint u mee. Nu stelt u zich voor: zodra ik dus in deze omgeving ben, dringt dat licht overal door. Indien u dus eerst de eigen afscherming hebt geactiveerd, gaat u verder en u activeert de tweede.

U doet dat b.v. door het branden van wierook, het op een spiritusvlam laten verfluchtigen van wat keukenzout (dat is ook heel goed), of als u het nog anders wilt doen: het aanbrengen van kleine bakje, waarin wat houtskool zit en wat verpulverde kalk of gebrande schelpenkalk. Hierdoor krijgt u het idee van een aanwezige afweer. Dit is astraal opgebouwd. Als u nu in uw vertrekken binnenkomt, is deze afscherming overal aanwezig waar volgens uw opgebouwd besef deze instraling reikt en kan er geen kwaad binnendringen.

U ziet, de afschermingsmethode is eigenlijk niet zeer ingewikkeld. Het is een beetje je concentreren, een beetje voorstellingsvermogen en dan ook het in beweging zetten; dus met een gebaar of handeling de zaak aan de gang brengen.

Een eenvoudig voorbeeld van een afschermingsmagie kunt u vinden bij de ouderwetse orthodox katholieke gezinnen. Daar komt geen pastoor of onder-pastoor aan te pas. Daar gaat het alleen maar om het feit: we zijn bang voor de duivel (alle kwaad is voor hen de duivel) en wij kunnen daar wat tegen doen door gewijd water rond te sprenkelen. Zij lopen dat water rond te sprenkelen en bidden daar hun gebedjes bij. Meestal is dat een aanroeping van Onze Lieve Heer en de H. Maagd om ervoor te zorgen dat de duivel wegblijft. Zij geloven daarin. Overal waar zij hebben gesproken is dus zekerheid. Het is een astrale constructie, die zij opbouwen. En omdat zij die zekerheid daarin voelen en zolang zij dat denken, is die onaantastbaarheid aanwezig.

Op zichzelf lijkt het bijgeloof. En dat gewijd water is nu ook niet zo gewijd. Maar de manier, waarop zij het gebruiken, is in feite een vorm van projectie-magie. Zij projecteren hun eigen krachten en geloofskrachten via een bepaalde actie. Zo zit dat nu eigenlijk met deze gehele projectie-magie.

Indien ik iets wil bereiken en ik heb mij een voorstelling ervan opgebouwd, dan moet de gehele zaak synchroon lopen. Ik kan dus niet zeggen: Ik ga kracht uitstorten, en dan volstaan met het zwaaien van een vliegenklapper in de lucht. Dat doet het niet. Als het idee erin zit van geven, van uitstorten, dan moet ik - al is het maar dat ik een aalmoes geef - voor mijzelf de actie van het geven doen. Hoe meer ik in mijzelf met mijn gehele zenuwstelsel, met mijn gedachten in deze actie betrokken ben, des te groter het momentum is, dat ik aan de opgebouwde astrale figuur geef. De wijze, waarop wordt gewerkt, zal van land tot land verschillen. Maar de basis is toch eigenlijk ongeveer dezelfde.

In de gehele kosmos bestaan vaste wetten en vaste verhoudingen. Als ik die wetten en verhoudingen - (of een deel daarvan) kan uitbeelden in een gedachte, dan zal dus - omdat het een bestaande waarde uit de kosmos is - dat geheel worden verwezenlijkt in de astrale sfeer. Want de astrale sfeer is kneedbaar, vormbaar, daar kun je wat van maken. Hoe groter dus mijn concentratie op het doel dat ik mij stel, des te sterker de figuur wordt. Heb ik nu een heel grote figuur

en geef ik die een klein duwtje, dan duurt het honderd jaar, voordat zij op 't punt van bestemming is gekomen. Het is dus vaak belangrijker om astraal een betrekkelijk kleine constructie te maken en dat met grote snelheid van je af naar het doel toe te slingeren. Ik zal u een voorbeeld geven:

Indien we een bepaalde persoon willen beïnvloeden (we doen dat dus alleen voor de persoonlijke en niet voor de verandering van omgeving), dan kunnen we zeggen: We nemen een groot rotsblok en laten dat langzaam naar hem toe komen. Maar dat kan hij stoppen; daar kan hij zich tegen verdedigen. Hij kan zich terug trekken. U kunt ook een steentje nemen en dat zo snel gooien, dat hij het niet ziet; en voordat hij weet dat ik het heb gegooid, heeft hij al het gat in zijn hoofd.

Dat is dus de techniek. Bouw u een klein astraal beeld op. Zorg, dat het doel daarin goed omschreven is. Dat is heel erg belangrijk.

Indien u bij wijze van spreken een mens wil genezen, dan moet u erbij zeggen: Ik wil hem genezen van de ekster oog op zijn kleine teen. Ik wil hem genezen van zijn haarpijn. Ik wil hem genezen van een wrat op zijn schouderblad. Definieer de zaak zo goed ge kunt. Zodra u dat hebt gedaan (en niet voordien), gaat u zeggen: Ik heb het doel ingebouwd. Ik heb de kracht. Zò zal dat gebeuren. Het is alleen maar een fantasietje, maar astraal is dat waar geworden. En dan moet ik zorgen, dat dat weggaat. Hoe groter nu mijn inspanning daarbij is, hoe meer ik mij a.h.w. moet richten, moet overwinnen, moet concentreren om dat te bereiken, hoe sneller het gebeurt en hoe groter dus de inwerking is.

Daarmee kan ik een mens dus ook wat goeds toesturen. Ik kan een mens zekerheid geven. Ik kan mij zelfs onder omstandigheden voorstellen dat ik iemand, die examen moet doen, een ontvanger/waarmee hij uit de lucht kan putten wat iedereen in de buurt weet. Stel ik mij dat goed voor, stuur ik dat naar die mens toe - en dan bij voorkeur kort voor zijn examen begint, ~~ek~~ met volle energie - dan zal die mens geïnspireerd zijn; dan zal hij veel meer tot stand brengen dan hij wist dat hij zelf aan kennis bezat. Op deze wijze kunt u dus voor een gewoon mens wat doen. /geef

Maar er zijn andere dingen, die even belangrijk kunnen zijn. Stel u voor, dat er een tuin is, van een vriend van mij b.v. Daar wil niets groeien, alleen een paar brandnetels. Nu wil ik die tuin graag levenskracht, vruchtbaarheid geven. Het kan zijn, dat er invloeden aanwezig zijn. Nu ga ik mij voorstellen, dat ik een soort zon opbouw; en deze zon - zeg ik - zal alles wat groeit en bloeit aantrekken, alleen geen onkruid. Dan moet ik ongeveer weten hoe groot die tuin is. Het komt echter niet op een meter aan, als ik maar een voorstelling heb: in die buurt moet dat zijn.

Nu ga ik zeggen: Die kracht gaat van mij uit. Ik doe weer iets om die vruchtbaarheid duidelijk te maken. Dat kan zijn, dat ik zelf een spade in de grond steek, of dat ik wat zaden plant of wat anders doe. Hoe meer ik mij dus daaraan overgeef en mij inspan, des te sterker de inwerking is. En zal het dan niet alleen maar bij die ene kleine plek blijven die ik op het oog heb, de omgeving zal daarvan toch mee profiteren; die kracht is nooit verspild. Dan kan ik van een betrekkelijk onvruchtbaar stuk grond zelfs een bovenverwachting goede opbrengst krijgen.

Ik kan zeggen: Het is droog, er moet regen vallen. Dan kan ik natuurlijk de wolken gaan bezweren of een gat in de wolken boren. Meestal helpt het echter niet. Maar ik kan mij wel wat anders voorstellen.

Ik weet wat regen is. Regen is 'n condensatie van water. Die watercondensatie is overal wel in de lucht aanwezig. Ik stel mij voor, dat er een kracht is, welke die aantrekt: een soort draaikolk boven het terrein waar dat moet gebeuren. En als het even kan, kun je die desnoods nog gaan uitbeelden ook. Als je het met een paar man doet, kun je net als de kinderen een ringelrei dansen. Dan zeg je: Zo beelden wij uit wat er gebeurt.

Nu geloof ik daaraan. Ik ben in beweging. Wat gebeurt er? Er ontstaat een verandering van lichtelectriciteit; een aantrekking. Daardoor zal er in de nabijheid een wolk kunnen ontstaan. Die wolk zal tot ontlading komen vlak bij het punt, waarop ik dat heb gedeclareerd. Dat is magie, die vele natuurvolkeren kennen.

Hier heeft u dus allerlei vormen van magische projectie, waardoor ik een situatie kan veranderen. Dat kan ik natuurlijk ook doen, als het gaat om een aantal mensen. Maar dan moet ik wel precies weten wat ze moeten doen. Bij de natuur kan ik volstaan met de voorstelling: het moet regenen, of: het moet vruchtbaar zijn. Maar als het om mensen gaat en ik zeg: Ze moeten vreedzaam zijn, dan moet ik ook nog precies zeggen op welke wijze ze vreedzaam moeten zijn; anders wordt het Breughel. Dus: ik moet mij die vrede voorstellen; niet als doodsheid, maar als een vrijelijk uitwisselen van meningen, zonder ergernis.

Ik bouw mij een beeld op van veel mensen, die daar samen zijn (niet de personen), een heel plein vol. Zij zijn vreedzaam met elkaar aan het praten. Ze hebben wel verschillende meningen, maar ze proberen elkaar te begrijpen. Ik begin dus weer (ik weet, welke plaats dat moet zijn) met een actie op een ogenblik, dat ik denk: daar komt ongenoegen van. Dan ben ik heel vaak in staat om ervoor te zorgen dat de ergste spanningen wegvloeien.

Ben ik sterk, ben ik een groot magiër, een groot ingewijde, dan kan ik dat zo sterk maken, dat duizend mensen die zouden gaan vechten ineens stilstaan en zeggen: Hoe komen we zo gek om te gaan vechten? Zeg, waarom wou jij eigenlijk vechten? En dan maken ze niet eens verder ruzie over de reden. Zo kun je dus ook magisch projecteren.

Nu zijn er ook nog andere mogelijkheden. Ik kan ze niet alle samenvatten in zo'n klein onderwerp.

Stel u voor, dat u b.v. van plan bent om u eens een week te ontspannen. Dan kunt u ook die ontspanning fixeren. U kunt dus niet alleen in de ruimte, maar ook in de tijd een projectie zetten, indien u weet op welke dagen u die rust, die kracht, die energie, die ontspanning het meest nodig heeft. Voor een andere mens kunt u het over de hele periode aan hem binden. Voor uzelf kunt u dat alleen doen aan tijdstippen. De manier, waarop u te werk gaat, is weer heel eenvoudig:

Stel u voor wat de ontspanning is; niet in daden. Als u denkt: het is een cinema of een casino, dan gaat u uzelf of die andere mens dwingen om op die tijd ergens te zijn. Dat moet u niet doen. U moet u gewoon voorstellen, dat iemand er op dat ogenblik helemaal is; en alles wat u doet, loopt mee. U krijgt de juiste reactie, het juiste antwoord. Zo bouwt u dus een situatie op, waarbij een mens of uzelf kracht erbij krijgt als u kracht tekort komt; waarin de onrust van uw stemming wordt afgedempt en u zich prettiger en rustiger zult gevoelen en daarmee dus ook nieuwe energie kunt opdoen.

Nu ga ik dat tijdstip voor mijzelf wel fixeren. Voor een andere mens kunt u het wel zo doen, dat u het voor een langere periode fixeert. Voor uzelf zou ik zeggen: Kiest u bij voorkeur niet meer dan een opeenvolging van 3 of 4 uur en projecteert u dat verschillende malen steeds voor een andere periode; dat is het meest werkzame.

Ook hier weer: u zult iets moeten doen om het waar te maken. Indien u zich die toestand van gelukkig zijn, van ontspannen zijn, van kracht opnemen voldoende hebt voorgesteld en de tijd erbij heb ingebouwd, dan gaat u zeggen: Wat kan ik nu doen om dit tot stand te brengen? Bijvoorbeeld: ik ontspan mijzelf. Wat ik de ander aan ontspanning gun, dat duid ik voor mijzelf aan; al is het maar dat u met een speelgoed-roulette een keer draait en zegt: Dat nummer heb ik nu nog gezet ook. (Het behoeft niet eens waar te zijn.)

Op deze manier scheidt u dus invloeden, die van uw persoonlijkheid af in de astrale sfeer naar een bepaald tijdstip, een bepaalde persoon of een bepaald punt gaan.

Het belangrijkste bij al die dingen is eigenlijk: de manier, die u gebruikt om het waar te maken voor uzelf. Want ik heb al gezegd: het is juist het moment, de energie, waarmee een werking tot stand wordt gebracht, die in de eerste plaats van belang is. En dat houdt in, dat je dus, indien je grote werkingen of snelle werkingen verwacht, middelen moet gebruiken, waarbij je jezelf volledig inzet. U kunt gaan dansen als een sjamaan. U kunt gebruik maken van alle magische rituelen, die er ooit maar bedacht zijn. Het gaat er niet om welke u gebruikt, het gaat erom dat u ze helemaal gebruikt en dat u er zelf "ja" tegen kunt zeggen.

Niet iedere mens zal leren om deze projecties zo ineens af te maken. De meesten moeten ermee oefenen. De opzet is niet zo moeilijk. De grote moeilijkheid ligt daarin, dat men meent zelf geen kracht te hebben en daardoor het beeld dat men opbouwt krachteloos maakt. Je moet er eenvoudig niet aan denken, of het wel of niet zal lukken. Je moet eraan denken hoe het moet zijn.

Dan is er altijd ook weer bij, dat de mensen zeggen: Ja, ik geloof, dat ik het eigenlijk zo beter zou doen, maar dat is zo moeilijk. U moet zich niet afvragen wat u nu moeilijk of gemakkelijk als start-methode kunt gebruiken, maar waar u zelf het meest in gelooft.

En dan ten laatste: U moet onthouden, dat bij alle projectie-magie het "ik" een rol speelt. U kunt niet iets voor een ander tot stand brengen wat helemaal in strijd is met uw eigen persoonlijkheid. U bouwt altijd uw persoonlijke eigenschappen en uw eigen voorstelling ergens een beetje mee in. Als u zelf dus een opgewonden standje bent en u wilt een ander vrede en rust geven, dan moet u dat niet doen in de sereniteit van een Hof van Eden, maar doodgewoon in een zich uitleven, waardoor u dus een ogenblik het idee hebt: Hè, ik kom tot rust. Zo moet u ook dat beeld opbouwen. De ander zal op de constructie reageren volgens zijn persoonlijkheid. Maar wat u doet, moet vanuit uw persoonlijkheid tot stand worden gebracht.

Practische raadgevingen zitten eigenlijk in dit geheel reeds opgesloten. Ik geloof dan ook, dat ik niet veel verder moet gaan. Ik zal alleen nog een paar mogelijkheden opsommen, die ik niet verder voor u kan uitwerken.

Projectie-magie kan blijvend worden gebruikt via een voorwerp of talisman. Dan verbind ik aan dat voorwerp een uitstraling. Ik doe dat op dezelfde manier als ik heb beschreven; dus met de constructie, die ik opbouw. Maar omdat het aan een voorwerp gebonden is, zal het werken vanuit dat voorwerp en zal dus alles, wat daarmee in aanraking komt en in overeenstemming is of in directe tegenstelling tot hetgeen ik heb vastgelegd, beïnvloeden.

Dan is er een mogelijkheid om een sfeer te veranderen. Je kunt soms in een huis of in een familie een soort gedrukte sfeer, een ongenoeglijke situatie hebben, die niemand eigenlijk kan fixeren; het is er alleen maar. Die sfeer kunt u veranderen, indien u uitgaat van het gehele huis. U kunt dus niet zeggen: ik wil de sfeer in de huiskamer veranderen en de slaapkamer laat ik buiten beschouwing; het omgekeerde zou ik u helemaal niet willen aanraden. U moet altijd het hele huis nemen.

Indien u dus een sfeer wilt veranderen, dan moet u nooit uitgaan van de sfeer die er is, maar van de sfeer, van de verhouding, die u daarin wenst. Bouw die op. Projecteer die. Het resultaat is dan, dat langzaam maar zeker de door u opgelegde sfeer de andere gaat overwinnen. Omdat de andere mensen invloed hebben op die sfeer, is het goed iets dergelijke dus regelmatig te doen; zeker gedurende een maand of twee.

U kunt proberen een bepaalde onderneming te laten slagen. Maar dat kunt u alleen, indien u het einddoel van die onderneming omschrijft als geslaagd; nooit als u de gehele procedure omschrijft. Want de procedure zal moeilijkheden kunnen geven, daarbij zoudt u verkeerd kunnen reageren.

Stel u voor een onderneming voor: het einddoel. Stel u dit zo compleet mogelijk voor. Bouw dit op en zeg: Alle kracht tot dit slagen leg ik in deze constructie. Projecteer het met zo groot mogelijke snelheid en u zult zien: de resultaten zijn er.

Als u meent, dat dit alles een beetje overdreven is, er zijn zeer eenvoudige proeven, waarmee u het uzelf kunt bewijzen.

Als u een tuin hebt en u kijkt naar een bepaald plekje en zegt: Daar zullen de bloemen buitengewoon groeien, probeer het dan eens op deze manier. U zult ontdekken, dat u één plekje tot snellere bloei kunt laten komen (zelfs in de schaduw) en een betere opbrengst kunt laten geven dan de omgeving.

U kunt het proberen door uw koffie of thee b.v. beter van kwaliteit te doen zijn dan iemand dat aan het gekochte merk zou vermoeden. Projecteer dat heel sterk: die koffie is beter; die thee is beter. Stel ze u zo ideaal mogelijk voor.

U zult bemerken, dat het product ten slotte beter is. Zo kunt u zelfs een goedkope sigaret een aroma geven voor de roker, alsof ze veel duurder was.

Deze eenvoudige proeven - het is maar kinderspel - kan een ieder zich wel een keer permitteren. En als u dat doet, zult u door die proeven overtuigd raken van het feit, dat magische projectie eenvoudig is. En dat projectiemagie weliswaar een heel omvangrijk terrein is, met heel veel verschillende mogelijkheden en werkwijzen, maar dat - voor zover het een leek betreft - het geheel daarvan toch eenvoudig kan worden samengevat en omgezet in een bruikbare praktijk. Wie zich de moeite getroost van enige oefening, zal op deze wijze veel tot stand kunnen brengen.

-:-

SPREUKEN.

Indien ik mij beklag over mijn zonden, zal ik mijn deugden niet ontwikkelen.

Indien ik mij verhef op mijn deugden, zondig ik desondanks.

Laat mij dan niet kijken naar mijn zonden of mijn deugden, maar naar de werkelijkheid, waarin ik leef en daaruit de vreugde bereiden voor mijzelf en anderen, die mij dierbaar zijn.

-:-

Zwaar hangen de wolken.

Dreigend is de komende regen.

Vol vruchtbaarheid is de wachtende wereld.

Bloesem ontluikt met de zon.

Schoonheid maakt 't leven tot zegen.

Wie oprecht beseft door de Kracht te bestaan,
ervaart uit dit alles de wegen van werkelijkheid.

:--:

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK XII.

OP WEG NAAR MORGEN.

We hebben gezien hoe in deze tijd de conflicten zich toespitsen. En ik geloof ook, dat men nu niet kan leven zonder zich bewust te zijn van allerhande vreemdsoortige ontwikkelingen, die zich afspelen in de conflicten tussen de generaties.

U denkt misschien, dat een groot gedeelte van de strijd, die vandaag aan de dag wordt gestreden, ergens een ideologische is; dat hij - middels de ideologie - een uiting is van angsten en alles wat daarbij komt. Er is echter wel één opvallend verschijnsel.

Ik weet niet, of u het zich wel realiseert dat 3/4 van de geschillen, die er op het ogenblik in de verschillende landen bestaan, generatiegeschillen zijn. Met andere woorden: de jeugd van vandaag denkt anders dan de ouderen. En niet alleen dit, maar zij beschouwt zichzelf en de wereld geheel anders.

Wij kunnen een groot gedeelte - dat geef ik graag toe - van de jeugdconflicten en -problemen wel toeschrijven aan het onvermogen van de jeugd om zich te oriënteren; aan haar behoefte om zich een plaats en aanzien te verwerven. Dat is ongetwijfeld waar. Maar naast de psychologische verklaring zouden we toch ook de trend moeten bekijken: wat is er eigenlijk aan de hand?

De jeugd verzet zich tegen de ouderen. Dat is normaal. Maar de jeugd erkent de binding niet meer, die ze met de ouderen heeft. Ze probeert zich daarvan los te maken. Kennelijk is er ook nog sprake van een behoefte om alles absoluut te stellen. Op het ogenblik is alles wit-zwart of zwart-wit, precies zoals u het bekijkt. Want de mensen hebben geen idee meer van tussentonen. Grijs bestaat niet meer. Het kan niet iets lichter of iets duisterder zijn; het moet absoluut duister of absoluut lichtend zijn.

Dit is niet alleen maar een kwestie van stellen, dat begrijpt u ook wel. Dit is een kwestie van denken. Het is een totaal andere waardering van de wereld dan we tot nu toe hebben gekend. Het is ergens een terugkeer naar de mentaliteit, die we ongeveer een 700 jaar geleden hebben gezien: de middeleeuwen. Daar waren de dingen ook zwart-wit. Het was goed of het was slecht; er was niets tussen. Uit de totale tendens kunnen we dus aannemen, dat de ontwikkeling zich ook verder zal spoeden binnen het kader van de moderne wereld op ongeveer dezelfde manier als ze dat gedaan heeft vanaf 1100 -1200 tot ongeveer 1600. Alleen verlopen de processen op het ogenblik veel sneller.

Er is dus een trend-versnelling aan de gang. En daarom moeten we zeggen: Die 400 jaren van de middeleeuwen zullen wel kunnen worden samengevat in ongeveer 3 à 4 generaties, maximaal 100 tot 120 jaar.

Wat gebeurt er? Zwart-wit-definitie.

Een zwart-wit-definitie is altijd een machtsdefinitie, nooit een verstandsdefinitie. Zwart en wit worden niet meer bepaald door erkenning, ze worden bepaald door kracht. En daarmee zitten we in het schuitje.

De innerlijk anarchistische jeugd zoekt een revolutie. Maar als ze daarin slaagt, grijpt ze de macht. Iemand, die de macht grijpt na een revolutie, beves-

tigt zijn revolutie in een dictatuur en verkracht dan de revolutie om de dictatuur te kunnen handhaven. Een oud en bekend verschijnsel.

De machthebbers van vandaag zullen ten slotte het loodje moeten leggen. Daar is niets aan te doen. We weten allemaal, dat er in heel veel landen op het ogenblik in feite een toestand van gewapende vrede is, die elk ogenblik kan ontbranden in een soort burgeroorlog.

Waar gaan we heen? Deze generatie valt macht aan. Gelijktijdig baseert ze zich op die macht. Zij wijst datgene af, waaruit zij voortkomt. U weet misschien, dat zelfs in Nederland bepaalde jongeren de ouderen rangschikken onder het "klootjesvolk" en daarbij kennelijk over het hoofd zien, dat ze zondie "klootjes" er nooit geweest zouden zijn.

We weten, dat er heel veel jongeren zijn, die om meer vrijheid roepen, maar die een ander de vrijheid niet willen laten om dan te beslissen of ze al dan niet voor de opvoeding van die jongelui willen betalen. Die roep naar vrijheid hebben we de vorige keer voor een deel beschouwd. Maar een daaropvolgende generatie heeft het voorbeeld van deze jeugd en gaat dit dus extremer doorvoeren. De jeugd gaat zeggen: Wij zijn veerkrachtiger dan jullie. Wij kunnen sneller beslissen. Wij durven en jullie durven niet. Jullie overdenken, wij doen. Dus...moeten we laten zien, dat we de sterkeren zijn; en dan hebben jullie ons te gehoorzamen. Die neiging zal zeker in de jaren '80 - '90 hier en daar reeds kenbaar worden.

In de middeleeuwen bleek echter dat degenen, die op zo'n eigenaardige manier in zwart-wit hadden leren denken, niet waren opgewassen tegen de veranderingen, die hun milieu daardoor onderging. Zij trokken voor een groot deel weg. Vroeger ging een ridder gezellig vechten met een buurman-ridder om een klein stukje grond; en daarna hielden ze een drinkgelag, als het losgeld was betaald. Op het ogenblik kan dat niet meer. De jongere van komende generaties heeft in zijn egoïsme geen burens meer. Hij kan dus alleen het geheel aanvallen. En daardoor krijgen we in toenemende mate te maken met wat ik een kruistocht-syndroom zou willen noemen.

Veel jongeren zullen - hetzij met geweld, hetzij met andere middelen - uittrekken om de wereld te vernieuwen en te bekeren. Zij zullen zich daarbij steeds meer losmaken van alles, wat de wereld vóór hen heeft voortgebracht. Zij zullen de behoefte om oude muziek mooi te vinden eenvoudig belachelijk vinden, indien die niet aan de structuur van hun denken beantwoordt. Zij zullen geneigd zijn om de cultuurtempels van deze dagen in de ogen van de huidige cultuurbevorderaars te degraderen door te zeggen: Het zijn vermaakspaleizen.

Het spel-element gaat daarbij een steeds grotere rol spelen. Jeugd wil spelen - ook als haar spel (zoals b.v. in Parijs op het ogenblik) voor de politie nu niet zo leuk is. Ze vinden dat een soort uitleven van zichzelf. En ze vallen de maatschappij met hetzelfde enthousiasme aan, waarmee jongere kinderen de vieze woorden, die ze net van een vriendje hebben geleerd, in grote kalkletters op een schutting schrijven. Ze begrijpen zelf niet wat ze aan het doen zijn; maar ze zijn de maatschappij aan het afbreken!

In een maatschappij, waarin het spel-element steeds belangrijker wordt, gaan we weer een veel ouder cultuurpatroon herkennen. Iets wat overigens via op-tochten en andere feestelijkheden ook in de middeleeuwen wel aanwezig is geweest, maar dat in de moderne geschiedenis toch wel doet denken aan de tijd van het "panem et circenses" (brood en spelen) uit Rome.

Degenen, die nu de macht hebben, zullen dus steeds meer gaan toegeven aan de behoefte van de jongeren vooral om te spelen. Maar die sport wordt steeds gevaarlijker, want ze moet sensatie brengen. Dat betekent, dat ze meer een toeschouwerssport wordt; en dat impliceert weer, dat wat in de spelen wordt ondergaan door associatieve gevoelens wordt overgebracht in het persoonlijke gedrag tegenover de naaste.

Hier kunnen we dan beginnen met een paar vragen te stellen, die juist door dit element zeer interessant en belangrijk worden. Want indien hierin geen verandering komt (let wel, dit is een stelling; ik zal u dadelijk vertellen dat het anders wordt), dan moeten wij aannemen, dat juist door deze kinderlijke, deze spelbenadering van het leven van de komende jongere generaties de tegenstellin-

gen tussen groepen, die op enigerlei wijze van elkaar verschillen, aanmerkelijk zullen toenemen. Daarbij zullen uit de aard der zaak materiële verschillen een zeer grote rol spelen. Daarnaast zullen echter ook z.g. ideële en religieuze geschillen sterk gaan toenemen. Het resultaat is een aantal bondgenootschappen, die niet meer nationaal bepaald kunnen worden, maar die alleen door huidskleur of door eigenschap bepaald kunnen worden. En dat is een vreemde geschiedenis.

Er is geen sprake meer van een natie, die t.a.v. een andere natie kan worden begrensd, maar van in wezen internationale groeperingen, die buiten alle natie en grens om met elkaar verwant zijn, maar die gelijktijdig zeer strijdlustig zijn tegenover elke andere groepering. Hieruit zou kunnen worden verwacht, dat de meeste staten op ineensinken zullen komen te staan. Er zou verwacht kunnen worden, dat wereldoorlogen haast onvermijdelijk zijn, zoals b.v. tussen jong Amerika en jong Rusland, om nu eens wat te noemen.

Men zou verder daaruit moeten verwachten, dat de jongeren een ontzettende haat tegen de ouderen gaan ontwikkelen en dat dus voor de ouderen steeds minder zal worden gedaan. Want aan de ouderen wijten de jongeren ergens alles, wat ze in hun bestaan niet naar hun zin vinden. Deze generatie kan dat nog allemaal verwerken. Maar de volgende generatie al minder en twee of drie generaties verder zal dat bijna afgelopen zijn. Dan zou het ressentiment tegen de ouderen de erkentelijkheid jegens de ouderen sterk overheersen.

Dit is een trend, die historisch en sociologisch aantoonbaar is en die ook psychologisch volledig verantwoord is.

Maar nu houden we geen rekening met het ingrijpen van kosmische krachten en tendensen. En wat zien we dan, indien wij daarop letten? Dan moeten we weer vandaag beginnen.

Er is gelukkig niet alleen een verzet tegen de overheid in deze tijd, maar wel degelijk ook een verzet tegen de kwaliteiten van de overheid: willekeur b.v., klassejustitie, om een paar ervan te noemen. En vertelt u me niet, dat die er niet meer zijn. Hier blijkt dus, dat deze gerichte agressie van de jongere generatie tussen de 14 - 24 jaar ouderen heeft aangetrokken. Er is dus een generatie-overbrugging op grond van mentaliteit mogelijk gebleken. Er zijn priesters, die tegen het kerkelijk en het staatsgezag ingaan, niet omdat zij ongelovig zijn geworden, maar die doodeenvoudig in hun geloof niet meer kunnen aanvaarden wat het gezag, wat de machtshandhavers van het geloof willen maken.

Wij zien op soortgelijke wijze mensen losbreken uit hun academische of ambtelijke sfeer om zich opeens te gaan richten naar de jongere mentaliteit en een daadwerkelijk contact krijgen. Het is aan te nemen, dat juist deze generatie, deze geïsoleerde generatie van vandaag, dit contact verder zal uitbreiden. Haar zwart-wit denken brengt gevaren met zich mee, grote gevaren. Maar de overbrugging is te maken tussen de generaties van nu en van overmorgen.

Die overbrugging kunt u zich niet voorstellen als een overlevering van culturele waarden of van ideeën. U kunt zich haar beter voorstellen als een soort raffinageproces. In de strijd tussen de generaties ontstaat een zuivering van oude elementen, die toch door daarvoor geschikte ouden kunnen worden overgedragen aan nieuwe generaties. Daarbij mogen we zeker niet uit het oog verliezen, dat de jeugd toch altijd een leuze, een denkwijze nodig heeft, die ze nolens volens aan ouderen ontleent. Dit betekent een zeer sterke omwenteling, waarbij het door mij reeds genoemde internationalisme gepaard zal gaan met de behoefte van verschillende groepen en verschillende leeftijdsgroepen om elkaar te begrijpen.

Elkaar begrijpen wil nog niet zeggen, dat je elkaar nu plotseling alles toegeeft. Maar als ze in Amerika begrijpen waar het probleem van de neger ligt, dan kunnen ze ook begrijpen wat daartegen gedaan zou kunnen worden, of ze het doen of niet. En indien de neger probeert de blanke te begrijpen, dan zal hij ook beseffen dat die blanke niet a priori tegen de neger is (we hebben daarover reeds gesproken), maar dat hij bang is om zijn positie, zijn gevoel van waardigheid enz. te verliezen.

Dit begrip zou er ook kunnen bestaan tussen b.v. communisten en kapitalisten, tussen heidenen en gelovigen. En het zijn de jongeren, die - volgens mij -

dit begrip heel vaak proberen te vinden en over te brengen. De belangrijkste leeftijdsgroep in deze dagen ligt tussen de 25 en 35 jaar. Daarboven is die begrips- en overbruggingsmogelijkheid kennelijk niet zo groot meer. Er is dus een overbruggingsproces. En het typerende is: dit wordt overgedragen.

Er zijn dus in de jonge agressieve generatie van vandaag elementen, die van anderen toch die correctie van denken, dit teruggrijpen naar de zuivere denkbeelden, de zuivere praktijken, weer hebben opgenomen en ze kunnen doorgeven aan jongeren. Ik geloof daarom, dat we voor de wereld van morgen niet zo pessimistisch behoeven te zijn, als men vaak wel is. Grotere vrijheid voor de mens is alleen denkbaar, indien de mens een grotere beheersing heeft. Jongeren zullen moeten leren om eerst zichzelf te beteugelen, hoe moeilijk het hen ook zal vallen, voordat ze de vrijheid kunnen vinden, die ze willen hebben.

Er zijn groepen, die dit op het ogenblik aan het leren zijn. En vreemd genoeg juist in landen, waar de geschillen tussen de jeugd en het gezag het grootst zijn. Dan denk ik hier b.v. aan de Spaans-talige en Portugees-talige landen: landen zoals Venezuela. Het vreemde is, dat hier de strijd tussen de jongeren (de jonge intelligentia, de studenten) en het gezag langzaam maar zeker aantoot, dat de jongere studenten zich de goede delen van het gezag eigen maken en daarmee komen tot een zekere strafheid van organisatie, waardoor hun optreden tegenover de machthebbers effectiever is, maar gelijktijdig het voor de machthebber moeilijker wordt om het recht te ontkennen van de jongere, van de student.

Ook in andere landen zal dat het geval zijn. Zoiets komt natuurlijk het laatst tot stand in landen als Nederland.

In Nederland staan de studenten en de ouderen tegen elkaar te preken en slapen in, terwijl de ander aan het woord is.

In Duitsland gaat het over "Recht und Blut und Boden"; en dat wil zeggen, dat je heus wel menige oogst mag afwachten, voordat daar een werkelijk begrip is ontstaan.

Je kunt dus wel stellen, dat reeds nu een deel van de jeugd aan het leren is hoe zichzelf te beperken, hoe de eigen vrijheid te behouden en gelijktijdig het contact met anderen te vinden. Dit heeft in sommige gevallen tot opzienbarende resultaten geleid.

De meesten van u realiseren zich niet hoeveel belangrijke ontdekkingen en uitvindingen van de laatste tijd en ook nieuwe toepassingen, die door de industrie zijn overgenomen, in feite zijn ontwikkeld door teams van jongeren. Om u een voorbeeld te geven: Douglas Aircraft Corporation heeft in het laatste jaar behalve de voorstellen uit eigen bedrijf 17 vernieuwingen overgenomen, voortkomende uit studieprojecten van High-School-students. Een ander voorbeeld: De universiteit van Moscou heeft via drie projecten bijgedragen tot een verandering en verbetering van meetapparatuur voor buiten-atmosferisch onderzoek. Ik noem nu maar een paar punten. Ik zou er veel meer kunnen geven.

De jeugd komt dus op eigen initiatief en uit eigen belangstelling tot prestaties, die de ouderen moeten erkennen. En ook dat is belangrijk. Want het denkbeeld om tezamen iets te doen gaat bij de jeugd, die haar eigen vrijheid toch zozeer op prijs stelt, heel wat verder dan het organiseren van een beatbandje, of het stencilen van een waarschijnlijk half-revolutionair, half-pornografisch blaadje. Zij zoeken wel degelijk kennis. Hier in Nederland zijn zij bezig met sociale en godsdienstige beschouwingen. In vele andere landen met werkelijk wetenschappelijke projecten.

Hier blijkt ook, dat de benadering van die projecten door de jeugd zich kenmerkt door een bijzondere frisheid. Het dogmatisme, de verstarring, het gelijk willen hebben, dat vele oudere wetenschapsmensen en onderzoekers dan toch wel een stempel opdrukt, is bij de jeugd niet zozeer aanwezig. Hier gaat het eerder om de gedurfde idee, het onderzoeken van een inval, die haast niet mogelijk is. Misschien mag ik een vergelijking maken:

Indien een oudere wetenschapsman iets mogelijk veronderstelt, dan ponst hij het geheel, stuurt het de computer in en die moet zeggen, of het mogelijk is of niet. Als het antwoord van de computer luidt "onmogelijk", dan zegt de oudere:

"Het is verspilde moeite". De jongere zegt: "Ik ga het toch doen". En dat heeft al heel wat resultaten opgeleverd.

Stel u voor, dat op deze wijze niet alleen maar de manier van leven verandert (de verbondenheid van nationale gebondenheid naar internationale groepsgebondenheid), maar dat ook de wetenschappelijke benadering verandert. Die zegt: Waar ik een resultaat nodig heb, moet ik uitgaan van wat ik weet; maar daar, waar ik experimenteer, mag ik zelfs de waarschijnlijkheid uit het oog verliezen. Dat betekent een totaal nieuwe aanpak. Dat zou op vele problemen van deze wereld wel eens een heel eigenaardige inwerking kunnen hebben. Want er zijn b.v. enkele projecten van jongeren (linkse jongeren) in Japan, die kennelijk het vervaardigen van voedsel uit algea heel wat beter ter hand hebben genomen dan de geleerden. Zeker, hun hoogleraren hebben er voor getekend. En het zijn de commerciële concerns, die deze producten binnen 1-1½ jaar waarschijnlijk op de markt gaan brengen. U kunt nu waarschijnlijk uw kunstham en kunstspek al wel krijgen, maar daarmee is de zaak zeker niet afgedaan.

Het blijkt nl. mogelijk om algea in tanks door een bijzondere voeding een totaal eigen aroma te geven, maar daarnaast ook een eigen inhoud. Men behoeft ze niet meer kunstmatig te verrijken met bepaalde zouten en sporen, zoals dat tot nu toe gebeurde. Men kan dat eenvoudig - en dat hebben de jongeren uitgekiend - via de voedingsvloei stof bereiken. En daarmee krijgt men dus een in feite organisch voedsel in plaats van een gedeeltelijk organisch voedsel met vele anorganische bijvoegingen.

Dit alles zou dus voor de oplossing van voedselmoeilijkheden op de wereld heel belangrijk kunnen zijn. Er zijn volkeren, die rijst willen eten. Goed. Er is meel te maken uit algen, dat van rijstemeel praktisch niet te onderscheiden is in smaak. Daarbij kan één tank veel meer produceren dan drie grote rijstvelden. Bovendien kan die tank continu blijven produceren met een gemiddelde oogst per drie weken; dan is er een voldoende rijpheid bereikt. Terwijl het gebruik van zo'n rijstveld hoogstens twee tot drie oogsten per jaar oplevert, en dan nog afhankelijk van de weers-condities. Wat dit alleen al zou betekenen voor de economie van landen als b.v. China en India, dat kunt u zich haast niet voorstellen.

Dat zijn de jongeren van vandaag. Zij gaan begrijpen, dat voor hen in de eerste plaats is weggelegd: het experiment, het onderzoek, de samenwerking op vrije basis; een soort liefhebberijwerk. En later, als men ouder wordt, kan men zich in de wetenschappelijke praktijk gaan storten, zoals deze op grond van de gekende regels nodig is. Het moet niet zo zijn, dat de ingenieur aan het einde van zijn leven eens tijd vindt om na te denken over een uitvinding. Hij moet de experimenten kunnen doen in zijn jeugd jaren; laten we zeggen tussen de 20 en 30 jaar. In die tijd moet hij met veel vreinden samenwerken, met veel geklets, met slordigheid en ondoelmatigheid van het standpunt van de volwassene; maar hij kan veel meer produceren.

Ik zie dat beeld in de komende generatie toch wel heel sterk worden. En buiten alle geestelijke ontwikkelingen om is alleen al deze verandering van productie-praktijk erg belangrijk. Daarbij komt - en dat is toch ook niet te verwaarlozen - dat op het ogenblik het z.g. researchwerk grotendeels geschiedt in opdracht van staten of van grote maatschappijen, zodat deze de richting van het onderzoek in de hand hebben. Maar reeds nu bewijzen de jeugdonderzoekingen, dat heel veel projecten door de jongeren worden aangepakt, waarvoor geen enkele firma interesse zou hebben en geen enkele staat een cent voor over heeft. Maar zij vinden het leuk, en daarom doen ze het. En wat is het resultaat?

Het resultaat is, dat daardoor de eenzijdige ontwikkeling van een vercommercialiseerd systeem (en dat geldt ook voor de Sovjet-Unie e.d.) wordt vervangen door het spontaan en evenwichtig ontwikkelingspatroon van een vrij onderzoek.

Er is nog iets anders daarbij belangrijk. Op het ogenblik is wetenschap haast onontkoombaar verknoopt met grote, dure en ingewikkelde laboratoria; met bijzonder dure opleidingen en assistenten en bij voorkeur luxueus uitgevoerde bureaus en cantines. De jeugd experimenteert vaak op een zoldertje van een vriendje, terwijl vader denkt dat ze samen Tom Sawyer lezen. In feite zijn ze bezig om

nitroglycerine te maken of iets dergelijks; wat tot onplezierige verrassingen kan voeren, dat geef ik toe. Maar in keldertjes, in hockjes, in ter gebruik afgestane laboratoriumruimten van scholen en dergelijke groeit - meestal buiten het alziend oog van leraar en mentor om - een reeks nieuwe denkbeelden en projecten. En naarmate deze generatie, die hiermee dus weer een nieuwe greep op zichzelf heeft gevonden, verdergaat, krijgen we het terugkerende beeld van de amateur-wetenschapsman. (Nu moet u dat niet verkeerd uitleggen. Amateur betekent in uw ogen misschien "blunderaar". Maar dat is niet waar. Het komt van "amare" (liefhebben). Dus de liefhebber-wetenschapsman, die het niet doet om verdienste of aanzien, maar omdat hij het leuk vindt.)

En dan staan we voor een totaal nieuwe technische ontwikkeling, die echter bij deze jongeren wordt gedragen (en dat moeten we niet vergeten, we hebben dat in vorige delen ook reeds behandeld) door 'n totaal andere mystieke benadering van het leven, een totaal ander beleven van de gemeenschap.

Wat zien we dan? Internationalisatie van problemen, maar ook van verbondenheid. Daardoor een veel grotere internationale uitwisseling en solidariteit dan men zich kan voorstellen. Daarop zou men in het Pentagon ook wel eens moeten letten. En wat dat betreft ook in bepaalde plaatsen in Rusland. Want de jongeren van deze vijandige staten wisselen op het ogenblik ook ijverig problemen uit. Sommigen zelfs via gelicentieerde amateur-radiostations. Een brutaliteit, die voor de geheime politie zo onvoorstelbaar is, vermoed ik, dat die daarom nog steeds slaagt.

Kijk, dit alles geeft ons een beeld van internationalisatie; een niet meer orthodoxe ontwikkeling; een mystiek, die eerder op een gemeenschaps-, een harmoniebeleaving is gebaseerd dan op een bepaald dogma.

Ten laatste een praktijk, die juist op grond van wat er nu in die jeugd leeft en in de volgende generatie sterker zal leven, toch wel een steeds groter respect gaat krijgen voor persoonlijke rechten. De persoonlijke vrijheid, zolang niet direct strijdig met alle belangen van de gemeenschap, wordt erkend. Iemand kan uit de groep worden gestoten, omdat hij handelt tegen de opvattingen van de groep in; maar hij is daarom niet zonder meer minderwaardig. Hij is anders. De gevolgen daarvan moet hij nemen.

Ik voorzie dan ook, dat de komende jaren ons een vreemde en van het standpunt van de huidige volwassene en machthebber onevenwichtige ontwikkeling zullen laten zien. De gewelddadigheden zijn deze jaren - dat is zeker - de wereld nog niet uit. Maar achter die gewelddadigheden om bouwt zich toch een totaal nieuw begrip op. En dat begrip blijkt samen te hangen met kennis.

In landen, waar de jeugd niet leert te denken en waar haar ontwikkeling betrekkelijk summier is, vinden we nationalisme en geestdrijverij bij de jeugd in bijzonder sterke mate. Ik denk hierbij aan sommige Arabische gebieden, ook bepaalde negerstaten. Aan de andere kant zien we dat daar, waar eenmaal een zeker onderricht is gegeven en kennis is en deze niet zonder meer in strijd is met de achtergrond van het volk en haar mentaliteit, een liberalisatie ontstaat. Niet alleen t.a.v. natie en geloof, maar eigenlijk t.a.v. de menselijke verhoudingen. Vrijwillige harmonie, vrijwillige samenwerking, vrijwillige opbouw, dat zou het eindpunt kunnen zijn van zo'n soort ontwikkeling.

Ik kan mij voorstellen, dat men in de toekomst geen beroep doet op ondernemers en arbeidskrachten, maar dat doodgewoon iemand, die zegt: "Ik wil een stadhuis bouwen", dat publiceert. En als er genoeg mensen zijn, die daarvoor interesse hebben, dan komen ze en werken mee. Indien ze geen interesse hebben, blijven ze weg en gaat de zaak niet door. Op die manier ontstaat er een werkelijk democratische vorm van gemeenschappelijke voorziening. Maar gelijktijdig ontstaat er - en dat is veel belangrijker - de mogelijkheid voor ieder om een project tot uitvoering te brengen, mits anderen het belangrijk genoeg achten.

Alle samenwerking is vrij. Er is niemand, die kan decreteren - tegen alle rede in misschien: "Zo vind ik het goed en dus gebeurt het zo." Want dan zeggen de arbeiders: "Nou, dan doe je het maar zelf" en ze gaan weg. Ze zijn immers niet gebonden.

Zo kunnen we ons ook voorstellen, dat bepaalde producten, die veel gevraagd worden, zullen worden vervaardigd, omdat er mensen zijn die het prettig vinden

die dingen te maken. Andere zaken, die eigenlijk veel beter vervangen kunnen worden en nu om economische redenen nog steeds worden geproduceerd, zullen geen arbeiders meer daarvoor vinden. Hier gaat de vrijheid dus niet alleen de sociale structuur aantasten, zoals we dat reeds hebben gezegd, maar tevens de economische structuur omvormen.

Hoe meer men gelooft in de persoonlijke vrijheid en in het deel-hebben aan iets, dat belangrijk is - en dat doet de jeugd van vandaag al zo graag - des te groter zal de gemeenschapsmystiek worden. Niet als een godsdienst, maar als een vorm van samen-zijn. Gewoon samen-zijn, samen bestaan. En waar een harmonie is, een werkelijke harmonie, daar is God. Daar is een harmonie met zoveel hogere werelden en sferen, dat een toenemende rijkdom van denkbeelden daaruit kan voortkomen.

Zo vermoed ik, dat deze totale ontwikkeling o.m. met zich zal brengen niet alleen de nieuwe godsdienst, waarover we al spraken, maar een totaal nieuwe, op gemeenschappelijke ervaring gebaseerde en toch zuiver persoonlijke Godsbeleving. Verder een persoonlijk contact met andere werelden en sferen, dat niet helemaal is uit te drukken en dat uiteen kan lopen van visioen en inspiratie tot misschien bewuste contacten met bepaalde werelden. Dat alles is mogelijk.

Als je in deze dagen vraagt: Waar gaan we naar toe? dan zie je alleen hoe alles in elkaar zakt. Hoe mooie oude steden worden verminkt door de behoefte aan grote nieuwe kantoorgebouwen, die niet zo mooi zijn en die hun nieuwigheid veel eerder verliezen dan die mooie oude panden, die ze hebben opgeruimd. Je ziet op het ogenblik een economie in elkaar storten, die kunstmatig op peil wordt gehouden. Denkt u eens even aan de melkprijs. Die is hoger geworden, omdat ze op het ogenblik het meerdere vet er nog niet in doen, dat ze er later aan zullen toevoegen om minder boter te kunnen maken, zodat ze u de boter duur genoeg kunnen blijven verkopen. Dat is een ondergangsgedachte. Als je het zo bekijkt, dan zeg je: Waar moet dat naar toe!

Maar op een gegeven moment tellen die dingen niet meer. Dit is doodgewoon een krampachtig pogen om een status quo te handhaven; van alle kanten: van de boer, van de fabrikanten, van de arbeiders met hun bonden. (Overigens, de bonden zijn op het ogenblik voor vele arbeiders zoiets als de kerk voor de man, die gelovig doet om de relaties met zijn naasten niet teveel te verstoren en om zijn klanten te behouden.) Al die dingen zijn dus grotendeels schijn. En daarachter speelt zich een verandering af.

Men kan in deze dagen natuurlijk luidkeels schreeuwen over de gewelddadigheid van de negers, het misbruik van verdovende middelen door de jeugd, de toenemende bandeloosheid, de toenemende ontkerstening en al die andere termen. Maar degenen, die zo hard schreeuwen, schreeuwen over de extreme uitingen van iets, waar ze geen vat meer op hebben, maar wat in zichzelf een menselijke ontwikkeling is. Ik heb u gezegd: de mentaliteit van de jeugd van vandaag en in toenemende mate van de mensheid dezer generatie is een kruisvaart-mentaliteit. Maar uit de kruisvaart kwam de stad voort. Daarvan kwam de vrije samenwerking en onderlinge verdediging, die op den duur de ridders machteloos maakte en de Tafelronde van koning Arthur voorlopig op non-actief zette, totdat er weer voldoende dwazen en staatslieden waren om haar te bevolken.

Die mentaliteit heeft een van de rijkste perioden aan geestelijk werk voortgebracht, ook aan kunstzinnige productie, aan wetenschappelijke vernieuwing, die er ooit is geweest. U kunt zeggen, dat u in deze dagen buitengewoon veel uitvindt. Maar het meerendeel ervan heeft u te danken aan wat er in de jaren 1500 tot 1700 is volbracht; daar werd de basis gelegd voor uw nieuwe, moderne wereld van vandaag. En in een versnelling, zoals ik die voorzie, zullen misschien reeds over 60 à 70 jaren soortgelijke vernieuwingen optreden. Zodat we na ongeveer 150 tot 200 jaar een bloeiperiode kunnen verwachten voor een mensheid, die misschien voordien zichzelf wel hier en daar wat heeft gedecimeerd en die misschien heel veel dwaasheden op haar rekening heeft geschreven, maar die dan weer nieuw, jong en veerkrachtig is geworden. En dat is belangrijker dan u denkt. Want een toekomst van in één mentaal spoor vastgelopen ouden van dagen, die in een pseudo-jeugd rondsukkelen door een en dezelfde tredmolen van het so-

ciaal-economisch verantwoord beleid, zou in feite een begrafenis zijn van het mens-zijn.

:--:

LEVENSGEWOONTEN.

Een levensgewoonte betekent een bepaalde wijze van leven, waarin een zekere regelmaat bestaat. De meeste mensen realiseren zich niet, dat de z.g. onregelmatigheid, die bij sommigen optreedt, in feite in zich een bepaalde regelmaat bezit. En daarmee staan we voor een eigenaardig probleem, dat ook in de maatschappij zowel als in het geestelijk leven op het ogenblik een heel grote rol kan spelen.

Een mens leeft. Maar in zijn leven begint hij op den duur bepaalde stellingen of denkbeelden zozeer vast te houden, bepaalde praktijken zo regelmatig uit te oefenen, dat hij zich het bestaan niet meer los daarvan kan denken. Een bekend voorbeeld is de man, die met pensioen gaat en kort daarop overlijdt om de doodeenvoudige reden, dat hij niet meer naar kantoor kan gaan om al luierend zich te ergeren over het feit, dat de arbeidstijd nog niet is afgelopen. Er zijn meer van dergelijke voorbeelden te geven.

Wat betekent dat eigen? Het betekent, dat een groot gedeelte van de mensen is vastgeroest in een bepaald levenspatroon. De mens met zijn veelzijdigheid beperkt zich daardoor automatisch. Iemand, die losbandig is en de losbandigheid tot levenspatroon maakt, zal de ernst, die ook in hem bestaat, de hunkering naar stabiliteit, die in hem ongetwijfeld aanwezig is, nooit volledig tot uiting kunnen brengen. Hij blijft voortdurend proberen om dit verlangde te bereiken en maakt het voor zichzelf onmogelijk om ooit te bereiken.

De levensgewoonten kunnen van volk tot volk verschillen. Als u alleen al kijkt naar de wijze, waarop b.v. de Nederlander zijn binnenhuis pleegt te etaleren voor de buitenwereld, om daar in knusse gezelligheid een groot gedeelte van de tijd door te brengen en dit vergelijkt met andere landen in het zuiden, waar een groot gedeelte van het gezelligheidsleven zich juist op straat afspeelt, dan zult u reeds beseffen, dat het hele patroon van een samenleving door die levensgewoonte wordt bepaald en daarbij ook de geestelijke beleving.

De Nederlander is gewend aan het binnenhuis. Als hij tot een godsdienstige beleving komt - of wat dat betreft tot een ideologische beleving - dan is hij zeer serieus. Hij gaat daar zeer diep op in; maar aan de andere kant blijft hij a.h.w. in een zekere intimiteit. Hij schaamt zich bijna om dit naar buiten toe tot uiting te brengen en kan er niet toe komen om in een uitbarsting - zonder zich dan later daaraan gebonden of verplicht te voelen - iets van zijn emoties of zijn denkbeelden uit te dragen.

Kijk dan naar de zuidelijke landen, waar tijdens de een of andere boete-processie een vrouw wenend neerknielt en luidkeels krijsend en aan de haren rukkend aan de hele gemeenschap vertelt hoe zondig ze is geweest, om - als de processie voorbij is - op te staan en haar onwelvoeglijk beroep weer rustig op te nemen. Dat is een totaal andere wijze van leven en denken. Maar die mensen zijn eraan gebonden. De zuidelijke vrouw zou ongetwijfeld belang hebben bij een overweging, zoals menig Nederlander die regelmatig pleegt. Ze zou daardoor haar oriëntatie in het leven beter kunnen richten en ze zou daardoor voor zichzelf en ook voor de gemeenschap een andere persoon worden. Ze zou veel van haar goede eigenschappen, die ze ongetwijfeld bezit, aan de gemeenschap kunnen geven. Bovendien zou ze veel van haar problemen, die ze op het ogenblik onoverzienbaar groot acht, terzijde kunnen stellen. Terwijl de Nederlander, als hij zo nu en dan eens een keertje zou kunnen uitbarsten en het dan eenvoudig vergeten,

waardoor hij zijn voortdurend herkauwde problemen zou kunnen oplossen, daardoor zou kunnen komen tot een snellere en meer daadkrachtige reactie, waarbij toch het gefundeerd zijn van zijn leven blijft bestaan.

Voor ons allen is het belangrijk, dat we die verschillende patronen goed leren beschouwen. U weet het allemaal, er zijn zo van die vergelijkingen te maken:

De Amerikaan b.v. verheerlijkt de pioniersmentaliteit en is gemiddeld gelijktijdig een groter burger, bourgeois par excellence. Omdat hij een mentaliteit verheerlijkt, die hij in feite niet kan waarmaken, krijgen we daar een verzameling van gedomineerden, van Jan-Hennen, die in buitengewone uniformen en loge-zittingen hun grootheid bevestigen; van zakenlieden, die hun innerlijke onzekerheden trachten te bemantelen door de sieraden en hermelijnen, die ze hun vrouw omhangen; en al die dingen meer.

In Nederland weten we, dat menigeen zijn in feite toch wel loszinnige gedachten in een buitengewoon strenge kerksheid tracht te hullen en zijn eigenbelang verbergt achter een preektoontje. Want het is eigenaardig, dat de grootste egoïsten in Nederland over het algemeen spreken, alsof ze zo van een dominees-college zijn afgekomen. Hier hebben we dus te maken met iets vreemds.

In Duitsland is de eigen positie, de eigen status, het meest belangrijke. En indien die status niet zelf bereikt kan worden, dan moet dat gedaan worden via-via, door relaties te scheppen. Relaties schep je door de erkenning van de status van een ander. Hoe meer je diens status erkent, des te groter je eigen status in die verhouding wordt, en je dus ook weer naar beneden toe die scherper kunt doen blijken. Het is helemaal niet de kwestie, dat die mensen slechter of beter zijn. Maar ze hebben een bepaald levenspatroon, een gewoonte, waaraan ze niet kunnen ontkomen. Die gewoonte nu bepaalt niet slechts hun eigen gedrag, maar ze bepaalt ook wel degelijk de geestelijke problemen van die mensen, hun bewustwording, hun problematiek, indien ze worden geconfronteerd met de werkelijke geestelijke krachten in het eigen "ik".

De Nederlander is ongetwijfeld bereid God te aanvaarden; maar hij verwacht dan wel, dat God eerst verklaart, dat Hij door de Synode van Dordrecht is goedgekeurd.

De Amerikaan wil God ongetwijfeld aanvaarden, mits God als een goedgeleerde en welbewapende cowboy aan zijn zijde rijdt om hem te brengen naar de ware prairie, waar hij heer en meester kan zijn.

Zo heeft ieder zijn eigen problemen. Want de werkelijkheid van het leven kan niet in een levensgewoonte worden uitgedrukt. Op het ogenblik, dat wij de slaaf worden van een bepaalde sleur en ons daaraan niet meer kunnen onttrekken, zijn wij ook de slaaf geworden van gewoonten, waarmee we het innerlijk niet eens zijn.

Het gebeurt wel eens, dat iemand elke vrijdag vis eet en dan bij voorkeur dezelfde vis; b.v. schelvis. Op den duur zou hij willen roepen: "Man, geef me nou eindelijk eens een keer een gewone gerookte bokking." Maar schelvis staat er op het programma en schelvis zal het zijn. Die man wordt gefrustreerd, omdat hij achter elke schelvis op den duur het visioen van een bokking ziet oprijzen. Deze man zal nooit z'n schelvis - op zichzelf een goed voedsel - juist vertieren. Hij zal altijd onbevredigd en daardoor wat geërgerd van zijn maaltijd opstaan; en hij zal altijd het gevoel hebben, dat er iets niet klopt. Hij kan het echter niet thuisbrengen. Zo zijn we allemaal, als we op aarde zijn.

Ook in de geest kan ik er genoeg noemen, die zich op een soortgelijke wijze een levenspatroontje hebben geschapen compleet met hemel en hel, met rang, status, heiligenkransjes, harpen en bazuinen. Maar ook zij zijn daarin niet gelukkig, omdat je voelt dat je méér moet zijn. Er moet meer zijn. De eeuwige honger van de mens om achter de horizon te kijken wordt niet zozeer bepaald door de einder. Het wordt veel meer bepaald door het feit, dat hij is vastgeroest in een bepaald levenspatroon en meent dit alleen te kunnen doorbreken, indien hij het onbekende benadert, zonder te begrijpen dat in het bekende het onbekende schuilgaat.

Veel mensen op de wereld dragen in zich grote geestelijke gaven. Ze hebben grote lichamelijke mogelijkheden. Maar zij zullen die nooit ontwikkelen. Toch weten ze ergens onbewust, dat die gaven en mogelijkheden bestaan. Daarom hunkeren

ze, daarom bidden ze, daarom werken ze, daarom vervloeken ze de hele mensheid. Ze vervloeken de mensheid om hun eigen fouten; en dat beseffen ze niet.

In deze tijd heeft men de gewoonte om het levenspatroon zoveel mogelijk te normaliseren. Dit is begrijpelijk. Economisch is het natuurlijk veel voordeliger, als iedereen hetzelfde soort brood eet, dezelfde soort meubelen gebruikt, enz. enz. Het is politiek veel prettiger, als elke mens op gelijke wijze op dezelfde leuzen reageert. Dan weet je tenminste waar je aan toe bent. Economisch is dat ook heel prettig, als iedereen hetzelfde bestedingspatroon heeft. Dan kun je de gemeenschap tenminste daarnaar regelen. Maar zou daarmee eigenlijk de frustraties en ook het geestelijke gevaar niet veel groter worden? Het geestelijke gevaar, dat gelegen is in de hunkering naar het onbekende en gelijktijdig de voortdurende frustratie, de toenemende onzekerheid, die juist door het gefixeerd zijn van een bepaalde methodiek van leven en denken tot stand komt en onoverwinbaar is.

Als u het mij vraagt, zullen wij moeten leren een levenspatroon te maken, dat niet is gebaseerd op vaste gewoonten, op vaste denkbeelden, maar dat bestaat uit een zo groot mogelijke flexibiliteit. Een mens zal elk ogenblik een nieuwe gedachten kunnen krijgen; en dan moet hij met die gedachte kunnen werken en haar niet eerst toetsen aan alle andere denkbeelden, die er in hem bestaan. Hij zal op een gegeven ogenblik indrukken krijgen; dan moet hij die niet verwerpen, omdat ze niet logisch zijn. Hij moet ze eerst accepteren. En pas als hij ze in hun geheel heeft geconstateerd, mag hij daar kritisch tegenover staan en trachten er verder wat mee te doen. Een mens moet niet reageren volgens de vaste normen en regels. U weet het trouwens zelf wel.

Gaat u eens kijken naar het Nederlandse verkeer. Dat is buitengewoon goed geregeld. Zo goed, dat het alleen vlot verloopt, indien tenminste 60 % van de automobilisten op de weg regelmatig de verkeersregels overtreedt. Daarin alleen al ligt wat er in het hele leven van de mens ergens fout is. Men heeft de zaak te zeer willen fixeren. Ook de mens zelf tracht het voor zichzelf te zeer vast te leggen, omdat hij er zekerheid in zoekt, dat geen aanpassing meer mogelijk is; dat een voortdurende vertraging ontstaat, die pas kan worden opgeheven, indien de mens tégen zijn vaste gewoonten ingaat.

De vraag is nu alleen maar, of die gewoonten dan nog wel nut hebben?

Natuurlijk. Je hebt een bepaalde gang van zaken nodig; dat hoort in een menselijke samenleving. Maar zou die gang van zaken niet veel meer gebaseerd moeten zijn op de menselijke noodzaak en veel minder op de algemeen geldende opvatting?

De mens heeft geestelijke belevingen van God. Maar moet hij die belevingen dan eerst gaan toetsen aan een dogma en ten slotte besluiten, dat ze waarschijnlijk duivels zijn? Een verre kerkvader heeft eens iets neergeschreven, waardoor hij zijn God kennelijk op een andere manier meende te ontmoeten. Is God God niet meer, als we Hem in ons ontmoeten? Is de wereld voor ons alleen maar een schaakspel, waarop wij door onbekende hand worden verzet als pionnen om geofferd te worden? Of is de wereld voor ons een dooltuin, waarin wij - geleid door onze aandacht, onze attentie, ons aanvoelen van de mogelijkheden - nu links dan rechts snellen om overal ervaring verzameland eindelijk te weten wat voor ons het belangrijkste is.

Ik wil hier zeker geen pleidooi houden tegen de fixatie van allerhande dingen. Maar ik word altijd bang, als ik zie hoe de mensen in hun denkwijze worden genormaliseerd. Hoe hun allemaal wordt bijgebracht, dat artikel A het enig goede wasmiddel is; dat artikel B onmisbaar is in het kleinste kamertje van het huis; terwijl artikel C de welvaart van je doet afstralen en je aantrekkelijkheid verhoogt. Ik vind dat zulke onzin. En ik ben bang, dat de mensen in die fixatie, die hun wordt opgedrongen, langzaam maar zeker vergeten dat ze zelf moeten denken, dat ze zelf moeten leven.

In een tijd, dat de gemeenschappen klein waren en elke gemeenschap een eigen levenspatroon had, werd men voortdurend met andere mogelijkheden geconfronteerd. Je kon er uit trekken. Je zat misschien in een dorp met heel bekrompen opvattingen. Maar als je daar niet kon aarden, dan nam je je zak op en je wandelde verder. Je ging je beroep ergens anders uitoefenen als leerling.

Je zwierf door vreemde landen en kwam terug als een mens met een eigen inzicht, met een eigen leven, een eigen kunde, een eigen overtuiging, een eigen geloof. En je kon dan de normen van de ander wel glimlachend aanvaarden. Tegenwoordig kan dat niet meer. De mensen van vandaag zijn opgeschoten in een wereld, waarin de normen er overal worden ingehamerd. Zeker, het levenspatroon verschilt van land tot land. Maar overal zien wij dezelfde tendensen aan het werk. Overal probeert men u in te hameren, dat Philips zo'n buitengewoon goed product maakt. Dat hoort u in Spanje, dat hoort u in Italië, in Tunis, in Portugal, in India, in Nederland en dat hoort u in de Ver. Staten.

Het gaat niet alleen om Philips. Ging het daar maar om. Het gaat er ook om dat een bepaald geloof de enig juiste is; dat bepaalde filosofieën kolder zijn; dat het wetenschappelijk bewezen is dat het zo en niet anders is; dat een mens om een fatsoenlijk mens te zijn zijn leven en bloed feil moet hebben voor het vaderland; dat hij economisch zoveel mogelijk moet bijdragen om het tekort op te heffen en dat hij zich daarom maar de beroerte ervoor moet werken.

Natuurlijk, er zit allemaal wel iets in. Ik zeg niet, dat het op zichzelf verkeerd is. Maar het moet uit de mens voortkomen, niet dat het hem moet worden opgedrongen. Het is helemaal niet zo moeilijk een reclame-campagne op te zetten en de mens ertoe te brengen om even 50 miljoen te offeren voor de opbouw van kerken, voor het scheppen van nieuwe hospitalen ergens in de wildernis of voor mijn part om alle negertjes gebreide broekjes te geven. Als je voldoende reclame maakt, krijg je het voor elkaar. En dan denken die mensen allemaal, dat ze wat goeds doen. Maar ze hebben niet nagedacht. Ze hebben zelfs niet gezegd: Een naaste heeft dat nodig. Ze zijn overweldigd; en ze willen graag beantwoorden aan de norm "goed-zijn"; dus geven. Is dat ook naastenliefde? Heeft dat nog iets te maken met een persoonlijk gevoel van aansprakelijkheid tegenover anderen? Het heeft er niets meer mee te maken, vrienden. U denkt het misschien. Maar in feite kan elke wilde jongen, die voldoende relaties heeft, een pers-, radio- en t.v.-campagne op touw zetten; waardoor u allemaal plotse-ling meent dat u oecumeen moet denken, of dat draaiorgels behouden moeten worden, of dat Den Haag moet worden afgebroken. Zelfs van die kolder-dingen kunnen ze u overtuigen.

Ze kunnen zoveel argumenten aanvoeren, maar dat heeft u zelf niet gedacht. U heeft het niet gevoeld, u heeft het niet geleefd. En of u nu hier bent of in een ander land, diezelfde invloeden zijn aan het werk. Ze proberen u te fixeren. Ze proberen u vast te persen in een mal, waarin u zelf niet meer denkt, waarin uzelf niet meer leeft en u laat leven. En dan heeft u in uzelf al maar die vretende honger naar het onbekende. Dan weet u: ik ben zedelijk niet verantwoord. Iemand in mijn toestand of op mijn leeftijd mag toch zus of zo niet eens denken, laat staan zoiets doen. Iemand, die zo gelovig is als ik, die mag toch niet eens zijn ogen daarheen richten; die moet altijd dáár kijken. En iemand met mijn politieke opinie mag toch niet zeggen dat die kerels, die daar voormannen zijn, kolder staan te prediken, of dat Marx ook gelijk heeft gehad.

Dat maakt u zich wijs. En innerlijk heeft u die vretende honger, dit gevoel van onevenwichtigheid, dit niet-verder-kunnen. Omdat men u een levenspatroon heeft opgelegd en u niet in staat bent uit die gewoontevormen los te breken.

Wil de wereld van morgen beter zijn, dan zal de mens geen afstand behoeven te doen of kunnen doen van enig levenspatroon, dat weet u wel. Maar hij zal in ieder geval moeten komen tot een grotere vrijheid van denken en van handelen. Hij zal objectiever moeten zijn; minder gevormd door de menigen van anderen; meer bewust vanuit zichzelf levend en reagerend. Alleen zo kan de mens achter de horizon komen, zonder dat hij de ruimte inzweeft om naar Mars te gaan. Want als je naar Mars gaat, is daar ook niets te vinden.

Neen, de mens moet doordringen in dat geheime terrein van het persoonlijk bestaan. Hij moet leren: als ik dan al niet geheel zonder gewoonten kan leven, dan zullen het toch mijn gewoonten moeten zijn. En als ik gewoonten heb, dan moeten die de uitdrukking zijn van dat wat ik ben en van dat wat ik wil; en van daaruit moet ik mij voortdurend blijven aanpassen aan alles, wat er in de omgeving op aankomt. Ik moet leven vanuit mijzelf, door mijzelf. Ik moet de normalisatie, de fixatie, die men mij probeert op te leggen, zo nu en dan kunnen af-

gooien, wetend: ik ben een vrij mens, ik ben een vrije geest. Ik beleef persoonlijk mijn leven en mijn God. Ik heb mijn gaven, mijn krachten, mijn mogelijkheden en mijn onvolkomenheden; en die zijn mijn eigene. En daarmee moet ik leven.

-:-

HET VERMOGEN VAN DE MENS.

Een mens heeft vermogens. O, hij kent ze zelve niet. Want een mens is altijd geneigd zich met een ander te vergelijken. En hoe meer een mens naar anderen kijkt, des te minder hij zichzelf kan begrijpen.

Wie vermogens heeft, moet zich niet afvragen waar ze vandaan komen. Hij moet zich altijd afvragen wat hij ermee kan doen. Het is veel belangrijker, dat ik steeds handel, dan dat ik mij steeds afvraag: Waar vandaan? Of: Hoe beter?

God heeft de mens geschapen. En als je de bijbel mag geloven, heeft Hij er zes dagen aan gewerkt. Maar hoe het ook zij, Hij heeft het snel gedaan. Er staat nergens geschreven, dat God met de planning een hele tijd bezig is geweest.

En zo is het met ons. Indien wij ons teveel bezighouden met het maken van plannen om onze gaven te gebruiken, dan komt er niets van. Maar indien we beseffen hoeveel mogelijkheden we hebben en we proberen eenvoudig wat ons het gemakkelijkst en het best afgaat, dan beantwoorden we ergens aan datgene wat we zijn. Want een mens is niet alleen maar een stoffelijk mechanisme, waarin een denkapparaat is ingebouwd. Een mens is een stuk eeuwigheid voor een ogenblik in een stoffelijke vorm gestold. En dat brok eeuwigheid moet zijn eeuwigheid waarmaken in elke vorm. Die eeuwigheid, dat zijn de gaven die je hebt.

Die gaven kun je niet baseren op de eenvoudige materiële mogelijkheden en verhoudingen, zoals je die ziet. Je moet ze leven, zoals je bent. En naarmate je meer die gaven en die mogelijkheden leeft, zoals ze in je bestaan, niet als een wens, als een droom, maar als iets wat echt is en wat van jou is, vind je in jezelf een antwoord, een echo. Waar die echo vandaan komt, is een groot raadsel.

De mensen zullen zeggen: Het komt van God. Maar is het belangrijk waar het vandaan komt, als dit antwoord er is?

Indien een mens leert zijn beperkingen van denken, van menselijk reageren te overwinnen; dan blijkt dat alle gaven, die hij bezit en alle mogelijkheden, die in hem zijn veel grootser en sterker zijn dan je je menselijk kunt voorstellen. Dan gaat door die gave vanuit die mens de oneindigheid meespreken.

Een mens kan zich geen oneindigheid voorstellen. Maar hij kan zich verbeelden, dat hij iets meer is en dat hij iets meer kan dan hij nu is en kan. En daarom is het antwoord, dat wij kunnen geven op de Oneindigheid, die in ons werkt in de menselijke vorm eigenlijk eenvoudig:

Als ik voel bepaalde dingen te kunnen en dat ik die eigenlijk zou moeten doen, dan moet ik ook proberen ze te doen. Ik moet niet vragen: hoe? Ik moet niet zeggen: Welk systeem moet ik gebruiken? Ik moet eenvoudig tegen mijzelf zeggen: Dit voel ik dat juist is. Dit moet ik doen. Laat mij het proberen. Ik maak een begin, dan komt het andere vanzelf.

Dat is, mijne vrienden, eigenlijk het werkelijke antwoord op alle pogen van de mens. Besef, wat je wilt en wat nodig is en probeer het waar te maken. Niet morgen, maar vandaag. Vraag je niet af, of de kracht er is; of je het ten slotte zult kunnen volbrengen. Vraag je alleen maar af, of je het kunt beginnen. Dat is de manier om de eeuwigheid, die in je bestaat, ook op aarde een tukje te laten meespreken. Dat is de wijze, waarop deze grote mens, die in

de goddelijke wereld leeft, een juiste weergave kan vinden in die kleine, beperkt stoffelijke uiting, die zich vandaag aan de dag als menselijk ego beschouwt.

Waar wij beginnen, eerlijk en oprecht, daar vinden wij in onszelf en vanuit de Godheid de kracht om te volbrengen; misschien op een andere wijze dan we ons voorstellen, maar we volbrengen. Doch daar waar we ons afvragen, of we het einde zullen halen, daar is ons begin al een mislukking.

Dat is alles, wat ik u aan beschouwing kan bieden.

Misschien is het voor u te praktisch, te eenvoudig voor een meditatie. Maar ik houd ervan om de dingen direct te zien. Voor mij mogen ze alle grote gebeden, lofzangen en abstracte meditaties behouden, indien ze daarvoor in de plaats stellen: de mogelijkheid tot zijn en tot leven. Want de mens is niet wat hij denkt; hij is wat hij leeft. En de bewustwording is niet het waar- worden van je theorieën, maar het is het waar- worden van datgene, wat je zelf zoekt waar te maken met al je kracht.

Zij het u gegeven om naast het geestelijk denken de praktijk te vinden, waardoor uw geestelijk "ik" meer waarheid verschaft in uw stoffelijke beperking.

--

REVOLUTIE.

Daar trekken ze op, de revolutionairen, met hun kreten en hun spandoe-ken, met hun knuppels, met hun wapens. Daar gaan ze, de revolutionairen, om alles neer te stampen wat er was en hun eigen orde te vestigen, die niet beter is of slechter dan wat was.

Revolutie, verandering. Maar dan verandering van heersers, niet veran-dering van vrijheid.

Revolutie. Niet verandering van denken, maar alleen verandering van personen, van namen en van leuzen.

De revolutie klinkt zo schoon. En altijd weer is ze bloedbad, waarin de mens zichzelf bezat aan hetgeen hij anderen aandoet, om dan terug te keren in dezelfde kudde-mentaliteit en dezelfde schaapskooi, waarin hij altijd heeft ge-leefd.

Er is maar één revolutie, die de moeite waard is: de revolutie, die in jezelf plaatsvindt. In jezelf erkennen dat de dingen, die je beheersen, niet juist zijn. In jezelf erkennen, dat je z.g. zekerheden onzekerheden zijn. In jezelf vinden, dat de God, Die je zo vaak aanroept, niet veel meer is dan het afgodenbeeld en niet veel meer waard is dan het houten beeldje, dat ergens bij een z.g. arme heiden op een huisaltaar staat. Erkennen, dat je leeft in het onbekende; en leren durven leven in het onbekende, dat is revolutie.

De omwenteling ligt voor de mens niet in een verandering van zijn gewoon-ten alleen of in een verandering van een systeem. De werkelijke omwenteling ont-staat pas, indien je de moed hebt om met een wilde sprong jezelf in de stroom van tijd te werpen, om over de kloof der ^{on-}eindigheid te gaan, totdat je eindelijk leert zien wat je bent in de tijd.

Revolutie, zou voor een mens kunnen zijn: beseffen, hoe oneindig je bent in plaats van voortdurend in je beperkt stoffelijke eindigheid te denken en te reageren. Maar er is geen revolutie, die ooit werkelijk slaagt, behalve deze persoonlijke. En dat is begrijpelijk.

God vraagt bewustwording, geen revolutie.

God vraagt bewust erkennen en realisatie van de oneindigheid, niet het ver-anderen van praktijken.

God vraagt niet het maken van proselieten en bekeerlingen, maar het zelf besef-fen en doen. En daarom is revolutie een ledig woord. Een woord, dat altijd weer wordt gebruikt door hen, die - niet beseffende wat zij doen - voor zichzelf de macht opeisen, die anderen uitoefenen; die slechts willen doden wat zij niet kun-nen overtreffen; die slechts aan hun eigen middelmatigheid willen onderwerpen wat zij nog niet kunnen bevatten.

Nee, geen revolutie in de stof zal werkelijk ooit een succes zijn voor de mens. Maar de omwenteling, die in het "ik" kan plaatsvinden, wanneer je leert in plaats van de heerschappij van de klok en de tijd de eeuwigheid te stellen, is de ware revolutie. Want wie de eeuwigheid van leven in zich voelt, heeft tijd. En hij, die tijd heeft, is niet gehaast. Hij, die niet gehaast is, vindt de tijd om alle dingen juist te doen en om datgene te doen, wat nu de moeite waard is, omdat er immers een oneindigheid is, waarin al die andere belangrijke dingen kun-nen worden waargemaakt.

U vraagt mij te mediteren over revolutie. Hoe kan ik mediteren over zo iets dwaas! Ik kan alleen maar zeggen: Waar ik de tijd vind - en dat betekent in fei-te het geduld, het besef - om verder te gaan met wat vandaag mogelijk is, indien ik in mij het besef vind, dat mijn fouten niet zo onmiddellijk verbeterd behoeven te worden, omdat ik de tijd heb, omdat mijn deugden niet zo onmiddellijk geuit be-hoeven te worden, omdat ik de tijd heb, maar dat ik wel mijzelf moet zijn, omdat ik alleen zo de tijd beleef, daar heb ik de enige revolutie gevonden, die voor mij de moeite waard is: de revolutie, die God in mij waar maakt; die God mij rond mij doet zien; die mij doet beseffen dat ik - onvergankelijk zijnde - alle dingen terecht mijn erfdeel mag noemen.

:--:

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
i.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: **de Perponcherstraat 98**

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

medialiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

JUNI 1968.

Nummer 9
13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Oorzaak-en-gevolg-werkingen

Esoterische en geestelijke groepen op aarde

VANDAAG EN MORGEN

Tendensen

Moderne tovenaars

Rechtvaardigheid

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Negende Les.

OORZAAK-EN-GEVOLG-WERKINGEN.

Oorzaak en gevolg zijn in wezen een en hetzelfde. Het zijn twee facetten van wat wij eeuwigheid of waarheid noemen. Waar de oorzaak is, is het gevolg; het gevolg is altijd weer oorzaak. Dit klinkt misschien enigszins cryptisch. Het is echter allesbehalve cryptisch, indien we nagaan hoe in de totaliteit van het menselijk leven en werken naast de zuiver materiële waarden en krachten ook de verborgen geestelijke of occulte krachten een rol spelen.

Een oorzaak is nl. niet een feit zonder meer. Een oorzaak is een samen-vloeden van een groot aantal invloeden. Deze zijn in de eerste plaats bewust-zijns- en mogelijkheidsinvloeden, kosmische tendensen en daarnaast ook nog de keuze-mogelijkheid, die eveneens beïnvloedend optreedt. Wanneer we dit alles bij elkaar nemen, ontstaat er iets, wat wij de oorzaak plegen te noemen. Maar de krachten, die ik opnoem, zijn lang niet altijd geheel gelijk lopend.

Ik kan mij een toestand indenken, waarbij het karma van een mens volkomen in strijd is met hetgeen als mogelijkheid wordt gepresenteerd door zijn omgeving; waarbij het bewustzijn van die mens bovendien niet in staat is eigen karma te beseffen of de mogelijkheden van de omgeving, zodat de keuze-werking (of wils-invloed) in feite zeer gering wordt. In een dergelijk geval zeggen we: Hier is iemand, die wordt gedreven door het noodlot.

Nu kunnen wij een mens nemen, die eveneens belast is met wat wij noemen karma. Dit karma wordt - ten dele althans - beseft. De mens heeft dus begrip. Ook hij heeft te worstelen met zijn omgeving, die hem zeker niet de mogelijkhe-den biedt, die hij krachtens bewustzijn en karma voor zich zou verkiezen. Maar hij kan nu tenminste kiezen tussen het beste en het minder goede. De moge-lijkheden bevredigen niet, maar hij kiest het betere. Hierdoor maakt hij een deel van zichzelf waar. Zijn bewustzijn breidt zich uit. In zijn karma ontstaat een groter evenwicht. Ook hier ontstaat dus een minder dwingende kracht. Geestelijk zal hij daardoor grotere energie kunnen inzetten voor het uitdrukken van zijn wil. Het gevolg van dit eerste kiezen, dit eerste streven, is dus niet alleen maar een beginpunt voor een volgende oorzaak-en-gevolg-sequentie, het is daarnaast ook de mogelijkheid om vrijer te bepalen.

Ik weet, dat de meesten van u zich op het ogenblik bezighouden met de zo-veelste moord op een Kennedy. Misschien kunnen wij dit als een voorbeeld nemen van het eerste geval, dat ik u stipuleerde.

Wij hebben hier de karmische belasting, de keuze van een stoffelijke over-vloed, maar gelijktijdig het zoeken naar een geestelijke zekerheid. Daardoor wordt een bepaalde entiteit in deze familie geïncarneerd. Deze familie heeft - zoals zeer vele van de rijkere families in de Ver. Staten en elders - wat eigenaardige opvattingen omtrent haar taak, haar mogelijkheden en ook haar rechten in de maat-schappij. Er ontstaat dus een conditionering. Deze is Amerikaans en dientengevol-ge gericht op het ontwikkelen van wat men noemt persoonlijke moed, sportiviteit, bekwaamheid in lichamelijke oefeningen en gelijktijdig ook in de richting van een

zekere eenzijdigheid.

Nu stellen wij Robert Kennedy als een mens, die krachtens zijn wezen weliswaar heeft gekozen voor rijkdom, maar meer om redenen van bewustwording en studie dan voor macht, genietingen en wat dies meer zij. Er is dus een strijdigheid tussen hem in zijn wezenlijke behoefte en het milieu. De geesteskracht, die wordt opgeroepen, zou die van de persoonlijkheid kunnen zijn: "Ik probeer mijzelf evenwichtig te maken" (het tweede geval, dat ik voor u tekende) "en daarmee een verwezenlijking van wat ik ben." Dan zou deze Robert Kennedy waarschijnlijk een behoorlijk historicus en vooral ook socioloog zijn geworden. Maar hij kon dit niet verwezenlijken, want hij werd gedreven door zijn familie. Hij was niet in staat de eerste stap te doen, waardoor hij los zou komen uit deze algemene gedrevenheid. Het resultaat is geweest, dat hij nolens volens de richting moest gaan van rechten. Hij moest zich bezighouden met de wet, met de verschillende verordeningen van coöperaties en wat dies meer zij; en daarnaast ook steeds meer politiek. In deze politiek kon hij niet zichzelf zijn zonder gelijktijdig de strijdigheid met zijn milieu tot uiting te brengen. Dit wilde of kon hij niet doen. Het resultaat is duidelijk geworden. We hebben gezien hoe Kennedy - bewust of onbewust - zijn eigen dood mede heeft veroorzaakt.

Nu zult u zeggen: Dat is een grote ramp voor de wereld. Dat is maar de vraag. Want nu is deze zelfde entiteit bevrijd van milieu-omstandigheden. Dat wil zeggen, dat geestelijk een grotere uitingsmogelijkheid bestaat met - althans voorlopig nog - een gelijkblijvende gerichtheid op de mensen. Hij zou als geestelijke invloed ongetwijfeld in zeer korte tijd een rol kunnen spelen.

Er is een tweede aspect bij. Deze man had nooit datgene kunnen worden, wat hij pretendeerde te zijn: de werkelijke politicus. Hij zou altijd zijn geweest: de socioloog, gevangen in een labyrint van ambtelijkheid of red tape. Nu hij echter zijn idealen wel heeft kunnen verkondigen zonder zelf te moeten overgaan tot de uitwerking daarvan, heeft hij een zeer sterke schokgolf teweeg gebracht. Een dergelijke schokgolf kunnen wij afleiden uit de geschiedenis van deze familie en van deze persoon.

Wat is die schokgolf? Zij is een zeer sterke emotionele geladenheid, die in een groot gedeelte van de Ver. Staten (niet het geheel, al stelt men het hier misschien zo voor) en ook in een groot gedeelte van de wereld (al is ook hier de belangstelling niet zo veelomvattend als men misschien voorgeeft) de emotie doet uitstralen in het bewustzijn van de mensheid. Uit dit bewustzijn der mensheid is op dit moment dus zeer veel kracht, zeer veel energie te onttrekken. Of die energie nu speciaal in de Ver. Staten tot uiting zal komen, is maar een grote vraag. Maar wel is zeker, dat over de gehele wereld op dit moment een kracht beschikbaar is, waardoor personen - meestal enkelingen - kunnen komen tot acties en besluiten, die voor hen karmisch juist liggen. Een versterking van hun wilsmogelijkheid, zonder dat hierbij het eigen bewustzijn en de eigen geest noodzakelijkerwijze een rol spelen.

Als ik u dit zo verklaar, dan zult u waarschijnlijk zeggen: Het is een beetje kil en koud om het zo te zien. Maar wat is eigenlijk de belangrijkheid van een mensenleven? Wat is de belangrijkheid van een dag of - minder misschien zelfs - van een uur in uw totale leven? Het kan goed zijn, het kan slecht zijn; maar het tekent uw leven niet. Evenmin tekent het stoffelijk bestaan het werkelijk ego. Juist omdat de mens dit laatste niet beseft, zal hij in karmische werkingen, in oorzaak-en-gevolg en ook in de magische werkingen, die daaruit voortkomen, over het algemeen een te gering inzicht hebben.

Ik zeg "magisch". Dat magisch klinkt voor u misschien een beetje vreemd, zeker in dit verband. Maar vergeet één ding niet: Een dode wordt een symbool. Eens was Luther King een belangrijk man. Nu is hij een legende. De woorden, die hij heeft gesproken, zijn ergens een heiligdom geworden. Iets wat je herhaalt om eeuwige krachten te wekken daar, waar je zelf meent tekort te schieten. Op een soortgelijke wijze zijn bepaalde woorden van John F. Kennedy tot een legende geworden. Ze zijn een dwingende invloed geworden in de maatschappij. Iets wat je kunt aanroepen, wat je kunt citeren en waarmee je kunt werken. En daar zit nu juist het magisch karakter van het geheel in. Want wij denken altijd aan oorzaak-

en-gevolg als een volkomen logisch gebeuren. Maar dat is het niet helemaal. Wij hebben te maken met grote kosmische harmonieën. Het zou mij te ver voeren om die hier allemaal te beschrijven. Heel eenvoudig gezegd ligt de zaak zo:

Uit het totaal van de goddelijke werkelijkheid ontstaan een aantal spiegelwerelden. Elk van die spiegelwerelden heeft een eigen wet en een eigen invloed. Die wetten en invloeden zijn gebonden aan begrippen. Deze begrippen komen in de magie vaak tot uiting als namen (incantatie); in andere gevallen als sympatische werkingen, b.v. riten.

Nu kan een besef van een van deze spiegelwerelden (deze weerkaatsingen van de goddelijke werkelijkheid) gevangen zijn in wat men denkt omtrent de persoonlijkheid, omtrent het leven van één wezen op aarde. Het gaat hier niet om wat dat wezen is; het gaat erom wat het denkbeeld is. Dat denkbeeld is een harmonisch element. En alles, wat dit denkbeeld dus in de mens activeert, krijgt daardoor het karakter van een in contact treden met die bepaalde spiegelwereld. Elk in contact treden met een sfeer of spiegelwereld van de goddelijke werkelijkheid impliceert weer, dat de wetten en krachten, die daar regeren, op aarde geuit kunnen worden.

In een karma kan heel vaak een dergelijke relatie mede zijn gelegen. Een mens heeft een aantal vorige levens achter de rug. Daarin heeft hij een zeker bewustzijn bereikt en hierdoor kon hij als geest op een bewustzijnsvlak bestaan, dat wij als een sfeer omschrijven; een vlak van bewustzijn met eigen wetten en krachten. Die mens blijft nu met dit geestelijk bereikte gedurende zijn incarnatie (zijn karmisch stoffelijk bestaan) verbonden. Op het ogenblik, dat hij als mens ageert, heeft hij dus de beschikking over die hogere kracht. Zeker indien hij zich daarvan bewust is, maar ook zonder dit speelt ze een rol. Daarnaast is hij echter gebonden aan de wetten van die sfeer, ook als die wetten op aarde niet bekend zijn of zelfs hem niet bekend zijn.

Nu is het eenvoudig genoeg ons van dit alles af te maken door te zeggen: Nu ja, het materiële leven is een weerkaatsing van de eeuwigheid en daar moeten wij het dan maar bij laten. Maar wie zelf op aarde leeft, weet hoe belangrijk dat leven op aarde schijnt. Hij weet hoe uitermate belangrijk schijnbaar minneme omstandigheden kunnen worden. Hoe eigenlijk op zichzelf onbetekenende gebeurtenissen, invloeden, werkinkjes het hele "ik" kunnen veranderen en kunnen richten op een totaal andere wijze. Daar mogen wij zeker niet zonder meer het stoffelijk bestaan terzijde stellen. Integendeel, wij moeten dit stoffelijk bestaan beschouwen als een aanvulling van het geestelijk bestaan; en daarmee dus in zijn erkenning en beleving van stoffelijke waarden als een verlengstuk van de wetten van de hoogst bereikte geestelijke sfeer. En dat is een element, waar je werkelijk even bij moet stilstaan, wat je werkelijk goed moet begrijpen.

Als u spreekt over oorzaak-en-gevolg, dan denkt u nl. in de termen van oorzaak-en-gevolg, zoals u die op aarde kent. En u gaat daarbij vaak uit van aangenomen begrippen: b.v. als ik de kraan opendraai, gaat er water stromen. U denkt er niet over na, dat er omstandigheden kunnen zijn, waardoor er geen water is achter de kraan. U neemt de dingen als vanzelfsprekend aan. Maar uw stoffelijk oorzaak-en-gevolg-begrip blijkt elke keer weer vast te lopen op wat men noemt: toeval, het ingrijpen Gods, acts of God, zoals men dat plechtig in het Engels zegt.

Die "acts of God" is een uitdrukking van een wetmatigheid. Het is geen toeval, waardoor oorzaak-en-gevolg in hun logische samenhang buiten spel worden gezet. Het is een hogere orde van ditzelfde oorzaak-en-gevolg-spel, van deze eeuwige regel, die op aarde tot uiting komt, maar stoffelijk niet geheel begrepen kan worden. Hierdoor wordt de betekenis van alle karmische werkingen en wetten gewijzigd.

Zolang ik mijn karma stoffelijk wil uitdrukken, zeg ik: Ik beleef in de materie dit, dus moet er dat (en dan stelt men dat meestal ook nog stoffelijk) aan vooraf zijn gegaan. Dat is niet nodig. Dat is maar een veronderstelling. Ik kan slechts zeggen: Op aarde openbaart zich in mijn leven dit, dus moet in het geheel van mijn wezen dat bestaan; het oorzakelijke daarvoor.

De karmische wet is niet alleen maar: Wat je op aarde doet, krijg je op aarde terug. De karmische wet is: Wat je bent, beleef je voortdurend. En dat is wat anders.

Omdat deze karmische wet dus de werking van oorzaak-en-gevolg bepaalt, onttrekt zij een groot gedeelte van de verhoudingen in de materie aan het verstandelijk vermogen van de mens. Een mens kan wel rationaliseren, maar hij kan niet rationeel verklaren op grond van de objectieve feiten. Daar de werkingen en krachten echter toch bestaan en door de mens zelf desnoods kunnen worden geactiveert (kenbaar gemaakt in de materie), spreken wij als aanvullende factor van oorzaak-en-gevolg en karma automatisch van magie of - zo u wilt - occultisme.

Ik moet nu een ogenblik aandacht gaan besteden aan de spiegelwerelden en wat zich daarin afspeelt.

Als ik in de geest eenmaal een vlak van bewustzijn heb bereikt, zal dit bewustzijn voor mij blijven bestaan, ook indien ik die wereld eventueel zou verwerpen. Ik kan mij dus niet onttrekken aan een bereikt bewustzijn. Ik kan wel trachten voor mij de daaruit voortvloeiende feiten te ontkennen. De vrijheid van wil maakt het mij zelfs mogelijk om mij terug te trekken in het duister, indien de feiten van een lichtende wereld mij niet bevallen. Dat is op zichzelf een zekere kwelling, maar het is mogelijk. En wat meer is, naarmate ik hoger kom in mijn bewustzijn van de lichtende werelden (dus mijn spiegelwereld dichter bij de goddelijke werkelijkheid komt te liggen), zal ik verder in wat men het "duister" noemt (de negatie van zijn) moeten doordringen om deze wereld te kunnen afwijzen. Dat is een volledig evenwicht.

In die wereld, waarin ik geestelijk bewust ben, bestaan wetten, die zich op mijn denken betrekken. In de sfeer is het niet de wereld, die mij bepaalt, maar ben ik het die mijn wereld bepaalt. Het resultaat is dan ook, dat de wetten van een geestelijke sfeer alle wetten zijn, die samenhangen met eigen denken en eigen reactie.

Ik wil proberen om enkele daarvan eenvoudig weer te geven, ontdaan van vele complexe bijzaken. Dan kan ik voor een redelijk lichtend bewustzijn in de geest zeggen:

1. Elke erkenning van schoonheid, elke erkenning van wezen, die ik in mijn wereld uitdruk, verrijkt mijn wezen met de mogelijkheid tot verdere erkenning of grotere schoonheidsbeleving.
2. Elke erkenning van mogelijkheid wordt voor mij tot feit. Elk besef van feit openbaart mij verdere mogelijkheden.
3. Dit punt geldt zeker ook in een lichtende sfeer: Elke eenzijdige erkenning voert tot duisternis, daar zij mij een ontkenning ingeeft van mijn werkelijkheid. Elke veelzijdige erkenning geeft mij echter een besef van alle werelden rond mij zowel als van de eigen wereld, zodat mijn harmonisch vermogen zich steeds zal uitbreiden.

Met deze wetten incarneert mijn wezen op aarde. Deze wetten gelden. De mens leeft wel in een stoffelijk oorzaak-en-gevolg-verhouding, maar op het ogenblik dat hij zijn besef verandert, veranderen a.h.w. de oorzaak-en-gevolg-mogelijkheden en -wetten op aarde. De uiting zal voor anderen misschien verstandelijk nog wel verklaarbaar blijven, maar plotselinge veranderingen doen zich desalniettemin voor. Een noodlot of een toeval of het geluk grijpen dan in, zegt men. Maar in wezen heeft het innerlijk van de mens nu de kosmisch besefte waarde omgezet in een gedachtenprojectie, die stoffelijk waar wordt. Magisch.

U zult begrijpen, dat een sfeer stoffelijk eigenlijk alleen maar te beschrijven is als een aantal stemmingen; niet als een bewustzijn. Maar stemmingen kunnen op aarde soms kunstmatig worden gekweekt. Men kan de eigen emotionele toestand leren beheersen en richten. Dat betekent, dat men ook in staat is om eigen contact met een sfeer te bepalen en daardoor ook de mogelijkheid die men heeft om vanuit die sfeer te werken.

De sferen bevatten verder een element, dat wij sympathisch-harmonisch noemen. Als ik nl. tot een sfeer behoer en ik ageer met één denkbeeld, dan zullen allen, die datzelfde denkbeeld hebben, mijn denken met mij delen. Zij zullen mijn gedachten kunnen aanvullen. Zij zullen de ontstane noodzaak om te handelen of

te beseffen voor mij helpen vervullen. Ik sta nooit alleen.

Dit nooit alleen staan is voor een mens alweer betrekkelijk moeilijk denkbaar. Maar juist dit verbonden zijn met anderen geeft ons wat men noemt de resonantie met andere persoonlijkheden, ook in de stof. Als het dan nodig is om op aarde een bepaald iets tot stand te brengen, dan kun je menselijk daarvan wel een zekere omschrijving geven, maar die is geestelijk niet aanvaardbaar. Omdat de anderen het geestelijk aanvaardbare projecteren en niet het stoffelijk geziene, zal het resultaat van hetgeen ik doe anders zijn dan men zou verwachten.

Ik stel dit niet als een letterlijk voorbeeld, maar teruggrijpend naar de dood van Robert Kennedy zal men kunnen zeggen, dat hij emotioneel de dood aanvaardde voor hij een feit was, omdat hij emotioneel, maar niet verstandelijk wist, dat hetgeen hij moest waarmaken - karmisch gezien - alleen op deze wijze geestelijk waar te maken was.

Hier ligt dan eigenlijk de sleutel van vele onverklaarbare zaken. U ontmoet in uw leven soms mensen; en zonder dat u het weet springt er een vonk over en ontstaat er een band. Vaak is dat een band van begrip, soms zelf een gedeelde antipathie. Deze band is stoffelijk niet verklaarbaar. Als het nu hartstocht is, kunnen we dat nog verklaren uit zuiver stoffelijke oorzaken. Maar sommige van die sympathieën en antipathieën zijn alleen verklaarbaar, indien we aannemen dat er een zekere resonantie tussen de persoonlijkheden bestaat. Die resonantie kan nooit voortkomen uit een zuiver materieel bestaan en is zelfs vanuit een mentale projectie niet erg aannemelijk te maken. Maar zodra we aannemen, dat zij een gelijksoortige bewustzijns sfeer hebben, zal elk denkbeeld op dat niveau in zijn geestelijke betekenis weerkaatsen naar de ander.

Het resultaat is vaak verbluffend. Wij zien bij beide personen allerhande verschijnselen optreden: dromen, telepathische contacten en rapporten, gelijksoortige afwijkingen van de norm. Kortom, die twee mensen hebben iets gemeen.

Nu is dit spontaan. Maar ben ik wel verplicht bij die spontaniteit te blijven? Indien oorzaak-en-gevolg voor mij niet meer een noodlotssequentie is, waarin ik gebonden ben, maar een hanteerbaar, een variabel feit, waardoor ik mij in de wereld juister kan uitdrukken, dan zal ik in staat zijn om een beroep te doen op mijn sfeer. Dan kan ik in die sfeer zoeken naar de juiste harmonische sleutels. En als ik over zo'n sleutel eenmaal de beschikking heb, kan ik krachtens deze sleutel met mensen op aarde, die ik helemaal niet ken en misschien niet eens zie, deze eigenaardige éénklank vinden - sympathiek of antipathiek, dat geeft niet - waardoor wij gezamenlijk reageren volgens een hogere wet.

In de oudheid heeft men dat beseft. Heel veel van de oude occulte werken (zelfs de Veden) grijpen juist naar dit aspect. Als een strijder voor de troepen staat, dan is in zijn hart genade. Toch wordt hij door de godheid a.h.w. uitgedaagd om te vechten terwijl hij weet, dat hij waarschijnlijk sneuvelt. Hij wordt uitgedaagd om dapper te vechten en dapper te sterven; en in dit sterven heel moedig te zijn. Wat dan ook prompt gebeurt. Hier wordt in allerlei beeldspraak en vage termen, zoals de oosterse meestal zijn - zeker voor de westerling- eigenlijk niets anders gezegd dan dit:

Op aarde maak ik iets waar, niet omdat het stoffelijk volgens mijn besef juist is, maar omdat het geestelijk en emotioneel juist is. Ik maak mijn geestelijk wezen waar; dit is mijn karmische last, die ik te dragen heb. Maar door zo te reageren schep ik harmonieën en daarmee de door mij gewenste gevolgen, die zonder dit onbereikbaar blijven. Ik kan tot de godenwereld opgaan, maar dat kan ik alleen, indien ik gelijktijdig die godenwereld waar maak; dus haar wetten op aarde vervul.

Hieruit is geloof ik duidelijk geworden, dat de sfeer (de spiegelwereld), waartoe ik behoor, een dominantie heeft over de stoffelijke werkingen op het ogenblik, dat ik bewust vandaaruit werkzaam ben.

En dat brengt mij tot het derde en laatste deel van dit betoog-

Magie is het bereiken van resultaten via niet algemeen erkende wetten, meestal mede door het gebruik van niet direct-stoffelijk kenbare krachten of werkingen. Magie is dus een scheppen of erkennen van relaties en de wil binnen

deze relaties werkzaam maken.

Alle magie is vanuit stoffelijk standpunt gezien een ingrijpen in de normale gang van oorzaak-en-gevolg. Geestelijk gezien echter is het het waarmaken van oorzaak-en-gevolg volgens een geestelijke norm, die de stoffelijke a.h.w. kan beheersen. Dan volgt hieruit, dat de magie in het leven eigenlijk een noodzakelijke factor wordt bij het beleven van het geestelijk "ik"; en dat de krachten van het geestelijk "ik" en alle mogelijkheden daaraan verbonden op aarde pas kunnen worden waargemaakt, wanneer ik mij niet alleen aan de stoffelijke normen en waarderingen houd, maar daarin de geestelijke wetten (de emotioneel erkende wetten) mede tot uitdrukking breng.

Nu kunnen wij natuurlijk iedereen aanroepen op onze eigen wijze. De een roept tot Sinte Clara, de ander tot Barnabas, weer een ander roept misschien Luther King aan, de Kennedy's of desnoods Marx, Lenin, Trotsky e.d. Deze aanroeping op zichzelf is niet belangrijk; wel belangrijk is de idee, die daarin ligt.

In de oude kabbalistische magie b.v. zien wij dat klanken en machtswoorden, tot de bekende godsnaam Ba'el Sjem toe, worden gevormd uit begrippen. Het zijn associaties. De klank is secundair. Op dezelfde wijze vormen wij in ons leven - of wij het willen of niet - associaties, die wij met bepaalde woorden uitdrukken. Wie dit niet gelooft, moet eens terugdenken aan de tijd, dat hij of zij in verliefdheid die enkele speciale woorden of uitdrukkingen gebruikten, die weliswaar een algemene betekenis hebben, maar die nu plotseling een heel andere inhoud kregen. Dat woord was het wekken van een emotie; en daartoe werd het ook gebruikt. Een overdracht van gevoelens en daarmee een overdracht van waarden, die niet alleen stoffelijk kunnen worden gezien. Op dezelfde manier zal de magiër bewust via klanken en associaties de hogere krachten en wetten evoceren; en - deze eenmaal opgeroepen hebbende - manifesteren in zijn eigen wereld.

Het karma van de mens bepaalt zeker ook in deze zijn mogelijkheden. Maar het bepaalt vooral zijn wenselijkheden. Want achter het karma staat het bereikte bewustzijnsniveau en de wet daarvan.

Wie op deze wijze oorzaak-en-gevolg hanteert in zijn eigen wereld, kan rekenen op een geestelijk juist, ja, optimaal resultaat van het toch zo korte stoffelijke bestaan. Wie de stoffelijke waarden, rede, logica, oorzaak-en-gevolgwerkingen stelt boven deze magische aspecten, zal ontdekken dat hij karmisch gebonden is aan onbegrepen waarden. Want hij kan niet begrijpen hoe zijn geestelijke wereld hem andere regels oplegt, maar ook andere krachten en verplichtingen geeft dan stoffelijk te beredeneren is.

:--:~

ESOTERISCHE EN GEESTELIJKE GROEPEN OP AARDE.

Als u kennis hebt van het geestelijk werk, dan wordt heel vaak een term als Witte Broederschap gebruikt. Daarnaast hoort u heel veel over de geheimschool van Alexandrië, de geheime inwijdingen van Egypte, van Griekenland enz. De meeste mensen realiseren zich niet, hoe deze zijn ontstaan. Het is boeiend te zien hoe de mens langzaam maar zeker integreert in zijn eigen wereldbeeld en toch de hogere geestelijke krachten en waarden blijft behouden.

In het begin (de periode van Mû en Atlantis) zijn er de eerste mensen, die in zichzelf keren en innerlijk een contact met het Goddelijke zoeken. Zij zijn de buitenbeentjes van een maatschappij, die zich meer en meer op de materie gaat instellen. Deze mensen gaan uit van het standpunt, dat in jezelf de waarheid ligt; en dat de waarheid, zoals je haar in jezelf kunt vinden, de verklaring is van alles buiten je, maar gelijktijdig ook de bepaling van alle moge-

lijkheden en ontwikkelingen, die buiten het "ik" plaatsvinden.

De eerste werking van geestelijke groepen en inwijdingsgroepen is dan ook hoofdzakelijk profetisch. Men geeft allerlei orakels. Men vertelt de mensen wat er allemaal op komst is, wat juist is. Men doet dit vanuit een innerlijk besef van het Goddelijke, waarbij de mens zelf zich eigenlijk nog niet eens helemaal bewust is van wat er zich kan afspelen. Maar juist in de Atlantische periode ontwikkelt zich de eerste z.g. witte priesterschap.

Deze witte priesters gaan niet meer alleen in zichzelf zoeken, maar ze gaan zoeken naar de overeenkomst tussen het eigen "ik" en de kosmos. Ze bereiken hierdoor een mogelijkheid om zich buiten het eigen "ik" te projecteren in die kosmos.

Het is opvallend, dat al heel lang geleden mensen iets hebben gezegd over de aarde: hoe ze als een ronde bal tussen de sterren door danst en ze geven heel dichtelijke beelden over de maan, de zon en de sterren. Deze mensen blijken ook in staat (dat kunnen we zelfs vinden ongeveer 3000 jaar voor uw jaartelling, dan is dat al vastgelegd) door te dringen in de wereld van het molecuul en van het atoom. Ook daarover weten ze dingen te zeggen, die wel dichtelijk, maar toch juist zijn. Kortom, de mens leert langzaam maar zeker zichzelf te projecteren in de wereld, zonder daarbij het bewustzijn van zichzelf te verliezen. Dat is nu het begin van alle grote geestelijke en esoterische groeperingen, die zich op aarde ontwikkelen.

Als ik eenmaal kennis maak met de wereld buiten mij (de wereld van allerlei sferen, maar ook de ruimte), als ik de tijd leer beschouwen als iets, waarin ik zelf kan dwalen naar eigen willekeur, dan moet ik ook proberen regels en wetten te vinden, want zo is de mens nu eenmaal. Degenen, die de eerste regels en wetten vinden zijn de afstammelingen van de Atlantische priesters bij de eerste uittocht. Een groot deel van hen bevindt zich in het vruchtbare land, waar tegenwoordig de Sahara ligt. Ze trekken langzaam verder, later versterkt door een tweede golf en dringen door tot de Karakorums en ten slotte tot Tibet.

Deze witte priesters trachten een systeem te vinden, waardoor ze de hemelen of de werelden buiten het "ik" kunnen indelen op zo'n manier, dat zij in zichzelf de afstemming op dat andere kunnen vinden. En als je eenmaal daarmee begint, dan is de overeenstemming tussen je eigen stoffelijke wereld en een bepaalde geestelijke wereld zo groot, dat het reversibel is. Als je bent overgegaan kun je dus ook uit die andere wereld weer terugkeren tot de aarde.

Dit is een systeem, dat eigenlijk maar heel langzaam gestalte krijgt; eerst in verscheidene pantheons, waar de goden symbolen van functies en werelden zijn. Daarna langzaam maar zeker in één structuur, waardoor eigenlijk alle factoren, die in de wereld werkzaam zijn - geestelijk en stoffelijk - een eigen inhoud krijgen. In het begin wordt die inhoud dus zo verdeeld dat alles, wat direct op aarde werkzaam is vrouwelijk wordt genoemd, terwijl al datgene, wat geestelijk in de sferen werkt, mannelijk wordt genoemd. Een vertroebeling van die beelden ontstaat pas ongeveer 1500 v. Chr.

Willen we de esoterische groepen in hun begin volgen, dan hebben we eigenlijk niet veel keuze. Er zijn enkele Indische scholen, die indirect de aanleiding zijn tot yoga. Veel van de tradities van deze eerste groepen is later overgegaan naar de beoefenaars van de yogaleer. We vinden daarin bepaalde denkbeelden over kosmische ordening, zoals die door de brahmanen zijn overgenomen en helaas later materialistisch uitgelegd. Daarnaast vinden we - ofschoon dat weer iets later in de tijd ligt - in Egypte de z.g. Broederschap of Priesterschap van de Ster, later van Isis.

Dit is een van de eerste gemengde esoterische groepen; d.w.z. er behoren priesteressen en priesters toe. Het systeem zelf baseert zich op een aantal rituelen, waarmee de kosmische samenhangen worden uitgebeeld en via sympathische werking en magie (o.a. telepathische berichtgeving en de gave van profetie worden ontwikkeld) meer gericht bruikbaar worden en er dus ook een begrip ontstaat van wat zich op aarde voltrekt.

Nu kunnen we natuurlijk wel zeggen: Dat is allemaal het erfdeel van het verleden. Maar terug te gaan tot het werkelijke begin is haast niet mogelijk zon-

der gelijktijdig te vervallen in iets, wat voor u alleen maar een romantisch sprookje is.

De Witte Broederschap is eigenlijk gevormd aan het einde van de tweede Atlantische periode. Voor die tijd waren er wel geesten, die zich met de aarde bezighielden en waren er ook mensen, die zich weer met die geesten bezighielden. Maar een samenwerking tussen de mens (overgegaan of levend in de stof) en de verschillende rassen- en groepsgeesten (de vormende geesten), die nog op deze wereld inwerken, kunnen we toch wel plaatsen in een periode van ongeveer 8000 jaar v. Chr. Vanaf die tijd begint de overgegang bewuste deel te nemen aan het werk op aarde. Hij kiest daarbij ook weer zijn erfenissen.

Die erfenissen kennen de z.g. 7 graden of 7 stralen. De promotie is daar in feite het je bewustworden van meer mogelijkheden en meer krachten, maar ook het dragen van grotere verantwoordelijkheden. Omdat de leerlingen, die dit alles volledig beseffen en de verantwoordelijkheid ook bewust geheel kunnen dragen, maar zeer klein in aantal zijn, krijgen wij nu scholen (de z.g. esoterische scholen), die eigenlijk dienen als een soort voor-selectie; een soort brugklas voor degenen, die de bewustwording kunnen halen op aarde.

Bij elke esoterische school gaat men uit van de denkwijze van het betreffende land en de gebruiken van de betreffende naties. Maar elke school probeert voor de mens de mogelijkheid te scheppen in zichzelf waarden te erkennen, die buiten het "ik" in de kosmos ook bestaan. De rede speelt daarbij vooral in het begin niet zo'n grote rol. Je kunt alleen maar verklaren, dat bloed iets eigenaardigs is, want als het uit de mens wegvloeit, houdt hij op te leven. Dat is het redelijk element. Maar het niet-redelijke, het gevoelsmatige element zegt: Bloed is als een levensstroom. Levensstromen bestaan in mij ook. Dus moet het bloed iets zijn, waardoor de binding met het Goddelijke bestaat. En we horen tot zelfs in de late middeleeuwen nog verkondigen, dat de ziel van de mens in het bloed zetelt. Een stoffelijke gevolgtrekking, die overigens weer onjuist is.

Nu zijn er ongeveer een 30-tal scholen te noemen over de hele wereld, die van groot belang zijn. Daarvan zou ik willen noemen:

1e. De orde van de Ster en de latere Isis-groep.

2e. De z.g. Krishna- en Indra-groepen; twee groepen, die in India bestaan.

3e. De z.g. maan- en zonne-cultus, zoals die in Zuid-Amerika bestaat. Deze hebben elk verschillende esoterische scholen van groot belang.

4e. De inwijdingsleringen van meer verstandelijk karakter, zoals de eerste en tweede Alexandrijnse School. De eerste is een zuiver mystieke, de tweede is een wiskundig-mystieke.

5e. De z.g. magische scholen. Van de magische scholen zijn er drie zeer bekend geworden. De eerste lag in het Teutoburgerwoud. Zij ging uit van de Germaanse, de noordelijke godenleer, maar leerde de mens de verbondenheid met de natuur. En door deze verbondenheid met de natuur de verbondenheid met de goden. De erkenning van het eigen "ik" was hier de associatie van het "ik" met de eigenschappen van de goden, zodat men als mens de krachten uit Asgard kon oproepen. De Walküren-mythen zijn overigens nog een product van deze school. Hier zei men: Als ik de kracht der goden vertegenwoordig en ik sterf, dan word ik automatisch deel van Asgard, want ik hoor erbij. Dat is later geworden tot de Walküre, die op haar paard komt om de stervende held op het slagveld mee te voeren.

Een tweede school, die helaas nogal snel verwatert, ligt achter de Eijzeren Poort in het Zevengebergte. Zij wordt genoemd de z.g. sympathische school. Zij leert de mens de overgang van het eigen "ik" naar de rijken van de oude elementen. Via deze oude elementen het erkennen van de kosmische krachten, zodat degenen, die de kosmische krachten en de elementen kent, de aarde beheerst. Dit wordt echter ongeveer 900 na Chr. een zwart-magische school.

Dan kennen we de Tibetaanse magische school, die in twee delen uiteenvalt; nl. de z.g. necromantische school in het noorden van Tibet en de z.g. profetische school, die zeer zuidelijk in Tibet ligt tegen de Karakorum aan. Deze scholen zijn weer van groot belang, omdat ze bepaalde

werkwijzen tot uiting brengen. Een product van de z.g. profetische school is het nu nog als een van de weinige kloosters werkende Klooster van de Drie Blinden.

Van het zwart-magische klooster is het in de wetenschappelijke projecten opgegane Tsu-Ling Klooster, dat aan de Chinese kant lag, nog de representant. Hier wordt paranormale onderzocht. Men is daar op het ogenblik bezig met allerlei kunstjes om dieren te leren beheersen, zodat men die als wapen zou kunnen gebruiken. U ziet, deze dingen gaan door alle tijden heen.

In Griekenland hebben wij te maken met een zeer interessante inwijdings-school, die gebaseerd is op de zeegoden en leert hoe de ontwikkeling is. Deze school houdt zich in de eerste plaats bezig met de evolutie; en op grond van de evolutie uit het verleden leert ze de mens zich te projecteren in de evolutionaire mogelijkheden van de toekomst. Ook hier zelfkennis. Maar bij deze zelfkennis vooral een projectie in de geestelijke toekomst en daarmee het ontwikkelen van denkbeelden, waardoor de gehele mensheid en de gehele wereld verder kan worden geholpen en ontwikkeld.

In Egypte hebben we een korte tijd een weerkaatsing hiervan. Een invloed, die overigens via Cyprus is gekomen. Dat is dan de Aton-verering, waarmee een poging wordt gedaan om een esoterische school te stichten, die - helaas - mislukt. En wel, omdat de kennis van het één-godendom wel bestaat en deze ook wel wordt aanvaard in Egypte, maar men wil geen afstand doen van de magische kracht, die in het personifiëren van de functies van de godheid ligt. Een zeer typisch verschijnsel, dat we steeds weer zullen aantreffen.

In Rome is de Apollonische School van groot belang. Daarna - in het tijdperk van de kalifaten - zien we de Cordovaanse School, die via kabbalistische methodiek de mens ook weer leert zichzelf te zien in verband met een goddelijke werkelijkheid en de daaruit voortkomende verschijnselen.

Ik zou historisch hierop nog veel verder kunnen doorgaan, want ik heb zeker niet alle scholen genoemd. Maar ik geloof, dat het interessanter voor u is om te zien wat deze scholen de mens eigenlijk proberen te leren.

God is een eenheid. De eenheid Gods is niet te beseffen, maar is een eenheid te vergelijken met die van een landschap. In een landschap kan ik elk object afzonderlijk erkennen en toch zal ik het geheel als landschap kunnen beseffen, juist door de waardering die ik heb voor de afzonderlijke waarden. Daarom moet de goddelijke werkelijkheid worden verdeeld in feitelijk niet onafhankelijk bestaande krachten en delen. De Cordovaanse School doet dit door de verschillende Serafim te stellen als wegen (bepaalde fasen van bewustzijn), welke uit het Goddelijke voortkomen. In elk daarvan is dus een aantal aspecten van het Goddelijke bevat. En wie dit beseft, beseft zichzelf. Hij is niet meer gebonden aan zijn beperkte werkelijkheid, maar kan daaraan ontkomen.

De School van Apollonius, die vanuit modern standpunt waarschijnlijk heel wat magischer is, leert dat het "ik", zodra het de samenstelling van het Al beseft, zichzelf kan binden en ontbinden, zoals in het Al elke binding alleen door de wil tot stand komt. Deze wil is dan weer een goddelijke wil. De filosofie, die daar op de achtergrond ligt, vinden we ook bij de zwerfende wijsgeren van Rome: de Ceni.

Van Apollonius zijn er een paar dingen, die ik hier wel bijzonder de moeite waard acht en daarom zou ik ze even willen citeren.

In mijzelf ben ik een samenstel van gedachten, die - slechts in hun onderlinge verhouding juist en evenwichtig beseft - mij een beeld geven van hetgeen ik ben. Elk van die denkbeelden is echter bruikbaar om het geheel van mijn persoonlijkheid daardoor te richten en het geheel van mijn krachten daardoor te uiten.

Daar de kosmos op gelijksoortige wijze is gebouwd en ik mijn denkbeelden willekeurig kan binden en ontbinden, zo kan ik mij ook willekeurig binden en ontbinden. En beseffende wat ik in wezen ben, zal ik in alle tijd en ruimte mij daar kunnen plaatsen in de vorm die ik begeer, indien ik in mijzelf een analogie weet te vinden met de kosmische wet, met de kosmische werkelijkheid.

De School van Apollonius is dus eigenlijk wel een zeer magische school, omdat zij de krachten van de ziel, de krachten van de geest en de krachten van de

materie als volkomen vergelijkbaar beschouwt. De kennis van één van die krachten in detail betekent de beheersing van beide andere delen in gelijke details.

De kabbalistische scholen, die tegenwoordig als de voorvaderen van o.m. Maçonnerie, Rozenkruisers, Theosofen ook wel degelijk een grote rol spelen, kunnen we geloof ik het best samenvatten in de volgende gedachtengang:

Vanuit Gods werkelijkheid worden de details als door een prisma gebroken aan ons kenbaar. Wij zien de totaliteit uitgespreid in de tijd en kunnen daardoor de afzonderlijke krachten erkennen, waaruit de totaliteit bestaat. Elk van deze delen van de totaliteit heeft een naam en een belangrijkheid. Door deze belangrijkheid uit te drukken in namen en begrippen of weer te geven in cijfers en waarderingen kunnen wij de begrippen overal terugvinden waar ze op aarde ook zijn en de ware gestalte en betekenis ervan vinden.

De kabbalist berekent b.v. wat uw naam betekent en zegt: Krachtens die naam ken ik uw wezen. Maar omgekeerd zal hij zeggen: Ik ken uw wezen; dus kan ik uw naam berekenen. Ik kan dus elke waarde omzetten in een andere, mits de grondeigenschappen maar gelijk zijn.

Dit komt dus voort uit een denkbeeld, waarin Gods wereld uitgespreid is in tijd en in ruimte, maar alle waarden in zichzelf - omdat zij deel zijn van dezelfde kracht - onderling verwisselbaar zijn geworden. Door deze verwisselbaarheid kan dus het karakter van alle dingen worden bepaald. De volledig bewuste magiër gaat dus van dit standpunt uit in: Ken jezelf; besef God als een waarde, waarin je leeft; openbaar jezelf t.a.v. de goddelijke waarde in de verschillende aspecten, die je van jezelf kent en je zult de aspecten van het Goddelijke, die stroken met hetgeen je in jezelf erkent, daardoor beheersen. Vandaar dat de kabbalisten en de z.g. wonderrabbi's ook meestal als tovenaars werden beschouwd.

Nu moeten we daarbij niet vergeten, dat de wonderrabbi langzaam maar zeker een overlevering is geworden. En als we de legenden over de Golem e.d. horen, dan hebben we wel te maken met grondbegrippen, waarin een waarheid ligt, maar we hebben niet meer te maken met verhalen, waarin de mens kenbaar wordt. We moeten doordringen in de essentie van het verhaal, voordat het betekenis krijgt.

De gelijkenis is bij de wonderrabbi en ook bij de kabbalist over het algemeen een van de middelen, waardoor hij zijn werkelijkheid kan openbaren en uitdrukken. Zo geeft hij b.v. aan waarom het paradijs door vier stromen werd doorsneden. Want - zo zegt hij - vier engelen waren gezet als wachters. De kracht van deze vier engelen bracht de volmaaktheid van het paradijs volgens Gods wil tot stand. En God - wandelend uit deze kracht - was geopenbaard in het totaal van het paradijs.

Dan vertelt hij b.v. ook waarom de dieren allemaal in vrede met elkaar leefden. Want - zo zegt de kabbalist - vrede is iets anders dan rust. Vrede is de perfecte samenwerking. En in de perfecte samenwerking zal het dier, dat weet dat het moet worden gegeten, zich niet verzetten hiertegen. Zoals het dier dat eet, slechts eten zal, omdat het leven moet. Daar het leven in harmonie is, zijn alle dieren tezamen en kunnen zij in vrede leven. De leeuw ligt naast het lam. Niet omdat het lam veilig is of de leeuw geen vlees eet (dat is tegen zijn aardheid in), maar omdat beide zich bewust zijn van hun functie tegenover elkaar.

Er zijn natuurlijk heel wat meer gelijkenissen en verhalen aan te halen, maar om iets van het denken duidelijk te maken is dit wel voldoende.

Hieruit komen langzaam maar zeker de christelijke mystici voort; en ook deze christelijke denkers beginnen op een gegeven ogenblik zichzelf te zoeken en niet alleen maar het wonder van boven. Een van de eersten, die zich daarmee bezighoudt is Reuchlin. Hij probeert om via de Tuin (een van de kabbalistische geschriften) een uitdrukking te vinden voor de relatie mens - God, maar ook de relatie mens - mens. Je zou kunnen zeggen: De eerste humanisten worden eruit geboren. Deze humane opvatting is niet gebaseerd op het feit, dat elke mens goed is, maar op het feit dat elke mens - doordat hij mens is - een gelijke inhoud bezit. Die gelijke inhoud, betekent dat elke mens gelijke mogelijkheden bezit. Wie eenmaal de mogelijkheden ziet en niet alleen maar de uiting, kan dus de perfectie terugvinden zowel in de andere mensen als in zichzelf. En daarmee staan we weer

heel dicht bij hetgeen we in de Witte Broederschap vinden.

De Witte Broederschap - langzaam gegroeid door de eeuwen heen en steeds sterker geworden - heeft natuurlijk via haar verschillende geestelijke en esoterische scholen haar ingewijden op aarde gekregen. Ze heeft haar inwijdingswegen op aarde gecreëerd, maar haar grootste belang is toch wel de erkenning van de gelijkheid in allen. Zij erkent in allen het Goddelijke en ontkent dus niet, dat er b.v. misdadigers zijn en heiligen op aarde, of zondaars en vromen. Ze beseffen, dat het niet belangrijk is wat er in de mens op dit moment tot uiting komt, maar dat het belangrijk is dat het geheel, dat in elke mens gelijkwaardig is, wordt gerealiseerd. In deze realisatie praten we dan ook niet over vrede in de zin van rust, gezapigheid en gezelligheid, maar eerder op de manier, waarop de kabbalist dat zegt: als de vrede tussen de dieren in het paradijs. Een kwestie van je bewust zijn, van je functie tegenover elkaar en die - deze aanvaardende - daardoor kosmisch altijd bestaat.

De Witte Broederschap heeft zich voortdurend beziggehouden met het scheppen van nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden. Ze is b.v. de aanleiding geweest tot het ontstaan van een groot aantal christelijke reformaties, zelfs betrekkelijk vroeg, waardoor de gezagsverhoudingen, de organisatieverhoudingen moesten plaats maken voor een idee van "de Christus als iets, wat ook in jezelf kan leven". De vervulling van Jezus' wet was dus niet meer een organisatorische kwestie, maar een persoonlijke levensverantwoordelijkheid. We vinden dat terug b.v. bij de Albigenzen e.d.

De Witte Broederschap heeft altijd weer geprobeerd om de verbreiding van wijsheid te bevorderen. Want de bespiegeling, die voor de mens zo belangrijk is, moest overal bekend worden gemaakt. In de vroegste Griekse tijden heeft ze dat b.v. gedaan door de wijsgeren te stimuleren tot denken over de natuur. Denk eens aan Archimedes. Ze heeft daarnaast getracht de mens bewust te maken van de sociale verhoudingen. Denk aan Socrates, Plato. Ze heeft ook geprobeerd en steeds sterker de mens duidelijk te maken, hoe eigenlijk de wonderlijke verhouding van geestelijke en stoffelijke elementen liggen. En dat werd haar heel moeilijk gemaakt door het christendom. Maar ze is al heel snel ertoe overgegaan mensen te stimuleren om binnen dit christendom dat wat men alchemie heeft genoemd tot uiting te brengen. De vroegste alchemisten vinden we vóór het bestaan van het woord "alchemie"; nl. al in het jaar 300 n. Chr.

Altijd weer heeft de Witte Broederschap dus geprobeerd om kennis te stimuleren; echter niet een feitelijke kennis, maar een verhoudingsbegrip. Een kennis, die niet gebaseerd is op de feiten zonder meer, maar op de relatie tussen de feiten. Dit heeft geleid tot de ontplooiing van wat men kan noemen: magische krachten.

Bij deze magie was het in de middeleeuwen erg belangrijk, dat mensen de persoonlijke contacten met het bovennatuurlijke zouden vinden. Helaas, de kerk greep in; we kregen de heksenvervolgingen en al wat erbij hoort. Toen dat een beetje gekalmeerd was, heeft men in de kloosters geprobeerd de zaak op de juiste manier aan te pakken. Maar ook hier, helaas, kregen we te maken met hysterie en bezetenheid. Een rustperiode trad in en daarna kregen we te maken met de mediums, met het mesmerisme.

Het mesmerisme, het gebruik van profeten (ook al in de middeleeuwen bestaande, maar toch zeker vooral in de 18e en 19e eeuw hand over hand toeneemend) kon de aanleiding zijn tot bepaalde richtingen als de theosofie, het spiritisme, waaruit dan weer het spiritualisme naar voren komt; zoals uit de theosofie de anthroposofie herleeft. Anthroposofie is ook al oud. Ze bestond eigenlijk reeds bij de Griekse wijsgeren en in de Alexandrijnse periode. Op die manier kun je dus langzaam maar zeker een systeem van denken opbouwen.

Nu gaat het er voor de Witte Broederschap of voor de grote esoterische groepen helemaal niet om dat iedere mens, die theosoof, anthroposoof of wat anders wordt, daarin nu de volledige openbaring vindt. Het is eigenlijk belangrijker om een selectie te laten plaatsvinden. Er zijn mensen (heel vaak verwijderen zij zich later uit de officiële groepering), die innerlijk een beeld van de kosmos krijgen, dat voor hen bruikbaar is; en zo blijven de magiërs (degenen, die het bovennatuurlijke en het natuurlijke met elkaar weten te verenigen) nog steeds bestaan.

Misschien is de naam "magiërs" hier wel veelbetekenend. Zoals u weet was de naam "magie" de naam die voor priesters en later voor priester-koningen werd gebruikt, die de wetenschappen van de aarde en van de hemelen kenden. Ze waren o.m. de eerste astrologen. Deze mensen wisten het bovennatuurlijke en het natuurlijke samen te brengen. De esoterische scholen van vandaag doen dat eigenlijk ook wel. Alleen, wie eenmaal geslaagd is, verijdert zich een beetje uit de openbaarheid. Want het heeft weinig zin om elke mens de kunststukjes te leren, waardoor hij zijn naaste kan beheersen en regeren. Maar het heeft heel veel zin om de mens, die in staat is kosmisch te leven (dus samen te leven niet alleen met de Witte Broederschap maar met de mensheid), die tijd en ruimte a.h.w. kan maken tot een functie van God in zichzelf, om die te betrekken bij de totaliteit van het mens-zijn. Op deze wijze zijn eigenlijk de esoterische groepen en scholen op aarde niet alleen ontstaan, maar steeds belangrijker geworden.

Nu zijn er in de moderne tijd natuurlijk ook dergelijke scholen. En het eigenaardige is, dat wij in de moderne tijd drie disciplines kennen, die alle drie voeren - indien je ze goed hanteert - tot de erkenning van de kosmos en het bewust hanteren ervan. U zult misschien heel verbaasd zijn, indien ik als eerste noem: de wetenschappelijke scholing.

De wetenschappelijke scholing leert de mens vooral objectiviteit. Indien hij die objectiviteit leert gebruiken niet alleen t.a.v. de verschijnselen in de wereld maar ook t.a.v. zichzelf, dan vindt hij in zichzelf krachten, die niet meer stoffelijk objectief te verklaren zijn, maar die wel de verhoudingen kenbaar maken en daarmee werkingsmogelijkheid scheppen. Jung b.v. is een aardig voorbeeld van wat langs deze weg toch alweer bereikbaar is.

De tweede discipline is de godsdienstige. Niet de godsdienstige zoals u die kent (met mooie gebedjes e.d.), maar de discipline zoals we die in bepaalde kloostergemeenschappen hebben leren kennen; zoals ze bestaat bij bepaalde vrome groepen en genootschappen in alle landen ter wereld. En vergist u zich niet, hierin zitten ook mensen van de groene magie in dezelfde gerichtheid als b.v. bepaalde Dominicanerkloosters. Zij zoeken in de natuur en in zichzelf een erkenning te vinden van hogere krachten; en die krachten in zichzelf en in de natuur vindend, kunnen zij ermee gaan werken, door dit werken ontstaat besef, ontstaat wijsheid; door die wijsheid kan een samenwerken met het totaal van wat men Witte Broederschap noemt en met andere geestelijke groeperingen worden bereikt en kan men buiten tijd en ruimte om de mensheid a.h.w. gestalte helpen geven.

De derde en laatste discipline zal u wellicht de meest waarschijnlijke lijken: Het zijn een groot aantal pseudo-esoterische scholen als Maçonnerie, verschillende groepen van Rozenkruisers, mystieke islamitische groepen enz. In deze groepen is een hele symboliek en een heel systeem van zelferkenning opgebouwd, maar achter dit alles liggen bepaalde sleutelbegrippen. Indien de mens die sleutel te pakken krijgt, voelt hij een eenheid tussen zich en al het bestaande. En op grond daarvan is dus ook een ontwikkeling mogelijk. Alleen, het percentage van bereikingen blijkt in dergelijke scholen t.a.v. het aantal leden kleiner te zijn dan in de eerste en de tweede discipline.

Op deze manier blijft de Witte Broederschap ook heden een actief werkende factor op de wereld en zal de mensheid zelf - bewust of onbewust - deel blijven uitmaken van deze Broederschap en van al deze geestelijke genootschappen; en worden de mensen of ze het willen of niet, voortdurend door werkelijke esoterische scholen beïnvloed.

Laat mij u nu nog enkele beelden geven van de wijze, waarop in uw eigen tijd wordt gewerkt vanuit deze bereiking.

Om harmonie te bereiken is het noodzakelijk, dat tegendelen worden erkend. Het bevorderen van extreme handelwijzen en denkwijzen zal in vele gevallen een bewustzijn van mogelijkheid en daarmee van goddelijke openbaring en van eigen mogelijkheden in de mens wekken. Het bevorderen van extreme tegenstellingen op aarde is een van de dingen, die in deze dagen graag wordt gedaan.

Een tweede punt, waarmee men in deze tijd probeert te werken, is: Het induceren van gedachten. Breng een mens binnen een bepaalde geloofsbeschouwing, een bepaalde politieke of sociale beschouwing en leer hem zichzelf vragen te stellen. Doordat hij zich die vragen stelt, vergelijkt hij in wezen zichzelf met het systeem, dat hij dan projecteert. De onjuistheden in het eigen "ik" en in het systeem worden kenbaar en aanpassing aan de werkelijkheid is mogelijk. De opstandigheid - en zeker in deze dagen de individuele opstandigheid - wordt vaak bevorderd, opdat men door dit verwerpen van alle normen de kosmische normen in zichzelf zal kunnen vinden.

Er wordt natuurlijk ook gewerkt met het scheppen van massale inwijdings- en krachtproeven. Een oorlog is primair een krachtproef voor de mensheid. Maar daarnaast brengt hij voor de mensheid de noodzaak zichzelf met de dood en met het leven te confronteren. Degenen, die dit bewust hebben gedaan, staan voortaan anders in het leven; zij zullen het leven en de waarde van het leven anders zien; in de meeste gevallen zullen zij zichzelf beter kennen en hierdoor ook goddelijke en kosmische waarden (al noemen zij die misschien anders) juister tot uiting kunnen brengen.

In dit verband zou ik ook erop willen wijzen, dat b.v. een groot gedeelte van de moderne reformen in de Oostblok-landen te danken is aan het feit dat de soldaten, die hebben gevochten, dit niet altijd onder strakke politieke leiding konden doen en dat leuzen niet altijd de feiten dekken. Ze zijn zelf gaan denken. Hierdoor ontstond er een mentaliteitsverandering, een ander begrip van de gemeenschap en daarmee een totaal andere benadering van het leven en de mensheid. Men probeert die dingen te onderdrukken, maar ze zijn er. Oorlogen zijn dus eigenlijk de toetssteen voor het menselijk bewustzijn; en in strijd en geweld kan de mens vaak worden losgeschud uit zijn waanbeelden, omdat hij dan alleen met zichzelf in een werkelijkheid staat, die hij meent niet aan te kunnen. Dan moet je wel een beroep doen op de kracht in je en leer je jezelf kennen. Door je te beroepen op die kracht in jezelf, ontdek je ook dat je een zekere zeggenschap hebt naar buiten toe.

Dan zal in deze dagen het magisch denken natuurlijk heel sterk worden bevorderd. Onderschat u ook dat niet. Het denken van de z.g. "bloemenkinderen" b.v. lijkt dan wel in de eerste plaats een sociale revolutie, een afwijzing van een bestaande orde, maar het is ergens ook een geloof; het is een magisch geloof. Het zoeken naar een nieuwe vorm van mens-zijn en daarmee een nieuw beeld van jezelf en van de maatschappij. Dit is wel degelijk een magische vernieuwing.

Magie zal verder worden bevorderd door de mensen te leren gebruik te maken van bepaalde occulte begaafdheden. Het zal u allen wel bekend zijn, dat heel veel regeerders in hun omgeving z.g. paragnosten heben, mensen met zekere gaven. Daaronder zijn o.m. telepathen, helderzienden etc. Deze mensen gelden ook weer als een geloofsstimulus. In vele gevallen hebben ze op dit moment nog geen grote invloed. Maar doordat het begrip van bovennatuurlijke ordening of kracht gaat doordringen, zal de al te menselijke waan van ordening gemakkelijker kunnen worden verbroken. De bewustwording wordt op die manier bevorderd.

U ziet, tussen een heel ver verleden en het heden is de parallel wel heel groot. Eens waren de witte priesters van Atlantis de priesters, die zich a.h.w. verzetten tegen de verstoffelijking van geestelijke denkbeelden. En als tegenwicht van de normale priesterschappen brachten zij de esoterische scholen tot stand en daarmee eigenlijk ook de eerste witte broederschappen, waaraan de mensen deel hadden.

In deze dagen zien we precies hetzelfde. Er is een geestelijke revolutie aan de gang op velerlei terreinen, waarbij de mensen de sleutels vinden van hun eigen innerlijk en daarmee de toegang tot een kosmisch bestaan. Door deze parallel kunnen we zeggen: De oude wijsheden zullen herleven. De oude werkelijke scholen van de geest en de oude werkelijke inwijdingspaden zullen weer geopend worden.

Dan is er nog één aspect, dat ik niet heb genoemd en dat toch belangrijk is. Ik sprak over Apollonius zoals ik zou kunnen spreken over allerlei andere gro-

te wijzen: bodhisattva, boeddha's enz. Het zal u duidelijk zijn, dat als eenmaal een dergelijke magische ommekeer aan de gang is het uit de geest en uit de totaliteit gezien belangrijk wordt om de eenheid van het zijn weer menselijk te kristalliseren. Anders gezegd: Er incarneren grote geesten op aarde. Die grote geesten geven dan waarheid, en de mensen maken er natuurlijk weer een leer van zelfrechtvaardiging van. Maar de elementen, die ze geven, bevorderen dan toch een kosmisch werkelijkheidsbesef.

De groten op deze aarde - of we nu spreken over Apollonius of Jezus of Mozes erbij willen halen - hebben alleen één ding bereikt: Zij hebben mensen of groepen van mensen geleerd zich bovenzichzelf te verheffen in een besef van een geheel. En uit dit geheel hebben de mensen altijd weer krachten gevonden, die verderegaan dan het normaal menselijke. Daarom kunnen we zeggen, dat de ontwikkeling van de Witte Broederschap en van de esoterische scholen op deze aarde eigenlijk alleen maar de weergave is van een kosmische werkelijkheid:

God bestaat. God is in alle dingen. Alle dingen zijn in en uit God. Dus zal een ieder, die God beseft, in en uit alle dingen God ontmoeten. En wie God in en uit alle dingen ontmoet, is eeuwig en niet gebonden aan de tijdelijkheden. Wie in en vanuit de Godheid werkt, leeft en beseft, is niet gebonden aan menselijke regels of opvattingen, maar hij maakt waar wat in de totaliteit van de schepping bestaat.

Eens zal de hele mensheid zover zijn, dat zij als geheel afscheid kan nemen van de materie. Op dat ogenblik zal zij zichzelf kennen, de tijd en de ruimte zien als functies van eigen bestaan. Ze zal zijn doorgedrongen in de makrokosmos en de mikrokosmische verhoudingen en zij zal bewust van de totaliteit op een ander vlak van bestaan verder kunnen gaan.

Tot die tijd zal het besef van eenheid altijd weer Witte Broederschappen en dergelijk op aarde doen werken. Tot het zover is, zullen er steeds weer esoterische scholen zijn en zullen er steeds weer sleutels worden gegeven aan de mens, opdat hij zichzelf in waarheid beseffe en uit dit besef van eigen waarheid worde tot waarlijk kosmisch deel van mensheid en schepping.

:--:~:

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK XIII.

T E N D E N S E N .

Als we ons bezighouden met de geschiedenis van vandaag, de ontwikkelingen die morgen zullen bepalen, dan worden we steeds weer geconfronteerd met kosmische stromingen, met periodiciteiten en al die andere dingen meer, welke je in een statistiek gemakkelijk kunt verwerken, zonder dat je daarmee kunt verklaren wat de uitkomst is, die je meent te verkrijgen. Er zijn echter enkele punten, die in deze dagen interessant zijn. Daarom wil ik proberen een paar punten van ontwikkelingen aan te stippen, die enerzijds vandaag bepalen, maar die anderzijds morgen vastleggen, reeds nu.

Dan is het misschien wel aardig om allereerst te wijzen op een 11-jaar-cyclus. Die 11-jaar-cyclus (we behoeven er ons niet zoveel van aan te trekken) is eigenlijk een zonne-cyclus. Als we dat astronomisch nagaan, vinden we dat die 11-jaar-periode een top heeft van ontzettend veel zonnevlekken. En kijken we nu wat er in het daarop volgende jaar op aarde gebeurt (dat is een vertraging van ongeveer 243 dagen), dan ontdekken we, dat op aarde alles rumoerig wordt.

De grote oorlogen zijn voor een groot gedeelte hierdoor mede bepaald;

1914: oorlog.

1925: begin van de economische crisis.

1936: begin van de ontwikkelingen, die later weer een oorlog baarden.

1947: hernieuwde opbouw, maar ook grote verwarring.

1958: opnieuw crisis.

1969: vlak voor de deur.

Wat is dit nu eigenlijk voor een tendens? We zouden dat misschien allemaal uit het verleden kunnen afleiden, maar dat zou ons voor een beperkt onderwerp als dit toch te ver voeren. We moeten volstaan met te zeggen, dat dan een aantal magnetische storingen de aarde bereikt en dat deze o.a. invloed heeft op de statische lading van de aardatmosfeer, afwijkingen kunnen veroorzaken in het aardmagnetisch veld en ook een invloed hebben op de z.g. "jet-bars" (zeer snelle stormwinden), die op grote hoogte in één vaste richting om de aarde razen.

Als ik deze jaren allemaal opnoem, is het voor u misschien moeilijk precies te ontdekken waarom het nu gaat. Want u zult zeggen: Maar voor ons was 1940 belangrijk; toen begon er een oorlog. Inderdaad. Voor u was dat een belangrijk jaar. Maar de ontwikkelingen, die in 1936 plaatsvonden in Duitsland en Engeland tijdens en na de Olympische Spelen, waren bepalend voor het lot van Europa. En indirect daarmee wordt het verloop van de gebeurtenissen in Rusland, China, Japan en zelfs de Ver. Staten bepaald. Het was dus iets wereld-omvattends, wat toen werd gefixeerd.

Wij noemen een dergelijke zonne-cyclus een z.g. leidende invloed. Zij heeft niets te maken met de geestelijke waarden van de mensheid. Ze brengt eerder de mens tot een soort lichamelijk onbehagen, een irrationaliteit, bepaald door een overmaat aan spanning en gelijktijdig vaak ook van daadkracht. Hier is geen sprake van een wereldomwenteling, die plotseling zichtbaar wordt, maar van het fixe-

ren van de toekomst: de bepaalde overeenkomsten, de beraadslagingen, bepaalde veranderingen in een sociale structuur en al wat erbij hoort. Ik heb dit als eerste voorbeeld genoemd om duidelijk te maken, hoe het eigenlijk in elkaar zit.

Nu zeg ik: 1969. Wat moet 1969 brengen? Op grond van hetgeen wij in de voorafgaande perioden hebben kunnen zien, moeten we aannemen dat in het jaar 1969 een aantal besluiten zullen vallen, die van verstrekkende betekenis zijn en die waarschijnlijk binnen 3 tot 4 jaar kunnen leiden tot oorlog of tot absolute sociale omwenteling. En daar hebben we het: een tendens, die dus de toekomst bepaalt.

Het is aardig het oude spelletje met de tijdsspiraal te spelen. Toen zat Karel de Grote daar en een tijdje later zat er weer iemand anders. Toen kwam Karel V en daarna kwam er weer een ander: Hitler of Churchill. Zoals het een aardig spelletje is om je bezig te houden met de betekenis van b.v. de gangen van de grote pyramide van Gizeh. Deze dingen zijn allemaal speculatief. Tendensen zijn echter niet een kwestie van speculatie. Ze zijn een kwestie van vaste, natuurlijke ritmen, die niet de gebeurtenissen fixeren, zoals dit spiraal-motief doet en die niet bepaalde dingen onontkoombaar vastleggen, maar die eenvoudig een probleemstelling, een toestand bepalen, waarin de mens een zekere vrijheid tot handelen blijft behouden. Dit wordt natuurlijk niet gedaan door de zonnekracht en wat er op de zon gebeurt, dat begrijpt u wel. Er zijn een aantal afwijkingen, die samenvallen met storingen van het totale baanevenwicht van het zonnestelsel.

In de oudheid had men de gewoonte om te zeggen, dat bepaalde kometen onheil brachten. Kolder. Ze zeiden: Dat brengt zwarte koorts en de pest. Maar wat wel waar is, is dit: Wanneer een komeet met voldoende massa binnendringt in het zonnestelsel en in haar benaderingsbaan de loopbanen van de planeten rond de zon zou snijden, dan ontstaat er een verstoring van evenwicht. Dat merkt u eigenlijk niet. Het is een kleine vertraging of een kleine versnelling van wat de zon doet, van wat de aarde doet, van wat de andere planeten doen. Het kan een hapering zijn. Het kan een licht schokje zijn. Omdat het overal gelijk komt, merk je het niet. Maar het betekent wel, dat in de natuur een aantal waarden, die normaal heel geleidelijk voortgingen, nu eensklaps een schok te verwerken krijgen.

Mutaties van planten en dieren komen onder die condities sneller en meer voor dan normaal. Bepaalde processen als verrottings- en besmettingsprocessen kunnen onder deze omstandigheden in enkele dagen bijzonder snel verlopen; en wel in ongeveer een kwart tot een derde van de tijd, die ze normalerwijze nodig hebben. En dat zou ook allerlei vergissingen kunnen veroorzaken.

Nu weten we allemaal wel, dat die kometen niet zo vaak verschijnen; en als ze komen, kunnen we het uitrekenen. Te zeggen, dat ze wat betekenen, is bijgeloof.

Maar stel u nu eens voor, dat er dingen zijn, die men niet zo gemakkelijk ziet en die toch op een gegeven ogenblik in dit zonnestelsel kunnen doordringen. Dat kan energie zijn. Die energie hoeft niet groot te zijn. Maar als ze nu toevallig een harmonische heeft met de eigen energie-afgave van een planeet, dan zal die daardoor worden getroffen. Die planeet zal dus door die energie op een gegeven ogenblik of energie verliezen of komen tot een sterkere geladenheid. En dat betekent weer, dat de beschikbare energie op die planeet een tijdlang (dat kan enkele dagen, het kan ook een jaar zijn) veel groter dan normaal is.

Er zijn andere dingen, die wij ons kunnen voorstellen. Laten we zeggen, dat er heel fijn stof is in de ruimte. Er komen een paar partikeltjes bij de zon. De zon werkt nu eenmaal op een eigenaardig reactie-systeem, waardoor onder een enorme kerndruk bepaalde atoom-ontbindingsprocessen ontstaan, welke gasvorming ten gevolge hebben. Hierdoor ontstaat dus de eigenlijke zonne-atmosfeer; datgene, wat u ervan ziet: het stralend element. Daarbij wordt er een aantal stralingen afgegeven, de zaak valt langzaam maar zeker weer terug, komt in de eigenlijke zonnemassa, ondergaat daar weer steeds grotere spanningen en pressie, totdat het weer actief wordt. Maar als ik daar nu een paar deeltjes ga bijvoegen, dan zou het kunnen zijn dat die zon net een ietsje heviger dan normaal gaat werken. Dat hoeft niet veel te zijn. Het is misschien een kwestie van een paar graden temperatuurverschil over - laat ons zeggen - een periode van tien jaar. Maar die paar graden kunnen op het plantaardige en het dierlijke leven van grote invloed zijn.

Dat zijn nu alleen maar materiële oorzaken. U begrijpt, dat ik u op eenzelfde wijze honderden geestelijke oorzaken zou kunnen opsommen. Ik wil echter volstaan met enkele voorbeelden.

Wij kunnen vanuit een bepaald standpunt een zon en elke planeet beschouwen als een soort persoonlijkheid. Daarin is een zeker kenvermogen, een zeker reactievermogen aanwezig. Er is zelfs een bezieling. Nu ga ik zeggen: Als een boodschap een van die persoonlijkheden bereikt en deze raakt opgewonden, dan zal hij dus abrupt gaan reageren. Als die persoon een planeet is, zullen dus de eigen ontwikkelingsprocessen van uitzetting, inkrimping, eventuele uitbarstingsmogelijkheden, atmosfeerbinding, atmosfeerverlies sneller voortgaan. Want de persoonlijkheid is opgewonden en daardoor ontstaat er een onevenwichtigheid in de normale spanningsverhouding. Is die groot genoeg, dan kan er zelfs plotseling een hele klimaatomslag optreden, die zich misschien in één à twee dagen zal vortrekken.

We kunnen ons verder voorstellen, dat een zeer grote, niet zichtbare kracht in staat is in die atmosfeer het een en ander te veranderen. Al is het alleen maar de binding van één gassoort (helium of argon); in ieder geval van die gassen, waarvan slechts sporen zijn. Maar die binding of ontbinding kan ten gevolge hebben, dat stralingen binnenkomen, die dat anders niet doen; of verdwijnen, die anders normaal binnendringen.

Er ontstaan veranderingen van levensomstandigheden. Het zijn al dergelijke tendensen, die wij in de geschiedenis steeds weer kunnen aantreffen. Het is niet zo verwonderlijk, dat we plotseling ergens een zee vinden; en prompt - we kunnen het zien in de afgegraven grond - schijnt die zee ineens weg te zijn. Dan zien we hier nog schelpen en misschien drie cm daarboven liggen al plantenfossielen, die misschien brak meeras kunnen bevolken, maar die zeker niet in een zee kunnen leven, waarin schelpdieren en visfossielen voorkomen. De plotselinge verandering.

Denk eens aan b.v. al die ingevroren mammoets. Dat moet toch wel heel erg snel zijn gegaan. Dergelijke plotselinge veranderingen komen gelukkig voor u met een periodiciteit van ongeveer 30.000 jaar voor; iets meer of iets minder. Die veranderingen zullen dus nooit de mensheid helemaal wegvagen, maar ze veranderen de aard van de wereld. Ze veranderen haar klimaat. Ze hebben grote invloed op de verdere ontwikkeling niet alleen van de mensheid, maar ook van de dieren en de planten. Een reeks van deze veranderingen heeft nu bepaald wat er vandaag aan de dag is.

We hebben ongeveer het eerste derde deel van de laatste periode, waarin zo'n verandering ontstond (het was overigens geen grote) achter de rug. 10.000 jaar geleden is er een aantal rampen geweest, welke op die manier tot stand zijn gekomen. Nu hebben we dus nog 20.000 jaar vóór ons. In die 20.000 jaar zal de tendens, die 10.000 jaar geleden is gestart, blijven voortgaan.

Wat was die tendens? 10.000 jaar geleden zien wij een sterke verandering optreden in de typen mensen. Er vindt een aanmerkelijke verandering van de ras-eigenschappen plaats. We zien in diezelfde 10.000 jaar opeens een verandering van de verhouding tussen de dieren. (U moet niet aan de sauriërs denken, want dat is nog veel langer geleden.) De huisdieren worden wat belangrijker, maar gelijktijdig krijgen we te maken met het wegvallen van b.v. verschillende vleermuissoorten. Grotere insectensoorten verdwijnen plotseling; ze sterven uit. In de oceanen blijkt plotseling 'n aantal vissoorten te verdwijnen. Ik noem maar een paar van de verschijnselen.

De mens heeft in die periode een omschakeling ondergaan, waardoor hij - mede door die plotselinge verandering van milieu, neem ik aan - werd weggedrongen uit een hogere werkelijkheid en meer werd geconfronteerd met de objectiviteit van zijn eigen wereld. Hij tracht aan die objectiviteit natuurlijk te ontsnappen; dat is erfelijk in het ras ingelegd. Maar hij blijft technisch werken. Dat houdt in (we hebben een derde deel reeds afgelegd) dat de periode, waarin de techniek de grootste vooruitgang zal maken, nog voor ons ligt. En als we dat precies willen uitrekenen, dan kunnen we zeggen, dat de techniek waarschijnlijk met buitengewoon grote sprongen vooruit zal gaan vanaf het jaar 1986, '87. Dat zijn de jaren, waarin die tendens doorwerkt. Vandaag zitten we dus in een

bepaalde ontwikkeling, die ook een mentale is. Die mentale ontwikkeling impliceert in de toekomst een vergrote beheersing van de materie en waarschijnlijk ook van de mensen.

Wat zijn dan de andere tendensen, die in al die tijd zo belangrijk zijn geweest? We hebben daar natuurlijk de z.g. culturele golf en de economische golf, want al die invloeden kunnen we vastleggen. Maar de meest typerende tendentie is misschien wel die van godsdienstigheid.

De godsdienstigheid-tendenties zijn - vreemd genoeg - praktisch gelijk aan de 721-jaar-cyclus. Wij ontdekken nl. dat reformen op religieus terrein en veranderingen, die ingrijpend kunnen zijn, plaatsvinden met een gemiddelde tussenruimte van 721 jaar. Degenen, die verwachten dat er nu al een enorme omwenteling van geloof zal komen (de geestelijke benadering van het leven), moeten het dus wel een beetje mis hebben. Want de laatste periode, waarin we zeker kunnen zijn dat die omwenteling er was, is geweest tussen Jezus' geboorte en ongeveer 100 jaar n. Chr.

Als we een tijdje verder kijken, dan zien we inderdaad ongeveer 800 weer een omwenteling. In 800 veranderen de kerkelijke verhoudingen en de machtsverhoudingen, maar er ontstaan ook nieuwe geloofsculten, die weer uitgrijpen naar esoterische kennis en de rest.

Gaan we nu weer 700 jaar verder, dan zitten we ineens midden in de reformatorische ontwikkeling. Dat wil zeggen, dat de eerstvolgende werkelijk geestelijke vernieuwing van meer plotselinge aard pas rond het jaar 2200 te verwachten is. Daarover behoeven we ons dus niet al te druk te maken. De geloofs- en gedachtenachtergronden, die er vandaag bestaan, zullen het nog een paar honderd jaar uithouden.

Dan weten we dus al twee dingen uit die tendensen:

1. Grotere beheersing van de materie en verdere technische ontwikkeling.
2. Voorlopig althans een voortbouwen op hetgeen er nu geestelijk in de mensheid bestaat en geen al te grote reformatie.

Dat is een geruststelling, als je al die ontwikkelingen op de wereld van vandaag ziet. Want je zou denken: Op het ogenblik zijn de studenten en de arbeiders bezig om alle gangbare moraal en ethiek zo maar omver te gooien. Maar dat is niet helemaal waar. Ze geven hetzelfde weer in een andere vorm en vanuit een ander standpunt gezien; maar het is dezelfde gedachte.

Dan moeten we eens kijken wat er nog meer te vinden is. Ik geloof, dat het nu wel het ogenblik is om te wijzen op een z.g. licht-cyclus.

U heeft allemaal wel gehoord van de kosmische kleuren. Die kosmische kleuren worden over het algemeen in een systeem van 7 ondergebracht, maar omvatten eigenlijk 3 kleuren plus wit. Elk van de andere kleuren (behalve wit) dus in een variant positief en negatief.

Een 7-jaar-cyclus van kosmische kracht of kosmische kleur lijkt een beetje bijgelovig. Ze schijnt afgeleid te zijn van de oude bekende 7 wandelsterren of -planeten. Ze lijkt - kort en goed - bijgeloof. Maar is ze dat werkelijk? Indien wij nagaan, hoe de golven van energie de mensen bereiken, dan komen we tot de ontstellende ontdekking, dat - al is de termijn dan niet precies 7 jaar, maar 7 jaar, 4 maanden en ongeveer 15 à 16 dagen - wij dus inderdaad die golf regelmatig zien ontstaan. En wij zien op dezelfde manier de positieve en negatieve aspecten opkomen en verdwijnen.

Als wij nu b.v. zouden willen weten: hoe zit het nu in de komende jaren economisch, dan zouden we moeten kijken naar een datum, waarvan we zeker zijn: in die tijd was dat economisch ook zo. Zeg: 1928. 1928 - 1968 = 40 jaar. Over 2 jaar zou een dergelijk crisisdieptepunt dus denkbaar zijn. Niet voordien. Kijk, zo kun je uit die periodiciteiten dus de tendensen van de tijd vastleggen. Ik wil u helemaal niet opvoeden tot prognosten. Die zijn er al meer dan genoeg op deze wereld. En daar alle profeten brood eten, zijn de voorspellingen wel goed, al komen ze niet uit. Ik probeer duidelijk te maken, dat u in een wereld leeft, die een mechanisme kent, dat u niet de vrijheid van wil ontnemt, maar dat een zeer grote invloed uitoefent op hetgeen er op aarde gebeurt, omdat het a.h.w. de omgeving, de condities verandert.

Ik heb nu gezegd: Wat zijn al die periodiciteiten? Laten we ons dan eens

afvragen: Wat zijn dan vandaag aan de dag de tendensen? Ook dat is interessant.

In de eerste plaats constateer ik: toenemende verwarring bij de bestuurders der wereld. Wat heeft dat te zeggen? Zekerheid - onzekerheid - zekerheid. Een betrekkelijk gelijklopende tendens. Op het ogenblik zitten we wel ergens tegen een top van onzekerheden aan. Dat kan nog een paar jaar duren, maar dan is het afgelopen. Dus moet er een zekerheid tegenover die onzekerheden staan. Wat is nu de zekerheid, die tegenover deze onzekerheid van de bestuurders moet liggen? Dat kan zijn een gevoel van eigenwaarde in de massa. Denk eens aan de ridders. Zij hadden het ook over die runoerige tijden, die vervloekte burgers, die daar met een soort snaphanen, ja en zelfs met een Engels kanon de moed hadden de zwaar onmuurde kastelen aan te vallen, als de heren ridders niet netjes waren. Die mensen waren net zo in de war als tegenwoordig de politici, als de kiezers net doen of ze niets te zeggen hebben. Het is dus een veel voorkomende tendens.

Er is een nieuwe zekerheid aan het groeien. Dat is ook zeker. Deze zekerheid is de tegenpool van de bestuurders. Dus...de zekerheid groeit in de bestuurders. Dat is interessant. Wij krijgen dus een tendens van schijnbare onverschilligheid, maar gelijktijdig van groter kritisch vermogen en zelfstandig reageren en denken bij de bestuurders. En de onzekerheid van de bestuurders staat daarmee direct in relatie.

Indien wij aannemen, dat over ongeveer 2 jaar de top van deze cyclus is bereikt, dan kunnen we ook zeggen: In de komende 2 jaren wordt de toekomst voor langere tijd bepaald. Want hier wordt een nieuw systeem van zekerheden geschapen. Vandaag lijkt het of alles in wanorde, in chaos is. Maar dat komt, omdat de zekerheid in de massa nog niet groot genoeg is, en omdat de onzekerheid bij de bestuurders wel bestaat, maar op het ogenblik nog in toom kan worden gehouden. Er is wel een conflict. Maar dit conflict doet denken aan twee honden, die tegen elkaar grommen zonder te willen vechten, totdat een van de twee ontdekt, dat hij de sterkere kan zijn. Het is duidelijk: werkelijke revoluties zullen zich afspelen rond 1970 en met een gemiddelde duur van ongeveer 3 à 4 jaar. Zeker tussen 1970 en 1974 zijn de ontwikkelingen van de revolutie beslissend. Vanaf heden gerekend maximaal 10 jaar: nieuwe zekerheden en daarmee ook nieuwe machts- en gezagsverhoudingen op aarde.

Het geheel van een geestelijke ontwikkeling, waarvan een eventuele variant eerst over enkele honderden jaren kan worden verwacht, moet gebaseerd zijn - gezien de omstandigheden - op de nu heersende grondprincipes.

Wat zijn de typerende principes van deze dagen? Christelijke. En nu moeten we niet denken aan de praktijk, maar aan de geloofswaarde daarin: onzelfzuchtigheid, naastenliefde, communiteitszin. De weerspiegeling hiervan in het materiële vinden wij in het marxisme, of dit nu socialisme heet of communisme of anders. Ook hier eenzelfde denkbeeld. Het "bemin uw naaste gelijk uzelve" uit het christendom is in deze tijd geworden tot een doctrine van gelijkwaardigheid voor alle mensen. Nu kunnen we het daarmee eens zijn of niet, maar zeker is het, dat deze begrippen de komende paar honderd jaar zullen dragen.

Mogen wij nu verwachten, dat er een wereld-communisme uitbreekt? Even kijken. Wat zijn de tendensen? Dan kunnen we als antwoord geven: De tendensen zijn revolutionair. Het communisme is een machtsstructuur. Tegen die machtsstructuur is op het ogenblik een tweede macht in ontwikkeling. De machthebbers zelf zijn onzeker. Dat blijkt uit het verloop van de tendensen. Neen, we kunnen geen wereld-communisme verwachten in de zin van een Chinees of een Russisch communisme. We kunnen wel een sociale verandering verwachten in de komende jaren. Maar naar ik meen, zal deze zelfs niet meer socialistisch kunnen worden genoemd. Zij zal eenvoudig menselijk zijn.

Een grote vraag, die je ook onmiddellijk hierbij moet stellen: Hoe zit het met het begin van het Aquarius-tijdperk, want daar wordt veel over gesproken.

Aquarius heeft onzelfzuchtigheid, een zekere vrijbuitersnatuur en al wat er verder bij komt. Dat ben ik met u eens. Maar dit is een poging om een hele periode aan te stippen. En wel op grond van de regio, de streek van de kosmos en de stralingsinvloeden van de kosmos, waardoorheen de zon en haar planeten

zich op het ogenblik bewegen. U zult begrijpen, dat een dergelijke benadering dus wat kinderlijk is. Wij weten, dat het in ieder geval een kwestie is van individualisme. Bevordering van individualisme mogen we aannemen als een lopende tendens, die steeds sterker wordt. En ik meen, dat we ze vandaag aan de dag tot uiting zien komen. Maar dan zal dat individualisme alle vooromschreven ontwikkelingen eveneens moeten beroeren. Wij hebben een neiging tot verenigingsleven, groepsvorming (dat zit er bij Aquarius in). Groepen zijn er op het ogenblik. Maar deze grote ontwikkeling, die geneigdheid, kan alleen door de kortere tendensen worden bepaald.

Zou Aquarius een economische omwenteling kunnen betekenen? Neen. Aquarius niet. Maar wat vinden we nu wel? De crisisperiodiciteit (de 11-jaar-periodiciteit) speelt hier ook een rol bij en ook de 7-jaar-periodiciteit, die in dit geval - geloof ik - de meest bepalende is. Dan komen wij tot een verwachting van een economische crisis in een tijd van toenemend individualisme en gezagsonzekerheden. Wij kunnen dan rustig stellen, dat binnen enkele jaren de economische crisis veel scherper tot uiting komt dan ze nu doet. En op grond daarvan kunnen wij ook aannemen, dat de nu lopende (in feite al bijna $5\frac{1}{2}$ jaar lopende) inflatoire tendens voor de gehele wereld in versterkte mate zal doorzetten. Dat is ook niet te remmen. En dan moeten we aannemen, dat een top economische crisis, plus individualisme, plus onzekerheid van machthebbers voert tot een sociaal-economische revolutie op grond van de reeds werkende en gekende beginselen, maar met een totaal nieuwe maatschappelijke groepering. De verhoudingen moeten dus worden gewijzigd.

Is het redelijk aan te nemen, dat die verhoudingen zeer sterk zullen worden gewijzigd? Bijvoorbeeld: de arbeiders worden helemaal de baas? Of: de kapitalisten krijgen allemaal het gezag weer terug?

Dan moeten we weer kijken. Wat zijn de tendensen? Hoe zit dat? De aflossing van wacht - om het zo eens te zeggen - loopt op een gemiddelde periode van 350 tot 370 jaar. Het is nl. variërend, dus we kunnen wel gemiddeld 360 aanhouden.

Wat zijn de grote machtsomwentelingen geweest? Die hebben we gehad in het jaar 700: verandering van baseringen, verval van rijken, het opkomen van stamverwantschappen, enz. Daarna krijgen we de kruistochten-periode, de religieuze machtsverheffing. Daarbovenuit zien we de opkomst en de dominantie van de steden. In 1700 krijgen we de dominantie van de handelsklasse. Dan moeten we dus in het jaar 2000 weer een verandering van dominantie hebben. De eerstkomende jaren zal dat zo'n vaart niet kunnen lopen. Ik vermoed, dat we voorlopig een wapenstilstand zullen zien tussen de verschillende kasten en klassen; niet een verandering van verhoudingen of een grote strijd.

Zo kun je op grond van de tendenties een beeld maken van morgen. En wie begrijpt, hoe vandaag tot stand is gekomen, zal voor morgen over het algemeen ook niet die angst kennen, die zo vele mensen - ik weet eigenlijk niet precies waarom of hoe - vandaag schijnt te grijpen. Men zegt: Dit is een onmogelijke tijd. Ja, u heeft gelijk.

Bezit b.v. is niets meer waard. U denkt dat het nog waarde heeft. Maar uw bezit is in feite alleen datgene wat u noogt verzorgen, totdat een ander (een groep) daaraan behoefte heeft. Maar aan de andere kant kunt u op het ogenblik nog van uw bezit genieten. Dat is allemaal zo erg niet.

Stand. Natuurlijk, standen zijn er altijd. Maar laten we eerlijk zijn....stand is pretentie. En pretenties zullen er altijd zijn. Dus zullen er ook wel altijd standen blijven bestaan bij de mensen. Neen, laten we niet te veel over het verval van waarden spreken. Het is altijd nog zo, dat de mens, die hard wil werken, die goed wil nadenken, die bewust ergens naartoe streeft, de meerdere is van degeen, die erbij gaat zitten om te wachten wat de goede God doet. Geen reden tot zorg.

Moraal. Zeker, op het ogenblik schijnt er een immoraliteit te heersen. Maar dat ligt in de eerste plaats ook maar aan de maatstaven, die men aanlegt. In de tweede plaats: moraliteit komt niet voort uit het gedrag zonder meer. Zij komt voort uit een geestelijke inhoud, uit een bewustzijn. En wij zien op dit moment overal een bewustzijnsverruiming, een bewustzijnsontplooiing. We zouden

dus moeten aannemen, dat er een betere en misschien zelfs strengere morali-
teit zal heersen over 10 à 12 jaar dan er in de laatste 40 jaar heeft bestaan.
Geen reden dus om bang te zijn.

Hoe zit het dan met de geestelijke ethiek en de achtergronden ervan?
Kijk eens, er is een tijd geweest, dat geestelijke kennis losstond van de mens-
heid. Maar er is ook een tijd geweest, dat juist de geestelijke kennis in feite
de wetenschap van de mensheid was. De tussenpoze hier is ongeveer 1190 jaar.
Nu moet u een kijken:

1190 v. Chr.: de priesters zijn de wetenschapsmensen van de mensheid.
Rond Christus' geboorte: de priesters zijn de politici, maar gelijktijdig alleen
de geloofsverkondigers van de mensheid.

Gaan we weer verder: de priesters zijn weer de bewaarders van de wetenschap ge-
worden. En het is door de priesters, dat niet alleen theologie en filosofie,
maar heel veel wetenschappen die bijna vergeten waren weer aan de middeleeuwen
worden gegeven. Er is dus geen reden om ons daarover al te bezorgd te maken.
Er is voorlopig nog sprake van een distanciëring van het werkelijke priester-
dom van de wetenschappelijke werkelijkheid. Maar als we zo de tijd bekijken, dan
kan dat ook niet zo lang meer duren. En dat houdt in, dat er reeds nu in ge-
loof, in esoterie de praktijk, de praktische levenservaring en wijsheid weer een
veel grotere rol moeten gaan spelen.

Tendensen. Als we ze leren kennen en er rekening mee leren houden, hebben
ze voor ons in ieder geval één heel gunstige eigenschap: zij maken ons duidelijk,
dat ons persoonlijk lot - al is het voor ons nog zo belangrijk - in het geheel
van de mensheid van niet zo'n buitengewoon grote betekenis is. We kunnen onze
persoonlijke overtuiging en mening nu losmaken van ons vertrouwen in de mens-
heid. We kunnen terugkeren tot een persoonlijker reageren aan de ene kant en
aan de andere kant toch weer een vertrouwen hebben in de toekomst. Vraagt u
mij, wat de grote fout van de mensheid van vandaag is, dan is dat wel, dat
ze niet in die toekomst wil of durft vertrouwen.

Iedereen vraagt zich vandaag af, wat er morgen zal zijn. En iedereen ver-
wacht het slechtste: de atoomoorlog, het omverwerpen van alle grenzen en grens-
stenen van maatschappelijkheid, van religieus besef, van moraal - kortom, al
wat je maar denken wilt. Ik geloof niet, dat er reden is om dat te verwachten.
De tendensen wijzen uit, dat veranderingen op zichzelf voor het geheel van de
mensheid eenvoudig een normaal ontwikkelingsproces zijn. Laten we dan eens een
beetje losstaan van die dingen.

Dan is er nog iets, wat me opvalt. De mensen van vandaag willen òf hun
ego zo tentoonstellen en uiten, dat ze alles wat er in hen leeft overdrijven
òf ze proberen juist alles wat er werkelijk in hen leeft en bestaat op te slui-
ten in een glazen kastje met een doekje erover, opdat de bureu het niet zien.
Kijk, deze dingen zijn natuurlijk begrijpelijk. Maar is het juist? Als wij uitgaan
van deze tendensen, dan kunnen we zeggen: Ach, mensen, wat geeft het nu eigen-
lijk? Degeen, die vandaag in vrije liefde leeft en zich er misschien voor schaamt,
doet alleen dat wat morgen algemeen aanvaard, moreel en ethisch verantwoord zal
heten. Degeen, die vandaag een idioot is, omdat hij het vertikt meer te verdie-
nen dan hij nodig heeft, is waarschijnlijk de wijze van morgen, enz. Laten we eer-
lijk zijn, de mens van vandaag probeert zich vast te houden aan illusies, die on-
middellijk moeten verbleken, als je de tendenties ziet over de hele wereld; als
je begrijpt, hoe de processen zich afspelen, hoe ze zich herhalen. Natuurlijk,
het is geen spiraal, waarin precies dezelfde gebeurtenissen steeds weer terug-
komen op een ander vlak. Het lijkt erop, maar het is het niet helemaal.

Je bent vrij. Vrij om vandaag te reageren zoals je wilt; maar daardoor ook
vrij om morgen te staan in die wereld zoals je wilt. Laten we echter niet ver-
geten, dat die vrijheid, omdat er zo onnoemlijk veel mensen zijn, niet betekent
dat we de wereld van morgen bepalen. Alleen maar, dat we onze eigen houding te-
genover onszelf in de wereld bepalen.

Daarmee heb ik eigenlijk dit onderwerp grotendeels afgedaan. Ik heb nog wel
een paar opmerkingen, maar die staan enigszins los van het eigenlijke onderwerp.

Zoals u weet is de Witte Broederschap druk in de weer. Zij probeert het beste te doen op aarde. Maar ook zij is daarbij natuurlijk gebonden aan de invloeden en tendensen, die optreden. Per slot van rekening, als je alleen maar een schop hebt, dan kun je spitten; maar je kunt niet proberen er een kast mee te timmeren, want dat lukt je toch niet. Op dezelfde manier moet die grote geestelijke Broederschap zich dus aanpassen aan de tendensen, die er bestaan.

Als wij in dit jaar dus plotseling allerlei aankondigingen zien, die bijna verbluffend zijn, zoals b.v. een aantal grote incarnaties (waarvan één mogelijk ook in uw eigen land), dan moeten we toch wel aannemen, dat wanneer dat in deze jaren zal plaatsvinden, de Broederschap zich dus aanpast aan de voortzetting van het oude, dat geestelijk reeds bestond, in de nieuwe vorm, die de tendensen noodzakelijk maken. En als wij horen dat de Broederschap besloten heeft weer in te grijpen in politieke en andere ontwikkelingen op aarde en daarbij een aantal schok-effecten tot stand te brengen, dan zeg je tegen jezelf: Wat willen ze ermee?

Kijk eens, wij weten dat dit individualisme, deze onevenwichtigheid tussen gezag en geregeerden toeneemt. En je kunt heel veel doen met weinig middelen. Je kunt b.v. de sympathie van de arme mensen in Amerika, die protesteren, winnen door ze niet onder ellendige omstandigheden te laten leven; maar gelijktijdig door die omstandigheden te beletten, dat het een fuifje wordt van al degenen, die eens lekker rumoer willen schoppen. Misschien heeft u er niet zo over gedacht, maar zo is het toch. Op een soortgelijke manier kun je dus regulerend optreden. Je kunt dat echter alleen maar doen in overeenstemming met de heersende tendensen. En volgens mij is het daardoor te verklaren, dat de Witte Broederschap zich zo scherp heeft gericht in haar besluiten van dit jaar op de vorming van individueel bewustzijn maar gelijktijdig individuele vrijheid en dat zij zich gaat inzetten voor een langzame maar niet tegen te houden verschuiving van machtsevenwichten, omdat ze alleen op die manier in staat zal zijn al te grote conflicten en ellende te voorkomen. Zo is het dus ook begrijpelijk, dat de tendensen, zoals ze nu bestaan t.a.v. strijd die strijd in 1972 zeker zullen maken. Als je vandaag een tegenvuurtje aansteekt voor de brand, die morgen komt, dan kun je haar beperken. Dit tegenvuurtje zal hoofdzakelijk het volgend jaar, maar waarschijnlijk ook nog wel een deel van dit jaar hier en daar nog moeten worden aangestoken.

Dan vraag je je af: Wat doet de Witte Broederschap? Waar is al dat Wesakgedoe goed voor?

Wel, gebonden aan de tendensen, waarvan ik getracht heb u er enkele te noemen, zal de Witte Broederschap proberen, werkelijk proberen om datgene, wat in het geheel van de mensheid toch bijna onvermijdelijk is, zo positief en zo gunstig mogelijk te laten plaatsvinden. Voor degenen onder u, die nog steeds ongerust zijn, kan misschien ook dit een kleine pleister op de wonde betekenen.

Vandaag lijkt het misschien onbegrijpelijk verward en chaotisch. Maar er zit lijn in. En er is een Kracht, die die lijn kent. Er is een Kracht, die alles doet om te zorgen dat op die lijn de bloemen bloeien en zo weinig mogelijk mensen verongelukken.

Tendensen zijn niet alleen een noodlot. Ze zijn ook het middel om de mensheid te redden voor zichzelf, in zichzelf, vanuit zichzelf, indien je ze kent. De Witte Broederschap kent die tendensen. Ik hoop, dat mijn betoog van vanavond ertoe heeft bijgedragen ook u iets daarvan te doen zien.

:--:

MODERNE TOVENAARS.

Wie vandaag aan de dag het woord "tovenaar" hoort, denkt aan onmogelijkheden. In vele gevallen veronderstelt hij, dat de tovenaar van heden alleen te vinden is in een duur, door de een of andere grote maatschappij volmaakt uitgerust laboratorium. Toch is dat niet helemaal waar. Een tovenaar is niet alleen iemand, die wonderen doet. Hij is vooral een persoon, die werkt met bepaalde gaven van de geest, waardoor hij de mensen beïnvloedt. Als ik moet kiezen tussen een laboratorium en een andere functie, dan zou ik de moderne tovenaar vaak eerder zoeken bij een public relations-instituut dan bij de grote firma zonder meer. Waarom?

U leeft in een wereld, waarin alle dingen betrekkelijk zijn. Een objectieve waarheid is voor niemand meer kenbaar in deze dagen. En wie zijn degenen, die u de wereld laten zien, zoals zij dat willen? Dat zijn de mensen, die met woorden goochelen; die bepaalde frasen weten te creëren, waardoor u gevangen wordt, waardoor u van een begrip niet meer kunt loskomen. Zij zijn het, die onbegrijpelijke kreten en ritmen de wereld inzenden, zodat u begint te schokken en te bewegen zonder zelf te weten waarom.

Moderne tovenaars zijn de mensen, die zijn doorgedrongen in het begrip van de mens. Niet de psychologen. Misschien zelfs ook niet de parapsychologen, want die zoeken nog eerder naar een verklaring. Maar degenen, die eenvoudig de motivering gebruiken, die voor een bepaald doel noodzakelijk is. En je kunt enorm veel doen.

Indien u een wat mislukte tovenaarspoging wilt zien, dan kunt u gaan kijken naar Frankrijk. Frankrijk, waar men met een beroep op "le communisme totalitair" nu tracht de onrust van vele kanten te bezweren. Maar communisme is een toverwoord in de communistische landen, want al wat communistisch is, is goed; het is beter dan al het andere. In de niet-communistische landen is het ook een toverwoord, want noem iets communistisch en het is onmiddellijk demonisch en duivels geworden. En daardoor kun je de mens ertoe brengen tegen zijn verstand, zijn geloof of zijn eigen belangen in te reageren.

Een tovenaar in het verleden had natuurlijk enige kennis. Hij wist te werken met kruiden, met beenderen, met bezweringen. Maar bovenal wist hij de mens te doorgronden en daarop zijn suggesties te bouwen. Als ik weet, dat iemand gelooft dat ik een doodsgedachte kan zenden, dan moet ik die mens alleen maar duidelijk maken, dat er een doodsgedachte zal worden gezonden. Dan komt er een ogenblik, dat hij zichzelf overtuigt, dat die gedachte is gezonden - of ze er is of niet. Die mens zal dan wegteren uit angst voor iets, wat niet bestaat. Dat is ook een vorm van tovenarij.

Ik kan geesten oproepen. In het verleden riep je demonen op. Tegenwoordig roep je begrippen op. Maar geloof me, Mammon en welvaart schelen niet zo veel. Het zijn dezelfde goden. En de Juggernaut, die eens de mensen verpletterde, verschilt niet zo veel van de "vrijheid"; beide verpletteren de mensen.

Zodra u dit gaat begrijpen, zult u ook kunnen doordringen in het wezen van de moderne tovenaars, die gelijktijdig goochelen met woorden en met begrippen, misschien met statistieken, en die aan de andere kant uw lichaam en ziel in hun greep weten te krijgen.

Ik probeer u nu enkele dingen duidelijk te maken, die u allen in staat zullen stellen het werk van die tovenaars te zien. U zult zich misschien niet helemaal eraan kunnen onttrekken, maar - en dat is wel zeker - u zult in ieder geval, doordat u beseft dat ze er zijn, u grotendeels ertegen kunnen verweren. U zult niet zo snel het slachtoffer worden; en u zult meer zelf bepalen op welke wijze u het slachtoffer wordt. Laat mij u dan enkele van die leuzen geven.

Het is nodig om te sparen. Sparen is het vormen van bezit. Wie bezit heeft, heeft zekerheid.

Een leuze, die u hoort, vergezeld van steeds hoger wordende percentages rente en rendement. Wat is er in feite van waar? Geld wordt belangrijker in de open-

baarheid, naarmate het aan werkelijke waarde en waardevastheid verliest.

Als men u zeer nadrukkelijk spreekt over vrede en u verzekert dat er vrede is "in onze dagen", dan kunt u er zeker van zijn dat er een oorlog op het punt staat uit te breken.

Als men u vertelt, dat er absoluut geen reden is om bezorgd te zijn over het werkloosheidsprobleem, dan kunt u er zeker van zijn, dat er het volgend jaar heel veel werklozen zullen zijn.

Hier heeft u één kant van de zaak. Er wordt u een suggestie gegeven, toegestemd aan de feiten, opdat u zult handelen, alsof de feiten niet zouden bestaan. Door dit negeren van de feitelijke toestand hoopt de tovenaars u zover te krijgen, dat u voor hem de feiten verandert.

Een tweede voorbeeld van de handelingen van deze moderne tovenaars is het scheppen van een illusie: Verzet je maar niet tegen de overheid, want ze wint het toch altijd. Met andere woorden: Je hebt rechten; maar probeer nu maar niet die rechten te doen gelden, want ze hebben geen zin.

Hier probeert men u een gevoel van zwakte, van minderwaardigheid aan te praten. Die zwakte of minderwaardigheid geldt dan niet alleen voor de grote dingen. Het betekent ook, dat u zich er eenvoudig bij neerlegt, als de regering een eenvoudig besluit neemt en u vertelt, dat u vanaf morgen geen nieuwe haring meer mag eten of iets dergelijks. U bent dan bereid u er bij neer te leggen.

Alles, wat u tracht te bewegen tot een stilzetten van eigen denken, een niet meer streven naar eigen rechten, geen rekening meer te houden met wat voor u goed of belangrijk is, is een vorm van moderne magie. Maar er is meer.

Er zijn bepaalde bewegingen, waarin je een mens tot ontlading van emoties kunt brengen. In de oudheid waren dat vaak inwijdingsriten. Het waren ook wel de toverdansen van de toverdokters, de magiërs, of de statie-optochten van de priesters. Tegenwoordig zijn die dingen moeilijker tot stand te brengen. Zelfs de gouden Koets heeft niet meer die biologiserende werking op de massa, die noodzakelijk zou zijn om haar te gebruiken als een wapen, als een machtsmiddel. En daarom vindt men iets anders uit. Men zoekt het in de grote manifestaties van geven, van edelmoedigheid. Men zoekt het in de acties, waarbij men de illusie heeft, dat men voor anderen onvoorstelbaar veel doet en zich niet realiseert hoe weinig men in feite kan doen. Op deze wijze reageert de stam (de gemeenschap) haar spanningen af. En de magiër heeft daarmee bereikt, dat ze in een zekere uitputting suggestibel is geworden. Want een magiër moet om te kunnen werken - zelfs met natuurlijke, maar zeker ook met bovennatuurlijke krachten - altijd in de eerste plaats de meester, de suggestor zijn, die de houding van zijn omgeving bepaalt.

U vraagt zich misschien af, of er dan geen echte tovenaars meer zijn. Ook die zijn er. Sommige van die tovenaars noemen zich producent van geneesmiddelen. Zij verkopen u niet alleen allerhande suggesties, maar wel degelijk esoterisch samengestelde recepten, die medisch gezien geen enkele werking hebben, hoogstens niet schadelijk zijn, maar die - vreemd genoeg - op een menselijk lichaam wel kunnen inwerken. Alleen, ze veroorzaken vaak een gebondenheid.

Er zijn b.v. in Duitsland enkele firma's, die u kruiden en pastilles geven, waardoor u inderdaad enorm fit bent, enorm veel levenskracht krijgt, en niet alleen in stoffelijke zin, maar ook uw denken, het geheugen wordt weer beter.

Nu zoudt u zeggen: Dat zijn de weldoeners der mensheid. Maar neen, u bent gebonden aan hun product. En het vreemde is, dat hun product over het algemeen gemakkelijk in voldoende mate als nonster verkrijgbaar is, maar dat het daarna heel moeilijk is om dit product in dezelfde samenstelling nog te betrekken. Op deze wijze zijn in Duitsland zelfs enkele pseudo-religieuze gemeenschappen ontstaan, die helemaal gebaseerd zijn op het gebruik van deze middelen. En waarom?

Indien een dergelijke producent (zoals hij zich noemt), een magiër, een tovenaars, een kring kan krijgen met een voldoende vast vertrouwen, een vast geloof, maar gelijktijdig met een grote gebondenheid aan zijn persoonlijkheid, dan is hij ook in staat om die mensen tot bepaalde acties te brengen; b.v. tot het uitzenden van een zekere gedachtengolf over de mensen. Zoals men eens in de theaters

een clac had van misschien 10 en als het een belangrijk stuk was van 50 man om te zorgen dat de juiste aria van de juiste artisten op de juiste wijze werd bejubeld, zo kan men in de massa, in de gemeenschap een aantal mensen brengen, die de juiste gedachte uitstralen op het juiste moment, en die daardoor in die gemeenschap allerhande dingen mogelijk maken. Zeker, dat zijn geen tovenaars meer, die geheimzinnige kringen trekken - althans niet in het openbaar.

Toch is er ook een herleving van wat ik de oude magie zou willen noemen. Ik wil hier in de eerste plaats herinneren (dat is wel het meest bekende) aan het sterk toenemen van de z.g. coveys of witches in Engeland: de heksencirkels, waarbij overigens ook tovenaars zijn toegelaten. De meesten van u realiseren zich niet, dat in de z.g. grote cirkel op het ogenblik in Engeland (ik spreek dus niet over het eiland Man, ook niet over Ierland, zelfs niet over Schotland, maar alleen over Engeland en hoofdzakelijk het zuidelijk gedeelte) ongeveer 7200 coveys zijn, die gemiddeld 9 tot 21 personen bevatten. Heksen. Mensen, die nog dansen rond de altaren. Mensen, die misschien bloedoffers brengen, die geheime namen schreeuwen, maar die in gebundelde gedachtenkracht vaak heel wonderlijke resultaten tot stand brengen. En geloof me, dat zijn heus niet allemaal zwartmagiërs.

In Frankrijk, Duitsland, Zwitserland en in sommige delen van Nederland vinden wij eveneens een soort heksen- en tovenaarsgroepen. Satanisme, bepaalde demonenverering en -aanroeping, maar in zeer vele gevallen juist ook de groepsrite, die verder volkomen goed bedoeld is, spelen hierbij een hoofdrol.

Deze tovenaars van de oudheid, die in de moderne tijd leven, beschikken - of ze het weten of niet - over middelen, die precies gelijk zijn aan wat de publicrelationsman heeft. Ze zijn in staat om gedachtenbeelden zo scherp te projecteren, dat ze anderen overtuigen. Ze zijn in staat om die kleine verschuiving te veroorzaken, waardoor het lot van vele mensen wordt bepaald.

Het klinkt waanzinnig, als je vertelt dat er mensen zijn (hier in het midden van Nederland), die bepaalde, overigens verlaten wegen op de Veluwe opzoeken, omdat er een kruispunt van wegen is, en daar (in zekere nachten in juni zal het weer gebeuren) de drie cirkels met de magische tekens trekken en in de nabijheid van een beuk en een eik hun aanroepingen tot de oude goden en demonen richten. Toch hebben die mensen kennelijk veel bereikt. Ze zijn rijk. Enkelen van hen zijn ook machtig. Het is een groep, die hier in Nederland 27 man telt. Van die 27 bevinden er zich zeker 5 (binnenkort misschien zelfs meer) op belangrijke plaatsen in het publieke leven. Vier anderen zijn directeuren van zeer grote fabrieken. Hoe kan het, zal men zich afvragen, dat men bij dergelijke, toch intellectuele, academisch geschoolde mensen die oude magie terugvindt? Dat is heel begrijpelijk.

De mens leeft niet in een wereld van werkelijkheid. Hij leeft in een wereld, waarin gedachten en daden moeten samenvloeien om iets nieuws tot stand te brengen; iets beters, iets groters. Dromen kun je niet meer waarmaken met feiten. Maar je kunt de dromen projecteren en de illusie zo sterk maken, dat ze zichzelf begint te verwezenlijken. Je kunt alleen misschien heel weinig doen, maar er zijn krachten in het gemeenschappelijk denken van de mensen, in bepaalde geestelijke sferen zowel als in de mensheid zelf, die je kunt activeren, waarmee je je wil kunt doorzetten, als je weet hoe.

De moderne tovenaars is niet in de eerste plaats de man, die in een laboratorium zit om een nieuwe ziekte of een nieuw geneesmiddel uit te vinden. Het is de man achter de schermen. Het is de man, die wéét hoe hij deze mens ertoe moet brengen om het geneesmiddel of om de ziekte te vinden. Hij is de man, die weet hoe hij de verschillende schijven in de maatschappij synchroon moet laten draaien, opdat verrassend en haast ongeloofwaardig snel bepaalde dingen tot stand worden gebracht; en dat vaak in landen, waarin anders het bouwen van een eenvoudig buitentoilet 5 jaar vergt, voordat men een vergunning krijgt. Hier ligt het raadsel van de moderne magiër.

Ik heb u reeds een paar richtlijnen gegeven hoe u zijn werk kunt herkennen. Maar er zijn nog enkele andere elementen, waarop u ook eens moet letten.

1. De magiër, die als representant van zijn groep in het openbaar optreedt, maakt gebruik van bepaalde vaste zinsneden, die altijd dezelfde suggestie van bevordering van het eigenbelang voor de toehoorders inhouden.
2. De magiër, die voor zijn groep naar buiten toe optreedt, zal zich altijd rechtvaardigen met een beroep op geloofsargumenten.
3. Een magiër is altijd gelijktijdig onverschillig en beheerst. Want de magiër in deze tijd kan slechts opgaan in zijn rituelen en kan alleen zijn wil doorzetten in de maatschappij, indien hij er ergens los van blijft staan en gelijktijdig zich daaraan volledig kan aanpassen.
Dus: Gedrag: buitengewoon joviaal, populair, maar zonder zich te binden. Gebruik van vaste zinsneden, die altijd de voorrechten, de bevordering van het eigenbelang van degenen met wie hij in contact komt met zich brengen.
4. De neiging om onverschillig langs welke weg een suggestie van verbondenheid over te brengen, waaraan men dan ook zichzelf pleegt te onderwerpen. Het is de magnetische blik, de magnetische stem, het magnetisch gebaar.

Wat de magiër in deze tijd zeker niet doet:

- a. Het geven van betrouwbare toekomstvoorspellingen. Indien hij deze kent, houdt hij ze voor zichzelf.
- b. Het geven van inzicht in geestelijke krachten of werkingen.
- c. Het geven van een juist overzicht van zijn stoffelijke activiteiten.
Hij zal altijd grote delen daarvan verbergen. Hij zal zich nooit werkelijk aan een mens, aan mensen of aan een groep binden. Hij is buitengewoon actief, maar niet wat men noemt plichtsgetrouw. Hij komt alleen beloften of afspraken na, indien het hem conveniëert. Dergelijke mensen zijn er heel wat meer dan u denkt.

Misschien mag ik nog een laatste kenteken noemen van sommige groepen. Deze groepen gedragen zich meestal als sterk gebonden christelijke gemeenschappen. Zij hebben de neiging om iedereen toe te laten in algemene bijeenkomsten. Maar kennen daarnaast besloten en a.h.w. binnenste cirkel-bijeenkomsten, waarin de praktijken, gebruiken en rituelen vaak direct in strijd zijn met hetgeen in de openbare samenkomsten wordt gesuggereerd. Dergelijke groepen vindt u op het ogenblik heel veel op het platteland; enkele andere groepen hebben zich in grote steden als Amsterdam gevestigd. Denk dus niet, dat u leeft in een wereld, waarin de magie is uitgestorven.

Er zijn vandaag de dag moderne tovenaars, die juist omdat zij onbekend zijn, veel gevaarlijker voor u kunnen zijn dan de tovenaars van vroeger, die er in ieder geval nog voor uitkwam, dat hij het bovennatuurlijke beheerste, of deed alsof.

Een laatste raad: Juist omdat u de aantallen van dergelijke tovenaars en magiërs pleegt te onderschatten (u leeft immers in een rationele wereld en een rationele tijd!), zult u voorbij zien aan hetgeen ze met u doen of trachten te doen. Wees voorzichtig!

Het aantal tovenaars (d.w.z. degenen, die magische rituelen en praktijken toepassen binnen besloten kringen met onderlinge binding en verplichting, zoals die ook in bepaalde heksencirkels bestaan) is in Nederland alleen al ruim 9000. In uw buurlanden zijn dergelijke groepen soms nog sterker. België, een kleiner land, heeft toch altijd nog een kleine 12000 aan hekserij gewijde mensen. In Duitsland is het aantal ruim 40.000 in totaal.

Er zijn heksen en tovenaars. Laat u niet misleiden. Juist de mens van vandaag doet niet alleen een beroep op het bovennatuurlijke, maar terwijl hij persoonlijk dit beroep doet, hanteert hij uiterlijk de erkende middelen van de psychologie, van de massa-beïnvloeding evengoed als zijn projectie van gedachten, geestelijke krachten, het verwekken van schijnbaar spontane reacties bij anderen. Zelfs geesten en demonen - al zijn ze misschien niet zo machtig als men wel zou willen - proberen ze vaak genoeg in te schakelen.

Om de conclusie te trekken: De moderne tovenaars zijn gevaarlijk. Onaantast-

baar is slechts degene, die eerlijk voor zich en vanuit zich leeft en niet het oor leent aan de suggesties van anderen, voordat hij zelf eerlijk heeft onderzocht, in hoeverre hij daar persoonlijk en oprecht het meewens is of niet.

-:-

RECHTVAARDIGHEID.

Rechtvaardigheid. Hoe kan ik ooit rechtvaardig zijn? Ik ken niet alle feiten. En ken zelfs niet de werkelijkheid van recht en onrecht, die in de kosmos bestaat. Mijn rechtvaardigheid is de erkenning misschien van regels, die de mensen aanvaarden. Maar wie weet, of die regels wel juist zijn?

Als mensen een wet hebben gesteld en ik wil rechtvaardig zijn en ik handhaaf die wet, hoe weet ik dan dat ik geen onrecht doe aan een mens, die juist die regel niet kon houden, hetzij krachtens zijn wezen of krachtens zijn omstandigheden.

Hoe kan ik rechtvaardig zijn? Rechtvaardig kan ik slechts zijn door uit te gaan van het enige, waarvan ik iets weet en besef: van mijzelf. Elk recht, dat ik voor mijzelf opeis, moet ik een ander toekennen. Al datgene, wat ik zelf ben, moet ik een ander toestaan te zijn. Indien ik voor mijzelf de vrijheid van denken en spreken vraag, zo moet ik haar aan anderen durven geven. Indien ik voor mijzelf het recht van bezit opeis, dan moet ik een ander het recht van bezit toekennen. En als ik voor mijzelf het verwerven van bezit noodzakelijk acht, dan moet ik een ander dat recht ook toestaan, zelfs als het in feite diefstal is. Dat, wat ik zelf zou willen, wat ik voor mijzelf juist acht en wat ik voor mijzelf juist zou willen achten, dat zijn de rechten, die ik een ander moet geven.

Rechtvaardig zou ik alleen kunnen zijn, indien ik alle feiten zou kunnen overzien; indien ik alle krachten in de kosmos zou kennen. En dat kan alleen God. De enige rechtvaardige in de dubbele zin van het woord is God. Ik weet te weinig. Ik ken zelfs mijzelf niet voldoende.

Hoe kan ik rechtvaardig zijn? Hoe kan ik oordelen over een wereld?

Indien ik eerlijk ben, moet ik zeggen, dat het enige recht, dat ik zeker niet bezit, het recht is om te oordelen over anderen. Ik kan niet oordelen over de wereld en over anderen. Ik kan slechts mijn juiste instelling ten aanzien van die wereld bepalen. En ik zal anderen het recht moeten laten om op hun wijze hun juiste houding in de wereld te bepalen.

Er zijn in de gemeenschap altijd weer nieuwe regels gevonden. Er zijn altijd weer nieuwe uitdrukkingen van macht en gezag, van de noodzakelijke samenwerking en de verplichte overeenkomst. Geloof mij: deze dingen zijn geen rechtvaardigheid. Ze zijn uit utiliteitsbegrippen geboren.

Uw wetten zijn niet rechtvaardig. Ze zijn slechts een rechtvaardiging in de maatschappij van wat die maatschappij is.

Uw geloofswetten zijn niet rechtvaardig. Ze zijn slechts een formulering van datgene, wat u voor uw geloof de rechtvaardiging en de waardering ervan noodzakelijk acht.

Noem uzelf geen rechtvaardige in God, indien ge nog niet eens besef, dat God in alle dingen leeft en dat in alle dingen God evenzeer werkzaam is als in u.

Noem uzelf geen rechtvaardige in de wet, zolang ge zelve meent, dat gij, die uit angst of gemakzucht misschien niet zondigt, minder schuldig zoudt zijn dan degeen, die volgens uw begrippen wel zondigde.

Rechtvaardigheid wil zeggen: Het erkennen van eigen onvermogen om waarlijk recht te spreken.

Werkelijke rechtvaardigheid wil zeggen: Zo juist handelen als je kunt, volgens je eigen begrip, zonder ooit een ander te beoordelen. Dat wil zeggen: jezelf instand houden, zoals je voelt te moeten doen; en als het even kan zonder een ander te schaden.

En wilt u steeds rechtvaardiger worden, tracht dan niet te zien wat anderen doen, maar te begrijpen wat anderen zijn. Want alleen in dit begrip en in de aanvaarding van de ander zult u iets kunnen vinden, dat misschien een zeer zwakke afschaduwing begint te worden van de goddelijke Rechtvaardigheid, die een al-begrijpende liefde is, die juist daarom alles op de juiste wijze waardeert, al aanvaardend en plaatsend waar het binnen het geheel behoort.

:--:

SPREUKEN.

Bedenk, dat hij, die voortdurend spreekt over zijn recht en de noodzaak tot rechtvaardigheid (sociaal of anderszins), degene is, die zijn eigen onrechtvaardigheid achter deze termen tracht te verbergen.

-:-

Als een moedig mens moedig moet zijn, moet hij de moed hebben om zijn moedigheid te beperken tot datgene, waardoor zijn moedigheid het heilige moeten omzet in datgene, wat moet worden bereikt. Want indien de moed bereikt wat moet worden bereikt, zal zij nimmer overmoed zijn. Overmoed immers is een vorm van moed, waardoor meer wordt bereikt dan noodzakelijk is en daardoor wordt het resultaat van de moed teniet gedaan. Daarom moet men de overmoed beteugelen om de moed op de juiste wijze tot uiting te brengen.

-:-

De ontdekkers op deze wereld zijn degenen, die te weinig wetenschap hebben om te weten dat hetgeen ze nastreven volgens de wetenschap onmogelijk is.

Laten we daarom beseffen, dat het de eenvoudige is, die in zijn eenvoud durft treden waar de bewuste niet durft gaan; en zo vaak het Goddelijke bereikt, waar de wetende en ingewijde nog steeds een afstand laat bestaan tussen zich en de goddelijke Werkelijkheid.

:--:

Abonnementen: f 17,50 p. 10 nummers
(v. leden f 12,50) (v. buitenland f 1,50 extra)
bij vooruitbetaling op giro no. 468.874
t.n.v. „O.D.V.” te 's-Gravenhage

Secretariaat: de Perponcherstraat 98

Den Haag - Tel. 60 66 50

SLEUTELS

COSMISCHE LERINGEN

mediëiek ontvangen en uitgegeven
door de „Orde der Verdraagzamen”
te 's-Gravenhage

I N H O U D.

JULI 1968.

Nummer 10,
13e jaargang.

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Filosofie over ~~occultisme~~

Gebruik van meditatie

Eeuwigheid

VANDAAG EN MORGEN

Verwachtingen

Wat is logica?

Vandaag en morgen

Overname uit „SLEUTELS” slechts toegestaan na
schriftelijke toestemming van het bestuur der „O.D.V.”

OCCULTE WIJSBEGEERTE

Tiende Les.

FILOSOFIE OVER OCCULTISME.

Men spreekt van het occulte duister en het verholde. Maar in feite spreekt men van zijn eigen beperking. Er zijn vele voorbeelden te geven van menselijke zintuigen, die tekort schieten. Als wij denken aan b.v. een filmvertoning, dan weten we dat de traagheid, waarmee het oog een beeld kan vatten, de beweging veroorzaakt. Kijken we naar een schilderij, dan zien wij dat twee kleuren, op een bepaalde wijze naast elkaar gezet, a.h.w. een tussentint geven. Er is een andere kleur bijgekomen, die er in feite niet is.

Met geluiden is het al precies hetzelfde. Wij interpreteren geluid. We horen bepaalde dingen wel, andere niet. Niet alleen omdat we ze niet kunnen horen, maar eenvoudig omdat we er zo aan gewend zijn, dat we er niet op letten. Want alle waarneming van de mens geschiedt met de zintuigen. Elke waarneming kan op zich objectief zijn, maar ze wordt altijd subjectief gefinterpreteerd. Het is dan ook geen wonder, dat een zeer groot gedeelte van het menselijk leven en denken occult is, zonder dat men begrijpt, dat er hier geheimen schuilen, dat er duisterheden zijn.

Wie in de praktijk werkt met het z.g. occulte, het magische, zal al heel snel ontdekken, dat het niet gaat om een technische perfectie, maar om een indruk, een emotie. Denkt u nu niet, dat dat iets is, wat alleen maar geldt voor degenen, die zich met geestelijk werk bezighouden of die geesten oproepen. Voor de goochelaar geldt immers precies hetzelfde. Een groot gedeelte van zijn trucs zijn eigenlijk niets anders dan het verkeerd richten van de belangstelling van de mensen, zodat ze niet zien wat er gebeurt, ofschoon ze het eigenlijk wel zien, maar ze letten er niet op.

Wij hebben ons in de afgelopen tijd beziggehouden met alles, wat er met het occultisme zo ongeveer aan de hand kan zijn. Maar als we er zelf gebruik van willen maken en als we verder willen gaan dan alleen wat wijsgerige beschouwingen, dan moeten we toch beginnen met de feiten te constateren. Die feiten zijn heel eenvoudig.

1. Niet datgene wat is, maar datgene wat schijnt, bepaalt de reactie van anderen.
2. Niet de objectieve waarneming die ik doe bereikt mij, maar mijn interpretatie.
3. Op het ogenblik, dat ik bewust een interpretatie forceer, zal mijn gehele wezen hierop reageren als op een werkelijkheid.
4. Alles, wat ik dus - desnoods ondanks de feiten of met misachting van de feiten - op deze wijze als interpretatie tot stand breng, heeft voor mij de waarde van een werkelijkheid.

Dat zijn punten, die u eigenlijk allen wel zoudt moeten kennen. Maar toch is dit de basis, waarop men moet werken.

We kunnen spreken over goden en over demonen; wij kunnen afdalen in de werelden, die normaal niet gezien worden; wij kunnen opstijgen tot de hemelsferen, die

nog veel minder gezien worden; wij kunnen alles proberen en vaak bereiken. Maar bij elke bereiking moeten wij uitgaan van de werkelijkheid, waarin we leven. De occulte, de verborgen wereld omvat veel meer dan een mens ooit zal kunnen zien, begrijpen of denken, dat is waar. Maar wij kunnen met die wereld werken door te reageren, alsof de dingen er zouden zijn. Omdat wij feiten, die wij niet waarnemen, aanvoelen, kunnen wij reageren op die feiten. Maar het feit is object; het is objectief. Er is geen sprake van een subjectieve werkelijkheid, die wordt geschapen. Er is sprake van een reële wereld, die normaal door de mens niet wordt gezien of gekend en die de mens - zij het dan via allerlei gelijkenissen, interpretaties - voor zichzelf waarmaakt.

U zult begrijpen, dat als ik op iets reageer, wat mentaal en verstandelijk beschouwd niet bestaat, ik toch altijd, indien er maar iets is om op te reageren, oorzaak-en-gevolg moet krijgen. Oorzaak-en-gevolg, een wet. Een wet, die in de tijdloze eeuwigheid natuurlijk niet bestaat, maar die wij als werkregel toch altijd kunnen hanteren. Dan kunnen we dus het volgende zeggen:

De dingen, waarvan ik aanvoel dat ze er zijn of zouden kunnen zijn, kan ik gebruiken, alsof ze er reëel waren. Indien nu mijn gevoelsmatige benadering heeft gevoerd tot een begrip van iets, wat feitelijk bestaat, zal er een feitelijk, een kenbaar gevolg ontstaan. Als een gevolg in mijn wereld expliciet materieel is, is het natuurlijk onloochenbaar geworden.

Er zijn echter andere dingen, waarmee je misschien wat meer moeite hebt en die toch wel kenbaar zijn. Als het humeur van een mens verandert, dan is er iets feitelijks veranderd. Als de benadering van het leven door een mens verandert, is er ook iets feitelijk gebeurd; ook al zullen we die dingen dan moeilijker kunnen definiëren en vastleggen. Hier rijst dus in de eerste plaats wel de vraag: Moet de occultist uitgaan van verschijnselen, die voor hem of haar volledig kenbaar en duidelijk zijn of niet? Eigenlijk is dat voor de mens natuurlijk wel het prettigst, maar het is niet noodzakelijk. Het gaat erom dat degene, waarop ik reageer, voor mij volgens mijn gevoel aanwezig is.

U kunt mediamieke arbeid verrichten, zonder zelfs maar te beseffen dat er een geest aanwezig is. U reageert eenvoudig harmonisch op die geest. U volgt de inspiratie, die hij geeft en u weet toch niet dat hij er is. U bent helemaal niet weggezonden in een diepe trance, u bent niet gehypnotiseerd, u verkeert niet in een toestand van onwerkelijkheid, u hoort uzelf spreken en u weet wat u zegt; alleen - u weet het misschien pas zeer kort, voordat u het gaat zeggen of misschien pas als u het zegt. Mediumschap is op deze wijze (met de z.g. spontane reactie) vaak te bereiken. Op welke voorwaarden?

- 1e. Ik moet het gevoel hebben van een sfeer, een noodzaak, een gedrevenheid. Zonder deze bereik ik niets.
- 2e. Ik moet zo mogelijk het gevoel hebben, dat entiteiten mij nabij zijn.
- 3e. Ik moet zozeer opgaan in hetgeen ik dan in feite doorgeef, ofwel zo weinig erbij geïnteresseerd zijn, dat ik niet tot overwegingen kom, het maken van een voorbehoud of zelfs maar het aanbrenge van wijzigingen.

Deze grondregels hanteren betekent: in staat zijn als mens heel vaak krachten van de geest te verklanken, zichtbaar te maken, etc.

Dan de helderziende. Moet je werkelijk wachten tot je een geest ziet staan wenken, doorzichtig of niet? Heel vaak rijst alleen maar een voorstelling in je. Een beeld, dat je niet helemaal kunt thuisbrengen en dat je ergens mee associeert. Het is geen werkelijk beeld, dat weet u, dat weet ik. Maar datgene, wat u als beeld vertaalt, is uw aanvoelen, uw weergave van iets, wat wel degelijk en concreet bestaat. Uw weergave daarvan zal - indien u het niet te veel probeert te interpreteren of te corrigeren - over het algemeen bruikbaar zijn. U zult ontdekken, dat u op die manier bepaalde waarnemingen kunt doen, zonder dat u eigenlijk weet waarom. Zodra u teveel vraagt "waarom", werkt het niet. Eerst werken; dan eventueel later verklaren.

Helderhorendheid valt onder hetzelfde.

Genezing. Het lijkt allemaal zo kolderachtig, dat iemand u kan genezen alleen met een handgebaar, met het uitspreken van een gebed of iets dergelijks.

Maar in feite zijn er in u veel meer krachten van regeneratie aanwezig, dan u beseft. Er zijn in uw wezen allerlei krachten aan de gang. Je zou ze met electriciteit of met magnetische velden kunnen vergelijken. Er zijn 1001 vergelijkingen mogelijk. In ieder geval, er zijn krachten, ook al zie je ze niet en al weet je het niet. Als je daarop kunt inwerken, moet het hele organisme reageren. Als men dus iemand wil genezen, dan is er alweer nodig:

1. Het gevoel, dat je het kunt natuurlijk; een sfeer.
2. Het spontaan handelen en reageren. Zodra je gaat nadenken, loopt het fout.
3. Je niet afvragen, of er genezing mogelijk is, maar eenvoudig aan het werk gaan. Later zul je wel zien wat er aan de gang is; of het gelukt is of niet gelukt is. Hoe meer u op die manier werkt, des te groter resultaat u boekt.

U ziet, het zijn allemaal doodeenvoudige regels. Ze gaan uit van het feit, dat u niet moet werken met alle dingen, die u geleerd en beredeneerd hebt, maar dat u moet leren af te gaan op allerhande niet-redelijk omschrijfbaar waarden en impulsen. U zult vragen: Waarom? Wel, omdat u eigenlijk uw hele leven niets anders doet.

Nu zijn er natuurlijk heel veel dingen, die in de mensheid liggen verankerd. Als ik u nu zou vragen: Neemt u eens even een getal in uw gedachten tussen de 3 en de 10 (doet u dat eens even), dan hebben de meesten van u 7 gekozen. U zoudt zeggen: Dat is telepathie. Nu zou het voor mij gemakkelijk genoeg zijn om het op die manier te weten. Maar het is eigenlijk heel eenvoudig.

U bent op een bepaalde manier opgevoed. U heeft de neiging als u 3 en 10 hoort, dan trekt u het eigenlijk een beetje van elkaar af: dat is dan 7. 7 is bovendien een heilig getal. Dus: 7. Maar die reactie (al weet u dat niet en al bent u er verbaasd over) is maar één van de vele reacties, die er in u bestaan. Zo kun je dus eigenlijk veel beter een mens begrijpen, als je gaat beseffen dat hij aan vaste regels is gebonden. Niet omdat iemand ze hem heeft voorgezegd, maar omdat die uit zijn milieu, uit zijn opleiding voortkomen. En als je eenmaal een mens kunt begrijpen (het ontstaan van een zekere empathie), dan kun je dus ook weten wat die mens voelt. Alleen, je moet het niet zelf gaan interpreteren; je moet alleen maar constateren. De mensen hebben zoveel gemeen, dat je in het occultisme altijd weer kunt teruggrijpen naar dergelijke grondregels. Ik gaf u een kleine demonstratie, helemaal niets belangrijks, maar aardig. Die demonstratie vertelt u dat u dergelijke dingen ook kunt doen, indien u er maar begrip voor hebt.

U leeft in een wereld. U heeft uw eigen manier van denken, natuurlijk. Maar wat is de achtergrond? Wat zijn de dingen, die overal blijken te bestaan? Niet alleen bij u (ik wil u niet allen tot de ouden van dagen rekenen, dat is een beetje hatelijk; maar u bent toch ook niet allemaal van de jongsten meer); maar dat geldt ook voor de teenagers, voor de minirokken en baardapen, voor dat kleine grut. Ze hebben allemaal hetzelfde. Begrijpen wil zeggen: een aanrakingspunt vinden. Een contact vanwaaruit een begrip mogelijk is.

Nu kunt u dat natuurlijk niet met een enkel cijfertrucje doen. U kunt echter mensen beïnvloeden door alleen maar een bepaalde suggestie te geven. Dat moet u nooit opvallend doen. Kent u het gedachtenlees-trucje van de goochelaar? Hij neemt een boek kaarten en hij houdt het zo eventjes voor u open. Dan vouwt hij het weer dicht en zegt: Aan welke kaart denk je? Ik zal het je zeggen. Hij noemt dan een kaart.

Nu zult u zeggen: Dat is een handigheidje. Welneen, dat is gewoon een psychologisch regeltje. Deze man let op - al laat hij het niet merken - welke kaart het meest zichtbaar is. De kaart, die hij zich herinnert, zal door ongeveer 85 tot bijna 90 % van de aanwezigen in gedachten genomen worden, wanneer hij dat trucje laat zien. In feite reageert men dus gelijk. En het vreemde is: die reactie krijg je van de bankdirecteur, maar ook van de loopjongen. Ze doen het allemaal.

Er zijn dus zoveel gemeenschappelijke reacties, dat ik in het occultisme zeker ook mag uitgaan van gemeenschappelijke waarden. Weet ik die waarden aan te voelen of te vinden, dan kan ik - krachtens wat wij gemeenschappelijk denken of

doen - bepalen wat we verder gaan doen. Kan ik bepalen wat we verder gaan doen, dan kan ik ook bepalen wat we denken. Indien we gezamenlijk aan hetzelfde denken, ontstaat er een sfeer, een harmonische mogelijkheid. In die harmonische mogelijkheid kunnen andere werelden, andere sferen, tot uiting komen.

Indien ik dus een geest wil oproepen, is het helemaal niet nodig dat te doen met alle rituelen van de magie, al zijn ze soms nuttig. Als ik maar weet wat voor gevoelsgebied (voor mij is een sfeer een gevoelsgebied, als ik op aarde ben) ik a.h.w. wil aanboren, waarmee ik contact wil hebben. Dan moet ik zorgen, dat er een denkbeeld in de gemeenschap ontstaat dat klopt en dat gevoelsmatig met die bepaalde sfeer associeert. En dan heb ik dus een contact met hogere werelden en sferen geschapen. Het is allemaal eigenlijk doodeenvoudig.

Ik weet, dit is geen directe filosofie. Maar het komt er erg dicht bij. Filosofie is ten slotte niets anders dan het opbouwen van stellingen op bepaalde bestaande en bekende waarden; en dan - zo mogelijk enigszins logisch. Ik zeg opzettelijk "enigszins", want logica is nu eenmaal een wapen dat zichzelf pleegt te verslaan. En dat hebben we niet nodig. Ik geef u een paar voorbeelden (er zijn er veel meer te vinden) van reacties, die door mij kunnen worden bepaald, zonder dat u weet dat ik ze bepaal. Is het dan niet mogelijk om een sfeer te bepalen? Om een relatie van mens tot mens zelfs te bepalen, indien dit werkelijk noodzakelijk is?

Je kunt eigenlijk alles voor een groot gedeelte bepalen. Maar als je iets kunt bepalen en je doet het niet, dan ben je eigenlijk stuurloos. Een groot gedeelte van de mensen komt nooit tot een werkelijke bereiking, omdat ze niet in staat zijn te begrijpen wat er tussen hen en de mensheid aan gedeelde mogelijkheden en denkbeelden ligt; omdat ze daarnaast waarschijnlijk ook niet beseffen, hoe belangrijk het is om een sfeer op te bouwen. Want die sfeer is in het occultisme eigenlijk een van de meest belangrijke dingen die er zijn.

Als ik in een vervelende sfeer zit en ik wil séanceren, dan kan er 'n heel goed medium zijn, dan kan iedereen het beste willen, maar als de sfeer onprettig is, dan krijgen we of een geremde uiting in het beste geval of in de meeste gevallen wat men dan spotgeesten noemt. Kortom, een verminkte, onbelangrijke communicatie en alles wat erbij hoort.

Als u wilt genezen, dan is het al precies hetzelfde. Als de sfeer niet goed is, als er tussen u en uw patient een soort strijd moet worden uitgevochten en u heeft geen respect voor elkaar, wat kunt u dan nog bereiken? Niets. Hoogstens negatieve dingen. Het zal u kracht kosten.

Als je b.v. tot uittreding wilt komen en je doet dat in een vertrek, waar de sfeer nu niet direct erg prettig is en bovendien in een stemming, die ook niet al te aangenaam is, dan moet u zich niet voorstellen, dat u naar een prettige Zomerlandwereld kunt uittreden. U bent eenvoudig niet daarop gericht.

Dan zit er verder nog iets bij, waar je toch ook rekening mee moet houden. Dat is nl. de neiging van de mens om zichzelf te misleiden. Zijn zintuigen doen dat soms voor hem. Denkt u maar eens aan de voorbeelden van een cirkel. Als je die cirkel in het midden onderbreekt, krijg je twee boogjes. En dan ziet iedereen: dit is een cirkel. Zodra ik echter dezelfde cirkel neem, maar de uitgangen een beetje deze kant opschuif, zodat ik hier een iets langer streepje krijg, hier een kleiner boogje en daar een groter, dan is het voor de mens geen cirkel meer maar een puiend, misvormd ovaal. Gezichtsbedrog, zeker. Maar de waardering is een andere. En dat gaat zover, dat bij bepaalde vlaggen, b.v. de Franse vlag. Deze bestaat uit drie banen. Die drie banen echter zijn - omdat de kleuren een verschillende indruk op u maken - niet van gelijke breedte. U kunt het eens een keer navragen en nameten. Het is vaak een verschil van enkele centimeters. Waarom? Omdat de mens symmetrie wil zien. Maar die kan hij niet zien, als de kleur op hem inwerkt. Gezichtsbedrog dus. Een dergelijk gezichtsbedrog, maar ook mentaal zelfbedrog, regeert eigenlijk de wereld. Je kunt de mensen niet leren om een vlag uit gelijke banen bestaand als een harmonisch geheel te zien. Je zult er dus mee moeten knoeien. En zo gaat het met heel veel dingen.

Er zijn denkbeelden, die voor een mens absoluut onaanvaardbaar zijn, indien ze volkomen reëel, concreet en rechtlijnig worden weergegeven. Maar zodra je hier wat afneemt en daar wat bij doet, wordt het ineens een ideaal. Dan leef je als mens dus eigenlijk mentaal en ook zintuiglijk in een wereld, waarin het gezichtsbedrog je meester is; waarin de vertekende werkelijkheid regeert. Als ik nu weet, dat ik in een vertekende werkelijkheid leef, dan kan ik de dingen nagaan. Als u het voorbeeld van die cirkel neemt (u kunt het zelf misschien eens tekenen), dan zult u ontdekken dat het voldoende is om even de vingers te leggen op de uitsteeksels, die voortjes, welke aan de boogjes vastzitten, en u ziet ineens; het is een cirkel. Zo kunnen wij heel vaak door schijnbaar ergens bijbehorende waarden en geassocieerde ideeën eens even wog te nemen, mentaal vaak ook een werkelijkheid vinden.

Als wij b.v. spreken over vaderland, dan is daar allerlei mee geassocieerd: vaderlandsliefde, maar ook eigenbelang, gemeenschapsbelang, opvoeding, taal, zelfs godsdienst en rassen-eigenschappen; het speelt allemaal een rol. Als je nu wilt weten wat vaderland precies is, moet je al die dingen, die er niet bijhoren, eerst bedekken. Je moet zeggen: Dat moet ik er even van afdoen. En dan zie je wat vaderland werkelijk is. Dan verdwijnen de misvormingen van de andere dingen en zul je misschien ook zien, dat het vaderland niet zo mooi is, als je had gedacht. Dan ga je begrijpen wat er aan de hand is.

Met een begrip als vaderland is dat misschien nog denkbaar. Maar als ik ga werken met een begrip als God, als de geest, als ik werk met engelen, kan ik toch precies hetzelfde doen. Ik moet er niet allerhande associaties bij hebben. Als ik zeg: Gabriël is de bode van God (een soort joods-christelijke Hermes eigenlijk), dan ga ik daarbij denken aan een engelengestalte, aan de aankondiging aan Maria en weet ik wat nog meer. Ja, dan kan ik niet meer begrijpen wat het begrip "Gabriël" betekent. Maar breng ik het terug tot "boodschapper" (de uiting, de gepersonifieerde manifestatie desnoods van God), dan wordt het anders. En nu begrijp ik het feit Gabriël. En dit feit Gabriël, de objectieve waarde, is nu voor mij bruikbaar. Ik behoeft mij helemaal niet op engelen in te stellen. Als ik die functie beseft, ik richt mij daarop en is er een aartsengel Gabriël, dan komt hij ongetwijfeld in antwoord op die instelling, want dan is er harmonie, is er een verbinding.

Misschien vindt u het niet erg belangrijk om engelen dichterbij te halen. De heren denken meer aan de materiële engelen misschien en de dames aan de geliefde demonen. Ieder heeft zo zijn eigen smaak in de stof. Maar zodra het ons gaat om een occulte bewustwording, moeten wij in staat zijn ons af te stemmen op een begrip. Zolang dat begrip door onze interpretatie te veel wordt vervalst, is het niet mogelijk. Zodra we dus bewust te werk willen gaan - en welke occultist wil dat eigen niet - zullen we moeten uitgaan van het standpunt: alle bijkomstigheden weg; wat is de functie; wat is het wezen. Niet: wat verwacht ik ervan. Alle interpretaties weg. Het wezen. Dat is het. En - vreemd - als je nu de objectieve waarde (al is het dan maar een mentaal beeld) hebt beseft, ontstaat daar een gevoelsreactie op, die afwijkt van de gebruikelijke. Die gevoelsreactie is de basis, waarop je verder bouwt.

Er zijn natuurlijk 1001 denkbeelden te opperen omtrent het occulte en de occulte wijsbegeerte. Maar ik geloof, dat de basis van alle wijsheid is: de werkelijkheid. En zo moet het ook zijn bij occultisten, die een eigen wijsbegeerte nastreven of zich daarmee bezighouden.

Een kabbalist kan met de kabbala inderdaad allerlei dingen doen. Maar hij moet niet denken, dat het alleen maar komt uit de cijfertjes. Hij moet begrijpen, dat hij - net zoals trouwens sommige wetenschapsmensen - door associaties wordt geleid en dat die vaak tot misvattingen kunnen voeren. Ik denk hier b.v. aan de manier, waarop men heeft willen berekenen hoe groot het aantal planeten moest zijn en wat hun massa was. Dat was een man, die dat had gezien. Daar zit een systeem in, dus dat moet zo doorgaan. Het leek in het begin zelfs dat hij gelijk zou krijgen. Maar toen men verder van de zon planeten ging ontdekken, bleek dat zij in massa heel wat minder waren dan hij had voorspeld. De afwijkingen werden te groot. Het systeem klopte niet. Hetzelfde is het met de kabbalist.

Een kabbalist kan als benaderingssysteem (omdat de associatie een grote rol speelt) inderdaad een visie krijgen op de mogelijkheden in het Al. Maar dat wil nog niet zeggen, dat hij de feiten heeft geconstateerd. Hij heeft middels cijfers, de omzetting van woorden e.d. zijn eigen associaties geprojecteerd. Maar wat ik projecteer, is heel vaak een deel van mijn werkelijk bewustzijn, dat ik normalerwijze door mijn verstand terzijde laat schuiven. Terwijl daarnaast natuurlijk ook het onderbewustzijn vaak een rol speelt. Als ik die dingen tot uiting breng en ik weet ze te ontdoen van mijn gevoelens van uitzonderlijkheid, van gewichtigheid of misschien wel van goddelijke openbaring (de bijgelovige waarden, waarmee ik mij tracht te rechtvaardigen), dan heb ik feiten bij de kop. Feiten, die weliswaar uit mij zijn voortgekomen, maar die desalniettemin feiten blijven. Feiten, waarop ik dus kan reageren. Feiten, die - of ze grofstoffelijk zijn dan wel heel hoog geestelijk - voor mij hanteerbaar zijn. En dat is geloof ik wel het belangrijkste wat je aan het einde van zo'n reeks lezingen als deze kunt zeggen.

Alle denkbeelden, die we hebben, dienen om in ons associaties te wekken. Associaties, waardoor elke benadering van de werkelijkheid het ons mogelijk maakt een deel van de werkelijkheid te vatten. Zodra de occultist één deel van de realiteit werkelijk ziet - al is dat dan maar in gedachten en niet met zijn ogen - zal hij vandaaruit steeds grotere mogelijkheden krijgen. Maar zijn gevoelsinstelling moet juist zijn.

Hier is het misschien de tijd om nog eens even te filosoferen over alles, wat u als occultisme beschouwt. Dat is altijd het uitzonderlijke. U denkt dat occultisme buiten het normale leven bestaat. Maar als u nu eens kijkt naar de manier, waarop u bepaalde hoffelijkheden in acht neemt. De menselijk reacties zijn eigenlijk toch ook in wezen volkomen duister. Dat is ook occult. En toch berust het allemaal op feiten. U ziet de gevolgen van iets, wat u niet kent.

Het leven zien in waarheid betekent in de eerste plaats dus wel: in het normale, in het dagelijkse leven de mogelijkheden, de kansen zien die er zijn, maar dan zonder bijkomstigheden. Zonder bijkomstigheden betekent heel vaak: afstand doen van romantiek, van zelfrechtvaardiging, van de poging om zich uit het gewone tot iets bijzonders te maken.

Begin met jezelf te accepteren als een gewoon mens. Begrijp, dat ook de meest geslaagde occultist of de grootste ingewijde een mens is. Die ingewijde heeft dezelfde associaties, dezelfde gevoelsmogelijkheden als u. Alleen, hij gebruikt ze anders. Laat het verschil eens wegvallen tussen het bovennatuurlijke en het natuurlijke. Het bovennatuurlijke is natuurlijk. Het is alleen iets natuurlijks, dat niet wordt begrepen. En veel van wat u natuurlijk vindt, blijkt - als we het nader onderzoeken - helemaal zo natuurlijk niet te zijn. Integendeel, het blijkt vol raadselen te zitten. Daarom moet u beginnen met alles te herleiden tot iets hanteerbaars, waardoor u - door slechts één enkel punt desnoods objectief te beseffen en in overeenstemming daarmee uw gevoelsleven, uw sfeer, op te bouwen - een greep krijgt op een werkelijkheid, die tot nu toe niet werd beseft. Want dat is eigenlijk alles, wat u wilt doen.

In alle wijsgerige stellingen (of we het nu hebben over de pyramiden en wat daarin is gelegen, of dat we ons bezighouden met de astrologie of met alle andere wonderlijke denkwijzen en filosofieën) ergens zoeken we onszelf. Wij zoeken een zelfrechtvaardiging, misschien een zelfverheffing; maar boven alles zoeken wij ergens een houvast in een leven, waarin alles zo onbeheersbaar, zo eigenaardig is.

Het occultisme, als het juist wordt gebruikt - en dat betekent dus wel iets - verwijdert u niet van de werkelijkheid; het brengt u er dichterbij. Het geeft u contact met de werkelijkheid. Het geeft u een aanrakingspunt met de objectieve wereld, en het leert u de subjectieve wereld aan te passen aan de objectieve feiten. Alle occulte resultaten zijn niets anders dan een reageren op de omstandigheden op de juiste manier.

Als u met uw emoties werkt en met een bepaalde sfeer, dan is het niet belangrijk hoe ze tot stand komen; wel is het belangrijk dat ze in overeenstemming zijn met hetgeen u wilt bereiken. En daarvoor moet u eerst weten wat u wilt bereiken.

Als u werkt met allerlei instinctieve reacties, dan is dat op zichzelf niet erg, mits u blijft beseffen dat 't instinctieve reacties zijn en dus de gevolgen daarvan niet meer instinctief nagaat, maar probeert ze weer zo objectief mogelijk in uw wereld te zien.

Het is altijd mooi om God erbij te halen. God, dat Onbekende, dat Onverklaarbare, waarmee we geen raad weten. Maar gelijktijdig is God voor ons eigenlijk het alomvattende begrip. God is nl. een uitdrukking, die je vanuit een geloof mentaal gebruikt voor de rechtvaardiging van alle dingen. Als God zegt, dat je je buurman moet doodslaan, dan doe je het. God heeft het gezegd; het kan dus geen kwaad zijn. Maar dan is het ook duidelijk, dat God voor mij alleen betekenis kan hebben, indien ik die God ontmoet uit een besef van feiten, van werkelijkheid. En daarmee heb ik in mijn betoog een schijnbare tegenstrijdigheid ingevoerd.

Aan de ene kant zeg ik: U moet werken met uw gevoelens. Aan de andere kant zeg ik: U moet werken met de feiten. Omdat u nu eenmaal als mens altijd twee factoren zult gebruiken, nl. uw rede of verstand (hoe groot of hoe beperkt dan ook) en aan de andere kant uw gevoel. Uw gevoel omvat mogelijkheden, die verstandelijk vaak niet uit te drukken zijn. Zij worden reëler door het gevoel erkend dan door het verstand, dat zichzelf vaak bedriegt. Maar anderzijds: met gevoelens alleen kom ik er niet. Ik kan nog zoveel mogelijkheden en krachten hebben, maar als ik geen plan heb volgens welke die krachten en mogelijkheden kunnen worden gebruikt, zal ik niets bereiken, hoogstens chaos.

Ik heb dus een plan nodig. Dit plan kan alleen voortkomen uit mijn poging mijn wereld verstandelijk te erkennen, zolang ik in de stof leef. Ook in de geest is iets dergelijks noodzakelijk. Mijn gevoelens krijgen dan pas hun werkelijke betekenis. Ik weet wat ik wil; ik heb een mogelijkheid erkend; ik experimenteer a.h.w. Het hele leven is één groot experiment. Niet alleen hier, maar in elke wereld en elke sfeer opnieuw. Een experiment van een "ik", dat de werkelijkheid niet volledig kan zien; dat volkomen bedrogen wordt door zijn eigen wezen en zijn mogelijkheden; en dat toch achter dit schijnbaar natuurlijke zelfbedrog de feiten moet terugvinden.

Wie de feiten van het leven terugvindt, kan het leven beheersen. Wie het leven kan beheersen, kan de krachten van het leven beheersen. Wie de krachten van het leven kan beheersen, ontmoet de Oerkracht (hoe hij Haar dan ook ziet of noemt) en zal in die Oerkracht een objectieve werkelijkheid langzaam leren aanvoelen en erkennen, welke niet slechts zijn wezen, zijn wereld en zijn bestaan verklaart, maar ook alle samenhangen, die voor hem mogelijk zijn. De verklaarde samenhangen geven de bewuste keuzen, waarbij de Oerkracht of de goddelijke Kracht direct meewerkt in al wat je tot stand gaat brengen.

Nog één raad: Indien u zich bezighoudt met occulte waarden, moet u a.u.b. een onderscheid maken tussen studie en practicum. Theorieën opbouwen is zo ontzettend gemakkelijk. Maar eigenlijk zou elke les in occultisme moeten worden gevolgd door een werkopdracht. Want alleen de mens, die zelf heeft gezocht naar objectiviteit, die zelf heeft geprobeerd om met gevoelswaarden, met de spontaan opwellende krachten, met zijn ingeschapen menselijke reacties a.h.w. te werken, weet waar het om gaat.

De wijsbegeerte geeft ons de denkbeelden. Zij geeft ons de theorieën. En zij geeft ons soms bijna op vermoeiende wijze allerhande schijnbaar tegenstrijdige mogelijkheden. Maar - en ik geloof, dat je dat toch wel moogt zeggen - zij leert ons in het denken een grotere scala van mogelijkheden zien. Wij hebben een groter voorstellingsvermogen gekregen en daardoor zullen wij dingen kunnen accepteren, die in de werkelijkheid bestaan, zonder dat we ze zintuiglijk onmiddellijk waarnemen. Wij zullen leren ons eigen tijdsbesef enigszins te beheersen. Zelfs de visuele en auditieve waarneming en de tastzin te beheersen. We gaan de gewoonten scheiden van de feiten. En als de wijsbegeerte daartoe aanleiding is, dan is zij het begin van een gelukkige praktijk; niet alleen meer een zielsverheffend aantal redeneringen en waarheden.

:--:

GEBRUIK VAN MEDITATIE.

Mediteren. Een vorm van overwegen, waarbij men tracht bepaalde gevoelens in zichzelf te wekken en daardoor over het algemeen althans een zeker gevoel van verbondenheid te wekken met hetgeen men beschouwt. Meditatie is dus in feite een vorm van gericht denken, waarbij emotionele factoren een rol spelen.

Wie aan het occultisme zijn aandacht wijdt, zal zeker niet ontkomen aan de moeilijkheden, die meditatie, contemplatie en dergelijke methoden bieden. De grote vraag is echter: in hoeverre men daarvan een praktisch gebruik kan maken en op welke wijze men in staat zou zijn door deze meditatie eigen gevoeligheid op een of meer terreinen te verhogen.

Dan moeten wij allereerst uitgaan van de standaardtechniek, die voor alle meditatie belangrijk is.

Neem een houding aan, waaraan u gewend bent. Zorg, dat u volledig ontspannen bent. Sluit desnoods de ogen, tenzij u bang bent in te sluimeren. Zorg ervoor, dat niets u kan afleiden. Neem een denkbeeld, waarmee u zich gewoonlijk ook bezighoudt. Dat kan zijn het lijden van de mensheid, de betekenis van naastenliefde, kortom, elk willekeurig onderwerp, maar bij voorkeur wel van meer abstracte aard. Tracht met deze grondgedachte nu te werken door steeds alle mogelijkheden te beseffen, die voor u daarmee verbonden zijn, maar keer altijd weer tot deze grondformule of grondgedachte terug.

Als u op deze wijze mediteert, breidt u uw besef t.a.v. het gehanteerde begrip uit. Daarnaast krijgt u meestal een gevoel van verbondenheid met of begrip voor datgene, wat met de meditatie in verband staat.

Wil men deze techniek nu gaan richten op het occulte, dan moeten wij ons niet, zoals menigeen zal veronderstellen, richten op de geest. De geest is een deel van het occulte gebeuren, dat is waar. Maar hij zal zeker niet de directe oorzaak zijn. De oorzaak van het occulte gebeuren ligt altijd mede in onszelf. Wij moeten dus uitgaan van onszelf.

Een groot gevaar hierbij is, dat we een dagdroom kiezen. Menigeen heeft de neiging - vooral indien hij in het leven op bepaalde punten niet geslaagd meent te zijn - om allerlei dagdromen naar voren te brengen, waarin hij zelf centraal staat en waaruit hij zijn eigen grootheid tracht te beleven. Daar hebben wij niets aan, want dit is gebaseerd op de ressentimenten, die men heeft tegen de wereld - en mogelijk tegen zichzelf. Wat we nodig hebben is een denkbeeld, dat tamelijk reëel is; iets wat in verband staat met ons eigen wezen en door ons wordt aanvaard en goedgekeurd. Verder zullen wij moeten uitgaan van een doel.

Meditatie behoeft normalerwijze niet doelgericht te zijn. Zij kan alles omvatten wat maar enigszins denkbaar is. Maar op een gegeven ogenblik wil ik mijn occulte mogelijkheden vergroten. Dan zal ik dus een doel moeten stellen in mijn meditatie. Ik ga dan niet slechts uit van een grondbegrip - gekozen zoals ik beschreven heb - maar ik richt mij uit dit grondbegrip op elke associatie met het occulte.

Als ik denk over naastenliefde, dan moet ik dus nadenken over begrip voor de naaste, harmonie met de naaste, maar ook ontvangst van krachten en gedachten van de naaste, overdracht daarvan aan de naaste. Door op deze wijze te werk te gaan, wek ik in mij een sfeer (een gevoelswaarde), waarin voor mij het contact met de ander op niet-menselijk-normale wijze ineens aanvaardbaar wordt. En daarmee heb ik een van de eerste remmingen overwonnen, aangezien door deze meditatie-techniek nu de normale verstandelijke afwijzing van of angst voor het z.g. occulte wegvalt. Ik zal dan mijn meditatie niet moeten beperken tot alleen het bereiken van deze gevoelswaarde, maar ik zal moeten trachten mij een voorstelling te maken van contact, van harmonie. Hier is wederom het gevaar, dat men gaat dagdromen; dat men dus egocentrisch denkt. Nu zal de doorsnee-mens in deze fase egomorf denken en dus aan alles een menselijke, aan hem verwante voorstelling verbinden. Hiertegen bestaat geen bezwaar.

Heeft men het gevoel van verbondenheid of contact, dan mag onder geen voorwaarde worden getracht daaraan een vorm in woorden of in visualisering te geven. Het gevoel van contact gaat tijdens de meditatie gepaard met een stil-zijn, waarin alleen het grondbeeld en het doel nog worden overdacht en herhaald. Voor de rest is het een afwachten t.a.v. de spanning, die men in zichzelf gevoelt.

Ik moet hier tussenvoegen, dat deze fase vaak betrekkelijk snel kan worden bereikt, maar dat het gevolg vaak lang op zich laat wachten. Men moet hier n.l. over een drempel heen: de drempel van het gevoel, dat er iets kan gebeuren en het besef dat er iets gebeurt. Daarom zullen wij de meditatie, indien er na enige tijd van spanning geen verdere manifestatie of een verder besef of denkbeeld is ontstaan, eenvoudig besluiten om haar te gelegener tijd te herhalen. Blijkt echter, dat zich in ons denkbeelden gaan vormen of dat er in ons gevoelens opstijgen, die wij niet redelijk kunnen verklaren op dat moment, dan zullen wij zonder naar een verklaring hiervoor te zoeken deze ondergaan en trachten ze met het grondbegrip in verband te brengen. Dus elk denkbeeld, dat spontaan in mij ontstaat, moet ergens een verband hebben met de grondgedachte, waarvan ik ben uitgegaan. Hierdoor krijgt de grondgedachte in het associatief denken, dat in de meditatie sterk overheerst, een bijzondere nadruk in de richting van gevoeligheid en eventueel ook bereiking. Omdat u het doel regelmatig stipuleert, zal ook dit doel kenbaarder worden en gemakkelijker worden omschreven. Ik geef hier een voorbeeld:

Indien u b.v. helderziendheid als doel hebt gesteld, dan zult u zich niet moeten voorstellen dat u iets ziet, maar de mogelijkheid aanvaarden dat iets wordt gezien en een voorstelling of gedachtenbeeld, dat in u ontstaat, tijdelijk moeten beschouwen als reëel, als een waarneming. Hierdoor krijgt u een gevoeligheid voor vormen, die met het normale gezichtsvermogen niet waarneembaar zijn.

Een ander voorbeeld:

Als het hier gaat om een contact met een bepaalde entiteit, dan moet ik mij niet gaan voorstellen, dat deze aanwezig is. Maar ik ken het doel. Ik ben van een grondgedachte uitgegaan. Onwillekeurig zal ik die grondgedachte interpreteren volgens mijn besef of mijn voorstelling van de entiteit, waarmee ik harmonie zoek. Dan komt er een ogenblik, dat het gedachtenproces wordt overgenomen, zodat men het eigenlijk niet meer beheerst. Men droomt weg. Maar in dit wegdromen komen - meestal in symboolvorm - een aantal gegevens naar voren, die behoren tot de gedachtenwereld of sfeer van de entiteit, waartoe men zich heeft gericht. U ziet dus, dat de spiegeling gaat plaats maken voor receptiviteit.

Dit alles is echter enigszins passief van aard. Ik zou daarom ook enkele voorbeelden willen geven van werkwijzen, waarmee meer positieve resultaten te behalen zijn.

U gaat normaal te werk tot aan de door mij genoemde drempel. Nu gaat u echter de grondgedachte opbouwen in directe samenhang met hetgeen u wilt bereiken. Om een eenvoudig en in Nederland niet gemakkelijk waar te maken voorbeeld te geven:

Morgen moet de zon schijnen. Alle associaties daarmee verwerkt u normaal. Kunt u over de drempel heen komen en is er een gevoel van geladenheid, dan verandert u van de vragende of bepalende vorm in de stellende vorm: Morgen zal het mooi weer zijn. U zult ontdekken, dat dan zeer eigenaardige spanningen rond het "ik" optreden; vaak wervelingen, die een gevoel van koude, van prikkeling in de huid en daarbij ook enige trekkingen - soms zelfs steken - in het hoofd ten gevolge hebben. Laat u hierdoor niet afleiden. Dit is een bewijs, dat er krachten werkzaam zijn. Omschrijf nu nadrukkelijk hetgeen u wilt en de redenen waarom u het wilt. Wees hierin voor alles eerlijk. U zult ontdekken, dat u in het begin t.a.v. kleine wensen in de nabije toekomst mogelijkheden creëert - en dat u bij een regelmatig gebruik zelfs zover kunt komen, dat u meeromvattende projecten tot stand kunt brengen: b.v. het karakter van een samenkomst van een aantal mensen, het vinden van een voorwerp, het zoeken naar een bepaald product dat anders moeilijk te krijgen is. Door u op deze wijze daarop in te stellen krijgt u resultaten.

Typerend bij deze manier van werken is verder, dat door de voortdurende herhaling tijdens de meditatie het geheel in het onderbewustzijn is verankerd en de eigen reactie - en daarmee ook de uitstraling van gedachtenkracht en eventueel de ontvankelijkheid voor hetgeen er rond u is - mede bepaald is. Dus als u een product zoekt; dat u nergens hebt kunnen vinden en dat u graag wilt hebben (een voorbeeld dat al heel eenvoudig is), dan zult u gaan opmerken waar dit product te vinden zou kunnen zijn. U ziet dan alle mogelijkheden en loopt daaraan niet voorbij, zoals gewoonlijk. U brengt daarmee de vervulling vanzelf al dichterbij.

De meditatie kunnen wij verder gebruiken voor het doen ontstaan van mentale communicaties. Dat is dus een vorm van telepathie, gedeelde dromen en dergelijke dingen. Hierbij gaan wij uit van het standpunt, dat de persoon tot wie wij ons richten - hetzij in de geest of in de stof - op tenminste één punt een gelijke belangstelling met ons moet hebben. Dit punt moeten wij overdenken. En als wij zeker zijn, dat de belangstelling voor dit punt wederkerig is, verbinden wij hieraan de voorstelling van de persoon in kwestie.

Door op deze manier te mediteren hebben een psychisch contactpunt met de persoon, die wij zoeken. Is die persoon in ruste, dan zal een onmiddellijke communicatie plaatshebben. Wij vinden dan de uitgezonden gedachte weerkaatst met wijzigingen.

Typerend voor de resultaten is vaak de vraag: Wie bent u eigenlijk? Zorg ervoor, dat u in dergelijke gevallen uw communicatie zo eenvoudig mogelijk houdt. U kunt geen normaal gesprek voeren, zeker niet met iemand op aarde. U kunt echter wel door woorden nadrukkelijk te denken korte communicaties tot ongeveer 20 woorden overbrengen. Gaat u verder dan dit, dan zal de boodschap niet in het bewustzijn van de persoon in kwestie verankerd zijn na het beëindigen der communicatie. Korte boodschappen; herhalen; nadrukkelijk en langzaam denken.

U zult in het begin veel moeilijkheden hebben, omdat de ander deze impuls natuurlijk niet vertrouwt. Maar in heel veel gevallen zult u dan toch een zekere overeenkomst zien tussen de overgebrachte boodschap en de reacties van de persoon. Als u dat enkele malen hebt gedaan, kunt u zelfs een betrekkelijk regelmatig contact met zo'n persoon tot stand brengen (dit geldt ook voor entiteiten in de geest), met dien verstande, dat wij ons op de persoon en op de relatie met de persoon moeten richten, echter nooit op bepaalde handelingen, daden of de omgeving. Stoffelijk kan men dit wel doen. Elke zo ontstane harmonie wordt dus een gesprek. Een gesprek onder bepaalde voorwaarden, maar een gesprek.

Wen u aan om vanaf het ogenblik, dat de communicatie een echo krijgt, u te concentreren op de boodschap en steeds rustig af te wachten. Dit laatste kan belangrijk zijn. U zult geneigd zijn die boodschap steeds te herhalen. Hierdoor maakt u het de ander onmogelijk tot u door te dringen. En het gaat toch om een wederkerig contact.

Zend uw boodschap scherp uit. Wacht, totdat u een reactie hebt; desnoods 5 minuten. Heeft u na die tijd geen antwoord ontvangen, zend hernieuwd uit.

Kies voor personen in de stof bij voorkeur die periode, waarop zij niet druk bezig zijn. Heeft u langs deze weg een communicatie uitgezonden, zonder dat er antwoord kwam, ga na of u een tijd hebt gebruikt, die misschien voor de ander niet gunstig is. Indien dat het geval is, herhaal de proef nu op een tijdstip, dat u van de ander aanneemt dat hij ontspannen is, bij voorkeur alleen, desnoods slapend. Herhaal uw boodschap dan slechts één keer en zonder verdere voorbereiding zeer intens en stel u daarbij de persoon tot wie u zich richt voor. Wacht op antwoord. In vele gevallen is het, of u een sleutel omdraait en krijgt u een conversatie teruggespeeld, waarbij ook uw eigen aandeel daarin a.h.w. van buitenaf op u wordt afgedrukt. Dit zijn dan onbewuste reacties van de persoon in kwestie. Corrigeer alleen in de conversatie, indien het strict noodzakelijk is en bij voorkeur nadat de ander zwijgt. Onderbreek dus de ander niet.

Dit zijn enkele kleine mogelijkheden, die er in meditatie schuilen. U zult begrijpen, dat dit alleen maar beginnelingenwerk is. Wie zich in medita-

tie zover kan brengen, dat hij zijn eigen wereld en persoonlijkheid in deze vorm vergeet, kan zich een andere wereld of werkelijk voorstellen (mits deze voldoende analoog is met een bestaande werkelijkheid) en daarin als persoon in verschijning treden en handelen. Datgene, wat daar geschiedt, wordt in de herinnering (de hersens) vastgelegd en kan na afloop van de procedure a.h.w. worden afgelezen, zodat men dan precies weet wat er aan de gang was.

Dit zijn natuurlijk eenvoudige voorbeelden. Maar ik kan mij voorstellen, dat u ook nog behoefte heeft aan het werken met een geest of een geestelijke geleider. In dergelijke gevallen echter kunt u zelf niet bepalen wie uw geestelijke geleider of helper zal zijn. Dit is nl. niet afhankelijk van vroegere persoonlijke relaties, maar van nu bestaande harmonieën en mogelijkheden. Tracht in een dergelijk geval dus niet een gestalte op te bouwen. Indien u antwoord krijgt (u gaat weer te werk als bij een normale communicatie met de geest), dan zult u ook niet moeten trachten daaraan een naam te verbinden. Zodra u namen verbindt aan een dergelijke entiteit of leider, ontstaat er nl. een misleiding. Uw eigen associaties gaan een zeer grote rol spelen en de ontvangen boodschappen worden onzin, geprojecteerd door het eigen onderbewustzijn of wensleven. Door de kracht niet te benoemen en daaraan geen eigenschappen toe te schrijven, doch slechts harmonie daarmee te zoeken, laat u de geestelijke leider of helper de grootste mogelijkheid zijn persoonlijkheid uit te drukken.

Op den duur kunt u dan misschien iets van een naam of vaker nog van een gestalte waarnemen. Dit echter is nimmer bepalend, daar het uw eigen interpretatie is. De harmonie moet worden opgebouwd door meditatie, waarbij de gevoelservaringen van vorige contacten na meditatie als eerste punt van overweging worden gebruikt.

Uittreding naar de sferen zou op een soortgelijke wijze mogelijk zijn. Maar hierbij is het gevaar voor dagdromen zo groot, dat ik dit alleen voor zeer gevorderden zou aanbevelen via meditatieve weg en gerichtheid.

Ik hoop hiermede een - zij het onvolledig dan toch bruikbaar - beeld te hebben gegeven van wat met meditatie kan worden gedaan. Meer dus dan alleen maar overwegingen of innerlijke wijsheid verwerven.

Men kan uit de meditatie door een geschapen harmonie en sfeer zeer vaak belangrijke resultaten naar buiten toe bereiken. Ook voor hen, die met geestelijke genezing op afstand willen werken, zou ik de raad willen geven:

Mediteer. Maar doe het dan regelmatig en ga steeds uit van één en hetzelfde grondidee. U zult ontdekken, dat u door als doel verschillende personen of ziekten te kiezen langs deze weg ook betere resultaten krijgt.

Hiermede hoop ik deze kleine bijdrage te mogen besluiten.

--:-

E E U W I G H E I D .

Begrip, dat onomschrijfbaar is en nauw doorvoeld met de gedachte niet omschreven wordt.

Tijd, die oneindig schijnt en toch slechts een kringloop is, waarin steeds hetzelfde zich als mogelijkheid in wezen kan herhalen.

Eeuwigheid is ruimte, die samenvalt tot één punt, waarin toch alle mogelijkheden van ruimte bestaan. Het is een tijdloosheid, die alle verschijningsvormen, die in tijd denkbaar zijn, bevat.

Wij zijn eeuwig, want wij bestaan in alle tijden. Maar zolang wij nog bestaan in het besef van tijd, zijn wij niet eeuwig. Eeuwig worden wij eerst, indien wij beseffen hoe ons werkelijk wezen in alle tijd slechts de uiting is van iets, wat in de kern van het bestaan ligt. Zoals we de ruimtelijkheid van ons wezen voorlopig nog niet zullen kunnen ontzeggen misschien en toch eerst alle vormen als eenheid moeten leren beschouwen; ook alle vormen, die wij geweest zijn of volgens eigen besef zullen zijn, voordat wij iets van eeuwigheid in onszelf beleven.

Het is gemakkelijk te zeggen, dat God de eeuwigheid is, omdat de eeuwigheid op ons wacht, als we op aarde braaf zijn. Maar eeuwigheid is niet iets, wat later komt. Eeuwigheid is alomvattend; zij bestaat vandaag. Tijdloosheid is iets, wat alle tijd omvat. Het zijn zonder ruimtelijke beperking is iets, wat alle ruimte in zich moet bevatten, anders is de onbeperktheid niet mogelijk.

Wij beseffen het onbeperkte van ons eigen wezen nog te weinig. En strevende naar eeuwigheid en naar God zijn wij steeds weer geneigd om voort te blijven rennen in één en dezelfde cirkelgang, altijd weer dezelfde figuren en dezelfde gedachten herhalend; een soort eindeloze pavane, gedanst aan het hof van een krankzinnige keizer.

Wij moeten anders worden. Wij moeten eeuwigheid niet zien als morgen, maar als vandaag. Wij moeten onszelf niet zien als alleen wat wij nu zijn, maar als alles wat we ooit geweest zijn en ooit zullen kunnen zijn volgens ons besef. Nu ben ik tijdloos, eeuwig. Zo wordt God voor mij pas werkelijk. Zo kan ik iets aanvoelen van het mentaal niet omschrijfbaar begrip van onbeperktheid.

Elk beeld, dat de mens heeft geschapen om eeuwigheid weer te geven, was slechts een bespotting van eeuwigheid. Zelfs de cirkel, die eeuwigheid moet uitbeelden, is in zichzelf een beperking, die aangeeft dat er daarbuiten nog meer kan bestaan.

Buiten eeuwigheid kan niets bestaan. Laat ons daarom zoekende naar wijsheid en waarheid beseffen, dat - ons beroepende op de onbeperktheid, die de kern is van ons bestaan - wij alle dingen van alle tijden en alle ruimten kennen in onszelf en het eeuwige, het onbeperkte, tot uiting kunnen brengen, zelfs in de schijnbare beperktheid van een vorm, die men nu nog het eigen "ik" noemt; zelfs binnen de gang van tijd, geketend als een slaaf, die men leven noemt.

Ik besta. Bestaan is meer dan leven. Ik ben. En zijn is meer dan ruimtelijk bestaan.

God noemt men: Hij, Die Is. Maar ik zeg u: Ik ben eveneens, die ben. Onbeperkt. Uit deze onbeperktheid ben ik verwant met de Schepper. Uit deze onbeperktheid ben ik één met Schepper en het geschapene gelijktijdig. Uit deze onbeperktheid alleen kan ik de krachten vinden en het besef, dat mij de schijnbare beperkingen van een persoonlijk bestaan doet overwinnen.

:--:~:

VANDAAG EN MORGEN

HOOFDSTUK XIV.

VERWACHTINGEN.

Als we uitgaan van de menselijke wijze van denken, dan kunnen we een zekere prognose stellen voor de toekomst. Alleen, er is één bezwaar: de mens kan eigenlijk niet alle dingen goed zien en beseffen.

Er zijn invloeden, als de bekende cycli en fasen, waarover we indertijd hebben gesproken, waarmee men b.v. geen rekening kan houden. Er zijn onzichtbare invloeden, als het werk van de Witte Broederschap, waarover u ongetwijfeld ook genoeg hebt gehoord. En daardoor zijn de menselijke verwachtingen nooit zekerheden. Ja, wat meer is: menselijke verwachtingen zijn over het algemeen dingen, die worden beschaamd, vooral als ze gaan over de toekomst van een volk, de toekomst van een land, de toekomst van een werelddeel of een wereld.

Wij hebben nu geleerd, dat vandaag en morgen eigenlijk in zekere zin hetzelfde zijn. Want uit dat wat vandaag is, is een zo grote beperking ontstaan t.a.v. de mogelijkheden voor morgen, dat we zelf - indien we blijven uitgaan van de menselijk logische redenering, de wet van oorzaak-engevolg - toch reeds kunnen zeggen wat er niet gebeurt. De verwachtingen voor de toekomst zou je als mens met een beetje inzicht eigenlijk niet moeten stellen door bepaalde ontwikkelingen te voorspellen, maar door te zeggen wat er niet gebeurt.. Het proces van eliminatie dus. Zo zou men kunnen zeggen:

In Frankrijk hebben de gaullisten gewonnen. Het is dus redelijk aan te nemen, dat de actie tegen deze gaullisten feller zal worden gevoerd en dat gelijktijdig scherpe maatregelen tegen de oproerigen zullen worden genomen. Het resultaat is, dat het bijna zeker is dat Frankrijk ofwel in een dictatuur verandert (althans zich als zodanig gedraagt), dan wel dat de periode, waarin de gaullisten in de meerderheid zullen zijn, betrekkelijk kort is.

Je hebt nu geëlimineerd. Je hebt gezegd: Kijk eens, de bestaande toestand is in feite een onmogelijke toestand. Verder hebben we geconstateerd (dat kun je vandaag zien) dat degenen, die in oproer zijn tegen de bestaande orde, weigeren om met de bestaande orde te praten in de terminologie, die deze orde hanteert. En de bestaande orde is doof voor de terminologie van de opstandigen. Het is dus logisch, dat die gaan botsen.

Nu weten we verder hoe die toestand is. Frankrijk zit er economisch een beetje slecht voor. Het is dus niet erg waarschijnlijk, dat de regering een groot oproer e.d. gaat riskeren. Indien de regering wil aanblijven, kan ze het zelfs niet riskeren; het zal haar val zijn. Dus, daar houden we dan maar geen rekening mee. Het valt weg. Wat blijft er dan over? In feite een soort ondergronds verzet. Maar een ondergronds verzet, dat te veel wanorde veroorzaakt, zou bij de bevolking (dat is nu wel gebleken) een slechte ontvangst vinden. En degenen, die de propaganda maken en de relletjes aanstoken, weten dat wel. Wij moeten dus rekening houden met een ondergronds verzet, dat zich niet meer

richt tegen de totaliteit, maar dat met kleinere feiten gaat werken. Niet meer een totale vernieuwing, maar een aanval op één persoon. Niet meer een opstandje ergens, maar aanslagen. Doodgewoon aanslagen bij bedrijven, sabotage-acties e.d. En misschien als het kan hier en daar het uitlokken van een staking.

Nu begrijpt u wel, dit is op zichzelf niet belangrijk. Maar hoe ben ik tot die prognose gekomen? Door te elimineren. Door te zeggen: Dit is niet meer mogelijk. Op dezelfde manier kun je dus zeggen: Een oorlog tussen Rusland en Amerika is politiek gezien onmogelijk.

Wij kunnen dus erop rekenen, dat politiek nimmer een situatie zal ontstaan, waardoor er een oorlog tussen die machten uitbreekt. Zo er dan toch een oorlogsgevaar is, moet het ergens anders vandaan komen; niet vanuit het politieke vlak. Vanwaar dan? Het ideologische? Ik geloof, dat de politici in Rusland en zelfs in de Ver. Staten de ideologie wel ongeveer in de hand hebben. Dat is dus niet waarschijnlijk. Het meest waarschijnlijke is, dat degenen, die zich gefrustreerd voelen door het wegvallen van spanningen, die spanningen ondanks alles zullen trachten uit te lokken. En als men zo gaat redeneren, dan blijven er betrekkelijk geringe groeperingen over, die belang hebben bij de oorlog en die blind zijn - dat moeten we erbij zeggen - voor de risico's, de gevaren, die eraan verbonden zijn.

Een politicus heeft een volk nodig om over te regeren. Maar een producent kan genoeg nemen met een veel geringere markt, indien hij de afzet maar volledig genoeg kan beheersen.

Een leger kan het stellen zonder een volk, als dat leger over de restanten maar de absolute macht heeft. Dus: oorlogsgevaar kan komen van bepaalde industrieën en van legereenheden. Industrieën hebben voldoende ontwikkelingsmogelijkheden. Legers krijgen die in feite steeds minder. Weer: de waarschijnlijkste keuze: oorlogen in de toekomst zullen mogelijk worden veroorzaakt door militair optreden en ingrijpen, dat in wezen tegen de bestaande instructies en politieke verlangs ingaat.

Om dat te kunnen verwezenlijken moet de militair dus een politiek inzicht hebben. Dat heeft hij niet. Het klinkt misschien gemeen voor degenen, die militair zijn geweest, maar een militair heeft nooit een volledig politiek inzicht. Hij begrijpt nl. niet, dat het in de politiek niet gaat om iets te bereiken, iets te doen of iets waar te maken, maar dat het gaat om de status quo voortdurend te handhaven. Dat is het terrein van de politiek. Wat zullen we dus zien? Dat steeds meer militairen naar de macht grijpen. Wij zullen zien, dat die militairen steeds grotere blunders maken; dat krachtens deze blunders het voor hen steeds belangrijker wordt geweld te ontketenen of een openlijke strijd; en op grond daarvan het forceren van grotere of kleinere oorlogshandelingen.

U zult zeggen: Dat klinkt niet erg optimistisch. Maar zo pessimistisch behoeven we ook weer niet te zijn, omdat nl. het antimilitarisme op het ogenblik zich internationaal georganiseerd begint op te stellen. Dat de achtergrond van deze organisatie voor een deel ligt in een met kolonels en zelfs generaals gevuld bureautje, dat ergens achter een ijzeren gordijn - en dan nog achter een stel hekken - verborgen is, dat vergeten we dan maar even.

Deze antimilitairisten zijn georganiseerd. En er komt een ogenblik, dat de antimilitairist militair reageert op het militaire geweld. Dat hebben we reeds verschillende keren gezien. En nu krijg je dus het typerende:

Een grote oorlog wordt onwaarschijnlijker naarmate de tijd verdergaat, omdat een tegen het militarisme gerichte organisatie zich steeds meer een pseudo-militaire structuur aanmeet en daardoor elke militaire greep naar de nacht op eigen terrein kan beantwoorden.

Dat is allemaal natuurlijk een beetje ingewikkeld. Maar als je zo nadenkt, kun je toch wel tot een aantal conclusies komen.

Als ik vandaag naar de mensen kijk, dan zie ik dat die mensen erg sentimenteel zijn, als het om dieren gaat, maar dat die sentimentaliteit heel wat minder wordt, als het mensen betreft. Ze worden pas weer sentimenteel, als de mens representant is van een idee, een illusie. Daaruit kan dus weer conclusies gaan trekken; en dat zijn er misschien wat eigenaardige:

Er komen minder dieren op de wereld. De dierenliefde neemt voortdurend toe juist in de landen, waarin het dier steeds meer in de minderheid komt. De mens neemt in aantal toe. Naarmate de aantallen groter worden, is de onverschilligheid voor de medemens groter. Het gaat dus niet om de ideeën, maar om de directe relatie van mens tot mens. Dan moet ik dus aan nemen, dat er een ogenblik zal komen, dat de mens door zijn medemens al leen maar als een factor wordt beschouwd in een bepaald idealistisch programma of in een bepaalde reactie; dat hij zal zeggen: Deze weg is voor automobilisten. Een voetganger heeft er niets te maken, ik rijd hem dood, want dan is er tenminste geen hinderpaal meer voor de andere automobilisten. Het aantal onverantwoordelijkheden gaat dus toenemen. Het respect voor het menselijk leven wordt in feite steeds minder.

Een gezag zal een dergelijk gebrek aan respect voor het menselijk leven zien als een bedreiging van zichzelf. Het zal er alles tegen proberen te doen. Maar de mentaliteit kun je niet veranderen. Het resultaat is dus, dat er een zodanig grote onverschilligheid voor de medemens gaat ontstaan, dat de mens gedwongen is zich te organiseren, want hij alleen kan er niet meer tegenop. Honderd voetgangers kunnen op een verkeersweg lopen; er blijven er altijd wel een paar over om die automobilist te grazen te nemen. Twee is niet mogelijk. Drie gaat ook niet. Je moet minstens met tien man zijn; maar als het kan met meer.

Er ontstaan dus groepen, die in feite voortkomen uit zelfbescherming. Ik zie in de toekomst op deze basis steeds meer kleine groepen zich vormen. Maar die groepen zullen, omdat ze elkaar moeten beschermen, een zekere binding moeten hebben. Dat houdt in, dat ze ook hun normale leven (hun vermaak, hun arbeid) steeds meer gezamenlijk zullen zoeken. Conclusie: Er zullen in feite kleine coöperatieven of een soort stamverband ontstaan, dat ten doel heeft het ego te handhaven in een wereld, die weliswaar voor de gemeenschap ideale dingen nastreeft, maar gelijktijdig de eenling onder de wielen gooit. En dan krijgen we dus een terugval naar het verre verleden, waarin de mens ook uit zelfbehoud in stamverband leefde. Maar we hebben tevens de middelen van deze tijd en wat er nog zal worden uitgevonden.

Het is duidelijk, dat er hier dus een kleine strijd, een zelfbeschermingsstrijd zal uitbreken. Het zou helemaal niet zo gek zijn om aan te nemen, dat op een gegeven ogenblik automobilisten in een bepaald deel van het land niet kunnen rijden, omdat zij eenvoudig door de voetgangers worden uitgeroeid, terwijl in andere landen een voetganger het slachtoffer wordt van de automobilisten. Daardoor zal het idee van een wereld, die kleiner wordt door betere verbindingen waarschijnlijk niet meer zo lang te handhaven zijn. En dan kunnen we zeggen:

De grote verbindingen tussen de grote centra blijven lang bestaan, maar juist de kleine woon- en leefcentra krijgen - integenstelling tot wat men nu denkt - steeds minder goede verbindingsmogelijkheden; ze komen steeds meer geïsoleerd te staan.

Als u dat heeft uitgerekend, dan heeft u een beeld van een wereld, die maatschappelijk heel anders georganiseerd moet zijn dan op dit moment. Als de mensen zich dus onafhankelijk moeten maken, omdat ze te veel tegen belangengroepen aanbotsen, zal op een gegeven moment ook handel daardoor worden belemmerd. De enige oplossing voor een tekort aan import e.d. is dus het invoeren van synthetische middelen, voedingsmiddelen enz. enz., waardoor men aan de eigen behoefte tegemoet kan komen.

Het is duidelijk, dat alleen reeds door deze tendens (die nog lang niet waar is; het kan nog wel een honderd jaar duren, voordat dat allemaal is uitgewoed en gesorteerd) kleine fabrieken (meestal gemakkelijk verplaatsbaar), die in staat zijn om synthetische voedingsmiddelen etc. etc. te maken, de plaats gaan innemen van de grote gecentraliseerde industrie. Die grote industrieën hebben nl. alleen nog zin in gebieden, waar ze een onmiddellijke afzet hebben. Dus eerst een verandering van industriële conjunctuur en daarna van structuur.

Als je zo gaat redeneren, dan zie je dus van zelf dat de wereld vandaag de onmogelijkheden voor morgen eigenlijk reeds heeft vastgesteld.

Een wereldeenheden is onmogelijk. U zult zeggen: Waarom? Om de doodeenvoudi-

ge reden, dat er op dit moment - redelijk gezien - geen enkele factor bestaat, die de wereld en de mensheid zo bang kan maken, dat ze samenwerken. Vergeet één ding niet: Er was een zeer machtig Duitsland voor nodig om Amerika en Rusland tot samenwerking te brengen. En de verschillen tussen Amerika en Rusland waren politiek gezien nog niet eens zo groot als de verschillen tussen b.v. bepaalde bevolkingsgroepen: het verschil tussen de Bantoe en de blanke b.v. De Amerikaanse neger, daarover praten we niet; daar zitten nog andere dingen bij. Bij de Bantoe en de blanke zitten echter twee zuiver gedefinieerde levensgebieden, maar ook problemen. Een Bantoe zal nooit met een blanke samenwerken, tenzij bij gebrek aan samenwerking de ondergang van de blanke en de ondergang van hetgeen hij liefheeft (niet eens van zichzelf, maar van hetgeen hij liefheeft) ten gevolge zou hebben. Op die manier kun je dus nagaan: de mensheid is te veel verdeeld.

Een eenheid in de wereld kan alleen door geweld van buitenaf ontstaan. Geweld van buitenaf is niet waarschijnlijk. Dus kan die eenheid niet worden bereikt.

Stel nu, dat er een macht van buitenaf zich kenbaar maakt zonder geweld. Dan zal zeer waarschijnlijk elke groep proberen om die macht achter zich te krijgen. We krijgen dus intriges. Maar gelijktijdig zal men alles doen om het onmogelijk te maken, dat die macht ergens anders gaat zitten. Als er b.v. Vliegende Schotels landen, dan moeten ze dat wel heel gelijktijdig doen in de Verenigde Staten en bij de USSR bij wijze van spreken. Landen ze bij een van beide, dan is het bekend en gaat er een stel raketten naar toe om te voorkomen dat de ander een technisch "know-how" zal krijgen, groter dan men zelf heeft. Het klinkt krankzinnig, maar het is waar.

Zo kun je dus langzamerhand een beeld van een wereld krijgen, die er een beetje onappetijtelijk uitziet. Maar we moeten niet vergeten, dat de menselijke wereld (de dierlijk menselijke) eigenlijk ergens onappetijtelijk is. We kunnen nu wel zeggen, dat we allemaal zo edel en zo goed zijn, maar dat is om de doolie dood niet waar. We hebben bondgenoten, maar we laten ze rustig in de steek op het ogenblik, dat het blijkt dat het te kostbaar wordt. We hebben in ons wezen onverzettelijke voorstellingen, maar op het ogenblik dat blijkt dat een andere benadering van het probleem persoonlijk voordeliger is, vragen we niet, of de anderen daardoor meer kosten en moeilijkheden krijgen. We zeggen alleen: We hebben hen zolang geholpen, nu moeten ze ook nog met de rest genoegen nemen; en omgekeerd. Eisen stellen tegenover elkaar. Met dat alles zullen we ons dus niet mogen beroepen op de normale gang van zaken om een ideële mensheid in de toekomst te verwachten. En dan kan ik hieraan toevoegen:

Menselijk redelijk is het bijna niet mogelijk een gunstige ontwikkeling voor de mensheid te beredeneren en rekening te houden met alle bekende factoren van het heden. Maar al mag het dan materieel en menselijk redelijk donderen zijn (welk woord u hopelijk wilt verontschuldigen, daar de hemel het mij heeft voorgezegd), we mogen toch uitgaan van het standpunt dat er ook nog andere waarden zijn: geestelijke.

Nu spreek ik niet over de kosmische tendensen, zoals ze op de materie inwerken. Ik spreek nu over de géést. Nu is er één typisch ding aan de geest: de geest kent geen verschillen. Verschillen van ras, huidskleur, politieke instelling, partij, maar ook van sexe, van gestalte e.d. zijn voor de geest a.h.w. optioneel; hij hoeft ze niet te nemen. Zodra hij zichzelf beseft als zijnde niet gebonden aan vorm, is er niets wat hem kan confronteren met een tegenstelling. Daar zit dus wel een belangrijk punt in. Want de kosmische krachten werken in.

Dan hebben we het over de Aquarius-periode. Aquarius is echter niet alleen maar iets, wat zich op aarde afspeelt. Het speelt zich af in het bewustzijn van de mens. Het werkt via het onderbewustzijn van de mens voor een groot gedeelte. Deze geestelijke kracht nu geeft een gerichtheid aan de stoffelijke handeling, die je niet zonder meer kunt berekenen. Anders gezegd: Het is via kosmische krachten en ook geestelijke invloeden mogelijk om bij een mogelijkheid van tien verschillende keuzen er acht te elimineren; dan blijven er nog twee mogelijkheden over. Bij die twee heeft de mens dan nog een zekere rol te spelen, maar voor

de andere is hij bang. Daarvoor heeft men hem een angst gegeven of hij voelt zich daar niet gelukkig bij. Volgens de rede zou elke keuze even goed kunnen zijn. Maar hij prefereert - laten we zeggen - twee van de tien. Hiermee ontstaat er dus een verder gerichte ontwikkeling; en deze houdt weer in, dat we geestelijk gezien heel wat zekerder kunnen spreken dan menselijk.

Als ik zie wat er allemaal aan de hand is, kan ik zeggen: De Witte Broederschap gaat ook uit van mogelijkheden en niet van feiten. Maar ze gaat wel degelijk uit van een bestaande werking, een bestaande kracht. Ze baseert zich op iets wat er is, al bestaat het voor de mens niet kenbaar. Daarom is dus een ontwikkeling van morgen (de verwachting van een ontwikkeling, zolang we in tijd blijven denken tenminste) heel wat eenvoudiger dan u denkt.

Ik weet, dat de totale tendens gericht is op het algemene nut. Dat wordt tegenwoordig meestal vertaald met socialistisch of zelfs nog linkser denken. Het is nu al zo erg, dat de echte communisten te orthodox zijn voor de links georiënteerden; en dat wil wat zeggen. Maar dit socialistisch denken op zichzelf kan niet het antwoord zijn, want het is zo dogmatisch, dat het automatisch toch weer groepen buitensluit en ontwikkelingen afstoot; en dat kunnen we niet hebben. Samenvattend betekent het dus, dat steeds meer vrijheid zal ontstaan uit een periode van sociale gerichtheid en gebondenheid. Dan moet ik dus veronderstellen:

Ten 1e: Grotere vrijheid kan uit een socialistisch denken of systeem alleen ontstaan, indien er een feitelijke sociale beweging groeit, waardoor die vrijheid voor de gemeenschap betekenis heeft.

Ten 2e: Vergroting van vrijheid betekent slechting van macht. Want hoe groter de vrijheid van een ieder wordt om te doen wat hij wil, hoe minder mensen er zijn, die kunnen zeggen wat je moet doen. Dus: macht wordt minder.

Het verdwijnen van macht zal nog wel een tijdje duren. Maar we kunnen zelfs binnen een tiental jaren een langzaam maar zeker verdwijnen van de macht, zoals ze thans wordt gehanteerd, constateren. Ook geestelijk; d.w.z. wat de mens geestelijk noemt, dat is meestal ideëel. Want een stelling kun je een ander wel voorhouden, maar je kunt haar niet meer opleggen op het ogenblik, dat die mens de vrijheid van denken heeft. Er ontstaat dan een veel grotere diversiteit van denkbeelden en ideeën. Maar juist daardoor een grotere gebondenheid aan het ideële. Naarmate ik persoonlijk meer kan denken en kan reageren op een idee, zal ze mij persoonlijk meer zeggen. En daaruit volgt weer, dat de ontwikkeling uit de aard der zaak eigenlijk logisch moet worden: vergroting van vrijheid. In vele opzichten bijna anarchistisch, maar gelijktijdig zozeer sociaal gericht, dat wij te maken krijgen met een bijna - niet helemaal - anarchistische opbouw (het ontbreken van het machts-element), maar tevens door de kleine groepering een hantering van de structurelementen, die nu al aanwezig zijn.

Dus, vrienden, de verwachting voor de toekomst is zeker niet zo negatief, als men via het eliminatie-systeem zou denken. En wel, omdat we nu weten, dat - al elimineren we een aantal mogelijkheden - er in het restant een richting ligt; en dat zou dus Aquarius zijn.

Maar Aquarius alleen is ook nog niet genoeg. Je zou kunnen spreken van de Witte Broederschap. Maar deze is mede gebonden aan Aquarius; dus aan de kosmische invloeden, aan de goddelijke Kracht.

We kunnen spreken over de geest. Maar die geest is voor een groot gedeelte afhankelijk van de harmonie, die ze met de wereld kan krijgen. Daarover behoeven we ons ook niet druk te maken. We hebben alleen te maken met de cyclische perioden plus de verandering van zonnestraling. Elke variatie in stralingsintensiteit of van de stralingssamenstelling van de zon en elke hoe geringe afwijking ook van magnetische krachtvelden binnen een zonnestelsel, betekenen een directe aantasting en verandering van de habitus van alles wat leeft, voor zover het in leven kan blijven onder de nieuwe omstandigheden. Daarover hebben we het al eens gehad, geloof ik.

Ik heb dus te maken met natuurlijke krachten. Ik heb te maken met kosmische krachten. Maar is de natuurlijke kracht, zoals b.v. de zon, nu wel werkelijk een zuiver stoffelijke? Logisch gezien wel. Logisch gezien is de zon natuur-

lijk iets heel gewoons. Maar als we die logica even opzij zetten en we bekijken het meer geestelijk, dan zeggen we: "Hé, de zon gedraagt zich als een persoonlijkheid." En dat doen ook de planeten, zij het in een ondergeschikte relatie tot de zon. Dan spelen die persoonlijkheden dus een rol. Kennen we die persoonlijkheden, dan kunnen we onze verwachtingen weer verder concretiseren. En als ik het dan zo bekijk, zeg ik:

1. Grootste gevaren-element van de mens tussen 1969 - 1989. Een gevaarenperiode, waarin de jaren 1969, 1973, 1982 allemaal kritiek mogen worden genoemd. Maar gezien de heersende kosmische tendens een afnemende factor.
2. De nadruk op het geestelijk element is groot. Wij weten, dat er in de zon op het ogenblik bepaalde kleine veranderingen gaande zijn. Deze zouden wel eens kunnen leiden tot een verhoging van de algemene gevoeligheid op terreinen, die bij de huidige generaties nog niet zo gemakkelijk kunnen worden waargenomen, omdat men de instrumentaria niet heeft om die sfeer te beschrijven. Maar kleine veranderingen in de zon en genetische veranderingen zijn het resultaat. De kleine genetische veranderingen wijzigen als het ware je blikveld. Het zijn trillingen, die je met de hoofdzenuw kunt registreren en dan zie je dikwijls de andere niet. Op dezelfde manier kan een kleine verandering van het evenwicht tussen de twee zenuwstelsels (u heeft twee zenuwstelsels) betekenen, dat het emotionele, dat nu meestal onbeheerst is, nu ineens door een beheerste factor kan worden begeleid. Anders gezegd: Erkenning van de oorzaak van emotionaliteit (van buitenaf komende tenminste) en daardoor groter kenvermogen.

Als ik dat nu zo beredeneer, dan moeten we verwachten, dat de mensheid binnen 50 à 60 jaar in ieder geval reeds een heel wat grotere gevoeligheid heeft. En als dat nog niet voldoende is, moeten we gelijktijdig verwachten, dat het bevolkingsaantal over de gehele wereld gaat terugvallen. Het is eigenlijk op het ogenblik al deels aan de gang, maar we merken dat niet zozeer, omdat we op het ogenblik te maken hebben met een vertraagde uitbarsting van geboorten in de bevolking (explosie van aantal) in landen, die het nu net iets beter krijgen, maar die nog niet zover zijn, dat ze het goed genoeg hebben om zichzelf te beperken om het goed te houden.

Dus bevolkingsaantallen, die in bepaalde landen al veel trager toenemen dan men had verondersteld en nog veel trager zullen worden in de toekomst, zullen toch omstreeks het jaar 2000 overal wel teruglopen. Dat betekent, dat we kunnen rekenen op een grotere productie per hoofd, maar ook: een grotere vrijheid van zorgen op zuiver materieel gebied bij de mens. Verder betekent dat: met een grotere gevoeligheid ook een grotere concentratie op het geestelijk element.

Magisch denken, het doordringen in het nu nog metafysisch genoemde terrein als een volledige realiteit, is niet meer ver weg. Als we uitrekenen hoe het op het ogenblik ermee staat, dan moeten we de verwachting toch wel koesteren, dat zo tegen 1985 - '86 de mensen met die gevoeligheid in grote mate aanwezig zullen zijn; en dat op grond daarvan een soort mutatie - al is die naar buiten toe waarschijnlijk niet merkbaar - zal ontstaan, welke rond het jaar 2100 de mensheid in totaal ander relatie met zijn omgeving stelt dan op het ogenblik.

De verwachtingen zijn voor de mensheid eigenlijk tamelijk gunstig. Het is helemaal niet zo pessimistisch als men geneigd is het te zien. Maar ik geloof, dat de meesten van u aan het einde van deze reeks lezingen ook nog graag iets over de nabije toekomst zouden horen. We hebben dat al meer gedaan in deze cursus en daarom moet u me niet kwalijk nemen, dat ik mij niet blijf herhalen. Maar deze paar dingen zijn toch wel interessant. Om nu heel dicht bij huis te blijven:

U weet waarschijnlijk, dat u een dag of drie wat koeler weer krijgt, maar houdt u de zomergarderobe a.u.b. bij de hand, want het kan nog heel erg warm worden. Dat is nu een verwachting vlak bij.

Heeft u overigens opgemerkt, hoe die paar dagen de prikkelbaarheid, in ze-

kere mate ook de onverantwoordelijkheid van de mensen, overal hebben doen stijgen? Nu zijn de Nederlanders kalm, ze kunnen het wel aan. Maar bij een volk, dat een beetje minder stabiel is en dat hoge temperaturen ook niet zo gemakkelijk kan verwerken, zou een lang aanhouden van die temperaturen voeren tot allerlei gewelddadigheden. Spanje, Marokko, kleine delen van Italië, delen van Turkije staan - gezien het te verwachten temperatuursverloop - voor een periode, waarin nog wel eens harde woorden en slagen zullen vallen; en waar dat ophoudt, kun je niet zo maar zeggen.

Zoals een onweer in de zomer terugkomt, zó hebben bepaalde problemen en ook bepaalde illusies de neiging om bij een zekere temperatuur terug te komen. Men zou kunnen zeggen, dat de grens ligt ongeveer rond de 35 graden C. Daar, waar de temperatuur 3, 4 of meer dagen dit getal bereikt of overschrijdt, moet worden gerekend op een toename van irrationaliteit en gewelddadigheid.

Conclusie: er zullen nog wel wat slagen vallen. En als u vraagt waar, dan zou ik zeggen: Ik verwacht onder meer in een bepaald deel van Sicilië nog wel wat rommel. Verder in de buurt van Granada, Santander en zelfs ook in de omgeving van Barcelona allerlei gewelddadigheden en onlusten.

Frankrijk, daar praat ik niet over. Die hebben net zoveel gehad. Dat zijn de naweën en de geboorteweën van de nieuwe strijd. Uw Belgische burens krijgen het waarschijnlijk ook een beetje te kwaad in augustus. Niet alleen door de temperatuur. Deze mensen zijn zo eenzijdig opgevoed, dat ze hun eenzijdigheid nu gebruiken tegen degenen, die zij eenzijdig hebben gemaakt. Dat zou wel eens grote moeilijkheden kunnen geven voor bepaalde kerkelijke overheden en ook nog wel voor bestuursorganisaties. U kunt erop rekenen, dat er wel wat klappen zullen vallen. En aangezien uw zuidelijke burens bovendien een zeker ressentiment hebben tegen - zullen we zeggen - de overheidsdienaren in uniform, is het ook heel goed mogelijk, om niet te zeggen heel erg waarschijnlijk, dat een aantal politiemannen het leven zullen moeten laten. En als dat gebeurt, gaat het hard tegen hard. Als u vraagt, waar dat het meest waarschijnlijk is? Die buurt van Luik de Luxemburgse kant uit, want daar groeit op het ogenblik een veel heftiger ressentiment dan in het Vlaamse gedeelte, de Kempen b.v. En wat er verder nog bij komt: politieke strijd, klimaatsomstandigheden en toenemende economische onzekerheid. Als dat bij elkaar komt, slaat de vlam in de pan.

Dan kunnen we ook gaan kijken naar Engeland. In Engeland is het probleem eigenlijk, dat de bonden en de gemeenschap tegenover elkaar staan. En dat betekent, dat de leden van de bonden een keuze zullen moeten maken voor datgene, wat de bonden hun hebben geleerd dat ze mogen eisen of voor wat de gemeenschap kan geven. Dan moeten we daar werkelijk wel (vooral in de richting Birmingham, Leeds, Manchester, Leicester) verwachten dat het tussen een paar arbeidersgroepen en misschien ook bonden tot heftige ontwikkelingen komt. De goede overheid zal ongetwijfeld beide partijen willen verzoenen en zelf met de brokken blijven zitten, zoals dat gewoonlijk gaat.

Dat kun je dan allemaal beredeneren. Die verwachtingen zijn gebaseerd op wat ik weet over de mogelijkheden van het weer; wat ik weet van de bestaande problemen en ontwikkelingen; wat ik zie van de mentaliteit van de mensen. Alles bij elkaar kom ik tot een tamelijk grote zekerheid. Mijn verwachtingen - want het zijn geen echte prognoses - zullen daarom waarschijnlijk niet beschaamd worden.

Zo gaat het met uw verwachtingen ook. U hebt heel wat verwachtingen van het leven. Daarvan ben ik overtuigd, ook al bent u oud en denkt u dat u niets meer verwacht. U denkt toch altijd nog wel: Dit of dat zou nog eens kunnen gebeuren. Dan moet u goed onthouden:

Uw verwachtingen moeten zoveel mogelijk gebaseerd zijn op eliminatie van andere mogelijkheden. Iets verwachten dat onwaarschijnlijk is, is dom. Als u geestelijk voelt, dat iets mogelijk, nodig of waarschijnlijk is, dan moet u niet zeggen: Dat zal dus wel gebeuren. Dan moet u zich afvragen: In welke richting zal de ontwikkeling moeten liggen? Dan pas gaat u begrijpen waar de werkelijke mogelijkheden in schuilen. Uw verwachtingen voor de toekomst kunnen heel vaak verwezen-

lijkt worden, mits u ze baseert op feiten, op waarschijnlijkheden, op datgene wat u weet.

In een onderwerp als "Vandaag en Morgen" is dit niet eens zo'n eigenaardig einde. Vandaag maak je dat, wat je morgen zult zijn, beseffen en ondergaan. Je maakt het niet alleen. Door de omstandigheden word je geleid, dat is waar. Maar je hebt zoveel mogelijkheden voor jezelf, dat een mens, die bewust reageert en die iets begrijpt van de invloeden, die in zijn wezen werken, toch wel zijn verwachtingen zo kan stellen, dat ze niet zullen worden beschaamd.

Maar we hebben in deze cursus meer geleerd. We hebben niet alleen geleerd hoe de politieke situatie ligt. We hebben b.v. ook weer een paar moord-aanslagen in de Ver. Staten en zo; dat staat ook weer dichtbij. Dat zijn allemaal dingen, die we zo ongeveer kunnen berekenen. Maar zodra het om onze eigen verwachtingen gaat, zijn wij zelf de bewegende kracht.

Als ik verwacht morgen haché te eten, dan moet ik er vandaag over denken waar de uien en het vlees vandaan moeten komen. Ik kan niet zeggen: Dat zal een ander wel doen. Daar kan ik niet op rekenen. Ik moet het zelf doen. Ik moet zekerheid scheppen. Ik moet dus zelf helpen om alle mogelijkheden in de richting van mijn verwachting waar te maken. Dat de mensen als geheel er nog niet in zijn geslaagd dit te doen, is aansprakelijk voor de verwarringen, waarin men nu leeft en ook voor de schijnbaar sterk divergerende gedachten-richtingen en bestrevingen van de mensheid op dit ogenblik. Maar vergeet niet: de mens gaat weer zelfstandig actief worden; en daarmee wordt zijn keuzebepaling veel gemakkelijker.

Ik kan er dan verder nog aan toevoegen, dat het vandaag misschien niet altijd zo prettig lijkt in de wereld. Maar de vreugde, die ik morgen verwacht, moet ik vandaag voorbereiden, moet ik vandaag waarmaken. Niet wat de anderen zullen doen is belangrijk, maar wat ik doe. En de manier, waarop ik het doe, waarop ik mijn mogelijkheden waarmaak, dat geldt voor mensen, voor volkeren en voor de wereld.

Vandaag is het zaad van morgen. Maar morgen is de concretisering van denkbeeld plus streven, zoals ze vandaag bestaan. Je bent als mens misschien niet helemaal meester van je toekomst, maar je bent veel minder slaaf van de omstandigheden dan je denkt. Daarom zou ik deze cursus willen besluiten met een kleine raad:

Weet, wat u werkelijk wilt, voordat u met verwachtingen aan de gang gaat.

Weet, wat u werkelijk kunt, voordat u verwachtingen creëert, waarin u zelf tekort zou schieten.

Weet, wat u van de wereld kunt en moogt vragen, wat u van de wereld moogt eisen (dat is heel wat minder dan u denkt) en wat u altijd aan die wereld moet bieden. Ook dat is een belangrijke factor.

Het is niet direct "ken jezelf", maar het is vooral: begrijp wat je kunt, wat je bent. Baseer je verwachtingen daarop, dan kun je vandaag bepalen wat morgen zal zijn. Dan kun je vandaag de problemen al oplossen, die anders morgen gevaarlijk worden.

Improviseer binnen het kader van je plan, van je verwachtingen zo goed je kunt. Pas je voortdurend aan. Maar begin nooit te improviseren zonder plan, anders kom je daar terecht, waar je nooit zou willen zijn.

Met deze opmerkingen wil ik de inleiding besluiten. Ik hoop, dat het geheel van deze reeks lezingen u een beetje meer begrip heeft bijgebracht voor de wereld, waarin u leeft, maar ook voor uw eigen mogelijkheden.

:--:

WAT IS LOGICA?

Voor vele mensen is logica de enige manier om de waarheid te kennen. Wat zij daarbij vergeten is, dat logica een instrument is en niet in zichzelf een waarheid.

In de oudheid kennen we heel veel van die logische misleidingen. Denkt u maar eens aan het renpaard en de slak. Het renpaard legde met elke stap de helft van de afstand af tussen de slak en het paard; dus de oorspronkelijke afstand. Maar doordat de slak steeds verder kroop, is bewezen dat - logisch gezien - daar steeds slechts de helft van de afstand wordt afgelegd, het paard nooit de slak kan inhalen.

Dat bekende voorbeeld van logica is eigenlijk een van de redenen, waarom je er zo ontzetterd voorzichtig mee moet zijn. Je kunt met logica alle onlogische dingen logisch bewijzen.

Een ander voorbeeld van een vreemd soort logica is deze: Alleen God is alwetend. Of er een God bestaat of niet, kunnen wij niet weten, omdat wij niet alwetend zijn. De enige, die dus kan weten of God bestaat, is God Zelf.

Dat is volkomen logisch. Maar het veronderstelt iets. Het impliceert nl., dat er een God is. En de vraag gaat er juist over, of er een God is of niet.

Op deze wijze kom je dus altijd weer op het verkeerde pad terecht. Want logica op zichzelf mag bruikbaar zijn, zij wordt meestal gebruikt vanuit een bepaald standpunt. Ik begin dus altijd met een premisse; en die is meestal niet logisch. Ze kan schijnbaar uit de feiten blijken, maar ze is niet uit de feiten bewijsbaar. Bijvoorbeeld:

Er is zwaartekracht. De aarde draait, dus ontstaat er zwaartekracht door de draaiing van de aarde.

Dat is gevaarlijk. Ga ik van die stelling uit, dan kan ik al het andere verder logisch verklaren. Maar de hele logische opbouw heeft geen zin, omdat ik niet kan bewijzen dat rotatie en zwaartekracht hetzelfde zijn. Nu kan ik wel gaan bewijzen, dat beweging en zwaartekracht met elkaar in verband staan. Maar nu moet ik weer uitgaan van het standpunt, dat beweging zwaartekracht vergroot t.a.v. 'n nestandezwaartekracht. Maar ik weet niet, of - indien er geen zwaartekracht is - versnelling zwaartekracht veroorzaakt. Dat zijn dus allemaal problemen, waarmee je eigenlijk terecht komt in het rijk van de filosofie en niet in het rijk van de feiten. Ik weet, dat menigeen mij dat kwalijk zal nemen.

Er zijn vele methoden om te betogen, waarbij we zeggen: Erkenning is alleen mogelijk, indien er verschillen zijn. Dus erkenning is alleen daar mogelijk, waar de spanning tussen twee punten aanwezig is. En of dat nu één millimeter is of een millioenste millimeter, die afstand moet er zijn, anders is er geen erkenning mogelijk.

Dat is natuurlijk wel ergens logisch. Maar de vraag is, of er een erkenning mogelijk is, als je met een millioenste millimeter te maken hebt; of er dan niet een besef moet zijn dat eveneens zo klein is. En dan is de relatieve afstand veel groter. Met andere woorden: de tegenstellingen worden niet beseft, doordat ze in een vast verband of op een bepaalde afstand t.o.v. elkaar staan. Ze worden beseft door hun relatie t.a.v. het besef, dat de tegengelen waarneemt.

Op deze manier kom je dus in vele moeilijke parketten terecht. En ik geloof, dat een van de grootste fouten van de mens vandaag aan de dag is, dat hij werkt met logica, alsof dit een middel zou zijn om een onomstotelijke waarheid te erkennen en te omschrijven.

Een groot gedeelte van de planning, die de mensen in hun maatschappelijk bestel kennen, is gebaseerd op logische beredeneringen plus berekeningen. Maar het is de logica, die het systeem van berekening definieert. En aangezien de logica in zichzelf nooit volledig is (want ze gaat van een bepaalde gedachte uit en is dus selectief t.a.v. de mogelijkheden), is het resultaat onbetrouwbaar. Dat moet u maar eens vragen aan de Sociaal Economische Raad. Die weten daarvan

en vele andere planning-bureau's.

Een ander punt, dat de logica ook steeds weer buiten beschouwing laat, is het feit dat emotie een veel groter invloed heeft dan het verstand. De tijd, dat men zei dat de mens hoofdzakelijk dacht met het onderste deel van zijn lichaam, is natuurlijk al voorbij. We nemen aan, dat iemand verstandig genoeg kan zijn om zich van die emoties los te maken. Maar er zijn meer emoties.

Een mens is geconditioneerd in zijn leven. Hij is geconditioneerd door zijn omgeving, zijn milieu. Er zijn mensen, die zich schuldig gevoelen als ze iets voor niets krijgen. Er zijn andere mensen, die juist menen dat zij iets voor niets moeten hebben. Hoe komt dat? Dat komt door de manier, waarop ze zijn opgevoed. Hun relatie tot de mensen is niet gebaseerd op een logische samenhang - al geven ze wel een schijnbaar logische verklaring daarvoor - ze is eenvoudig gebaseerd op een bepaalde gevoelswereld.

Als ik zeg, dat iemand te allen tijd moet kunnen rekenen op de steun van de gemeenschap, dan klinkt dat logisch, maar dat is het niet. Ik praat met mijn emoties, omdat ik nl. vergeet te stellen, dat de gemeenschap een beperkt wezen is met bepaalde grondwaarden; en dat de gemeenschap op iemand alleen kan reageren, indien hij deel is van die gemeenschap en zich houdt aan de waarden, welke die gemeenschap stelt. Op het ogenblik, dat ik van een andere waardering dan die van de gemeenschap uitga, sta ik er buiten. Maar dan kan ik ook geen eisen meer stellen aan die gemeenschap. En dat is juist iets wat ze vergeten.

Zo is b.v. een groot gedeelte van het communisme en het socialisme gebaseerd op een schijn-logica. Die schijn-logica gaat uit van het denkbeeld dat de arbeider, die deel heeft aan de productie, recht heeft op het resultaat daarvan, zonder rekening ermee te houden, dat die productie ook nog bepaalde aansprakelijkheden bevat, die de arbeider niet kan, zelfs niet wil dragen. En daarmee is zijn recht op dit deel-hebben in wat je de winst kunt noemen, zeker niet zonder meer te handhaven.

Ik kan stellen dat mensen, die het slecht hebben op aarde, omdat ze in een hongersnood-gebied wonen etc. dus recht hebben op de steun van anderen. Maar dat recht bestaat niet reëel. Dit is onlogisch. Logisch gezien zou je moeten redeneren: Slechts indien de mensen ten volle van hun mogelijkheden en middelen gebruik hebben gemaakt en dan falen, kunnen zij een beroep doen op anderen, die van hun overvloed dan de tekorten kunnen aanvullen. Dat is logisch. Je kunt niet van iemand vragen, dat hij zelf honger gaat lijden om te voorkomen dat een ander honger lijdt.

Wij zien dat de westerse maatschappij schijnbaar logisch reageert, als zij stelt dat haar levensstandaard het ideaal moet zijn voor alle volkeren ter wereld. Maar ik vraag me af, of het wel zo prettig is om een badkamer te hebben (al is die dan ook roze of rood betegeld of in vele kleuren uitgevoerd), als je altijd gewend bent in een rivier te zwemmen. Dan kun je zeggen: Die rivier is niet zindelijk. Maar is die rivier nu werkelijk zo vuil? Waarschijnlijk alleen, als de mensen haar vuil maken. Niet logisch!

Een ander voorbeeld van een onlogische verhouding: De gemeenschap heeft economische belangen. Daarom moeten er bepaalde industrieën worden gebouwd. Die industrieën kunnen dan weliswaar overlast bezorgen, maar die moet dan maar door de gemeenschap worden gedragen. Dat zou juist zijn, indien de gehele gemeenschap die overlast zou dragen. Maar in de praktijk is het een klein deel daarvan. En aangezien zij de lasten dragen, zouden zij de meeste zeggenschap moeten hebben. Maar die krijgen ze niet. U ziet dus, dat er ergens iets fout zit.

Nu kunnen we natuurlijk beginnen te zeggen: Wat is logica?

Logica is een beredenering, waarin de opeenvolging van oorzaak-en-gevolg via een beredeneringsmethode wordt vastgelegd, zodat een resultaat duidelijk kan worden gemaakt, erkend of voorzien aan de hand van enkele eerste maatstaven, die aanwezig zijn. Maar dat houdt dus in, dat de beredenering op zichzelf altijd moet vastlopen, tenzij het punt van uitgang in de 1e plaats te allen tijde geldt (als er maar één uitzondering is, is er geen zekerheid meer); in de 2e plaats volledig is erkend (kennen we bepaalde nevenverschijnselen niet, dan kunnen we ook geen redelijke beredenering erop bouwen); en in de 3e plaats, dat wij op grond

van ervaring (en dus niet alleen maar op grond van veronderstelling) de oorzaak-en-gevolg-werking definiëren.

Dan kun je nog een stap verdergaan en zeggen: Waar moet ik beginnen, waar moet ik uitscheiden? Een van de meest bekende voorbeelden van een volkomen foutieve logica is deze:

De bijbel is het woord Gods. Wij moeten het dus letterlijk als het woord Gods aanvaarden, want in de bijbel staat, dat het het woord Gods is. Wat een van mijn vrienden eens heeft verleid te zeggen: Ik zeg zelf, dat ik God ben. Dus hebben jullie het maar te aanvaarden, want ik heb het zelf gezegd. Dat is dus eenzelfde vorm van logica. Nu ziet men het belachelijke ervan wel in, als mijn vriend dat over zichzelf zegt. Maar zodra het gaat om de geloofswaarde, dan wordt dat niet meer geaccepteerd. Dan zegt men: "Dat is spotternij. In de bijbel staat het. Dat is Gods woord. Dat is ons gegeven, dus moeten we het aanvaarden." Maar niemand kan het bewijzen. Anders gezegd:

Elke beredenering, die gebaseerd is op het feit zelfs dat er een God bestaat, is een geloof en niet een logische beredenering. Elke reeks wetten, gedragsregels, mogelijkheden, afgeleid van het feit, dat er een God is (daar dit op zichzelf niet bewijsbaar is), kan hoogstens als een op geloof gebaseerde filosofie worden beschouwd, maar nooit als een wetenschap. Toch hanteert men vele geloofswaarden als wetenschap.

Ik kan zelfs verdergaan. De wetenschap gaat uit van een aantal werkhypothesen, die onder omstandigheden wel bewezen zijn, maar waarvan ^{niet} vaststaat, dat ze te allen tijde zo voorkomen. Het feit, dat men deze werkhypothesen als onveranderlijk uitgangspunt neemt en op grond daarvan alle afwijkingen, die niet kunnen passen bij deze grondregels, terzijde schuift, is dus in feite onlogisch. En aangezien de meeste wetenschapsmensen alles verwerpen, waarvoor de verklaring niet bestaat in hetgeen zij hebben geleerd en menen te hebben erkend, is hun wetenschap dus in feite een geloof. Dat is ook een vorm van logica.

Als je van hieruit verdergaat en je probeert dan logisch te denken en logisch te zijn, dan moet je zeggen: Er bestaat geen enkele wet (menselijk, moreel of z.g. goddelijk), die in zichzelf absoluut als waardevol kan worden erkend. Elke erkenning is relatief. En elke erkenning plus de logische beredenering van de daaruit voortvloeiende levenshouding zijn gebaseerd op een geloof of een emotionele instelling.

U denkt nu misschien, dat dit allemaal onzin is. Maar als u even goed nadenkt, dan zult u ervaren dat wetten eigenlijk niet logisch zijn. Een van de meest bekende voorbeelden is het verkeer.

Indien een ieder zich houdt aan alle wetten en regels, die t.a.v. het verkeer bepaald zijn, zou er geen verkeer meer mogelijk zijn. Met andere woorden: het zich houden aan de verkeersregels is slechts mogelijk door ze voortdurend te overschrijden.

Dan gaan we eens kijken naar de z.g. goddelijke wetten. Of u die nu afleidt uit de Tien Geboden of dat u die wilt afleiden uit de wijsheden van het boeddhisme of van een andere godsdienst, dat doet niets terzake. U zult ontdekken, dat de menselijke samenleving, die deze waarheden als haar basiswet vereert, alleen kan voortbestaan door voortdurend tegen diezelfde wet te zondigen. Met andere woorden: al deze grote wetten zijn wetten, die in feite een uitroeiing van het menselijk ras ten gevolge hebben.

Dan verder: Hoe moeten wij iets interpreteren? Kunnen wij iets interpreteren? Als er een wet is, dan moet die letterlijk worden genomen. Maar dan moet ik ook niet zeggen: Die wet kan ook iets anders worden krachtens een jurisprudentie. En dan moet ik ook niet zeggen: Die wet kan iets anders worden, doordat wij het nu anders zien. Die wet is een wet. Is het een menselijke wet, dan moet ik die vervangen door een andere wet en erkennen, dat ze niet meer van toepassing is. Maar je moet niet proberen erom heen te draaien, zoals in Nederland met de Grondwet steeds weer gebeurt.

Nederland heeft een Grondwet. Dat is de onaantastbare basis van het Koninkrijk der Nederlanden. En deze onaantastbare basis wordt voortdurend omgaan door kleine juridische handigheidjes, waardoor beslissingen worden getroffen t.a.v. delen van de bevolking en maatregelen t.a.v. bevolking en bezit in de Nederlan-

den in strijd met de Grondwet en de vrijheden, die daarin bestaan. Als u even nadenkt, hoe onlogisch is dat eigenlijk.

Een mens kan echter niet logisch zijn. U zegt: Logica.

Logica is een middel, dat de mens hanteert om vóór zichzelf zijn conclusies op een voor hem aanvaardbare wijze weer te geven. Maar de basis van zijn logica is emotioneel. Zij is het gevolg van zijn conditionering; niet van zijn wezen zonder meer. Of denkt u nu werkelijk, dat het voor u, omdat u nu eenmaal in een monogame gemeenschap heeft geleefd, onmogelijk zou zijn om in een volgend leven poligaam te leven, als u in een gemeenschap komt, waarin dat de mode is? Kennelijk is die grote waarheid der monogamie in feite niet zo'n grote waarheid. Ze is een conditionering door het milieu, door omstandigheden misschien. En wanneer wij uitgaan van de superioriteit van de mannen (iets wat tegenwoordig steeds minder gebeurt), dan geloof ik niet, dat er veel logische argumenten voor zijn aan te voeren, ofschoon men vroeger meende dat het heel logisch was, dat de vrouw thuis bleef om voor de pot en voor de kinderen te zorgen. Want per slot van rekening, door haar lichaamsstructuur was ze niet geschikt voor veel bezigheden, die mannen wel konden doen. Ze had geen denkvermogen, dat zo strict logisch was, als dat van de man. Ze had veel minder zakelijke talenten dan de man; kortom, haar taak was gehoorzaamheid, kinderen baren en het huishouden verzorgen.

Dat alles klinkt op het ogenblik krankzinnig. Maar het is nog niet zo lang geleden, dat iedereen dat nog beweerde en dat men meende, dat elke poging om het feminisme door te zetten, om de vrouw op de voorgrond te schuiven, eigenlijk maar kolder was. Dat kon alleen maar, omdat die kippebreintjes van de dames niet in staat waren te begrijpen hoe zij in de kosmische ordening stonden. Op diezelfde basis geloof ik niet, dat de vrouw haar aanspraak op meerwaardigheid (die ze ook maar al te vaak doet gelden) kan waarmaken. Een groot gedeelte van de illusie van de vrouw dat ze meer waard is dan de man, komt niet voort uit de feiten, maar uit het feit dat ze op zichzelf verliefd is. En daarmee komen we dus tot een paar conclusies. Ik geloof, dat je zo'n onderwerp niet alleen maar speels moet behandelen, maar dat je er ook enkele conclusies uit moet trekken.

In de eerste plaats: De mens is in wezen niet logisch.

In de tweede plaats: Het menselijk leven en de samenhangen van het menselijk leven zijn eveneens niet logisch, maar grotendeels emotioneel en verder een kwestie van conditionering door milieu.

In de derde plaats: Logica kan dus nimmer worden beschouwd als een middel om de waarheid te kennen, maar slechts als een middel om een veronderstelde waarheid voor de mens zelf aanvaardbaar te maken en daaruit voldoende conclusies te trekken om hem een verder werken met de veronderstelde waarheid mogelijk te maken.

In de vierde plaats: Daar aan het begin van de logische ontwikkeling een stelling staat, die niet zonder meer waar is, maar hoogstens conditioneel waar en in vele gevallen zelfs alleen maar een emotionele waarheid inhoudt, zal nimmer logica als bewijs kunnen gelden. Zij kan slechts als een aanduiding van mogelijkheid gelden, nimmer als een bewijs van mogelijkheid of noodzaak.

Dan kom ik tot de tweede reeks conclusies.

In de eerste plaats: Een mens, die tracht logisch te leven, maakt zichzelf ongelukkig, omdat hij door zijn pogingen tot logica tracht zichzelf te verloochenen, zonder in staat te zijn dit wezenlijk te doen. Door zijn strijdigheid met zichzelf zal hij zowel voor zich als voor anderen voortdurend situaties scheppen, waarin het hem niet mogelijk is gelukkig te zijn.

In de tweede plaats: Wanneer wij al met logica willen werken, moeten wij consequent zijn. Het stoppen met een logische beredenering op het moment, dat een bevredigende verklaring is bereikt, betekent dat wij de logica slechts hebben gebruikt om deze verklaring aanvaardbaar te maken; niet dat door de logica de verklaring zonder meer juist is.

In de derde plaats: De mens heeft in zich een groot aantal waarden, die hij mentaal niet volledig en juist kan omschrijven of uitdrukken. Toch zijn deze

delen van het "ik" essentiële delen van het bestaan en zijn ze vaak bepalend voor zijn reacties in het leven en ook voor de wijze, waarop hij in het leven ervaring opdoet. Wij moeten daaruit wel concluderen, dat de emotionele zijde van de mens belangrijker is dan de mentale. Indien de mentale zijde slechts het werktuig is van de totale persoonlijkheid, kan elke mentale reactie alleen in zoverre belangrijk zijn als zij voor het gehele "ik" aanvaardbaar blijft en voor het gehele "ik" mogelijkheden tot zelfuiting en zelfbeleving schept.

In de vierde plaats: We kunnen de logica natuurlijk belachelijk maken. Ik geloof niet, dat het juist is. Maar we moeten het verschil begrijpen tussen logica en waarheid. Logica is a.h.w. de schroef sleutel, waarmee de monteur "mens" probeert zijn beeld van de eeuwigheid tot een werkend model te maken. Indien de sleutel wegvalt, is de monteur er nog steeds. Velen echter achten de sleutel belangrijker dan de monteur, niet beseffend, dat de sleutel slechts die taken kan verrichten, die de monteur haar door zijn wil, beweging plus besef geeft.

Daarmee heb ik eigenlijk voldoende conclusies getrokken. Maar ik heb toch nog een paar vragen voor u. Het zijn eerder leervraagjes aan het einde van de les, die ik u even wil voorleggen.

- a. Geloof u in een God? Zo ja, wat is deze God volgens u?
- b. Geloof u in een alwetende God, Die al Zijn schepselen liefheeft? Zo ja, waarom heeft Hij dan wetten geschapen en het leven zodanig ingericht, dat Zijn schepselen daarin lijden? En zo u daarin niet gelooft (dus in geen al-goede God), waarom eert deze mens God dan? Is dit uit angst of is het uit begeerte?

- c. Als uw maatschappij stelt, dat nuttig-zijn voor de maatschappij het meest belangrijke is, is dit vanuit het standpunt van de maatschappij verklaarbaar. Maar de maatschappij stelt steeds, dat zij de diensten, die zij van u vergt, vergt om allen gelukkig te maken. Als haar maatregelen u ongelukkig maken, is de maatschappij dan gerechtvaardigd in het treffen van deze maatregelen of niet?

En zo u daarop geen juist antwoord weet te geven:

Is het redelijk te stellen, dat het nut van de meerderheid altijd voorgaat boven het belang van de eenling, als men stelt, dat de eenling belangrijk is? Is de eenling niet belangrijk, waarom dan nog de eenling gerespecteerd? Is de eenling wel belangrijk, waarom worden dan zijn belangen en rechten voortdurend achtergesteld bij die van een z.g. meerderheid?

Als u deze vragen voor uzelf tracht te beantwoorden, dan zult u zien hoe moeilijk het is om logisch te zijn.

U zult een antwoord geven. Maar dat antwoord komt niet voort uit een zuivere logica. Uw antwoord is geen volledige waarheid. U zult ontdekken, dat een "ja" en een "neen" eigenlijk onmogelijk zijn. U zult ontdekken, dat een definitief antwoord onmogelijk is om de doodeenvoudige reden, dat alles relatief is. Maar indien alles relatief is, dan moet dat ook voor u gelden. Dan moet dat gelden voor elke waarheid die u kent, voor elk begrip dat u hanteert, voor elke prestatie die u verricht.

Deze relativiteit erkennende, zoudt u misschien wel - en dat is voor u dan toch een logische gevolgtrekking - kunnen besluiten, dat het belangrijk is om zelf bewust en gelukkig te zijn, het goede te doen zoals u het zelf erkent, omdat dit de enige wijze is, waarop u iets kunt doen, dat goed is; omdat eigen geluk de enig kenbare wijze is, waarop dan alle waarden van maatschappelijk belang, goddelijke liefde etc. voor u in verschijning kunnen treden. En indien u dat te onlogisch klinkt, hoop ik dat u met de logica zult worstelen om dit alles te ontcrachten. Maar let u wel op, dat u niet begint met een geloofsverklaring als uitgangspunt voor een z.g. logische beredenering.

-:-

VANDAAG EN MORGEN.

Vandaag en morgen. Twee woorden, die voor de mens een enorm grote betekenis hebben, omdat ze voor hem de continuïteit van het bestaan en zijn onmiddellijkheid weergeven.

Vandaag en morgen. Twee vormen van het oneindige "ik", die niet beseffen, hoezeer zij met alle ogenblikken van besef vandaag en met alle ogenblikken van mogelijkheid morgen een eenheid vormen.

Of je uitgaat van de wereld, van de mensheid of van de mens, of je het zoekt in de grote kosmos of in de kleinst denkbare wereld, alles heeft een continuïteit. Deze continuïteit kan alleen bestaan krachtens de tijdloosheid, waaruit de totaliteit voortkomt.

Wij meten in tijd, omdat wij nog niet de eenheid beseffen van ons wezen. Wij leren deel na deel onze mogelijkheden kennen. En door deze mogelijkheden leren wij onszelf waarmaken.

Vandaag zijn wij onvolmaakte wezens. Morgen beseffen wij, dat onze onvolmaaktheid met andere onvolmaaktheden tezamen toch volmaaktheid vormt.

Vandaag zijn wij ongelukkig, maar morgen kunnen wij gelukkig zijn, indien wij beseffen dat onze instelling ten aanzien van de feiten verkeerd was, niet de sequentie van de feiten op zichzelf.

Vandaag leven wij, en morgen zijn wij dood. Maar als wij dood zijn, leven wij. En veel wat in het leven in ons dood was, ontwaakt eerst, wanneer de dood ons tot een groter leven wekt.

Zo moeten wij leren bestaan. Niet vandaag levende voor morgen; niet levende voor vandaag en morgen ziende als een noodzakelijk voortzetting ervan, maar als deel van vandaag en morgen, levend in een eeuwig Nu, dat altijd weer morgen in zich draagt, omdat wij het heden nog niet beseft hebben. Want wie het heden kent in zijn totaliteit, hij kent geen morgen meer en geen gisteren. Hij is; en zijnde is hij één met de totaliteit.

Wie zo uit de eenvoudige verschijnselen van vandaag en morgen groeit naar de eeuwigheid, groeit naar zichzelf.

Wie zichzelf beseft heeft, vindt de totaliteit. Hij zal in alle tijden leven. Hij zal in alle sferen en werelden leven en toch slechts één eenheid zijn en uitdrukken in volledige harmonie met de totaliteit dat deel wat hij is van de goddelijke Kracht, die niet slechts is zijn Bron, maar ook zijn wezen.

:--:~: